

ธรรมะ

เพื่อประชาชน

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (ทองพ้อสัมพันธ์)

ฉบับปรโลก

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)
ฉบับปรโลก

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี
พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)
วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

วัดพระธรรมกาย

มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMAKAYA FOUNDATION

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

คำนำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนิพพานสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำมาสรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ นำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ เพื่อ

คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๔ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอัน
เป็นมหาอุดมมงคลนี้

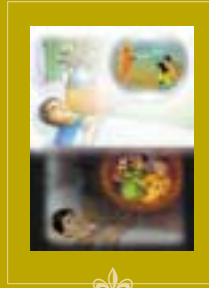
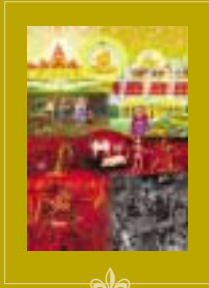
คณะผู้จัดทำ

ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. ชีวิตในสังสารวัฏ	๑๑
๒. เส้นทางสู่ปรโลก	๒๑
๓. แอื่อกสุดท้าัยของชีวิต (๑)	๒๙
๔. แอื่อกสุดท้าัยของชีวิต (๒)	๓๗
๕. ยมโลก สถานที่พิจารณานุญและบาป	๔๗
๖. นิรยภูมิสำหรับคนบาป	๕๗
๗. ทุกข์ในนรก	๖๕
๘. ที่ตั้งของมหานรก	๗๓
๙. มหานรก ๘ ชุม	๘๓
๑๐. ทุกข์ในอเวจีมหานรก	๙๓
๑๑. ภพของเปรตผู้มีฤทธิ์	๑๐๑
๑๒. เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)	๑๑๑
๑๓. เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)	๑๑๙
๑๔. เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)	๑๒๙

๑๕. เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)	๑๓๗
๑๖. ปรัชตคูปชีวีเปรต	๑๔๗
๑๗. ปฏิปทาของผู้ไปเกิดเป็นเปรต	๑๕๕
๑๘. อสุรกายภูมิ	๑๖๕
๑๙. ตีรจนาจานภูมิ	๑๗๓
๒๐. มนุสสภูมิที่สร้างบารมี	๑๘๑
๒๑. ชีวิตชาสวรรค์	๑๙๑
๒๒. จาคุมหาราชิกา	๑๙๙
๒๓. พญานาค ๔ ตระกูล	๒๐๙
๒๔. ยักษ์ประเภทต่างๆ	๒๑๗
๒๕. รุกขธรรม	๒๒๗
๒๖. สวรรค์ชั้นดาวดึงส์	๒๓๕
๒๗. โครงสร้างดาวดึงส์	๒๔๕
๒๘. ทิพยสถานสำหรับผู้มีบุญ	๒๕๓
๒๙. จอมเทพอสูร	๒๖๓

๓๐. ท้าวสักกะจอมเทพ	๒๗๑
๓๑. องค์อัมรินทราธิราช	๒๘๑
๓๒. ปาณัฏฐสวรงค์	๒๘๙
๓๓. เทพจุติ	๒๙๙
๓๔. ทวยเทพสดับธรรม	๓๐๗
๓๕. ดินแดนสุขาวดี	๓๑๗
๓๖. สวรรค์ชั้นยามา	๓๒๗
๓๗. พระศรีอริยเมตไตรย	๓๓๕
๓๘. ดุสิตบุรี	๓๔๕
๓๙. นิมมานรดี	๓๕๓
๔๐. ประนิมิตวสวัตดี ตอนสิริมาเทพนารี (๑)	๓๖๓
๔๑. ประนิมิตวสวัตดี ตอนสิริมาเทพนารี (๒)	๓๗๑
๔๒. ปฏิปทาแห่งพรหมโลก	๓๘๑
๔๓. พรหมปาริสาชากุมิ	๓๘๙
๔๔. พรหมปุโรหิตากุมิ	๓๙๗

ชีวิตในสังสารวัฏ

เพราะไม่เห็นอริยสัจ ๔ ตามเป็นจริง เราและเธอ
ทั้งหลายได้ท่องเที่ยวไปในชาตินั้นๆ ตลอดกาลนาน อริยสัจ ๔
เหล่านี้ เราและเธอทั้งหลายเห็นแล้ว ค้นหาที่จะนำไปสู่ภพ
ถอนขึ้นได้แล้ว มูลแห่งทุกข์ตัดขาดแล้ว บัดนี้ภพใหม่ไม่มี

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๒

ช่วงเวลาต่อจากนี้ไป เราจะได้ให้โอกาสแก่ตัวของเราเองในการศึกษาความเป็นจริงของชีวิต และเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดให้กับชีวิตของเรา ด้วยการศึกษาศรีลัทธธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมกับการปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน ชีวิตจะได้ประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง การศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะทำให้จิตใจของเราผ่องใส เมื่อใจผ่องใสไม่เศร้าหมอง ชีวิตของเราก็มีความสุข รู้สึกโปร่งเบาสบาย มีความสดชื่นเบิกบาน คลายจากความเหน็ดเหนื่อย ที่ได้ตรากตรำมาทั้งวัน กำลังใจของเราจะเพิ่มพูนขึ้น เป็นกำลังใจที่พร้อมจะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้นให้เราทั้งหลายหมั่นตระหนักเสมอว่า การเจริญสมาธิภาวนาคือภารกิจที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ทุกวัน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมวชิรสูตร ว่า

“จตุณฺณ อริยสจฺจานํ	ยถาภูตมทสฺสนา
สํสริตํ ทิฆมพุธานํ	ตาสฺส ตาเสวว ชาติสฺสุ ฯ
ยานิ เอตานิ ทิฏฺฐจฺจานิ	ภวเนตฺติ สมฺมุตตา
อุจฺฉินฺนํ มฺหํ ทุกฺขสฺส	นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๓

เพราะไม่เห็นอริยสัจ ๔ ตามเป็นจริง เราและเธอทั้งหลายได้ท่องเที่ยวไปในชาตินั้นๆ ตลอดกาลนาน อริยสัจ ๔ เหล่านี้ เราและเธอทั้งหลายเห็นแล้ว ตัณหาที่จะนำไปสู่ภพ ถอนขึ้นได้แล้ว มูลแห่งทุกข์ตัดขาดแล้ว บัดนี้ภพใหม่ไม่มี”

สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิดที่วนเวียนไปมา อยู่ในภพทั้ง ๓ ในกำเนิดทั้ง ๔ คติ ๕ วิญญูญาณฐิติ ๗ หรือ สัตตาวาสทั้ง ๙ จากที่นี้ไปที่นั่น จากที่นั่นมาที่นี้ วนเวียนไปตาม กำลังบุญและบาปที่ตัวเองได้ทำไว้ พวกเราอาจสงสัยในคำศัพท์ต่างๆ ที่หลวงพ่อดำยกขึ้นมา เช่น ภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ อันนี้เรารู้จักกันดีอยู่แล้ว เพราะฟังจนคุ้นหู ส่วนกำเนิด ๔ ก็มีตั้งแต่สัตว์ที่เกิดในครรภ์ของมารดา เรียกว่า ชลาพุชะ เช่น มนุษย์ ช้าง ม้า เป็นต้น สัตว์ที่ถือกำเนิดในไข่ เรียกว่า อัณฑชะ เช่น นก ปลา เป็ด ไก่ เป็นต้น สัตว์ที่เกิดในเหงื่อโคลของหมักหมม เรียกว่า สังเสทชะ และโอปปาติกะ คือ สัตว์ที่เกิดผุดขึ้นแบบเกิดปุ๊บก็โตทันที ด้วยอานุภาพบุญและบาป ดังเช่น เทวดา พรหม อรูปพรหม และสัตว์นรก เปรต อสุรกาย

คติ ๕ หมายถึง ที่ไปของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่มีคติไม่แน่นอน บ้างก็ไปนรก บ้างก็กำเนิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน บ้างก็เกิดเป็นเปตติวิสัย คือคติของพวกเปรตและอสุรกาย บ้างก็ไป

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๔

เกิดเป็นมนุษย์ และคติที่สูงไปกว่านั้นคือเหล่าเทวดา ซึ่งหมายรวมเอาทั้งที่เป็นพรหมและอรุพพรหม ที่ไปของสัตว์ที่ยังอยู่ในวัฏฏะมี ๕ อย่างเท่านี้ ไม่ยิ่งไปกว่านี้ สรรพสัตว์ทั้งหลายที่ยังเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏนี้จึงเหมือนถูกขังอยู่ในคุกขนาดใหญ่ท่านอุปมาว่าเป็นเหมือนเชลยศึกที่ถูกจองจำ เป็นประจักษ์โศกานที่เขาเทียมไว้หรือเป็นดุจวัวที่ผูกหลักไว้

การที่มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายต้องเสวยสุขและทุกข์คลุกเคล้ากันไปเช่นนี้ ก็เพราะมนุษย์ไม่รู้จักร้อยลัจ ๔ ไม่รู้ว่าทุกข์ซึ่งเป็นความจริงอันประเสริฐมีอะไรบ้าง เมื่อพิจารณาเห็นทุกข์แล้ว ก็ต้องสวายนอนไปหาเหตุที่มาของความทุกข์ว่าเกิดจากอะไร และจะดับทุกข์นั้นได้ด้วยวิธีการใด เมื่อไม่รู้ที่มาของความทุกข์ ก็ย่อมไม่รู้หนทางที่จะนำไปสู่การดับทุกข์ได้ เมื่อสรรพสัตว์ทั้งหลายไม่สามารถกำหนดรู้ร้อยลัจเหล่านี้ จึงไม่สามารถหลุดจากวงจรของสังสารวัฏเหล่านี้ไปได้

*เหมือนดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยตรัสกับพระสารีบุตรไว้ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร มีสมณพราหมณ์พวกหนึ่ง มีวาตะ

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๕

และทฎฐิอย่างนี้ว่า ความหมดจดย่อมมีได้ด้วยสังสารวัฏ ดูก่อน
สาริปุตร ก็สังสารวัฏที่เราไม่เคยท่องเที่ยวไปโดยกาลยืดยาว
ช้านานนี้ เว้นแต่ชั้นปัญจสุทธาวาส เป็นสิ่งที่หาไม่ได้ง่ายนัก”
ที่ทรงตรัสว่าเว้นปัญจสุทธาวาส เพราะว่าเป็นภูมิที่อุบัติของ
พระอนาคามีบุคคลเท่านั้น เพราะฉะนั้นบรรดาภูมิ ๓๑ ภูมิที่
พรรณนามาทั้งหมดนี้ ยกเว้นปัญจสุทธาวาส นอกนั้นยังเป็นที่
อุบัติและเป็นที่ตายของสัตว์ทั้งหลาย ท่านจึงเรียกอาการที่
เวียนว่ายตายเกิดนี้ว่า วัฏสงสาร ซึ่งจำแนกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ
เพื่อจำกันง่ายๆ คือ

ตั้งแต่ เทวภูมิสงสาร เป็นการท่องเที่ยวไปในโลกเบื้องต่ำ
ซึ่งมีอยู่ ๔ โลกด้วยกัน ได้แก่ นิรยภูมิ คือโลกนรกซึ่งมีทั้ง
มหานรก อสุสทนรก และยมโลกนรก เปตติวิสัยภูมิ เป็นโลก
ของเปรต อสุรกายภูมิเป็นโลกอสุรกาย และเดียรัจฉานภูมิ คือ
โลกของสัตว์เดียรัจฉาน

มัชฌิมสงสาร คือการท่องเที่ยวไปในโลกชั้นกลาง มีอยู่
๗ โลก คือ มนุสสภูมิ หมายถึงโลกมนุษย์ และสวรรค์ ๖ ชั้น คือ
จาตุมหาราชิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี และปรนิมมิต-
ตวสวัตดี

อุपरิมสงสาร คือการท่องเที่ยวอยู่ในโลกเบื้องสูง มีอยู่

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๖

๒๐ แห่ง คือ พรหมปาริฉัฏฐา พรหมบุโรหิตา มหาพรหมมา ปริต-
ตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา
สุภากินหา เวหัพปลา อลัญญิสัตตา อวิหา อตัมปา สุตัสสา
สุทสสี และอกนิฏฐภูมิ ทั้ง ๑๖ ภูมินี้ เป็นรูปภูมิหรือรูปภพ คือ
เป็นที่อยู่ของพรหมผู้ได้บรรลुरुูปमानสมบัติ ตั้งแต่ปฐมฌาน
จนถึงจตุตถฌาน

ต่อมา ภูมิที่ ๑๗ คือ อากาสนัญญายตนภูมิ ภูมิที่ ๑๘
คือ วิญญูญายตนภูมิ ภูมิที่ ๑๙ คือ อาภิญญายตนภูมิ
ภูมิที่ ๒๐ คือ เนวลัญญานาฬัญญายตนภูมิ ทั้ง ๔ ภูมินี้เป็น
อรุภพ ซึ่งเป็นที่อยู่ของอรุพพรหมผู้ได้บรรลुरुูปमानสมบัติที่
ละเอียดกว่ารูปพรหม ดังนั้นกล่าวสรุปคือ กามภพมี ๑๑ ภูมิ
รูปภพมี ๑๖ ภูมิ และอรุภพอีก ๔ ภูมิ รวมเป็น ๓๑ ภูมิ ภพภูมิ
เหล่านี้ยังตกอยู่ในไตรลักษณ์ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นภพภูมิที่ดีหรือ
ภูมิที่เสวยสมบัติอันประเสริฐสุด ดุจพระเจ้าจักรพรรดิราชกิติ
มีทิพยสมบัติดุจองค์อัมรินทร์จอมสวรรค์ ขึ้นดาวดึงส์กิติ มี
ความสุขดุจรูปพรหมและอรุพพรหมทั้งหลายกิติ แต่ที่จะ
เที่ยงแท้ยั่งยืนเป็นอยู่อย่างนั้นเรื่อยไปตลอดกาล ย่อมไม่มี
เมื่อถึงคราว ก็ต้องพลัดพรากจากความสุขนั้นๆ เป็นธรรมดา

เมื่อถึงคราวสิ้นอายุแล้ว ก็ย่อมจะเคลื่อนจากอัฐภาพนั้น

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๓

ท่องเที่ยวไปเกิดในภพภูมิอื่นอีกภายใต้วัฏสงสารที่กล่าวมานี้ หากได้ทำบาปไว้ ด้วยใจที่หมองเศร้าก็ต้องพลัดไปเกิดใน อบายภูมิ ๔ ต้องเสวยทุกข์เวทนาเหลือประมาณในสงสาร เบื้องต่ำ ถ้าหากเคยทำความดีไว้ พอกรรมฝ่ายอกุศลเบาบาง ก็ลดบันดาลให้ขึ้นมาอุปบัติในมัชฌิมสงสาร พอจะมีความสุข ภายสบายใจขึ้นมาบ้าง ถ้ากิเลสเบาบางมาก บางทีไปเกิดเป็น พรหม เพราะได้บำเพ็ญภาวนามาดี แต่เมื่อหมดอายุขัยก็ต้อง จุตีไปเกิดตามยถากรรม การเวียนวนอยู่ในมหาสมุทรแห่ง สังสารวัฏนี้ไม่มีวันสิ้นสุด จนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทางคือ อายตนิพพาน

ครั้นพวกสัตว์นรกสิ้นอายุในนรกแล้ว บางทีก็กลับเกิด ซ้ำอยู่ในนรกขุมเก่า บางทีไปเกิดในนรกขุมอื่นๆ ก็มี บางทีไป เกิดขุมอุสสทนรกและขุมบริวาร และไปยังยมโลกไปเป็นเปรต เป็นอสุรกาย ไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน บางครั้งก็มาเกิดเป็นคน ถ้าเคยทำบุญมาแต่ชาติปางก่อนบ้างแล้ว เมื่อบุญส่งผลก็ไปเกิด เป็นเทวดาในสวรรค์ได้เหมือนกัน

สำหรับพวกเปรต ต้องเสวยวิบากกรรมยาวนานจนกว่า จะหมดสิ้นอายุขัย ครั้นสิ้นอายุจากเปตติวิสัยแล้ว บางทีไม่ แคล้วกลับไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน หากเคยทำบุญกุศลมาบ้าง

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๘

ก็ย้อนกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก บางทีบุญตามมาทัน ก็ไปเกิดเป็นเทวดาในสวรรค์ พวกอสุรกายและสัตว์เดียรัจฉานก็มีการเวียนว่ายตายเกิด วกไปเวียนมาเหมือนกับเปรตนั่นเอง

ส่วนผู้ที่มาเกิดเป็นคนในโลกมนุษย์นี้ มีอยู่ ๒ จำพวก คือพวกผุดขึ้นมาเกิดกับพวกลงมาเกิด จำพวกแรกเป็นพวกเคยก่อกรรมทำเข็ญ บุญบาปไม่ค้ำึงถึง มีชีวิตอยู่วันหนึ่งๆ ทำแต่บาปอกุศล ครั้นดับชีพลง ก็ไปเกิดในอบายทั้ง ๔ เมื่อชดใช้กรรมในภูมิของอบายแล้ว มีกำลังบุญพอที่จะเกิดเป็นมนุษย์ ก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก แต่กรรมชั่วก็ตามให้ผลต่อ บางคนต้องเป็นคนทุพพลภาพ มีรูปร่างอัปลักษณ์ นอกจากตัวเองจะต้องรับทุกข์แล้ว ยังเป็นภาระของคนรอบข้างและสังคมอีกด้วย บางคนเกิดมาได้รูปร่างสมบูรณ์เพราะบุญเก่าปรุงแต่ง แต่ประมาทไปทำกรรมชั่วอีก ก็กลับลงไปที่เดิมก็มี

มนุษย์อีกจำพวกหนึ่ง เป็นประเภทลงมาเกิดสร้างบารมี เป็นกัลยาณชน เป็นคนดีมีศีลธรรม หมั่นสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ ครั้นละจากโลกนี้ ก็ไปบังเกิดในสวรรค์ หากได้มานสมบัติ ก็ไปเกิดในพรหมโลก ถ้าหมั่นทำใจให้หยุดนิ่ง มีความเพียรไม่ประมาทตามหลักพุทธวิธี ก็สามารถที่จะสลัดหลุดพ้นจากภพสามนี้ไปได้ แต่ถ้ายังไม่หลุดพ้น ก็จะลงมาเกิดเพื่อสร้าง

ชีวิตในสังสารวัฏ

๑๕

บารมีต่อไป สังสารวัฏก็เป็นอย่างนี้แหละ แม้เรายังไม่สามารถ
สลัดหลุดจากคุกขนาดใหญ่นี้ได้ อย่างน้อยก็ได้ชื่อว่าเป็น
เชลยผู้รู้ ที่รู้วิธีที่จะหลุดพ้นจากคุกคือภพสามนี้ได้ ไม่ได้หลง
เพลิดเพลिनอยู่ในโลกไปวันๆ มุ่งสร้างบารมีทุกเวลานาที
เพราะฉะนั้นเมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ก็อย่าประมาท หมั่นสั่งสมบุญกัน
ให้เต็มที่ แมต่อนี้เราจะเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏ ก็จงอยู่เพื่อ
สร้างบารมีให้แກ່รอบ จนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยม ได้บรรลुถึงจุด
หมายปลายทาง คือสามารถทำกิเลสอาสวะให้หมดสิ้น เพื่อยก
ตนและสรรพสัตว์ไปสู่ที่สุดแห่งธรรม

เส้นทางสู่ปรโลก

สุขในโลกนี้และโลกหน้าจะมีแก่คนทำบุญไว้เท่านั้น
ผู้มีความประสงค์อยู่ร่วมกับทวยเทพทั้งหลาย ควรกระทำ
กุศลกรรมให้มากไว้ เพราะผู้ที่มีบุญอันทำไว้ดีแล้ว ย่อมพรั่ง-
พร้อมด้วยโภคสมบัติ และย่อมบันเทิงในสุคติโลกสวรรค์

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๒

บุญบารมีที่สั่งสมเอาไว้อย่างดีแล้ว ย่อมเป็นเหตุนำมาซึ่งความสุข และความสำเร็จในชีวิต การที่เราได้โอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์นั้น จะต้องอาศัยบุญบารมีที่ได้สั่งสมไว้ดีแล้วในชาติปางก่อน จึงจะได้อัตภาพที่สมบูรณ์ มีอวัยวะครบถ้วน ๓๒ ประการ เหมาะแก่การงานทั้งปวง เมื่อเราได้ร่างกายที่สมบูรณ์ดีแล้ว เราก็ควรที่จะเอามาสร้างบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ควรนำไปใช้ผิดทางหรือประมาทเลินเล่อ ให้หมั่นให้ทานรักษาศีลและเจริญภาวนา ซึ่งเป็นทางมาแห่งบุญที่ทำให้เราถึงพร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และมรรคผลนิพพาน ในภพต่อๆ ไป แล้วชีวิตของเราที่เกิดมาในภพชาตินี้ ก็จะมีคุณค่าและเป็นชีวิตที่มีแก่นสารอย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน รัชชুমาลาวิมาน ว่า

“สุขญจ กตปุญญานัน	อิธ เจว ปรัตถ จ
เตสํ สหพยุยกามานัน	กาตพพํ กุสลํ พหุ
กตปุญญา ทิ โมทนุตติ	สคฺเค โภคสมงฺคิโน

สุขในโลกนี้และโลกหน้าจะมีแก่คนทำบุญไว้เท่านั้น ผู้มีความประสงค์อยู่ร่วมกับทวยเทพทั้งหลาย ควรกระทำกุศลกรรมให้มากไว้ เพราะผู้ที่มีบุญอันทำไว้ดีแล้ว ย่อมพร้อมด้วยโภคะสมบัติ และย่อมบันเทิงในสุคติโลกสวรรค์”

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๓

วิธีการทำบุญเพื่อเป็นเหตุให้ได้เดินทางไปสู่สุคติโลกสวรรค์ ไปเป็นสหายแห่งทวยเทพ ได้เสวยทิพยสมบัติในปรโลกนั้น ทางพระพุทธศาสนามีวิธีการอย่างหลากหลาย ที่เราเรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ หรือย่อๆ ก็คือ ทาน ศีล ภาวนา ซึ่งที่ผ่านมามหาลงพอกก็ได้ตอกย้ำพร่ำสอนพวกเราอยู่เสมอว่า ให้หมั่นสั่งสมบุญทุกอย่างและทุกรูปแบบ สร้างบารมีควบคู่ไปกับการทำมาหากินหรือการศึกษาเล่าเรียน เราจะหยุดพักในการสร้างบุญไม่ได้ เพราะถ้าหยุดทำบุญเมื่อไร บาปอกุศลก็เข้าแทรกทันที การต่อสู้แย่งชิงกันระหว่าง สุกกธรรมคือธาตุธรรมฝ่ายขาวและกัณธธรรมคือธาตุธรรมฝ่ายดำ สองสิ่งนี้ไม่เคยว่างเว้นเลยแม้แต่วินาทีเดียว

เมื่อเทียบอายุขัยของตัวเรา กับมนุษย์ในยุคก่อนๆ แล้ว มนุษย์ในยุคสมัยนี้ มีอายุสั้นมาก จึงจำเป็นต้องใช้เวลาทุกอนูวินาทีให้เกิดประโยชน์ ให้กุศลธรรมเกิดขึ้นในใจตลอดเวลา ชีวิตหลังความตายจะได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ ถ้าทำบุญไว้มาก เราก็เลือกได้ว่าจะไปเป็นสหายของเหล่าทวยเทพชั้นไหน ตั้งแต่สวรรค์ชั้นที่ ๑ ถึงชั้นที่ ๖

ยิ่งหากเรามีบุญมาก ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ย่อมสามารถเลือกเกิดได้ด้วย แต่คนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่ายังมีชีวิตในปรโลก จึงมัวประมาทชะล่าใจ ไม่ได้สั่งสมบุญและไม่ได้

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๔

เตรียมตัวไว้ให้พร้อมก่อนตาย ชีวิตหลังความตายจึงไม่ปลอดภัย มีแต่ความหวาดสะดุ้ง เพราะไม่รู้ว่าตายแล้วจะต้องไปไหน แทนที่เมื่อละสังขารนี้ไปแล้ว จะมีราชมารอรับพาขึ้นไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ กลับเป็นตริทูตนั่งผ้าแดงหยักรั้งมาพาไปยมโลก ต้องเข้าสู่กระบวนการพิพากษาตัดสินกันระหว่างบุญกับบาป ว่าอันไหนแรงกล้ำกว่ากัน จะไปเสวยสุขดีหรือว่าไปรับโทษในอบายภูมิกันดี

เพราะฉะนั้น หลวงพ่อจึงยังคงนำเรื่องราวการไปสู่ปรโลก มาเล่าให้พวกเราทุกคนได้เรียนรู้กันอีก เพื่อที่เราจะได้ทราบรายละเอียดมากขึ้นว่า เส้นทางการเดินทางไกลในสังสารวัฏของชีวิตมนุษย์นั้น มีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะในช่วงก่อนตายและหลังจากตายแล้ว จะต้องเดินทางไปที่ไหนกันบ้าง เมื่อรู้แล้วชีวิตจะได้ปลอดภัย และมีชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ

โดยอรรถาธิบายทั่วไปของมนุษย์จะมีความประพฤติดี หรือมีความกระด้าง หรือประณีตแตกต่างกันออกไป พอจะแบ่งย่อยๆ เป็น ๔ ประเภทด้วยกัน คือ ประเภทแรก ชอบใจในการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ห่มน้าทำทาน รักษาศีล และเจริญสมาธิภาวนาอยู่ไม่ขาด เพราะฉะนั้นขณะใกล้ตายจะสามารถระลึกนึกถึงเรื่องบุญกุศลที่ตนเคยทำไว้ได้ เพราะมีใจชุ่มอยู่ในบุญ

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๕

ใจผ่องใสเป็นปกติ บุญกุศลอะไรที่ได้ทำไว้ ก็จะมาปรากฏให้เห็นชัดเจน ละโลกไปแล้วก็ไปดี ไม่ต้องไปเกิดในอบายภูมิทั้ง ๔

ประเภทที่ ๒ ชอบทำทั้งกุศลและอกุศลปะปนกันไป เมื่อถึงคราวใกล้ตายถ้าหากพยายามระลึกถึงบุญกุศลเอาไว้ให้มาก หรือมีผู้อยู่ใกล้ชิตช่วยเตือนสติให้ระลึกถึงกุศลกรรมที่ทำไว้ ก็สามารถช่วยให้พ้นจากอบายได้เหมือนกัน เว้นแต่มีทุกข์เวทนามากนักไม่ออก และไม่มีญาติพี่น้องคอยเตือนสติ จิตใจจึงมีแต่ความหมอง กลุ้มใจเสียใจ อย่างนี้อาจต้องไปเจอพญายมราชในอบายภูมิ

ประเภทที่ ๓ ชอบทำบาปอกุศลมากกว่าทำบุญ ไม่มีอารมณ์อยากทำความดี หรือเป็นประเภทกินบุญเก่า มีความเชื่อมั่นในตัวเองว่า ที่ประสบความสำเร็จมาได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะหนึ่งสมองสองมือ และตนเองก็ไม่ได้ไปรบกวนใครให้ลำบาก การประพฤติดนก็ไม่ใช่ภาระสังคม ไม่เคยทำให้ใครเดือดร้อน แค่นี้ก็น่าจะพอแล้วสำหรับชีวิตนี้ ฉะนั้นพอใกล้จะละโลกก็นึกถึงบุญไม่ออก คนเรานั้นถ้าไม่ทำบุญ บาปก็เข้าแทรก เพราะฉะนั้นก่อนตายแม้จะมีญาติพี่น้องมาช่วยให้ระลึกถึงบุญ ก็นึกไม่ออก ต้องช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่เป็นพิเศษทีเดียว จึงพอจะช่วยได้บ้างแต่ก็ยาก

ประเภทสุดท้าย ทำอกุศลอย่างเดียว เป็นพวกมิจฉาปฏิภูมิ

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๖

ไม่เชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป ไม่เชื่อเรื่องโลภนี้โลกหน้า ไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ จึงไม่ทำบุญอะไรสักอย่าง พวกนี้ตายไปแล้ว ไม่พ้นจากการไปสู่อบายภูมิได้เลย ยกเว้นว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากท่านผู้มีบุญบารมีที่แก่กล้าจริงๆ เช่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอริยสาวก หรือผู้ที่มีธรรมกายได้ศึกษาวิชาธรรมกาย นอกจากนี้ตัวของผู้ตายต้องมือปราบปรามเวทนิยกรรมคือกุศลกรรมที่มีกำลังมากซึ่งตนเคยสร้างสมไว้ในภพชาติปางก่อน จึงจะสามารถมาช่วยจุดให้พ้นจากอบายภูมิได้

สำหรับนายนิรยบาลผู้ทำหน้าที่ควบคุม และคอยทรมานสัตว์นรกที่มีอยู่ในมหานรกนั้น พวกเราอาจสงสัยว่า เป็นใครมาจากไหน นายนิรยบาลไม่ใช่เป็นสัตว์นรก แต่เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจบาปที่เกิดจากการประกอบอกุศลกรรมที่ตนเอง ได้ทำไว้ในขณะที่เป็นมนุษย์ ส่วนยมบาลในยมโลก มักจะมาจากเทวดาชั้นต้น เช่นพวกกุมภัณฑ์ ที่ต้องมาปฏิบัติหน้าที่ดูแลการลงโทษสัตว์นรก สาเหตุเนื่องจากว่า ในระหว่างที่ดำรงชีวิตเป็นมนุษย์อยู่นั้น แม้ตัวจะบำเพ็ญกุศลไว้ แต่ก็ยังมีเจตนาที่เห็นเขาทำบาปบ้างก็สนับสนุนเชียร์เขา เพราะฉะนั้นเมื่อชอบทั้งกุศลและยินดีในบาปอกุศล ผลก็คือต้องไปเกิดเป็นพวกกุมภัณฑ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นที่น่าเกรงขามและมีกำลังมากกว่าสัตว์นรก คือเมื่อสัตว์นรกเห็นแล้วต้องยอมสยบ นอกจากนี้ยังมีอิกายักษ์ นกยักษ์ หรือ

เส้นทางสู่ปรโลก

๒๓

สุนัขยักซ์ ซึ่งล้วนไม่ใช่สัตว์เดียรัจฉานธรรมดา แต่จะตัวโต มีปากเป็นเหล็ก สามารถเข่นฆ่าสัตว์นรกได้อย่างสบายๆ

กลไกการทำงานในนรกก็ดี ในขุมบรืวารหรือในยมโลกก็ดี มีสิ่งที่น่าสนใจศึกษามาก เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีแต่ความมืดและร้อนแรงมาก เครื่องทรมานต่างๆ ก็ดี สถานที่ลงโทษให้ได้รับความทุกข์ทรมานก็ดี ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง โดยมีกุศโลบายของสัตว์นรกเป็นปัจจัยให้ก่อเกิดตามแรงบาป เพราะฉะนั้นในนรกจึงมีเครื่องทรมานที่พิสดารมากมาย เกิดขึ้นแทบจะไม่ซ้ำชนิดกันเลยทีเดียว ถ้ามนุษย์ทำบาปอกุศลด้วยอาวุธชนิดไหน อาวุธชนิดนั้นก็เกิดขึ้นมาสนองวิบากกรรมของสัตว์นรกนั้นๆ คือประกอบเหตุอย่างไร จะได้ผลตอบแทนคล้ายๆ อย่างนั้น แต่ว่าทารุณโหดร้ายกว่ามากนัก

ดังนั้น เมื่อเรามีโอกาสได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ก็ควรที่จะรีบชวนขวายเป็นสมบุญให้มาก ทำให้เต็มที่ และควรจะใช้เวลาที่เหลืออยู่น้อยนิดนี้ สร้างบุญให้มากที่สุดก่อนที่จะละจากโลกนี้ไป เมื่อละโลกจะได้ไม่ต้องไปตอบคำถามพญามราช แต่ได้ไปเสวยสุขอยู่ในสุคติโลกสวรรค์กันเลย ฉะนั้นอย่าประมาทในการทำความดี และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ฝึกกันไปจนกว่าจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย เราจึงจะรอดพ้นจากอบายภูมิอย่างแท้จริง

เอื้อ ก ส ด ท ำ ย ข อ ง ชี วิ ต (๑)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผ้าที่เศรษฐีหมอมียลทินจับ ช่างย้อม
นำเอาผ้าผืนนั้นใส่ลงในน้ำย้อมใดๆ คือ สีเขียว สีเหลือง สีแดง
หรือสีชมพู ผ้านั้นพึงเป็นของมีสีที่เขาย้อมไม่ดี มีสีมัวหมอง
เพราะผ้าเป็นของไม่บริสุทธิ์ ฉันทใด เมื่อจิตเศรษฐีหมองแล้ว
ทุกคติเป็นอันหวังได้ ฉันทนั้น

ผ้าที่บริสุทธิ์สะอาด ช่างย้อมพื้้นำเอาผ้าผืนนั้นใส่ลงใน
น้ำย้อมใดๆ คือ สีเขียว สีเหลือง สีแดง หรือสีชมพู ผ้านั้นพึง
เป็นของมีสีที่เขาย้อมดี มีสีสด ข้อนั้นเพราะผ้าเป็นของบริสุทธิ์
ฉันทใด เมื่อจิตไม่เศรษฐีหมองแล้ว ทุกคติเป็นอันหวังได้ ฉันทนั้น

เลือกสุตท้ายของชีวิต (๑)

๓๐

พระรัตนตรัยเป็นสรณะอันเกษม เราเกิดมาภพชาตินี้ ได้ยินได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับพระรัตนตรัย และยังรู้วิธีปฏิบัติ เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัย นับว่าเป็นผู้มีโชคอย่างมหาศาล โชคดีนี้จะเป็นของเราและติดตัวเราไปตลอดทุกภพทุกชาติ ต่อเมื่อเราได้ปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน พระธรรมกาย เป็นแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่แท้จริง และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกๆ คน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างกันโดยเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ หากได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธี ก็สามารถที่จะเข้าถึงพระธรรมกาย

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน มัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์ ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผ้าที่เศรษฐีหมอมีมลทินจับ ช่างย้อมนำเอาผ้าผืนนั้นใส่ลงในน้ำย้อมใดๆ คือ สีเขียว สีเหลือง สีแดง หรือสีชมพู ผ้านั้นพึงเป็นของมีสีที่เขาย้อมไม่ดี มีสีมัวหมอง เพราะผ้าเป็นของไม่บริสุทธิ์ ฉันทใด เมื่อจิตเศรษฐีหมองแล้ว ทุกคติเป็นอันหวังได้ ฉันทนั้น

ผ้าที่บริสุทธิ์สะอาด ช่างย้อมพึงนำเอาผ้าผืนนั้นใส่ลงในน้ำย้อมใดๆ คือ สีเขียว สีเหลือง สีแดง หรือสีชมพู ผ้านั้นพึงเป็นของมีสี ที่เขาย้อมดี มีสีสด ชื่อนั้นเพราะผ้า

เป็นของบริสุทธิ์ ฉันใด เมื่อจิตไม่เศร้าหมองแล้ว สுகติเป็นอันหวังได้ ฉันนั้น”

*จิตของมนุษย์นี้แปลกทีเดียว สามารถฝึกให้ใสสะอาด บริสุทธิ์ได้ และพัฒนาให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ได้ จิตดวงนี้จะเศร้าหมองหรือผ่องใสก็ขึ้นอยู่กับตัวของเรา ถ้าหากเกิดมาไม่เคยสั่งสมบุญกุศล ไม่เคยนั่งสมาธิกลั่นใจให้ใส แถมยังทำบาปอกุศลเป็นอาชญา ใจก็เศร้าหมองไม่ผ่องใส เมื่อใจหมองก็ต้องไปสู่ทุกขิตตามพุทธพจน์ที่หลวงพ่อดำยักขึ้นมากล่าวข้างต้นนั้นแหละ แต่ถ้าผ่องใสก็ไปสู่สุคติ นี่เป็นกฎแห่งการกระทำที่เราต้องทำความเข้าใจให้ดี ชีวิตเราจะได้ไม่ผิดพลาด เป็นกฎสากลไม่เลือกปฏิบัติกับเฉพาะชาติใดชาติหนึ่ง แต่มีผลบังคับสรรพสัตว์ทั้งหมดในภพสาม

คนส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เข้าใจ คือ เมื่อคนใกล้ตาย โดยทั่วไปจะมีอารมณ์ ๓ อย่างเกิดขึ้น ปรากฏเป็นอารมณ์ของปฏิสนธิจิต ที่จะชักนำไปไปยังเกิดในภพภูมิต่างๆ อารมณ์ประการแรก เรียกว่า กรรมารมณ์ เป็นอารมณ์ของกรรมที่ตนเคยกระทำเอาไว้ ซึ่งจะมาปรากฏให้เห็นในขณะกำลังใกล้ตาย เช่น

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

เลือกสุต ท้ายของชีวิต (๑)

๓๒

ถ้าตนเคยฆ่าคน ภาพที่ตัวเองเคยฆ่าคนก็จะมาปรากฏ เคยทะเลาะเบาะแว้งด่าว่าพ่อแม่ หรือเป็นคนติดเหล้าดื่มสุราเมรัยเป็นประจำ เคยทำอกุศลนาทานลักขโมยจี้ปล้นคนอื่น เคยประพฤติดูผิดในกามนอกใจสามีภรรยา ภาพเหล่านี้ก็จะมาปรากฏให้เห็นชัดเจนเหมือนที่ตัวได้ทำไว้ไม่ผิดเพี้ยน แล้วจิตก็ยึดเอาภาพเหล่านั้นเป็นอารมณ์ กรรมารมณณ์นั้นมีผลต่อสภาพใจที่จะไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ถ้าไปทุกคติภูมิ ก็จะไปบังเกิดในนรก เกิดเป็นเปรต อสุรกาย หรือเข้าสู่ครรภ์ของสัตว์เดียรัจฉาน

หากตนเคยทำกุศลกรรมไว้ ในขณะที่ก่อนสิ้นลมก็จะปรากฏเป็นมโนภาพที่ดีๆ ให้เห็นอย่างชัดเจนเหมือนกัน เช่น ตนเคยบริจาคทาน เคยทำบุญเลี้ยงพระ ถวายสังฆทานเป็นประจำ เคยสร้างศาลา ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เคยรักษาศีล ก็จะเป็นภาพของตัวเองกำลังกระทำสิ่งต่างๆ เหล่านี้กันอย่างแจ่มชัด เมื่อเห็นแล้วก็ทำให้ใจชุ่มชื่นเบิกบานผ่องใส ครั้นแตกกายทำลายขันธ์ลงไป อารมณ์อันดีงามนั้น ก็จะน้อมนำไปในสุคติ กรรมารมณณ์เหล่านี้จะปรากฏให้เห็นเฉพาะคนใกล้ตายเท่านั้น

แต่ถ้ากรรมารมณณ์นี้ไม่ปรากฏให้คนใกล้ตายเห็น ก็จะปรากฏอารมณ์อีกอย่างหนึ่ง คือ กรรมนิมิตตารมณณ์ ได้แก่ภาพของตัวเองและอุปกรณ์ของการกระทำในอดีตมาปรากฏให้เห็น เพราะตามธรรมดาในการประกอบกรรมทุกชนิด ส่วนมากจะมี

เชือกสุดท้ายของชีวิต (๑)

๓๓

อุปกรณ์เครื่องมือ เช่น จะทำปาณาติบาตฆ่าสัตว์ฆ่าคน ก็ต้องมีดาบ มีด ปืน เป็นต้น เป็นเครื่องมือ หรือจะทำบุญทำทาน ก็ต้องมีไทยธรรมเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้จะมาปรากฏเป็นกรรมนิมิตในขณะที่จิตใกล้จะดับ ซึ่งจะมองเห็นเป็นภาพชัดเจนแจ่มใส สุดแต่ว่าใครจะเคยทำชั่วหรือทำความดีด้วยสิ่งใด ภาพนิมิตเหล่านั้นก็จะมาปรากฏให้เห็นให้ระลึกได้ชัดเจน เมื่อจิตยึดหน่วงไว้เป็นอารมณ์ ภาพเหล่านั้นก็จะมีผลต่อความหมองกับความใสของใจ

ถ้าคนนั้นเคยทำบุญใดไว้ ภาพของการทำบุญและอุปกรณ์ในการทำความดีก็เกิดขึ้น ปรากฏขึ้นมาให้เห็นชัดเจน เช่น เห็นผ้าไตรจีวร เห็นเครื่องสักการบูชาดอกไม้ธูปเทียนที่เคยทำสักการบูชา เห็นขบวนแห่ริ้วขบวนในการทำกิจกรรมบุญต่างๆ เห็นโบสถ์วิหารที่ตนเคยสร้างเอาไว้ ถ้าไม่ได้ทำบุญกับพระพุทธศาสนา แต่ไปทำนอกเขตบุญ เช่น สร้างโรงพยาบาลก็เห็นโรงพยาบาล หรือการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ที่ตัวเองมีใจเป็นกุศลได้เคยทำไว้ จิตก็จะยึดเหนี่ยวเอาภาพกรรมนิมิตตา-รรมณ์ที่ปรากฏชัดนั้นเป็นอารมณ์ พอดับชีพลงก็ตรงไปอุปบัติในสุคติภูมิ

หากกรรมนิมิตตา-รรมณ์นี้ไม่ปรากฏ อารมณ์อีกอย่างหนึ่งก็ปรากฏ คือ คตินิมิตตา-รรมณ์ ได้แก่ นิมิตต่างๆ ที่บ่งบอกถึง

เลือกสุตต่ายของชีวิต (๑)

๓๔

คติที่ตนจะต้องไปเกิด ปรากฏให้เห็นชัดเจนทางมโนทวาร บางทีก็เป็นภาพที่ตนไม่เคยเห็นไม่เคยไปมาก่อน แต่บางทีก็เป็นภาพที่ตนเคยเห็นครั้งที่เป็นมนุษย์ เช่น ภาพลัทธิหรือมนุษย์เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เราสามารถรู้ได้เห็นได้ก่อนตาย แต่ต้องอาศัยธรรมจักขุ และญาณทัสสนะของธรรมกาย ไปตรวจดูบุพกรรม และคติที่ไปว่าสถานที่เราจะไปบังเกิดใหม่นั้นอยู่ที่ไหน

ส่วนใหญ่เราไม่อาจรู้ได้ว่า ชีวิตหลังความตาย ตายแล้วจะไปที่ไหน ยกเว้นคนที่เห็นคตินิมิตตารมณ์ เช่น ถ้าต้องเกิดในมหานรก ก่อนขาดใจตายก็เห็นเป็นเปลวไฟร้อนระอุ เห็นนาย-นิรยบาล รูปร่างน่ากลัวที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ถือเครื่องทัณฑ์ทรมาน เช่น มีด ค้อนเหล็ก หรือถือหอกเหล็กโตเท่าลำตาล หรือเข้ามาจุดกระชากลากตัวไป บางทีก็เห็นอีกาปากเหล็กโฉบมาจิกตัว คนใกล้ตายเมื่อเห็นภาพอย่างนี้ ย่อมสะดุ้งกลัวตัวสั่นทีเดียว ถ้าส่งเสียงได้ในขณะนั้น ก็จะร้องโวยวายให้คนรอบข้างช่วย แต่ก็ไม่มีใครเห็นภาพนั้นจึงไม่รู้จะช่วยอย่างไร นับว่าเป็นคนเจ็บใกล้ตายที่น่าสมเพชเวทนาอย่างยิ่งนัก คตินิมิตอย่างนี้ชื่อว่า บุคคลนั้นต้องไปตกนรกแน่นอน

หากผู้ตายต้องไปเกิดเป็นเปรตเป็นอสุรกาย จะเห็นคตินิมิตเป็นหุบเขา หรือถ้ำที่มีดมืดมืด บางทีก็มีอาการหิวอยากกินข้าว รู้สึกหิวโหยและกระหายน้ำเป็นกำลัง บางครั้งก็เห็น

เชือกสุดท้ายของชีวิต (๑)

๓๕

เป็นน้ำเลือดน้ำหนองน่ารังเกียจ บางทีก็เห็นเป็นเปรตมีร่างกายใหญ่โตน่าเกลียดน่ากลัว เนื้อตัวสกปรกเลอะเทอะเปื้อนไปด้วยน้ำเหลืองน้ำหนอง ภาพดังกล่าวนี้ถ้ามาปรากฏในมโนทวารให้เห็นชัดเจนแจ่มใส คตินิมนต์นี้ชี้ให้รู้ว่า บุคคลนั้นจะต้องไปเกิดเป็นเปรตหรือไปเป็นอสุรกายแน่นอน

ถ้าจะได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรเทพธิดาในสวรรค์ ก็จะต้องเห็นคตินิมนต์เป็นทิพย์วิมาน เห็นปราสาทราชวังอันสวยสดงดงามซึ่งไม่มีในเมืองมนุษย์ บางทีก็เห็นเป็นเทพบุตรเทพธิดาชาวสวรรค์กำลังพากันขับร้องพ้อนรำ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประดับกายด้วยอาภรณ์อันประณีตสวยงาม อารมณ์เหล่านี้มาปรากฏเป็นภาพให้เห็นชัดเจนทางมโนทวารทำให้คนใกล้ตายมีจิตยินดีเพลิดเพลิน บางทีก็เห็นราชรถมารับ เกิดความโสมนัสยินดีมีใจผ่องใส ถ้าสังเกตดูใบหน้าของคนใกล้ตายจะปรากฏรอยยิ้ม เป็นยิ้มสุดท้ายที่งดงาม จากไปด้วยอาการสงบไปสู่สุคติอย่างแน่นอน

บางคนมีนิมิตมาปรากฏหลายอย่าง เพราะเคยทำทั้งบุญและบาป บุญก็ทำกรรมก็สร้าง วัตรก็เข้าเหล่าก็กิน ทำดีทำชั่วสลับกันไปตามประสาคนมีกิเลส ถึงคราวตาย บางทีก็ให้เห็นเป็นนิมิตปรากฏหลายอย่าง ทั้งนิมิตข้างฝ่ายหุคติ และฝ่ายสุคติเมื่อเป็นเช่นนี้ นิมิตที่ปรากฏทีหลังจะมีกำลังกว่า จิตของผู้ตายจะยึดห่วงเอาเป็นอารมณ์ แล้วก็ติดเอากายมนุษย์ละเอียดยไป

เฮือกสุดท้ายของชีวิต (๑)

๓๖

สู่สุคติภพหรือทุคติภพก็ได้

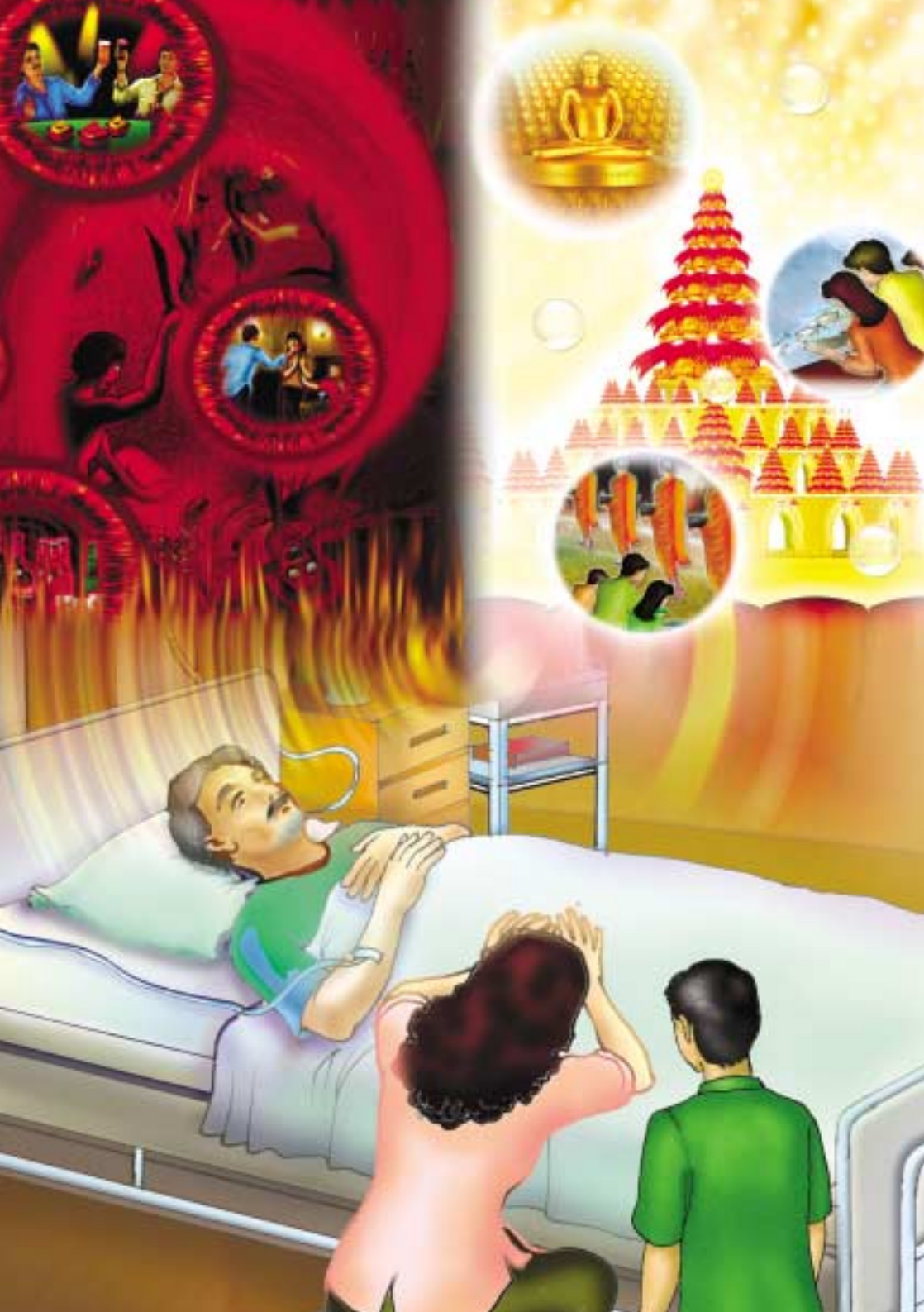
เพราะฉะนั้น เฮือกสุดท้ายของชีวิตจะเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับใจหมองกับใสนี่แหละ เคล็ดลับอยู่ที่ตรงนี้ หลวงพ่อถึงได้ตอกย้ำให้หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ และทำใจให้ใสๆ เข้าไว้ เพราะใจผ่องใสไม่เศร้าหมอง สุคติย่อมเป็นที่ไป หลวงพ่อไม่อยากให้ใครต้องพลัดไปตกในอบายภูมิ อยากให้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์กันทุกคน ดังนั้นให้ทุกคนตั้งใจสั่งสมบุญและนั่งธรรมะทุกวัน จนกว่าเราจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

เอื้ออกสุดท้ายของชีวิต (๒)

นรชนผู้มีอันจะต้องตายเป็นสภาพ ระลึกถึงความดีที่
คนได้ทำแล้วนี้ ย่อมตั้งอยู่ในอริยธรรมในปัจจุบันนี้เอง บัณฑิต
ทั้งหลายย่อมสรรเสริญนรชนนั้น นรชนนั้นละโลกนี้ไปแล้ว
ย่อมบันเทิงในสุคติโลกสวรรค์

เลือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๓๕

ธรรมดาของชีวิตมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ชีวิตหลังความตายเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจ ไม่ได้สั่งสมบุญไว้ แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้มีบุญที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้ว เพราะการตายเป็นเพียงการเปลี่ยนภพภูมิใหม่เท่านั้นเอง ผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์เห็นว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เลวร้ายอย่างที่คนส่วนใหญ่มักจะทุกข์อกทุกข์ใจกัน การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายใน เป็นทางรอดและเป็นการเพิ่มเติมความมั่นใจ ในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพอย่างปลอดภัย เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันอบอุ่นอันเกษมที่จะนำเราไปสู่สุคติภูมิอย่างแน่นอน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปัตถกัมมสูตร ว่า

“นรชนผู้มีอันจะต้องตายเป็นสภาพ ระลึกถึงความดีที่ตนได้ทำแล้วนี้ ย่อมตั้งอยู่ในอริยธรรมในปัจจุบันนี้เอง บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญนรชนนั้น นรชนนั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสุคติโลกสวรรค์”

ก่อนที่จะเราจะหลับตาลาโลก กายมนุษย์ละเอียดจะถอดออกจากร่าง เป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิตของเรา เพราะเป็นเหมือนการเลือกเส้นทางชีวิตใหม่และสรุปชีวิตว่า

เฮือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๐

เกิดมาในภพชาตินี้เป็นบุคคลผู้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงหรือไม่ คึกซิงภพงบุคคลชีวิต จะเปิดบัญชีบุญหรือบัญชีบาปก็อยู่ตรงนี้แหละ เมื่อครั้งที่แล้วหลวงพ่อดีเล่าลักษณะประเภทของคนทีใกล้ตาย เมื่อละสังขารแล้วจะไปทีไหน ลักษณะอารมณ์ และนิมิตทีปรากฏขึ้นก่อนตายเป็นอย่างไรบ้าง ตั้งแต่กรรมารมณกรรมนิมิต และคตินิมิต อารมณทั้ง ๓ อย่างนี้จะเกิดแก่สรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม ไม่มียกเว้นว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์เดียรัจฉาน อันนี้เป็นเรื่องของจิตซึ่งมีการเกิดดับเร็วมาก ยกเว้นบางคนทีไม่รู้ว่าตัวเองตาย จึงกลายเป็นสัมภเวสีทีล่องลอยไปมาหาทีเกิดแต่อย่างไรก็ตามถ้านึกถึงบุญได้ บุญก็นำไปสุคติ หากบาปอกุศลตามมาทัน ก็ต้องถูกยมทูตพาเอาตัวไปให้พญายมราชตัดสินคดีความ

*ครั้งนี้ หลวงพ่อดีตัวอย่างของคนก่อนตายมาเล่าสู่ทุกท่านให้ได้ศึกษากันเช่นเคย เรื่องมีอยู่ว่า มีภิกษุรูปหนึ่งปรากฏนามในพระศาสนาว่า พระโสณเถระ ท่านเป็นพระทีใฝ่ในการศึกษาพระธรรมมาก อีกทั้งการปฏิบัติก็ไม่ย่อหย่อน มีปกติบำเพ็ญสมณธรรมอยู่เป็นประจำทีเชิงเขาโสณคิริบรรพต ส่วนบิดาของท่านมีอาชีพเป็นพรานไพร่ท่องเที่ยวไปในป่าพร้อม

*โลกทีปนี (พระพรหมโมลี)

เลือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๑

กับฝูงสุนัข เพื่อล่าเนื้อมาขายเลี้ยงชีพ พระโสณะผู้เป็นพระลูกชาย ก็คอยห้ามปรามผู้เป็นบิดาอยู่เสมอ แต่พรานเฒ่าก็ไม่เชื่อฟัง ยังเข้าป่าไปล่าเนื้ออยู่เนืองนิตย์ เมื่อชราภาพลง ร่างกายอ่อนแอเข้าป่าไม่ไหวแล้ว พระลูกชายมีจิตเอ็นดูกรุณาต่อโยมพ่อ จึงแนะนำให้โยมพ่อบวชจะได้บุญกุศลไว้บ้าง พ่อเฒ่าไม่มีศรัทธากับอกปฐิเสธไป อังโนนอังนี้เพื่อบายเบี่ยงตลอดมา

พระเถระเจ้าพยายามหาโอกาสเหมาะๆ ที่จะชวนโยมพ่อบวชให้ได้ เพราะรู้ว่าโยมพ่อจะต้องตายภายในไม่กี่วัน ฝ่ายโยมพ่อผู้แก่ชราก็ยังชะล่าใจ ไม่รู้ว่าพญามัจจุรากำลังมาเยือนอยู่ประตูบ้านแล้ว เมื่อเห็นพระลูกชายมาชักชวนแกมอ้อนวอนก็ใจอ่อน ในที่สุดจึงยอมบวช แต่ขอบวชเป็นเพียงสามเณร พระเถระก็สอนให้รักษาศีล ๑๐ และให้หมั่นเจริญพุทธานุสติ

ครั้นสามเณรเฒ่าบวชได้เพียงวันเดียว ก็เกิดอาพาธหนักใกล้ตาย นอนบนเตียงไม่อาจลุกขึ้นได้ ในขณะที่กำลังจะสิ้นลมนั้น พลันนิมิตอกุศลก็มาปรากฏก่อน คือ ได้เห็นสุนัขตัวใหญ่ๆ วิ่งออกมาจากเชิงเขา แล้วเข้ามาแวดล้อมตัว แสดงอาการเหมือนจะกัดกินเนื้อหนังมังสา สามเณรเฒ่าเห็นเช่นนั้นก็สะดุ้งตกใจกลัว ใจสั่นร้องลั่นโวยวายขึ้นมา เรียกพระลูกชายให้เข้ามาช่วยห้ามสุนัข พระเถระรีบเข้าประคอง เห็นสามเณรเฒ่ากำลังนอนหลับตากระสับกระส่ายทรมนทรมายอยู่ ก็ได้ถามว่าสิ่งที่

เรื่องสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๒

เห็นนั้นเป็นอย่างไร สามเณรเผ่าก็เล่าให้ฟังว่า “พ่อเห็นฝูงสุนัขพากันวิ่งเข้าไปไล่ ล้วนแต่ดุร้ายแยกเขี้ยวจะกัดกินพ่อ ลูกช่วยขับไล่มันไปให้พ้นที”

เนื่องจากสามเณรเผ่าเห็นดเห็น้อยเมื่อยล้ามาก ประกอบกับเห็นนิมิตที่หวาดกลัวมาปรากฏ จึงสลับไปไม่ได้สติ ลมหายใจเริ่มรวบรินลงไปทุกที พระโสณเถระรู้ด้วยปัญญาวาปีดาของท่านจะต้องไปเกิดในนรกเป็นแน่แท้ จึงเห็นนิมิตที่น่าหวาดกลัวเช่นนั้น ท่านคิดหาวิธีการเพื่อช่วยบิดาให้พ้นจากอบาย จึงเอาฝ่ามือไปอังที่จมูก รู้ว่าบิดายังไม่ตาย เพียงแต่สลับไปเท่านั้น ท่านลุกเดินออกไปข้างนอก ลังสามเณรลูกศิษย์ให้ไปเก็บดอกไม้มาทำเครื่องสักการบูชาที่ลานพระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ จากนั้นก็ให้ช่วยหามเตียงของสามเณรผู้บิดาไปที่ลานพระเจดีย์

เมื่อสามเณรเผ่าได้สติลืมตาขึ้น พระเถระจึงชี้ให้ดูดอกไม้ นานาพันธุ์ ซึ่งมีสีล้วนสวยสดงดงามที่ใกล้พระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ จากนั้นก็สอนว่า “ขอให้พ่อทำจิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ดอกไม้ต่างๆ เหล่านี้ ลูกขอมอบให้พ่อ เพื่อให้พ่อได้สักการบูชาพระเจดีย์ ขอให้พ่อตั้งใจไปถึงดอกไม้เหล่านี้ ถ้าพ่อเข้าใจและทำตามได้ ก็ให้พยักหน้าด้วย”

ครั้นเห็นบิดาพยักหน้ารับรู้ ก็รู้สึกดีใจ จึงกล่าวสอนบิดา

เลือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๓

ให้ใจอยู่ในบุญ ให้ส่งใจไปอยู่กับพระรัตนตรัย พร้อมกับบอกว่า จะพากล่าวคำบูชาพระเจดีย์ ขอให้พ่อได้กล่าวตามในใจด้วยจิตที่เลื่อมใส แล้วพระเถระได้กล่าวนำต่างๆ ว่า “ภควา ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ออญ ปุชา เครื่องสักการบูชาอันเป็นทุกตบธรรมการเหล่านี้ ข้าพระองค์ขอน้อมถวายอุทิศแด่พระพุทธองค์ ข้าพระองค์ขอน้อมถวายทำสักการบูชาแด่พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์เจ้า ด้วยอานิสงส์แห่งการทำสักการบูชาพระรัตนตรัยซึ่งมีคุณอันไม่มีประมาณนี้ จงสำเร็จประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ขอให้ข้าพเจ้าได้ประโยชน์ ได้ความสุข ได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์และพระนิพพาน”

สามเณรบิดาประนมมือ ว่าตามถ้อยคำที่พระเถระผู้เป็นลูกชายสอนอยู่ในใจเพราะป่วยหนักถึงขนาดเอ่ยปากพูดไม่ได้แล้ว แต่ในใจเลื่อมใสชุ่มชื้น ใบหน้ามีน้ำมีนวล เปล่งปลั่งมีเลือดฝาดขึ้นมาทีเดียว เมื่อบูชาเสร็จก็หลับตาลง ขณะนั้นนิมิตข้างฝ่ายกุศลก็พลันบังเกิดขึ้น บันดาลให้สามเณรเฝ้าเห็นเป็นทิพย์วิมานพร้อมทั้งสวนนันทวันและสวนมิสกวันในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ครั้นภาพนั้นเลือนหายไป ภาพใหม่ก็ปรากฏมาอีก เป็นภาพของชาวสวรรค์มีเหล่าเทพอัปสรมาแวดล้อมมากมาย

สามเณรเฝ้าเห็นแล้วก็ขอบใจจึงมีแรงพูด บอกกับ

เลือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๔

พระเถระผู้เป็นบุตรว่า “ท่านได้โปรดกรุณาพ่อ พ่อได้เห็นแล้ว” พระเถระก็ถามว่า “พ่อได้เห็นนิมิตอะไรหรือ ภาพที่เห็นเป็นอย่างไร” สามเณรบิดาบอกว่า “เห็นเหล่าเทพอัปสรมา แวดล้อมต้อนรับเต็มไปหมด ขอท่านจงหลีกทางให้พวกเขา หน่อยเถอะ อย่าให้เขาต้องเข้าใกล้ตัวท่านผู้เป็นสมณะ” พระโสดาเถระก็รู้แจ้งทันทีว่า นิมิตข้างฝ่ายกุศลมีภาพชาวสวรรค์มาปรากฏแล้ว พ่อจะต้องไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์อย่างแน่นอน เมื่อคิดเช่นนี้แล้วก็ดีใจ มองดูบิดาหลับตาลาโลกไปอย่างมีความสุข รู้สึกสบายใจที่ได้ทำหน้าที่ของพระลูกชายอย่างเต็มที่ ดังนั้นเมื่อสามเณรบิดาละสังขารแล้ว ด้วยบุญที่ได้บวชเป็นสามเณร อีกทั้งบุญที่ได้บูชาพระเจดีย์ด้วยจิตที่เลื่อมใส ทำให้ได้ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

เห็นไหมว่า บั้นปลายของชีวิตซึ่งเป็นเลือกสุดท้ายก่อนหมดลมนั้น เป็นสิ่งที่เราต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ ชักซ้อมให้ดี เพื่อพร้อมที่จะเดินทางไกลไปสู่ปรโลก ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ แต่จะเป็นอย่างนั้นได้ต้องไม่ประมาท ไม่ตระหนี่ หมั่นสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ ทำให้คุ้นเหมือนกับกิจวัตรประจำวันของเรา แล้วใจของเราก็จะคุ้นกับบุญ คุ้นกับธรรมะ คุ้นกับความใสความสว่าง ให้สั่งสมบุญให้มากๆ ตายแล้วจะได้ไปสวรรค์เหมือนเรื่องที่หลวงพ่อดำนำมาเล่าให้ฟัง นั่นเป็นหนึ่งในล้านๆ

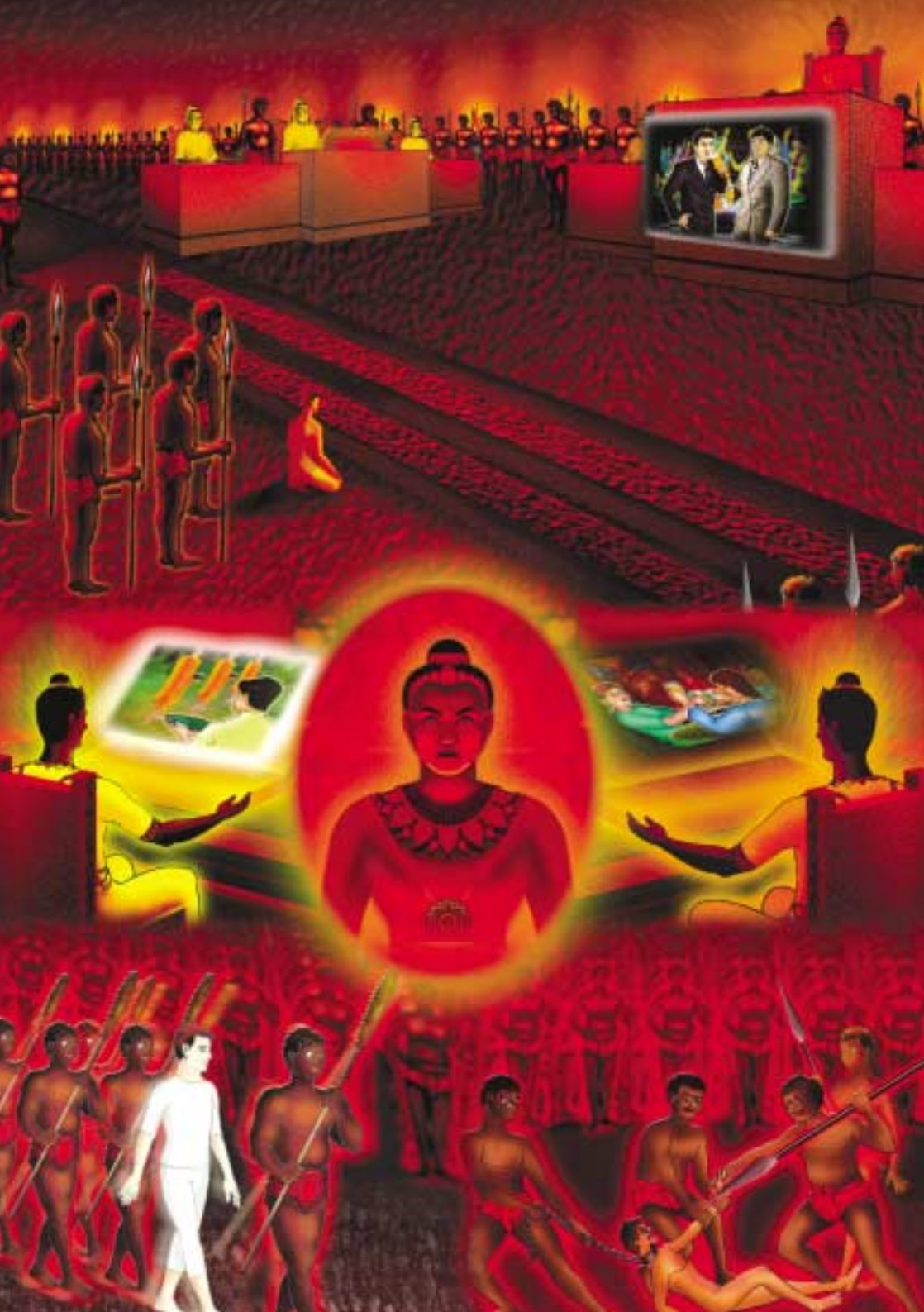

เฮือกสุดท้ายของชีวิต (๒)

๔๕

ที่เป็นไปได้ เพราะฉะนั้นต้องฝึกให้คุ้นกับความใส อย่าชะล่าใจ
ให้นึกถึงความตายทุกวัน ตื่นขึ้นมามยามเช้าก็ให้นึกถึงว่า วันนี้
เราโชคดีที่มีชีวิตรอดมาได้อีกหนึ่งวัน เราจะต้องทำความดีให้ยิ่งๆ
ขึ้นไป ให้ใจอยู่ในบุญ ใจอยู่ในกลางดวงธรรม กลางองค์พระให้ได้
ตลอดเวลา แล้วเราจะมีสุคติเป็นที่ไป

ยมโลก สถานที่
พิจารณาบุญและบาป

นรชนเหล่าใดเมื่อยังเป็นมนุษย์อยู่
ถูกเหตุทุกข์เตือนแล้วยังประมาทอยู่
นรชนเหล่านั้นจะเข้าถึงหมู่สัตว์อันเลวทราม
ย่อมเศร้าโศกสิ้นกาลนาน

ยมโลก สถานที่พิจารณานูญและบาป

๔๘

พระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดา แต่ละถ้อยคำที่เปล่งออกจากพระโอษฐ์ เป็นสิ่งที่มีค่าอนันต์ ทุกถ้อยคำที่พระองค์ได้ทรงแนะนำสั่งสอน ชี้แนะหนทางแสงสว่างให้แก่เรานั้น มีค่ากว่ารัตนะทั้ง ๗ ที่พระเจ้าจักรพรรดิหิวยืนให้ เพราะสมบัติจักรพรรดิจะทำให้เราสมบูรณ์พร้อมเฉพาะในโลกนี้ที่เป็นมนุษย์อยู่เท่านั้น แต่แสงแห่งธรรมอันเกิดจากรัตนะภายในที่ส่องสว่างในกลางใจ จะส่งผลให้เราสมบูรณ์พร้อมทั้งมนุษย์สมบัติ ทิพยสมบัติ และนิพพานสมบัติ เราจะดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัยทั้งภายในโลกนี้และภายในสังสารวัฏ ชีวิตเราจะก้าวไปสู่ความเต็มเปี่ยม ได้บรรลุมรรคผลนิพพานก็เพราะมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก ดังนั้น การปฏิบัติธรรมด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส จึงเป็นทางมาแห่งรัตนะทั้งภายนอกและภายใน เป็นทางแห่งความหลุดพ้นที่แท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เทวทูตสูตร ว่า

“โจิตตา เทวทูเตหิ เย ปมชฺชนุตติ มาณวา
เต ทิฆรตฺตํ โสจนุตติ ทินกายูปคา นรา ฯ

นรชนเหล่าใดเมื่อยังเป็นมนุษย์อยู่ ถูกเทวทูตตักเตือนแล้ว ยังประมาทอยู่ นรชนเหล่านั้นจะเข้าถึงหมู่มล็ดวอันเลวทราม ย่อมเศร้าโศกลี้ںกาลนาน”

ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๔๕

ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ และความตาย ที่เราเห็นกันอยู่เป็นประจำนี้แหละ พระองค์ตรัสเรียกว่าเป็นเทวทูต ที่จะเตือนใจให้เราไม่ประมาทในชีวิตว่า ทันทีที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่ยังบอกถึงความทุกข์ที่เราสังเกตเห็นได้ ก็คือเสียงร้องไห้ของเด็กทารกแรกเกิด ความเกิด มาพร้อมกับความแก่ แต่ค่อยๆ แก่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยตั้งแต่วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน จนกระทั่งวัยชรา เมื่อชีวิตเข้าสู่ความแก่ชรา สังขารก็ร่วงโรย ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างบารมี ลูกนั่งก็ไม่สะดวก แล้วโรคภัยไข้เจ็บก็มาเบียดเบียน บางครั้งทรัพย์สมบัติที่เราหามาได้ด้วย ความยากลำบากตลอดชีวิต ก็ค่อยๆ หดไปกับการรักษาสังขารร่างกายนี้ให้อยู่ต่อไป พอถึงคราวความเจ็บป่วยรุมเร้าหนักเข้า ก็ไม่มีใครที่จะมาแบ่งเบาความทุกข์นี้ได้

โดยเฉพาะเมื่อถึงคราวที่พญามัจจุราชมาเยือน ก่อนจะละโลก ไม่มีใครเลยที่จะมาช่วยเราได้ เราต้องช่วยเหลือตัวเอง ความดีและบุญกุศลที่เราได้ทำไว้นี้แหละ จะเป็นที่พักแ่เราในยามนั้น ดังนั้นความทุกข์ต่างๆ ที่มีมาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายนักปราชญ์บัณฑิตท่านมองเห็นว่า เป็นเครื่องเตือนสติให้เราไม่ประมาทในการสร้างความดี เมื่อเห็นทุกข์เห็นโทษในการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหล่านี้แล้ว ก็จะได้หาทางที่จะไม่ต้องเกิดกันอีกต่อไป พระพุทธองค์ทรงชี้ให้เห็นว่า ทางไปพระนิพพานเป็นทางไปสู่

ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๕๐

ความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เป็นทางแห่งความหลุดพ้น
ที่เป็นเป้าหมายปลายทางของมนุษย์ทุกๆ คน

สมัยหนึ่ง พระบรมศาสดาตรัสให้ภิกษุทั้งหลายฟังว่า
พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นสัตว์ที่เกิดตามภพภูมิต่างๆ แล้ว
ทรงทราบว่า หมู่สัตว์ได้สวดยกรรมดี เพราะประกอบด้วยกายสุจริต
วจีสุจริต และมโนสุจริต เป็นลัษมาทิกุณฐีเชือกฏแห่งกรรม ว่าทำ
ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เมื่อละโลกไปแล้วก็เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์
หรือกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็ถึงพร้อมด้วยสมบัติ ส่วนผู้ที่ทำ
กรรมชั่ว ตีเตียนพระอรียเจ้า เป็นมิจฉาทิกุณฐี ละโลกก็เข้าถึง
เปตติวิสัยก็มี ไปเกิดเป็นสัตว์เดี๋ยวจฉานก็มี เข้าถึงอบาย ทุกคติ
วินิบาต นรก ก็มาก

สำหรับผู้ทำกรรมชั่วไว้ เวลาละจากโลกนี้ไปแล้ว จะถูก
นายนิรยบาลนำไปลงโทษ เริ่มตั้งแต่พาไปพบพญายมราช ซึ่ง
เป็นใหญ่ในยมโลก ยมโลกมีไว้สำหรับรองรับคนบาปที่นึกถึงบุญ
ไม่ออก จิตเศร้าหมองก่อนละโลก ถึงแม้พญายมราชจะแนะนำ
ให้นึกถึงบุญ หรือสุวรรณเลขาจะช่วยให้นึกถึงความดีในสมัยที่
ยังเป็นมนุษย์ หรือช่วยตักเตือนว่าเคยพิจารณาความไม่เที่ยง
ของสังขารบ้างไหม ก็ยังนึกไม่ออก เห็นแต่ภาพบาปกรรมที่
ตนเองทำไว้ในอดีต ที่มาปรากฏอยู่ในบัญชีบาปของสุวาฬเลขา
จึงจำต้องไปรับกรรมสวดยทุกขในยมโลกจนกว่ากรรมจะหมด

ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๕๑

*เรื่องของยมโลกนรกนี้มีจริงๆ และก็มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก เป็นเหมือนผู้พิพากษาคอยทำหน้าที่ตัดสินสัตว์นรกที่ทำความชั่วให้ไปเสวยกรรม เมื่อนายนิรบาลนำสัตว์นรกนั้นไปหาพญายม พญายมก็จะถามว่า “ท่านไม่ได้เห็นเทวทูตที่ ๑ ปรากฏในหมู่มนุษย์หรือ” ถ้าหากผู้นั้นตอบว่า “ไม่เห็นเลย” พญายมก็จะถามต่อว่า “ท่านไม่ได้เห็นเด็กทารกที่เกิดมาบ้างหรือ” ถ้าตอบว่า “เคยเห็น” พญายมก็จะถามต่อว่า “เมื่อเห็นอย่างนั้นแล้ว เคยคิดบ้างไหมว่า แม้เราก็มีความเกิดเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเกิดไปได้” แต่เนื่องจากสัตว์นั้นไม่เคยคิดมาก่อน ก็ตอบว่า “ไม่เคยคิดเลย”

พญายมจะถามต่อไปว่า “แล้วเคยเห็นเทวทูตที่ ๒ คือคนชรา หลังค่อม ถือไม้เท้าเดินงกๆ เงินๆ นั้นนะ ท่านเคยเห็นบ้างไหม” สัตว์นั้นก็จะตอบว่า “เคยเจ้าข้า” “เมื่อเห็นแล้ว เคยได้สติ มีความคิดที่จะทำความดีบ้างไหม” สัตว์นรกก็บอกว่า “ไม่เคยคิดเลยเพราะกำลังมัวเพลิดเพลินอยู่”

พญายมจะให้โอกาส ด้วยการถามปัญหาต่อไป จุดประสงค์ของการถาม เพื่อให้ผู้นั้นได้นึกถึงคุณงามความดีที่เคยทำไว้

ในสมัยที่เป็นมนุษย์จะได้ไปสู่ภพภูมิที่ดีๆนั่นเอง ท่านถามถึงเทวทูตที่ ๓ ว่า “แล้วเคยเห็นคนป่วยหนัก ที่เวลาเดินต้องมีคนคอยพยุงบ้างไหม” สัตว์นรกก็จะบอกว่า “เคยเห็น” “เมื่อเห็นแล้วเคยคิดไหมว่า ตัวเรามีความเจ็บป่วยเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเจ็บป่วยไปได้ ควรจะรีบทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ” สัตว์นรกก็บอกว่า “เรื่องนี้ไม่ได้ถูกคิดเลย เพราะข้าพเจ้ามัวประมาทอยู่”

“ถ้าอย่างนั้น เคยเห็นเทวทูตที่ ๔ คือนักโทษที่ถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับตัวมาลงโทษ ให้ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานบ้างไหม” เขาก็บอกว่า “เคยเห็นเจ้าข้า” “พอเห็นแล้ว ได้สติคิดว่า แม้ถ้าเราทำความชั่วเช่นนี้ คงจะต้องถูกลงโทษอย่างกระนั้นเลย เราพึงทำแต่ความดี จะได้ไม่ถูกลงโทษ เคยคิดอย่างนี้บ้างไหม” สัตว์นรกก็ตอบว่า “ไม่เคยคิดเลย” พญายมราชจะถามถึงเทวทูตที่ ๕ ว่า

“ท่านไม่ได้เห็นคนที่ตายไปแล้ว สองสามวันก็ขึ้นอืด เนื้อตัวเขียวข้ำมีน้ำเลือดน้ำเหลืองไหลเยิ้ม ในหมู่มนุษย์บ้างหรือ” สัตว์ก็ตอบว่า “เคยเห็น” “เมื่อเห็นแล้ว เคยคิดบ้างไหมว่า แม้ตัวเราก็มีความตายเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้ ควรที่เราจะรีบทำความดี เก็บเกี่ยวบุญกุศลก่อนที่จะหลับตา

ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๕๓

ลาโลก” ถ้าสัตว์ผู้นั้นคิดถึงคุณงามความดีของตัวเองได้ ก็จะได้ไปเสวยสุขในสุคติภูมิตามกำลังบุญ

หากนึกถึงบุญยังนึกไม่ได้ พญายมราชก็จะกล่าวว่า “ท่านไม่เคยทำความดีอะไรไว้เลย แม้แต่ประมาทอยู่ ทำความชั่วเป็นอาชญา พวกนายนิรยบาลจะลงโทษท่าน บาปกรรมนี้ มารดาบิดาไม่ได้ทำให้ท่าน ญาติพี่น้องก็ไม่ได้ทำให้ท่าน ไม่มีใครในโลกทำให้ท่าน ท่านนั้นแหละเป็นคนทำเอง ฉะนั้น ท่านจะต้องเสวยวิบากกรรมด้วยตนเอง”

ครั้นพญายมราชไต่สวนจบ ก็จะนั่งนิ่งทีเดียว เพราะรู้ว่าช่วยอะไรไม่ได้แล้ว ถามว่าในสมัยที่ยังเป็นมนุษย์ เคยทำบุญกุศลเอาไว้บ้างหรือไม่ ก็ตอบไม่ได้ เพราะนึกถึงบุญไม่ออก ที่นึกไม่ออกเพราะไม่เคยทำ หรือแม้เคยทำก็เป็นบุญเล็กๆ น้อยๆ เมื่อดวงบุญเล็กมาก ดวงบาปที่ตนเคยทำเอาไว้ก็มาบดบัง บดบังอะไรละ บดบังความเห็น จำ คิด รู้ ให้ลืม เลยจำไม่ได้ เมื่อจำไม่ได้ ก็ตอบไม่ถูก แต่ถ้าให้นึกถึงบาปว่าทำอะไรไว้บ้าง จะเห็นเป็นภาพขึ้นมาเป็นฉากๆ เขาเรียกว่าฟ้องกันด้วยภาพ ภาพจะปรากฏให้เห็นต่อหน้าของสัตว์นรกตนนั้น จะไม่ยอมรับก็ไม่ได้ เพราะภาพมันฟ้อง

จากนั้น พวกนายนิรยบาลก็จะนำสัตว์นรกนั้นไปรับกรรม

ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๕๔

เอาตะปูเหล็กที่ลুকเป็นไฟดอกที่มีเท้าทั้งสี่และที่กลางออก ลัตว์นรกนั้นต้องเสวยทุกขเวทนาไปจนกว่ากรรมที่ทำให้จะ ลื่นสุดลง บางตนก็ถูกจับขึงพืด แล้วถูกขวานถาก ถูกมีด คมกริบแลเนื้อเถื่อนหนัง ถูกจับห้อยหัวลง แล้วถูกพรว์ที่ทั้งร้อน ทั้งคมถาก จากนั้นก็ถูกจับโยนเข้าไปในนรกขุมต่างๆ

มหานรก มี ๔ มุม ๔ ประตู มีกำแพงเหล็กล้อมรอบ ครอบเอาไว้ด้วยแผ่นเหล็ก พื้นของนรกเป็นเหล็กลुकเป็นไฟ ความร้อนแรงแผ่ไปตลอด ๑๐๐ โยชน์ ในมหานรกมีแต่ไฟลुक ท่วมอยู่ตลอดเวลา ถ้าเอาก้อนหินก้อนใหญ่ๆ เท่าบ้านหลังโตๆ โยนเข้าไปในไฟนรก เพียงชั่วพริบตาเท่านั้น หินก้อนนั้นก็จะ แผลกละเอียดทันที แต่ที่ลัตว์นรกทนอยู่ได้ ก็เพราะแรงกรรมที่ ทำไว้ ทำให้ต้องทนทุกข์ทรมานชั่วแล้วชั่วเล่า ส่วนทุกข์ในนรก ขุมอื่นๆ ที่ยิ่งกว่านี้ ยังมีอีกมากมาย นี่เป็นเพียงตัวอย่างเล็กน้อย เท่านั้น

ชีวิตในปรโลกเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาให้แจ่มแจ้ง เราจำเป็นต้องรู้ไว้ ไม่รู้ไม่ได้ ไม่รู้ชีวิตก็ไม่ปลอดภัย เมื่อรู้แล้ว จะได้ดำเนินชีวิตบนเส้นทางที่ถูกต้อง ให้ชีวิตนี้เป็นไปเพื่อการ สร้างบุญบารมีอย่างเดียว ถ้าอยากไปพบเห็นภพภูมิของเหล่า ลัตว์ในอบายภูมิ ก็ให้อาศัยการฝึกสมาธิ เพราะเมื่อเข้าถึง ธรรมกายแล้ว ย่อมสามารถอาศัยธรรมกายไปตรวจดูได้ จะได้

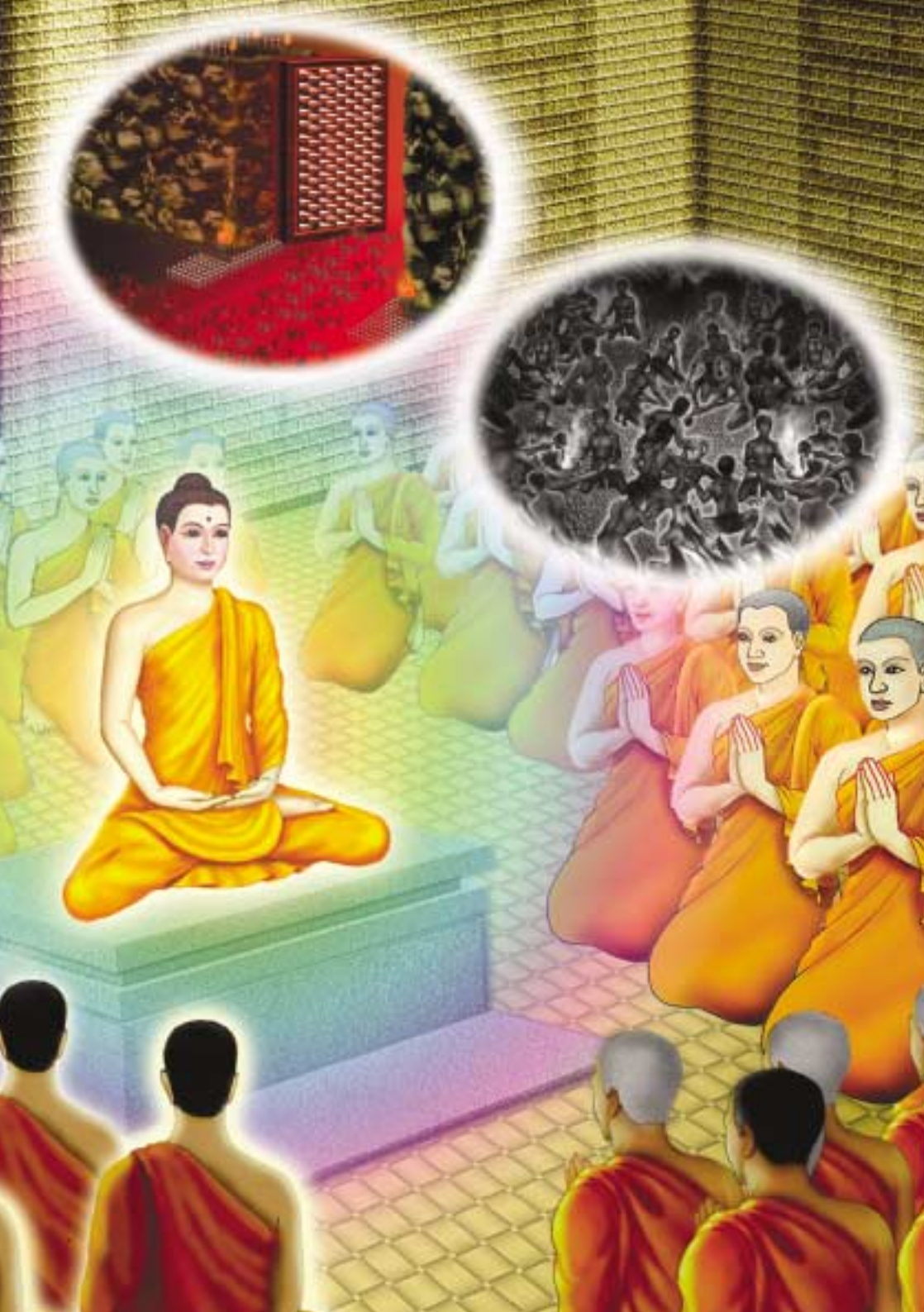
ยมโลก สถานที่พิจารณาบุญและบาป

๕๕

หายสงสัยในเรื่องกฎแห่งกรรม

ดังนั้น เมื่อเรามีโอกาสสั่งสมบุญในภาวะที่เป็นมนุษย์นี้แล้ว ก็ควรที่จะรีบชวนขวายเป็นความดี สั่งสมบุญบารมีให้เต็มที่ เราควรจะใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะละจากโลกนี้ไป ให้ตั้งปณิธานไว้เลยว่า ต่อจากนี้ไป เราจะประพฤติกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต ให้เป็นอุปนิสัย เป็นอริยาสัยที่ดีๆ ติดแน่นอยู่ในใจ และให้หมั่นพิจารณาถึงเทวทูตทั้ง ๕ ที่มาเตือนสติเราไม่ให้ประมาท คือให้หาความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความทุกข์จากการถูกทรมาน และความตาย มาเป็นอุทาหรณ์สอนตัวเอง แล้วมุ่งสั่งสมบุญ แฝวผ่านทางไปสู่สวรรค์นิพพาน ชีวิตเราจะได้ดำรงอยู่อย่างปลอดภัยและมีชัยชนะเมื่อทุกคนทำได้อย่างนี้ เราจะได้ไม่ต้องไปตอบปัญหาพญายมราชในเมืองนรก แต่ไปเสวยสุขอยู่ในสุคติกันเลย เพราะเราเป็นผู้มีบุญที่สั่งสมมาอย่างดีแล้ว ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญกันเป็นประจำ และหมั่นนั่งธรรมะอย่าประมาทในการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ฝึกกันไปจนกว่าจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอย่างแท้จริงกันทุกๆ คน

นิ ร ย ภู มิ ส ำ ห รั บ ค น บ า ป

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหล่านายนิรยบาลจะโยนสัตว์นรก
เข้าไปในมหานรก ก็มหานรคนั้นมีสี่มุม สี่ประตู แบ่งไว้โดย
ส่วนเท่ากัน มีกำแพงเหล็กล้อมรอบ กรอบไว้ด้วยแผ่นเหล็ก
พื้นของนรกใหญ่นั้นสำเร็จด้วยเหล็กล้วนๆ ลูกโพล่ง แผ่ไป
ตลอดร้อยโยชน์รอบด้าน ประดิษฐานอยู่ทุกเมื่อ

นิรยภูมิสำหรับคนบาป

๕๘

มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาต่างรักตัวกลัวตาย คือรักตัวเองมากที่สุด ส่วนความรักที่มีต่อคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นรักพ่อแม่ รักญาติพี่น้อง รักภรรยาสามี เป็นเรื่องที่รองลงไป น้อยคนนักที่จะรักคนได้ทั้งโลกเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกันดังเช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ทรงเข้าถึงกายธรรมอรหัตตพิน จากความทุกข์ทั้งมวลแล้ว ทรงเมตตาแนะนำมนุษย์และเทวดาตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ในสังสารวัฏ เข้าสู่อายตตนิพพานซึ่งเป็นความสุขอันเป็นนิรันดร์ ใจของพระองค์รักมวลมนุษยชาติเสมอเหมือนพระญาติร่วมสายโลหิต นั่นเป็นเพราะพระองค์ทรงมีพระเมตตา มีใจที่เป็นกลางๆ ไม่มีอคติ ไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ดังนั้นเมื่อเรารักตนและผู้อื่น จะต้องทำตนให้เข้าถึงธรรมกาย สันติสุขจะได้ขยายไปทั่วโลก

มีวาระพระบาลีที่ผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน เทวทูตสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหล่านายนिरยบาลจะโยนสัตว์นรกเข้าไปในมหานรก ก็มหานรคนั้นมีสี่มุม สี่ประตู แบ่งไว้โดยส่วนเท่ากัน มีกำแพงเหล็กล้อมรอบ ครอบไว้ด้วยแผ่นเหล็ก พื้นของนรกใหญ่นั้นสำเร็จด้วยเหล็กล้วนๆ ลูกโพล่งแผ่ไปตลอดร้อยโยชน์รอบด้าน ประดิษฐานอยู่ทุกเมื่อ”

นรกคือดินแดนที่เสวยวิบากกรรมของผู้ที่ได้ทำบาป

๕๕

อกุศลเอาไว้ เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง ซึ่งเกิดขึ้นมาด้วยอำนาจของบาป ที่มีภพภูมิไว้รองรับผู้ทำบาปกรรมเอาไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์ การที่หลงพ้อได้ยกข้อความในเทวทูตสูตรมากล่าว ก็เพื่อจะได้ นำเรื่องราวเส้นทางการเดินทางไปสู่ปรโลก ที่ต้องไปเสวยทุกข์ ในอบายภูมิมาแล้วให้ทุกท่านได้ศึกษากันจะมีรายละเอียดในแง่มุม ต่างๆ ที่หลงพ้ออยากจะให้ทุกท่านได้ทราบว่า นรกรมีจริงไหม อยู่ที่ไหน และเป็นที่เสวยวิบากกรรมของใครบ้าง ถ้าหากนรกรมี อยู่จริง ทำไมมนุษย์ส่วนใหญ่จึงไม่เห็นนรกร และดูเหมือนจะไม่ กลัวตกนรกรกันเลย นี่ก็เป็นความกังขาที่เรามักได้ยินคำถามนี้ กันบ่อยๆ

การที่มนุษย์เรามองไม่เห็นอบายภูมิได้ด้วยตาเนื้อนั้น ก็ไม่ใช่ว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่มีอยู่จริงๆ ของที่เรามองไม่เห็น จะบอก ว่าไม่มีก็คงไม่ถูก เพราะผู้รู้ทั้งหลายได้กล่าวเอาไว้ตรงกันว่า นรกรมีจริงเพียงแต่เรายังพิสูจน์ไม่ได้เท่านั้นเองแต่ผู้รู้จริงก็ยังมีอยู่ ในพระไตรปิฎกก็มีบันทึกเรื่องราวการเสวยวิบากกรรมอันทุกข์ ทรมาณในนรกไว้มากมาย ดังเช่นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระสูตรชื่อเทวสูตร ว่า

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระวิหาร-

นิตยภัตสำหรับคนบาป

๖๐

เชตวัน อารามของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี กรุงสาวัตถี พระองค์
ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมมติว่ามีเรือน ๒
หลังมีประตูตรงกัน บุรุษผู้มีตาดียืนอยู่ระหว่างกลางเรือน ๒
หลังนั้น พึงเห็นมนุษย์กำลังเข้าไปในเรือนข้าง กำลังออกจาก
เรือนข้าง กำลังเดินมาข้าง กำลังเดินไปข้าง ฉันทใด ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย ตถาคตก็ฉันทนั้นเหมือนกัน คือตถาคตสามารถมองเห็น
หมู่สัตว์กำลังจุติ กำลังอุบัติ เลว ประณีต มีผิวพรรณดี มีผิว
พรรณทราม ได้ดีหรือตกยาก ด้วยธรรมจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วง
จักขุของมนุษย์ ย่อมทราบชัดซึ่งหมู่สัตว์ผู้เป็นไปตามกรรมได้ว่า

สรรพสัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยกายสุจริต วชิสุจริต มโน-
สุจริต ไม่ติเตียนพระอริยเจ้า เป็นลัมมาทิฏฐิ เชื่อมันกรรมด้วย
อำนาจลัมมาทิฏฐิ เมื่อตายไปแล้วเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ก็มี
บังเกิดในหมู่มนุษย์ก็มี ส่วนสัตว์ผู้กำลังเป็นอยู่เหล่านี้ ประกอบ
ด้วยกายทุจริต วชิทุจริต มโนทุจริต ติเตียนพระอริยเจ้า เป็น
มิจฉาทิฏฐิ เมื่อตายไปแล้ว เข้าถึงเปตติวิสัยก็มี เข้าถึงกำเนิด
สัตว์เดียรัจฉานก็มี เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรกก็มี

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหล่ายมบาลจะจับสัตว์นั้น ไปแสดง
แก่พญายมราชาว่า ข้าแต่พระองค์ บุรุษนี้ไม่ปฏิบัติชอบในมารดา
ไม่ปฏิบัติชอบในสมณะ ไม่ปฏิบัติชอบในพราหมณ์ ไม่อ่อนน้อม
ต่อผู้ใหญ่ในสกุล ขอพระองค์จงลงอาญาแก่บุรุษผู้มีกรรม

อันลามกนี้เกิด”

นี่เป็นพุทธพจน์ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ทรงเห็นนรก รวมไปถึงดินแดนของพวกเปรต อสุรกายและสัตว์เดียรัจฉาน พระองค์ทรงรู้แจ้งแทงตลอดในเรื่องราวการไปเกิดมาเกิดของสรรพสัตว์เหล่านี้ ทันทิที่ทรงตรัสรู้เหนือรัตนบัลลังก์ได้คงไม่พระศรีมหาโพธิ์นั่นเอง

ความหมายของคำบาลีว่า อบาย ทุกติ วินิบาต นรก มีความแตกต่างกันอย่างไร คำว่า อบายภูมิ เป็นความหมายเดียวกันกับคำว่า นิรยภูมิ นรกชื่อว่าอบายภูมิก็เพราะปราศจากความเจริญ ที่สมมติกันว่าเป็นแดนบาป เป็นดินแดนที่ความสุข ความเจริญงอกงามขึ้นไม่ได้แม้เพียงนิดเดียว มีแต่ความทุกข์ ล้วนๆ ไม่มีความสุขเจือปนเลย

คำว่า ทุกติ คือคติที่ต้องสวดยทุกข์อย่างเดียว และเป็นคติที่เกิดขึ้นมาเพราะกรรมชั่วร้ายที่มีโทษมาก ซึ่งตนเองทำไว้ในคราวที่เป็นมนุษย์ คือตรงข้ามกับสฤคติที่สวดยสุขอย่างเดียว ส่วนคำว่า วินิบาต เป็นภูมิของพวกสัตว์ผู้ทำชั่ว เมื่อตกไปที่ภูมินี้ ก็จะเป็นผู้ไร้อำนาจวาสนา หรือหมายถึงเป็นสถานที่พวกสัตว์ผู้กำลังพินาศ มีอวัยวะใหญ่่น้อยแตกกระจัดกระจายน่ากลัวมาก

ที่ชื่อว่านิรยะหรือนรกนั้นเพราะเป็นสถานที่ไม่มีความเจริญ

นิตยภัตสำหรับคนบาป

๖๒

เป็นดินแดนที่ไร้ความยินดี มีแต่ความน่าหวาดเสียว น่าสะพรึงกลัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อตกลงไปเป็นสัตว์นรกแล้ว ไม่มีสัตว์นรกตัวไหนอยากอยู่ในมหานรกนั้น แค่เห็นเพียงประตูนรกเปิดแง้มออกเท่านั้น สัตว์นรกต่างรีบวิ่งเพื่อจะหลบหนีจากการถูกทรมาน แต่ก็หนีไม่พ้นต้องทนทุกข์ทรมานจนกว่ากรรมจะหมด สัตว์นรกจะหลบหนีออกมาเหมือนนักโทษในโลกมนุษย์ที่แหกคุกหนี หรือจะหลีกเลี่ยงการถูกจำคุกไม่ได้เลย เพราะเป็นกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นกฎเหล็ก ที่สัตว์นรกจำเป็นต้องก้มหน้าก้มตา รับใช้กรรมที่ทำเอาไว้สถานเดียวเท่านั้น

กำเนิดของพวกสัตว์เดียรัจฉานถือว่าเป็นอบายภูมิเหมือนกัน สัตว์เดียรัจฉานเป็นสัตว์ที่มีอวัยวะไปตามขวาง ขวางทางพระนิพพาน เพราะไม่สามารถหาศูนย์กลางกายได้ เมื่อหาศูนย์กลางกายไม่เจอ ก็ไม่สามารถบรรลุธรรมขั้นสูงได้ อย่างมากก็ทำได้เพียงยังจิตให้เสื่อมใสเท่านั้น เหมือนพญานาคที่เคยแปลงกายมาบวชเป็นพระ เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบก็ห้ามท่านบวชอีกต่อไป เพราะอย่างไรก็ถือว่าเป็นเพียงเดียรัจฉาน จะทำได้ก็รักษาศีลให้บริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นจึงจัดเป็นอบายภูมิอยู่นั่นเอง

กำเนิดสัตว์เดียรัจฉานแม้จะเป็นหนึ่งในอบายภูมิ ๔ แต่ก็ไม่จัดเป็นทุกข์ทั้งหมด เพราะบางทีก็เป็นสถานที่เกิดของสัตว์

ผู้มีฤทธิ์มาก เช่น พญานาคบ้าง พญาครุฑบ้าง ลัตว์เหล่านี้สามารถเนรมิตกายเป็นคนได้ หรือเป็นเหมือนเทวดาที่เหาะขึ้นไปบนสวรรค์เข้าสู่เทวสมาคมก็ได้ อีกพวกหนึ่งคือเปรตและอสุรกาย ถือเป็นทุกติภูมิเหมือนกัน ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจเข้าใจยากสักนิด ให้ค่อยๆ พิจารณาตรองตามไป จะได้เข้าใจในรายละเอียดของอบายภูมิหรือทุกติภูมิได้อย่างถูกต้อง

เปตติวิสัยจัดเป็นทั้งอบายภูมิและเป็นทุกติ เพราะเป็นดินแดนที่ปราศจากความเจริญ เปตโลกนี้ไม่ถือว่าเป็นวินิบาต เพราะไม่มีการตกไปแล้วถูกทำลาย เปรตบางจำพวกมีฤทธิ์มาก ถึงกับมีทิพยวิมานขึ้นรองรับ เช่น เวมานิกเปรตเสวยทุกข์ตอนกลางวัน ส่วนกลางคืนจะเสวยสุขเหมือนชาวสวรรค์ ส่วนอสุรกาย ท่านถือว่าเป็นวินิบาต เพราะเมื่อเป็นอสุรกายแล้ว ก็เลื่อนจากภคสมบัติทุกอย่าง ดำรงอัตภาพอยู่ด้วยความลำบากยากแค้น ทิวกระหาย นี่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับอบายภูมิ ทุกติ วินิบาต นรก ซึ่งเรามักจะได้ยินจนคุ้นหูกันดีอยู่แล้ว ให้ทุกคนหมั่นเพิ่มเติมความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจให้กับตัวเอง ด้วยการทำให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวให้ได้ ชีวิตเราจะได้ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้ากันทุกคน

ทุกข์ในนรก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลนั้นแล
ประพฤติกุศลทั้งกาย ทางวาจา ทางใจแล้ว
เมื่อแตกกายทำลายขันธ
ตายไปแล้วย่อมเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

ทุกข์ในนรก

๖๖

การเกิดมาเป็นมนุษย์ หากไม่ได้พบพระพุทธศาสนา ไม่เป็นสัมมาทิฐิ ชีวิตก็เหมือนกับการเกิดมาเปล่า เพราะไม่รู้เส้นทางชีวิตที่ถูกต้อง ว่าอะไรเป็นสาระ เป็นแก่นสาร หรือเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต การที่พวกเราทั้งหลายเกิดมาพบกับคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นับว่าเป็นโชคอันมหาศาล ยิ่งกว่าการได้สมบัติจักรพรรดิเสียอีก เพราะสมบัติภายนอกเป็นเพียงของนอกกายที่เราอาศัยกันอยู่ชั่วครั้งชั่วคราว จะเอาติดตัวไปด้วยก็ได้

พระธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ที่เราได้รับฟัง แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ จะเป็นแสงส่องนำทางชีวิต ให้เราดำเนินไปในทางที่ถูกต้องและปลอดภัย ความไม่ประมาทเป็นธรรมที่สำคัญ คุณธรรมทั้งหลายต่างรวมลงในความไม่ประมาท เหมือนรอยเท้าสัตว์ทุกชนิดประมวลรวมลงในรอยเท้าช้าง ดังนั้นการมีชีวิตอยู่ในหนทางแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรม ไม่ประมาทในการสั่งสมบุญ เว้นขาดจากบาปอกุศล จึงเป็นวิถีชีวิตของบัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลาย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน พาลบัณฑิตสูตร ว่า

“ส โข โส ภิกขเว พาโล กาเยน ทุจจริตํ จริตวา
วาจาย ทุจจริตํ จริตวา มนสา ทุจจริตํ จริตวา

ทุกข์ในนรก

๖๗

กายสส เกทา ปรมมรณา อปายํ ทุคฺคติ

วินิปาตํ นินยํ อุปปชฺชติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลนั้นแล ประพฤติทุจริตทาง
กาย ทางวาจา ทางใจแล้ว เมื่อแตกกายทำลายชั้นร์ ตาย
ไปแล้วย่อมเข้าถึงอบาย ทุคฺติ วินิปาต นรก”

ชีวิตในสังสารวัฏนี้ เป็นชีวิตที่เสี่ยงภัยมาก เพราะเมื่อเรา
เกิดมาแล้ว หากต้องอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย
ต่อการสร้างบุญบารมี เราอาจจะพลั้งพลาดไปทำบาปอกุศล
และเมื่อต้องละโลกแรงกรรมก็จะส่งผลให้ไปสู่อบายภูมิ ซึ่งเป็น
ภพภูมิที่ปราศจากความสุขความเจริญ เจอแต่ความทุกข์ทรมาน
กว่าจะได้กลับมาสู่เส้นทางที่ดีเหมือนเดิมก็ต้องใช้เวลายาวนาน
มาก เพราะแม้สัตว์นรกสิ้นกรรมแล้ว โอกาสที่จะไปเกิดเป็นเปรต
อสุรกาย หรือสัตว์เดียรัจฉานก็มีมาก พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เคยตรัสอุปมาไว้ว่า โอกาสที่สัตว์นรกจะกลับมาเกิดในภพภูมิที่
ดีมีน้อย เหมือนฝุ่นในเล็บมือเมื่อเทียบกับฝุ่นในมหาปฐพี
แต่โอกาสที่จะไปเกิดเป็นเปรต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉานมี
มากกว่าอย่างเทียบกันไม่ได้เลย

เครื่องทณฑ์ทรมานที่นายนิรยบาลสัตว์นรกใช้ ถ้าเห็น
แล้วจะขนลุกขนพองทีเดียว สัตว์นรกจะถูกจองจำด้วยเครื่อง

ทุกซ์ในนรก

๖๘

จองจำ ๕ ประการ คือเอาตะปูเหล็กแดงร้อนระอุ ตรึงมือเข้าทั้งสองและตอกลงกลางอก ลัตว์นรกจะต้องรับโทษทัณฑ์ที่ทุกข์ทรมานอยู่อย่างนั้นจนกว่าจะหมดกรรม บางทีนายนิรยบาลก็จะจับขาลัตว์นรกชูขึ้น เอาหัวห้อยลงข้างล่าง แล้วเอาพรวนรกที่ร้อนแรงตากเนื้อเหมือนตากไม้ บางทีก็จับโยนลงไปในกระทะทองแดงที่ลุกเป็นไฟ ลัตว์นรกนั้นก็ดิ้นทุรนทุรายในน้ำทองแดงที่เดือดพล่าน กว่าหมดกรรมก็ใช้เวลายาวนานมาก

บางครั้งพวกนายนิรยบาลจะโยนลัตว์นรกเข้าไปในมหานรก ซึ่งในมหานรกมี ๔ มุม ๔ ประตู ขนาดเท่าๆ กัน มีกำแพงล้อมรอบ ครอบไว้ด้วยแผ่นเหล็ก พื้นของมหานรกนั้นมีแต่ก้อนเหล็กแดงที่ร้อนแรงลุกโพล่งตลอด ๑๐๐ โยชน์ แล้วจะมีไฟในมหานรกพุ่งออกมาจากผนังด้านหลังทะลุด้านหน้าออกจากด้านซ้ายทะลุด้านขวา พุ่งจากพื้นชั้นล่างทะลุไปถึงพื้นชั้นบน พวกลัตว์นรกก็ร้องโหยหวนอยู่ในมหานรกนั้นแหละ พอตายก็กลับพื้นขึ้นมาอีก วัฏกรรมที่ตรงนั้นจนกว่ากรรมจะสิ้นสุดลง

บางครั้งประตูด้านหน้าของมหานรกถูกเปิดออก พวกลัตว์นรกต่างพากันรีบวิ่งหนีเพื่อเอาตัวรอด แต่วิ่งไปไม่รอด เพราะถูกไฟนรกซึ่งร้อนแรงมากเผาไหม้ผิวหนัง ไหม้เนื้อ ไหม้เอ็น ไหม้กระดูกจรดถึงเยื่อในกระดูก มอดไหม้เป็นธุลีในทันที ลัตว์นรก

ทุกข์ในนรก

๖๕

ที่ยังวิ่งต่อไปได้ ต่างร้องโหยหวนตลอดเวลา และในขณะที่สัตว์นรกกำลังวิ่งใกล้จะไปถึงประตู ประตูนรกก็จะปิดลงทันที จากนั้นไฟนรกก็จะเผาผลาญสัตว์นรกเหล่านั้นให้ย่อยยับไปตายแล้วก็เกิดขึ้นมาใหม่สลับเวียนกรรมต่อไปอีก

บางครั้งประตูนรกก็จะเปิดออกให้สัตว์นรกหนีออกไปได้ คล้ายกับนักโทษในเมืองมนุษย์ที่แหกคอกออกไปได้ แต่แม้สัตว์นรกจะหนีออกมาได้ ก็ไม่รู้จะหลบหนีไปอยู่ที่ไหน ออกประตูไปไม่ได้ไม่กี่ก้าว ก็มีนรกหลุมคุกรออยู่ สัตว์นรกจะตกลงไปในหลุมคุคนั้น แล้วมีพวกสัตว์ที่ปากแหลมเหมือนเข็ม คมเหมือนใบมีดโกน คอยทิ่มแทงเชือดเฉือนเนื้อหนังของสัตว์นรกอย่างน่าเวทนา

ต่อจากนรกหลุมคุถ ก็จะไปพบกับนรกที่เต็มไปด้วยถ่านติดไฟแดงร้อนระอุ แต่มีซี่เก้าปิดไว้ ทำให้มองไม่เห็น พอสัตว์นรกเดินไปก็จะตกลงไปในกองซี่เก้า ถูกไฟที่อยู่ข้างในเผาไหม้ ร้องโหยหวนด้วยความทุกข์ทรมาน ต่อจากนรกขุมนั้น ก็เป็นนรกป่าช้า ซึ่งพวกเราคงจะเคยได้ยินกัน ต้นจ้าวสูงมากทีเดียว มีหนามยาวยื่นออกมา มีไฟติดที่หนามไปทั่ว พวกนายนิรบาลจะบังคับให้สัตว์นรกปีนขึ้นๆ ลงๆ ที่ต้นจ้าวนั้น ต่อจากนรกป่าช้า จะเป็นต้นไม้ที่มีใบเป็นดาบเต็มทั้งต้น เมื่อพวกสัตว์นรกที่หนีมารู้สึกเหนื่อยก็จะพากันเข้าไปพักใต้ต้นไม้ ทนได้นั้นใบไม้ที่เป็นดาบก็จะหล่นลงมาตัดมือ ตัดเท้า ตัดใบหู ตัดจมูก ตัดศีรษะแขนขาให้

ทุกข์ในนรก

๓๐

ได้รับความทุกข์ทรมานแสนสาหัส

ต่อจากป่าต้นไม้ใบดาบ พวกสัตว์นรกจะพบแม่น้ำใหญ่ แต่เป็นน้ำกรดที่กว้างใหญ่มาก พวกสัตว์นรกเข้าใจผิดว่าเป็นน้ำ ธรรมดา พวกกันกระโดดลงไปในแม่น้ำ ถูกน้ำกรดกัดกร่อนเนื้อ หนังละลาย ได้รับความเจ็บปวดทรมานมาก จากนั้นนายนิรบาล จะเอาตะขอเบ็ดเกี่ยวสัตว์นรกนั้นขึ้นมาวางบนบก แล้วถามว่า “เจ้าต้องการอะไรอีก” สัตว์นรกก็บอกว่าหิว นายนิรบาลก็จะ เอาก้อนเหล็กแดงมีไฟลุกโพล่ง ใส่เข้าไปในปาก ก้อนไฟนั้นจะ ไหม้ริมฝีปากตั้งแต่ปาก คอ ถึงท้อง ลากเอาลำไส้ออกมากอง ข้างนอก บางครั้งก็จะเอาน้ำทองแดงที่หลอมละลายลูกเป็นไฟ กรอกเข้าไปในปาก สร้างความเจ็บปวดทรมานให้กับสัตว์นรก มากทีเดียว จะเป็นทุกข์อยู่อย่างนั้นจนกระทั่งหมดกรรมนั้นแหละ

*นี่เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนในนรก ทุกข์ในนรก หนักหนาสาหัสสาครรจ์มากทีเดียว มันทุกข์แค่ไหนล่ะ มีอยู่ ครั้งหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งอยู่ท่ามกลางสงฆ์ ได้ตรัส ให้โอวาทพระภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาล นั้นประพฤติกุศลทั้งกาย ทางวาจา และทางใจ เมื่อเขาตาย ไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก สถานที่เหล่านี้ เป็น

ทุกข์ในนรก

๓๑

ดินแดนที่ไม่น่าปรารถนา ไม่น่าใคร่น่าพอใจอะไรเลย เป็นทุกข์โดยส่วนเดียว แม้จะเปรียบเทียบอุปมาถึงความทุกข์ในนรก ก็มีสิ่งที่จะทำได้ง่ายๆ” พระภิกษุรูปหนึ่งจึงทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พระองค์พอจะอุปมาความทุกข์ในนรก ให้ข้าพระองค์ทั้งหลายได้ทราบบ้างได้ไหม พระเจ้าข้า” พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับคำ แล้วอธิบายให้ฟังว่า

“เปรียบเสมือนพวกราชบุรุษจับโจรมาได้ โจรนี้คิดร้ายต่อราชบัลลังก์ พอจับได้แล้ว ตอนเช้าก็นำมาให้พระราชาพร้อมกับกราบทูลถึงพฤติกรรมของโจรนั้นว่า โจรผู้นี้ คิดร้ายก่อกบฏ ขอพระองค์ได้ทรงลงโทษตามพระราชหฤทัยเถิด พระราชาทรงรับสั่งว่า ให้เอาหอก ๑๐๐ เล่ม แทงโจรนี้ให้ทั่วตัว พวกราชบุรุษก็ทำตามพระบัญชา พอถึงกลางวันพระราชาตรัสถามว่า โจรกบฏคนนั้นนะ ตายแล้วหรือยัง เมื่อได้รับคำตอบว่า ยัง ก็รับสั่งให้เอาหอกมาแทงเพิ่มอีก ๑๐๐ เล่ม พวกราชบุรุษก็ทำตาม พอตกเย็นยังไม่ตายอีก จึงให้เอาหอกไปแทงเพิ่มอีก ๑๐๐ เล่ม รวมเป็น ๓๐๐ เล่ม โจรก็ยังไม่ตายอยู่ดี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย โจรโดนหอกแทงมากถึง ๓๐๐ เล่ม จะเจ็บปวดทรมานมากแค่ไหน”

พวกภิกษุกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เพียงแค่หอกเล่มเดียว ก็เป็นทุกข์มากแล้ว จะกล่าวไปไยกับหอกถึง ๓๐๐

ทุกข์ในนรก

๓๒

เล่ม” พระบรมศาสดาตรัสต่อว่า “ความทุกข์จากการถูกหอกแทง ๓๐๐ เล่ม เมื่อเทียบกับทุกข์ในมหานรกแล้ว เทียบกันไม่ได้เลย ทุกข์ในนรกเจ็บปวดทรมานมากกว่าเป็นร้อยเป็นพันเท่า ความทุกข์ของคนที่ถูกหอก ๓๐๐ เล่มแทง มีปริมาณความเจ็บปวดเหมือนก้อนหินเล็กๆ ก้อนหนึ่ง แต่ทุกข์ในมหานรกมีปริมาณมากเหมือนเขาพระสุเมรุทีเดียว”

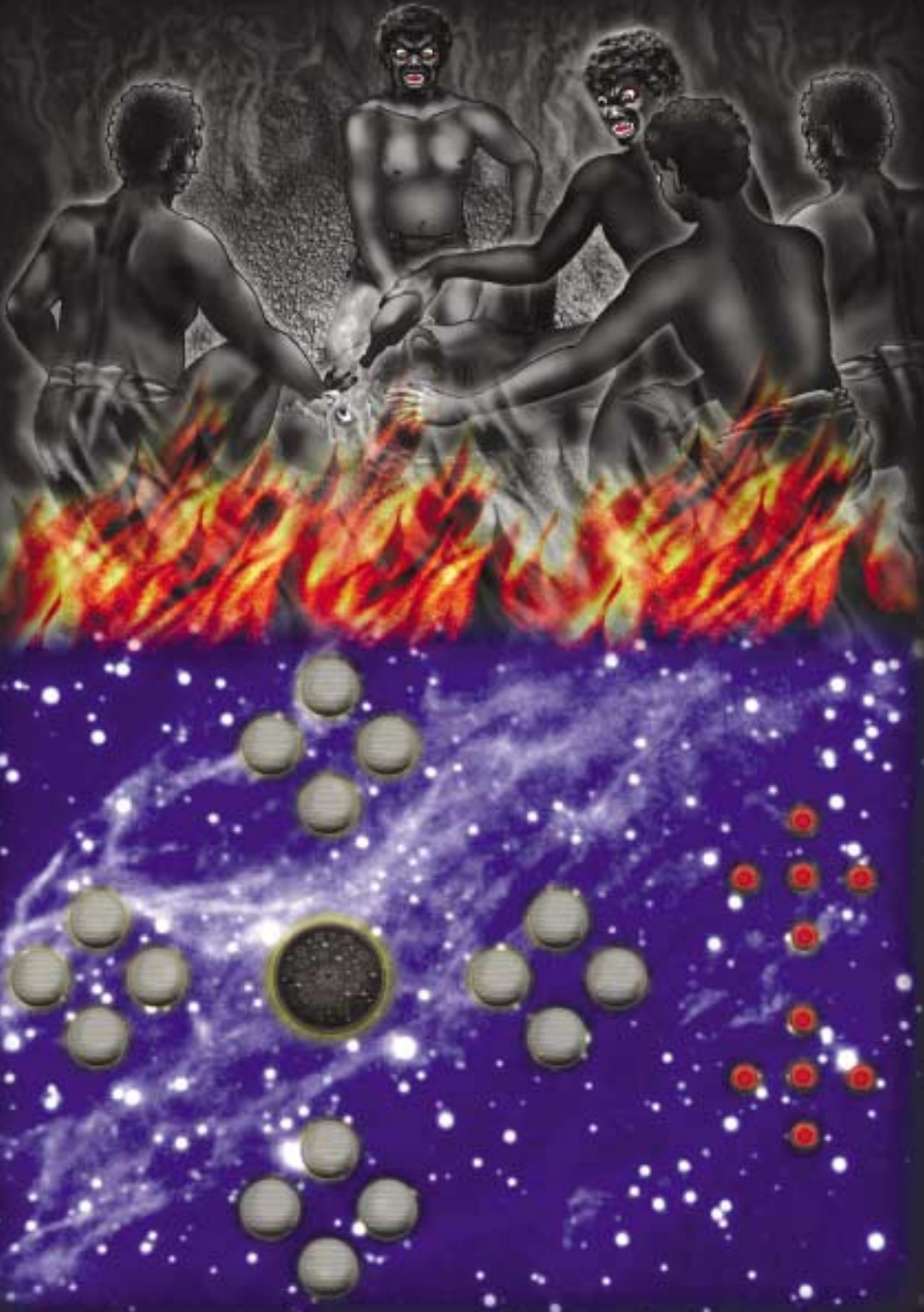
เราจะเห็นได้ว่า การเสวยวิบากกรรมในนรกนั้น มันทุกข์ทรมานแสนสาหัสเพียงไร เพราะฉะนั้นสังสารวัฏนี้ไม่ปลอดภัย นำพหุาตเสี่ยว ไม่ควรที่เราจะประมาทกัน เพราะชีวิตเรายังไม่มีอะไรเป็นหลักประกันว่า เราจะพ้นจากทุกข์ในอบายภูมิ และในวาระสุดท้ายของชีวิตเมื่อเราหลับตาลาโลก จะมีสุคติภูมิหรือทุคติภูมิเป็นที่ไป ก็ขึ้นอยู่กับบุญและบาปที่เราสั่งสมเอาไว้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัย เราต้องรีบสั่งสมบุญบารมีกันให้เต็มที่เต็มกำลัง บุญจะเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของเรา ฉะนั้นให้เรารักในการสั่งสมบุญ หมั่นประพฤติธรรม ทำใจให้หยุดนิ่ง ให้ละเอียดทำไปจนกว่าเราจะเข้าถึงธรรมกาย เมื่อถึงเวลานั้น เราจะไม่พหุาตพ้วนต่อมรณภัย เพราะใจมีที่พึ่ง มีที่ยึดที่เกาะแล้ว เราจะจากโลกนี้ไปอย่างผู้มีชัยชนะ ประดุจพระราชที่รบชนะศึกในสงครามทีเดียว

ที่ ตั้ง ข อ ง ม ห า น ร ก

คู่อ่อนภิกษุทั้งหลาย มหานรคนั้นมีเปลวไฟพุ่งจากฝาด้านหน้าจรดฝาด้านหลัง พุ่งจากฝาด้านหลังจรดฝาด้านหน้า พุ่งจากฝาด้านเหนือจรดฝาด้านใต้ พุ่งจากฝาด้านใต้จรดฝาด้านเหนือ พุ่งขึ้นจากข้างล่างจรดข้างบน พุ่งจากข้างบนจรดข้างล่าง สัตว์นั้นจะเสวยทุกขเวทนาที่แรงกล้า เจ็บแสบอยู่ในมหานรคนั้น และยังไม่ตายตราบเท่าที่บาปกรรมยังไม่สิ้นสุด

ที่ตั้งของมหายาน

๓๕

เราเกิดมามีเวลาสร้างบารมีบนโลกใบนี้เพียงชั่วคราว ส่วนใหญ่ไม่ถึง ๑๐๐ ปี ก็จะต้องจากโลกนี้ไปแล้ว แม้ทรัพย์สมบัติภายนอกที่มีอยู่ก็ไม่สามารถจะเอาติดตัวไปได้ สิ่งที่จะติดตัวเราไป มีแต่บุญกับบาปเท่านั้นเอง ถ้าหากเราสั่งสมบุญชีวิตเราก็จะมีคุณค่า เพราะเกิดมาแล้วมีชีวิตที่ไม่ว่างเปล่าจากความดี ได้ทำชีวิตให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น บุญบารมีที่เราสั่งสมไว้นั้น จะเป็นทิพยสมบัติรอคอยให้เราได้ไปเสวยสุขในสัมปรายภพ แต่บาปอกุศลแม้เพียงน้อยนิดที่ทำไว้ก็จะติดตามเราไป ทำให้ชีวิตของเราประสบความยากลำบากในภพเบื้องหน้า เพราะฉะนั้นเกิดมาทั้งที โดยเฉพาะเกิดมาในยุคที่มีพระพุทธศาสนากำลังเจริญรุ่งเรือง ก็ขอให้ชวนชวายสร้างบุญบารมีให้เต็มที่ทุกคน

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เทวทูตสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มหานรกนั้นมีเปลวไฟพุ่งจากผาด้านหน้าจรดผาด้านหลัง พุ่งจากผาด้านหลังจรดผาด้านหน้า พุ่งจากผาด้านเหนือจรดผาด้านใต้ พุ่งจากผาด้านใต้จรดผาด้านเหนือ พุ่งขึ้นจากข้างล่างจรดข้างบน พุ่งจากข้างบนจรดข้างล่าง ล้วนนั้นจะเสวยทุกข์ทรมานที่แรงกล้า เจ็บแสบอยู่ในมหานรกนั้น และยังไม่ตายตราบเท่าที่บาปกรรมยังไม่สิ้นสุด”

ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๗๖

เรายังคงอยู่ในเรื่องภพภูมิอันน่าสะพรึงกลัวคือในอบาย
กัณอยู่ คำว่า **มหานรก** ท่านหมายถึงอเวจีมหานรก ซึ่งเป็นนรก
ขุมใหญ่ที่สุด และอยู่ลึกที่สุด การถูกลงโทษก็ทรมานมากที่สุด
ชนิดไม่มีเวลาพักกันเลย ความร้อนแรงของอเวจีมหานรกนั้น
แผ่ไปตลอด ๑๐๐ โยชน์ ในมหานรกนี้ มีแต่ไฟลุกท่วมอยู่ตลอดเวลา ถ้าเอาก้อนหินก้อนใหญ่ๆ เท้าบ้านหลังโตๆ โยนเข้าไปใน
ไฟนรก เพียงชั่วพริบตาเท่านั้น หินก้อนนั้นก็จะแหลกละเอียด
เป็นจุณทันที แต่ที่สัตว์นรกทนอยู่ได้ ก็เพราะแรงกรรมที่ทำให้
ให้ต้องทนทุกข์ทรมานชั่วแล้วชั่วเล่า นอกจากนั้นก็เป็นมหา-
นรกขุมใหญ่อีก ๓ ขุม ความทุกข์ในขumnรกเหล่านั้น ก็ทุกข์
ทรมานแตกต่างกันตามชนิดและแรงกรรมที่ทำให้

ในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงการถูกทรมานในอเวจีมหานรก
เอาไว้ว่า มหานรกกว้างหนึ่งหมื่นโยชน์ แผ่นพื้นโลหะ หลังคา
โลหะทั้งส่วนยาวและกว้างประมาณ ๙๐๐ โยชน์ ฝาข้างละ
ประมาณ ๘๑ โยชน์ เปลวไฟตั้งขึ้นทางทิศบูรพาจรดฝาทิศ
ตะวันตกทะลุฝาเข้าไป ๑๐๐ โยชน์ เปลวไฟในทิศที่เหลือก็
เหมือนกัน อเวจีมหานรกนี้จะไม่มีความว่างระหว่างเปลวไฟที่
กำลังเผาผลาญทรมานสัตว์นรก เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่าอเวจี
ที่ได้ยินได้ฟังเป็นตัวอย่างกันบ่อยๆ ก็คือพระเทวทัต ท่านเกิดใน
ท่ามกลางเปลวไฟเหล่านี้ มีอัตราภาพ ๑๐๐ โยชน์ ข้อมือข้อเท้า

ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย

๓๓

ถูกตรึงติดอยู่กับแผ่นพื้นโลหะและฝาโลหะ ศีรษะจรดหลังคาโลหะ
ถูกหลาวเหล็ก ๑๐๐ เล่มทิ่มแทงอยู่ตลอดเวลา

เป็นเรื่องแปลกว่า มหานรนี้กว้างใหญ่ไพศาลถึงหนึ่ง
หมื่นโยชน์ แต่ก็ดูเหมือนจะคับแคบเกินไปสำหรับสัตว์นรกที่
ตกลงไปแออัดยัดเยียดกันอยู่ในนั้น ท่านอุปมาเหมือนแบ่งที่เข
ยัดใส่ไว้ในถุง สัตว์นรกมีมากจนไม่มีช่องว่างเหลืออยู่เลย บางที่
เราอาจจะแค่ฟังผ่านพอเพลินๆ หรือฟังพอเป็นเพียงเครื่อง
ประเทืองปัญญา โดยไม่เห็นว่าเป็นเรื่องจริง หรืออาจเป็นสิ่งที่
เราจะคอยย้ำเตือนตัวเองเสมอว่า จะต้องไม่ทำบาปอกุศลทุกชนิด
จะได้ไม่ตกไปในอบายภูมิ แต่แท้จริงแล้ว เราควรจะมองให้เห็น
ทุกข์เห็นโทษของการเกิดในนรกให้มาก ไม่ใช่ฟังเพียงผ่านๆ
เหมือนฟังนิทานปรัมปราทั่วไป เพราะเรื่องเหล่านี้พระลัมมาลัม-
พุทเจ้าได้ไปเห็นมาแล้ว พระองค์จึงนำมาเล่าให้ฟัง

*มีเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสมัยหลังพุทธปรินิพพาน พระภิกษุ
รูปหนึ่งชื่อ มาลกติสสะ เมื่อสมัยเป็นเด็กท่านเป็นลูกของนายพราน
ชีวิตของนายพรานก็ต้องฆ่าสัตว์เพื่อนำมาขายเลี้ยงชีพ จึงจำเป็น
ต้องทำปาณาติบาตโดยปริยาย วันหนึ่ง เป็นวันที่มีเหตุการณ์
พลิกผันวิถีชีวิตของท่าน ให้เปลี่ยนเส้นทางในการดำเนินชีวิต

ที่ตั้งของมหานคร

๓๘

คือท่านได้ออกจากบ้านแต่เช้าตรู่เพื่อไปล่าสัตว์ตามปกติ ดักบ่วงไว้ ๑๐๐ บ่วง ฝั่งหลาวไว้ ๑๐๐ แห่ง ซึ่งทำเป็นกิจวัตรทุกวัน พอช่วงบ่ายเกิดกระหายน้ำ จึงเข้าไปในวิหารซึ่งเป็นที่บำเพ็ญสมณธรรมของพระจุฬปิณฑปาติกติสสเถระ

นายพรานได้น้ำดื่มจากพระเถระ แต่เป็นเรื่องแปลกที่แม้จะดื่มน้ำจนหมดไปตั้ง ๑๐ หม้อ ก็ไม่สามารถบรรเทาความกระหายลงได้ เพราะแรงกรรมของนายพราน พระเถระคิดว่านายพรานนี้ชะรอยจักเป็นชีวมานเปรต คือเปรตผู้มีชีวิตในร่างของมนุษย์ ท่านต้องการพิสูจน์ดูให้แน่ชัดอีกครั้ง จึงยกหม้อน้ำรดลงที่มือของนายพราน ด้วยแรงกรรมของนายพรานผู้มีใจเหี้ยมโหด ทันทีที่น้ำดื่มถูกราดลงบนฝ่ามือ น้ำดื่มนั้นก็กระเหยไปเหมือนใส่ลงในกระเบื้องร้อนฉะนั้น

เมื่อนายพรานดื่มน้ำในหม้อหมดแล้ว ก็ยังไม่หายกระหาย พระเถระได้เมตตากล่าวสอนว่า “ดูก่อนอุบาสก ท่านได้ฆ่าสัตว์เอาไว้มาก ทำให้เป็นมนุสสเปโต เป็นเปรตในอัตภาพนี้ เพราะกรรมตาของเปรตจะหิวกระหายอาหารและน้ำอยู่ตลอดเวลา แม้ตัวท่านจะยังไม่ใช่เปรต แต่ก็ยังเป็นชีวมานเปรตในร่างมนุษย์นี้ ถ้าหากละจากโลกนี้ไปแล้ว เห็นที่ท่านจะต้องเสวยวิบากกรรมอันเผ็ดร้อนในนรกแสนสาหัสอย่างแน่นอน ยิ่งท่านไม่ได้สั่งสมบุญกุศลอะไรเอาไว้เลย ยิ่งอันตราย”

ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

๓๕

ครั้นนายพรานได้ฟังธรรมจากพระเถระแล้ว เกิดความ
สลดสังเวชใจ รู้ว่าตัวเองเป็นคนบาปหนา จะหาบุคคลที่จะมาเป็น
ที่พึ่งแก้ตัวในชาตินี้ก็ไม่มี เห็นทีจะต้องสร้างกุศลใหญ่ด้วยการ
ออกบวชนี้แหละ แล้วก็ก้มลงกราบพระเถระ จากนั้นได้ไปรื้อ
อุปกรณ์ล่าสัตว์ทุกชนิดทั้งบ่วงและหลาว รีบเดินทางกลับบ้าน
เพื่อขอลาบวชกับพ่อแม่

เมื่อบวชกับพระเถระแล้ว ท่านได้ร่ำเรียนกัมมัฏฐาน
ตั้งใจศึกษาพุทธวจนะจนแตกฉาน ในวันหนึ่ง ท่านได้ฟังธรรม
ชื่อเทวทูตสูตร เกิดความกังขาขึ้นมาในใจว่า นรกกคงไม่มีหรอกนะ
คงเป็นเพียงคำสอนของพระบรมศาสดาที่ยกเรื่องนรกมาแล้วให้
เราหวาดกลัว ท่านจึงเข้าไปถามพระเถระว่า “ถ้าหากนรกมีจริง
พระบวชใหม่อย่างผมสามารถที่จะเห็นนรกด้วยตาตนเองได้ไหม”

พระเถระเมตตาตอบว่า “นรกไม่อาจมองเห็นได้ด้วย
ตาเปล่า ขึ้นชื่อว่าความเร่าร้อนในอเวจีมหานรกนี้ เป็นความ
ร้อนที่สามารถทำลายนัยน์ตาของผู้ยินดีในระยะประมาณ ๑๐๐
โยชน์ได้ทันที แต่ก็พอมีวิธีที่จะให้รู้ว่านรกมีจริง” แล้วท่านก็
บอกให้พระมัลลกติสสะไปชักชวนพวกสามเณรให้รวบรวมไม้สด
มากองไว้ จากนั้นพระเถระนั่งเข้าสมาบัติสักครู่ แล้วอธิษฐาน
นำเอาสะเก็ดไฟเท่าหิ้งห้อยจากมหานรก ใส่ลงในกองฟืนของ

ที่ตั้งของมหานคร

๘๐

พระมาลกติสสะซึ่งเฝ้ารอดูด้วยใจจดใจจ่อ เมื่อสะเก็ดไฟจากมหานคร ตกลงไปในกองฟืนซึ่งเป็นไม้สดเท่านั้น ก็ไหม้เป็นจุณในทันทีนั่นเอง

ครั้นพระมาลกติสสะเห็นของจริงอย่างนั้นแล้ว ก็ยิ่งอัศจรรย์ใจและเชื่อมั่นว่านรกมีจริง เป็นที่เสวยผลกรรมของคนบาปเท่านั้น เนื่องจากตัวเองเคยทำบาปไว้มาก ไม่รู้ว่าลำพังการบวชจะสามารถทำให้หลุดพ้นจากอบายภูมิได้หรือไม่ ด้วยความกลัวที่จะตกนรก ท่านจึงตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง ในที่สุดก็ได้บรรลุดุริยธรรมเป็นพระอรหันต์ หลุดจากการเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

เราจะเห็นว่า นรกเป็นเรื่องจริงไม่ใช่เรื่องเล่น มีบันทึกอยู่ในพระไตรปิฎกชัดเจน ไม่ใช่เพียงเรื่องราวที่เอามาพูดขู่ให้กลัวกัน สถานที่หรือภพภูมิของมหานครนั้นก็มิอยู่ คืออยู่ที่ใต้เขาพระสุเมรุ จะพิสูจน์ว่ามีจริงหรือไม่ ต้องทำให้หายุดให้หนึ่งให้ได้เสียก่อน เมื่อไรที่ได้ศึกษาวิชาธรรมกาย ก็จะเข้าใจเรื่องเหล่านี้ได้อย่างดีและถูกต้องร่องรอยตรงไปตามความเป็นจริง จะได้ไปดูว่าในนรกแต่ละขุมนั้นเป็นไปอย่างไรบ้าง การลงทัณฑ์ทรมานของสัตว์นรกในสมัยก่อนกับปัจจุบันนี้ มีความแตกต่างกันมากไหม เพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนไป ทั้งเครื่องทรมานและวิธีการลงโทษในนรกก็เปลี่ยนไปเหมือนกัน เนื่องจากที่ตรงนั้น

ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย

๘๑

เป็นผลที่เกิดจากการทำบาปจากโลกมนุษย์นี้แหละ เมื่อศึกษา
ภาคปริยัติแล้ว ก็ให้ศึกษาภาคปฏิบัติให้แจ่มแจ้ง ต้องรู้เองเห็น
เองจึงจะทำให้มีกำลังใจในการทำความดีมากยิ่งขึ้นไป ดังนั้น
ให้หมั่นนั่งธรรมะ อย่าเกียจคร้าน ให้ขับไล่ความเกียจคร้าน
ออกไป แล้วเอาความขยันมาแทนที่ ทำความเพียรกันไปอย่างนี้
ทุกวัน จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

ม ห ๑ น ร ก ๔ ขุ ม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔
ประการนี้ เหมือนถูกนำมาโยนลงในนรก ธรรม ๔ ประการ คือ
บุคคลผู้มีกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต และเป็นมิจฉาทิฎฐิ
ผู้ที่ประพฤดิธรรม ๔ ประการนี้เหมือนถูกโยนลงในนรก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหานครราชบุรี

๘๔

ธรรมดาของชีวิตมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ชีวิตหลังความตายเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจ ไม่ได้สั่งสมบุญไว้ แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้มีบุญที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้ว เพราะการตายเป็นเพียงการเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิใหม่เท่านั้นเอง ผู้เป็นบัณฑิตเห็นว่าการเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เลวร้ายอย่างที่คุณส่วนใหญ่มักจะทุกข์ชอกทุกขใจ เมื่อมีญาติอันเป็นที่รักจากไป การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายใน เป็นการเพิ่มความมั่นใจในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพ เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันอบอุ่นและปลอดภัยที่จะนำไปสู่สุคติ

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทิฏฐิสูตร ว่า

“จตุทิ ภิกขเว ธมฺเมทิ สมนฺนาโคโต ยถาภตํ นิภิชิตฺโต
เอวํ นิรเย กตเมทิ จตุทิ กายทุจฺจริเตน วจฺจุจฺจริเตน
มโนทุจฺจริเตน มิจฺฉาทิภฺภิจฺฉา อิมเอทิ โข ภิกขเว จตุทิ
ธมฺเมทิ สมนฺนาโคโต ยถาภตํ นิภิชิตฺโต เอวํ นิรเย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ เหมือนถูกนำมาโยนลงในนรก ธรรม ๔ ประการ คือ บุคคลผู้มีกายทุจริต วาจาทุจริต มโนทุจริต และเป็นมิจฉาทิฏฐิ ผู้ที่ประพฤติธรรม ๔ ประการนี้เหมือนถูกโยนลงในนรก”

มหานรก ๘ ขุม

๘๕

*นรกเป็นอบายภูมิที่รองรับผู้มีบาปในตั้มาก เป็นดินแดนสำหรับคนบาป เมื่อละโลกไปแล้วจะต้องไปทนทุกข์ทรมานเสวยวิบากกรรมที่ตัวเองทำไว้ นรกที่อยู่ลึกที่สุด คือ อเวจีมหานรก ไหลขึ้นมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ มหาตাপนรก ตาปนนรก มหาโรจวนรก โรจวนรก ลังฆาฏนรก กาฬสตุตตนรก ลัญชีวนรก แต่ละขุมนี้ใหญ่มาก เป็นภพๆ หนึ่งที่กักขังสัตว์นรกไว้เหมือนเป็นเมืองนรก แต่เขาเรียกว่า ขุมนรก แล้วยังมีนรกขุมย่อยๆ อีกมากมาย ขุมเล็กเรียกว่า อุสสทนรก จะอยู่ล้อมรอบขุมใหญ่ๆ ทั้ง ๘ ล้อมรอบขุมละ ๔ ทิศ ทิศละ ๔ ขุม รวมแล้วก็เป็น ๑๒๔ ขุม ขุมเล็กเป็นบริวารของขุมใหญ่ เหมือนดาวล้อมเดือน จะมีดาวดวงเล็กๆ เป็นบริวารของดาวดวงใหญ่อย่างนั้นแหละ

นรกขุมย่อยๆ ที่เรียกว่ายมโลกนั้น เป็นที่รองรับผู้ทำบาปในระดับบาปไม่มากพอที่จะไปตกในอุสสทนรกหรือมหานรกทั้ง ๘ ขุม ยมโลกนรกนี้จะล้อมรอบมหานรกทั้ง ๘ เอาไว้อีกชั้นหนึ่งอยู่ห่างออกไปทั้งซ้าย ขวา หน้า หลัง ทิศละ ๑๐ ขุม รวมแล้วเป็น ๓๒๐ ขุม เมื่อรวมมหานรก ๘ ขุม อุสสทนรก ๑๒๔ ขุม และยมโลกนรกอีก ๓๒๐ ขุม ก็เป็น ๔๕๖ ขุม

ม ห น ร ก ๘ ชุม

๘๖

นรก ๔๕๖ ชุมนี้ เรียกว่า นิรยภูมิ เป็นหนึ่งในอบายภูมิ ทั้ง ๔ เป็นกามภพชั้นต่ำ คือภูมิที่ปราศจากความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต มีแต่ไฟลุกท่วมตัว การตกไปในอบายภูมิ จึงเป็นดินแดนที่หาความเจริญไม่ได้ ถ้าหากเราประมาทพลาดพลั้ง แล้วพลัดไปเกิดในนิรยภูมิ ก็ต้องรับกรรมและทนทุกข์ทรมานอยู่เป็นเวลานาน ตามแต่กรรมที่ทำเอาไว้ ท่านถึงกล่าวว่า อปาเยสุ หิ กมฺเมว ปมาณํ อกุศลกรรมที่ทำเอาไว้เป็นเครื่องวัดอายุของสัตว์ในอบายภูมิ

ลักษณะการถูกทรมานของนรกแต่ละชุม ก็มีลักษณะแตกต่างกันไป ตามแต่กรรมชั่วที่เคยทำไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์ ตั้งแต่ชุมที่ ๑ **สัตยชีวมหานรก** คือนรกที่ไม่มีวันตาย สัตว์นรกจะถูกนายนิรยบาลเอาดาบนรกฟาดฟันกายให้ขาดเป็นท่อนๆ บางทีก็เอามัดเอาขวานมาถาก ฉือนเนื้อทีละน้อยๆ จนสิ้นใจตาย ทันใดนั้นเองก็มีลมกรรมพัดโชยมาถูกต้องกาย ให้กลับฟื้นขึ้นมาเป็นสัตว์นรกเหมือนเดิมอีก นายนิรยบาลเห็นดังนั้น ก็จะลงโทษให้ได้รับความเจ็บปวดจนกระทั่งถึงตายอีก รับกรรมอยู่อย่างนี้นานถึง ๕๐๐ ปีนรก

ชุมที่ ๒ ชื่อ**กาฬสุตตนรก** เป็นนรกด้ายดำ นายนิรยบาลจะเอาเส้นด้ายดำมาตีเป็นเส้นตามร่างกายของสัตว์นรก ที่จับให้นอนบนแผ่นเหล็กแดงที่ร้อนระอุ แล้วเอาเลื่อยมาเลื่อย เอา

มหาวิทยาลัยสุโขทัย

๘๓

ขวานมาผ่า หรือเอามัดมาตัดตามเส้นที่ตีเอาไว้ แม้จะดินทรน-
ทรายอย่างไรก็ไม่หลุด ยิ่งดินก็ยิ่งรัดแน่นเข้าไปอีก สัตว์นรกจะ
ถูกเลื่อยตัดร่างกายจนตาย แล้วก็กลับฟื้นขึ้นมาใหม่ ทรมาณอยู่
อย่างนี้ จนกว่าสัตว์นรกจะหมดกรรม ซึ่งต้องใช้เวลานานถึง
๑,๐๐๐ ปีนรก

มหานรกขุมที่ ๓ ชื่อ**สังฆาฏนรก** หมายถึงนรกที่ถูก
ภูเขาสีเหล็กบดขยี้ร่างกายให้ได้รับทุกขเวทนาอยู่ตลอดเวลา
สัตว์นรกขุมนี้มีรูปร่างหน้าตาประหลาด บางตนมีหน้าเป็นวัวแต่
ตัวเป็นมนุษย์ หรือหน้าเป็นมนุษย์แต่ตัวเป็นช้าง เป็นเสือ
สัตว์นรกจะถูกนายนิรบาลเอาโซ่เหล็กร่อนระอุมัดคอเอาไว้
ฉุดกระชากลากมาลากไป แล้วเอาค้อนเหล็กทุบกระหน่ำลงบน
ศีรษะ ร่างกายก็ป่นปี้จนกระดูกแหลกละเอียด พอตายแล้วก็มี
ลมกรรมพัดมาให้ฟื้นคืนชีพอีก ต้องใช้กรรมอย่างนี้นานถึง
๒,๐๐๐ ปีนรก ที่เป็นเช่นนี้เพราะเมื่อเป็นมนุษย์ ไร้ความเมตตา
กรุณาต่อสัตว์ ชอบทำการทารุณเบียดเบียนผู้อื่น

นรกขุมที่ ๔ คือ**โรรูนรก** ที่ได้ชื่ออย่างนี้เพราะเต็มไปด้วยเสียงร้องระงมครวญครางอย่างน่าเวทนา ศีรษะ มือ เท้า
ของสัตว์นรก จมลงไปในดอกบัวเหล็ก นอนคว่ำหน้า เปลวไฟก็
เผาไหม้ดอกบัวเหล็กพร้อมกับสัตว์นรก จะตายก็ไม่ตาย ต้องทน
ทุกข์ทรมานอยู่อย่างนั้นจนหมด ๔,๐๐๐ ปีนรก เพราะในอดีต

ม ห น ร ก ๘ ขุม

๘๘

ชอบนำสัตว์มาทรมาน หรือเคยเป็นตุลาการผู้พิพากษาที่ตัดสินคดีความโดยขาดความยุติธรรม หรือเป็นเพราะไปลักขโมยสมบัติของพระศาสนา

ขุมที่ ๕ คือมหาโรจรวนรก คล้ายๆ กับนรกขุมที่ ๔ แต่มีเสียงร้องครวญครางมากกว่า ได้รับทุกข์ทรมานมากกว่า สัตว์ในขุมนี้ต้องเข้าไปยืนในดอกบัวเหล็กที่คมกริบ มีหนาช้างร้อนแรงด้วยไฟนรกอีกด้วย เผาไหม้สัตว์ตั้งแต่เท้าจนถึงศีรษะ เปลวไฟเข้าไปในทวารทั้ง ๙ จะตายก็ไม่ตาย ได้รับทุกข์ทรมานอยู่อย่างนั้นนานถึง ๘,๐๐๐ ปีนรก เพราะกรรมในอดีตได้ตัดศีรษะสัตว์และมนุษย์เอาไว้มาก ทำโจรกรรมด้วยความอาฆาตพยาบาท ปล้นสมบัติในพระศาสนา ปล้นทรัพย์สินของผู้มีพระคุณ พ่อแม่ครูบาอาจารย์และผู้ทรงศีลทั้งหลาย

ขุมที่ ๖ คือดาปนรก สัตว์นรกจะได้รับความร่ำร้อนอย่างน่าเวทนา เพราะถูกหลาวเหล็กที่ร้อนโชติช่วงด้วยเปลวไฟ เลียบแทงสัตว์ทั้งหลายไว้ และยังมีสุนัขนรกตัวใหญ่เท่าช้างสาร รุมทั้งจนเหลือแต่กระดูก ชดใช้กรรมอยู่อย่างนี้ถึง ๑๖,๐๐๐ ปีนรก

ขุมที่ ๗ คือมหาดาปนรก เป็นขุมที่สัตว์นรกได้รับความร่ำร้อนเหลือประมาณ ด้วยการถูกบังคับให้ขึ้นไปบนภูเขาเหล็กที่ร้อนลุกเป็นไฟ แล้วถูกลมกรดที่ร้อนแรงพัดกระหน่ำสัตว์ให้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหานคร

๘๕

ตกลงมาข้างล่าง ซึ่งมีชาวภิกษุหนุ่มที่ร้อนแดงด้วยไฟนรก ปักเรียงรายอยู่ เสียบทะลุร่างกาย ดูแล้วน่าหวาดเสียวสยดสยอง ต้องทนทรมานอย่างนี้ถึงครึ่งอันตรกัป การนับเวลาจากที่มนุษย์ อายุยืนเป็นอสงไขยแล้วถอยลงเหลืออายุ ๑๐ ปี แล้วกลับอายุ ยืนขึ้นไปถึงอสงไขยนั้นนับเป็นเวลาเป็น ๑ อันตรกัป ฉะนั้น ครึ่งอันตรกัป ก็ถือว่ายาวนานมากทีเดียว

ขุมสุดท้าย คือ**อเวจีมหานรก** เป็นนรกที่ลี้ลับถูกทรมาน โดยไม่มีการหยุดพักเลย อยู่ลึกที่สุดและเสวยวิบากกรรม ยาวนานที่สุดถึง ๑ อันตรกัป กรรมที่ทำให้เกิดในขุมนี้ เพราะทำ อนันตริยกรรมเอาไว้ ตั้งแต่ฆ่าบิดามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำร้ายพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนห้อพระโลหิต และทำลายสงฆ์ ให้แตกกัน

นอกจากนี้ยังมี **โลกันตนรก** สำหรับผู้ที่ทำกรรมชั่วมาก เป็นพิเศษ เช่นเป็นนิยตมิชฉนาคิภูฏี นรกขุมนี้จะอยู่เลย ๓ เท่า ของภพ ๓ จากปากจักรวาล ตรงนั้นจะมีความมืดมนอนธการ ไม่มีแสงเดือนแสงดาวให้เห็น มีดสนิธและเย็นยะเยือก โลกันตนรก คือนรกที่อยู่สุดโลกสุดจักรวาล จะเห็นแสงสว่างก็ต่อเมื่อมี พระพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติขึ้นในโลก แสงสว่างแห่งพุทธธรรมจะ โชติช่วงไปทั่วหมื่นโลกธาตุ ส่องสว่างไปถึงโลกันตนรก

ม ห น ร ก ๘ ขุ ม

๕๐

ขุมนรกร้อนที่สุดไม่มีที่ไหนเกินอเวจีมหานรก แต่ถ้าเย็นที่สุดก็คือโลกันตนรก ซึ่งสัตว์นรกในขุมนนี้มีรูปร่างใหญ่โตมาก เล็บมือเล็บเท้ายาวเพื่อยต้องใช้เล็บมือเท้าเกาะอยู่ที่ขอบจักรวาล ห้อยโหนตัวไปมาเหมือนค้ำคาวห้อยหัวอยู่ตามกิ่งไม้ ห้อยโหนไปก็บ่นเพื่อรำพึงรำพันกับตัวเองว่า “ทำไมเราถึงมาทนทุกข์ทรมานอยู่ที่นี้คนเดียวหนอ” เพราะมีดสนิทจนไม่เห็นสัตว์นรกที่อยู่ใกล้ๆ แม้คว่ำไปถูกมือเพื่อนซึ่งเป็นสัตว์นรกด้วยกัน ก็สำคัญผิดว่าเป็นอาหาร ต่างคนต่างกัดกินเลือดกินเนื้อกัน จนพลัดตกลงไปข้างล่างที่เป็นทะเลน้ำกรด ร่างกายสัตว์นรกจะถูกน้ำกรดกัดจนเปื่อยแหลกเหลวไปทันที

เมื่อสัตว์นรกดังกล่าวสิ้นใจตายก็กลับมาเกิดเป็นสัตว์นรกอีก ต่างรีบตะเกียกตะกายปีนป่ายขึ้นไปเกาะขอบจักรวาลตามเดิมทนทรมานอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะครบช่วงหนึ่งพุทธันดรที่เป็นเช่นนี้เพราะทำกรรมบาปหยาบช้า มีความเห็นผิดออกตัญญูต่อบิพัตรา เป็นผู้มีดวงใจมืดบอด ใครทำคุณด้วยก็มองไม่เห็น แล้วยังทำร้ายผู้ทรงศีล ด้วยอำนาจกรรมนี้ ทำให้ต้องมาอยู่ในสถานที่อันมืดมิดในโลกันตนรกนี้

คงจบเรื่องมหานรก ดินแดนสำหรับคนบาปเอาไว้เพียงเท่านี้ก่อน สิ่งที่น่าศึกษาที่ละเอียดลึกซึ้งกว่านี้ยังมีอีกมาก ให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมให้มากๆ ถ้าเข้าถึงวิชชาธรรมกายเมื่อไร ก็

ม.ท น ร ก ๘ ชู ม

๕๑

เข้าใจเรื่องเหล่านี้ทั้งหมด ตอนนี้เราศึกษาจากภาคปริยัติแล้ว
ก็ให้ศึกษาภาคปฏิบัติให้แจ่มแจ้ง ต้องรู้เองเห็นเองจึงจะทำให้
เรามีกำลังใจในการทำความดีมากยิ่งขึ้น คาถาสำหรับการเข้า
ถึงธรรม หลวงพ่อก็ให้ไว้แล้วว่า “ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ข้าพเจ้า
จะไม่ชี้เกียจนั่งธรรมะอีกแล้ว” ถ้าทำให้ได้อย่างที่ท่องและทำให้
ถูกวิธี รับรองว่าต้องเข้าถึงธรรมกายกันหมดทุกคน

ทุก ก ษ์ใน อ เว จั ม ห าน ร ก

ความดี คนดีทำได้ง่าย แต่คนชั่วทำได้ยาก

ความชั่ว คนชั่วทำได้ง่าย

แต่คนดีทำได้ยาก

ทุกข์ในอเวจีมหานรก

๕๔

เวลาในโลกนี้แสนสั้น แต่เวลาหลังจากที่ละโลกนี้ไปแล้ว ยาวนานมาก นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายท่านมองเห็นภัยในสังสารวัฏ เห็นทุกข์เห็นโทษในอบายภูมิ และมองเห็นสุขในสุคติภูมิ จึงละชั่วทั้งทางกาย วาจา และใจ หมั่นสั่งสมบุญกุศลอย่างเต็มที่ ผูกพันใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ชีวิตที่อยู่ในโลกมีคุณค่า และให้ชีวิตในสัมปรายภพมีความปลอดภัย มีความสุข สดใส่ง่ายๆ ขึ้นไป เราทั้งหลายก็ควรดำเนินตามปฏิบัติของบัณฑิตผู้รู้เหล่านั้น ชีวิตเราจะได้ไม่ผิดพลาด เรามีเวลาอยู่ในโลกนี้อย่างจำกัด ดังนั้นต้องรีบสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ ทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตัวเองและชาวโลก ให้สมกับที่เป็นยอดนักสร้างบารมี ที่เกิดมาทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่มวลมนุษยชาติ

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“สุกริ สาธุณา สาธุ สาธุ ปาเปเน ทุกฺกริ
ปาปิ ปาเปเน สุกริ ปาปมริเยหิ ทุกฺกริ

**ความดี คนดีทำได้ง่าย แต่คนชั่วทำได้ยาก ความชั่ว
คนชั่วทำได้ง่าย แต่คนดีทำได้ยาก”**

ในโลกนี้ไม่มีใครสมบูรณ์พร้อม มีทั้งคนดีและคนไม่ดี อาศัยอยู่ บางครั้งตัวเราเองก็เป็นคนดี คิดดี พูดดี แต่บางทีก็ไม่ค่อยจะดี ขุ่นมัว ชัดเคือง โกรธคนนั้นโกรธคนนี้ ยังมีทั้งดี

ทุกข์ในอเวจีมหานรก

๕๕

และไม่ดีสลับกัน ถ้าช่วงไหนกุศลธรรมเข้ามาในจิตใจ เราก็อยากจะทำแต่ความดี เมื่อทำความดีไว้มากๆ ความดีนั้นจะส่งผลให้เจริญรุ่งเรือง ให้พรั่งพร้อมด้วยมนุษยสมบัติ สวรรค์สมบัติ หรือกระทั่งนิพพานสมบัติ จะได้ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดกันอีกต่อไป แต่ถ้าช่วงไหนอกุศลธรรมเข้ามาในจิตใจ ก็จะทำให้สร้างกรรม กรรมนั้นก็จะส่งผลเป็นวิบากอันเผ็ดร้อน ทำให้ต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสในอบายภูมิ ทุกติ วินิบาต นรก

ดังเช่นพระเทวทัตเป็นตัวอย่าง ท่านเป็นบุคคลประเภททำความชั่วได้ง่าย แต่ทำความดีได้ยาก จึงได้ทำกรรมหนักหลายอย่าง แม้ว่าท่านจะบวชเป็นพระ แต่ด้วยความคิดจะเป็นใหญ่ปกครองสงฆ์แทนพระพุทธองค์ จึงได้ทำสังฆเภท ทำสงฆ์ให้แตกแยกกัน เมื่อละโลกไปแล้วจึงต้องไปเกิดในอบายภูมิ ตกนรกอเวจีอยู่นานถึง ๑ อันตรกัป

*เรื่องพระเทวทัตเราได้ยินกันบ่อยๆ ว่าเป็นคู่ปรับของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่สมัยสร้างบารมีกันมา เจอกันที่ไรพระเทวทัต เป็นต้องหาเรื่องประทุษร้ายพระบรมโพธิสัตว์ทุกที เพราะได้จองเวรกับพระพุทธองค์ ทั้งๆ ที่พระองค์ก็ไม่เคยคิดร้าย

ให้โทษใคร แต่พระเทวทัตก็ผูกพยาบาทจองเวรเรื่อยมา แม้ภพชาติสุดท้ายท่านก็ยังชักชวนพระเจ้าอชาตศัตรูให้ทำปิฎกาท คือฆ่าพระเจ้าพิมพิสารผู้เป็นพระราชบิดาของพระองค์เองและว่าจ้างนายขมังธนูหลายคนให้ไปลอบปลงพระชนม์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ไม่สำเร็จ ถึงกระนั้นพระเทวทัตไม่ละความพยายาม

วันหนึ่ง พระเทวทัตขึ้นไปบนยอดเขา แล้วกลิ้งก้อนหินลงมาหมายจะให้ทับพระบรมศาสดา เศษหินได้กระเด็นมาถูกพระพุทธร่องค์จนเกิดห้อพระโลหิตที่เรียกว่า โลหิตุปบาท ซึ่งถือว่าเป็นกรรมหนักทีเดียว โทษของท่านปรากฏชัดเจนมากขึ้นตอนที่ปล่อยช้างนาฬาคีรีให้วิ่งเข้าไปใส่พระผู้มีพระภาคเจ้า แต่ด้วยกระแสแห่งเมตตาจิตของพระองค์ ทำให้ช้างหายตกมัน และหมอบลงต่อหน้าพระพุทธร่องค์

มหาชนได้เห็นเหตุการณ์นั้น ต่างรู้ว่าพระเทวทัตเป็นต้นเหตุของการคิดปลงพระชนม์ จึงไม่ยอมใส่บาตรพระเทวทัตเมื่อพระเทวทัตเสียมจากลาภสักการะ จึงจำเป็นต้องเลี้ยงชีพด้วยการหลอกลวง ท่านได้ไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลขอให้คณะสงฆ์ปฏิบัติตามเงื่อนไข ๕ ประการว่า ภิกษุสงฆ์ควรอยู่ป่าตลอดชีวิต ควรเที่ยวบิณฑบาตตลอดชีวิต ควรถือผ้าบังสุกุลตลอดชีวิต ควรอยู่โคนไม้ตลอดชีวิต ไม่ควรอยู่ในที่มุงบัง อีกทั้งภิกษุสงฆ์ไม่ควรฉันปลาและเนื้อตลอดชีวิต ถ้าภิกษุใดฉันปลา

และเนื้อ จะต้องได้รับโทษ

ข้อเสนอของพระเทวทัตในครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ทรงเห็นด้วย เพราะพระองค์เห็นว่าข้อปฏิบัติทั้ง ๕ ประการ เป็นการแสดงความอื้อวด ถ้าบัญญัติขึ้นมาก็จะทำให้ภิกษุสงฆ์ลำบาก ใครจะทำหรือไม่ทำก็ได้ พระองค์ไม่บังคับ พระเทวทัตได้โอกาส จึงประกาศให้พระที่บวชใหม่เห็นว่า ตัวเองเคร่งครัดในพระธรรมวินัย พระที่บวชใหม่ ๕๐๐ รูปหลงเชื่อ จึงตามพระเทวทัตไปอยู่ที่คยาสิละ แต่หลังจากนั้นไม่นาน พระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะได้ไปเทศน์โปรดจนบรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ รูป แล้วพากลับมาเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเหตุให้พระเทวทัตเสื่อมทั้งลาภ ทั้งบิรवार เกิดความทุกข์ใจหนัก ถึงขนาดอาเจียนเป็นโลหิต

เมื่อเจ็บป่วยหนักใกล้ตาย พระเทวทัตเริ่มนึกถึงโทษของตัวเองว่า ที่ผ่านมาท่านเป็นต้นเหตุในเรื่องไม่ดีมาตลอด จึงคิดอยากจะขอขมาลาโทษต่อพระพุทธรองค์ ท่านได้ขอร้องให้ภิกษุช่วยหามเตียงท่านไปเฝ้าพระบรมศาสดา แต่เนื่องจากทำกรรมหนักเกินไป พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์ว่า พระเทวทัตจะไม่มีโอกาสได้พบเห็นพระองค์อีกต่อไป พอลูกศิษย์ของท่านวางเตียงลงบนพื้นดินที่ฝั่งสระโบกขรณีใกล้วัดพระเชตะวัน ทันทีที่ฝ่าเท้าสัมผัสพื้นดิน แผ่นดินก็แยกออกเป็นช่อง ดูดเอาร่างของ

ทุกข์ในอเวจีมหานรก

๕๘

พระเทวทัตลงไปอเวจีมหานรกทันที

ในพระไตรปิฎกบันทึกไว้ชัดเจนว่า เมื่อพระเทวทัตถูกแผ่นดินสูบลงไปแล้ว ท่านถูกไฟนรกเผาไหม้อยู่ตลอดเวลา ร่างกายของท่านสูงประมาณ ๑๐๐ โยชน์ อเวจีมหานรกสูงประมาณ ๓๐๐ โยชน์ ศีรษะของท่านสอดเข้าไปในแผ่นเหล็ก จนถึงหู เท้าทั้งสอง จมลงไปในแผ่นเหล็กจนถึงข้อเท้า ยึดหัว ยึดเท้าตรึงแน่นทีเดียว แล้วหลาวเหล็กอันร้อนแรงขนาดเท่า ลำตาล ก็พุ่งออกมาจากผนังด้านหลัง แทะเข้ากลางหลังทะลุ หน้าอก ปักฝ่าผนังด้านหน้า หลาวเหล็กอีกอันหนึ่งก็พุ่งออกมาจากผนังด้านข้าง แทะสี่ข้างเบี่ยงขวาทะลุออกเบี่ยงซ้าย ทะลุเข้าไปในฝ่าผนังอีกด้านหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีหลาวเหล็กพุ่งออกจากด้านบน แทะกระหม่อมทะลุออกทางเบื่องล่าง ปักลงสู่แผ่นดินเหล็กทนทุกข์ทรมานไม่ได้หยุดพักเลยแม้เพียงเสี้ยววินาทีเดียว ทนอยู่อย่างนั้นแหละ ที่ทนอยู่ได้ก็เพราะวิบากกรรมมาดบัง

คำว่า **อเวจีมหานรก** คือนรกที่ปราศจากคลื่น เวลาที่เรา เห็นคลื่นลมในท้องทะเล ยังเป็นเพียงระลอก มีสูงมีต่ำ มีน้ำขึ้น น้ำลง แต่การเสวยทุกข์ในอเวจีมหานรก ทุกข์หนัก สม่าเสมอ คงที่ไม่มีกระเพื่อมเลย ท่านถึงเรียกว่าเป็นนรกที่ปราศจากคลื่น มีทุกข์เป็นอนันต์

ทุกข์ในอเวจีมหานรก

๕๕

เพราะฉะนั้น อย่าได้ดูเบาในบาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อย เพราะอายุของมหานรกในแต่ละขุมยาวนานเหลือเกิน นานกว่า เวลาในโลกมนุษย์มากมายหลายเท่า อย่างในมหานรกขุมใหญ่ ทั้ง ๘ ขุม มีกำหนดอายุที่แตกต่างกันมาก ตั้งแต่ขุมที่ ๑ คือ ลัญชีวนรก ลัตว์นรกจะมีอายุประมาณ ๕๐๐ ปี เมื่อเทียบกับปี ของมนุษย์แล้ว ๑ วัน ในลัญชีวนรกเท่ากับ ๙ ล้านปีมนุษย์ ดังนั้น ๕๐๐ ปี จึงเท่ากับ ๑,๖๒๐,๐๐๐ ล้านปีของมนุษย์

มหานรกขุมที่ ๒ คือ กาฬสุดตนรก ลัตว์นรกจะมีอายุ ๑,๐๐๐ ปีนรก ๑ วันของนรกขุมนี้ เท่ากับ ๓๖ ล้านปีของมนุษย์ ฉะนั้น ๑,๐๐๐ ปีนรก จึงเป็นเวลา ๑๒,๙๖๐,๐๐๐ ล้านปีมนุษย์ ขุมที่ ๓ คือ ลังฆาฏนรก ต้องรับทุกข์เป็นร้อยล้านปีทีเดียว ขุมที่ ๔ คือ โรรูนรกก็มากขึ้นไปอีกเป็น ๘๐๐ กว่าล้านปี ขุมที่ ๕ คือ มหาโรรูนรก ต้องรับกรรมนานถึงหกพันกว่าล้านปี ขุมที่ ๖ คือ ตาปนนรก ลัตว์นรกจะถูกนายนิรยบาลจับตรึงไว้กับหลาวเหล็ก ที่ลุกลงไปด้วยไฟนรก ต้องทุกข์ทรมานอยู่อย่างนั้นนานถึง ห้าหมื่นกว่าล้านปี ส่วนขุมที่ ๗ มหาตาปนนรก ต้องรับกรรม อยู่ที่นี่นานถึงครึ่งอันตรกัปของมนุษย์

ระยะเวลาอันตรกัปคือ ตั้งแต่ในสมัยต้นกัปที่มนุษย์ มีอายุยืนถึงอสงไขยปี ต่อมาอายุของมนุษย์ค่อยๆ ลดลง จนกระทั่งเหลือ ๑๐ ปี แล้วค่อยเพิ่มขึ้นไปอีกจนถึงอสงไขยปี

ทุกข์ในอเวจีมหานรก

๑๐๐

เหมือนเดิม ระยะเวลานับแต่กับไขลงจนถึงช่วงที่กับไขขึ้น เรียกว่าเป็น ๑ อันตรกัป ส่วนขุมที่ ๘ เป็นขุมสุดท้ายที่อยู่ลึกที่สุด คือ อเวจีมหานรก ขุมนี้อายุเทียบกับ ๑ อันตรกัปของมนุษย์ ซึ่งยาวนานมากทีเดียว

เรื่องราวเกี่ยวกับนรกสวรรค์ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และ เป็นเรื่องจริงที่ผู้รู้ท่านรู้ท่านเห็นกัน แต่อยู่เหนือขีดความสามารถของบรรดานักวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่จะวิเคราะห์หาเหตุผลได้ สามารถพิสูจน์ได้ด้วยใจที่หยุดนิ่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าอยากรู้ว่านรกสวรรค์เป็นอย่างไร ก็ตั้งใจฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายก่อน หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านบอกว่า อาศัยธรรมกายไปตรวจดูได้ ลัดวันนรกมีก็ขุม เปรตก็ตระกูลตรวจดูได้หมด จับมือถือแขนกันได้ พูดคุยกันได้ ไปถามถึงบุญกรรมที่ทำไว้ก็ได้ ดังนั้นเมื่อเราอยากจะหายสงสัยในเรื่องเหล่านี้ อยากรู้อะไรจริงๆ ก็ให้หมั่นทำใจหยุดนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้กันทุกๆ คน

ภ พ ข อ ง เปรต ผู้ มิ ฤ ท ธี

ท่านพึงบอกชนเหล่าอื่นที่มาสู่ที่นี่ว่า ท่านทั้งหลายจง
ทำบุญเถิด ท่านทั้งหลายจะได้รับความสุข ดิฉันได้เห็นเปรต
ทั้งหลายผู้ไม่ได้ทำความดี กำลังเดือดร้อนอยู่ฉันใด มนุษย์
ทั้งหลายก็ฉันนั้น หมู่สัตว์คือเทวดาและมนุษย์กระทำความอัน
มีสุขเป็นวิบากแล้ว ย่อมเป็นผู้ดำรงอยู่ในความสุข

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๓

สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต ต่างอยู่บนพื้นฐานของกฎไตรลักษณ์ คือมีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง แปรปรวนเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมตลอดเวลา และสูญสลายไปในที่สุด เพราะฉะนั้นเราควรแสวงหาสิ่งที่เที่ยงแท้แน่นอน ที่จะนำแต่ความสุขและความสำเร็จมาให้ เป็นตัวตนที่แท้จริงของเรา ด้วยการปฏิบัติธรรมในหนทางสายกลางหรือเอกายนมรรคทางเอกสายเดียวที่มุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน

มีสุภาสิตที่เวมานิกเปรตกล่าวไว้ใน สุตตเปตวัตถุ ว่า

“ท่านพึงบอกชนเหล่าอื่นที่มาสู่ที่นี่ว่า ท่านทั้งหลายจงทำบุญเถิด ท่านทั้งหลายจะได้รับความสุข ดิฉันได้เห็นเปรตทั้งหลายผู้ไม่ได้ทำความดี กำลังเดือดร้อนอยู่ฉันใด มนุษย์ทั้งหลายก็ฉันนั้น หมู่สัตว์คือเทวดาและมนุษย์กระทำความอันมิสุขเป็นวิบากแล้ว ย่อมเป็นผู้ดำรงอยู่ในความสุข”

เรื่องของบุญกุศล เป็นสิ่งที่เราควรให้ความสำคัญเอาไว้มากๆ เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับชีวิตของเราในทุกภพทุกชาติ นั้น ไม่มีอะไรจะสำคัญยิ่งไปกว่าบุญกุศล ถ้าบุญในตัวของเรา มีมาก ความสุขและความสำเร็จก็มีมาก หากมีบุญน้อย ความสุขและความสำเร็จก็ลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ มนุษย์

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๔

ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการของชีวิตในจุดสุดท้าย ซึ่งเป็นรอยต่อของชีวิตจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้า นอกจากนี้บางคนยังเข้าใจว่าชีวิตไปสิ้นสุดอยู่ที่เชิงตะกอน แต่ความจริงไม่ใช่อย่างนั้น

เราจะต้องมาศึกษาคำสั่งสอนของผู้รู้ผู้บริสุทธิ์ คือ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ได้ให้ความรู้ที่สำคัญสำหรับรอยต่อของชีวิตว่า ตอนช่วงจิตดวงสุดท้ายที่จะดับวูบไป ถ้าจิตผ่องใสไม่เศร้าหมอง ก็จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์ แต่ถ้าจิตเศร้าหมองไม่ผ่องใส หนทางเดียวที่จะไปคืออบายภูมิ ต้องไปเกิดเป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดียรัจฉาน คือไปสู่ในภพภูมิที่เสื่อมลงไป ที่มีแต่ความทุกข์ทรมาน ตรงข้ามกับสุคติภพที่มีแต่ความสุขสดชื่นเบิกบาน ดังนั้นเส้นทางของชีวิตที่จะไปสุคติหรือทุคตินั้นย่อมขึ้นอยู่กับตัวของเราเองทั้งสิ้น

*ดังเรื่องในสมัยก่อนพุทธกาลประมาณ ๗๐๐ ปี มีหนูน้อยคนหนึ่งอาศัยอยู่กับพ่อแม่ในหมู่บ้านไม่ไกลจากกรุงสавัตถิ เป็นผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธา ได้อุปฐากพระปัจเจกพุทธเจ้ารูปหนึ่งด้วยความเคารพ เมื่อเติบโตเป็นหนุ่ม มารดาได้ไปขอหญิงสาว

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๕

ซึ่งมีฐานะเท่าเทียมกันมาเป็นลูกสะใภ้ แต่โชคร้าย ในวันก่อน
แต่งงานเพียงวันเดียว ชายหนุ่มไปอาบน้ำกับเพื่อนๆ ถูกงูกัดตาย
จึงไม่มีโอกาสได้แต่งงาน

ด้วยบุญที่ชายหนุ่มเคยอุปัฏฐากพระปัจเจกพุทธเจ้า แม้
จะขาดสติช่วงก่อนตายและด้วยจิตที่ปฏิพัทธ์ในหญิงสาว เขาได้
ไปบังเกิดในวิมานเปรต เป็นผู้มีฤทธิ์มีอำนาจมาก ขณะที่
ตรวจตรา ดูทิพยสมบัติอยู่ เวมานิกเปรตปรารถนาอยากได้
หญิงสาวนั้น มาเป็นคู่ครอง จึงคิดหาวิธีการที่จะได้นางมาเสวย
ทิพยสมบัติในดินแดนของเหล่าเวมานิกเปรตแห่งนี้ด้วยกัน
แต่การที่นางจะมาอยู่ได้นั้น ต้องทำบุญเสียก่อน จึงจะสามารถ
มาอยู่ด้วยกันได้

ขณะนั้นเอง เปรตได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ารูปหนึ่ง
กำลังจะตัดเย็บจีวรแต่ยังขาดด้ายเพียงอย่างเดียว จึงแปลงร่าง
เป็นมนุษย์เข้าไปไหว้พระปัจเจกพุทธเจ้า พร้อมทั้งขี้ออกหนทาง
ไปบ้านของหญิงสาว เพื่อให้นางได้บุญใหญ่จากการถวายด้าย
ฝ่ายหญิงสาวรู้ว่าพระมาบิณฑบาตด้ายเย็บจีวร ก็มีจิตเลื่อมใส
ถวายด้ายจำนวนหนึ่งแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า

จากนั้น เปรตได้แปลงร่างเป็นชายหนุ่มไปบ้านของ
หญิงสาว อ้อนวอนมารดาของนางเพื่อขอนางไปอยู่ด้วย ด้วยฤทธิ์

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๖

ของมนุษย์ทำให้ภพชะงักทุกอย่างในบ้านของนางกลายเป็นของมีค่า เต็มไปด้วยแก้วแหวนเงินทอง และมีชื่อเขียนติดไว้ทั้งหมดเพื่อให้คนในบ้านรู้ว่า ผู้มีฤทธิ์นำทรัพย์เหล่านี้มามอบให้คนในบ้านหลังนี้โดยเฉพาะ คนอื่นจะเอาไปไม่ได้

เมื่อมารดาของหญิงสาวเห็นอานุภาพเช่นนั้น อนุญาตให้นำลูกสาวไปอยู่ด้วยได้ และด้วยอานุภาพบุญของนางที่ได้ถวายด้วยกับพระปัจเจกพุทธเจ้า ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยเวมานิกเปรตอย่างมีความสุข ฟ้าทิพย์มากมายได้บังเกิดขึ้นกับนาง วิมานที่ลอยได้ก็กลื่อนกล่นไปด้วยดอกไม้ทิพย์นำรัณมย์และวิจิตรด้วยรูปภาพต่างๆ เพียบพร้อมไปด้วยบริวาร นางสามารถใช้สอยได้ตามใจชอบ

เมื่อมารดาของนางได้ทรัพย์เป็นอันมากเช่นนั้น ก็ไม่ได้ตระหนี่ถี่เหนียว นางแบ่งให้พวกญาติๆ ได้ใช้สอยด้วย ที่เหลือก็ให้คนกำพร้าและคนเดินทาง ส่วนตัวเองก็ใช้สอยตามอัธยาศัย นางได้รอคอยการกลับมาของลูกสาว แต่ก็ไม่ได้ยินข่าวคราวแต่อย่างใด ก่อนตายมารดาของนางได้บอกหมู่ญาติว่า ถ้าหากลูกสาวกลับมาที่บ้านเกิด ก็ขอให้มอบทรัพย์เหล่านี้แก่นางด้วย จะได้มีสมบัติเอาไว้หล่อเลี้ยงตัวเองและได้ทำบุญด้วย

นางได้สวดยสมบัติอันเป็นทิพย์อย่างเพลิดเพลินจนล่วงไป

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๓

๗๐๐ ปี เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ขณะพระองค์กำลังประกาศธรรมอยู่ในกรุงสาวัตถี นางเกิดความ คิดถึงพ่อแม่และหมู่ญาติ จึงขอร้องอมนุษย์ให้นำนางกลับไปหา พ่อแม่และหมู่ญาติ แต่อมนุษย์รักนางมาก จึงไม่ยอมให้กลับไป ยังโลกมนุษย์ พยายามห้ามนางว่านางมาอยู่ในวิมานนี้ ๗๐๐ ปี แล้ว หมู่ญาติของนางตายไปหมดแล้ว นางจะไปอยู่ในมนุษย์โลก ทำไมกัน

นางก็ยังยืนยันว่าอยากกลับไป เวมานิกเปรตเห็น ความตั้งใจแน่วแน่ของนาง จึงอนุญาตนางให้กลับไปยังโลก มนุษย์และบอกนางว่า เมื่อนางกลับไปจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน ๗ วันก็จะต้องตาย เพราะกายมนุษย์ของนางมากเกินไปชั้ยของ มนุษย์ทุกๆ ไปแล้ว ที่อยู่ได้ในภพนี้ก็เพราะบุญหล่อเลี้ยง พอ นางกลับไปก็ขอให้รับนำทรัพย์ที่มารดาฝังเอาไว้มาบริจาค ทำบุญแต่พระสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศ อย่าได้ประมาท หรือมัวเสียเวลากับเรื่องไร้สาระในเมืองมนุษย์ เพื่อนางจะได้มี ทิพวิมานที่สว่างไสวกว่าเดิมอีกหลายเท่า

ทันทีที่เวมานิกเปรตพานางส่งถึงบ้านเกิด ร่างของนาง ก็กลับกลายเป็นหญิงชรา ผมหาวโพลนไร้เรียวแรง ไม่มีกำลัง วังชา และไม่มีใครจำนางได้ นางได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้กับ หลานเหลนโหล่น ซึ่งสืบทอดมายาวนานถึง ๗ ชั่วคน ทุกคนเข้าใจ

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๘

เพราะต่างก็เคยได้ยินเรื่องของนางจากการเล่าของบรรพบุรุษมาบ้างแล้ว ว่าผู้มีฤทธิ์มารับไปอยู่ด้วย ทำให้ทั้งหมู่ญาติและชาวบ้านที่ได้ยินข่าว พวกกันมาเยี่ยมหญิงชราผู้มีอายุยืนที่สุด นางได้ให้หลานๆ ขนเอาทรัพย์ที่มารดาของตนฝังไว้มาทำทาน และแนะนำให้ทุกคนเร่งรีบสั่งสมบุญกุศลไว้มากๆ เพื่อชีวิตหลังความตายจะได้ไม่ลำบาก และจะได้ไปเสวยสุขในสัมปรายภพ

นางจะสอนทุกคนว่า “เราได้เห็นเปรตมากมายที่ไม่ได้ทำความดีไว้ ต่างได้รับความเดือดร้อนทุกข์ทรมาน เพราะไม่ได้สั่งสมบุญเอาไว้ บางประเภทก็เสวยสุขเฉพาะกลางวัน พอกลางคืนก็ได้รับการลงทัณฑ์ทรมาน มนุษย์ทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ควรจะสั่งสมบุญไว้มากๆ จะได้ไปเสวยสุขในสวรรค์อย่างเดียว ไม่ต้องไปบังเกิดเป็นเปรต”

หญิงชราได้บำเพ็ญมหาทานบารมีแต่ภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่มาก ๗ วัน และให้คำแนะนำแก่หมู่ญาติและคนอื่นที่มาเยี่ยมเยียนขอศีลขอพรจากนางว่า ให้รักในการทำบุญสั่งสมบุญให้มากๆ อย่าได้ตระหนี่หรือประมาทในชีวิต ครั้นครบ ๗ วัน นางเสียชีวิตลง ได้ไปบังเกิดเป็นเทพธิดาผู้มีรัศมีกายสว่างไสวในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ชีวิตนี้มีเรื่องลึกลับซับซ้อนมากมายนัก มีภพซ้อนภพ

ภาพของเปรตผู้มีฤทธิ์

๑๐๕

แต่ละภพภูมิก็มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไป ภาพของมนุษย์นี้มีไว้ใช้สร้างบารมี ชีวิตมีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลาไม่ได้ยุติลงแค่เชิงตะกอนอย่างที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน ชนั้ห้าซึ่งประกอบด้วยมหาภูตรูปสี่นี้ มีความเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา แต่ปฏิสนธิวิญญานยังต้องไปเกิดต่อเพื่ออาศัยรูปกายใหม่ ซึ่งก็แล้วแต่บุญและบาปที่ได้ทำไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์ว่าได้ประกอบเหตุอย่างไรไว้ ทุกคนสามารถเลือกเส้นทางชีวิตของตนเองได้ ถ้าเลือกทางไปสวรรค์ก็ต้องมีบุญหนุนนำ หากเลือกทางไปนรกก็ทำตรงข้ามกัน และหากจะเสวยสุขให้นานๆ ก็ต้องสั่งสมบุญไว้มากๆ

เพราะฉะนั้น เมื่อพวกเราเข้าใจเรื่องราวที่หลวงพ่อนำมาเล่าเป็นอุทาหรณ์นี้แล้ว ก็อย่าได้ประมาทในชีวิต ให้เร่งรีบสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ ชีวิตเราจะได้มีความสุขทั้งในภพนี้ ภพหน้า และทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

๑๒

เป ร ต ๑ ๒ ต ร ะ กู ล

(๑)

เปตติวิสัยนั้น ไม่มีกสิกรรม ไม่มีการเลี้ยงโค การค้าขาย
ก็ไม่มี การซื้อการขายด้วยเงินก็ไม่มี สัตว์ผู้ทำกาละจะไปเกิด
ในเปตติวิสัยนั้น ย่อมยังอรรถภาพให้เป็นไปด้วยทานที่ญาติหรือ
มิตรให้แล้วแต่มนุษยโลกนี้

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๒

เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์ อาศัยอยู่ในกามภพซึ่งเป็นหนึ่งในภพสาม คือกามภพ รูปภพ และอรุภพนั้น ย่อมต้องพบกับความสมหวัง หรือผิดหวัง ซึ่งเป็นธรรมดาของโลก ที่เรียกว่า “โลกธรรม ๘” เป็นธรรมประจำโลก ยิ่งในสภาวะปัจจุบันนี้ สังคมและเศรษฐกิจมีความแปรผันสูง อย่าได้หวั่นไหวกัน ให้ตั้งใจทำความดีเรื่อยไป ถ้าเราประกอบเหตุดี ผลที่ออกมาก็ย่อมจะดีเอง เพราะฉะนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญสั่งสมบารมีให้มากกันทุกๆ คน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย เปตวัตถุ ว่า

“น ทิ ตตฺถ กสิ อตฺถิ	โครฺกฺเขตฺถ น วิชฺชติ
วณฺชิชา ตาทิสี นตฺถิ	หิรณฺเณน กยาकยํ
อิโต ทินฺเนน ยาเปนฺติ	เปตา กาลกตา ตหิ

เปตติวิสัยนั้น ไม่มีกสิกรรม ไม่มีการเลี้ยงโค การค้าขาย ก็ไม่มี การซื้อการขายด้วยเงินก็ไม่มี สัตว์ผู้ทำกาลจะไปเกิดในเปตติวิสัยนั้น ย่อมยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยทานที่ญาติหรือมิตรให้แล้วแต่มนุษยโลกนี้”

เปรตหมายถึงสัตว์ที่มีความเป็นอยู่ห่างไกลจากความสุข โลกเปรตนี้เป็นดินแดนของการเสวยวิบากกรรมอย่างเดียว เป็น ๑ ในอบายภูมิจึง ๔ ซึ่งถือว่าเป็นทุกคติภูมิ คือมีแต่เสวยทุกข์

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๓

อย่างเดียว ไม่มีการทำมาค้าขาย ทำไร่นาก็ไม่มี เป็นดินแดนที่ปราศจากความสุขและความเจริญ ถึงแม้จะไม่ได้รับความทุกข์ทรมานมากมายเหมือนในนรก แต่ก็มีความทุกข์ทรมานมากกว่าในเมืองมนุษย์หลายเท่าตัว

เรื่องราวเกี่ยวกับเปรตโลกนี้มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก สามารถจะศึกษาได้ว่า ทำกรรมอะไรไว้จึงไปเกิดเป็นเปรต เปรตโลกนี้แบ่งเป็นลักษณะของผู้ที่ถูกลงโทษหรือเสวยวิบากกรรมของตัวเองไว้หลายชนิด ความเป็นอยู่ของเปรตแต่ละจำพวกก็แตกต่างกันตามกรรมที่ตนได้สร้างเอาไว้ บางพวกอดข้าวอดน้ำ เสวยทุกข์อยู่นาน บางพวกต้องไปกินเศษอาหารที่ชาวบ้านทิ้งไว้ตามที่โสโครก บางพวกกินเสมหะ น้ำลาย อุจจาระ ส่วนเปรตบางพวกอาศัยอยู่ตามภูเขาหรือถ้ำก็มี

*ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีบันทึกไว้ว่า เปรตมี ๔ ประเภทใหญ่ๆ บางแห่งแบ่งเป็น ๑๒ ตระกูลบ้าง หรือแยกย่อยออกเป็น ๒๑ ชนิดก็ได้ ที่ท่านแบ่งเป็น ๔ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ๑. พรทัตตูปชีวีเปรต คือเปรตที่เลี้ยงชีวิตอยู่โดยอาศัยอาหารที่ผู้อื่นอุทิศให้ ๒. ขุปปีปาลิกเปรต เป็นเปรตที่หิวข้าวหิวน้ำอยู่

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๔

ตลอดเวลา ๓. นิชฌามัตถกเปรต เปรตที่ถูกไฟเผาให้
เราร้อนอยู่ตลอดเวลา และประเภทที่ ๔. คือ กาลกัญจิกเปรต
เป็นอสุรชนิดหนึ่งที่เป็นเปรต มีร่างกายสูงใหญ่มาก สูงเกือบถึง
หนึ่งโยชน์ แต่ไม่มีเรียวแรง เพราะมีเลือดเนื้อน้อย ร่างกาย
คล้ายใบไม้แห้ง ตาถลนออกมาเหมือนตาของปู มีปากเท่ารูเข็ม
ตั้งอยู่ตรงกลางศีรษะ

พระโอรสตั้วเจ้าทั้งหลาย ที่ได้รับพยากรณ์จากพระพุทธ-
เจ้าแล้วว่า จะได้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต ท่าน
จะไม่ไปบังเกิดเป็นเปรต ๓ ประเภทหลังนี้ ยกเว้นประเภทแรก
คือปรตตูปชีวิเปรต ซึ่งบางภพชาติท่านอาจประมาทพลาดพลั้ง
หลงไปทำบาปอกุศลเข้า ก็พลัดไปเกิดได้บ้างเหมือนกัน

ส่วนเปรตที่จัดไว้เป็น ๑๒ ตระกูล ได้แก่

๑. วันตาสาเปรต มีรูปร่างน่าเกลียดและมีความ
อดอยากหิวโหยอาหารเป็นกำลัง

๒. กุณขาทาเปรต มีรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัว กลาง
คืนมักจะชอบออกหาซากอสุระกินเป็นอาหารด้วยความหิวโหย

๓. คูถขาทาเปรต มีรูปร่างน่าสะอิดสะเอียน เที้ยว
แสวงหาคูถคืออุจจาระที่คนถ่ายไว้เป็นอาหาร

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๕

๔. อัคคีชาลมุขาเปรต มีรูปร่างผอมโซมากๆ ที่ชื่อว่า อัคคีชาลมุขาเปรต ก็เพราะเหตุที่เปรตเหล่านี้มีเปลวไฟแลบออกมาจากปากตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืน

๕. สุกฺขิมุขาเปรต มีรูปร่างแปลกพิกล คือ เท้าทั้งสองใหญ่โต คอยาวมาก แต่ปากเท่ารูเข็ม

๖. ตัณหาชิตาเปรต มีรูปร่างผอมและอดอยากผอมโซ

๗. นิชฌามักกาเปรต ที่ได้ชื่อเช่นนี้ ก็เพราะมีรูปร่างเหมือนต้นเสาและต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้

๘. ลัพพังคาเปรต มีสรีระร่างกายใหญ่โต มีเล็บเท้าเล็บมือยาวคมเหมือนมิดเหมือนดาบ

๙. ปัพพัตตังคาเปรต มีร่างกายใหญ่โตมากเหมือนภูเข

๑๐. อหฺครเปรต เปรตพวกนี้มีรูปร่างแปลกประหลาด คล้ายงูเหลือมยักษ์ มีความแตกต่างกันคล้ายกับสัตว์เดียรัจฉานต่างๆ ในโลก

๑๑. มหิตฺธิกาเปรต เป็นเปรตมีฤทธิ์มากและรูปร่างสวยสดงดงามเหมือนเทพยดา

๑๒. เวมานิกเปรต เปรตพวกนี้เป็นเปรตชั้นสูง คือมีสมบัติเป็นวิมานทองวิมานเงินซึ่งเป็นของทิพย์ บางพวกก็สวย

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๖

สุขในเวลากลางคืน ส่วนกลางวันเสวยทุกข์ บางพวกเสวยสุข
ในเวลากลางวัน แต่เสวยทุกข์ในเวลากลางคืน

ก่อนที่จะอธิบายในรายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นอยู่
ของเปรตทั้ง ๑๒ ตระกูล หลวงพ่อมีตัวอย่างเกี่ยวกับเปรตตน
หนึ่งมาแล้วให้ทุกท่านได้ศึกษากันก่อน เรื่องมีอยู่ว่า สมัยหนึ่ง
มีพระภิกษุหลายรูปจำพรรษาอยู่ในโลहनชนบท ครั้นออกพรรษา
แล้ว พระภิกษุเหล่านั้นมีความประสงค์จะไปไหว้พระศรีมหาโพธิ์
ซึ่งเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงชวนกันออก
จากวัดเดินรอนแรมมาด้วยความศรัทธาเลื่อมใส เดินทางอยู่
หลายวันก็บรรลุถึงป่าใหญ่เต็มไปด้วยแมกไม้ สิงสาราสัตว์
ปราศจากผู้คน ยิ่งเดินก็ยิ่งเข้าป่าลึกเข้าไปทุกที

ครั้นเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเต็มทน จึงชักชวนกันนั่งพัก
บนแผ่นหินใหญ่ ซึ่งน่านั่งกว่าที่อื่น เพราะเป็นเนินสูงจากพื้นดิน
นั่งพักอยู่ที่นั่นทั้งหมดหลายสิบรูปด้วยกัน เมื่อหายเหนื่อยแล้ว
พระเถระผู้ใหญ่ซึ่งเป็นหัวหน้าในการเดินทาง ได้ลุกขึ้นเดินตรวจ
ไปมา เพราะนึกแปลกใจว่า เหตุไฉนแผ่นหินใหญ่จึงมีในกลาง
ดินกลางป่า ซึ่งไม่มีวิญญูจะจะมีภูเขายูโกสักเลย

เมื่อเล็งแลดูด้วยทิพยจักขุก็รู้ว่า แผ่นหินใหญ่ที่ท่านนั่ง
พร้อมกับพระหลายสิบรูปด้วยกันนั้น ไม่ใช่แผ่นหินโดยธรรมชาติ

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๗

ที่แท้เป็นเปรตตนหนึ่ง ซึ่งเวรกรรมชักนำให้มาเป็นเปรตรูปร่าง
อย่างนี้ พระเถระจึงถามว่า “ดูก่อนเปรต ท่านทำกรรมอะไรไว้
ในชาติปางก่อน จึงต้องมารับกรรมอันน่าสังเวชปานนี้”

เปรตตอบพระเถระด้วยความเศร้าว่า “ท่านผู้เจริญ
เมื่อข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ ในครั้งศาสนาของพระกัสสปสัมมา-
สัมพุทธเจ้านั้น ข้าพเจ้ามีความประมาท ได้ย่ำยีทำลายที่นา
ซึ่งผู้มีศรัทธาทุทิศเป็นที่กัลปนาถวายแต่สงฆ์ให้ฉิบหาย เพราะ
คิดว่ากรรมชั่วที่ทำไปจะมีผลเพียงเล็กน้อย และคงตามไม่ทัน
อีกทั้งเคยทำความดีไว้บ้าง ครั้นตายลงก็ต้องมาเกิดเป็นเปรต
อย่างที่พระคุณเจ้าเห็นอยู่นี้แหละ ข้าพเจ้าต้องอดข้าวอดน้ำ
มีร่างเป็นหินกองอยู่กับดิน เป็นเช่นนี้มาหลายหมื่นปีแล้ว”

เปรตผู้น่าสงสารกล่าวต่อไปว่า “ขอพระคุณเจ้า จงได้
โปรดเมตตาบอกมนุษย์ทั้งหลายว่า อย่าได้เอาเยี่ยงอย่างตาม
ข้าพเจ้า อย่าเบียดเบียนสงฆ์ จงอย่าได้ประมาทในบาป จงอุตสาห
ทำบุญทำทาน ขึ้นชื่อว่าของสงฆ์ของวัดแล้ว อย่าได้ล่วงเกิน
เป็นอันขาด เพราะจะเป็นทางนำไปสู่อบาย และต้องมาเสวยผล
กรรมเหมือนที่ข้าพเจ้ากำลังได้รับอยู่ในขณะนี้ จะหมดเวรกรรม
เมื่อใด ข้าพเจ้าก็ยังไม่ทราบเลย” เมื่อพระภิกษุได้ฟังวาจาของ
เปรตหินในป่าลึก ก็ให้รู้สึกสลดใจ จึงยื่นแผ่นเมตตาให้เปรตมี

เปรต ๑๒ ตระกูล (๑)

๑๑๘

ความสุข หลุดพ้นจากอรรถภาพของเปรตนี้โดยเร็วไว จากนั้นก็พากันเดินทางต่อไป

นี่เป็นเพียงตัวอย่างของผู้ที่ทำบาปอกุศล แล้วไปบังเกิดเป็นเปรต พวกเปรตส่วนใหญ่จะมีที่อยู่อาศัยไม่แน่นอน เช่น อยู่ตามป่า ภูเขา หุบเหว เกาะ ทะเล มหาสมุทร ป่าช้า กลางทะเลทราย อายุขัยของเปรตก็ไม่แน่นอน แล้วแต่กรรมที่ทำไว้สำหรับเปรตที่สามารถรับส่วนกุศลที่มีผู้อุทิศให้ได้ และมีกรรมไม่หนักมาก อาจพ้นจากอบายภูมิได้ทันทีที่จิตเป็นกุศล อนโมทนาบุญเป็น ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับเปรตตระกูลต่างๆ จะได้นำมาอธิบายต่อไป

ให้ทุกท่านหมั่นสั่งสมบุญกันเป็นนิตย์ ฝึกเป็นผู้ปราศจากความตระหนี่ และอย่าประมาทในชีวิต จะได้เป็นนักสร้างบารมีที่มีหัวใจแผ่ขยายไปไม่สิ้นสุด ปรารถนาจะให้ชาวโลกมีความสุข ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยกันหมดทั้งโลก ให้มีใจอย่างนี้กันทุกคน

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

พระอรหันต์ทั้งหลายเปรียบด้วยนาทายกทายิกาทั้งหลาย
เปรียบด้วยชาวนา ไทยธรรมเปรียบด้วยพืช ผลทนาย่อมเกิด
แต่การบริจาคนาไทยธรรมแก่ปศุสัตว์ พืชนาและการหว่านพืชนั้น
ย่อมให้เกิดผลแก่ทายกและเปรตทั้งหลาย เปรตทั้งหลายย่อม
บริโภคนาแห่งการอุทิศส่วนบุญนั้น ทายกย่อมเจริญด้วยบุญ
ทายกทำกุศลในโลกนี้แล้ว อุทิศให้เปรตทั้งหลาย ครั้นทำ
กรรมดีแล้วย่อมไปสวรรค์

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๑

สรรพสัตว์ทุกชีวิตล้วนมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน ทุกข์ที่มาพร้อมกับการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย ความทุกข์ที่เกิดจากการพลัดพรากจากบุคคลอันเป็นที่รัก หรืออยู่ร่วมกับบุคคลผู้ไม่เป็นที่รัก ทั้งทุกข์ประจำและทุกข์จร เมื่อเราเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตว่าชีวิตเป็นทุกข์แล้ว เราจะได้เกิดความเบื่อหน่ายในทุกข์ทั้งหลาย และรีบชวนชวายหาทางหลุดพ้นจากทุกข์ การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับชีวิตของผู้ที่ปรารถนาความหลุดพ้น เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เขตตูปมาวัตถุ ว่า

“เขตตูปมา อรหันโต	ทายกา กสฺสกุปมา
พิจฺฐปมํ เทยฺยธมฺมํ	เอตฺโต นิพฺพตฺตเต ผลํ
เอตํ พิชํ กลิเขตฺตํ	เปตานํ ทายกสฺส จ
ตํ เปตา ปริภุญฺชนติ	ทาตา ปุณฺณเณ วฑฺฒติ
อิธฺเว กุสฺลํ กตฺวา	เปเต จ ปฏิปุชฺย
สคฺคณฺจ กมฺติ จานํ	กมฺมํ กตฺวาน ภทฺทกํ

พระอรหันต์ทั้งหลายเปรียบด้วยนา ทายกทายิกาทั้งหลายเปรียบด้วยชาวนา ไทยธรรมเปรียบด้วยพืช ผลทนาย่อมเกิดแต่การบริจาคไทยธรรมแก่ปฏิกาคก พืชนาและการหว่านพืชนั้น ย่อมให้เกิดผลแก่ทายกและเปรตทั้งหลาย

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๒

**เปรตทั้งหลายย่อมบริโภคน้ำองุ่นแห่งการอุทิศส่วนบุญนั้น
ทายกย่อมเจริญด้วยบุญ ทายกทำกุศลในโลกนี้แล้ว อุทิศให้
เปรตทั้งหลาย ครั้นทำกรรมดีแล้วย่อมไปสวรรค์”**

การทำบุญถวายสังฆทานหรือบุญกิริยาวัตถุทั้งหลาย แล้วอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่หมู่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นบุญเปตพลี ซึ่งเป็นประเพณีที่ตักเตือนให้เรทั้งหลายควรประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันไป เพราะชีวิตของเรามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาเป็นเวลายาวนาน เช่นบางคนเคยเกิดเป็นพ่อแม่พี่น้อง เป็นหมู่ญาติของเรา บางคนก็เคยเกิดเป็นญาติกันมาหลายชาติ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสไว้ว่า “สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาในสังสารวัฏ ที่ไม่เคยเป็นญาติกันนั้นไม่มี” เพราะฉะนั้นหมู่ญาติของเราที่พลัดพลาดไปอยู่ในอบายภูมิก็มี ไปเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย หรือสัตว์เดียรัจฉานก็มี ดังนั้นเมื่อทำบุญกุศลอะไรแล้ว ก็อย่าลืมที่จะอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่บรรพบุรุษหมู่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว

ในครั้งนี้ หลวงพ่อจะได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเปรต ๑๒ ตระกูล ท่านเรียกว่า ทวาทสวิธเปรต มาให้ทุกท่านได้ศึกษาว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง บางพวกมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง แต่ทั้งหมดนี้ก็อยู่บนพื้นแผ่นดินในโลกมนุษย์นี้แหละ นับว่าอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด เพียงแต่มนุษย์ทั้งหลายไม่สามารถ

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๓

มองเห็น เพราะเขามีกายที่ละเอียดกว่าเป็นอภิสสมานกาย
สุดวิสัยของมังสจักษคือตาเนื้อธรรมดาของมนุษย์จะมองเห็นได้
ยกเว้นเปรตอยากมาปรากฏกายให้เห็นเพื่อขอส่วนบุญเท่านั้น

*เปรตตระกูลที่ ๑ คือ **วันตาสาเปรต** มีรูปร่างน่าเกลียด
น่ากลัวและอดอยากหิวโหย เมื่อเปรตเหล่านี้เห็นมนุษย์ถ่ม
เสลดน้ำลายออกมา ต่างตื่นเต้นดีใจรีบตรงไปดูดเอาโอชะเสลด
น้ำลายของมนุษย์กินเป็นอาหาร แล้วก็หิวโหยต่อไปอีกตามเดิม
จนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำไว้จึงจะไปเกิดในภูมิอื่น ที่ต้องมาเกิดเป็น
วันตาสาเปรตนี้ ก็เพราะในชาติก่อนเป็นคนตระหนี่จับขั้วหัวใจ
เห็นผู้ใดอดอยากมาขออาหาร ก็พาลโกรธถ่มน้ำลายด้วยความ
รังเกียจ หรือเข้าไปในสถานที่ที่ควรเคารพบูชา เช่น โบสถ์ วิหาร
ลานพระเจดีย์ แล้วไม่มีความเคารพต่อสถานที่ ได้ถ่มเสลด
น้ำลายลงในสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ เมื่อตายไปแล้วจึงมาเกิดเป็น
วันตาสาเปรต ต้องกินเสลดน้ำลายของมนุษย์เป็นอาหาร

ตระกูลที่ ๒ คือ **กุนปชาทาเปรต** มีรูปร่างน่าเกลียดมาก
วิถีชีวิตของเปรตตระกูลนี้ คือจะชอกชอนหาซากอสุระกินเป็น
อาหารด้วยความหิวโหย ครั้นเห็นซากอสุระของสัตว์ที่ล้มตาย

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๔

ลงกลายเป็นศพขึ้นอัดเน่าเหม็น เปรตเหล่านี้ก็จะตีกดีใจวิ่งเข้าไปดูดโอชะที่เน่าเหม็นจากซากอสุภะนั้น เพราะผลกรรมที่ทำมาในปางก่อน คือเมื่อครั้งเป็นมนุษย์มีความตระหนี่ เมื่อมีผู้มาขอบริจาคทาน ก็แก้งให้ของที่ไม่ควรให้ ด้วยปรารถนาจะแก้งประชดประชัน ไม่เคารพในทาน จึงต้องมาเกิดในกำเนิดเปรตพวกนี้

ตระกูลที่ ๓ คือ **คุชชาทาเปรต** มีรูปร่างน่าสะอิดสะเอียน น่าเกลียดน่าชังต่อผู้ได้พบเห็นมาก เปรตชนิดนี้จะเที่ยวแสวงหาคุชคืออุจจาระที่คนถ่ายเอาไว้ ยังมีกลิ่นเหม็นมากเท่าไรก็ยิ่งชอบ เมื่อเปรตเหล่านี้เห็นอุจจาระแล้วก็จะดีใจจนเนื้อเต้น รีบวิ่งรี่เข้าไปที่กองอุจจาระเหมือนสุนัขขอย่างนั้นแหละ ครั้นไปถึงก็ก้มหน้าดูดเอาโอชะของคุชนั้นเป็นอาหาร แต่ก็ไม่เคยได้อิ่มเลย

ที่ต้องมาเกิดเป็นเปรตชนิดนี้ เพราะชาติก่อนเป็นคนตระหนี่จัด เมื่อหมู่ญาติที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้คนมาหาเพื่อขอความช่วยเหลือขอข้าวขอน้ำดื่ม จะเกิดอาการขุ่นเคืองขึ้นมาทันที ชี้ไปที่มูลสัตว์พร้อมกับบอกว่า “ถ้าอยากได้ ก็จงเอาไปกินเถิด แต่จะมาเอาข้าวปลาอาหาร ข้าไม่ให้หรอก” แล้วก็ขับไล่ไล่ส่งไปด้วยความโกรธ ต่ำด้วยคำพรุสวาทหยาบคาย ตายแล้วจึงต้องไปเกิดเป็นเปรตกินคุชอยู่อย่างนี้

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๕

เปรตกินของไม่สะอาด ๓ ประเภทนี้ เป็นเปรตที่มีความหิวโหยเป็นกำลัง ทั้งเกิดในที่ไมสะอาด อีกทั้งบริโภคนของเหม็นเน่า จึงเกิดความละอายต่อสัตว์ทั่วไป กลัวว่าจะเห็นตน ทั้งๆ ที่โดยธรรมชาติ เปรตเหล่านี้ก็เป็นอภิสสมานกาย คือจะไม่ปรากฏให้มนุษย์เห็นอยู่แล้ว นอกจากตนจะแสดงให้เห็นเป็นบางครั้ง บ้างคราว ถึงกระนั้นก็ยังหาที่ซ่อนกำบัง ไม่กล้าพบหน้าผู้คน

หลวงพ่อมิตัวอย่างเกี่ยวกับเปรตตระกูลนี้มาแล้วให้ฟัง เพื่อเป็นทิวฐานคติ เราจะได้ไม่ประมาท หลงไปทำบาปอกุศล แล้วต้องไปเกิดเป็นเปรตให้เสียเวลาสร้างบารมีไปอย่างน่าเสียดาย เรื่องมีอยู่ว่า พระเถระรูปหนึ่งจำพรรษาอยู่ที่ภูป่าราม ครั้นรุ่งอรุณได้ออกจากอารามไปบิณฑบาต เมื่อเดินมาถึงชุมประตูลูกอาราม เห็นเด็ก ๒ คน มีรูปแปลกพิกลผิดคนธรรมดา นั่งอยู่ใกล้ประตู จึงเข้าไปไต่ถามถึงความเป็นไป

หนูน้อยทั้งสองบอกว่า “ข้าพเจ้าทั้งสองไม่ใช่ลูกคน แต่เป็นเปรต ได้มานั่งคอยเปรตมารดาซึ่งเข้าไปในเมือง บอกว่าจะหาอาหารมาให้ข้าพเจ้า แต่คอยอยู่นานแล้วก็ไม่เห็นมาสักที ครั้นเห็นพระคุณเจ้าเดินออกมา จึงลำแดงกายให้พระคุณเจ้าเห็น เพื่อบอกวนฝากร้องขอความไปบอกมารดาของข้าพเจ้าว่า ให้เอาอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งมาให้โดยเร็วไว ตอนนี้อรุษชายทั้งสองหิวอาหารมากเหลือเกิน”

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๖

พระเถระจึงถามว่า “เจ้าหนูเอ๋ย ทำอย่างไรเราจึงจักเห็นมารดาของพวกเธอเล่า” เปรต कुमार ทั้งสองหันหน้าปรึกษากัน แล้วส่งรากไม้ท่อนหนึ่งให้กับพระเถระ พลาغبอกว่า “พระคุณเจ้า จงถือรากไม้ซึ่งเป็นยานี้ไปเถิด แล้วจักเห็นมารดาของข้าพเจ้าเอง” เมื่อพระเถระรับรากไม้แล้ว ก็รีบปากตามนั้น

ครั้นพระเถระเข้าไปในเมือง ผุ่ยกัทธิปิศาจทั้งหลายก็ปรากฏให้พระเถระเห็นมากกว่าร้อยละพัน ปิศาจเหล่านั้นมีรูปร่างน่าเกลียดน่าชัง กำลังเที่ยวแสวงหาของสกปรกโสโครกอย่างขุลงมด้วยความหิวโหย พระเถระจึงเข้าไปได้ถามหา มารดาของเปรต कुमार ทั้งสอง เมื่อพบแล้ว ท่านก็ได้บอกตามที่ เปรต ทารกทั้งสองนั้นฝากมา นางเปรตฉงนใจจึงถามว่า “เหตุไฉน พระคุณเจ้าจึงเห็นตัวข้าพเจ้า” พระเถระเจ้าจึงชูรากยานั้นขึ้น ทันทินางเปรตเห็นรากยาที่พระเถระชูขึ้นเท่านั้น ก็รีบวิ่งเข้าไป ชิงเอามาจากมือของพระเถระทันที ครั้นไม่มีรากยา ผุ่เปรต ภุต ๘ ปิศาจที่เห็นอยู่มากมายก็หายวับไปกับตาของพระเถระในทันที

นี่ก็เป็นเรื่องแปลกว่าพวกผุ่เปรตที่ต้องมากินของสกปรกโสโครกอยู่อย่างนี้มีอยู่มากมาย ทั้งนี้เพราะในชาติก่อนตนไม่เคารพในทาน มีใจสกปรก และมีความโลภ ทำให้ต้องมารับทุกข์เวทนา โหยหิวตลอดเวลาอย่างนี้แหละ สมบัติที่เคยมีใน

เปรต ๑๒ ตระกูล (๒)

๑๒๓

สมัยที่ยังเป็นมนุษย์ไม่สามารถนำเอามาใช้ได้ จะทำมาหากินเหมือนสมัยเป็นมนุษย์ก็ได้ ต้องอาศัยบุญที่เคยทำไว้ในสมัยเป็นมนุษย์อย่างเดียวนั่น ดังนั้นขอให้ทุกท่านเห็นคุณค่าของบุญกันให้มากๆ สมบัติที่เรามีก็อย่าได้ตระหนี่ ส่วนหนึ่งนำออกมาทำบุญให้ทาน จะได้กลายเป็นบุญ เป็นมหาสมบัติติดตัวไปข้ามชาติ และให้หมั่นนั่งธรรมะให้ใจใสๆ จะได้เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

เป ร ต ๑ ๒ ต ร ะ กู ล
(๗)

บุคคลผู้ทำบาปย่อมเดือดร้อนในโลกนี้
ย่อมเดือดร้อนในโลกหน้า ย่อมเดือดร้อนในโลกทั้งสอง
บุคคลผู้ทำบาปนั้น ย่อมเดือดร้อนว่า บาปอกุศลเราทำไว้แล้ว
บุคคลผู้ทำบาปนั้น ไปสู่ทุกคติแล้ว ย่อมเดือดร้อนอย่างยิ่ง

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๐

การพัฒนาฝึกฝนอบรมตนเอง ถือเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ชีวิตจะสูงส่งหรือตกต่ำ ย่อมอยู่ที่การพัฒนาตนเองโดยเฉพาะในภพชาติปัจจุบันนี้เป็นสำคัญ อุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ถือเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อหลอมชีวิตของเราให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น เหมือนเพชรกว่าจะฉายแสงแวววาวเป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้ได้พบเห็น ก็ต้องผ่านการเจียรไนมาครั้งแล้วครั้งเล่า บนเส้นทางของการสร้างบารมีให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมในทุกๆ สิ่ง บางครั้งอาจจะมีบ้าง ที่ต้องพานพบกับอุปสรรค โดยเราก็ไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นเพราะอะไร และไม่รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร จะเอ่ยปากถามใครก็ไม่กล้า ทุกอย่างดูมืดมนนอนธการไปหมด เมื่อนั้นให้ลองหลับตาลงเบาๆ ปล่อยวางความคิดจากเรื่องราวทุกสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต แล้วทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ตรงกลางกาย กระทั่งใจสงบ เราก็จะพบทางออกและมองเห็นช่องทางแห่งความสำเร็จได้เอง

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อิธ ตปฺปติ เปจฺจ ตปฺปติ

ปาปการี อุกฺยตฺถ ตปฺปติ

ปาปํ เม กตฺนติ ตปฺปติ

ภิชฺชโย ตปฺปติ ทุกฺคตํ โคโต

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๑

**บุคคลผู้ทำบาปยอมเดือดร้อนในโลกนี้ ย่อมเดือดร้อน
ในโลกหน้า ย่อมเดือดร้อนในโลกทั้งสอง บุคคลผู้ทำบาปนั้น
ยอมเดือดร้อนว่า บาปอกุศลเราทำไว้แล้ว บุคคลผู้ทำบาปนั้น
ไปสู่ทุกคติแล้ว ย่อมเดือดร้อนอย่างยิ่ง”**

ผู้ที่ชอบทำบาปอกุศลจนเคยชิน เพราะไม่เห็นผลของ
บาปว่า จะส่งผลเป็นวิบากอันเผ็ดร้อนอย่างไร จะเสียใจก็ต่อ
เมื่อบาปนั้นตามส่งผล เมื่อรู้ตอนนั้นก็สายเกินไปแล้ว เหมือน
คนที่ทำความผิดแล้วถูกจับได้ จะอ้อนวอนขอร้องเจ้าหน้าที่ว่า
จะกลับตัวกลับใจเสียใหม่ ไม่ทำผิดกฎหมายอีกแล้ว เจ้าหน้าที่
บ้านเมืองก็คงไม่ยอมปล่อยตัวออกมาง่ายๆ มีแต่ต้องตัดสินกันไป
ผิดก็ว่าตามผิด แล้วความผิดที่ตัวได้กระทำเอาไว้ ส่วนหนึ่ง
นอกจากจะถูกพิพากษา โทษให้ได้รับโทษในปัจจุบัน ซึ่งเป็น
เรื่องของกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ชีวิตหลังความตายก็ยังคงไป
รับการพิพากษาต่อในยมโลกอีก และการเสวยวิบากกรรมใน
ทุกติภูมินั้น มันทุกข์ยากลำบากแสนสาหัสกว่าการรับโทษใน
เมืองมนุษย์มากมายหลายเท่าตัว หมู่ญาติจะเอาเงินทองไปค้ำ
ประกัน ไปช่วยเหลือให้หลุดพ้นออกมาก็ไม่ได้ ต้องทำบุญอุทิศ
ส่วนกุศลไปให้อย่างเดียวเท่านั้น จึงจะพอช่วยให้พ้นจากทุกข์ใน
อบายได้บ้าง

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๒

ในครั้งนี้ เรื่องราวชีวิตในเปตโลกของเปรต ๑๒ ตระกูล ซึ่งอยู่ในดินแดนอบายภูมิ ซึ่งเมื่อครั้งที่แล้วหลวงพ่อดำธิบายถึงความเป็นอยู่ของวันดาสาเปรต กุณปะชาทาเปรต และคุชชาทาเปรตไว้แล้ว *ต่อมาเป็นเปรตตระกูลที่ ๔ คือ **อัคคีชาลมุขาเปรต** มีรูปร่างผอมโซ เปรตเหล่านั้นมีเปลวไฟแลบออกมาจากปากตลอดเวลา ทั้งกลางวันกลางคืน ไฟไหม้ปากไหม้ลิ้นเจ็บแสบ เจ็บร้อน ครั้นทนไม่ได้ก็ร้องร้องให้ครวญครางไปไกลถึงร้อยโยชน์ พันโยชน์ ถึงกระนั้นไฟก็ไม่ดับ กลับเป็นเปลวเผาไหม้ปากและลิ้นหนักเข้าไปอีก กรรมที่ทำให้มาเป็นเปรตชนิดนี้ เนื่องจากในชาติก่อน เปรตเหล่านี้เป็นคนตระหนี่เหนียวแน่น เมื่อมีใครมาขอ ครั้นจะไม่ให้ก็กลัวคนอื่นเขาดูถูกดูแคลน จึงแกล้งให้สิ่งของร้อนๆ เพื่อหวังจะแกล้งให้ผู้รับเข็ดหลาบ จะได้เลิกมาขอ เพราะไม่เห็นอานิสงส์ของการบริจาคทาน ตามวิสัยของคนตระหนี่จัดนั่นเอง

เปรตตระกูลที่ ๕ คือ **สุจิมุขาเปรต** มีรูปร่างแปลกพิกล คือ เท้าทั้งสองใหญ่โต คอยาวมาก แต่ปากเท่ารูเข็ม จะได้อาหารมาบริโภคแต่ละครั้งก็ไม่พอรอ้ม ไม่พอยาก เพราะมีปากเท่ารูเข็มเท่านั้น อาหารไม่อาจผ่านช่องปากเข้าไปได้ง่ายๆ ยากกินแต่กินไม่ได้ ต้องเสวยทุกข์เวทนาแสนลำบาก มี

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๓

ร่างกายซูบผอมโซและดำเกรียม ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ในชาติที่เกิดเป็นมนุษย์ เปรตเหล่านี้เป็นคนตระหนี่ ปราศจากจิตเมตตา เมื่อมีใครมาขออาหาร ก็ไม่อยากจะให้ และไม่มีศรัทธาที่จะถวายทานแก่สมณพราหมณ์ผู้มีศีล มีจิตห่วงหาพันรพัสสมบัติของตนมาก ผลกรรมตามสนองจึงต้องมาเกิดเป็นเปรตปากเท่ารูเข็ม จะบริโภคแต่ละทีก็แสนลำบากยากเย็น ต้องทนทุกข์จนกว่าจะสิ้นกรรม

เปรตตระกูลที่ ๖ คือ **ตัณหาชิตาเปรต** มีรูปร่างผอมและอดอยากเช่นเดียวกับเปรตพวกอื่นๆ คือมีความอดข้าวอดยาน้ำเป็นกำลัง ที่แปลกออกไปคือ เปรตเหล่านี้จะเดินตระเวนท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ เพื่อหาอาหาร เมื่อมองไปเห็นสระบ่อ ห้วย หนอง มหานที ก็ตื่นเต้นดีใจรีบวิ่งไปโดยเร็ว แต่ครั้งไปถึงแหล่งน้ำนั้น ก็กลับกลายเป็นสิ่งอื่นด้วยอำนาจกรรมบันดาล เปรตเหล่านี้ไม่เคยได้ยินคำว่าข้าวหรือน้ำ ต้องเสวยทุกข์เป็นเวลานานนับได้เป็นหมื่นเป็นแสนปี ที่เป็นเช่นนี้เพราะในชาติก่อนครั้งที่ยังเป็นมนุษย์ เปรตเหล่านี้มีใจประกอบด้วยอกุศลเป็นคนหวงข้าวหวงน้ำ เทียวปิดสระ ปิดบ่อ ปิดหม้อ ปิดไหไม่ให้คนอื่นดื่มกิน ครั้นแตกกายทำลายขันธจึงต้องมาเกิดเป็นเปรตและอดข้าวอดน้ำอยู่อย่างนี้

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๔

เปรตตระกูลที่ ๗ คือ **นิชฌามักกาเปรต** มีรูปร่างเหมือนต้นเสาหรือต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้ สูงชะลูดดำทะมึน แลดูน่ากลัวมาก มีกลิ่นเหม็นเน่า มือและเท้าเป็นง่อย ริมฝีปากข้างบนห้อยทับริมฝีปากข้างล่าง มีฟันยาว มีเขี้ยวออกจากปาก ผมยาวพะรุงพะรัง มีความอดอยากเหลือประมาณ ยืนที่ออยู่ที่เดิม ไม่ค่อยได้ท่องเที่ยวไปไหนเหมือนเปรตชนิดอื่น เนื่องจากภพชาติในอดีต เปรตเหล่านี้เคยเป็นมนุษย์ผู้มีใจบาปหยาบช้าย เห็นสมณพราหมณ์ผู้มีศีลก็โกรธเคือง มีอกุศลจิตคิดว่าท่านเหล่านั้นจะมาขอของตน จึงแสดงกิริยาอาการเยาะเย้ยถากถางขับไล่สมณพราหมณ์เหล่านั้นให้ได้รับความอับอายหรือเห็นพ่อแม่เป็นคนแก่คนเฒ่า เกิดโรคร้ายไข้เจ็บเบียดเบียนเพราะความชรา ก็แกล้งให้ท่านตกใจจะได้ตายไวๆ ตัวเองจะได้ครอบครองสมบัติ ครั้นแตกกายทำลายชิ้นร์ จึงต้องเกิดเป็นเปรตชนิดนี้

เปรตตระกูลที่ ๘ คือ **ลัพพังคาเปรต** มีร่างกายใหญ่โต มีเล็บมือเล็บเท้ายาวคมเหมือนมิตเหมือนดาบและงอเหมือนตะขอได้แต่กำหน้ากำตาตะกายข่วนร่างกายตนเองให้ขาดเป็นแผลด้วยเล็บ แล้วกินเลือดเนื้อของตนเองเป็นอาหาร กรรมเก่าคือชอบขูดริดชาวบ้าน เอาเปรียบผู้อื่น หรือบางทีก็ชอบรังแกหยิกข่วนบิดามารดา ถ้าเป็นหญิงก็หยิกข่วนสามีของตน เมื่อละโลก

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๕

แล้วจึงต้องมาเกิดเป็นเปรตที่มีเล็บคมกล้า ควักเนื้อของตนมากินเป็นอาหาร ต้องทนทุกข์เวทนาอยู่อย่างนั้นจนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำไว้

ตระกูลที่ ๙ คือ **ปัพพตังคาเปรต** มีร่างกายใหญ่เหมือนภูเข เวลากลางคืนสว่างไสวรุ่งเรืองด้วยเปลวไฟ กลางวันเป็นควันล้อมรอบกายตนเอง เปรตเหล่านี้ต้องถูกไฟเผาผลาญจนอนกิ้งไปมาเหมือนขอนไม้ที่กลิ้งอยู่กลางไร่กลางป่า ได้เสวยทุกข์-เวทนาปานว่าจะขาดใจ ต้องร้องไห้ปริเทวนาการเป็นโกลาหลที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ในอดีตชาติเคยเที่ยวเอาไฟเผาบ้าน เผาโรงเรียน เผากฎี วิหาร วัดวาอาราม เป็นต้น ครั้นละจากโลกไปแล้ว นอกจากจะต้องตกไปเสวยทุกข์ในมหานรกแล้ว ยังต้องมาเป็นเปรตถูกไฟเผาผลาญอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะสิ้นกรรม

ตระกูลที่ ๑๐ ได้แก่ **อชครเปรต** เปรตพวกนี้มีรูปร่างคล้ายกับสัตว์เดียรัจฉาน เช่น มีรูปร่างเป็นงูเหลือมก็มี เป็นเสือเป็นม้า เป็นวัว เป็นควาย เป็นไก่ เป็นสุนัข เป็นจระเข้ก็มี แต่จะถูกไฟเผาไหม้ทั่วร่างกายทั้งกลางวันและกลางคืนไม่ว่างเว้นเลยแม้แต่วันเดียว ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ภพชาติที่เป็นมนุษย์เป็นคนตระหนี่ เมื่อเห็นสมณพราหมณ์ผู้มีศีลมาเยือน ก็ด่าว่าเปรียบเปรยท่านเหล่านั้นว่าเสมอด้วยสัตว์เดียรัจฉานต่างๆ เพราะไม่อยากให้ท่าน หรือมิฉะนั้นก็เกลียดชังหลอกหลอน ทำเป็น

เปรต ๑๒ ตระกูล (๓)

๑๓๖

รูปสัตว์ต่างๆ แกล้งให้ท่านสะดุ้งตกใจกลัวหนีไป อุกุศลกรรมจึง
ทำให้ต้องมาบังเกิดเป็นเปรตอย่างนี้

นี่ก็เป็นเรื่องราวความหลากหลายของเปรตชนิดต่างๆ
และความลำบากยากแค้นแสนสาหัสในการดำรงชีพของ
ความเป็นเปรตในเปตโลก ยังเหลือเปรตอีก ๒ ตระกูลที่หลงพอ
ขอเล่าค้างไว้เพียงเท่านี้ก่อน

จะเห็นได้ว่า มนุษย์ส่วนใหญ่ที่ไปเกิดเป็นเปรตนั้น
เพราะความตระหนี่เป็นหลัก มีมัจฉริยะอยู่ในใจ และมีอกุศลอื่น
พ่วงเข้าไปด้วย ฉะนั้นความตระหนี่เป็นภัยใหญ่หลวง เราต้อง
ประกอบเหตุดีในโลกนี้ไว้ให้มากๆ จะได้ไม่ต้องไปใช้ชีวิตเหมือน
เปรตเหล่านั้น ทั้งเราจะต้องสร้างบารมีไปสู่สุคติภูมิกันอย่างเดียว
จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

เป ร ต ๑ ๒ ต ร ะ กู ฬ
(๕)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเห็นคนบางคนในโลกนี้ ถูก
สักการะครอบงำอำยิจิตแล้ว เมื่อตายไปเพราะกายแตกทำลาย
ต้องเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก อนึ่ง เราเห็นคนบางคน
ในโลกนี้อันความเสื่อมสักการะครอบงำอำยิจิต เมื่อตายไป
เพราะกายแตกทำลายต้องเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๓๕

คำถามที่มักจะได้ยินคือ อะไรคือแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา บ้างก็ว่าอริยสัจ ๔ บ้างก็ว่าอริยมรรคมีองค์ ๘ นั่นก็ถูกแต่ยังยากต่อการปฏิบัติให้ถึงแก่นของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ในเบื้องต้น เราจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงพระรัตนตรัยในตัวให้ได้เสียก่อน จึงจะเข้าใจว่าอะไรคือแก่นแท้ หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านยืนยันว่า พระรัตนตรัยในตัว หรือพระธรรมกายนี้เองเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นมาเพราะพระสิทธัตถะบรมโพธิสัตว์ ได้ปฏิบัติธรรมเข้าถึงกายธรรมอรหัต จนกระทั่งปฏิญาณตนว่าเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้นถ้าหากเราเข้าถึงธรรมกายได้ อย่างน้อยก็ได้เข้าถึงความเป็นพุทธะภายใน เราจะเป็นพุทธศาสนิกชนที่สมบูรณ์ เป็นชาวพุทธคือผู้มีใจหยุดนิ่ง ไม่ถอนแน่นคลอนแคลนในพระรัตนตรัยอย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สคัยกสูตร ว่า

“อิธหิ ภิกขเว เอกัจจํ ปุคฺคลํ ปสฺสามิ สกฺกาเรน
อภิกฺขุตํ ปริยาทินฺนจิตฺตํ กายสฺส เภทา ปรมฺมรณฺหา อปายํ ทุกฺคตี
วินิปาตํ นิรยํ อุปปนฺนํ ฯ”

อิธ ปนาหิ ภิกขเว เอกัจจํ ปุคฺคลํ ปสฺสามิ อสกฺกาเรน
อภิกฺขุตํ ปริยาทินฺนจิตฺตํ กายสฺส เภทา ปรมฺมรณฺหา อปายํ
ทุกฺคตี วินิปาตํ นิรยํ อุปปนฺนํ ฯ

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๐

อิธ ปนาห์ ภิกขเว เอกจฺจํ ปุคฺคลํ ปสฺสามิ สกฺกาเรน จ
อสกฺกาเรน จ ตทฺหเยน อภิกฺขุตํ ปรียาทินฺนจิตฺตํ กายสฺส เกทา
ปรมฺมรณา อปายํ ทฺวคฺคตํ วินิปาตํ นรยํ อุปฺปนฺนํ ฯ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเห็นคนบางคนในโลกนี้ ถูก
สักการะครอบงำย่ำยีจิตแล้ว เมื่อตายไปเพราะกายแตก
ทำลาย ต้องเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิปาต นรก อนึ่ง เราเห็น
คนบางคนในโลกนี้อันความเลื่อมสักการะครอบงำย่ำยีจิต
เมื่อตายไปเพราะกายแตกทำลายต้องเข้าถึงอบาย ทุคติ
วินิปาต นรก ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเห็นคนบางคนในโลกนี้
อันสักการะและความเลื่อมสักการะทั้งสองอย่างครอบงำ
ย่ำยีจิตแล้ว เมื่อตายไปเพราะกายแตกทำลาย ต้องเข้าถึง
อบาย ทุคติ วินิปาต นรก”

ชีวิตของผู้ที่ตกไปในอบายภูมิ โดยเฉพาะไปเกิดเป็น
เปรตนั้น ส่วนใหญ่มักจะมีสาเหตุมาจากความโลภครอบงำจิตใจ
เป็นหลัก มักจะมีความตระหนี่ถี่เหนียวอยู่ในกมลสันดาน มี
มัจฉริยะตรึงจิตไว้ไม่ให้บริจาค ทั้งห้วงและหวงแหนเอาไว้ ห่วง
ว่าถ้าบริจาคไปแล้วทรัพย์จะหมดสิ้นไป และหวงเอาไว้ไม่ให้
ประโยชน์แก่ใคร เหมือนสระโบกขรณีที่ใสเย็น แต่มีผีเสื้อน้ำหวงไว้
ไม่ยอมให้ใครได้ลงอาบดื่มกิน

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๑

ความโลภและความตระหนี่ เป็นอันตรายต่อชีวิตของการเดินทางไกลในสังสารวัฏมาก สามารถครอบงำจิตใจได้ทุกคนไม่เลือกชนชั้นวรรณะ และการจะขจัดความตระหนี่ออกก็ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนาหรือเผ่าพันธุ์ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนที่จะต้องทำ จะได้ไม่ต้องไปเกิดในอบายไปเป็นเปรตผู้หิวโหยทั้งหลาย ใครที่มีทั้งความตระหนี่และความโลภอยู่ในใจมาก แสดงว่ากำลังดำเนินปฏิบัติทาของผู้จะไปเปตโลก แม้ว่าเราจะไม่ยากไปก็ตาม แต่กรรมคือการกระทำของเรานั้น มันบีบบังคับให้เราต้องไปเป็นอย่างนั้น

*เพราะฉะนั้น เรามารับฟังวิถีชีวิตอันแสนลำบากของเปรต ๑๒ ตระกูลกันต่อ ในตอนนี้ถึงเปรตตระกูลที่ ๑๑ คือ **มัททิกาเปรต** เป็นเปรตมีฤทธิ์และรูปร่างมปรากฏดุจเทพยดา แต่ว่าอดอยากหิวโหยอาหารอยู่ตลอดเวลา เหมือนเปรตชนิดอื่นๆ คือจะเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ เมื่อพบเห็นมูลรตุ และของสกปรกโสโครกต่างๆ ก็ดูดกินเป็นอาหาร

เหตุที่ต้องมาเป็นเปรตชนิดนี้ก็เพราะว่า ในชาติก่อนเคยเป็นมนุษย์ บวชเป็นพระภิกษุสามเณร พยายามรักษาศีลของ

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๒

ตนให้บริสุทธฺิ จึงมีรูปร่างผุดผ่องรุ่งเรืองราวเทพยดา แต่เนื่องจากไม่ได้บำเพ็ญธรรม มีใจเกียจคร้านต่อการบำเพ็ญสมณธรรม ตามวิสัยของบรรพชิต จิตใจจึงมากไปด้วยโลภะ โทสะ โมหะ มีความเข้าใจผิดว่า “เราบวชแล้ว รักษาแต่เพียงศีลก็พอ ไม่เห็นจะต้องไปทำบุญ ให้ทานเหมือนฆราวาสทั่วไป”

ชีวิตมนุษย์มีเพียงบุญกับบาปสองอย่างเท่านั้น คือเมื่อใจไม่เป็นบุญ บาปอกุศลก็เข้าแทรก เมื่อไม่อยากให้ ความโลภ ก็เกิดขึ้นมาในใจ เพราะฉะนั้นครั้งมีลาภสักการะเกิดขึ้นแก่สงฆ์ เช่น กุฎิ วิหาร ที่อยู่อาศัย และบริวารเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งทายกมีศรัทธาถวายเป็นของสงฆ์ ก็หวงห้ามมิให้ภิกษุสามเณรอื่นบริโภค อาศัยความที่ตัวเองเป็นผู้ใหญ่ในอารามแห่งนั้น จึงไม่ยอมให้คนอื่นมาใช้ ทำให้ต้องมาเป็นเปรตทนทุกข์ทรมานแสนยาวนาน

นอกจากนี้ บางตนเคยเป็นฆราวาสหวงห้ามที่พักอาศัย เช่น ศาลา ที่พำนัก ซึ่งผู้ใจบุญสร้างไว้เพื่อให้เป็นที่พักอาศัย สาธารณะแก่คนทั่วไป ตัวเองก็หวงห้าม ไม่ให้คนอื่นเข้าไปพัก ด้วยความโลภว่า “เราเป็นคฤหัสถ์ผู้รักษาศีล สมควรที่จะได้อยู่ในเสนาสนะแห่งนี้ ส่วนคนอื่นไม่รักษาศีลไม่สมควรอยู่” แล้วก็กีดกันไม่ให้คนอื่นมาใช้ ด้วยกรรมดดีที่รักษาศีลบริสุทธฺิ แต่ปนกับความโลภในของสาธารณะ กรรมจึงชักนำให้มาเกิดเป็นมหิทฺธิกา-เปรตมีรูปร่างดังเทพยดา แต่ยากไร้หาอะไรบริโภคไม่ได้

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๓

เปรตตระกูลสุดท้าย คือ **เวมานิกเปรต** ที่ชื่อว่า เวมานิกเปรต เพราะเปรตตระกูลนี้จะมีสมบัติคือวิมานเงินวิมานทองซึ่งเป็นของทิพย์ บางตนจะเสวยสุขราวเทพยดาในเวลากลางวัน ส่วนกลางคืนจะเสวยทุกข์ที่เกิดจากความตระหนี่ในทรัพย์ บางตนจะเสวยสุขเฉพาะในเวลากลางคืน ส่วนกลางวันจะต้องเสวยทุกข์ตามสมควรแก่อกุศลกรรมที่ตนทำไว้ พลัดเปลี่ยนกันไปตามกาลเวลา

กรรมที่ทำให้ต้องมาเกิดเป็นเวมานิกเปรต มีอยู่หลายอย่างต่างวาระด้วยกัน แต่โดยส่วนมากในภพชาติก่อนจะเป็นคนมีศรัทธาก่อสร้างกองการกุศลไว้มากมาย แต่ไม่รักษาศีล ไม่รักษากาย วาจา ให้บริสุทธิ์ ครั้นตายลงจึงตรงมาเกิดเป็นเวมานิกเปรต หรือเมื่อครั้งเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ได้รักษาศีลเพียงอย่างเดียว แล้วไม่ได้มีศรัทธาก่อสร้างกองการกุศลอย่างอื่นเลย เพราะเต็มไปด้วยความลัษณาลงลี้ย เชื้อบ้างไม่เชื่อบ้างในเรื่องของบุญและบาป ถึงทำบุญรักษาศีลก็ทำอย่างเสียไม่ได้ ทำโดยไม่ตั้งใจ ครั้นตายลง จึงมาเกิดเป็นเวมานิกเปรต ผู้มีความสุขและทุกข์คลุกเคล้ากันไป

ครั้งนี้หลวงพ่อบอกเรื่องของเวมานิกเปรตมาแล้วให้ทุกท่านได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง เรื่องมีอยู่ว่า มีเปรตตนหนึ่งในเวลากลางวันอาศัยอยู่ในวิมานประดู่ขาวสวรรค์ ประดับด้วยเสื้อผ้า

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๔

อาภรณ์ ดวงงามสว่างไสวมาก แต่ในใจของเปรตตนนี้รู้สึกว่าจะตัวเองมีความทิวอยู่ตลอดเวลา ครั้นเวลากลางคืนหาอาหารจะกินก็ไม่ได้ จึงได้เอาเล็บมือที่คมกริบดุจมีดกรด ข่วนขูดเอาเนื้อ และหนังของตนมากินแทนอาหารต้องเสวยสุขและทุกข์คลุกเคล้ากันไปอยู่อย่างนี้มานานหลายพันปี

ที่ต้องมาเป็นเวมานิกเปรตก็เพราะว่า ชาติก่อนโน้นเปรตตนนี้เคยเป็นผู้พิพากษาที่มีความโลภ ชอบกินสินบนของราษฎร มิได้ตัดสินคดีความโดยธรรม มุ่งหน้าแต่จะกอบโกยทรัพย์สมบัติของประชาชนมาเป็นของตน ไม่สนใจการทำบุญทำกุศล วันหนึ่ง เนื่องจากเป็นวันจำศีลอุโบสถ พระราชาทรงเป็นผู้มั่นในพระศาสนา จึงเรียกบรรดาอำมาตย์ทั้งหลายมาประชุมกันในท้องพระโรง ทรงตรัสถามไปที่ละคนว่า ใครเป็นคนรักษาศิลบ้าง ทุกคนต่างทูลตอบว่าเป็นคนรักษาศิลกันหมด

ครั้นหันมาถามผู้พิพากษาท่านนี้ ด้วยความเกรงกลัว ทั้งที่ไม่เคยรักษาศิลเลย แต่เกิดความละอาย จึงกราบทูลว่าตัวเองก็รักษาศิลเหมือนกัน แต่เพื่อนคนหนึ่งหมอบอยู่ข้างๆ รู้ว่าผู้พิพากษาคนนี้ได้ทำอย่างที่ไม่ควร จึงแนะนำว่า “ตั้งแต่คืนนี้ไปขอให้ท่านรักษาศิล ๘ เดือน จะได้ชื่อว่าไม่ได้โกหกพระราชา” ผู้พิพากษาเกรงว่าพระราชาจะทรงจับเท็จได้ จึงตกลงกับสหายว่าจะสมทานศีล ๘ ตลอดคืน

เปรต ๑๒ ตระกูล (๔)

๑๔๕

เพราะฉะนั้น ตั้งแต่บ่าวยวันนั้น ผู้พิพากษาก็จำใจสมาทาน ศีล ๘ ต้องอดข้าวเย็น แต่เนื่องจากไม่เคยสมาทานศีลอุโบสถ อดข้าวในยามวิกาล ตกตึกเกิดลมตีขึ้นมากะทันหัน ประกอบกับ กรรมเก่าในอดีตที่ทำไว้ตามมาทัน ทำให้เสียชีวิตในคืนนั้นเอง และได้มาเกิดเป็นเวมานิกเปรตมีเครื่องประดับอสังการสวยงาม ที่เดียว

นี่ก็เป็นตัวอย่างของผู้ที่ทำบุญเจือบาปว่า ถ้าไม่ตั้งเจตนา ให้บริสุทธิ์แล้ว ก็จะกลายเป็นเปรตทั้ง ๒ ประเภทอย่างที่หลวงพ่อบุญได้นำมาเล่าให้ศึกษากันนั้นแหละ เพราะฉะนั้นจะทำความดีต้อง ทำให้ครบทั้ง ๓ อย่าง คือ ทาน ศีล ภาวนา และเมื่อจะทำบุญ ก็ให้ใจประกอบด้วยกุศลเจตนาล้วนๆ อย่าให้มีความโลภ ความ ตระหนี่ปนอยู่ อย่าทำบุญปนบาป ทำบุญแล้วก็ให้ใจชุ่มอยู่ในบุญ ให้ปลื้มปีติอยู่ในบุญให้ได้ตลอดเวลา แล้วบุญนี้จะส่งผลให้เรา ถึงพร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และมรรคผลนิพพานในที่สุด

ป ร ท ตู ป ชี วิ เ ป ร ต

น้ำฝนตกลงในที่ดอนย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่ม ฉนใด ทานที่ญาติมิตรให้แล้วจากมนุษยโลกนี้ ย่อมสำเร็จผลแก่เปรตทั้งหลาย ฉนนั้น หวังน้ำใหญ่เต็มแล้ว ย่อมยังสาครให้เต็มเปี่ยม ฉนใด ทานที่ญาติหรือมิตรให้แล้ว จากมนุษยโลกนี้ ย่อมสำเร็จผลแก่เปรตทั้งหลาย ฉนนั้น กุลบุตรเมื่อหวนระลึกถึงอุปการคุณ ที่ท่านทำแล้วในกาลก่อนว่า คนโน้นได้ให้สิ่งของแก่เรา คนโน้นได้ทำอุปการคุณแก่เรา ญาติมิตรและสหายได้ให้สิ่งของแก่เรา และได้ช่วยทำกิจของเรา พึงให้ทักษิณาแก่เปรตทั้งหลาย

ปร ทัต ตู ปชีวี เป ร ต

๑๔๘

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงเป็นผู้ชี้แนะหนทางไปสู่สวรรค์ และนิพพาน เราทั้งหลายจะต้องลงมือปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ให้รู้แจ้ง เห็นจริงตามคำสอนของพระพุทธองค์ให้ได้ ถ้าหากเราตั้งใจ ปฏิบัติกันจริงๆ และปฏิบัติอย่างถูกวิธี เราก็จะเข้าถึงธรรมได้อย่างแน่นอน เนื่องจากธรรมทั้งหลายมีอยู่ภายในตัวของพวกเรา ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นหรือสมมุติขึ้นมา แต่เป็นของที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก จะเข้าถึงได้ต้องทำให้ใจหยุดนิ่ง เมื่อใจหยุดนิ่ง สิ่งที่เป็นความเร้นลับของชีวิตก็จะถูกเปิดเผย เราจะเปลี่ยนจากผู้ไม่รู้ มาเป็นผู้รู้แจ้ง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต อันยิ่งใหญ่จะบังเกิดขึ้นเมื่อเราทำใจหยุดนิ่งได้เท่านั้น

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ตีโรกฤษฏสูตร ว่า

“ยถา วาริวหา ปุรา	ปริปุเรนติ สาคร
เอวเมว อโตะ ทินน	เปตานํ อุปกปฺปติ
อทาลิ เม อกาลิ เม	ญาติमितฺตา สขา จ เม
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา	ปฺพเพ กตมนุสฺสริ

น้ำฝนตกลงในทีดอนย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่ม ฉนใด ทานที่ ญาติมิตรให้แล้วจากมนุษย์โลกนี้ ย่อมสำเร็จผลแก่เปรต ทั้งหลาย ฉนนัน ห้วงน้ำใหญ่เต็มแล้ว ย่อมยังสาครให้เต็มเปี่ยม ฉนใด ทานที่ญาติหรือมิตรให้แล้ว จากมนุษย์โลกนี้ ย่อม

ปรกัฏฐูปชีวีเปรต

๑๔๕

สำเร็จผลแก่เปรตทั้งหลาย ฉะนั้น กุลบุตรเมื่อหวนระลึกถึง
อุปการคุณ ที่ท่านทำแล้วในกาลก่อนว่า คนโน้นได้ให้สิ่งของ
แก่เรา คนโน้นได้ทำอุปการคุณแก่เรา ญาติมิตรและสหาย
ได้ให้สิ่งของแก่เราและได้ช่วยทำกิจของเรา พึงให้ทักษิณา
แก่เปรตทั้งหลาย”

คำว่า เปรต มีสองนัยด้วยกัน นัยที่หนึ่งคือ ผู้ใดที่ล่วงลับ
ไปแล้ว ไปเกิดอยู่ในภพภูมิของเปรต เรียกว่าเปรตชน สำหรับนัย
ที่สอง ได้แก่บรรพบุรุษหรือหมู่ญาติของเรา เมื่อละจากโลกนี้ไป
แล้ว ไปเกิดเป็นเปรตอยู่ในเปตโลก เรื่องเปรตนี้มีตัวตนกันจริงๆ
มีความเป็นอยู่อย่างลำบากทิวโหย ต้องรับทุกข์ทรมานซึ่งเป็น
ผลที่เกิดจากความโลภและความตระหนี่ในสมัยเมื่อครั้งเป็น
มนุษย์นานๆ จึงจะมีคนเห็นเปรตเหล่านี้ด้วยตาเนื้อ แต่ถ้าอยาก
เห็นกันจริงๆ ต้องปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมกาย แล้วอาศัยธรรม-
จักขุและญาณทัสสนะของธรรมกายไปตรวจดู เราก็จะเห็นและ
เข้าใจความเป็นอยู่ของเปรตเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน เปรตในนัย
ที่สองนี้แหละ ที่หลวงพ่อกำลังจะนำมาเล่าให้ได้รับฟังกัน

เปรตในเปตโลกนั้นสามารถแบ่งออกได้ทั้งหมด ๑๒
ตระกูล และเปรตทั้ง ๑๒ ตระกูลนี้เป็นเปรตที่เกิดด้วยอำนาจ
อกุศลกรรมและผลบาปของตนเอง ต้องเสวยผลกรรมชั่ว
จนกว่าจะสิ้นกรรม จึงจะมาก่อเกิดเป็นเปรตอีกประเภทหนึ่ง

ที่เรียกว่า ปรทัตตูปชีวีเปเรต ซึ่งมีกุศลเบาบางลงมาบ้างแล้ว
ถ้าหากหมั่นญาติทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ แล้วตัวเองมีจิตยินดี
อนุโมทนาในกุศลนั้น ก็จะพ้นจากอัตรภาพของเปรตไปได้

แต่กว่าหมูญาติจะทำบุญไปให้ ตัวเองต้องรอและต้อง
ท่องเที่ยวไปมานึกถึงญาติของตนว่าอยู่ที่ไหนกันบ้าง แล้วก็
ไปคอยทำอยู่ใกล้ๆ โดยหวังว่า เมื่อไรหนอ ญาติจะอุทิศส่วน
กุศลให้เสียที ครั้นญาติทำบุญกุศลแล้ว แต่ลืมอุทิศให้ตน หรือ
อุทิศให้แก่คนอื่นไม่อุทิศให้ตน เปเรตเหล่านี้ก็จะเดินวนไปมาหน้า
เศร้าสรว้อยด้วยความผิดหวัง ได้แต่ตั้งหน้าตั้งตารออยู่อย่างนั้น
นานแสนนานเป็นล้านๆ ปี เป็นกัปๆ หรือเป็นพุทธันดร

นี่เป็นข้อคิดอย่างหนึ่งว่า คนที่ตระหนักรู้ว่ามัวประมาทในชีวิต
เมื่อไปเกิดเป็นเปรตแล้ว อย่าคิดว่าบุญญาติจะทำบุญอุทิศส่วน
กุศลไปให้นะ แม้ตัวเราในยามที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ไม่ห่วงใยตัวเอง
ด้วยการทำทานไว้ให้มาก จะได้เป็นเสบียงในภพชาติหน้าบ้าง
พวกลูกหลานก็จะมีข้อแม้เหมือนกันว่า ไม่มีเวลา หรือทักท้วง
เอาเองว่า เราคงไปสวรรค์แล้ว จึงหวงแหนทรัพย์ที่เรามอบให้
เป็นมรดก ไม่ยอมทำบุญอุทิศไปให้

สำหรับครั้งนี้ หลวงพ่อมิตัวอย่างของผู้ที่ไปเป็นปรต-
ตูปชีวีเปรตมาแล้วให้ฟัง เพื่อจะได้ศึกษากัน

ปรทัตตูปชีวีเปรต

๑๕๑

*เรื่องมีอยู่ว่า ย้อนหลังกลับไปในปีที่ ๙๒ นับแต่
ภัทรกัปนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า ปุสสะ ทรงอุบัติขึ้น
พระโอรสต่างมารดาของพระองค์อยากได้นุญใหญ่ จึงตั้งใจที่จะ
ถวายมหาสังฆทานตลอด ๓ เดือน อีกทั้งยังนุ่งขาวห่มขาว
ตั้งใจสมาทานศีล ๘ อีกด้วย พระโอรสทั้ง ๓ ได้มอบหมายให้
บุตรของคฤหบดีผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นพนักงานรักษาเรือนคลังของ
พระราชโอรส ให้ทำหน้าที่ถวายมหาสังฆทานแด่พระสงฆ์โดยมี
พระพุทธเจ้าเป็นประมุข

นายเสมียนตั้งใจถวายทานด้วยความเคารพ แต่หมูญาติ
ของท่านซึ่งถูกเกณฑ์ให้มาช่วยกันจัดเตรียมภัตตาหารถวายสงฆ์
ตอนแรกๆ ก็มีจิตเลื่อมใสอยู่บ้าง พอวันเช้า ก็เห็นแก่ปาก
แก่ท้อง แอบกินอาหารก่อนจะถวายสงฆ์บ้าง เมื่อลูกร้องอแง
ก็ให้ลูกๆ กินบ้าง ครั้นตายลง แทนที่จะไปเกิดในสวรรค์เหมือน
พระราชาก็กลับไปเกิดในนรก ท่องเที่ยวจากนรกขุมนั้นไปขุมนี้
ใช้เวลานานถึง ๙๒ กัป

ต่อมา ในภัทรกัปนี้ หมูญาติที่พ้นจากนรกขุมบริวารแล้ว
ก็มาเกิดเป็นเปรต รอคอยญาติอุทิศส่วนกุศลไปให้ก็ไม่ได้สักที

ปรทัตตูปชีวีเปรต

๑๕๒

จึงพากันไปเข้าเฝ้าพระกกุสันธสัมมาสัมพุทธเจ้า ทูลถามว่า “เมื่อไรหนอ พวกข้าพระองค์จึงจะพ้นจากอัตภาพของเปรต”
ถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่อยมา ตั้งแต่พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมพุทธเจ้า และพระกัสสปพุทธเจ้า ก็จะได้รับพุทธพยากรณ์ว่า ให้ไปถามพระพุทธรูปพระองค์หน้าโน้น

ต่อมา เมื่อมาถึงในสมัยพุทธกาลของเรา พระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งเคยเป็นญาติของพวกเปรต เมื่อทรงถวายวัดเวศุวันแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ไม่ได้อุทิศส่วนกุศลไปให้ พวกเปรตซึ่งบัดนี้อยู่ในสถานะที่พอจะรับบุญได้แล้วที่เราเรียกว่า ปรทัตตูปชีวีเปรต จึงมาปรากฏกายให้พระองค์เห็น บางพวกพากันยืนอยู่นอกฝาบัง ที่ทาง ๔ แพร่งบ้าง ที่นอกประตูก็มีเยอะแยะไปหมด บางพวกมีหนวดและผมยาว หน้าดำ ผอมเกรียมดำเหมือนต้นตาลถูกไฟไหม้ บางพวกมีหลอดคอเล็กเท่ารูเข็ม มีท้องใหญ่ บางพวกมีรูปร่างแปลกประหลาดน่าสะพรึงกลัวเหลือเกิน พากันส่งเสียงร้องโหยหวนในพระราชนิเวศน์

ครั้นรุ่งเช้า พระเจ้าพิมพิสารเสด็จไปทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อทรงทราบว่าเป็นเปรตญาติมาขอส่วนบุญ พระองค์จึงได้ถวายภัตตาหาร ผ้าไตรจีวร และไทยธรรมทุกอย่าง อุทิศส่วนกุศลให้หมู่ญาติ พวกเปรตเหล่านั้นจึงพ้นจากอัตภาพ

ปรทัตตูปชีวีเปรต

๑๕๓

ของเปรต มีทิพยสมบัติบังเกิดขึ้น ได้อาหารทิพย์ มีทิพยภูษา
อาภรณ์ มีสวน มีสระโบกขรณีสวยสดงดงามมาก ครั้นหมู่ญาติ
พ้นจากอัฐภาพของเปรตแล้ว ก็มาปรากฏกายให้พระราชาเห็น
เป็นการแสดงความขอบคุณ จากนั้นก็ไปเสวยสุขในสุคติโลก
สวรรค์

เราจะเห็นว่ากรรมที่ตกลงไปด้วยความประมาทชะล่าใจ
เพราะตามใจกิเลส หรือทำไปเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ต้องไป
เกิดในอบายภูมิอย่างที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้ทุกท่านได้รับฟังนั้น
กว่าจะพ้นจากอัฐภาพอันแสนเลวร้ายนั้นมาได้ ต้องผ่านความ
ทุกข์ทรมานแสนสาหัสสาครรจ์ และกว่าจะหลุดพ้นจากนรก
หรือเปรตได้ก็ต้องกรรมหมดก่อน หรือเมื่อกรรมเบาบางก็เป็น
ปรทัตตูปชีวีเปรตจึงจะพอรับบุญจากญาติที่อุทิศไปให้ แต่
อย่างไรก็ตาม ถ้าหากหมู่ญาติทำบุญใหญ่ชนิดที่เป็นมหัศจรรย์
ทำถูกเนื่อนาบุญอันเลิศกันจริงๆ บุญนั้นก็สามารถที่จะช่วย
เหลือหมู่ญาติที่ตกไปในอบายภูมิได้ โดยเฉพาะถ้าทำบุญถูก
ธรรมกาย ถูกทักษิณยบุคคลที่เป็นอยู่แห่งทะเลบุญ ทำวิชา
ธรรมกายเป็น จึงจะสามารถนำบุญที่ญาติทำบุญ อุทิศส่วนกุศล
ไปให้บรรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งแม้จะตกไปอยู่อบายภูมิ ญาติ
เหล่านั้นก็สามารถหลุดพ้นจากอัฐภาพของทุกคติขึ้นมาได้

ปรทัตตูปชีวีเปรต

๑๕๔

นี่เป็นเรื่องอจินไตย อยู่เหนือวิสัยที่เราจะนึกคิดด้วย
จินตมยปัญญา เพราะเป็นภาวนามยปัญญา ธรรมกายนั้นเป็น
อจินไตย ผู้เข้าถึงธรรมกายและทำวิชาเป็นจึงจะเข้าใจเรื่อง
เหล่านี้ได้ดี ถ้าอยากรู้ว่าธรรมกายเป็นอจินไตยอย่างไร ต้อง
ปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ จะได้อาศัยวิชาธรรมกาย
ไปตรวจดูสัตว์นรกต่างๆ และช่วยเหลือหมู่ญาติของเราที่ตกไป
ในอบายภูมิได้ แล้วเราจะหายสงสัย ดังนั้นให้หมั่นนั่งธรรมะ
เป็นประจำทุกวัน จะได้เข้าถึงองค์พระธรรมกายใสๆ ในตัวกัน
ทุกคน

ป ฏิ ป ท า
ข อ ง ผู้ ไ ป ก่ อ ด เ ป น เ ป ร ต

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมรู้จักซึ่งเปตติวิสัย ทางไปสู่เปตติวิสัย
และปฏิบัติอันจะยังสัตว์ให้ถึงเปตติวิสัย
อนึ่ง สัตว์ผู้ดำเนินประการใด เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก
ย่อมเข้าถึงเปตติวิสัย เราย่อมรู้ชัดซึ่งประการนั้นด้วย

ปฏิบัติของ ผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๕๓

จิตใจของเราจำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดบริสุทธิ์ ด้วยการสวดมนต์เจริญภาวนา ก็เหมือนกับร่างกายเราที่ต้องใช้อยู่ทุกวัน มีความจำเป็นจะต้องชำระล้างให้สะอาดด้วยน้ำที่สะอาด พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทเจริญภาวนาอยู่ในหนทางสายกลาง ให้เราเห็นความสำคัญของการฝึกฝนใจว่า ใจที่ผ่องใสย่อมเป็นเหตุนำสุขมาให้ ใจที่ผ่องใสเป็นทางมาแห่งมหากุศล เป็นเครื่องนำสัตว์โลกทั้งหลายไปสู่สุคติภูมิ และนำทุกชีวิตไปสู่เป้าหมายอันสูงสุด คือการบรรลุมรรคผลนิพพาน ดังนั้นวันเวลาที่ผ่านไป เราควรชำระล้างทั้งสรีระร่างกายและจิตใจให้สะอาดควบคู่กันไปพร้อมๆ กัน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน มหาสิหนาทสูตร ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมรู้จักซึ่งเปตติวิสัย ทางไปสู่เปตติวิสัย และปฏิบัติอันจะยังสัตว์ให้ถึงเปตติวิสัย อนึ่ง สัตว์ผู้ดำเนินประการใด เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงเปตติวิสัย เราย่อมรู้ชัดซึ่งประการนั้นด้วย

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจของบุคคลบางคนในโลกนี้ด้วยใจอย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงเปตติวิสัย โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็น

ปฏิบัติทาของ ผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๕๘

**บุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกเข้าถึงแล้วซึ่ง
เปตติวิสัย เสวยทุกขเวทนาเป็นอันมาก ด้วยทิพยจักขุอัน
บริสุทธิ์ล่งจักษุของมนุษย์”**

การเห็นเรื่องราวความเป็นไปของเปรต และปฏิบัติทาของ
ผู้ที่จะไปบังเกิดเป็นเปรตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มีความ
แจ่มแจ้งชัดเจนมาก ท่านอุปมาเหมือนต้นไม้ที่เกิดในพื้นที่ลุ่มๆ
ดอนๆ มีเงาโปร้งไม่คอยเป็นประโยชน์ต่อผู้มาอาศัย ชายหนุ่ม
คนหนึ่งซึ่งมีเนื้อตัวถูกความร้อนแผดเผา เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า
จากการเดินทาง มีความหิวกระหาย เดินทางหาต้นไม้เพื่อเป็น
ที่พักระหว่างทาง คนตาดีเห็นเขาแล้ว รู้ว่ามีต้นไม้ต้นหนึ่งพอจะ
เป็นที่พักให้อาศัยได้บ้าง ก็มีใจกรุณาแนะนำว่า “พอมหาจำเริญ
ถ้าท่านเดินไปทางนี้ จักไปถึงต้นไม้ซึ่งพอจะเป็นที่พักอาศัยของ
ท่านได้บ้าง” เมื่อหนุ่มพเนจรเดินตามทางที่คนตาดีบอก ในไม่ช้า
ก็ถึงต้นไม้้นตามคำบอกเล่าทุกอย่าง

พระพุทธองค์ก็เช่นเดียวกัน ทรงเห็นผู้ทำบาปอกุศลไว้
ในโลกนี้ แล้วเห็นเลยไปอีกว่า ชีวิตหลังความตายของเขาต้อง
ไปเสวยทุกข์ทโชนบ้าง เช่นเข้าถึงเปตติวิสัย เสวยทุกขเวทนา
ในเปตโลก เพราะพระองค์ทรงมีทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ เกินกว่า
จักขุของมนุษย์สามัญทั่วไป เพียงแต่ยังไม่จำเป็นที่จะนำมาบอก

ปฎิปทาของผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๕๕

เล่าทั้งหมด คำสอนที่พระองค์ทรงนำมาแสดงนั้น เหมือนใบไม้ในกำมือ ซึ่งก็เพียงพอที่จะทำให้พุทธบริษัทสามารถช่วยเหลือตัวเองให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้ ส่วนที่ยังไม่นำออกแสดง เป็นเหมือนใบไม้ในป่าซึ่งมีมากมายมหาศาล

*มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยพุทธกาล ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ รุ่งอรุณของวันหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานะครองผ้าเรียบร้อยแล้ว ก็ถือบาตรเข้าไปชักชวนพระลักขณเถระเพื่อไปบิณฑบาตด้วยกันในกรุงราชคฤห์ ในขณะที่พระเถระทั้งสองลงจากภูเขาคิชฌกูฏนั้น พระมหาโมคคัลลานะผู้มีทิพยจักขุได้แสดงอาการยื้มขึ้นในที่แห่งหนึ่ง

พระลักขณเถระแปลกใจ จึงได้ถามว่า “ท่านผู้มีอายุอะไรหนอ เป็นเหตุให้ท่านแสดงอาการยื้มแย้มขึ้นมา” พระมหาโมคคัลลานะบอกว่า “เวลานี้ ไม่ใช่เวลาที่จะเฉลยปัญหาข้อนี้ขอท่านจงถามผมในสำนักของพระบรมศาสดาเถิด” แล้วก็ออกเดินทางเพื่อเข้าไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ ครั้นกลับจากบิณฑบาตและฉันภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว พระเถระทั้งสองพากันไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อถวายบังคมและนั่งในที่

ปฎิปทาของผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๖๐

ที่สมควรแล้ว พระลักษณะเถระเห็นว่าเป็นโอกาสเหมาะ จึงได้ถามพระมหาโมคคัลลานเถระต่อเบื้องพระพักตร์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกครั้งหนึ่ง พระเถระตอบว่า “เมื่อผมลงมาจากภูเขาคิชฌกูฏ พร้อมกับท่านเมื่อเช้านี้ ผมได้เห็นโครงกระดูกลอยอยู่ในอากาศ พวกแร้งบ้าง กาบ้าง นกตะกรุมบ้าง ต่างโผล่ไปตามที่ตามจิตติโครงกระดูกนั้น และโครงกระดูกนั้นสามารถส่งเสียงร้องครวญครางได้ ผมจึงคิดว่า น่าอัศจรรย์จริงหนอไม่เคยคิดเลยว่า สัตว์ที่มีรูปร่างอย่างนี้ก็มีอยู่ การได้อัตภาพเห็นปานนี้ก็มีเหมือนกัน ครั้นคิดเช่นนี้แล้ว ผมจึงได้แสดงอาการยัมขึ้น”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีพุทธปฏิภาณว่า “ดูก่อนเธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย สาวกของเราเป็นผู้มีจักขุหนอ สาวกของเราเป็นผู้มีญาณหนอ เพราะว่า สาวกของเราได้เห็นสัตว์เช่นนั้นได้ จักได้เป็นพยานของเรา เมื่อก่อนนี้เราก็ก็นำสัตว์เช่นนั้นเหมือนกัน แต่ว่าไม่ได้พยากรณ์ไว้ เพราะหากว่าเราจะพยากรณ์สัตว์นั้นไซ้ คนบางพวกก็จะไม่ฟังเชื่อเรา ข้อที่คนทั้งหลายไม่เชื่อเรา ก็จะเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์ เพื่อความทุกข์สิ้นกาลนาน” จากนั้นพระองค์ทรงตรัสเล่าประวัติของเปรตโครงกระดูกที่พระเถระเห็นในเช้าวันนั้นว่า

ปฎิปทาของผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๖๑

แต่ก่อนเปรตตนนั้น เกิดเป็นคนฆ่าโคอยู่ในกรุงราชคฤห์ ครั้นตายไปแล้ว ด้วยอำนาจแห่งผลกรรมนั้น จึงต้องไปเกิดเป็น สัตว์นรก ต้องหมกหม้อยู่ในมหานรกเป็นเวลานาน เมื่อพ้นจาก ทุกข์โทษในนรก ก็หลุดมาอยู่ที่อุสสทนรก ครั้นกรรมเบาบาง ก็มาอยู่ในยมโลก เมื่อหลุดจากการเป็นสัตว์นรกแล้ว ก็มาเกิด เป็นเปรตขึ้นเนื้อด้วยเศษบาปกรรมยังเหลืออยู่ ต้องเสวยทุกข- เวทนา ดังที่ท่านโมคคัลลานะเห็นเมื่อเช้านี้

พระมหาโมคคัลลานะเถระได้ชี้ชื่อว่าเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ผู้เลิศทางด้านมฤตยูมาก การไปตรวจดูความเป็นอยู่ของสัตว์ นรกหรือชาวสวรรค์จึงเป็นเรื่องปกติ และบ่อยครั้งที่ท่านเห็น เปรตด้วยตาเนื้อของท่านเอง เมื่อเห็นแล้วก็จะนำมาเล่าให้ พระบรมศาสดาฟังในท่ามกลางมหาสมาคมอยู่เป็นประจำซึ่งก็เป็น โอกาสที่พระลัมมาสัมพุทธเจ้า จะได้พยากรณ์เรื่องกฎแห่งกรรม ของสรรพสัตว์ให้พุทธบริษัทรับฟังกัน

บางวันพระเถระเห็นเปรตรูปร่างผอมโซ เอาค้อนเหล็ก ลูกแดงด้วยเปลวไฟตีกระหน่ำลงไปบนศีรษะตัวเองไม่มีว่างเว้นเลย พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์ว่า ที่ต้องมาเสวยกรรมเช่นนี้ ก็เพราะเคยเป็นคนพาลล้นดานร้าย ประกอบด้วยโทสจริต ลืม คิดถึงคุณของพ่อแม่ พอโกรธขึ้นมาก็ยับยั้งชั่งใจไม่ได้ จึงเอาไม้

ปฏิบัติของ ผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๖๒

เอามือตบตีหัวบิดามารดา ด้วยอกุศลกรรมที่ทำบาปต่อบุพการี
เช่นนี้ เมื่อสิ้นชีวิตจึงต้องมาเกิดเป็นเปรตบ้า ก้มหน้าก้มตาจะ
เอาค้อนเหล็กแดงประทัดประหารตีศีรษะตนเองอยู่เป็นนิตย์
ด้วยฤทธิ์แห่งอกุศลกรรมชักนำไปเป็นไปนั่นเอง

เรื่องของเปรตนี้ มีข้อคิดที่น่าสนใจคือ เมื่อมนุษย์ไปเกิด
เป็นเปรต ต้องเสวยความทุกข์ทรมานเพราะความอดอยากเป็น
หลัก ไม่ใช่ว่าอยู่ๆ จะไปเกิดเอง อันที่จริงการที่มนุษย์จะต้องไป
เกิดเป็นเปรตก็เพราะมีเหตุปัจจัย มีเบื้องหลังซึ่งเป็นมুমมิดของ
ชีวิตที่ได้ทำไว้ทั้งนั้น เหตุปัจจัยหรือปฏิบัติที่ทำให้สัตว์ต้องไป
เกิดในอบายภูมิ โดยเฉพาะไปเป็นเปรตนี้ ก็คือความตระหนี่
และประมาทในชีวิตไปทำอกุศลกรรมบถ ซึ่งเป็นความชั่วที่ทำ
ทางกาย วาจา และใจ อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ ได้แก่
ประพฤติผิดทางกายคือ ขำสัตว์ ลักขโมย ประพฤติผิดในกาม
ประพฤติผิดทางวาจา ซึ่งได้แก่ เป็นคนพูดเท็จ พูดส่อเสียด
พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ และบาปทางใจคือ โลภอยากได้ของ
คนอื่น คิดพยาบาทปองร้ายเขา คิดเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม

เพราะฉะนั้น เมื่อเรารู้ว่าบาปธรรมเหล่านี้เป็นปฏิบัติที่
ดำเนินไปสู่ทุกข์ และเป็นทางไปสู่ความเป็นเปรตผู้วิเวก
ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงรู้ทรงเห็น และทรงเมตตานำมา

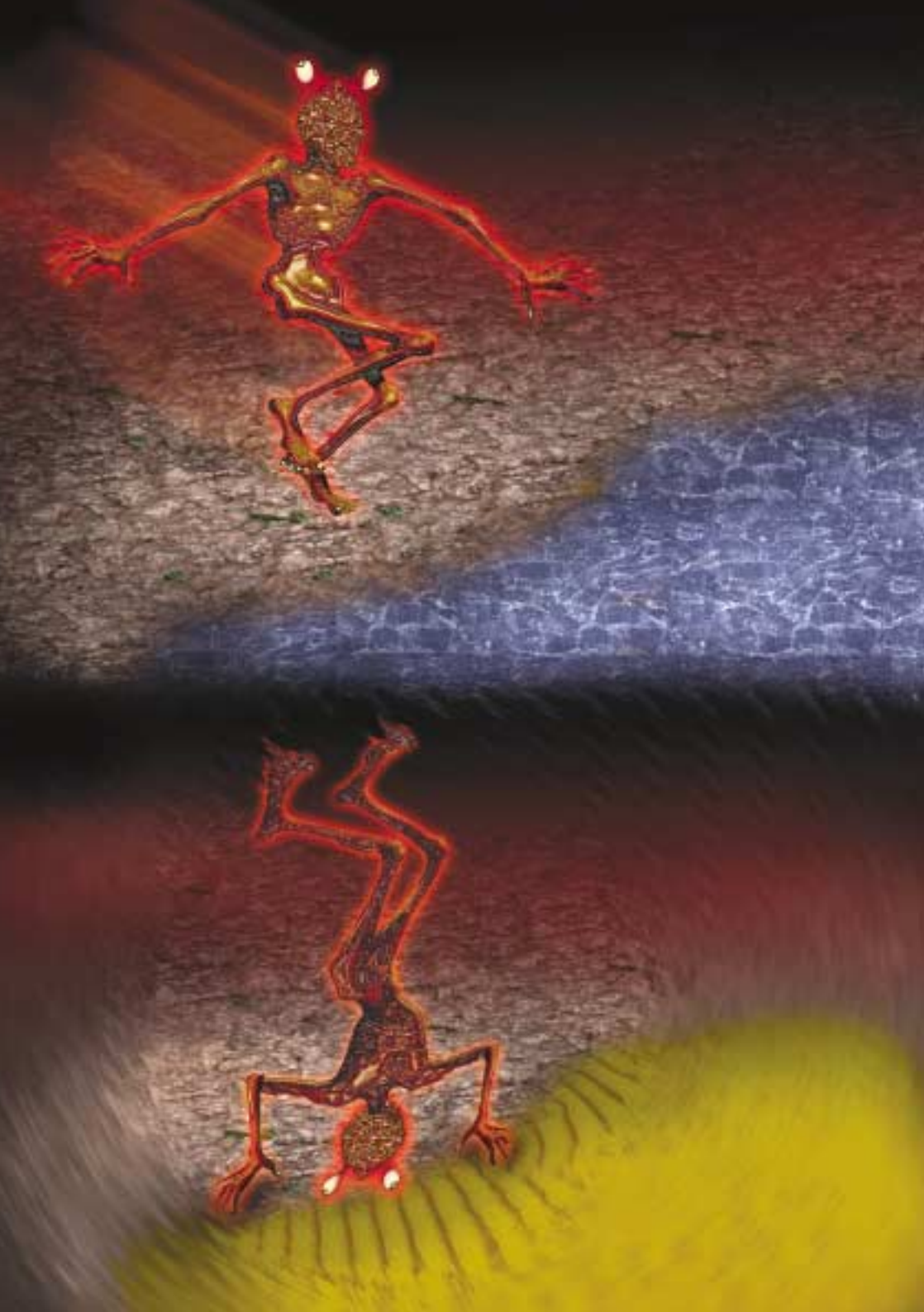

ปฏิบัติของ ผู้ไปเกิดเป็นเปรต

๑๖๓

แนะนำเราไว้แล้ว ก็ขอให้ทุกท่านได้ละเว้นบาปกรรมเหล่านี้ ให้
ประพาศกุศลธรรมคือกุศลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งตรงกันข้ามกับ
อกุศลกรรม ชีวิตของเราจะได้ปลอดภัย การเวียนว่ายตายเกิด
ในสังสารวัฏ ควรเป็นไปเพื่อการสร้างบุญสร้างบารมีอย่างเดียว
บาปอกุศลทั้งหลายอย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว แต่ให้เก็บเกี่ยวเอาบุญไป
ให้ได้มากที่สุด จนกว่าจะหมดกิเลสเข้าสู่พระนิพพานกันทุกคน

อัฐรกายภูมิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่ตายจากมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกมีน้อย โดยที่แท้สัตว์ทั้งหลาย ที่ตายจากมนุษย์ไปแล้ว ย่อมไปเกิดในเปตติวิสัย มีประมาณมากกว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์มีน้อย โดยที่แท้สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว ย่อมกลับไปเกิดในเปตติวิสัย ในนรก ในกำเนิด สัตว์เดรัจฉาน มีประมาณมากกว่า

อสุรกายภูมิ

๑๖๖

สาระที่แท้จริงของชีวิตอยู่ที่การทำใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง เพื่อไปให้ถึงจุดหมายปลายทางคือที่สุดแห่งธรรม อุปสรรคเป็นเพียงเครื่องทดสอบกำลังใจของนักสร้างบารมีว่าจะยังคงมั่น และรักษาปณิธานเดิมไว้ได้มากเพียงไร หากเราใช้สติและปัญญา ปัญหาทั้งหลายที่มีอยู่จะค่อยๆ หดไป แม้ปัญหาใหม่จะเกิดขึ้น แต่ก็ เป็นสิ่งที่เราจะต้องก้าวข้ามไปให้ได้ หากเราทำใจให้หยุดนิ่งได้ ดวงปัญญาก็จะเกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้อย่างอัศจรรย์ การทำใจหยุดนิ่งจึงเป็นงานหลักที่จะทำให้เราได้เข้าถึงแก่นแท้ของชีวิต และไปถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างรวดเร็ว

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน อามกัณฺฑยฺเยยาล วรรคพรรณนา ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่ตายจากมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกมีน้อย โดยที่แท้สัตว์ทั้งหลาย ที่ตายจากมนุษย์ไปแล้ว ย่อมไปเกิดในเปตติวิสัย มีประมาณมากกว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์มีน้อย โดยที่แท้สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว ย่อมกลับไปเกิดในเปตติวิสัย ในนรก

อสุรกายภูมิ

๑๖๓

ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน มีประมาณมากกว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว จะไปเกิดเป็นเทวดามีน้อย โดยที่แท้สัตว์ที่จุติจากเปตติวิสัยไปแล้ว ย่อมกลับไปเกิดในนรก ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน ในเปตติวิสัย มีประมาณมากกว่า เหมือนฝุ่นในแผ่นดินใหญ่ มีมากกว่าฝุ่นในเล็บมือ”

นี่เป็นอุปมาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ เป็นการบอกให้พวกเราเห็นว่า การเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏของสรรพสัตว์นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะได้มนุษยสมบัติและสวรรค์สมบัติ ซึ่งเป็นสุคติภพไปทุกภพทุกชาติ จนกว่าจะถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน ส่วนใหญ่แล้วมักจะระทมทุกข์อยู่ในทุกคติภูมิ คือพลัดไปตกอยู่ในนรก เป็นเปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน ทำให้หมดโอกาสที่จะได้สั่งสมบุญให้กับตัวเอง หนทางที่จะแผ้วถางทางไปสู่พระนิพพานก็ยืดยาวออกไปอีก

*เมื่อกล่าวถึงสัตว์ในเปตติวิสัยแล้ว หลวงพ่ออยากกล่าวถึงสัตว์อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่และการเสวยทุกข์เวทนาคล้ายคลึงกับเปรต เป็นทั้งทุกคติภูมิและเป็นวินิบาต

*ภูมิวิลาลินี (พระพรหมโมลี)

อสุรกายภูมิ

๑๖๘

เป็นโลกของพวกอสุรกาย ซึ่งเป็นโลกที่จัดอยู่ใน ๑ ของอบายภูมิ ๔ คือ สัตว์นรก เปต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉาน ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ในภูมิอสุรกายนี้ จะไม่มีความสนุกสนานร่าเริง ไม่มีการเล่นหัวให้ได้รับความบันเทิงเหมือนในมนุษยโลกของเรา เป็นภพภูมิที่ปราศจากความร่าเริงสนุกสนาน

หากจะกล่าวถึงความเป็นอยู่ อสุรกายนี้มีชีวิตอยู่อย่างแสนลำเค็ญ เช่นเดียวกับพวกเปรตเป็นส่วนใหญ่ เช่น อสุรกายบางตัวมีร่างกาย विकฤกาล ตัวเป็นคนหัวเป็นควาย ตัวเป็นสัตว์เดียรัจฉานแต่มีหัวเป็นคน รูปร่างแปลกประหลาดมากทีเดียว บางตัวมีร่างกายผ่ายผอม แต่ว่าสูงชะลูดเป็นร้อยเป็นพันวาขึ้นไป ไม่มีเนื้อเลือดในร่างกายแม้เพียงนิดเดียว มีแต่หนังหุ้มกระดูก เป็นสัตว์ตายซาก ประคุดังใบไม้แห้ง มีกลิ่นเหม็นสาบเหม็นสาบดวงตาเล็กนิดเดียวเท่ากับตาของปูที่เราเห็นกันอยู่ และตาของอสุรกายก็ไม่ได้ตั้งอยู่ที่ใบหน้าเหมือนอย่างตาของมนุษย์ บางตัวมีตาอยู่บนศีรษะตรงกระหม่อมก็มี ปากของอสุรกายก็เหมือนกัน อสุรกายจะมีปากเล็กเท่ารูเข็ม ตั้งอยู่บนศีรษะกลางกระหม่อม ใกล้เคียง กับดวงตาของอสุรกาย

นอกจากจะมีรูปร่างแปลกพิลึกดังที่หลวงพ่อเล่ามานี้ พวกอสุรกายยังมีความเป็นอยู่อย่างแสนลำบากยากเข็ญ ต้องต่อสู้กับความหิวกระหายอยู่ตลอดเวลา เพราะการแสวงหา

อสุรกายภูมิ

๑๖๕

อาหาร ของอสุรกายนั้นยากลำบาก เนื่องจากมีตาเล็กเหลือเกิน ไม่สมกับรูปร่างที่สูงชะลูด มีหน้าซ้ำยังไปตั้งอยู่บนศีรษะกลาง กระหม่อม ทำให้มองไม่เห็นอาหารได้ง่ายๆ แม้พบเจออาหารจะ บริโภคแต่ละครั้ง ก็แสนยากลำบาก เวลาจะบริโภคอาหารต้อง เอาหัวก้มปัดลงมาข้างล่าง เอาเท้าชี้ฟ้า ต้องตั้งท่าอย่างนี้จึงจะ บริโภคได้ และกว่าอาหารจะเข้าปากไปได้ ก็น่าเวทนา เพราะมี ปากเท่ารูเข็มเท่านั้นเอง ต้องเสวยกรรมเป็นอสุรกาย ทนทุกข์ ทรมานหิวกระหายอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะสิ้นอกุศลกรรมที่ทำไว้

บางท่านอาจจะสงสัยว่า สัตว์เหล่านี้ได้ทำกรรมอะไรไว้ จึงพากันมาถือกำเนิดเป็นสัตว์ในอสุรกายภูมิ เท่าที่ปรากฏโดย มากอกุศลกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำก็มาจากความโลภเป็นหลัก จึงส่งผลให้มาเกิดเป็นอสุรกาย เช่น เมื่อครั้งเป็นมนุษย์มีความ โลภประจำดวงจิตได้ประกอบทุจริตกรรมด้วยการจับปล้นลักขโมย หรือกระทำการฉ้อโกงทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น ไม่รู้จักประกอบ อาชีพทำมาหากิน เห็นผู้อื่นมีทรัพย์สินสมบัติก็เกิดริษยา ปราบปราม จะทำลายล้าง หรืออยากจะได้มาเป็นสมบัติของตน แล้วลงมือ ประกอบอกุศลกรรม เพื่อจะให้ได้มาซึ่งสมบัติที่ตนปรารถนา หรือมีฉะนั้นก็เป็นคนละโมภโลภมากจนหน้ามืด ฉ้อโกงเอา ทรัพย์สินที่เป็นของสงฆ์ ซึ่งคนอื่นเขามีศรัทธาอุทิศถวายเป็น มหาสังฆทาน แต่กลับอยากได้เอามาเป็นของตน ครั้นไม่ได้ก็

อสุรกายภูมิ

๑๗๐

ทำลายทิ้งไม่ยอมให้คนอื่นใช้

เมื่อแตกกายทำลายชั้นร์ อกุศลธรรมเหล่านี้ก็ฉุดกระชากลากลงไปให้เกิดในนรก ต้องหมกไหม้อยู่ด้วยไฟนรก เป็นเวลาช้านาน จากมหานรกก็เลื่อนขึ้นมาสู่ อุสสทนรก แล้วหลุดออกมาอยู่ยมโลก เมื่อพ้นจากนรกแล้ว ต้องมาถือกำเนิดในภูมิอสุรกายด้วยอำนาจเศษกรรมที่เหลือ ต้องแสวงทุกขเวทนาไปจนกว่าจะสิ้นกรรม

ตามที่หลวงพ่อกำลังเล่ามานี้ จะเห็นได้ว่า อสุรกายมีภาวะที่ละม้ายคล้ายกับเปรตเป็นส่วนมาก ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ และอกุศลกรรมที่กระทำไว้แต่ชาติปางก่อนก็คล้ายๆ กัน แต่รูปร่างหน้าตาไม่สมประกอบ น่าเกลียดน่ากลัวและก็น่าละอายกว่าพวกเปรตมาก ทั้งนี้เพราะภูมิทั้ง ๒ นี้ ไกลชิดติดกันมาก เพราะฉะนั้นบางครั้งจึงเรียกติดต่อกันว่าเปรตอสุรกาย แต่ความจริงแล้วเป็นคนละอย่างกัน

เช่นในเขตติวิสัยนั้น หมูสัตว์ที่ไปเกิดในเขตโลก นอกจากต้องเสวยผลของกรรมชั่วที่ตัวทำไว้ มีลักษณะอาการต่างๆ ตามประเภทของกรรมที่ชักนำไปบังเกิดเป็นเปรตแล้ว ยังต้องประสบทุกขเวทนาเพราะอดอยากอาหารตลอดเวลา ส่วนมากจะไม่ได้บริโภคอาหารที่ประณีตเลย ต้องถูกความโหยหิวเข้า

อ.ส.ร.ก. ย.ภ.ม.

๑๗๑

ครอบงำเหลือประมาณ ตราบใดกรรมยังไม่สิ้น ตราบนั้นก็ต้องมีความโหยหิวอยู่ ยกเว้นหมู่ญาติจะทำบุญใหญ่ แล้วอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้ จึงจะพ้นจากอัตรภาพของเปรตได้เร็วขึ้น

ส่วนในอสุรกายภูมินั้น หมูสัตว์ที่ไปบังเกิดในโลกอสุรกายมักจะประสบทุกข์เวทนาเพราะความหิวกระหายน้ำเป็นหลัก เพราะอกุศลวิบากทำให้ไม่ได้ดื่มน้ำสักหยดตลอดเวลา ๒-๓ พุทธรันดร บางทีเห็นบ่อบึงหรือมหาสมุทร ก็ยินดีว่าจะได้ดื่มน้ำแก้กระหายพยายามตะเกียกตะกายไป แต่เมื่อไปถึงแม่น้ำ น้ำในท้องนาก็ก็กลับกลายเป็นเพลิงรุ่งโรจน์โชติฉานการเผาตนเอง หรือบางทีก็กลับกลายเป็นแผ่นศิลาที่แห้งผาก อสุรกายเหล่านั้นจะมีจิตเหือดแห้งด้วยกระหายน้ำ ต้องเสวยทุกข์เวทนาเพราะความกระหายน้ำอยู่อย่างนี้ จนกว่าอกุศลกรรมที่ทำไว้จะหมดสิ้นไป

พวกเราเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็ชีวิตของเปรตหรืออสุรกาย ก็มีความลำบากในการครองชีวิตอย่างแสนสาหัสเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเมื่อได้ยินได้ฟังเช่นนี้แล้ว ก็อย่าได้ประมาทให้อดทนที่จะทำความดีกันให้มากๆ ต้องอดเปรี้ยวไว้กินหวาน เพราะการทำความดีนั้น ดูเหมือนว่าจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความพยายาม อดทน หักห้ามใจจากสิ่งที่คุ้นเคย เราอดทนเพียงไม่กี่ปี แต่ได้ไปเสวยสุขในสัมปรายภพ เทียบกับการปล่อยใจ

อสุรกายภูมิ

๑๗๒

ไปตามกระแสกิเลส แต่ต้องไปทนทุกข์ในอบายภูมินานนับ
ล้านๆ ปี ฉะนั้นให้วัดใจของเราว่า จะเลือกเส้นทางไหน แม้ว่า
มนุษย์ที่ละโลกไปแล้ว จะไปสู่อบายภูมิมากกว่าไปสวรรค์
ซึ่งท่านอุปมาเหมือนฝุ่นในปฐพีกับฝุ่นในเล็บมือก็ตาม พวกเรา
นักสร้างบารมีก็ต้องอดทนสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป จะได้
เป็นเหมือนฝุ่นในเล็บมือที่ไขว่คว้าธงชัยของชีวิตและไต่เต้าให้
สูงขึ้นได้ สามารถเอาบุญหนุนส่งตนเองให้ได้ไปถึงสุคติโลก
สวรรค์กันหมดทุกคน

๑๑

ติ ร ั จ ฦ าน ฎ มิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดในพวกเทวดาหรือมนุษย์มีน้อย โดยที่แท้ สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้วกลับไปเกิดในนรก ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน ในเปตติวิสัย มีมากกว่า ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะไม่เห็นอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ ทุกขสมุทัย ทุกขนิโรธ ทุกขนิโรธคามินีปฎิปทา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นแล เธอทั้งหลาย พึงกระทำความเพียรเพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่า นี่ทุกข์ นี่ทุกขสมุทัย นี่ทุกขนิโรธ นี่ทุกขนิโรธคามินีปฎิปทา

ติ ร ั จ ณา น ภู มิ

๑๗๕

สรรพสิ่งและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เหมือนรถที่เราซื้อมาขับ ตอนแรกๆ เราก็ชื่นชมทะนุถนอมทำความสะอาด เอาใจใส่อย่างดี แต่เมื่อนานวันเข้าก็กลายเป็นรถเก่าที่ไม่น่าใช้อีกต่อไป ชีวิตของเราก็เช่นเดียวกัน กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย จากที่เราเคยเห็นว่าร่างกายที่แข็งแรงในวัยเด็กแลดูน่ารักน่าเอ็นดู เมื่อถึงวัยหนุ่มวัยสาวก็เห็นแต่ความสวยงาม อยากให้อยู่ในวัยนี้นานๆ ครั้นกาลเวลาผ่านไป ก็ย่างเข้าสู่วัยแก่ชราไปตามลำดับ จำต้องประคับประคองสังขารนี้ไว้ จะทอดทิ้งก็ไม่ได้ จะชอบใจหรือไม่ชอบใจ ก็ต้องอดทนบริหารขันธ์นี้จนกว่าจะสิ้นลม แต่ก่อนสังขารนี้จะแตกดับ ควรใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการสร้างความดีให้ได้มากที่สุด จะต้องให้เป็นอุปการะสำคัญที่จะทำให้เราเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในให้ได้ เพื่อชีวิตในภพชาติต่อไปที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน มหาวรรคสังยุตต์ ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดในพวกเทวดาหรือมนุษย์มีน้อย โดยที่แท้ สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้วกลับไปเกิดในนรกในกำเนิดสัตว์เดรัจฉานในเปตติวิสัย มีมากกว่า ซ่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะไม่เห็นอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ ทุกขสมุทัย ทุกขนิโรธ ทุกขนิโรธคามินี-

ติ ร ั จ ฉ น าน ภู มิ

๑๗๖

ปฏิบัติ **ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย** เพราะฉะนั้นแล เธอทั้งหลาย พึงกระทำความเพียรเพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่า **นี้ทุกข์ นี้ทุกข์ สมุทัย นี้ทุกข์ นิโรธ นี้ทุกข์ นิโรธคามินีปฏิปทา”**

นี่เป็นพุทธพจน์ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสเตือนภิกษุสาวก ให้เป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เพราะพระองค์ทรงรู้เห็น ด้วยพุทธญาณอันบริสุทธิ์ ที่ไม่มีอะไรสามารถปิดบังญาณทัสสนะ ของพระองค์ได้ จึงทรงนำมาแสดงและตักเตือนให้สาวกพุทธ-บริษัททั้ง ๔ ดำเนินให้ถูกทางเพื่อไปสู่พระนิพพาน คือให้รู้จักอริยสัจ ๔ ประการ ตั้งแต่ให้รู้ว่าชีวิตนี้เป็นทุกข์ แล้วมองสาวไปหาเหตุว่า ทุกข์เกิดมาจากไหน ถ้าทุกข์ชนิดนี้เกิดขึ้นมาแล้ว จะดับทุกข์ได้ อย่างไร และวิธีการหรือปฏิบัติที่จะนำไปสู่การ ดับทุกข์นั้น ต้องทำอย่างไรบ้าง

ถ้าหากกำหนดรู้และหมั่นประพฤติปฏิบัติตามหลัก อริยสัจนี้ได้ เป็นอันปิดประตูอบายภูมิ แต่มนุษย์ส่วนใหญ่ ไม่ค่อยจะรู้จัก และดูเหมือนว่าไม่อยากจะได้ยินได้ฟัง เพราะมัน ขัดกับความรู้สึกและสวนทางกับกิเลสที่อยู่ในตัว เกิดมาจึงรู้แต่ วิชาทำมาหากิน รู้แต่เรื่องโลกๆ ที่เป็นวิชาความรู้เอาไว้อย่างชีพ ในชาตินี้เท่านั้น แต่ความรู้ที่เป็นวิชาของชีวิตที่จะช่วยให้พ้นจาก อบายภูมิ และยกตนสู่สวรรค์นิพพานนั้นหาได้ยาก แทบจะไม่มี เรียนที่ไหนนอกจากในพุทธศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้ ชีวิตหลัง

ติ ร ั จ ฌ าน ภู มิ

๑๗๓

ความตายจึงยากที่จะได้ขึ้นสวรรค์หรือกลับมาเป็นมนุษย์อีก

*เหมือนในสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสถาม ภิกษุว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้เล็กน้อยที่เราซ่อนขึ้นไว้ใน ปลายเล็บกับฝุ่นในแผ่นดินใหญ่นี้ อันไหนจะมากกว่ากัน” พระภิกษุ กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผู้เล็กน้อยที่พระผู้มีพระ- ภาคทรงซ่อนไว้ที่ปลายเล็บมีประมาณน้อยกว่าฝุ่นในแผ่นดินใหญ่ และไม่สามารถจะนำมาเปรียบเทียบกันได้แม้เพียงเศษเสี้ยว พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์จึงเผยสิ่งที่อยากตรัสกับภิกษุว่า “ภิกษุทั้งหลาย ฉันทิดฉันนั้น สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้ว จะกลับ มาเกิดในพวกเทวดาหรือมนุษย์มีน้อย โดยที่แท้ สัตว์ที่จุติจาก มนุษย์ไปแล้ว กลับไปเกิดในนรก ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน ใน เปตติวิสัยมีมากกว่า ที่เป็นเช่นนั้นเพราะหมู่สัตว์ไม่เห็นอริยสัจ ๔”

เมื่อกล่าวถึงการไปเกิดมาเกิดของสรรพสัตว์ที่เวียนว่าย ตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏแล้ว ที่ผ่านมาหลวงพ่อก็ได้เล่าถึงชีวิต หลังความตายของมนุษย์ผู้ทำบาปอกุศลไว้ว่า ต้องไปบังเกิดใน อบายภูมิ เป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉาน ตามลำดับเรื่อยมาครั้งนี้หลวงพ่อก็ขอถือโอกาสอธิบายถึงอบายภูมิ

ติรัจฉานภูมิ

๑๗๘

ประเภทสุดท้าย ซึ่งถือว่าได้รับความลำบากในอีกรูปแบบหนึ่ง คือมีชั้นของสัตว์เดียรัจฉานมาครอบ

ติรัจฉานภูมิหรือโลกแห่งสัตว์เดียรัจฉานนี้ เห็นได้ง่ายกว่าในนรก ในเปรตอสุรกาย เพราะอาศัยอยู่บนโลกใบนี้ พวกเรคงพอจะสังเกตได้ว่า สัตว์เดียรัจฉานไม่ต้องเสวยทุกข์เวทนาหนักเหมือนสัตว์นรก เปรต และอสุรกาย เพราะว่ามีอกุศลบางเบาลงมากแล้ว บางครั้งเราจะเห็นสุนัขบางตัวได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี เจ้าของรักใคร่เอ็นดูเหมือนลูกคนหนึ่งทีเดียว แต่นั่นมีจำนวนน้อย เมื่อนำมาเทียบกับเดียรัจฉานอีกจำนวนนับไม่ถ้วนที่มีอยู่ในโลกนี้

สัตว์เดียรัจฉานแม้ว่าจะลำบากยากแค้นอยู่มาก แต่ก็ยังมีเหตุที่พอจะให้ชื่นชมยินดีอยู่ ๓ อย่างด้วยกันคือ การกิน การนอน และการสืบพันธุ์ ดังนั้นท่านจึงเรียกว่า ติรัจฉาน นอกจากนี้ยังหมายความว่า “โลกของสัตว์ผู้ไปตามขวาง” ก็ได้ คือเวลาจะไปไหนมาไหน ต้องไปตามขวาง เช่น สุนัข หมู วัว ควาย เป็นต้น ผิดกับมนุษย์ซึ่งไปตามตรง

นอกจากร่างกายของสัตว์เดียรัจฉานจะมีสภาวะไปทางขวางตามที่หลวงพ่อบุ๊ได้เล่ามาแล้ว ในส่วนจิตใจก็ยังขวางอีกด้วย คือขวางจากทางมรรคผลนิพพาน ชีวิตในภพชาตินั้นจึง

ติ ร ั จ ฉ าน ฎ ม ิ

๑๗๕

ไม่มีโอกาสจะได้บรรลุลหรรณ ถึงจะทำดีมากเท่าไร จะมีจิตใจ
ประเสริฐมากแค่ไหน การที่จะได้บรรลุมรรคผลนิพพานในชาติที่
เป็นสัตว์เดียรัจฉานนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้เลย เพราะเป็นอภัพพลสัตว์
จัดอยู่ในจำพวกอบายภูมิ จะได้อย่างมากก็เพียงสวรรค์สมบัติ
เท่านั้น

ติ ร ั จ ฉ าน เมื่อจะแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ มีอยู่ ๔ ประเภท
คือ **๑. อปทติรัจฉาน** คือ สัตว์เดียรัจฉานประเภทที่ไม่มีเท้า ไม่มี
ขา จะไปไหนก็เลื้อยไป ได้แก่ งู ปลา และไส้เดือน เป็นต้น
๒. ทวิปทติรัจฉาน เป็นสัตว์ประเภทมี ๒ ปีก และ ๒ ขา ได้แก่
แร้ง กาน ก เป็ด ไก่ เป็นต้น **๓. จตุปทติรัจฉาน** มี ๔ ขา เช่น
สุนัข แมว ช้าง ม้า วัว เป็นต้น และประเภทสุดท้ายคือ
๔. พหุปทติรัจฉาน มีขามาก ได้แก่ กิ้งกือ ตะเข็บ ตะขาบ เป็นต้น

โดยทั่วไปของสัตว์เดียรัจฉานต้องแสวงหาอาหารกินเอง
ตลอดเวลา ซึ่งกว่าจะได้ก็ยากลำบาก เช่น สัตว์ป่าทุกชนิด หรือ
นก หนู กา ไก่ ที่อยู่ใกล้ๆ เราเป็นตัวอย่าง ต้องระแวงภัยอยู่
เป็นนิตย์ เกิดความสะดุ้งกลัวภัย ไหนจะภัยจากมนุษย์ ไหนจะ
ภัยจากสัตว์ใหญ่กว่าที่คอยจ้องจับเอาเป็นอาหาร ต้องทนทุกข์
ทรมานเป็นสัตว์เดียรัจฉานอยู่อย่างนี้ไปจนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำให้
เหล่าสัตว์ที่มากเกิดในติรัจฉานภูมินี้ ก็เพราะได้ทำบาปกรรมไว้
ครั้งละจากโลกนี้ไปแล้ว ต้องไปตกนรกเป็นเวลายาวนาน เมื่อ

ติรัจฉานภูมิ

๑๘๐

พ้นกรรมจากนรกแล้ว เศษกรรมยังไม่สิ้น ก็ต้องไปเกิดเป็นเปรตเป็นอสุรกาย

ถ้าไปเกิดเป็นเปรตเป็นอสุรกายแล้ว แต่ว่าเศษบาปยังเหลืออยู่ ก็ต้องมาเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานในติรัจฉานภูมินี้ นี่ก็เป็นอีกจำพวกหนึ่ง บางประเภทละจากอรรถาพมมนุษย์ก็มาเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานเลยก็มี เพราะจุติปฏิสนธิของสัตว์ทั้งหลายนั้นไม่แน่นอน จะยุติลงที่ตรงไหนนั้น ก็แล้วแต่กรรมนิमितที่สร้างไว้ กรรมนิमितจะบันดาล หรือความหมองความใสของใจจะนำพาไป

เนื่องจากอรรถาพของเดียรัจฉานรูปกายไม่อำนวยความสะดวกให้พูดคุยกับมนุษย์ได้ แต่กายละเอียดของเขาเป็นคน เรา รักสุขเกลียดทุกข์มากเพียงไร สัตว์เดียรัจฉานก็มีความรักตัวกลัวตาย รักสุขเกลียดทุกข์เหมือนพวกเรานี่แหละ ให้รู้เถอะว่าสัตว์เดียรัจฉานนั้น ก็คืออดีตมนุษย์ที่ทำบาปอกุศลไว้นั่นเอง ถ้าหมดกรรมเมื่อไรและบุญส่งผล ก็สามารถกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ได้อีก มาสร้างบุญบารมีกันใหม่ เพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือพระนิพพาน ดังนั้นในขณะนี้พวกเราได้กายมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสและโชคอันประเสริฐที่สุดแล้ว ก็ให้ใช้สังขารร่างกายนี้ สร้างบารมีให้เต็มทีเต็มกำลังความสามารถ จะได้ไม่พลาดไปบังเกิดในอบาย ชีวิตของเราก็ได้สร้างบารมีให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปกันทุกคน

๒๐

ม นุ ส ส ฏ มั ที่ ส ร ำ ง บ ำ ร มั

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากโลกมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกนั้นมีประมาณน้อย โดยที่แท้สัตว์ที่ จุติจากมนุษย์ไปแล้วนั้น พวกมันไปเกิดในนรก ในเปตติวิสัย ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน มีประมาณมากกว่า หรือแม้จุติจาก มนุษย์ไปแล้ว จะได้ไปเกิดเป็นเทวดาก็มีประมาณน้อยเหลือเกิน โดยที่แท้จะไปเกิดในนรก ในเปตติวิสัย ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน มากกว่า

๑๘๓

ในชีวิตของมนุษย์ทุกๆ คน トラบไคที่ยังไม่สามารถทำ อาสวกิเลส ให้หลุดล่อนออกจากใจได้หมดสิ้น トラบนั้นก็ยัง ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันร่ำไป การเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ จำเป็นจะต้องมีเสบียงคือบุญคอยสนับสนุน จนกว่าจะถึง จุดหมายปลายทางของชีวิต เสบียงคือบุญนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของมวลมนุษย์ เพราะวันคืนผ่านไป ได้นำพาสังขาร ร่างกายไปสู่ความเสื่อมสลาย ร่างกายที่เคยแข็งแรง สดชื่น แจ่มใสก็อ่อนแรงไปตามกาลเวลา บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลาย จึงดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท และตระหนักว่าคุณค่าที่ แท้จริงของชีวิตคือการสั่งสมบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่า บุญบารมีจะเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ กระทั่งสามารถทำอาสวกิเลสให้ หมดสิ้นไป เพื่อมุ่งสู่อายตนิพพาน

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“กัจฉโม มนุสสปฏิลาโก การได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็น การยาก”

ผู้ที่ตายไปแล้ว จะกลับได้อัตภาพของความเป็นมนุษย์ อีกครั้ง ที่ท่านเรียกว่า ปฏิลาโก คือได้เป็นมนุษย์อีก เป็นสิ่งที่ ยากมาก เหมือนที่พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์ที่จุติจากโลกมนุษย์ไปแล้ว จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกนั้นมี

๑๘๔

ประมาณน้อย โดยที่แท้สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปแล้วนั้น พวกกันไปเกิดในนรก ในเปตติวิสัย ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน มีประมาณมากกว่า หรือแม้จุติจากมนุษย์ไปแล้ว จะได้ไปเกิดเป็นเทวดาก็มีประมาณน้อยเหลือเกิน โดยที่แท้จะไปเกิดในนรก ในเปตติวิสัย ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉานมากกว่า”

*ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ในบรรดาหมู่สัตว์ที่เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ทั้ง ๓๑ ภูมินี้ ภพภูมิของมนุษย์เป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการสร้างบารมีมากที่สุด จะทำทานก็ทำได้ง่ายที่สุด จะรักษาศีล หรือนั่งสมาธิเจริญภาวนา ก็เหมาะสมกว่ากายของหมู่สัตว์ที่อยู่ในภพภูมิอื่น ภพภูมิอื่นๆ อีก ๓๐ ภูมินั้น เป็นสถานที่สำหรับเสวยผลของบุญและบาป

หลวงพ่อกำลังพูดถึงภพภูมิที่ใกล้ตัวเราที่สุด คือมนุสสภูมิ ซึ่งก็คือพูดถึงเรื่องของเราเองและมวลมนุษยชาติทั้งหลาย แต่หลวงพ่อก็ไม่ได้พูดในเชิงสำรวจประชากรโลก หรือพูดในเชิงวิทยาศาสตร์ จะกล่าวในเชิงพุทธศาสตร์ ซึ่งให้เราเห็นว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมองมนุษย์ และแบ่งแยกประเภทของมนุษย์ไว้อย่างไรบ้าง

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

มูลนิธิที่สร้างบารมี

๑๘๕

คำว่า มนุษย์ มาจากคำว่า มนะ + อุชยะ มนะ แปลว่า ใจ อุชยะ แปลว่า สูง คนที่ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีใจสูง ผู้ที่จะมีใจสูงได้ต้องมีมนุษยธรรมประจำใจ ได้แก่ มีศีล ๕ เป็นปกติ เหมือนเทวธรรมคือทิริโอตตัมปะ ก็เป็นธรรมะประจำใจชาวสวรรค์ หรือหากปรารถนาจะไปเป็นสหายแห่งเทพ ก็ต้องมีศีล ๕ และมีทิริโอตตัมปะเป็นอย่างน้อย หากปรารถนาอยากไปเกิดเป็นพรหม ก็ต้องมีพรหมวิหารธรรม คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เพราะฉะนั้นผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ จำเป็นต้องมีเบญจศีลเบญจธรรม ๕ ประการ

พระพุทธองค์ทรงจำแนกมนุษย์เอาไว้เป็น ๔ ประเภท ประเภทที่ ๑ คือ **บุคคลผู้มีติดมามีดไป** คือภพชาติอดีตได้ทำบาปอกุศลเอาไว้มาก จึงเกิดมาเป็นคนยากจนเข็ญใจ เป็นคนพิกลพิการขาดโอกาสในด้านต่างๆ แล้วยังประพฤติดิตถิ์ผิดศีลผิดธรรม ทำบาปอกุศลทางกาย วาจา ใจ เมื่อละโลกไปแล้ว ก็ต้องไปเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย หรือสัตว์เดียรัจฉาน ชีวิตตกต่ำลงไปอีกโดยไม่อาจรู้ได้ว่าเมื่อไรจะได้มีโอกาสกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ประเภทที่ ๒ คือ **มิตมาแต่สว่างไป** พวกนี้เป็นประเภทคิดได้ คิดเป็น และสอนตัวเองได้ แม้ไม่มีโอกาสดีๆ เหมือนที่คนทั่วไปเขาได้ แต่ก็ไม่ย่อท้อต่อโชคชะตา อาศัยกัลยาณมิตรคอย

๑๘๖

ซึ่งเส้นทางสรวรรคนิพพานให้ และตั้งใจประพฤติธรรมรักษาศีลไม่ให้ต่างพร้อย เป็นคนบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ครั้นละโลกนี้ไปแล้ว ก็ได้ไปเสวยสุขเป็นชาวสรวรรค

ประเภทที่ ๓ คือ **สว่างมาแต่มืดไป** หมายถึงเกิดมาในตระกูลสูง มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย ไม่ต้องลำบากในการทำมาหากิน มีโอกาสที่จะทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาได้เต็มที่ แต่ประมาทในชีวิต เอาโอกาสดีที่ตัวเองมีไปใช้ในการแสวงหาสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ไปประพฤติผิดศีลผิดธรรม เมื่อชีวิตดับไป บาบนั้นก็ชักจูงให้ต้องตกไปในอบายภูมิ ไปสู่ดินแดนแห่งความมืดมนของชีวิตที่ทุกข์ทรมาน

ประเภทที่ ๔ คือ **บุคคลผู้สว่างมาแล้วสว่างไป** เป็นประเภทที่เกิดมาในตระกูลสูง ไม่ต้องลำบากในการทำมาหากิน มีโอกาสที่จะทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาได้เต็มที่ แล้วก็เอาโอกาสทองของชีวิตตรงนี้แหละ ทุ่มเทสั่งสมบุญอย่างเต็มที่ วันเวลาที่ผ่านไปก็เป็นไปเพื่อบุญกุศลล้วนๆ ทำให้ได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสรวรรคต่อไป คือสุขทั้งภพนี้ และในภพหน้า แล้วบุญที่ทำไว้นี้ยังจะส่งผลต่อให้มีความสุขไปทุกภพทุกชาติอีกด้วย

อายุในมนุสสภพนี้ไม่แน่นอน บางยุคมีอายุมาก บางยุคมีอายุน้อย ขึ้นอยู่กับในอดีตใครไปทำกรรมอะไรไว้ หรือยุคนั้น

๑๘๓

กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการเจริญรุ่งเรือง หรืออกุศลกรรมบถมีมากกว่า ถ้ายุคไหนมนุษย์ประพาศกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการได้ บริสุทธิบริบูรณ์ อายุขัยของมนุษย์ก็ยาวนานถึงอสงไขยปี บางช่วง อกุศลธรรมรุ่งเรืองก็ลดลงเหลือเพียง ๑๐ ปีเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ทันทิที่ได้ัฒภาพของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร ต้องถือว่าเป็นผู้โชคคิแล้ว

การที่บุคคลแตกต่างกัน บางคนสุข บางคนทุกข์ ทั้งหมด ขึ้นอยู่กับการประกอบเหตุในปัจจุบัน และบุญกรรมที่ได้ทำไว้แต่ ปาก่อน หากไม่เคยทำบุญกุศลไว้ เกิดมาก็ลำบากเป็นคนชั้นล่าง แต่ทันทิที่ได้ัฒภาพของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะยากดีมีจน อย่งไร ต้องถือว่าเป็นได้มนุษย์สมบัติแล้ว ล้วนแต่มีบุญกุศลติดตัว มาบ้างแล้วทั้งนั้น เพราะฉะนั้นพวกเราต้องพยายามทำตนให้สม กับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ผู้มีใจสูง ด้วยการประพาศธรรม

พระพุทธองค์ทรงเปรียบโลกมนุษย์นี้ว่า เหมือนกับต้นไม้ ซึ่งเกิดในพื้นที่ที่ราบเรียบ มีใบอ่อนและใบแก่แน่นหนา มีร่มเงา น่ารื่นรมย์ หากผู้ใดเป็นผู้มีศีลธรรมประจำใจ ประกอบด้วย มนุษยธรรมในขณะมีชีวิตอยู่ ผู้นั้นย่อมเชื่อว่านำตนไปสู่ต้นไม้อันร่มรื่นมีใบดกคร้ม คือมนุสสภูมินี้อย่างแน่นอน

ย้อนกลับมากล่าวถึงตัวเราเองบ้าง พวกเราทุกคนใน

๑๘๘

ขณะนี้ เปรียบเสมือนกำลังอยู่ภายใต้ร่มไม้โพธิาคือมรดกภูมิปัญญาแล้ว และยังอยู่ในร่มเงาบรรพบุรุษพระพุทธรูปศาสนา ถึงแม้ว่าจะมีทุกข์บ้าง สุขบ้าง สลับกันไปตามประสาโลกธรรม ก็ยังนับว่าประเสริฐกว่าสัตว์ในอบายภูมิมากมายหลายเท่าตัว เพราะไม่ต้องถูกไฟเผาไหม้ให้ได้รับทุกข์ทรมานเหมือนอย่างสัตว์นรก หรือไม่ต้องทนทิวกระหายเหมือนเปรตตอสุรกายทั้งหลาย

อนึ่ง เวลาที่เราจะพักผ่อนอยู่ใต้ต้นไม้อันร่มรื่นนี้ เหลืออยู่อีกไม่มาก ไม่ช้าก็ต้องจากต้นไม้ใหญ่คือมรดกภูมิปัญญาไปแล้ว จึงจำเป็นต้องเตรียมตัวเดินทางไกลต่อไป พระพุทธองค์ทรงสอนว่า ถ้าอยากเป็นมนุษย์อีก ก็ต้องดำรงอยู่ในมนุษยธรรม แลหากอยากไปเป็นสหายแห่งทวยเทพ ก็ต้องมีเทวธรรม พร้อมกับทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนาอย่างต่อเนื่องตลอดอายุขัย

ชีวิตย่อมขึ้นอยู่กับเราว่าจะไปทางไหน โบราณกล่าวไว้ว่าทางเตียนเวียนลงนรก ทางรกวกขึ้นสวรรค์ การจะทำความดีแต่ละอย่างนั้น บางครั้งอาจจะฝืนใจบ้าง แต่หลวงพ่อก็เชื่อว่าไม่เหลือวิสัยที่พวกเราจะได้ เราอดทนทำความดีเพียงไม่กี่ปีก็ต้องตายจากโลกนี้ไปแล้ว ให้อดเปรี้ยวไว้กินหวานดีกว่า เกิดมาเป็นมนุษย์ผู้มีใจสูงแล้วต้องฝึกตนให้อยู่ในระดับที่ใจสูงใจประเสริฐ

มนุสสภูมิที่สร้างบารมี

๑๘๕

ต้องยกใจให้สูงเหนือโลกพ้นโลกให้ได้ ให้ใจมีพระนิพพาน เป็น
อารมณ์ นั่นหมายถึงว่าเราจะต้องหมั่นทำใจหยุดนิ่งให้เข้าถึง
พระธรรมกายภายในให้ได้ ถ้าทำได้อย่างนี้ เราก็จะเป็นมนุษย์
ประเภทที่สว่างมาสว่างไป และจากโลกนี้ไปด้วยความสวัสดิ
มีชัยกันทุกคน

๒๑

ชีวิตชาวสวรรค์

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจบุคคลบางคนในโลกนี้ด้วยใจ อย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก เข้าถึงแล้วซึ่งสุคติโลกสวรรค์ เสวยสุขเวทนาโดยส่วนเดียว ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๒

กว่าพระพุทธศาสนาจะบังเกิดขึ้นมาในโลกนี้ยากแสนยาก จะต้องอาศัยพระโพธิสัตว์ผู้มีใจใหญ่ ทุ่มเทสร่างบารมีอย่าง ไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก ทำทุกอย่างเพื่อสร้างบารมี ให้แก่รอบ จนกระทั่งตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นที่พึ่งของโลกทั้งมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เมื่อพระสัมมา- สัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น จึงมีพระพุทธศาสนาอยู่คู่โลก การบังเกิด ขึ้นของพระพุทธองค์จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่อกุลแก่ สรรพสัตว์ทั้งหลาย ผู้ใดปฏิบัติตามพระพุทธโอวาท ผู้นั้นย่อมมี แต่ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ใน มหาสิหนาทสูตร ว่า

“อิธำหิ สารีปุตฺต เอกจฺจํ ปุคฺคํ เอวํ เจตสา เจโต ปริจฺจ ชานามิ ตถายํ ปุคฺคโล ปฏิปนฺโน ตถา จ อิริยติ ตณฺจ มคฺคํ สมารูโหห ยถา กายสุส เกพา ปรมฺมรณฺา สุกฺติ สคฺคํ โลกํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ตเมณํ ปสฺสามิ อปเรน สมเยน ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน กายสุส เกพา ปรมฺมรณฺา สุกฺติ สคฺคํ โลกํ อุปฺปนฺนํ เอกนฺตสุชา เวทนา เวทียมานํ

ดูก่อนสารีบุตร เราよ่อมกำหนดรู้ใจบุคคลบางคนใน โลกนี้ด้วยใจอย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จัก

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๓

เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกเข้าถึงแล้วซึ่งสุคติโลกสวรรค์ เสวยสุขเวทนาโดยส่วนเดียว ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วง จักขุของมนุษย์”

การที่หลวงพ่อดำยกพุทธพจน์บทนี้ขึ้นกล่าวเป็นอรัมภบท เพราะตั้งใจจะถือโอกาสนำเรื่องลัคนกถา คือการพรรณนาเรื่อง สวรรค์มาแล้วสู่พวกเราเป็นตอนๆ จนกว่าจะจบเนื้อหาสาระ ส่วนจะจบตอนไหน ก็ค่อยๆ ศึกษากันไป ที่ผ่านมาเราได้รับฟัง เรื่องอบายภูมิทั้ง ๔ ตั้งแต่ nirayภูมิ เปรต อสุรกาย สัตว์เดียรัจฉาน จนเป็นที่เข้าใจกันเรียบร้อยแล้ว

*การพรรณนาถึงสุคติสวรรค์นี้นับเป็นหนึ่งในอนุปุพพิทกา ๕ ประการ คือ **ทานกถา** การพรรณนาเรื่องการให้ทาน ซึ่งเป็นก้าวแรกของการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น **สีลกถา** การพรรณนาเรื่องศีล คุณค่าของความเป็นมนุษย์ **ลัคนกถา** การพรรณนาเรื่องสวรรค์ ภพภูมิแห่งการเสวยทิพยสมบัติ ซึ่งหลวงพ่อยะทยอยนำมาเล่าให้ฟัง **กามาตินวกถา** คือการพรรณนาโทษ และความเศร้าหมองของกาม และประการสุดท้าย

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๔

คือ **เนกขัมมานิสังสกา** เป็นการพรรณานานิสงส์ของการบำเพ็ญเนกขัมมะ

อนุปพุทธานี้ ในสมัยปฐมโพธิกาล คือเมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ทรงเริ่มเผยแผ่พระธรรมคำสอนใหม่ๆ นั้น จะทรงใช้ธรรมหมวดนี้เป็นแม่แบบในการแสดงธรรมแก่พุทธบริษัทที่มีจิตเลื่อมใสในพระองค์ ให้สมาทานให้รื่นเริงเบิกบานให้อาจหาญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป ที่ผ่านมาหลวงพ่อดีเล่าถึงทานกถา และศีลกถามาพอสมควรแล้ว เพราะฉะนั้นตอนนี้เรามาฟังเรื่องราวของสวรรค์กันต่อไป

เทวโลก หรือที่เราเรียกว่าสวรรค์นี้ เป็นที่สถิตอยู่ของทวยเทพทั้งหลาย ตั้งแต่ชั้นต้นจนถึงชั้นสูงสุด มี ๖ ชั้นคือ จาตุ-มหาราชิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี และปรนิมมิต-วสวัตดี ก่อนที่จะกล่าวถึงประเภทของทวยเทพ เราจะพูดกันถึงการอุปบัติขึ้นของทวยเทพ คือ มนุษย์ซึ่งรวมทั้งสัตว์เหล่าอื่นที่ได้สั่งสมบุญกุศลไว้มากพอที่จะได้ขึ้นสวรรค์ เมื่อแตกกายทำลาย-พันธ์แล้ว บุญกุศลก็จะส่งให้มาอุปบัติในเทวโลก และเมื่อจะเกิดก็เป็นแบบโอปปาติกะ เป็นอุปบัติทิเทพ คือเป็นเทวดาผู้อุปบัติขึ้นแล้วโตเป็นหนุ่มเป็นสาวทันที ไม่ต้องนอนในครรภ์มารดาเหมือนมนุษย์ หรืออยู่ในฟองไข่เหมือนสัตว์เดียรัจฉานบางจำพวก

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๕

เมื่อพวกเทวดาอุบัติขึ้นจะมีรูปร่างเป็นทิพย์ ตั้งอยู่ในวัยหนุ่มวัยสาวเป็นเทพบุตรเทพธิดาที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม อยู่ในวัยอันเจริญนี้ตั้งแต่อุบัติจนถึงเวลาจุติ แต่ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในฐานะอะไร เป็นเทพประเภทไหน นั่นก็สุดแล้วแต่สถานที่ที่ตนอุบัติขึ้น คือ หากตนได้สร้างบุญกุศลไว้น้อย ก็ไม่สามารถจะมีวิมานเป็นของตนเองได้ หากไปอุบัติเกิดที่ตักของเทพองค์ใด ก็จะต้องอยู่ในฐานะเป็นบุตรธิดาของเทพองค์นั้น

หากเป็นสตรีสร้างบุญกุศลไว้ ตายแล้วไปอุบัติเกิดขึ้นเหนือแท่นที่บรรทมของเทพบุตรองค์ใด ก็ต้องเป็นบริจาริกาขององค์เทพนั้น หากเป็นสตรีสร้างบุญกุศลไว้น้อย มีวาสนาจะได้เป็นเพียงพนักงานตักแต่งประดับประดาอาภรณ์เครื่องต้นเครื่องทรงของเทพองค์ใด ก็จะไปอุบัติเกิดที่ใกล้ๆ แท่นบรรทมของเทพผู้เป็นนาย หากสร้างบุญไว้น้อยมีวาสนาจะได้เป็นเพียงเทวดาประเภทรับใช้ หรือเป็นบริวารของเทพผู้มีบุญองค์ใด ก็จะไปอุบัติภายในประสาทพิมานของเทพองค์นั้น

ถ้าไม่ได้อุบัติในบริเวณวิมานของเทพองค์ใด แต่อุบัติเกิดในที่ว่างระหว่างแดนต่อแดน แยกไม่ออกว่าควรเป็นบริวารของเทพผู้เป็นเจ้าของวิมานไหน ในกรณีนี้ จอมเทพผู้ทรงเป็นอธิบดีผู้ใหญ่กว่าทวยเทพทั้งปวงในสวรรค์ชั้นนั้น จะเสด็จมา

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๖

แล้วทรงทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาตัดสิน สมมติว่าเป็นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พระอินทร์ซึ่งเป็นจอมเทพที่ปกครอง ก็จะวินิจฉัยปัญหาของเทวดาในสวรรค์ชั้นนั้น วิธีวินิจฉัยคดีของพระองค์ท่านคือ หากเทวดาที่อุบัติเกิดใหม่ เกิดใกล้วิมานของเทพองค์ใด ก็ทรงตัดสินให้เป็นบริวารของเทพองค์นั้น

หากว่าทรงอนุমানดูแล้ว เห็นว่าสถานที่ที่เทวดาอุบัติเกิดใหม่นั้น ตั้งอยู่กึ่งกลางพอดี อย่างนี้ก็ต้องพิจารณากันต่อ จอมเทพผู้มีศักดิ์ใหญ่ท่านจะทรงดูที่פקตร์ของเทวดาผู้อุบัติใหม่ว่าหันหน้าแล้งแลไปทางวิมานของเทพองค์ใด พระองค์ก็ทรงตัดสินให้เป็นบริวารของเทพองค์นั้น หากเทพบุตรเทพธิดาผู้ที่อุบัติเกิดใหม่นั้น ไม่แลดูวิมานของเทพองค์ใดเลย นิ่งเฉยๆ อยู่อย่างนั้น ท่านจอมเทพก็จะทรงตัดสินให้เป็นบริวารของพระองค์เอง

หากว่าตนได้เคยสร้างบุญกุศลไว้มากพอเพียง ก็จะไม่อุบัติเกิดในวิมานของตนเอง เพราะว่ามีปราสาทพิมานพร้อมทั้งเทพบริวารคอยต้อนรับอยู่แล้ว ไม่ต้องไปเป็นบุตรธิดาหรือเป็นเทวดารับใช้ของเทพองค์ใด จะมีชีวิตที่เป็นอยู่อย่างสบาย มีอิสระเสรี มีความสุข เสวยทิพยสมบัติอยู่ในสวรรค์ชั้นนั้นๆ ทิพยปราสาทก็มีความสวยงามวิจิตรพิสดารแตกต่างกันออกไปตามกำลังบุญ ตั้งแต่วิมานเงิน วิมานทอง วิมานแก้ว และมีที่พิเศษออกไปอีกเยอะแยะมากมาย เทวดาจะเสวยสุขจนกว่าจะ

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๓

หมดอายุขัยหรือหมดบุญที่ได้ทำเอาไว้

เมื่อกล่าวถึงความเป็นอยู่ของทวยเทพในโลกสวรรค์ เทวดาเขาจะมีรูปโฉมผิวพรรณวรรณะเป็นทิพย์สวยสดงดงามมาก สรีระกายก็เกลี้ยงเกลาสอาดบริสุทธิ์ ปราศจากมลทินไผ่ผ้าทุกอย่าง ไม่มีกลิ่นเหม็นในกายเหมือนมนุษย์เรา เทวดาจะเนรมิตกายให้ใหญ่โต หรือเล็กเท่าใดก็ได้ตั้งใจปรารถนา เพราะกายของเขเป็นทิพย์ พวกเทวดาจะมีเทวฤทธิ์ คือมีฤทธิ์ที่เกิดขึ้นเองตามกำลังบุญ เช่นนึกคิดอยากได้อะไรก็จะได้ตั้งใจปรารถนา หรือระลึกชาติได้ในระดับหนึ่ง มีตาทิพย์ หูทิพย์ รู้วาระจิตของมนุษย์ แปลงร่างก็ได้ เป็นต้น

เทวดาจำนวนเป็นพันองค์สามารถที่จะเนรมิตตัวให้เล็กลง แล้วเข้าไปอยู่รวมกัน ในสถานที่ที่เล็กประมาณเท่าปลายเส้นผม ก็ได้เช่นในสมัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรายังทรงมีพระชนม์ชีพอยู่ บางครั้งหมู่เทวดาได้พากันมาเฝ้าพระองค์เพื่อสดับรับฟังพระธรรมเทศนา มีมากมายนับจำนวนได้ถึง ๑๐,๐๐๐ โภกขี ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องเนรมิตกายให้เล็กลง เพื่อจะได้ฟังธรรมอยู่ใกล้ๆ พระพุทธองค์

อีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจก็คือพวกเทวดาจะบริโภคสุธาโภชน ซึ่งเป็นอาหารทิพย์ สุธาโภชนที่เขาบริโภคเข้าไปแล้ว จะซึมหาย

ชีวิตชาวสวรรค์

๑๕๘

ไปในกายจนหมด และตราบไธที่ยังมีชีวิตเป็นเทพอยู่ในสวรรค์ จะไม่มีอุปัทวันตรายใดๆ ที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือไม่มี ศัสตราอาวุธต่างๆ ที่จะมาเบียดเบียนบีทาได้ พวกเขาจะมีชีวิต ความเป็นอยู่อย่างสุขสำราญ รัศมีที่เกิดจากอาภรณ์ต่างๆ ก็ดี รัศมีของปราสาทพิมานที่ทวยเทพสถิตอยู่ก็ดี และรัศมีกาย ของเทวดาทั้งหลายเองก็ดี จะส่องแสงสว่างรุ่งเรืองตลอด

เมื่อเทวโลกเต็มไปด้วยรัศมีรุ่งเรืองสว่างไสวเช่นนี้ ใน เทวโลกจึงไม่มีเวลากลางคืน มีแต่ทิวาวารที่ปรากฏ เป็นจุด กลางวันอยู่ตลอดเวลาจึงไม่ต้องมีการตามประทีปโคมไฟน้อยใหญ่ ให้เหนื่อยยาก เทวโลกจะส่องสว่างได้เองด้วยอำนาจแห่งรัศมี ของวัตถุสิ่งของต่างๆ นี่ก็เป็นเทวานุภาพที่มีความพิเศษที่เกิดขึ้น ด้วยบุญฤทธิ์ทั้งนั้น ถ้าหากพวกเรตั้งใจทำความดี สัมสมบุญไว้ ให้มากๆ ลักวันหนึ่งเราก็จะได้ไปเป็นอย่างชาวสวรรค์ ดังที่ หลวงพ่อได้กล่าวไว้ในตอนต้น เพราะฉะนั้นถ้าอยากเป็นสหาย แห่งเทวดา ก็ให้ทุ่มเทสร้างบารมีกันอย่างเต็มที่ มีอิริยโอตตปปะ และมีศีล ๕ เป็นปกติกันทุกคน

๒๒

จ ำ ตู ม ห ร ำ ชี ก ำ

คุณก่อนสารีบุตร บุคคลบางคนในโลกนี้ ยังมีความหวังให้
ทาน มีจิตผูกพันในผลของทาน ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไป
จักได้เสวยผลทานนี้ เขาให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้
ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก ประทีปและเครื่องบริโภคน้ำ
แก้มณะหรือพรหมณ์ คุณก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น
เมื่อเขาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดาชั้นจาตุ-
มหาราชิกา

จาตุมหาราชิกา

๒๐๑

สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมา ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย สิ่งที่จะเป็นอนุสรณ์แห่งชีวิตให้อนุชนรุ่นหลังได้อนุโมทนา มีเพียงบุญกุศลและคุณงามความดีที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้วเท่านั้น ดังนั้นเราจึงไม่ควรประมาทในชีวิต ควรใช้วันเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีให้เต็มที่ หมั่นฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อม ทั้งกาย วาจา ใจ สั่งสมความบริสุทธิ์และบุญกุศล ซึ่งจะเป็นเพื่อนแท้ในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เราจะได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เข้าถึงเอกนัตบรมสุข คือสุขที่คงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดไป

มีธรรมสัจจาทิพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตอบคำถามของพระสารีบุตรเถระ ซึ่งปรากฏอยู่ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร บุคคลบางคนในโลกนี้ ยังมีความหวังให้ทาน มีจิตผูกพันในผลของทาน ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ เขาให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก ประทีปและเครื่องบริโภคน้ำแก้วนมหรสพหรือพราหมณ์ ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น เมื่อเขาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา”

จาตุมหาราชิกา

๒๐๒

*เส้นทางไปสวดยสุขอยู่ในสุคติสวรรค์แต่ละชั้น จะมีวิธีการไปที่คล้ายๆ กัน คือต้องสั่งสมบุญเป็นหลัก เพราะบุญที่สั่งสมไว้ดีแล้วเท่านั้น จึงจะทำให้ได้สวรรค์สมบัติ แต่ในความแตกต่างก็คือ ขึ้นอยู่กับกำลังบุญ หากใครมีบุญมากก็ได้ไปสวรรค์ชั้นสูงๆ มีบริวารและวิมานมากมายอีกทั้งประณีตกว่าผู้มีบุญน้อย อายุชัวยกยืนยาวกว่า ใครสั่งสมบุญมากก็มีความสุขอันเป็นทิพย์มากกว่าผู้สั่งสมบุญไว้น้อย และการจะไปอุบัติในสวรรค์แต่ละชั้น ยังขึ้นอยู่กับแรงอธิษฐานของผู้ทำบุญด้วยว่า ทำบุญแล้วอยากไปอยู่สวรรค์ชั้นไหน ถ้าบุญถึงก็ได้ไปอยู่ตามคำอธิษฐานนั้น

ครั้งนี้ หลวงพ่อจะอธิบายถึงสวรรค์ชั้นแรก คือ จาตุ-มหาราชิกา ซึ่งจะเล่าย่อๆ เพราะหากจะเล่ารายละเอียดของสวรรค์แต่ละชั้น คงใช้เวลามาก เพียงชั่วโมงเดียวหรือวันเดียวคงไม่พอ จะเล่าเท่าที่เวลาอำนวย และเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อพวกเรานักสร้างบารมีทั้งหลาย

สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา มีท้าวมหาราช ๔ พระองค์ หรือที่เรียกว่า ท้าวจาดูโลกบาล เป็นจอมเทพปกครอง และ

*ภูมิบาลินี (พระพรหมโมลี)

จิตตมหาราชิกา

๒๐๓

เนื่องจาก ทุกองค์ทรงเป็นพุทธศาสนิกชน ทำให้สามารถ
ปกครองเหล่าเทวดา นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ กุมภัณฑ์ให้อยู่
ร่วมกันอย่างมีความสุขได้

เทพนครใหญ่ๆ มีอยู่ ๔ แห่ง ทุกแห่งมีกำแพงทองงาม
อร่าม ประดับไปด้วยแก้ว ๗ ประการ บานประตูกำแพงทำด้วย
แก้วมณี มีปราสาทซึ่งรุ่งเรืองสวยงามอยู่เหนือประตูทุกประตู
ภายในเทพนครที่กว้างใหญ่ไพศาลนั้น มีปราสาทแก้วมากมาย
ซึ่งเป็นวิมานอันเป็นที่อยู่ของชาวสวรรค์ แผ่นพื้นที่รองรับก็ไม่
เหมือนแผ่นดินในเมืองมนุษย์ แต่เป็นพื้นทองคำมี เงินก็มี ราชเรียบ
และอ่อนนุ่มยิ่งนัก

เมื่อเหล่าเทวดาเหยียบลงไปนั้นจะอ่อนยุบลง และกลับ
เต็มขึ้นมาเหมือนเดิม รอยเท้าของชาวสวรรค์จึงไม่ปรากฏ
นอกจากนี้ ยังมีสระโบกขรณีมีน้ำใสเย็น เต็มไปด้วยปทุมชาติ
นานาชนิด ส่งกลิ่นหอมตลบอบอวลไปทั่วอาณาบริเวณ เสมือน
มีใครเอาน้ำอบน้ำหอมไปพรมไว้ มีดอกไม้ธูปเทียนพันธุ์สีอันวิจิตร
ตระการตา และมีต้นไม้สวรรค์ ซึ่งมีผลดกและรสโอชาอย่างยิ่ง
เหล่าไม้ดอกไม้ประดับก็จะออกดอกมีผลอันเป็นทิพย์ ให้ทวยเทพ
ได้เสวยและชื่นชมอยู่ตลอดทุกฤดูกาล

ชีวิตความเป็นอยู่ที่เล่ามานี้ หมายถึงเหล่าเทพชั้นสูง

จากตำราวิชา

๒๐๔

ซึ่งสถิตอยู่ที่จากตำราวิชา ถ้าต่ำกว่านั้นลงมา ก็มีความหลากหลายมาก บ้างอยู่รวมกันเป็นเผ่าพันธุ์ของตัว เช่น นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ วิยาธร กุมภภัณฑ์ เป็นต้น ความเป็นอยู่ของบางกลุ่มก็หยาบลงมาเกือบใกล้ๆ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีเหล่าเทวดาชั้นต่ำที่ถือว่ายังเป็นชาวสวรรค์ชั้นนี้อาศัยอยู่ในสถานที่ต่างๆ เช่น เทวดาบางพวกมีวิมานอยู่บนยอดเขา บางพวกอยู่ที่เชื่อมเขาบรรพต บางพวกมีวิมานอยู่บนอากาศ หรืออยู่บนต้นไม้ ที่เรียกว่าพวกภูมมเทวา รุกขเทวา อากาศเทวา มีมากมายเต็มไปหมด

ทางด้านทิศตะวันออกของสวรรค์ชั้นจากตำราวิชา มีท้าวธตรฐมหาราชเป็นจอมเทพผู้ปกครอง มีบุญญาธิการมาก มีรัศมีมาก เทวดาที่อุบัติเป็นบุตรของพระองค์ก็มีมากมาย ล้วนแต่มีกำลังมาก มีฤทธิ์มีอำนาจมาก พระองค์ทรงเป็นอธิบดีปกครองทวยเทพในเทพนครด้านทิศบูรพาโดยธรรม

นอกจากจะทรงเป็นจอมเทพ ปกครองเทพบริวารในเทพนครทิศบูรพาดังกล่าวแล้ว ท้าวธตรฐมหาราชยังทรงเป็นอธิบดีปกครองหมู่คนธรรพ์ และวิยาธร คนธรรพ์เป็นเทพพวกหนึ่งซึ่งอยู่ในสวรรค์ชั้นจากตำราวิชา มีความถนัดในด้านดนตรี ศิลปะ ขับร้อง ฟ้อนรำ และชำนาญในเพลงขับเป็นพิเศษ

จากสมาคมนิกายเถรวาท

๒๐๕

มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในหมู่เทวดาทั้งหลาย เช่น คนธรรพ์ เทพบุตร ท่านหนึ่งมีนามว่า สุธรรมา ชำนาญในการตักลองมาก มีกลองประจำตัวชื่อ สุรินทร์ เทพบุตรสุธรรมาจะมีความสามารถตักลอง ให้ผู้ฟังได้รับทุกอารมณ์ที่ปรารถนา

เมื่อเทพบุตรตักลองประสานเสียงกัน จะมีความไพเราะ เสนาะโสตมาก ไม่ว่าจะเป็นเทวสันนิบาตเพื่อความสนุกสนาน บันเทิงที่ไหน ก็จะมีหมู่คนธรรพ์ไปร่วมด้วย โดยทำหน้าที่เป็นผู้ขับกล่อม และเรียงระบำรำฟ้อนให้ปวงเทพได้รับความสุข สำราญใจ บางคราวก็มีเทพนารีเข้าร่วมด้วย เป็นการเพิ่มความสนุกสนานให้เหล่าเทวดามากยิ่งขึ้น แม้แต่ท้าวลักกเทวราช ซึ่งเป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็ยังทรงมีพระทัยโปรดปราน ตรัสสั่งให้หมู่คนธรรพ์ไปร่วมงานเทวสันนิบาต เช่นนี้เสมอ

โดยเฉพาะปัญจสิขคนธรรพ์ ท่านผู้นี้เป็นเทพบุตรสุดโสภาค มีรูปร่างงดงาม เป็นที่เสน่হারักใคร่ของเหล่าเทพทั้งหลาย ชอบไว้มวยยาว แล้วเกล้าผมเป็นห้าเกล้า ฉะนั้นจึงมีนามว่า ปัญจสิขะ มีฝีมือในทางตีพิณเป็นยอด เป็นที่โปรดปรานของพระอินทร์มาก เมื่อครั้งที่พระบรมศาสดาเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นั้น พระพุทธองค์ได้เสด็จลงทางบันไดแก้ว พระอินทร์เสด็จลงทางบันไดทองด้านขวา บันไดเงินเป็นของ

จากatumhara.chika

๒๐๖

พวกพรหม ส่วนปัญญาธิคนธรรพ์จะนำหน้าถือพิณมีสีเหมือนผิว
ผลมะตูมสุก คั่นพิณทำด้วยแก้วอินทนิล สายพิณทำด้วย
แก้วประพาฬ ตีตขับร้องประสานเสียงด้วยมธุรติพย์ไพเราะ
เสนาะโสมมาก

ทางด้านทิศใต้ของสวรรค์ชั้นนี้ มีท้าววิรุฬหกมหาราช
เป็นจอมเทพผู้ปกครอง เทพบุตรผู้เป็นโอรสของพระองค์นี้
มีกำลังมาก มีฤทธิ์มีอานุภาพ มียศเป็นอันมาก พระองค์ทรง
ปกครองเทพบริวารทางด้านทิศใต้ และเป็นอธิบดีของพวก
กุมภภันท์ซึ่งเป็นกายทิพย์พวกหนึ่ง มีรูปร่างแปลกพิกล คือ
มีท้องใหญ่ มีอันทะเหมือนหม้อ ฉะนั้นจึงได้นามว่า กุมภภันท์
ซึ่งแปลว่า เหล่าสัตว์ที่มีอันทะเหมือนหม้อ และพวกครุฑซึ่งมี
รูปร่างแปลกประหลาด คือมีตัวเป็นคน มีมือเหมือนคน แต่มี
ปากเหมือนนก นอกจากนี้ยังมีสัญลักษณ์พิเศษที่สังเกตได้ง่าย
ก็คือ มีร่างกายกำยำ และมีท่าทางน่าเกรงขาม อีกทั้งมีปีกและ
เท้าเหมือนนก เพราะฉะนั้นจึงได้นามว่า ครุฑ

ทางทิศตะวันตก มีท้าววิรูปักษ์มหาราชเป็นจอมเทพ
เทพบุตรที่เป็นโอรส ต่างก็มีกำลัง มีฤทธิ์มากทั้งนั้น พระองค์
ทรงปกครองเทพบริวารในด้านทิศตะวันตก ทั้งยังทรงเป็น
อธิบดีของพวกนาคอีกด้วย พวกนาคนี้มีฤทธิ์มาก พิษของนาค
จะมีฤทธิ์กล้ำมาก สามารถตัดผิวคนได้ภายในพริบตาเหมือนกับ

จากสมาคมนิกายเถรวาท

๒๐๓

คมดาบ ทำให้ถึงแก่ความตายได้ นอกจากนั้นพวกนาคยังสามารถเนรมิตตนได้ หากจะเที่ยวไปในที่ต่างๆ โดยบางครั้งก็เป็นงู หรือบางครั้งก็แปลงร่างเป็นมาณพหนุ่ม เพื่อเที่ยวไปในป่าหรือสถานที่ต่างๆ ได้อย่างสุขสบาย

ทางด้านทิศเหนือ มีท้าวเวสสวัณมหาราชเป็นจอมเทพ ผู้ปกครอง หรือที่ทรงเป็นอธิบดีปกครองพวกยักษ์ เหล่ายักษ์ก็มีหลายประเภท ตั้งแต่ยักษ์บนโลกมนุษย์ ยักษ์ที่มีฤทธิ์น้อย จนถึงมีอำนาจมาก พระองค์ต้องคอยสำรวจตรวจตราความเรียบร้อยของยักษ์เพื่อไม่ให้มาทำร้ายมนุษย์ และไม่ให้นำร้ายหรือรุกร้าเขตแดนของกันและกัน ถ้ายักษ์ตนไหนทำผิด ก็จะถูกลงโทษเหมือนในโลกมนุษย์ ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับยักษ์นั้น คราวหน้าหลวงพ่อก็จะเล่าว่ามีกี่ประเภท และมีความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง

ขอให้ทุกท่านหมั่นสั่งสมบุญกันไว้มากๆ เมื่อละโลกไปแล้ว หากปรารถนาจะไปบังเกิดเพื่อเสวยบุญอยู่สวรรค์ชั้นไหน ก็จะสามารถตั้งใจปรารถนา ความสุขและความสมหวังจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยบุญอย่างเดียวนั้นๆ ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญกันทุกวัน จนกว่าจะถึงวันสุดท้ายของชีวิต

๒๓

พ ญ า น าค ๔ ต ร ะ กู ล

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
เราอนุญาตให้แม่เมตตาคิต
ไปสู่ตระกูลพญางูทั้ง ๔ นี้
เพื่อจะได้ปกป้อง คุ่มครองรักษาตนเองให้ปลอดภัย

พจนานาค ๔ ตระกูล

๒๑๐

ความเมตตาปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมโลก เป็นทางมาแห่งสันติภาพอันไพบูรณ์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่มีการแก่งแย่ง ครอบครองกันอย่างที่เรากันอยู่เป็นประจำ เมตตาธรรมจะช่วยคำจุนโลก เปลี่ยนแปลงกระแสโลกที่กำลังร้อนแรงด้วยไฟกิเลสเป็นกระแสแห่งความดีที่เกิดจากใจใสบริสุทธิ์ รุกเจียบไปในบรรยากาศโลก มวลมนุษยชาติจะปรองดองกัน มีสมบัติสิ่งของเครื่องใช้อะไรที่พอจะแบ่งปันกันได้ ก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไปโดยถือว่าสมบัติทั้งหลายเป็นของกลางของโลก โลกทั้งโลกก็คือบ้านหลังใหญ่ที่มีสมาชิกในบ้านมากมาย พวกเราทุกคนคือหมู่ญาติเพื่อนพ้องพี่น้องกัน ที่ยังต้องเดินทางไกลในสังสารวัฏไปสู่ฝั่งแห่งพระนิพพานด้วยกัน

*พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงให้แผ่เมตตาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย รวมไปถึงเหล่าคน ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้แผ่เมตตาจิตไปสู่ตระกูลพญางูทั้ง ๔ นี้ เพื่อจะได้ปกป้อง คุ่มครองรักษาตนเองให้ปลอดภัย”

พจนานาค ๔ ตระกูล

๒๑๑

จากนั้นท่านก็ให้สวดมนต์แผ่เมตตาไปให้พญางูทั้ง ๔ ว่า

วิรูปกุเขหิ เม เมตตํ เมตตํ เอราปเถหิ เม ฉพยาปุตเตหิ
เม เมตตํ เมตตํ กณหาโคตมเกหิ จ เป็นต้น แล้วก็ไล่เรื่อยไป
จนจบ ซึ่งเวลาพระสงฆ์ไปเจริญพระพุทธรูปที่บ้านหรือในงาน
พิธีต่างๆ พวกเราก็คงจะได้ยินกันอยู่บ้าง ความหมายย่อๆ คือ
ขอให้พวกเรากับพญางูตระกูลวิรูปกษะกัฏฐิ ตระกูลเอราปถะกัฏฐิ
พญางูตระกูลฉพยาปุตตะกัฏฐิ หรือพญางูตระกูลกัณหาโคตมกะกัฏฐิ
จงได้มีเมตตาต่อกัน อย่าได้รบกวณเบียดเบียนกันเลย ไม่ว่าจะ
เป็นสัตว์สองเท้า สี่เท้า มีเท้ามากเท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม
สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์บก สัตว์น้ำ ที่มีทุกข์ก็ขอให้พ้นทุกข์ ที่มีสุข
แล้วก็ขอให้มีความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป

พญางู หรือที่เราเรียกว่า พญานาค เป็นเจ้าแห่งสัตว์เลื้อย
คลานทั้งหมด แม้พญานาคจะเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่ก็เป็นผู้มี
ฤทธาานุภาพมาก จัดอยู่ในภูมิของจาตุมหาราชิกา นาคแบ่งออกเป็น
เป็น ๔ ตระกูลใหญ่ๆ คือตระกูลวิรูปกษะ เป็นตระกูลนาคที่ใหญ่
ที่สุด ต่อมาคือตระกูลเอราปถะ ตระกูลฉพยาปุตตะ และ
กัณหาโคตมะ นอกจากนั้นยังแบ่งเป็นตระกูลย่อยๆ อีกถึง ๑,๐๒๔
ชนิด คือ พวกสัตว์เลื้อยคลานประเภทงู ทั้งที่เป็นงูเห่า งูจงอาง
งูเหือง และงูทุกชนิด เป็นลูกเป็นหลานของพญานาคทั้งนั้น

พญานาค ๔ ตระกูล

๒๑๒

โดยเฉพาะพญานาคตระกูลวิรูปักษ์ มีท้าววิรูปักษ์เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นหนึ่งในท้าวโลกบาลทั้ง ๔ ที่ปกครองสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาอีกด้วย นาคพิภพทั้งหมดจะอยู่ในความดูแลของท่าน พญานาคนี้มีฤทธิ์มาก สามารถเนรมิตกายเป็นเทวดาได้ เหาะขึ้นไปเฝ้าพระอินทร์บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ก็ได้ เนรมิตกายเป็นมนุษย์เดินทางท่องเที่ยวไปในมนุษย์โลกเหมือนพวกเราก็ได้ แม้ว่าพญานาคจะมีฤทธิ์มีเดชสามารถแปลงร่างได้ แต่ในขณะที่ปฏิสนธิและเวลาลอกคราบ หรือในขณะที่กำลังเสพเมถุนกับนางนาค ในขณะที่นอนหลับ จะขาดสติ และในเวลาตายจะต้องกลายร่างเป็นนาคเหมือนเดิม

เหมือนในสมัยพุทธกาล นาคบางตนปรารถนาจะบวชเป็นพระภิกษุ ถึงกับแปลงร่างเป็นมนุษย์แล้วมาขอบวช แต่เวลานอนหลับเผลอสติ ก็ต้องกลับกลายร่างเป็นพญานาคเหมือนเดิมใหญ่โตมากที่สุดทีเดียว พระเถรตถาคตก็ไปทั่วทั้งวัด พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงต้องให้ท่านลาสิกขาไป เพราะเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ไม่สามารถปฏิบัติธรรมให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้ แต่ก็ให้ไปรักษาอุโบสถศีลให้ดีจะได้เกิดเป็นมนุษย์เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง

นอกจากนี้ พระพุทธองค์ยังทรงบัญญัติสิกขาบทว่า “ห้ามภิกษุสามเณรฉันเนื้องู” เพราะงูเป็นสัตว์ในตระกูลนาค ถ้าหากนาครู้ว่าภิกษุฆ่างูหรือฉันงู ซึ่งเป็นพวกเดียวกับตน ก็จะมี

พญานาค ๔ ตระกูล

๒๑๓

เกิดความโกรธ ผูกพยาบาทอาฆาตและเป็นปฏิปักษ์กับพระภิกษุ เมื่อได้โอกาสก็อาจจะมาทำร้ายพระภิกษุ และหากพญานาคเกิดโมโหขึ้นมา ก็สามารถพ่นพิษใส่ หรือฉกกัดมนุษย์ให้ถึงแก่ความตายได้ เวลาพญานาคบงกชควั่นไฟ ก็สามารถที่จะเผาเมืองทั้งเมืองให้หมดไหม้เป็นจุณได้ มีนาคหลายตนที่เก่งกล้าสามารถต่อสู้กับผู้มีฤทธิ์มีอานุภาพได้

ในสมัยแรก พระบรมศาสดาก็เคยทรงมานพญานาคจากที่เคยมีฤทธิ์มีเดชมาก จนพระองค์ต้องจับใส่ในบาตร พระมหาโมคคัลลานะก็เคยต่อสู้กับพญานาคนั้นโทปนันทะ ที่มาขวางทางเสด็จไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหล่าพระอรหันต์ ในที่สุดท่านก็ชนะ แล้วให้พญานาคมาขอขมาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนเกิดความเลื่อมใส และยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

อายุของพญานาคนั้นไม่แน่นอน บางตนมีอายุยืนยาวมาก บางตนมีอายุไม่กี่ปีก็ตาย พวกที่มีอายุยืนมากนั้น ขนาดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติในโลกนี้ถึง ๕ พระองค์ก็ยังมีชีวิตอยู่ อย่างพญากาลนาคราชมีอายุตั้งแต่พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมนพุทธเจ้า พระกัสสปพุทธเจ้า จนถึงพระสมณโคดมพุทธเจ้าของเรา แล้วยังจะมีอายุยืนต่อไปจนถึงพระศรีอริยเมตไตรย

พญานาค ๔ ตระกูล

๒๑๔

ในวันที่เจ้าชายสิทธัตถะได้อธิษฐานให้เถาทองคำลอย
ทวนกระแสแม่น้ำนั้น เถา ก็ได้ลอยทวนกระแสขึ้นไปอย่างน่าอัศจรรย์
แล้วก็จมลงไปในแม่น้ำเนรัญชรา พญากาลนาคราชได้ยินเสียง
เถาทองคำกระทบกับพื้น ก็ตื่นจากหลับ และอุทานว่า “โอ
พระพุทเจ้าเสด็จมาอุบัติเป็นองค์ที่ ๔ แล้วหรือนี่” แล้วก็หลับต่อ

ในนาครพิภพสวยงามมากทีเดียว มีอุทยานที่น่ารื่นรมย์
เต็มไปด้วยรัตนะ เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสวรรค์ชั้นจาตุ-
มหาราชิกา สวรรค์ชั้นนี้มีพวกกายทิพย์ที่แตกต่างกันมาก ทั้งนาค-
ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ กุมภภณฑ์ และมีฤทธิ์มีเดชมีอำนาจมาก
ในมหาสมุทรมีสัตว์ตัวโตๆ และที่พิสดารอีกมาก เวลานาครเล่นน้ำ
ตัวใหญ่เป็นร้อยโยชน์ก็มี สองร้อยโยชน์ก็มี บางทีก็มาปรากฏ
ตัวให้คนเห็น แต่ก็ไม่ได้เห็นกันบ่อยนัก

พญานาคเองก็รู้ตัวว่า เป็นเพียงสัตว์เดียรัจฉาน มีกบ
เป็นภักษาหาร จึงอยากเกิดเป็นมนุษย์บ้าง หรืออยากไปเป็น
เทวดาเสวยสุขในสวรรค์บ้าง เหมือนพญานาคฐิริทัตตะ
ท่านเป็นลูกของท้าววิรูปักษ์ ในวันพระได้ติดตามบิดาไปเฝ้า
พระอินทร์บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เห็นสมบัติในสวรรค์แล้ว
ก็อยากมาเกิดเป็นเทวดาเพื่อเสวยทิพยสมบัติเหล่านั้นบ้าง
ครั้งกลับมาเมืองบาดาล จึงตั้งใจสมาทานอุโบสถศีล

พญานาค ๔ ตระกูล

๒๑๕

เมื่อพญานาคตั้งใจจะรักษาศีลในนาคพิภพนั้น มักจะมีพวกนางนาคมาฉวยวิภาษคถาครอบงำเป็นประจำ ทำให้ศีลไม่บริสุทธิ์ ท่านจึงตัดสินใจขึ้นไปรักษาอุโบสถศีลอยู่บนเมืองมนุษย์ โดยขนดตัวล่อมจอมปลวกไว้ และอธิษฐานจิตมั่นว่า แม้จะมีผู้มาทำร้าย หรือจับไปฆ่าเป็นอาหาร ก็จะไม่ยอมให้ศีลต่างพร้อยเด็ดขาด จะข่มความโกรธไว้ เพราะถ้าพญานาคโกรธขึ้นมา ก็สามารถฟันไฟเผาคนนั้นให้ตายได้ในทันที

ต่อมาท่านถูกพราหมณ์อาลัมพายน์จับไปทรมาน แล้วสั่งให้ฟ้อนรำบ้าง หรือแม้จะสั่งให้ทำอะไร ท่านก็ทำตามโดยไม่โกรธแม้แต่นิดเดียว ท่านใช้ขันติธรรม อดทนเพื่อหวังบ่มบารมีให้แก่วรรพ มหาชนที่มาดูการแสดงต่างชอบอกชอบใจ และมอบเงินทองให้กับพราหมณ์จนร่ำรวย แต่แม้จะร่ำรวยแล้วพราหมณ์ก็ไม่ยอมปล่อยพญานาคให้เป็นอิสระ สุดท้ายนางนาคต้องมาช่วยเหลือให้เป็นอิสระดังเดิม นี่พญานาคยังอยากสร้างบารมีเลย แล้วเราซึ่งเป็นมนุษย์ได้กายที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการสร้างบารมี ก็ควรที่จะสร้างบารมีให้เต็มที่

เราจะเห็นว่า ยังมีสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลก ในภพทั้งสามนี้ ที่มีชีวิตจิตวิญญานเหมือนๆ กับเรานี่แหละ เพียงแต่มีรูปร่างที่แตกต่างกันไป แต่ใจนั้นก็ปรารถนาอยากจะพ้นจากทุกข์

พจนานาค ๔ ตระกูล

๒๑๖

มีความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ซึ่งคราวนี้เรารู้แล้วว่า เพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตายอีกประเภทหนึ่งของเรานั้น คือพจนานาค เราควรทำความรู้จักและมีเมตตาจิตเป็นมิตรไมตรีต่อกัน อีกทั้งควรมีเมตตาต่อสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าด้วย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์สองเท้า สี่เท้า มีเท้ามาก มีเท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม เราจะได้เป็นที่รักของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

ถ้าท่านใดสวดมนต์บทชั้นรปิตรได้ก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นบทสวดที่หลวงพ่อดำกล่าวไว้ในตอนต้น เวลาเดินทางใกล้ไกล จะได้สะดวกปลอดภัย จะเที่ยวป่าเที่ยวเขา ลงน้ำลงทะเล พวกสัตว์ร้าย ทุกชนิดจะได้ไม่มาเบียดเบียน เราเป็นมนุษย์ นับว่าได้อัตภาพที่ประเสริฐที่สุดแล้ว แม้จะไม่มีฤทธิ์มีเดชเหมือนพจนานาค แต่ถ้าฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ก็สามารถทำ อภิญญาสมาบัติให้เกิดขึ้นได้ และที่โชคดียังไปกว่านั้นอีกก็คือ สามารถทำจิตให้หลุดพ้นจากอาสวกิเลสทั้งหลายได้ดีกว่า การได้อัตภาพเป็นนาคหรือเป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้นให้รักษา ความเป็นผู้มีโชคเอาไว้ให้ดี และหมั่นฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์ยิ่งๆ ขึ้นไป ด้วยการปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะได้มีที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกๆ คน

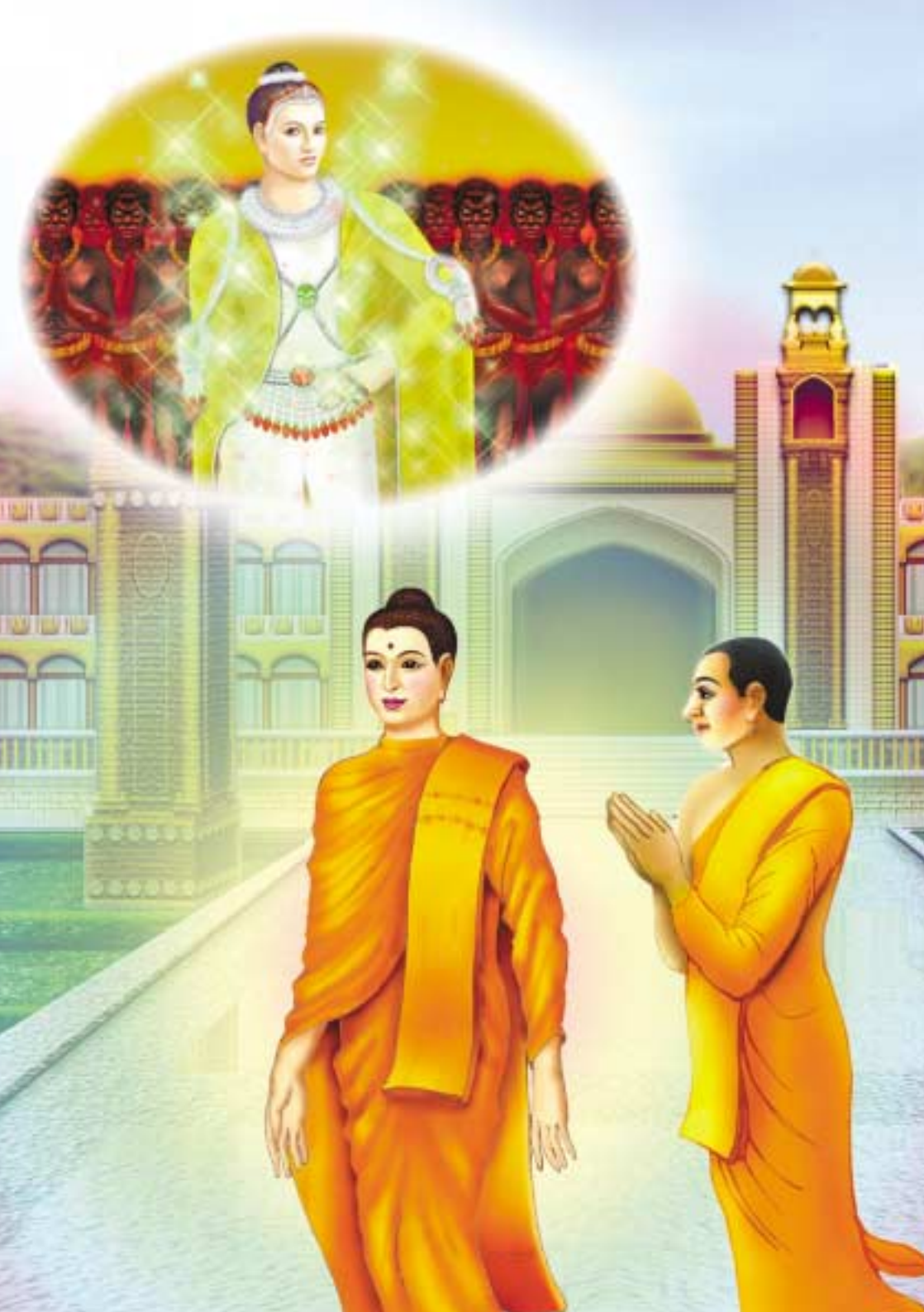

๒๔

ยั ก ษ์ ป ระ เภ ท ต่ า ง ๆ

ข้าพระบาทเข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสุวรรณ-
มหาราช ข้าพระบาทจุติจากนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชาในหมู่
มนุษย์อีก ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง จากมนุษยโลก
อีก ๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปอยู่ในระหว่าง ๒ โลกนี้ ๑๔ ครั้ง
จึงคุ้นเคยกับสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาที่เคยอยู่มาก่อน

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๑๕

ในชีวิตประจำวันเราต้องเห็นเกี่ยวกับการกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน เรื่องครอบครัวและเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็น เรื่องธรรมดาสำหรับชีวิตของผู้ครองเรือน ส่วนโอกาสที่จะ บำเพ็ญเพียรเพื่อบำรุงทำความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้บังเกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่หาเวลาได้ยากยิ่ง ดังนั้นเราจะต้องรู้จักบริหารเวลา จัดสรรเวลาเพื่อการปฏิบัติธรรม เพราะช่วงเวลาแห่งการทำใจ หยุดใจนิ่งนี้ เป็นช่วงเวลาที่มียุทธค่าและก่อให้เกิดบุญกุศลอย่าง มหาศาล ใครทำอย่างนี้ถือว่าเป็นผู้ฉลาดและไม่ประมาทในการ ดำเนินชีวิต บุญบารมีก็จะเพิ่มพูนมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนเต็มเปี่ยม บริบูรณ์ได้ในที่สุด

มีถ้อยคำที่ยกษัตริย์หนึ่งกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

***“ข้าพระบาทเข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสวัณ-
มหาราช ข้าพระบาทจุติจากนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชา
ในหมู่มนุษย์อีก ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง
จากมนุษย์โลก อีก ๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปอยู่ในระหว่าง ๒
โลกนี้ ๑๔ ครั้ง จึงคุ้นเคยกับสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกาที่เคย
อยู่มาก่อน”**

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๐

นี่เป็นถ้อยคำของยักษ์ผู้มีอำนาจมากคนหนึ่ง ซึ่งแม้ไม่ได้เป็นจอมเทพอยู่ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา แต่ก็เป็นสหายของท้าวมหาราชทั้ง ๔ และถ้อยคำนี้เป็นการยืนยันการเลือกเกิดในสวรรค์ว่า ถ้ามีบุญมากแล้ว ยากไปเกิดในสวรรค์ชั้นไหนก็ได้แล้วแต่ใจจะปรารถนา แต่ยักษ์ตนนี้ปรารถนาที่จะมาเกิดในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา เพราะคุ้นเคยกับการบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้มาหลายครั้งแล้ว ยักษ์ตนนี้ชื่อ ชนวลภัยักษ์ ซึ่งในอดีตก็คือพระเจ้าพิมพิสาร พระบิดาของพระเจ้าอชาตศัตรู ก่อนที่เราจะได้รับฟังความหลากหลายของยักษ์ เราจะมาฟังเรื่องราวยักษ์ชั้นสูงอย่างชนวลภัยักษ์กันก่อน

คราวหนึ่ง สมเด็จพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้ตรัสถามพระอานนท์ว่า “ดูก่อนอานนท์ เธอเคยได้ยินชื่อ ชนวลภัยักษ์มาก่อนบ้างไหม” พระอานนท์กราบทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่เคยได้ยินชื่อของยักษ์ตนนี้มาก่อนเลย พอได้ยินเข้าก็ขนลุกชูชัน ข้าพระองค์คิดว่า ผู้มีนามว่า ชนวลภัยักษ์นี้ ต้องไม่ใช่ยักษ์ชั้นต่ำ ต้องเป็นยักษ์ชั้นสูงเป็นแน่ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสแล้วว่า ในสมัยหนึ่ง พระองค์ได้เข้าจุตูปาตญาณ ตรวดดูด้วยพุทธจักขุเพื่อดูการไปเกิดมาเกิดของชาวมครว่า ชีวิตหลังความตายนั้นได้ไปบังเกิดที่ไหนกันบ้าง โดยเฉพาะในวันนั้น พระองค์ได้ตรวดดูพระเจ้าพิมพิสารว่า

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๑

เมื่อถูกพระเจ้าอชาตศัตรูทำปิตุฆาตแล้ว ในฐานะที่เป็นพุทธ-
ศาสนิกชน และได้ทำบุญไว้มากอีกทั้งได้บรรลุเป็นพระโสดาบันแล้ว
พระองค์ได้ไปบังเกิดที่ไหน

ในคตินั่นเอง ได้มียักษ์ตนหนึ่ง มีผิวพรรณผุดผ่อง
รูปร่างหน้าตาสวยงามมากเป็นพิเศษ มีรัศมีชานออกจากกาย
ประหนึ่งว่าจะรู้วาระจิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มาปรากฏ
เฉพาะพระพักตร์ของพระพุทธองค์ แล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่
พระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพระบาทมีนามว่า ชนวลสยักษ์ ข้าแต่
พระสุคตเจ้า แต่ก่อนนี้ ข้าพระบาทมีนามว่า พิมพิสาร ขณะนี้
ได้เข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสวัณมหาราช ข้าพระบาท
จุติจากอัทธภาพนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชาในหมู่มนุษย์อีก
ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง จากมนุษยโลกอีก
๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปมาอยู่ในระหว่าง ๒ โลกนี้ ๑๔ ครั้ง
จึงค้นเคยภพที่เคยอยู่มาก่อน

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระบาทมีความไม่ตกต่ำ อนึ่ง
ข้าพระบาทตั้งความปรารถนาไว้ว่า จักเป็นพระอริยบุคคลชั้น
พระสกิทาคามีในอนาคต ข้าพระบาทเป็นผู้ไม่ตกต่ำเมื่อเข้า
ประชุมในสุธรรมาเทวสภา ณ ราตรีวันเพ็ญ วัสสุปนายิกา
บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีเทพบริษัทยาประชุมมากมายนั่งอยู่
โดยรอบ ข้างหลังถัดจากอาสนะของท้าวมหาราชทั้งสี่ก็เป็น

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๒

อาสนะของข้าพระบาท”

นี่คือคำกราบบังคมทูลของพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งเป็นพระบิดาของพระเจ้าอชาตศัตรู ราชอาธิบดีแห่งแคว้นมคธในครั้งพุทธกาล ซึ่งไปบังเกิดเป็นยักษ์ผู้มีศักดิ์ใหญ่นามว่า ชนวสกะ อันที่จริงพระองค์เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน จะเสด็จไปบังเกิดเป็นเทพในสรวงสวรรค์ชั้นที่สูงกว่านี้ก็ได้ เพราะพระองค์ได้สั่งสมบุญไว้มาก ได้ถวายเวฬุวันมหาวิหารซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา แต่ที่พระองค์เสด็จมาบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ก็เพราะเคยอาศัยอยู่ที่นี้มาก่อน และปรารถนาจะอยู่ที่นี้อีกด้วยความคุ้นเคยนั่นเอง

เรามาดูระบบสังคมของยักษ์ว่า มีความเป็นอยู่กันอย่างไร ยักษ์แบ่งเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ คือ ยักษ์ชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นล่าง ถ้ายักษ์ชั้นสูงจะยินดีในการรักษาศีล จะแต่งชุดขาว ผิวพรรณวรรณะผ่องใส มีรัศมีกายที่สว่างไสว และความละเอียดประณีตก็จะดีกว่ายักษ์ที่ไม่รักษาศีล หน้าตาก็ไม่น่ากลัว เป็นยักษ์ใจดี ยักษ์พวกนี้เมื่อละจากสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาแล้ว ถ้ามีบุญมากพอก็จะเลื่อนขึ้นไปอยู่สวรรค์ชั้นสูงๆ ขึ้นไปได้ เหมือนชนวสยกยักษ์ที่เป็นอดีตพระเจ้าพิมพิสาร

ยักษ์มีหลากหลายความเชื่อ เขาจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ

ยักษประเภทต่างๆ

๒๒๓

บางพวกก็เป็นพุทธศาสนิกชน จะเป็นยักษ์ใจดี ไม่ยินดีในการเบียดเบียน บางพวกก็ชอบไสยศาสตร์เวทมนตร์คาถาอาคมเอาไว้ต่อสู้กัน เป็นมิชฌาภิภูมิกัมมิ ยักษ์พวกนี้แหละที่ท้าวเวสสุวรรณต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะไม่ประสงค์จะให้มาทำร้ายมนุษย์ โดยเฉพาะกับผู้ทรงศีลประพาศิทธธรรม

การบังเกิดขึ้นของยักษ์ เกิดได้ ๓ แบบ คือ แบบโอปปาติกะ คือเกิดปุปโตนันที เกิดแบบชลาพุชะ คือเกิดในครรภ์แบบมนุษย์ มีพ่อแม่แม่ เมื่อยักษ์ชายักษ์เกิด ความพอใจ ก็แต่งงานกัน จากนั้นก็อยู่ร่วมกันเหมือนมนุษย์ แล้วก็ตั้งครรรภ์ให้กำเนิดลูกเหมือนมนุษย์ทุกอย่าง ส่วนที่เกิดแบบสังเสทชะคือ ยักษ์จะเอามืออุ้งมือโคลง โผล่ลูกส่วน ปฏิสนธิวิญญานที่มีวิบากกรรมร่วมกันมาก็จะมาอุบัติเกิดเป็นยักษ์ทันที อย่างนี้ก็มี

ยักษ์มีการปกครองเป็นแบบหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด คล้ายในโลกมนุษย์นี้แหละ แต่ว่าซับซ้อนกว่ามาก โดยมีท้าวเวสสุวรรณ เป็นผู้จัดสรรพื้นที่ให้ ที่ต้องแบ่งกันเป็นเขตๆ อย่างนี้จะได้ไม่ทะเลาะกันเอง เพราะเขายังไม่หมดกิเลส บางพวกเสวยบุญ บางพวกเสวยกรรม ถ้าไม่มีฤทธิ์ก็จะทะเลาะกันเหมือนมนุษย์ ถ้ามีฤทธิ์ เช่นมีเวทมนตร์คาถา ก็สามารถเนรมิตกาย ใช้ฤทธิ์านุภาพเข้าประทุษร้ายกันก็ได้

ยักรัษประภะตต่างๆ

๒๒๔

อาวุธประจำกายของยักรัษชั้นสูงจะเป็นกระบองเพชร มีรัศมีสว่าง บางทีเหมือนสากดำข้าวแต่มิรัศมี บางทีเป็นดอก เป็นพระขรรค์ทองคำฝังรัตนชาติ ถ้ายักรัษชั้นกลางก็เป็นเพียง อาวุธประจำกาย อาวุธภาพก็ลดลงมา ส่วนยักรัษชั้นล่างไม่มี อาวุธพิเศษใดๆ เมื่อทะเลาะกันแล้ว หัวหน้าเขตก็จะเข้าไปห้าม คอยไกลเกลี่ยให้คืนดีกัน ถ้าใครผิดก็โดนลงโทษลงทัณฑ์กันไป

ปัญหาของพวกรัษชั้นนี้มีมากมาย เพราะเป็นพวกเจ้าโทสะ นอกจากเรื่องแย่งคู่ครองกันแล้ว ยังมีเรื่องแย่งเขตแดน เรื่อง แย่งอาหารบ้าง ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็คล้ายๆ ของมนุษย์ ส่วนยักรัษที่อยู่ในน้ำก็มีตั้งแต่ห้วยหนอง คลองบึง ไปถึงทะเล มหาสมุทร ยักรัษในมหาสมุทรตัวใหญ่มาก มียศ มีอธิปไตย ถ้าอยู่ตามห้วยหนอง คลองบึง ก็ตัวเล็กลงมา ถ้าหากสัตว์หรือ มนุษย์ที่เคยมีเวรมีกรรมกันมา แล้วหลุดเข้ามาในบริเวณนั้น ก็จะถูกรัษจับกินเป็นอาหารได้ แต่กรรมที่ตามมาให้ผลกับยักรัษ ตนนั้นก็คือ ตัวเองจะต้องลงไปช่วยราชการในยมโลก หรือบางครั้งก็ไปเป็นเจ้าหน้าที่ในยมโลก เพื่อช่วยทรมานสัตว์ในนรกที่ ทำบาปกรรมไว้ แต่ยักรัษบางประเภทก็ถือศีล จึงไม่ทำร้ายมนุษย์

ผู้ที่ทำบุญแล้วหลุดหังจิต มักจะมาบังเกิดเป็นยักรัษ ถ้า บุญมากก็เป็นยักรัษชั้นสูง มีความเป็นอยู่เหมือนชาวสวรรค์

ยักษประเภทต่างๆ

๒๒๕

แต่ถ้าโกรธก็จะกลายเป็นยักษ์ ถ้าบุญน้อยก็เป็นยักษ์ชั้นล่าง หรือเป็นยักษ์อยู่บนพื้นมนุษย์ เป็นยักษ์ชั้นต่ำคอยกินอาหารที่มนุษย์นำมาเช่น ไห้ว หรือคอยกินซากศพของเน่า ถ้าใครทำบุญ ด้วยใจที่ซุนมัว มีสิทธิ์จะไปอยู่ตรงนี้ หรือหากมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะได้รูปสมบัติที่เจอด้วยวิบัติ คือ ได้ร่างกายที่ไม่สมส่วน ผิวยาบกร้าน มีไฟฝ้าเต็มตัว มีลูกน้องบริวารก็มักจะทำให้ หงุดหงิด คือลูกน้องช่วยทำให้หงุดหงิดโมโหด้วย หากจะได้ สมบัติหรือสิ่งของ ก็จะได้ของไม่ประณีต นี่คือผลของการให้ทานด้วยใจซุนมัว

เพราะฉะนั้น ถ้าไม่อยากไปเกิดเป็นยักษ์ ให้หมั่นรักษา ใจใสๆ ทำบุญก็ให้เป็นบุญล้วนๆ อย่าให้ความโกรธหรืออารมณ์ เจ้าโทสะเข้ามาครอบงำจิตใจ ก่อนให้ก็ทำจิตเลื่อมใส ขณะให้ใจ ของเราก็แช่มชื่นเบิกบาน ให้ไปแล้ว นึกถึงที่ไรก็ปลื้มทุกที เมื่อสมบัติเกิดขึ้นก็จะมีวิบัติเจอ จะได้ปลื้มในผลบุญของเรา อย่างเต็มที่กัน

๒๕

ร ก ข ฌ ร ร ม

ดูก่อนภิกษุ บุคคลบางคนในโลกนี้ ประพฤติสุจริตด้วย
กาย วาจา ใจ เขาได้สดับมาว่า พวกเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่
ต้นไม้มีกลิ่นหอม มีอายุยืน มีวรรณะงาม มีความสุขมาก เขาจึง
ปรารถนาว่า โอหนอ เมื่อตายไป ขอให้เราเข้าถึงความเป็นสหาย
แห่งเทวดา ซึ่งสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้มีกลิ่นหอม แล้วเขาจึงให้ข้าว
น้ำ ผ้า ยาน มาลา ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก ประทีป
และอุปกรณ์แห่งประทีป เมื่อตายไป เขาย่อมเข้าถึงความเป็น
สหายแห่งเทวดาซึ่งสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้มีกลิ่นหอม

รัก ขจรธรรม

๒๒๘

ใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์หยุดนิ่งอยู่ภายใน จะเป็นใจที่มีพลัง คือพลังแห่งความดี พลังแห่งความบริสุทธิ์ ขจัดมลทินทั้งหลาย ให้หมดสิ้นไป ขับเคลื่อนความมืดมิด และจะเกิดปัญญารู้แจ้ง เป็นปัญญาความรอบรู้อันบริสุทธิ์ที่จะทำให้ตัวเราหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตณนิพพาน การหมั่นฝึกฝนใจให้สงบหยุดนิ่งอยู่ภายใน จะทำให้เราเกิดปัญญาที่จะพิชิตปัญหา และมีความรู้แจ่มแจ้งแตกฉานในศาสตร์ทั้งปวง เราจะเข้าใจทุกๆ เรื่อง ทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถรู้ไปถึงต้นแหล่งที่มาของมัน อีกทั้งรู้วิธีการที่จะขจัดปัญหานั้นให้หมดสิ้นไป ดังนั้นการเจริญภาวนาจึงเป็นหลักวิชาที่จะทำให้ชีวิตของเราประสบความสำเร็จและมีความสุขสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน มูลคันธทานุปการสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุ บุคคลบางคนในโลกนี้ ประพตีสัจจัตถ์ ด้วยกาย วาจา ใจ เขาได้สดับมาว่า พวกเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้มีกลิ่นหอม มีอายุยืน มีวรรณะงาม มีความสุขมาก เขาจึงปรารถนาต่อว่า ‘โอหนอ เมื่อตายไป ขอให้เราเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา ซึ่งสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้มีกลิ่นหอม แล้วเขาจึงให้ข้าว น้ำ ผ้า ยาน มาลา ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก ประทีป และอุปกรณ์แห่งประทีป’ เมื่อตายไป เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาซึ่งสิงสถิตอยู่ที่

รุกขธรรม

๒๒๕

**ต้นไม้มีกลิ่นหอม ดูก่อนภิกษุ ข้อนี้แลเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้
บุคคลบางคนในโลกนี้ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงความเป็น
รุกขเทวดา”**

รุกขเทวา คือเทพที่สิงสถิตอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ มีวิมาน
ซ้อนอยู่บนต้นไม้ซึ่งอยู่รวมกับมนุษย์ แต่ว่ามนุษย์ไม่สามารถ
มองเห็นวิมานของเขาได้ เพราะเป็นทิพย์วิมานซึ่งล่องจักษุของ
มนุษย์ วิมานของเทวดาเหล่านี้ โดยมากอยู่บนต้นไม้ใหญ่ที่มี
พุ่มใบดกหนา หากต้นไม้ที่ถูกมนุษย์ไปตัดเอามาสร้างบ้าน
หรือถูกฟันให้ตายลง หรือถูกภัยธรรมชาติบ้าง รุกขวิมาน
ของเขาก็ถูกทำลายไปด้วย รุกขเทวดาผู้เป็นเจ้าของวิมานก็ต้อง
เดือดเนื้อร้อนใจ เพราะหาไม่มีวิมานจะอาศัย ต้องไปแสวงหา
ต้นไม้อื่นเป็นวิมานต่อไป

มีเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเหล่ารุกขเทวาคือ ทุกๆ กึ่งเดือน
พวกรุกขเทวดาจะมีการประชุมกัน ณ รุกขเทวสันนิบาตสถาน
แล้วจะหมั่นไต่ถามรุกขธรรมแก่กันและกันว่า“ชาวเราทั้งหลายเอ๋ย
ท่านยังตั้งอยู่ในรุกขธรรมดีอยู่หรือ หรือว่ามีได้ตั้งอยู่ในรุกขธรรม
ขอให้ชาวเราจงพากันตั้งมั่นอยู่ในรุกขธรรมเถิด” เทวดาเขาจะ
เฝ้าถามเฝ้าเตือนสติกันและกันอย่างนี้เป็นนิตย์ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษา
สถานภาพและชีวิตของพวกเขาเอาไว้ เพราะถ้าไม่รักษา
รุกขธรรมแล้ว อาจเผลอไปประทุษร้ายเข่นฆ่ามนุษย์ ตัวเองก็

รุกขธรรม

๒๓๐

จะต้องตกนรก หรือถูกห้ามเข้าสู่มหาเวทสันนิบาต อันนี้เป็นกฎระเบียบของรุกขเทวา ซึ่งคอยควบคุมไม่ให้มาวุ่นวายหรือทำร้ายมนุษย์นั่นเอง

รุกขธรรมที่เหล่าเทวดาพร่ำเตือนกันอยู่เป็นประจำนั้น มีอะไรบ้าง มีอยู่ข้อเดียวเท่านั้นแหละ คือ ความอดทนอดกลั้น ไม่ให้มีความโกรธเกิดขึ้นเมื่อถูกมนุษย์ผู้ไม่รู้มาดัดทำลายเพราะมองไม่เห็น ฉะนั้นเทวดาผู้เป็นเจ้าของวิมานจะต้องไม่มีความโกรธหรือความน้อยใจ ต้องอดทนอดกลั้นไว้ ถ้าถูกรุกรานก็ต้องไปแสวงหารุกขวิมานแห่งใหม่ กิริยาอาการของเทวดาอย่างนี้เรียกว่า เป็นผู้มืกรุกขธรรม ส่วนเทวดาตนใด หากวิมานของตนถูกทำลาย แล้วมีใจโกรธเคืองขุ่นแค้น และไปทำร้ายมนุษย์ผู้โค่นต้นไม้ เทวดานี้ชื่อว่า ไม่ได้รักษารุกขธรรม

เทวดาผู้ขาดรุกขธรรมนี้มีโทษมาก ถ้าฉุนเฉียวหรือเพียงโกรธเคืองเฉยๆ ก็จะถูกห้ามเข้าประชุมในเวทสันนิบาต ถ้าพลังพลาดไปฆ่ามนุษย์ผู้ตัดต้นไม้ให้ถึงแก่ความตาย กรรมนั้นจะบีบคั้นให้ต้องจุติไปบังเกิดในอบาย คือในนรกทันที เพราะการฆ่ามนุษย์ถือว่าเป็นบาปหนัก ด้วยความเกรงภัยในนรกนี้เอง ทำให้พวกเทวดาต้องดักเตือนให้สติกันและกันอยู่เสมอ เพื่อยับยั้งความโกรธไว้ มนุษย์ที่ตัดต้นไม้ทุกวันนี้จึงไม่ถูกฆ่าตาย

รุกขธรรม

๒๓๑

ด้วยเทวฤทธิ์ ซึ่งนับเป็นความดีของรุกขเทวาที่น่าสรรเสริญมาก

*มีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล ภิกษุรูปหนึ่งประสงค์จะสร้างกุฏิที่อาศัย จึงแบกขวานเข้าป่า เลือกหาต้นไม้ต้นหนึ่งได้ก็ลงมือตัดต้นไม้้นั้นทันที เทพนารีที่มีวิมานสิงอยู่ที่ต้นไม้้นั้นจึงแสดงตนเป็นหญิงอุ้มลูกอ่อนมาวิงวอนว่า“พระคุณเจ้าขอท่านอย่าได้ตัดวิมานของข้าพเจ้าเลย ได้โปรดเอ็นดูข้าพเจ้าด้วยเถิด” ภิกษุรูปนั้นไม่ยอมฟัง กลับตั้งหน้าตั้งตาตัดต้นไม้ต่อไปพร้อมกับกล่าวว่า “น้องหญิง เธออย่ามากวนใจให้เสียเวลา เราจะตัดต้นไม้เพื่อเอาไปสร้างเสนาสนะ เธอจงหลีกไปเถิด”

ภิกษุรูปนั้นพูดพลางตัดต้นไม้ไปพลางขับไล่นางให้หลีกไป ครั้นเทพนารีซึ่งเป็นนางไม้้นั้น เห็นภิกษุไม่เชื่อฟัง จึงให้บุตรไปปรากฏกายไถ่ล้า กับที่ภิกษูกำลังฟันโคนต้นไม้ ด้วยหวังว่า หากพระเห็นบุตรของตนแล้วคงจะหยุดตัด แต่เหตุการณ์ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะเมื่อภิกษุมองเห็นก็ยังขวานไม่ทันแล้ว ขวานที่เงื้อฟันลงไปจึงตัดแขนบุตรของเทพธิดาขาดกระเด็นทันที พระภิกษุตกตะลึงปล่อยขวานหลุดจากมือ ด้วยคาดไม่ถึงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น

เทพธิดาโกรธสุดขีด คิดจะฆ่าพระภิกษุ เงื้อมือขึ้นจะ

รุกขธรรม

๒๓๒

ประหารด้วยความลืมหัด หันไฉนนั้นเองนึกถึงรุกขธรรมว่า “ถ้าเราฆ่าพระ เราก็จะต้องไปตกในมหานรก อย่างกระนั้นเลย เราไปเข้าเฝ้าแล้วทูลเรื่องราวแต่พระลัษมาลัษพุทเจ้าดีกว่า” เทพธิดาจึงไปกราบทูลพระพุทองค์ และได้รับการสรรเสริญจากพระผู้มีพระภาคเจ้า ในการที่เธอสามารถหักห้ามความโกรธได้อย่างเร็วพลันว่า “บุคคลใดหักห้ามความโกรธที่เกิดขึ้นให้หยุดได้ เหมือนคนขับรถห้ามล้อรถที่กำลังวิ่งไปโดยเร็วให้หยุดได้ เราเรียกผู้นั้นว่าเป็นสารถิ ส่วนสารถิคนขับรถในโลกนี้ ยังไม่ใช่สารถิเป็นเพียงคนถือเชือกเท่านั้น”

เมื่อจบพระคาถา เทพนาริท่านนั้นก็ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล พระผู้มีพระภาคทรงตรวจดูสถานที่อยู่ของเทวดานั้นทอดพระเนตรเห็นสถานที่เหมาะสมแห่งหนึ่งด้วยพุทจักขุ จึงตรัสว่า “ไปเกิดเทพนาริ เธอจงเข้าไปอยู่ที่ต้นไม้แห่งนั้นเกิด” เธอจึงเข้าไปสิงสถิตอยู่ในต้นไม้ซึ่งอยู่ภายในกำแพงวัดพระเชตะวัน ซึ่งเทวบุตรผู้เป็นเจ้าของเดิม นั้นได้จุติไปแล้ว ตั้งแต่นั้นมา เทพนาริก็ได้รับความคุ้มครองจากพระลัษมาลัษพุทเจ้า และเธอก็ได้เป็นพุทอุปัฏฐายิกาด้วย

ในคราวมีเทวสมามคม เมื่อเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่พากันลงมา เทวดาผู้มีศักดิ์น้อย ต้องถอยร่นไปจนจดมหาสมุทร และภูเขา

รุกขธรรม

๒๓๓

จักรวาล ส่วนเทพนารีท่านนี้ อาศัยความเป็นพุทธอุปัฏฐายิกา จึงนั่งฟังธรรมอยู่ในที่ที่ตนอยู่ตามปกติ และยังทำให้เทพนารีได้นั่งฟังปัญหาและการตอบปัญหาทั้งหมด ทั้งของภิกษุ และทั้งของเทวดาทั้งหลายในวิมานของตนอย่างสบาย จึงทำให้เธอเป็นผู้ได้ฟังธรรมมากกว่าเทพองค์อื่นๆ เวลาที่ทำวรมหาราชทั้ง ๔ มาสู่ที่บารุงของพระผู้มีพระภาคเจ้าในยามราตรีแล้ว ก็มักจะมาเยี่ยมเทพนารีตนนี้ก่อนจากไปเสมอ

เรามาดูกันว่า ทำบุญอะไรไว้ จึงได้มาเป็นรุกขเทวดาสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้ในพระไตรปิฎกกล่าวไว้ว่า เกิดจากการที่คนๆ นั้น ประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา ใจ แล้วอธิษฐานอยากไปเป็นเทวดาที่สิงสถิตอยู่ตามต้นไม้ จากนั้นก็หมั่นประกอบกองการกุศลไว้ เมื่อตายไปก็สามารถเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้นี้ได้เหมือนกัน หรือแม้ไม่ได้อธิษฐานจิตไว้ แต่ทำบุญไว้ไม่มากพอที่จะส่งให้ไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์หรือชั้นสูงๆ อีกทั้งในใจก็ยังมิหวั่งกังวลอยู่ เมื่อละโลกแล้วจึงมาเป็นรุกขเทวดาต่อเมื่อหมดห่วง ก็จะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นสูงต่อไป

นี่ก็เป็นเรื่องราวความเป็นอยู่ของเหล่ารุกขเทวดา ซึ่งถือว่าเป็นสุคติสวรรค์ชั้นต้นๆ ที่มีความเป็นอยู่ที่ละเอียดประณีตกว่ามนุษย์ ต่อไปเราจะได้เรียนรู้ว่าสวรรค์ชั้นสูงๆ นั้นมี

รุกขธรรม

๒๓๔

ความละเอียดประณีต ที่มักได้ยินกันว่า แตกต่างราวฟ้ากับดิน
นั้นเป็นอย่างไร ตอนนี้ก็ให้ทุกท่านตั้งใจสังสมบุญกุศลให้มากๆ
เพราะความสุขของชาวสวรรค์เขาวัดกันที่กำลังบุญ ดังนั้นให้
หมั่นสร้างบุญบารมี เพื่อจะได้เป็นเสบียงในการเดินทางไปสู่
สุคติโลกสวรรค์กันทุกคน

๒๒

ส ว ร ร ค์ ชั น ด า ว ดั ง ส

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือ กายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต และ สัมมาทิฐิบุคคล ผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ จะถูกเชิญมาประดิษฐานในสวรรค์

สุวรรณทัศน์ดาวดึงส์

๒๓๓

การสร้างบารมีเป็นงานหลักของนักสร้างบารมีทั้งหลาย เราเกิดมาภพชาติหนึ่ง ก็เพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราสั่งสมไว้มากเข้า ก็จะกลั่นกลายเป็นบารมี เป็นรัศมี กำลังฤทธิ์อำนาจ สิทธิเฉียบขาด ที่สามารถดึงดูดสิริมงคลทั้งหลายทั้งปวง มาสู่ตัวเรา ให้ได้สร้างบารมีในภพชาติต่อไปได้อย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ได้รูปสมบัติ คุณสมบัติ ทรัพย์สมบัติ ลาภยศ สรรเสริญ สุข มรรคผลนิพพาน เพราะฉะนั้นบารมีจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของเราที่จะต้องสร้าง ถ้าไม่สร้าง บารมีก็ไม่เกิด อาศัยบารมีธรรมอย่างเดียวเท่านั้น ที่จะอำนวยให้เราได้เข้าถึงความสุขอันเป็นนิรันดร์ คือการได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นสุดยอดแห่งความปรารถนาของมวลมนุษยชาติ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ติฏฐิสสูตร ว่า

“จตุทฺธิ ภิกฺขเว ธมฺเมทฺธิ สมณนาโคโต ยถาภตํ นิกฺขิตฺโต เอวํ สคฺเค กตเมทฺธิ จตุทฺธิ กายสุจฺริเตน วจฺสุจฺริเตน มโนสุจฺริเตน สมฺมาทิจฺจุจฺยา อิมเอทฺธิ โข ภิกฺขเว จตุทฺธิ ธมฺเมทฺธิ สมณนาโคโต ยถาภตํ นิกฺขิตฺโต เอวํ สคฺเค

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือ กายสุจจริต วจสุจจริต มโนสุจจริต และ

สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๒๓๘

**สัมมาทิฐิบุคคล ผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ จะถูก
เชิญมาประดิษฐานในสวรรค์”**

สวรรค์หรือแดนสุขาวดินั้น คือดินแดนที่นำแต่ความสุข
กายสบายใจมาให้ เพราะเป็นผลที่เกิดจากการทำความดีไว้ใน
คราวที่เป็นมนุษย์ หรือก่อนที่จะจุติมาเกิดเป็นเทวดา ผลบุญที่
เกิดขึ้นจึงเป็นความสุขอย่างเดียว แม้จะไม่ใช่ความสุขที่เป็นอมตะ
ที่ท่านหมายเอาพระนิพพานก็ตาม แต่ก็เป็นความสุขในระดับ
โลกียะ ที่เลิศกว่าความสุขในโลกมนุษย์ โลกของเปรต อสุรกาย
หรือสัตว์เดียรัจฉาน เพราะเป็นดินแดนที่พร้อมด้วยเบญจ-
กามคุณอันเป็นทิพย์ ตั้งแต่รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสต่างๆ ล้วน
เป็นทิพย์ ที่ละเอียดกว่า ประณีตกว่า และสุขกว่ากามคุณที่เป็น
ของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างกันราวฟ้ากับดิน

ความละเอียดประณีตที่ว่าแตกต่างกันราวฟ้ากับดินนั้น
หลวงพ่อก็จะเล่าให้พวกเราได้ศึกษากัน ด้วยการพรรณนาถึง
ความยิ่งใหญ่อลังการของชาวสวรรค์ชั้นที่ ๒ คือสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ว่า มีความเป็นอยู่และแตกต่างจากโลกมนุษย์ของเรา
อย่างไรบ้าง สวรรค์ชั้นนี้เป็นที่ประทับของเทพผู้เป็นใหญ่
๓๓ องค์ คอยทำหน้าที่เป็นหัวหน้าปกครองเขต ๓๓ เขต โดยมี
พระอินทร์ทรงเป็นจอมเทพ สวรรค์ชั้นนี้ตั้งอยู่เหนือเขาพระสุเมรุ

สวรรณรัตน์ ดาวตึงส์

๒๓๕

มีมหาสุทธานเทพนครอยู่ตรงกลาง เป็นเทพนครขนาดใหญ่ กว้างขวางมาก ปราสาทต่างๆ ก็ล้วนสำเร็จด้วยแก้วอันเป็นทิพย์ กำแพงแก้วอันเป็นทิพย์แวดล้อมเทพนครอีกชั้นหนึ่ง เพราะความกว้างใหญ่ของสุทธานเทพนครถึง ๑ หมื่นโยชน์ จึงปรากฏว่ามีประตูที่กำแพงแก้วถึง ๑,๐๐๐ ประตู และมียอดปราสาทอันสวยงามอยู่เหนือประตูทุกประตู เมื่อประตูเปิดแต่ละครั้ง จะเกิดเสียงดนตรีทิพย์ไพเราะก้องกังวาน

*ในท่ามกลางเทพนครของสวรรณรัตน์นี้มีเวษยันตปราสาทสูง ๑,๐๐๐ โยชน์ มีความสวยงามสุดจะพรรณนา ล้วนแล้วด้วยรัตนชาติ ๗ ประการ เพราะเป็นวิมานของท้าวลักกะจอมเทพพระนครนั้นประกอบด้วยประตูพื่นหนึ่ง ประดับด้วยอุทยาน สวรรค์และสระโบกขรณี ที่เรือนยอดของเวษยันตปราสาทซึ่งสูง ๓๐๐ โยชน์ ล้วนแล้วด้วยแก้ว ๗ ประการทั้งนั้น ประดับด้วยธงหลากชนิด มีสีล้นสวยสดงดงาม ธงต่างๆ เหล่านี้ สูง ๓๐๐ โยชน์ ผุดขึ้นในท่ามกลางพระนคร ตรงไหนมีคันธงเป็นทอง ตัวธงก็จะเป็นแก้วมณี ถ้าคันธงเป็นแก้วมณี ผืนธงจะเป็นทองระยิบระยับ ถ้าที่คันธงเป็นแก้วประพาฬ ผืนธงจะเป็นแก้วมุกดาหากที่คันธงเป็นแก้วมุกดา ผืนธงก็เป็นแก้วประพาฬ และ

*ภูมิบาลินี (พระพรหมโมลี)

สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๒๔๐

ถ้าหากที่คั่นธงเป็นแก้ว ๗ ประการ ผินธงก็จะเป็นแก้ว ๗ ประการ เหมือนกัน

สวรรค์ชั้นนี้เคยเป็นที่อยู่ของจอมอสูร แต่เมื่อพระอินทร์ ผู้เคยเป็นมฆมาณพเป็นคนมีใจบุญสุนทาน ชักชวนสหายของตน ๓๒ คน ประกอบกองการกุศลต่างๆ เช่น สร้างศาลา และทำ ถนนหนทางที่เป็นสาธารณประโยชน์ เป็นต้น อีกทั้งมฆมาณพได้ บำเพ็ญวัตรบพ ๗ ประการ คือ เลี้ยงดูบิดามารดา เคารพ ยำเกรงต่อผู้เฒ่าผู้แก่ในตระกูล กล่าวถ้อยคำอ่อนหวานไพเราะ ไม่กล่าววาจาส่อเสียดผู้อื่น ไม่ตระหนี่เหนียวแน่น ตั้งอยู่ใน ความสัตย์สุจริต และไม่เป็นคนมักโกรธ ครั้นละโลกแล้ว มฆมาณพ ได้ขึ้นไปเสวยสุขอยู่ในสวรรค์ชั้นนี้

ทิพยสมบัติต่างๆ บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นี้มีมากกว่า สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา เพราะเหล่าเทพบุตรเทพธิดาจำนวนมาก ซึ่งมีบุญญาธิการได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ อีกทั้ง พระอินทร์ก็ทรงมีบุญญาธิการมาก ทรงฝึกฝนในการกุศลอยู่ เนื่องนิตย เพราะเป็นพุทธศาสนิกชน เมื่อเหล่าทวยเทพทั้งหลายต่างองค์ต่างก็มีบุญญาธิการมากมารวมกัน สวรรค์ชั้น ดาวดึงส์จึงรุ่งเรือง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นภูมิที่น่าเพลิดเพลิน สุขสำราญ เหล่าโยคีฤาษีนักพรตลัทธิธำมัญได้มานั่งพักอยู่ แม้แต่

สุวรรณค์ชั้นดาวดึงส์

๒๔๑

พระอริยเจ้าบางองค์ ผู้ทรงอภิญญา ซึ่งมีฤทธานุภาพเหนือมนุษย์ธรรมดา มักจะมาพักกลางวันกันที่สุวรรณค์ชั้นดาวดึงส์นี้

นอกจากเวชยันตปราสาทซึ่งเป็นที่ประทับของพระอินทร์ จะมีความยิ่งใหญ่อลังการเป็นพิเศษแล้ว ยังมีอุทยานสุวรรณค์อีกมากมาย เช่น ทางด้านทิศตะวันออก มีอุทยานทิพย์ชื่อนันทวัน ทิศตะวันตกมีอุทยานทิพย์ชื่อจิตรลดาวัน ทิศเหนือชื่อมิลกวัน ทิศใต้ชื่อปารุสก์วัน สวนขวัญอุทยานทิพย์เหล่านี้ เป็นสถานที่สวยงามจะหาที่เปรียบปานในมนุษย์โลกนี้มิได้เลย เพราะเป็นอุทยานทิพย์ที่เต็มไปด้วยรุกขชาติ บุพผชาตินานาพรรณ มีสระโบกขรณี ซึ่งมีน้ำใสเหมือนแก้ว มีหาดทรายเป็นเพชรพลอยรัตนชาติ เหล่าเทพบุตรเทพธิดามักจะพากันมาเล่นในสวนสุวรรณค์เหล่านี้เป็นประจำมิได้ขาด

ในสุวรรณค์ชั้นนี้ มีสถานที่สำคัญที่สุดอยู่แห่งหนึ่ง คือ พระเจดีย์มหาจุฬามณี ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเทพนคร สร้างด้วยแก้วอินทนิล ตั้งแต่ส่วนกลางถึงยอดเจดีย์ ทำด้วยทองคำ ประดับด้วยรัตนชาติ ๗ ประการ ส่วนสูงทั้งหมดแปดหมื่นวา มีกำแพงทองคำบริสุทธ์ล้อมรอบ กำแพงแต่ละด้านนั้นยาวหนึ่งแสนหกหมื่นวา มีธงชนิดต่างๆ มีสีล้นหลากหลาย ประดับประดาอย่างงดงาม เหล่าเทวดาจะพากันถือดอกไม้ของหอม และเครื่องดีดสีตีเป่าทิพยดุริยางค์ มา

สววรรค์ชั้นดาวดึงส์

๒๔๒

บรรเลงถวายบูชาพระเจดีย์ทุกวันมิได้ขาด โดยเฉพาะในวันพระ
จะมาประชุมกันมากเป็นพิเศษ

พระมหากุฬามณีเจดีย์องค์นี้ เพิ่งจะบังเกิดขึ้นในสมัย
พระอินทร์องค์ปัจจุบันนี้เอง พระองค์สร้างไว้เพื่อจะได้เป็นที่
สักการบูชาของหมู่เทวดาทุกชั้นฟ้า ประวัติการสร้างก็มีอยู่ว่า
เมื่อครั้งพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา เสด็จออกมหาภิเนษกรรม
ทรงตัดมวยพระเศวตโมฬี และอธิษฐานว่า “ถ้าจะได้ตรัสรู้
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ก็ขอให้มวยเศวตโมฬีนี้ลอยขึ้นไปใน
นภากาศ อย่าได้ตกลงมาสู่พื้นปฐพี”

ด้วยบารมีธรรมที่พระองค์สั่งสมเอาไว้อย่างเต็มเปี่ยมแล้ว
ทำให้พระเศวตโมฬีไม่ร่วงหล่นลงสู่พื้น พระอินทร์ทรงนำเอาผอบ
ทองคำ เหาะลงมารับพระเศวตโมฬีเอาไว้ แล้วทรงนำไป
บูชาบนดาวดึงส์ และเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีก
ครั้งหนึ่งก็คือ เมื่อครั้งโทณพราหมณ์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แบ่ง
พระบรมสารีริกธาตุของพระผู้มีพระภาคเจ้าขณะที่โทณพราหมณ์
แบ่งพระธาตุออกเป็น ๘ ส่วนอยู่นั้น ตัวเองก็ได้ลอบหยิบ
พระเขี้ยวแก้วเบื้องขวาซ่อนไว้ในผ้าโพกศีรษะของตน พระอินทร์
ทรงดำริว่า โทณพราหมณ์ไม่อาจทำสักการบูชาพระบรมธาตุนี้
ให้สมเกียรติได้ จึงอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วเบื้องขวาของพระบรม
ศาสดาไปประดิษฐานบนสววรรค์ชั้นนี้ โดยเนรมิตพระเจดีย์

สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๒๔๓

สำหรับบรรจ และทรงขนานนามว่า พระมหาจุฬามณีเจดีย์

เพราะฉะนั้น พวกเทวดาซึ่งมีความเคารพเลื่อมใสในองค์พระเจดีย์นี้ จึงพากันมากกราบไหว้บูชาเป็นประจำมิได้ขาด โดยเฉพาะในวันพระ พระอินทร์จะชักชวนเหล่าเทพบริษัชนำดอกไม้ธูปเทียนของทิพย์สุคนธชาติไปบูชาพระเจดีย์ แล้วกระทำประทักษิณเวียนเทียนประจำอยู่เสมอมิได้ขาด

นอกจากนี้ เทวดาที่สถิตอยู่ในสวรรค์ชั้นอื่น ต่างพากันมานมัสการพระจุฬามณีเจดีย์นี้เป็นประจำ เป็นการเพิ่มเติมบุญกุศลให้กับตนเอง นี่ก็เป็นวิธีการสั่งสมบุญของชาวสวรรค์ เทวดาเขาจะรักบุญมาก เพราะรู้ว่าที่ได้มาเป็นชาวสวรรค์นี้ก็เพราะได้สั่งสมบุญไว้ในอดีต เพราะฉะนั้นก่อนที่จะพวกเราจะได้ไปเสวยสุขในสวรรค์ ขอจงสั่งสมบุญในภาวะของความเป็นมนุษย์นี้ให้ได้มากที่สุด เมื่อมีบุญอะไรมาถึง ก็ทุ่มเททำกันให้เต็มที่ ยิ่งหากเราปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกายได้ เมื่อนั้นแหละจะเป็นเครื่องยืนยันว่า เราจะมีสุคติสวรรค์เป็นที่ไปอย่างแน่นอน

๒๑

โค ร ง ส ร ำ ง ด ำ ว ด ี ง ส ์

ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวังให้ทาน ไม่มีจิตผูกพันในผลของทานแล้วให้ทาน ไม่มีการสั่งสมให้ทาน ไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า ตายไปแล้ว เราจะได้เสวยผลแห่งทานนี้ แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า การให้ทานเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้น ให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อทำกาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาในชั้นดาวดึงส์

โครงสร้างดาวตึ๊งส์

๒๔๖

การพัฒนาฝึกฝนอบรมตนเอง ถือเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ชีวิตจะสูงส่งหรือตกต่ำก็อยู่ที่การพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะในภพชาติปัจจุบันนี้เป็นสำคัญ อุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ถือเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อหลอมชีวิตของเราให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น เหมือนเพชรกว่าจะฉายแสงแวววาวเป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้ได้พบเห็นก็ต้องผ่านการเจียรไนมาครั้งแล้วครั้งเล่า บนเส้นทางของการสร้างบารมีให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมในทุกๆ สิ่ง บางครั้งอาจจะมีอุปสรรคบ้าง หรืออาจพบปัญหาที่ยังหาทางออกไม่ได้ เมื่อนั้นให้ลองหลับตาของเราเบาๆ ปล่อยวางความคิดจากเรื่องราวทุกสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต แล้วทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ตรงกลางกาย กระทั่งใจสงบแล้ว เราจะพบทางออกและมองเห็นช่องทางแห่งความสำเร็จได้ด้วยตนเอง

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนสาริปุตระ ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวังให้ทาน ไม่มีจิตผูกพันในผลของทานแล้วให้ทาน ไม่มีการสังสมให้ทาน ไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า ตายไปแล้ว เราจะได้เสวยผลแห่งทานนี้ แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า การให้ทานเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้น ให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อทำกาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาใน

โครงสร้างดาวดิงส์

๒๔๓

ชั้นดาวดิงส์”

นี่เป็นอีกพระสูตรหนึ่ง ที่พระพุทธองค์ตรัสเกี่ยวกับเส้นทางการไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดิงส์ ว่าทำอะไรชีวิตหลังความตายถึงจะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ ซึ่งที่ผ่านมา เราก็ได้ทราบกันมาพอคร่าวๆ แล้วว่า ต้องสั่งสมบุญอย่างไรบ้าง ต้องเตรียมตัวเตรียมใจกันอย่างไรบ้าง จึงจะได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ หลวงพ่อจะเล่ารายละเอียดหรือโครงสร้างโดยคร่าวๆ ที่เป็นภาพรวมของสวรรค์ชั้นดาวดิงส์ ว่ามีลักษณะการตั้งอยู่ของสิ่งสำคัญๆ อย่างไรบ้าง

ในสวรรค์ชั้นดาวดิงส์แบ่งออกเป็น ๔ ทิศใหญ่ ตรงกลางจะเป็นที่ประทับของพระอินทร์ มีเวชยันต์ปราสาทสูง ๑,๐๐๐ โยชน์ และแบ่งการปกครองออกไปเป็น ๓ เขตใหญ่ๆ คือ เขตแรกอยู่วงใน มีอยู่ ๔ เขต เขต ๒ แบ่งออกเป็น ๑๐ เขต และเขตที่ ๓ ซึ่งอยู่วงนอกสุดมี ๑๔ เขต รวมเป็น ๓๒ เขต เท่ากับจำนวนพระสหายของมฆมาณพ รวมของพระอินทร์ด้วยเป็น ๓๓ เขต

*ทางด้านทิศตะวันออก มีทิพยอุทยานหรืออุทยานสวรรค์

*โลกทิปนี (พระพรหมโมลี)

โครงสร้างดาวตึงส์

๒๔๘

ที่ใหญ่โตมโหฬารมาก สวยงามกว่าสวนใดๆ ในทิศนี้ คือ สวนจิตรลดา มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ โยชน์ ในสวนจิตรลดามี สระโบกขรณี ๒ สระ คือจิตรโบกขรณีกับจุลลจิตรโบกขรณี เหตุที่สวนนี้มีชื่อว่า จิตรลดา ก็เพราะว่ามีเถาว์วัลย์ที่วิจิตร พิสดารบังเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะมีเถาว์วัลย์ที่พิเศษซึ่งเป็นเถา ขึ้นยอดอยู่ชนิดหนึ่งชื่อว่า อาสาวดี เถาว์วัลย์ชนิดนี้หนึ่งพันปี จึงจะออกดอกครั้งหนึ่ง เมื่อออกผลก็จะมีเพียงผลเดียวเท่านั้น ครั้นออกดอกออกผลแล้ว ก็ส่งกลิ่นหอมไม่แพ้ดอกปาริชาติ ฉะนั้นเถาอาสาวดีจึงเป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของเหล่าทวยเทพ ซึ่งต่างพากันใจจดใจจ่อรอคอยดูผลของเถาอาสาวดีนี้

ทิศตะวันตกมีสวนสวรรค์ชื่อ นันทวัน ในนันทวันมีสระ ๒ สระ คือ ๑. มหานันทา กับ ๒. จุลนันทาโบกขรณี ในนันทวัน นี้จะมีแท่นบรรทมสำหรับจุติของเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ คือเมื่อ ตนไหนรู้ตัวว่าจะจุติ ก็จะมาเตรียมตัวจุติกันที่สวนนันทวันแห่งนี้ ก่อนจะจุติเหล่าทวยเทพทั้งหลายจะพากันมาอวยพรว่า “ท่าน จากเทวโลกนี้แล้ว จงไปสู่สุคติเถิด” สุคติของเขาก็คือการได้มา เกิดเป็นมนุษย์ เพื่อสร้างชาติให้ยิ่งยวดขึ้นไป จากนั้นต่าง พากันกล่าวเชื้อเชิญให้มาเสวยสุขร่วมกันอีก

อย่างเช่นในเรื่องพระเวสสันดรโศภิตัว ครึ่งหนึ่งที่ ท้าวสักกเทวราชทราบว่ พระนางผุสดีเทพนารีจะสิ้นอายุ จึง

โครงสร้างดาวดึงส์

๒๔๕

พานางไปสู่ณันทวันอุทยาน ให้พระนางประทับบนแท่นนี้ แล้ว
ตรัสบอกนางให้ขอพร ๑๐ ประการ ครั้นพระนางไปบังเกิดใหม่
ในโลกมนุษย์แล้ว พระนางก็ได้พรทั้ง ๑๐ ประการสมปรารถนา
ดังที่ได้ขอไว้

นอกจากนี้แล้ว ที่สวนนันทวัน ยังมีดอกมณฑารพเกิด
ขึ้นมากมาย เป็นต้นไม้ประจำสวนนันทวัน ดอกไม้นี้เคยตกจาก
สวรรค์ เพื่อมาบูชาพระสรีระของพระลัมบาลัมพุทธานุเจ้าขณะ
พระองค์ดับขันธปรินิพพาน ดอกมณฑารพมีสีเหลืองทอง มีรัศมี
สวยงามมาก มีกลีบเท่าฉัตรใบไม้ ละอองเกสรใหญ่เท่าทะนนาน
ในระหว่างสระก็มีสวน ในระหว่างสวนก็มีสระสลับกันไปอย่าง
เป็นระเบียบสวยงาม สระแต่ละสระจะกว้างใหญ่ขนาดไม่
เท่ากัน แต่ส่วนมากก็จะกว้างประมาณ ๕๐๐ โยชน์

ทางด้านทิศเหนือ มีอุทยานสวรรค์ชื่อ มิสกวัน และมี
สระขนาดใหญ่ ๒ สระ ชื่อสุธรรมาโปกขรณิกกับธรรมาโปกขรณิ
ส่วนทิศใต้จะมีอุทยานสวรรค์ชื่อ ปารุสกวัน เป็นสวนสวยที่ใหญ่
ที่สุดในทิศนี้ ซึ่งจะมีสระใหญ่ ๒ สระเช่นเดียวกันคือ ภัททาภิ
สุภัททาโปกขรณิ ในระหว่างมิสกวันกับนันทวัน คือทิศตะวันตก
เฉียงเหนือ จะมีสระบัวชื่อปทุมวัน ซึ่งมีดอกปทุมสวยงามมาก
ชาวสวรรค์มักจะพากันไปเก็บดอกปทุมเพื่อนำไปบูชาพระจุฬา
มณีในวันพระ ๘ คำ ๑๔ คำ และ ๑๕ คำ เป็นประจำ

โครงสร้างดาวตึ๊งส์

๒๕๐

ในระหว่างสวณันทวันกับปารุสกัน คือทิศตะวันตกเฉียงใต้ จะมีสระโบกขรณีชื่อ อุบลวัน เป็นสระบัวสาย ซึ่งขึ้นชื่อลือชามาก ระหว่างปารุสกันกับสวณจิตรลดา คือทิศอาคเนย์ จะมีสระนิลอุบลวัน เป็นสระบัวเขียว บ้างเกิดขึ้นด้วยอำนาจบุญของเทวดา ทิพยสถานแห่งนี้ เป็นที่ประดิษฐานของพระมหาจุฬามณี บุญสถานอันศักดิ์สิทธิ์ที่เหล่าทวยเทพทั้งหลาย จะพากันนำทิพยบุปผามาบูชากราบไหว้เป็นประจำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมบุญกุศลราศีให้กับตัวเอง เพราะชาวสวรรค์ส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นพุทธศาสนิกชน ครั้นเมื่อเป็นมนุษย์อาจจะมีความเชื่อที่หลากหลาย เพราะความไม่รู้ แต่เมื่อขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ ก็ารู้เองว่า ทำบุญในพระพุทธศาสนานี้แหละ จึงจะถูกอุ้มแห่งทะเลบุญ คือได้บุญมากที่สุด จึงต่างพากันหันกลับมานับถือ พระพุทธศาสนา

ในระหว่างสวณมิลกวันกับสวณจิตรลดา คือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ หรือทิศอีสาน จะมีสระโบกขรณีชื่อ ปุณทริกัน เป็นสระดอกบัวขาว ที่สวณปุณทริกันนี้ มีต้นปาริฉัตร ได้ต้นปาริฉัตรก็มีบัณฑิตผู้มั่งคั่งลาอาสน์ ที่สวณนี้ยังมีสุวรรณาเทวสภาอีกด้วย เยื้องๆ จากสุวรรณาเทวสภาจะมีสระแก้วใส และก็มีสวณปามหาวัน ที่ตรงนี้มีปราสาทหลังบังเกิดขึ้น สำหรับเป็นที่พำนักของพระอินทร์และเหล่าทวยเทพผู้มีศักดิ์ใหญ่ที่เข้ามา

โครงสร้างดาวดึงส์

๒๕๑

เที่ยวชมอุทยานสวรรค์แห่งนี้

ที่หลวงพ่อเล่ามาทั้งหมดนี้ ไม่ใช่มีเนื้อที่เล็กๆ แต่กว้างใหญ่ไพศาลมากทีเดียว เพียงแต่จำลองมาให้ฟังพอให้จินตนาการตามได้บ้างเท่านั้นเอง อย่างเช่นศาลาขนาดใหญ่หลังหนึ่งตั้งตระหง่าน มีนามว่า ศาลาสุธรรมา มีมณฑลกว้างขวางใหญ่โต พื้นที่ศาลาล้วนเป็นแก้วผลึก และประดับด้วยแก้ว ๗ ประการ มีกำแพงทองล้อมรอบศาลาสวรรค์แห่งนี้อีก ๗ ชั้น แต่ละชั้นก็มีเทวสถานขนาดเล็กไปตามลำดับ ใช้เป็นที่บันทึกสำมะโนประชากรเทวดาและทำกิจกรรมอื่นๆ ภายในศาลาสุธรรมาเป็นที่ประชุมฟังธรรมของเหล่าเทพยดาทั้งหลาย จึงต้องมีธรรมาสน์ซึ่งเป็นธรรมาสน์แก้วที่สวยงามใหญ่หลายว

นอกจากนี้ยังมีราชอาสน์ทิพย์ เป็นที่ประทับนั่งของพระอินทร์ และก็มีที่นั่งของเทพผู้เป็นพระสหายของพระองค์ ถัดมาก็เป็นอาสนะของเทพที่มีบุญลดหลั่นกันมาตามลำดับ เมื่อพูดถึงความรื่นรมย์ภายในเทวสภาแห่งนี้ ถือว่ามีความรื่นรมย์หาที่เปรียบมิได้ หอมอบอวลไปด้วยดอกไม้สวรรค์นานาพันธุ์อยู่ตลอดเวลา ที่ตรงนี้ถือว่าเป็นมหาเทวสมาคมและเป็นที่รื่นรมย์กว่าที่อื่นๆ

ถ้าพวกเราอยากเห็นในสิ่งเหล่านี้ก็มี ๒ วิธี คือ เห็น

โครงสร้างดาวดิงส์

๒๕๒

หลังจากที่ละโลกไปแล้ว และได้ไปเสวยบุญอยู่ในสุคติโลกสวรรค์ อย่างน้อยก็ชั้นดาวดิงส์ หรืออีกวิธีหนึ่ง คือปฏิบัติให้เข้าถึง พระธรรมกาย เราก็จะได้ไปพบเห็นด้วยตาของตัวเองก่อนตาย ดังนั้นต้องหมั่นปฏิบัติธรรมทำใจให้หยุดนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกาย ภายในกันให้ได้ ถ้าใจหยุดนิ่งได้ เรื่องนรกสวรรค์ที่หลงพอนำ มาเล่า นั้น จะอยู่ในวิสัยที่เราสามารถไปรู้ไปเห็นได้ เพราะเป็น สิ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตการสร้างบารมีของพวกเรา ดังนั้นให้หมั่น นั่งธรรมะกันเป็นประจำสม่ำเสมอ ทำไปจนกว่าจะเข้าถึง พระธรรมกายภายในที่ชัดใสสว่างกันทุกคน

๒๔

ที พ ย ส ถ า น ส า ห ร ั บ ผู้ มี บุ ญ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔
ประการ ย่อมเกิดในสวรรค์ เหมือนถูกเชิญมาเกิด ธรรม ๔
ประการคือ เป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์
เว้นจากการประพฤติดีกาม เว้นจากการพูดเท็จ บุคคล
ผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แล ย่อมบังเกิดในสวรรค์
เหมือนถูกเชิญมาเกิด

ทิพย์สถาน สำหรับผู้มีบุญ

๒๕๕

กฎแห่งกรรมเป็นกฎสากลของโลกที่มีมาก่อนกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเป็นกฎธรรมชาติ ที่ไม่มีใครบัญญัติขึ้นมา แต่เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของแต่ละคน ถ้าเราทำดีก็จะได้รับอานิสงส์แห่งความดี ทำความชั่วก็มีวิบากอันเผ็ดร้อนเป็นผล คนทำกรรมดีเมื่อละโลกไปแล้ว บุญก็จะส่งผลให้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ แม้เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ก็จะบริบูรณ์ด้วยมนุษย์สมบัติ มีแก้วแหวนเงินทอง เครื่องใช้ไม่สอยครบกวัน ไม่ขาดตกบกพร่อง เพราะอำนาจแห่งมหากาธานบารมีส่งผล หรือจะเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บ ไม่ป่วย ไม่ไข้ ก็ด้วยอำนาจแห่งศีลที่รักษาไว้อย่างดีแล้ว หรือมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รู้แจ้งแทงตลอดในศาสตร์ทั้งปวง ก็ด้วยอำนาจแห่งสมาธิที่ได้ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ทำสมาธิภาวนามาข้ามภพข้ามชาตินั่นเอง

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ปาณาติปาตสูตร ว่า

“จตุทฺธิ ภิกฺขเว ธมฺเมทฺธิ สมณฺนาคโธ ยถาภตํ นิกฺขิตโธ เอวํ นินฺนเร กตเมทฺธิ จตุทฺธิ ปาณาติปาตํ โทติ อทินฺนาทาทํ โทติ กาเมสุ มิจฺฉาจารํ โทติ มุสาวาทํ โทติ อิมเอทํ โข ภิกฺขเว จตุทฺธิ ธมฺเมทฺธิ สมณฺนาคโธ ยถาภตํ นิกฺขิตโธ เอวํ สคฺเค

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔

ทิพยสถานสำหรับผู้มีบุญ

๒๕๖

ประการ ย่อมเกิดในสวรรค์ เหมือนถูกเชิญมาเกิด ธรรม ๔
ประการคือ เป็นผู้ตเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์
เว้นจากการประพฤติดินในกาม เว้นจากการพูดเท็จ บุคคล
ผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แล ย่อมบังเกิดในสวรรค์
เหมือนถูกเชิญมาเกิด”

เรื่องนรกสวรรค์ เป็นเรื่องปกติที่มีสอนอยู่ในพระพุทธ-
ศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาสอนเรื่องกฎแห่งกรรมว่า ถ้าทำดี
ก็ได้ไปสุคติภูมิ ทำบาปอกุศลก็มีอบาย ทุกคติ วินิบาต นรกเป็น
ที่ไป การศึกษาเรื่องนรกสวรรค์เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเป็น
สิ่งที่มีอยู่จริง สามารถพิสูจน์ได้จริงด้วยวิชาธรรมกาย หรือรอ
พิสูจน์ตอนละโลกไปแล้ว การจะไปบังเกิดในสุคติสวรรค์ก็มีใช่
เป็นเรื่องยากเย็น เหลือวิสัยอะไร ถ้าเราสั่งสมบุญเอาไว้มากๆ
จิตใจผ่องใส ละโลกไปแล้ว สุคติภูมิย่อมเป็นที่ไป สมบัติอัน
เป็นทิพย์ก็จะบังเกิดขึ้นมารองรับผู้มีบุญ เพื่อรอคอยผู้มีบุญ
จะมาเสวยทิพยสมบัติเหล่านั้นได้

การจะได้ไปบังเกิดบนสวรรค์นั้น ต้องรู้วิธีการไปเกิด
ซึ่งวิธีการก็ไม่ได้ยากเย็นอะไร พระพุทธองค์ทรงแนะวิธีการไว้
ง่ายๆ ว่า ให้ละเว้นจากบาปอกุศล เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
ไม่รังแกเบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ลักขโมย ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของ
เขาไม่ได้ให้ เพราะสมบัติใดที่ได้มาโดยทุจริต สมบัตินั้นก็เป็น

ทิพย์สถานสำหรับผู้มีบุญ

๒๕๓

ของร้อน อยู่กับเราได้ไม่นาน ไม่ช้าก็ต้องมีอันวิบัติไป ทรัพย์
สิ่งของมีค่าของใคร ใครก็หวงแหน จึงไม่ควรไปขโมยของเขา
ควรหาทรัพย์มาโดยสุจริต

นอกจากนี้ต้องเป็นคนไม่ประพฤติดินในกาม ให้ยินดี
เฉพาะคู่ครองของตน และต้องเป็นคนมีวาจาสัตย์ ไม่พูดเท็จโกหก
หลอกลวงคนอื่น กระทั่งพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ
ไร้สาระก็ควรเว้นเสีย เพราะชาวสวรรค์เขาไม่ทำกรรมกิเลส ๔
อย่างเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเทพบุตรเทพธิดา ต่างมีศีลกันเป็นปกติ
ฉะนั้นเราต้องรู้ว่าเราจะเข้าไปเป็นสหายแห่งเทพ ก็ต้องประพฤติตน
เหมือนชาวสวรรค์ ต้องรู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา
ซึ่งไม่ใช่เรื่องยากหรือเหลือวิสัย เพราะปกติเราก็ทำกันอยู่แล้ว
แต่คนส่วนใหญ่ยังประมาทอยู่ จึงไม่ได้วางแผนผังชีวิตหลัง
ความตาย

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงความรู้ขั้นพื้นฐานๆ เท่านั้น เพราะสวรรค์
แต่ละชั้นมีความละเอียดที่แตกต่างกันมาก เขาวัดกันที่กำลังบุญ
ถ้าบุญมากวิมานก็ใหญ่โตมโหฬารสวยงามมีรัศมีกายสว่างรุ่งโรจน์
สวรรค์แต่ละชั้นมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่อายุ วรรณะ สุข ยศ
ถ้าหากว่ามีบุญมากเราก็เลือกเกิดได้ จะไปอยู่สวรรค์ชั้นไหน
ก็เลือกเอา ตั้งแต่ชั้นจาตุมหาราชิกา ชั้นดาวดึงส์ ยามา ดุสิต
นิมมานรดี และปรนิมมิตวสวัตดี

ทิพย์สถานสำหรับผู้มีบุญ

๒๕๘

*สวรรค์ ๖ ชั้นเหล่านี้ มีไว้รองรับผู้มีบุญทุกคน เลือกเกิดกันได้เลย เหมือนมหาเศรษฐีผู้มีสมบัติมาก อยากจะอยู่บนปราสาท อยู่ในอุทยานใหญ่โตมีข้าทาสบริวารมากมายก็ทำได้ ชาวสวรรค์ เขาก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน มีบริวารที่บังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพบุญ อย่างสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นแรก มีท้าวจาตุมหาราชทั้ง ๔ คอยดูแลรักษา คือท้าวธตรฐ มีคนธรรพ์เป็นบริวาร อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาพระสุเมรุ ท้าววิรุฬหก ปกครองพวกกุมภภักษ์ที่อยู่ทางทิศใต้ ท้าววิรูปักษ์จะปกครองพวกนาคทุกชนิด นาคก็ตระกูลอยู่ในอาณาเขตของท้าววิรูปักษ์ทั้งหมด และท้าวกุเวร หรือที่เราคุ้นกันว่าท้าวเวสสุวรรณ จะคอยดูแลพวกยักษ์ทุกจำพวก อยู่ทางทิศเหนือของเขาพระสุเมรุ

กำหนดอายุของสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาประมาณ ๕๐๐ ปีทิพย์ วันหนึ่งคืนหนึ่งของเขาเท่ากับ ๕๐ ปีในเมืองมนุษย์ ฉะนั้นถ้า ๕๐๐ ปีทิพย์ของเขา ก็เกือบ ๙ ล้านปีมนุษย์ ครั้นพระเจ้าพิมพิสารสวรรคตแล้ว ท่านพอใจมาบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ เพราะเคยเสวยทิพย์สมบัติชั้นนี้มานานถึง ๗ ครั้ง อันที่จริงท่านจะไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นสูงๆก็ได้ แต่เพราะความพอใจในชั้นนี้ ท่านถึงเลือกมาเกิดในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกานี้แหละ

ทิพย์สถาน สำหรับผู้มีบุญ

๒๕๕

ที่สูงขึ้นไปอีก คือสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีท้าวสักกเทวราช เป็นผู้ปกครอง มีปราสาทไพชยนต์ ๑๐๐ ชั้น สูงถึง ๑ โยชน์ แต่ละชั้นมีเทพิดานางฟ้ามากมาย มีสวนนันทวัน สวนจิตรลดา ซึ่งบังเกิดขึ้นด้วยบุญญาภพทั้งนั้น และยังเป็นทีประดิษฐาน พระจุฬามณี ซึ่งในสมัยที่พระพุทธองค์เสด็จออกผนวช ได้ทรง อธิษฐานว่า ถ้าจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมพันธโพธิ์พุทธเจ้า พอตัดมว ยผมแล้วโยนขึ้นไปในอากาศ ก็ขออย่าให้พระเศวตผ้านี้ตกลงมา บนพื้นดิน ด้วยอาณภาพบุญที่พระองค์สั่งสมไว้ดีแล้ว พระอินทร์ ก็ได้นำไปบรรจุไว้ที่จุฬามณีเจดีย์ ซึ่งยังเป็นทีประดิษฐาน พระเขี้ยวแก้วอีกด้วย

ทุกวันพระ ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ ชาวสวรรค์จะพากันหาดอกไม้ ของหอมมาบูชาพระจุฬามณีแห่งนี้เป็นประจำ เพราะเขารักบุญ กันมาก จะมีการไปฟังธรรมจากพระอินทร์ หรือจากสมณ- เทพบุตรที่มาจากชั้นดุสิต เขาจะรวมกันที่สุทธรรมาเทวสภาซึ่งสูง ๕๐๐ โยชน์ แล้วประกาศความดีของชาวโลกที่ทำความดีกันในวันนั้น โดยเหล่าเทวดาชั้นต่างๆ จะลงมายังโลกมนุษย์ เพื่อ ตรวจดูว่า มีใครให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา บำรุงบิดา มารดาบ้าง ฉะนั้นใครทำความดีในวันนั้น ชาวสวรรค์เขาจะ อนุโมทนาสาธุการ

ทิพย์สถาน สำหรับ ผู้มีบุญ

๒๖๐

เพราะฉะนั้น อย่าไปคิดว่าการทำความดีหรือความชั่วของเราจะไม่มีใครรับรู้ ท่านถึงใช้คำอุปมาเปรียบเทียบว่า นตฺถิ โลเก รโห นาม ขึ้นชื่อว่าความลับ ไม่มีในโลก แม้ไม่มีใครรู้ อย่างน้อยตัวเราเองก็รู้ เราจะอยู่ในสายตาชาวสวรรค์ตลอดเวลา ถ้าอยากให้เราอนุโมทนา ก็ให้ทำความดีไว้มากๆ ทำไปจนตลอดอายุขัย ก่อนหลับตาลาโลก ก็จะมีทูตสวรรค์นำราชมารับ และเชื้อเชิญ ให้ไปเป็นสหายแห่งเทวดา

ในสวรรค์ชั้นนี้มีเทพบุตรที่สามารถนิรมิตกายให้เป็นช้างเอราวัณสูงถึง ๑๕๐ โยชน์ เป็นช้างคู่บุญของพระอินทร์ สวยงามมาก มีต้นไม้สวรรค์ ชื่อปาริฉัตตกะ หรือต้นปาริชาติ สูง ๑๐๐ โยชน์ เวลาออกดอกแต่ละครั้ง กลิ่นจะหอมฟุ้ง ขจรขจายไปทั่วสวรรค์ พระบรมศาสดาของเรา หลังจากที่ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์แล้ว ได้เสด็จไปจำพรรษาที่สวรรค์ชั้นนี้ พระองค์ทรงเทศน์เรื่องพระอภิธรรมโปรดเทพบุตรพุทธมารดา และชาวสวรรค์ ให้ได้บรรลุธรรมากิสมัยกันมากมายนับไม่ถ้วน

ในสมัยพุทธกาล ทั้งพระบรมศาสดาและพระอรหันตสาวกหลายๆ ท่าน เช่น พระมหาโมคคัลลานะ ท่านจะไปสวรรค์ชั้นนี้เป็นประจำ แล้วนำเอาเรื่องราวของชาวสวรรค์มาเล่าให้กับเหล่าพุทธบริษัทฟัง จะได้รักในการสั่งสมบุญบารมีมากยิ่งขึ้น พระมหาโมคคัลลานะท่านมีฤทธิ์มาก เมื่อไปสำรวจดูตามวิมาน

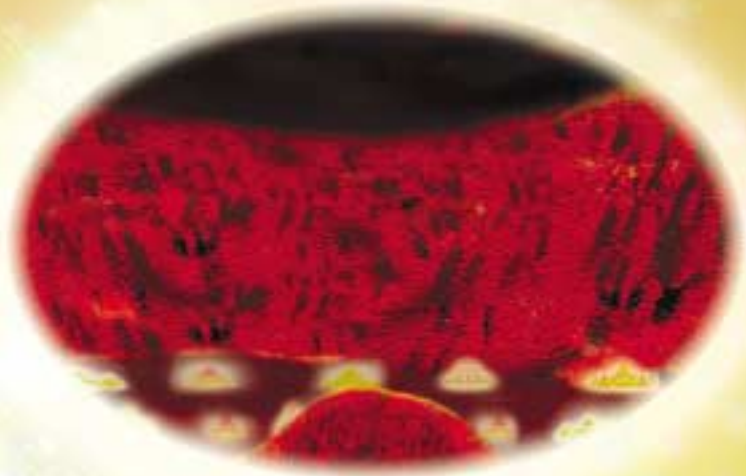

ทิพยสถานสำหรับผู้มีบุญ

๒๖๑

ต่างๆ ก็จะช่วยสอบถามถึงบุญกรรมของเทพบุตรเทพธิดา ว่าทำบุญอะไรเอาไว้ ถึงมีวิมานสว่างไสว มีสมบัติมากมาย ทำให้มนุษย์อยากทำความดีตาม ในสมัยนั้นจึงมีผู้ทำความดีแล้วไปบังเกิดในสุคติสวรรค์กันมาก

หลวงพ่อบอกเล่าเกี่ยวกับสวรรค์เท่านี้ก่อน โอกาสหน้าจะนำมาถ่ายทอดให้พวกเราได้เรียนรู้กันอีก ขอให้ทุกๆ ท่านตั้งใจสั่งสมบุญกุศลให้เต็มที่ ทำตามทีพระพุทธรองค์ทรงสอนไว้ว่าให้ละชั่วทุกชนิด และสั่งสมความดีอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ด้วยการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ทำให้ให้ผ่องใส ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ตั้งใจปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกายกัน เราจะได้ไปศึกษาวิชาธรรมกาย ไปรู้ไปเห็นภพภูมิอันเป็นทิพย์เหล่านี้ตลอดจนถึงภพอันวิเศษคือพระนิพพาน อาศัยธรรมกายไปตรวจดูก็จะรู้เห็นได้หมด เพราะมีดวงตาเห็นได้รอบทิศ รู้แจ้งเห็นแจ้งตลอดหมดทั้งนิพพาน ภพสาม โลกกันต์ หลวงพ่อบอกให้ทุกท่านเป็นนักพิสูจน์ทดลองค้นคว้า เพื่อไปรู้ไปเห็นเรื่องราวเหล่านี้ให้ได้ด้วยตัวเอง เราจะได้เกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจสั่งสมบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้นให้หมั่นทำใจให้หยุดนิ่งตลอดเวลา และทำให้อุทวิธิ ปรับปรุงไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

๒๙

จ อ ม เ ท พ อ สุ ร

ธรรมดาว่า พืชทั้งปวงที่บุคคลหว่านลงไป คราวเมื่อจะ
ได้ผล ก็ให้ผลตามเมล็ดพันธุ์พืชที่หว่านลงนั้นใด บุคคลทำการ
กุศล ก็จักพลันได้ซึ่งผลแห่งกุศลนั้นเป็นเที่ยงแท้ แต่บุคคล
บาปหยาบช้า ก็อย่าหมายเลยว่าจะไม่ได้รับผลแห่งความชั่ว

จอมเทพ อสุร

๒๖๔

เวลาธรรมกาย เป็นเวลาที่ทรงคุณค่ายิ่ง ที่เราจะมาร่วมกันหยุดนิ่ง หยุดใจไว้ที่แห่งเดียวกัน คือ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แม้จะอยู่คนละสถานที่ แต่เราก็สามารถรวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้กระแสแห่งความสุขและความบริสุทธิ์ของธรรมกายแผ่ขยายไปทั่วโลกการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในโลกนั้นไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน แต่เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะธรรมกายมีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกๆ คนในโลก ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ หากทำใจหยุดนิ่งย่อมเข้าถึงได้ทุกคน

มีถ้อยคำของเหล่าฤาษีที่กล่าวถึงจอมอสุรเอาไว้ในสมุททกสูตร ว่า

“ดูก่อนอสุรผู้ใจบาป เราทั้งปวงนี้มีความประสงค์จะขอภัย ไยท่านกล้ามาให้ซึ่งภัยเสียเล่า เราใคร่จะขอรับแต่ภัยอย่างเดียว เมื่อท่านมาให้ภัยกระนี้ เรามิรับดอก ภัยนั้นจงตกอยู่กับตัวท่านเองเถิด สัมพรอสุรเอ๋ย ธรรมดว่า พืชทั้งปวงที่บุคคลหว่านลงไป คราวเมื่อจะได้ผล ก็ให้ผลตามเมล็ดพันธุ์พืชที่หว่านลง ฉนั้นใด บุคคลทำการกุศล ก็จักพลันได้ซึ่งผลแห่งกุศลนั้นเป็นเที่ยงแท้ แต่บุคคลบาปพยายามชั่ว ก็อย่าหมายเลยว่าจะไม่ได้รับผลแห่งความชั่ว ตัวท่านให้ซึ่งภัยแก่อาตมภาพทั้งปวง ก็จักได้รับภัยในไม่ช้านี้ ฉนั้น”

จอมเทพ อสุร

๒๖๕

ครั้งนี้หลวงพ่อก็มีเรื่องการทำเนิδοสุรพิภพมาแล้วสู่พวกเราให้ได้ศึกษากัน เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่กำเนิดโลกใหม่ๆ เริ่มตั้งแต่โลกเย็นลง อาภัสราพรหมก็ลงมาเกิดบนโลกมนุษย์เพื่อสร้างบารมี มีการปกครองเป็นเขตแดน มีหัวหน้าปกครอง มีสวรรค์แต่ละชั้นเกิดขึ้นมาตามลำดับ มีภพภูมิต่างๆ ตั้งแต่ นิรยภูมิ ภูมิของพวกเปรต อสุรกาย และดิรัจฉานภูมิ เกิดขึ้นมาตามแรงบุญและบาปที่มนุษย์ได้ทำเอาไว้

*อสุรพิภพเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และถ้อยคำที่หลวงพ่อยกขึ้นมากล่าวไว้ในตอนต้นนั้น มีความเกี่ยวข้องกับเหล่าอสุรอย่างไรบ้าง เราจะมาศึกษากันต่อไป เรื่องมีอยู่ว่า ในสมัยแรกๆ ที่มฆมาณพ และสหาย ๓๒ คน ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พวกเทพบุตรซึ่งได้ไปเกิดอยู่ก่อน เห็นเทพบุตรใหม่มาอุบัติก็พากันต้อนรับด้วยการนำน้ำคันธพานที่เป็นทิพย์มาเลี้ยง ฝ่ายมฆเทพบุตรไม่ปรารถนาจะดื่มน้ำเมา จึงให้สัญญาณแก่เทพบริษัทผู้เป็นบริวารของตน มิให้ดื่มน้ำคันธพานที่เทพบุตรผู้อยู่ก่อนนำมาเลี้ยงต้อนรับ น้ำคันธพานในเมืองสวรรค์นั้น มีรสหวานอร่อยมาก แต่ทว่าพอดื่มเข้าไปแล้ว จะปรากฏมีอาการมึนเมาประมาทขาดสติ

จอมเทพ อสุร

๒๖๖

เพราะฉะนั้น เมื่อเทพบุตรเจ้าถิ่นพร้อมกับบริวารของตน ตกแตงน้ำคันธพานให้อาคันตูกเทพบุตรแล้ว พวกตนก็ดื่มกิน เสียเองจนเมาขาดสติ มมหเทพบุตรจึงให้บริวารจับเทพบุตรผู้อยู่ ก่อนหน้านั้น โยนลงจากสวรรค์ เมื่อตกมาถึงท่ามกลางสินธุร บรพตก็ได้สติฟื้นคืนมา จอมเทพได้สั่งสอนบริวารว่า “ชาวเราทั้งหลาย แต่นี้ต่อไปพวกเราอย่าได้ดื่มน้ำคันธพานที่มีฤทธิ์ร้าย ประดุจสุราเลย เพราะการดื่มน้ำคันธพานนี้เอง พวกเราจึงต้อง ได้รับความอัปยศในครั้งนี้” จากนั้นต่างพร้อมใจดเว้นการ ดื่มน้ำคันธพานตั้งแต่บัดนั้น

อย่างไรก็ตาม ด้วยเดชะแห่งกุศลกรรมที่เทพบุตรเก่า เหล่านั้นได้สั่งสมมาแต่ปางก่อน จึงบังเกิดเป็นเทพนครที่สวยงาม กว้างใหญ่รุ่งเรืองคล้ายกับดาวดึงส์พิภพทุกประการ เพียงแต่ว่าความวิจิตรพิสดารน้อยกว่าเล็กน้อย นครนี้บังเกิดขึ้น ที่เชิงสินธุรบรรพต โดยจะมีน้ำล้อมรอบกำแพงเมืองอยู่เสมอ มิได้ขาด และจะมีต้นปาทลี คือต้นแคฝอย ประดับประจำ พระนครนี้อย่างงดงาม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาดินแดนแห่งนี้ จึงได้ชื่ออสุรพิภพ กว้างขวางถึง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ ตั้งอยู่ใต้เขา พระสุเมรุ

สำหรับความเป็นอยู่ในอสุรพิภพนี้พวกอสุรมีความเป็นอยู่ เช่นเดียวกับทวยเทพทั้งหลาย คือ เสวยสุขอันเป็นทิพย์ทุกอย่าง

จอมเทพ อสุร

๒๖๓

มีแต่ความสดชื่นรื่นเริงใจ มิต้องลำบากยากเข็ญ เหมือนพวก
อสุรกายหรือยักษ์ต่างๆ ไป เป็นเพราะอำนาจคุณศุภกรรมที่เหล่า
อสุรทำได้ไว้แต่ปางก่อน

ในอสุรพิภพมีการแบ่งเขตปกครองเป็นเขตเหมือน
ชาวสวรรค์ ได้แก่ ทางด้านทิศตะวันออก มีอาณาเขตกว้างใหญ่
ไพศาล ท่านท้าวลัมพรอสุร ทรงเป็นองค์อธิบดีปกครอง
แล้วทรงแต่งตั้งให้ไพจิตตาสูรเป็นองค์อุปราช ทางด้านทิศใต้
ท้าวอสังพรอสุรเป็นองค์อธิบดี มีท้าวสุลลิสูรเป็นองค์อุปราช
ด้านทิศตะวันตก มีท้าวเวลาสุรเป็นองค์อธิบดี มีท้าวปริกาสุร
เป็นองค์อุปราช และด้านทิศเหนือ ท้าวพรหมทัตตาสูรเป็นองค์
อธิบดี มีท้าวอสุรินทราหูเป็นองค์อุปราช

ท้าวลัมพรอสุรทรงเป็นใหญ่ในอสุรพิภพ บริบูรณ์ด้วย
อิสริยยศเช่นเดียวกับพระอินทร์บนดาวดึงส์พิภพทุกอย่าง เมื่อใด
ก็ตามที่พวกอสุรเห็นต้นแคฝอยออกดอกบานสะพรั่ง เหล่าอสุร
ก็จะหวนระลึกนึกถึงความหลัง เมื่อครั้งที่ยังอยู่บนเทวนคร
ดาวดึงส์ ซึ่งมีต้นปาริฉัตรเป็นไม้ประจำเทพนคร และทุกครั้งที่ย้อน
นึกถึงความหลัง เหล่าอสุรก็รู้สึกเศร้าระคนเคืองแค้นต่อ
เหล่าทวยเทพในดาวดึงส์พิภพ จึงพากันชักชวนไปทำสงคราม
กับพระอินทร์

จอมเทพ อสุร

๒๖๘

*สงครามระหว่างเทวดากับอสุรรบกันนั้น ปรากฏว่า ฝ่ายอสุรเป็นฝ่ายปราชัยมากกว่ามิชัย เมื่อท้าวสัมพรอสุร ผู้เป็นใหญ่ หนีมาพบบรรณศาลาของโยคีฤๅษีลีลิตาทั้งหลาย ก็เข้าใจเอาเองว่า องค์อินทร์คงมีฤๅษีเหล่านี้เป็นองคมนตรีที่ปรึกษา ทำให้ฝ่ายตนพ่ายแพ้ปราชัยอยู่เสมอ คิดเช่นนั้นแล้ว จอมอสุรก็สั่งการบริวารให้รื้อบรรณศาลาของฤๅษี เท่านั้นยังไม่พอ จอมอสุรยังให้บริวารทุบต่อยหมอน้ำและทำลายบริวารของฤๅษี

ฤๅษีทั้งหลายได้เหาะไปปรับความเข้าใจกับจอมอสุรว่า “อาตมภาพทั้งปวง มิได้เกี่ยวข้องในการรบนี้ ขออย่าให้เราต้องลำบากเลย ขอบพิตรจงให้อภัยเสียเถิด” สัมพรอสุรได้ฟังแล้วก็ไม่พอใจ จึงกล่าวปรักปรำว่า “พวกท่านพอใจที่จะคบหากับพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้ผิด แล้วกลับมาขอภัยต่อข้า เราไม่ยอมให้อภัยพวกท่าน และยังคงคิดที่จะเบียดเบียนพวกท่าน ให้ได้รับความลำบากอีกด้วย”

เหล่าฤๅษีเห็นว่าจอมอสุรยังมีความโกรธ ไม่ยอมสงบศึกอย่างสันติวิธี จึงกล่าวตักเตือนว่า “ดูก่อนอสุรผู้ใจบาป เราทั้งปวงนี้ มีความประสงค์จะขอภัย ไยท่านกลับให้ภัยแก่เราเสียเล่า

จอมเทพอสุร์

๒๖๕

เราใคร่จะขอรับแต่อภัยอย่างเดียว เมื่อท่านมาให้ภัยอย่างนี้
เรามีรับดอก ภัยนั้นจงตกอยู่กับตัวท่านเองเถิด สัมพรอสุร์เอ๋ย
ธรรมดาว่า พืชทั้งปวงที่บุคคลหว่านลงไป คราวเมื่อจะได้ผล
ก็ให้ผลไม่ผิดกับชนิดพืชเลย ฉันทไถ่ก็ดี บุคคลทำการกุศล ก็จักพลัน
ได้ซึ่งผลแห่งกุศลนั้นอย่างแน่นอน แต่สำหรับบุคคลบาปหยาบช้า
ก็อย่าหมายเลยว่าจะไม่ได้รับผลแห่งความชั่ว ตัวท่านให้ภัย
แก่เหล่าอาตมภาพ ท่านก็จักได้รับภัยในไม่ช้านี้ ฉันทนั้น”

จากนั้นเหล่าฤๅษีต่างพากันเหาะกลับอาศรมตามเดิม
ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สัมพรอสุร์ก็ไม่เป็นอันจะกินจะนอนเลย
มีแต่หวาดเสียวสะดุ้งจิตหวาดหวั่นอยู่เป็นนิตย์ เฝ้าแต่คิดกลัวภัย
ที่ดาบสกล่าวเตือนเอาไว้ เมื่อจะเอนหลังลงสู่ที่นอนในยามราตรี
ก็มีอันให้เห็นศัตรูมาแวดล้อมกลุ่มรุม และจะเอาหอกหลาวทิ่มแทง
ทำให้องค์หวาดผวาลุกขึ้นมาทันที

ด้วยเหตุนี้ หม่ออสุร์ต่างพากันแตกตื่นเป็นห่วง และมา
เยียมเยียนไต่ถามถึงอาการมิได้ขาด เมื่อถูกถามเช่นนี้ สัมพรอสุร์
ก็มึนล้าเล่าความจริง เกรงว่าจะได้รับความอับอาย จึงปกปิดไม่
บอกความจริงใดๆ ครั้นเวลานอนหลับ นิमितร้ายนั้นก็มาปรากฏ
ให้เห็นอีก ทำเอาจอมอสุร์เป็นไข้ใจ กลายเป็นเทพอ่อนแอ
ทั้งกายและใจ มีจิตหวาดหวั่นตกใจกลัวอยู่เป็นนิตย์ จึงได้รับ
ขนานนามใหม่ว่า ท้าวเวปจิตติ หมายถึงจอมอสุร์ผู้มีจิตหวาดหวั่น

จอมเทพ อสุร

๒๓๐

นี่ก็เป็นประวัติการอุบัติขึ้นของอสุรพิภพ เราจะเห็นว่า
สิ่งที่เป็นความลึกลับซับซ้อนเป็นของละเอียด หรือถึงหยาบถึง
ละเอียด ยังมีอยู่อีกมากมายที่รอคอยการพิสูจน์ การจะไป
สำรวจภพภูมิที่พิสดารเหล่านี้ได้ โดยอาศัยยวดยานพาหนะใดๆ
ในโลกที่มีอยู่ทั่วไปตามที่มนุษย์ผลิตขึ้นมานั้น ไม่มีทางทำได้
แน่นอน ต้องอาศัยใจหยุดอย่างเดียวเท่านั้น ยิ่งถ้าหยุดนิ่งจน
เข้าถึงพระธรรมกายภายใน ได้ศึกษาวิชชาธรรมกายเมื่อไร
ภพภูมิเหล่านี้ก็ไม่ยากสำหรับเราที่จะไปพิสูจน์ เหมือนหลวงปู่
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และคุณยายอาจารย์ของพวกเรา เมื่อท่าน
เข้าถึงแล้วก็ไปพิสูจน์ในเรื่องภพสามมาแล้ว ศึกษาจักรวาล
วิทยาจนชำนาญทั้งโลกันต์ ภพสาม นิพพาน แล้วนำมาถ่ายทอด
ให้พวกเราได้ฟังกัน ดังนั้นให้พวกเราทุกคนหมั่นปฏิบัติธรรม
ให้เข้าถึงพระธรรมกายกันให้ได้ทุกคน

๑๐

ท้าวสักกะจอมเทพ

ท้าวสักกะจอมเทพในชั้นดาวดึงส์นั้น กระทำบุญกิริยา-
วัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอันดับแรก ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วย
ศีลเป็นอันดับแรก ย่อมก้าวล่วงพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์โดยฐานะ ๑๐
ประการ คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์
อธิปไตยทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ และ
โภจจุฬทิพย์

ท้าวสักกะจอมเทพ

๒๗๓

การเดินทางในสังสารวัฏอันหาเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลายไม่ได้นี้ หมุ่สัตว์ถูกอวิชชา คือความไม่รู้แจ้งเห็นจริง ปิดบังเห็น จำ คิด รู้ ให้มีตมนอนธกาล เมื่อเกิดมาแล้ว ต่างตก อยู่ในความประมาท มัวเมาในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และ ธรรมารมณ์อันเป็นพวงแห่งมาร ถูกสิ่งเหล่านี้ร้อยรัดเอาไว้ ทำให้ เพลิดเพลิน และหลงลืมเป้าหมายดั้งเดิมที่เกิดมาเพื่อแสวงหา หนทางของพระนิพพาน สรรพสัตว์ได้ถูกกิเลสอาสวะครอบงำ จิตใจกันอยู่อย่างนี้มายาวนานมาก ทำให้ไม่ได้เฉลียวใจว่า เกิดมา ทำไม ตายแล้วจะไปไหน แล้วมีอะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริง ของชีวิต ผู้ใดได้มีโอกาสตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ด้วยการ หมั่นตรีกะลิกนิกถึงศูนย์กลางฐานที่ ๗ จนใจหยุดนิ่งใจใส สะอาดบริสุทธิ์ ผู้นั้นก็จะรู้เห็นเรื่องราวของชีวิตไปตามความ เป็นจริง

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทานุปัตติสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญ กิจราวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญกิจราวัตถุที่ สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญกิจราวัตถุที่สำเร็จ ด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหาย แห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์ ท้าวสักกะจอมเทพในชั้นดาวดึงส์นั้น กระทำบุญกิจราวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติแรก ทำบุญ

ท้าวสักกะจอมเทพ

๒๓๔

กิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอดิเรก ย่อมก้าวล่วงพวกเทวดา
ชั้นดาวดึงส์โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์
สุขทิพย์ ยศทิพย์ อธิปไตยทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์
รสทิพย์ และไผฏฐัพพทิพย์”

ผู้ที่ประสงค์จะไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ส่วนใหญ่
จะต้องเป็นผู้ยินดีในการบริจาคทาน ไม่มีความตระหนี่หวงแหน
ในทรัพย์สมบัติที่ตัวเองหามาได้ ต้องทำบุญที่เกิดจากการให้
ทานไว้มาก และต้องรักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ถ้ามีโอกาส
ก็สมาทานศีล ๘ หรืออุโบสถศีล ส่วนการเจริญสมาธิภาวนา
อาจจะลดหย่อนลงมาบ้าง บางท่านก็อาจไม่เคยประพฤติปฏิบัติ
เพราะไม่มีกาลยามมิตร แนะนำวิธีการที่จะทำให้ใจให้หยุดให้นิ่ง
เมื่อปฏิบัติบ่อยเข้าจนเป็นอาจิณณกรรม ครั้นละโลกไปแล้ว
บุญนั้นก็ส่งผลให้ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

เมื่อกล่าวถึงชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งเป็นภพภูมิแห่ง
การเสวยทิพย์สมบัติ มีเหล่าเทพบุตรเทพธิดามากมายนับไม่ถ้วน
ที่อุบัติขึ้นด้วยอำนาจบุญกุศลที่สั่งสมไว้ดีแล้ว เทพบุตรท่านหนึ่ง
ที่หลงพอไม่อยากจะเล่าข้ามไป ก่อนที่จะเข้าไปสู่การศึกษา
เรื่องราวของชาวสวรรค์ชั้นสูงๆขึ้นไปทีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก
เทพบุตรองค์นี้ท่านเป็นใหญ่กว่าทวยเทพใดๆ ในสวรรค์ชั้นนี้
นั่นก็คือองค์อัมรินทราธิราช ที่เราได้ยินกันจนคุ้นหู ในนามของ

ท้าวลักกะจอมเทพ

๒๓๕

พระอินทร์หรือท้าวลักกะจอมเทพนั่นเอง

เพราะฉะนั้น ตอนนี้เราจะมาศึกษาเรื่องราวชีวิตประวัติที่น่าสนใจของท้าวลักกะจอมเทพกันว่า ท่านได้บำเพ็ญบารมีมาอย่างไร ถึงได้มาเป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพราะตามปกติแล้ว เพียงแค่การได้บังเกิดเป็นเทพบุตรเทพธิดาก็ถือว่ายากแล้ว แต่ท่านยังได้รับการยกย่องให้เป็นองค์ประมุขของทวยเทพทั้งหมดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีกด้วย

*สมัยหนึ่ง เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาศาลา ในป่ามหาวัน กรุงเวสาลี เจ้าลิจฉวีพระนามว่า มหาลิ ได้เสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า และตรัสถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ทรงเห็นท้าวลักกะจอมเทพหรือ พระพุทธเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนมหาลิ อาตมาเห็นท้าวลักกะจอมเทพ”

เนื่องจากมหาลิไม่รู้ว่า พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าของเรานั้น ทรงเป็นยิ่งกว่าเทพ เป็นผู้ยิ่งใหญ่ในภพทั้งสาม เป็น สัตถา เทวมนุสฺสานํ คือเป็นครูของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ด้วยความที่ตนไม่มั่นใจว่า พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าเห็นท้าวลักกะจริง จึงทูล

ท้าวลักกะจอมเทพ

๒๓๖

ถามตามประสาชื่อว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผู้ที่พระองค์ทรงเห็นนั้น คงจักเป็นท้าวลักกะปลอมเป็นแน่ เพราะว่า ท้าวลักกะผู้เป็นจอมเทพ เป็นผู้ที่ใครๆ ยากจะเห็นได้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนมหาลิ อาตมารู้จักท้าวลักกะด้วย รู้ธรรมเครื่องกระทำให้เป็นท้าวลักกะด้วย และยังรู้ถึงธรรมที่ท้าวลักกะถึงความเป็นท้าวลักกะ เพราะเป็นผู้สมทานธรรมนั้นด้วย ท้าวลักกะเมื่อยังเป็นมนุษย์เป็นมาณพชื่อว่า มหะ เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่า ท้าวมหะ ท้าวลักกะได้เคยให้ทานมาก่อน เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่า ท้าวปุนททะ ท้าวลักกะจอมเทพเมื่อยังเป็นมนุษย์ ได้ให้ทานโดยเคารพ เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่า ท้าวลักกะ ซึ่งแปลว่า ผู้มีความเคารพในการให้ และเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ ท่านได้ให้ที่พักอาศัยแก่คนเดินทางไกลด้วยจิตยินดี จึงเรียกว่า ท้าววาสวะ

นอกจากนี้ ท้าวลักกะจอมเทพสามารถคิดเนื้อความได้ตั้งพันโดยครู่เดียว จึงได้รับการเฉลิมพระนามว่า ท้าวสหัสสนัยน์ ท้าวลักกะจอมเทพทรงมีนางอสุรกายญานามว่า สุชาดา เป็นมเหสี จึงได้รับพระชยานามว่า ท้าวสุชัมบดี ประการสุดท้าย ท้าวลักกะเสวยราชสมบัติเป็นใหญ่แห่งทวยเทพชั้นดาวดึงส์ มหาชนจึงเรียกว่า เทวานมินทะ ซึ่งแปลว่าจอมเทพนั่นเอง

ท้าวสักกะจอมเทพ

๒๗๓

ดูก่อนมหาเถร ท้าวสักกะจอมเทพ เมื่อยังเป็นมนุษย์อยู่ในกาลก่อน ได้สมาทานวัตตบท ๗ ประการอย่างบริบูรณ์ จึงได้ถึงความเป็นท้าวสักกะจอมเทพ ผู้เลิศด้วยคุณธรรมความดี ที่ไม่มีเทพองค์ใดมีคุณธรรมเสมอเหมือน

วัตตบท ๗ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ท่านเป็นผู้มีความกตัญญูเป็นเลิศ คือเลี้ยงดูมารดาบิดาจนตลอดชีวิต ให้ความรักความเอื้ออาทร เทิดทูนบิดามารดาไว้ในฐานะเป็นพรหมของลูกอยู่ตลอดเวลา ตรงนี้แหละทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากเทพบุตรองค์อื่นๆ ซึ่งแม้จะมีบริวารและวิมานที่ใหญ่กว่า เพราะได้ทำบุญอุทิศให้นานบุญมาก่อน แต่ก็ยอมรับในคุณธรรมของท่าน จึงยกย่องให้เป็นจอมเทพ ปกครองชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ทั้งหมด

ประการที่ ๒ สมัยที่เป็นมนุษย์อยู่นั้น พระองค์เป็นผู้ประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูลตลอดชีวิต

ประการที่ ๓ เป็นผู้พูดวาจาอ่อนหวานตลอดชีวิต ไม่พูดจาหยาบกระด้าง พูดจาอ่อนหวาน จิตใจก็อ่อนโยน

ประการที่ ๔ ท่านเป็นผู้ไม่พูดวาจาส่อเสียดจนตลอดชีวิต ไม่เคยพูดให้ร้ายใครเลย มีแต่ยกย่องสรรเสริญ และชื่นชมผู้อื่นด้วยความจริงใจ ใครทำดีแม้นิดเดียว หรือทำความดีในที่ลับ

ท้าวสักกะจอมเทพ

๒๓๘

ที่ไม่คิดว่าคนอื่นจะเห็น ท่านก็นำมาเปิดเผยให้มหาชนได้รับรู้ ท่านมีมุทิตาจิตอยู่ตลอดเวลา

ประการที่ ๕ คือ ท่านเป็นผู้มีใจปราศจากความตระหนี่ อันเป็นมลทินของผู้อยู่ครองเรือน ได้บริจาคชนิดที่ว่าให้แล้วไม่เคยคิดอยากได้คืนเลย ตัดใจเหมือนตายจาก ถ้าจะรำลึกถึงก็รำลึกถึงด้วยความปลื้มปิติยินดีที่ได้บริจาคทานไป ความรู้สึกเสียดายไม่เกิดขึ้นในใจของท่าน เป็นผู้มีฝ่ามืออันชุ่มด้วยการให้ทานอยู่ตลอดเวลา ยินดีในการสละออก และเสียสละความ สะดวกสบายเล็กๆ น้อยๆ ของตน เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม

ท่านเป็นผู้บริจาคที่คนอยากมาขอ คือมีอภัยาคัยที่น่า เข้าใกล้ บางคนอยากจะทำให้เหมือนกัน แต่ไม่มีใครอยากมารับ ของของตน เพราะคำพูดและการกระทำของตนไม่น่าเข้าใกล้ อีกทั้งไม่มั่นใจว่า ถ้ารับของไปแล้วจะมีการตามทวงคืนหรือมีข้อ ผูกมัดในภายหลังหรือไม่ เพราะฉะนั้นแม้ใจอยากให้ทาน ก็ไม่มีใคร อยากเข้ามารับเอาวัตถุทานของตนไป แต่ท้าวสักกะยินดีในการ แลกจ่ายทานตลอดชีวิต แล้วยังทำตนให้น่าขออีกด้วย

ประการที่ ๖ ท่านเป็นผู้ที่พูดคำสัตย์ตลอดชีวิต ไม่โกหก มดเท็จ คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น พูดอย่างไรก็ทำอย่างนั้น

ประการสุดท้าย ประการที่ ๗ คือ ท่านสอนตัวเองว่า

ท้าวสักกะจอมเทพ

๒๗๕

จะไม่โกรธจนตลอดชีวิต ถ้าความโกรธจะเกิดขึ้นกับตัวท่าน ท่านก็จะรีบจัดออกจากใจทันที ท้าวสักกะได้ทรงสมาทาน-
วัตตบท ๗ ประการเหล่านี้ได้บริบูรณ์ เพราะฉะนั้นท่านจึงถึง
ความเป็นท้าวสักกะจอมเทพ”

เราจะเห็นว่า กว่าที่ใครคนหนึ่งจะได้ไปบังเกิดเป็นเทวดา โดยเฉพาะได้เป็นจอมเทพของชาวสวรรค์นั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ต้องอาศัยความเพียรในการทำความดีอย่างสม่ำเสมอ ทำไปจนตลอดอายุขัย เมื่อเราทราบตัวอย่างอันดีงามอย่างนี้แล้ว ก็ให้หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ ชีวิตในสุคติโลกสวรรค์จะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจุบันที่เรา กำลังเป็นมนุษย์สร้างบุญบารมี อยู่ขณะนี้แหละ เราจะต้องลิขิตชีวิตในอนาคตของเราให้ได้ ดังนั้น ให้ทุกท่านทุกคนหมั่นสั่งสมบุญทุกๆ วัน อย่าให้ขาด ทั้งทาน ศีล ภาวนา ฝึกใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ภายในให้ได้ แล้วจะได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์สมความปรารถนา กันทุกคน

อ ง ค์ อัม ริน ท ร า ธี ร าช

ท้าวสักกเทวราช ถึงความเป็นผู้ประเสริฐกว่าเทพยดา
ทั้งหลาย เพราะความไม่ประมาท บัณฑิตทั้งหลายย่อม
สรรเสริญความไม่ประมาทไม่ว่าในกาลไหนๆ บัณฑิตทั้งหลาย
ย่อมติเตียนความประมาท

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๒

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางมาแห่งมหากุศล และ
เป็นทางลัดที่สุดของการสร้างบารมี เพื่อมุ่งตรงสู่เป้าหมายคือ
ที่สุดแห่งธรรม ทุกครั้งที่เราได้นั่งหลับตาเจริญสมาธิภาวนา
นำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ธาตุธรรม เห็น จำ
คิด รู้ ในตัวของเรา จะถูกกลั่นให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์
จะเป็นทางมาแห่งความสุข ซึ่งความสุขที่เกิดจากใจหยุดนิ่งนี้
เป็นสิ่งที่มวลมนุษยชาติล้วนปรารถนา เพราะเป็นสุขที่แท้จริง
สุขที่เสรี กว้างขวาง ไร้ขอบเขต และยังเป็นเหตุให้ขจัดกิเลส
อาสวะ ชำระมลทินของใจได้อีกด้วย

พระลัมมัลมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อปปมาเทน มหวา เทวานํ เสฏฺฐตตํ คโต
อปปมาทํ ปัสสนติ ปมาโท ครหิโต สทา

ท้าวสักกเทวราช ถึงความเป็นผู้ประเสริฐกว่าเทพดา
ทั้งหลาย เพราะความไม่ประมาท บัณฑิตทั้งหลายย่อม
สรรเสริญความไม่ประมาทไม่ว่าในกาลไหนๆ บัณฑิตทั้ง
หลายย่อมติเตียนความประมาท”

หลายๆ ท่านอาจจะสงสัยว่า พระอินทร์หรือท้าวสักก-
เทวราชเป็นใคร มีจริงไหม บางครั้งเราก็ได้ยินว่า พระอินทร์ลง

องค์อัมรินทร์ราชา

๒๘๓

มายังโลกมนุษย์ เพื่อฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้ฟังเรื่องกำเนิดของพระอินทร์กันเรียบร้อยแล้ว พระอินทร์เป็นใครมาก่อน และที่ได้เป็นจอมเทพในสวรรค์เพราะทรงสั่งสมบุญอะไรไว้ และทรงอาศัยคุณธรรมอะไรจึงทำให้ไปบังเกิดเป็นพระอินทร์ ดังนั้นเรื่องราวของพระอินทร์จึงไม่ใช่เป็นเรื่องที่ปรุงแต่งขึ้นมาหรือเป็นนิยายปรัมปราที่เล่าสืบทอดกันมา หรือเป็นเพียงบุคคลาธิษฐานเท่านั้น แต่เป็นเรื่องจริงที่มีหลักฐานปรากฏในพระไตรปิฎก

ครั้งนี้ หลวงพ่อจะเล่าเส้นทาง การไปเป็นเทวดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ของท่าน ว่าได้สั่งสมบุญอะไรไว้ จึงได้เป็นจอมแห่งเทพ ให้พวกเราได้ทราบไว้ จะได้ยึดเอาเป็นแบบอย่าง ในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ในสมัยที่ท่านเป็นมนุษย์ ท่านเป็นผู้ที่ไม่ประมาทในการทำความดี ได้ทำหนทางไปสู่สวรรค์โดยประพาศวัตตบท ๗ ประการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วว่า เป็นผู้เลี้ยงดูมารดาบิดา มีปกติประพฤติดอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล เจริญอ่อนหวาน กล่าวคำสวัสดีมิตรสหาย ละคำส่อเสียด มีปกติขจัดความตระหนี่ มีวาจาสัตย์ ครอบงำความโกรธได้ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ทั่วไปทำได้ยาก แต่ท่านก็ทำได้ยอดเยี่ยมทีเดียว

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๔

*ในสมัยก่อนที่พระลัมมาลัมพุทธเจ้าของเราจะเสด็จอุบัติขึ้นในโลก มีชายหนุ่มคนหนึ่ง ชื่อว่า มมมาณพ เป็นคนมีอริยาไคยดี มีความเสียสละ เวลาไปที่ไหน ก็จะทำสถานที่นั้นให้เป็นที่น่าอยู่ น่ารื่นรมย์ เมื่อใครมาขออยู่อาศัยในที่แห่งนั้น ก็จะสละให้ด้วยความยินดี แล้วก็ไปทำสถานที่ใหม่ให้น่าอยู่อีก เมื่อทำเสร็จก็มักจะมีคนมาขออยู่อย่างนี้เรื่อยไป มณพก็ไม่ได้นึกโกรธ แต่กลับมองโลกในแง่ดีว่า “ช่างน่าปีติใจจริงๆ ที่คนเหล่านี้มาพักอาศัยอยู่ในที่ของเรา เราก็จะได้ความสุขไปด้วย”

รุ่งขึ้น มณพหนุ่มถือจอบไปดายหญ้าที่ลานหมู่บ้าน บัดควาตบบริเวณนั้น ให้เป็นสถานที่น่ารื่นรมย์ ผู้คนที่สัญจรไปมาก็อยากจะมาพักผ่อนที่ตรงนั้น ครั้นฤดูหนาวมาถึง ชายหนุ่มก็หาฟืนมาก่อไฟให้ชาวบ้านผิงกัน พอฤดูร้อนก็หาน้ำดื่มมาตั้งไว้ เพื่อให้ผู้ที่เดินทางผ่านไปมาแกลวนั้น ได้ดื่มน้ำแก้กระหาย ต่อมาท่านคิดว่า “เราควรจะสร้างศาลาให้คนเดินทาง และทำหนทางให้ราบเรียบ” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ท่านจะออกจากบ้านแต่เช้าตรู่ ถือจอบและมิดเทียวดายหญ้า ตัดกิ่งไม้ที่รกๆ เพื่อทำหนทางให้ราบเรียบ

เมื่อเพื่อนเดินทางมาเห็นเข้าก็ถามว่า “สหายเอ๋ย มา

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๕

เที่ยวทำอะไรอยู่แถวนี้” มฆมาณพตอบว่า “ฉันจะทำหนทางไป
สวรรค์ของฉันนะ” เพื่อนได้ฟังดังนั้นก็ชื่นชมและเกิดความเลื่อมใส
ในเจตนาดีของท่าน เมื่อเห็นดีเห็นงามด้วยจึงลงมือช่วยกัน
วันต่อมา ก็มีเพื่อนซึ่งมีความคิดตรงกันกับมฆมาณพมาช่วยงาน
เพิ่มมากขึ้น จากหนึ่งคน เป็นสองคน สามคน เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
จนรวมเป็น ๓๓ คน ทุกวันท่านเหล่านี้จะพากันถือจอบ ถือมีด
และอุปกรณ์ต่างๆ ออกจากบ้านด้วยใจที่ร่าเริงเบิกบาน ต่าง
ช่วยกันทำถนนหนทางให้ราบเรียบ และร่วมแรงร่วมใจกัน
ทำงานสร้างบารมีอย่างสนุกสนานเบิกบาน จนสามารถทำถนน
ไปได้ไกลถึง ๒ โยชน์ หรือประมาณ ๓๒ กิโลเมตร

ผู้ใหญ่บ้านเห็นชายหนุ่มเหล่านี้กำลังร่วมกันทำความดี
แทนที่จะอนุโมทนา กลับคิดว่า “ถ้าหนุ่มๆ เหล่านี้ยิ่งนกดกปลา
แล้วซื้อเหล้ามาดื่มกินกัน เราก็จะพลอยได้ไปร่วมด้วยบ้าง แต่
ทำอะไรก็ไม่รู้ เหนื่อยก็เหนื่อย เสียเวลาทั้งวัน” ด้วยนิสัยที่เป็น
พาลจึงขัดขวางการทำความดีของชายหนุ่มเหล่านั้น เพราะ
ระแวงว่าตนเองจะไม่ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านอีก ชาวบ้านอาจจะให้
ชายหนุ่มเหล่านี้มาเป็นผู้นำแทน ถึงแม้ผู้ใหญ่บ้านจะขัดขวาง
อย่างไรก็ตาม ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ เขาเหล่านั้นยังคงทำความดี
กันตามปกติ เพราะธรรมชาติของบัณฑิตย่อมไม่หวั่นไหวในการ
สร้างชาติ

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๖

ครั้นห้ามไม่ได้ก็คิดกำจัด ผู้ใหญ่บ้านจึงไปเข้าเฝ้า พระราชา แล้วทูลเกล้าฯ “ข้าพระพุทธเจ้าได้เห็นกลุ่มโจร กำลัง ทำความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้าน ขอพระองค์ทรงส่งเจ้าหน้าที่ ไปจับกุมด้วยเถิด พระเจ้าข้า” พระราชาสดับดังนั้น ทรงรับสั่ง ให้ทหารไปจับ และให้ประหารชีวิตทันทีโดยยังไม่ทันพิจารณา ด้วยการให้ช่างเหยียบ เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ มฆมาณพก็ บอกกับเพื่อนๆ ว่า “สหายทั้งหลาย เว้นเมตตารธรรมเสียแล้ว ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี ท่านทั้งหลายอย่าได้โกรธเคืองผู้ไม่หวังดีเลย จะมีเมตตาจิตต่อพระราชา และช่างที่กำลังจะทำร้ายเราเถิด”

แม้ความชั่วจะไล่ช่างเข้าไปหลายครั้งก็ตาม แต่ด้วย อานุภาพแห่งเมตตา ช่างจึงไม่กล้าเหยียบ พระราชาจึงสั่ง ให้เอาเลื่อยลำแพนมาคลุมพวกเขาไว้ เพราะคิดว่าช่างเห็นคนมาก จึงไม่กล้าเหยียบ แม้เอาเลื่อยลำแพนมาคลุมไว้ ช่างก็ยังไม่กล้า เหยียบ กลับเดินถอยหลังออกไป พระราชาทรงเกิดความสงสัย จึงเรียกชายหนุ่มเหล่านั้นมาไต่ถามถึงความเป็นมาทั้งหมด

เมื่อความจริงทั้งหมดถูกเปิดเผย พระราชาทรงรู้สึก ซาบซึ้งในคุณธรรมของชายหนุ่มทั้งหลาย จึงทรงขอขมาที่ได้ ล่วงเกิน และได้พระราชทานตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านให้มฆมาณพ ส่วนผู้ใหญ่บ้านคนเดิมพร้อมทั้งบุตรและภรรยา ก็ให้เป็นคนรับใช้

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๓

ของพวกเขา และทรงพระราชทานช้างเชือกนั้นให้เป็นรางวัล

เมื่อได้รับการสนับสนุนจากพระราชา มหมาณพและพวก ก็ยิ่งสร้างความดีเพิ่มขึ้น ได้ช่วยกันสร้างศาลาขึ้นในหนทางใหญ่ ๔ แยก ให้เป็นที่พักอาศัยแก่พ่อค้าและคนเดินทาง ภรรยาท่านหนึ่งของมหมาณพคือ นางสุธรรมา ก็ได้ร่วมบุญด้วยการทำหอฟ้าศาลา นางสุนันทาได้สร้างสระโบกขรณี เพื่อให้คนได้ลงอาบและตักน้ำอย่างสบาย ส่วนนางสุจิตราได้สร้างสวนดอกไม้หอม เมื่อทั้งผู้นำประเทศคือพระราชา ผู้บริหารบ้านเมือง และหัวหน้าหมู่บ้าน ต่างชวนช่วยในการทำความดี ผลที่เกิดขึ้นก็คือ เมื่อละโลกไปแล้ว พวกเขาได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตร เทพธิดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์กันมากมาย

เนื่องจากมหมาณพเป็นผู้นำในการสร้างความดี อีกทั้งได้บำเพ็ญวัตรตบต ๗ ประการอย่างบริบูรณ์ และเป็นผู้ไม่ประมาท สามารถตักเตือนตนเองได้ ทำให้ท่านได้เป็นท้าวสักกะจอมเทพ ส่วนนางสุชาดาคิดว่าเราเป็นภรรยาของมหมาณพ เมื่อเขาทำบุญอะไรเราก็คงได้บุญด้วย จึงไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำบุญ เมื่อละโลกไปแล้วก็ไปเกิดเป็นนกกระยาง

เพราะฉะนั้น ใครทำบุญ คนนั้นก็ได้ ถ้าไม่ทำก็ไม่ได้ เรื่องบุญบารมีนี้เราต้องสร้างเอาเอง ไม่มีใครทำแทนให้ใครได้

องค์อัมรินทร์ราช

๒๘๘

นี่ก็เป็นอีกตอนหนึ่ง เกี่ยวกับชีวประวัติการสร้างบารมีของ
พระอินทร์ว่า กว่าจะได้มาเป็นพระอินทร์นั้น ต้องฝ่าฟัน
อุปสรรคมากมายทีเดียว

พวกเรานักสร้างบารมีก็เช่นเดียวกัน ยามที่เราพบ
อุปสรรค ควรเอาเยี่ยงอย่างบัณฑิตทั้งหลายในกาลก่อน
ให้อดทนด้วยปัญญา และตั้งใจทำความดีของเราต่อไป โดยไม่
ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น แม้ใครจะไม่เห็นด้วยกับเรา
ขอจงอดทนสร้างบารมีต่อไป อย่าหวั่นไหว โดยเฉพาะเรามี
เป้าหมายใหญ่ที่จะไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม จึงจำเป็นต้องสร้าง
บารมีให้เข้มข้นกว่าที่ผ่านมา แล้วเราจะสมปรารถนากันทุกคน

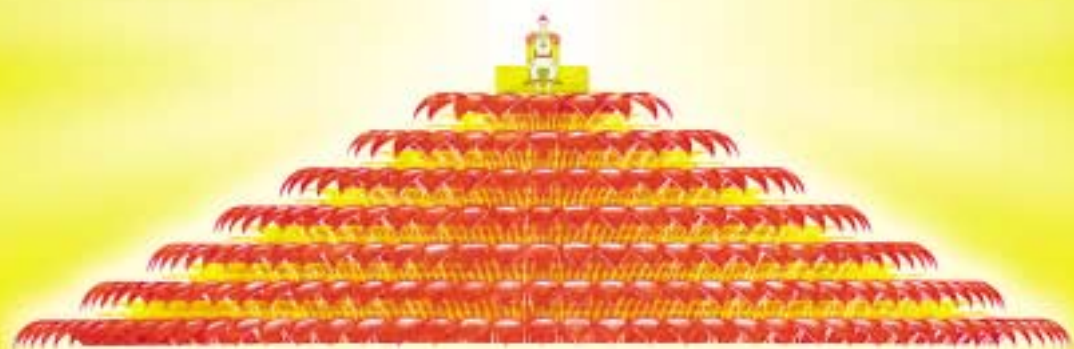

๑๒

ป าริ ฉั ต ร ส ว ร ร ค์

สมัยใด ปาริชาตกัลปพฤกษ์ของเหล่าเทวดาชั้น
ดาวดึงส์บานเต็มที่แล้ว สมัยนั้นเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์
ต่างพากันดีใจเป็นหนักหนา อัมเอบพรั่งพร้อมไปด้วยเบญจ-
กามคุณ บำรุงบำเรออยู่ตลอดระยะเวลา ๔ เดือนทิพย์ ณ
ควงไม้ปาริชาตกัลปพฤกษ์ดอกปาริชาตกัลปพฤกษ์บานเต็มทีนั้น
จะแพร่ศรีมีไปได้ ๕๐ โยชน์ ในบริเวณรอบๆ จะส่งกลิ่นไปตาม
ลมได้ ๑๐๐ โยชน์

ปาณิตถสววรรค

๒๕๑

พื้นฐานของชีวิตมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนมีความทุกข์ทั้งสิ้น ทุกข์มีทั้งทุกข์จากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย นับตั้งแต่วันแรกเกิดกระทั่งถึงวันที่หลับตาลาโลก ไม่ว่าจะเป็นทุกข์ประจำสังขาร หรือทุกข์ที่จรเข้ามา เหมือนกับโลกที่มีความมืดเป็นพื้นฐาน แต่ที่เรามองเห็นคนสัตว์สิ่งของต่างๆ ได้ ก็เพราะมีแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว หรือที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น จึงทำให้โลกสว่างและเราสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตว่า ชีวิตเป็นทุกข์แล้ว เราจะได้รับชวนขวายหาทางพ้นทุกข์ และเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้เต็มที่ ทำใจให้ใสบริสุทธิ์หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอทุกๆ วัน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน *ปาณิตตกสูตร ว่า

“สมัยใด ปาริชาตกัลปพฤษภของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์บานเต็มที่แล้ว สมัยนั้นเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ต่างพากันตั้งใจเป็นหนักหนา อัมเอบพรั่งพร้อมไปด้วยเบญจกามคุณ บำรุงบำเรออยู่ตลอดระยะเวลา ๔ เดือนทิพย์ ณ ควงไม้ปาริชาตกัลปพฤษภ ดอกปาริชาตกัลปพฤษภบานเต็มที่นั้น จะแผ่รัศมีไปได้ ๕๐ โยชน์ ในบริเวณรอบๆ จะส่งกลิ่นไปตามลมได้ ๑๐๐ โยชน์”

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๒

ชีวิตของชาวสวรรค์และทิพยวิมานที่เกิดจากกุศลกรรมนั้น เป็นสิ่งที่น่าศึกษามาก เพราะเป็นชีวิตหลังความตายที่น่ารื่นรมย์ อีกทั้งเป็นลัมปรายภาพของผู้มีบุญทั้งหลายที่ได้ไปเสวยสุข อยู่ที่นั่น เรื่องราวความเป็นจริงเหล่านี้จะรู้เห็นได้เฉพาะตอนที่ เราหลับตาลาโลกนี้ไปแล้วเท่านั้น แต่ขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ก็สามารถที่จะไปศึกษาด้วยตัวเองได้ เหมือนอย่างพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าของเรา ผู้ทรงเป็นโลกวิทูรู้แจ้งโลกทั้งสาม และสามารถนำเรื่องภพภูมิต่างๆ ที่มองไม่เห็นด้วยตามนุษย์ มาถ่ายทอดให้พุทธบริษัทได้ยินได้ฟังกันอย่างแจ่มแจ้ง

นอกจากนี้ยังมีเหล่าพระอรหันต์และผู้มีรู้มีญาณอีก เป็นอันมาก ซึ่งท่านเหล่านั้นสามารถใช้ฤทธิ์ที่เกิดจากใจที่หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ไปตรวจดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาว สวรรค์ชั้นต่างๆ ได้ บางท่านก็เห็นด้วยญาณทัสสนะ บางท่าน เหาะเหินเดินอากาศไปเห็นด้วยกายเนื้อของท่านเอง ไปตรวจ จดตราและเยี่ยมเยียนเทพบุตรเทพธิดา อีกทั้งไต่ถามถึงบุญกรรม ต่างๆ ทำให้พวกเรามีโอกาสได้ยินได้ฟัง หรือได้อ่านจากตำรา ต่างๆ ที่มีบันทึกไว้ ทั้งจากพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ อีกมาก ครั้งนี้หลวงพ่อบมีเรื่องของต้นไม้อทิพยประจำสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มาเล่าให้พวกเราได้เรียนรู้ ต้นไม้นี้มีความพิเศษอย่างไรบ้าง ลองมาศึกษาดู

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๓

ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือจากศูนย์กลางวิมานของ พระอินทร์ มีสวนอุทยานทิพย์แห่งหนึ่งชื่อว่า ปุณฺทริกวัน เป็นสวนกว้างใหญ่มาก มีกำแพงล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน กลางสวน นั้นมีต้นทองหลางใหญ่ต้นหนึ่ง เป็นต้นไม้ทิพย์มีชื่อว่า ต้นปาริฉัตร หรือปาริชาติกัลปพฤกษ์ สูง ๑๐๐ โยชน์ มีปริมาตรถึง ๓๐๐ โยชน์ ลำต้นกว้าง ๑๕ โยชน์

บริเวณใต้ต้นไม้ทิพย์นั้น มีแท่นรัตนศิลาแท่นหนึ่ง ชื่อว่า บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ เป็นที่ประทับของท้าวลักกะจอมเทพ เป็นแท่นสีแดงเหมือนดอกชบา และอ่อนนุ่มละมุนละไม ยาว ประมาณ ๖๐ โยชน์ กว้าง ๕๐ โยชน์ สูง ๑๕ โยชน์ เมื่อท้าว ลักกะเทวราชประทับนั่ง จะมีความรู้สึกเหมือนกับว่า พระวรกาย จมลงเล็กน้อย ครั้นเสด็จลุกขึ้นแท่นศิลาอาสน์ก็จะกลับเต็มขึ้น มาตามเดิม คือเป็นแท่นที่ฟูขึ้นหรือยุบลงโดยอัตโนมัติ ซึ่งถูก ประดับตกแต่งขึ้นมาจากอานุภาพบุญของท้าวลักกะ

ดอกปาริฉัตรนั้น ทุก ๑๐๐ ปี จะบานครั้งหนึ่ง และเมื่อ ดอกไม้สวรรค์นี้บาน เหล่าเทพบุตรเทพธิดาต่างร่าเริงยินดี จะ ผลัดเปลี่ยนกันมาเฝ้าดอกไม้้นั้นจนกว่าจะบาน ครั้นต้นปาริฉัตร มีใบเหลือง พวกเทวดาก็พากันดีใจว่า “เวลานี้ต้นปาริฉัตรมี ใบเหลืองแล้ว อีกไม่นานก็จักผลัดใบใหม่” จากนั้นต่างตั้งหน้า ตั้งตารอคอยด้วยใจจดใจจ่อ ครั้นผลิดอกออกใบใหม่ ชาวสวรรค์

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๔

ที่มาเผ่าก็จะพากันปลื้มใจว่า “ปาริฉัตรสวรรค์กำลังผลัดใบใหม่แล้ว และอีกไม่นานก็จักผลิดอก”

เมื่อต้นปาริฉัตรผลิดอกออกใบแล้ว พวกเทวดาต่างพากันดีใจว่า “ตอนนี้ต้นปาริฉัตรผลิดอกแล้ว อีกไม่นานก็จักกลีบกลีบขยายแบ่งบาน” จากนั้นเหล่าเทวดาก็จะเที่ยวป่าวประกาศให้ทวยเทพด้วยกันรู้ว่า พวกตนกำลังจะได้ยลดอกปาริฉัตรแล้ว และเมื่อต้นปาริฉัตรออกดอกตูม ชาวสวรรค์ก็ปีติยินดี ต่างเที่ยวแวะมาเยี่ยมชม และรอคอยเวลาที่ปาริฉัตรแย้มบานส่งกลิ่นหอมอย่างใจจดใจจ่อ

เมื่อปาริฉัตรเริ่มแย้มกลีบ ชาวสวรรค์ต่างพากันดีใจว่า ปาริชาติกาลปฤกษ์เริ่มแย้มกลีบแล้ว อีกไม่นานก็จักบานเต็มที ครั้นบานเต็มที่แล้ว ชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็จะมาจากทั่วสารทิศ เพื่อมาสดมภ์กลิ่นทิพย์บุปผาของต้นปาริฉัตร ในโอกาสนี้จะมีการละเล่นที่พรั่งพร้อมไปด้วยเบญจกามคุณ มีการบำรุงบำเรออยู่นานถึง ๔ เดือนทิพย์ ที่บริเวณคงไม่ปาริฉัตร ๔ เดือนทิพย์ของชาวสวรรค์ หากนับตามโลกมนุษย์ ก็เท่ากับ ๑๒,๐๐๐ ปี ดอกปาริฉัตรหากแย้มบานเต็มที จะแผ่รัศมีไปได้ ๕๐ โยชน์ และจะส่งกลิ่นไปตามลมได้ไกลถึง ๑๐๐ โยชน์

ครั้นดอกปาริฉัตรบานเต็มทีแล้ว ก็จะมีแสงสว่างเรืองรอง

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๕

งดงามออกจากดอก ซึ่งมีรัศมีส่องสว่างไปได้ไกล ๘๐๐,๐๐๐ วา และเมื่อลมรำเพยพัดไปทิศทางใด ปาริฉัตรก็จะส่งกลิ่นหอมฟุ้งไปทางทิศนั้น ฟุ้งขจรออกไปเรื่อยๆ ทุกดอกจะบานตลอดหมดทั้งต้น หากเหล่าทวยเทพปรารณาดอกไม้ ก็ไม่ต้องปีนป่ายขึ้นไปเก็บให้เหนื่อย ไม่ต้องใช้ไม้สอย และไม่ต้องเอาผอบมาใส่ดอกไม้ เพียงไปอยู่ใต้ต้นปาริฉัตร และตั้งจิตปรารณา ดอกปาริฉัตรก็จะหล่นลงมาอยู่ที่มือเอง ประหนึ่งว่าจะรู้ถึงความประสงค์ของเทวดาทั้งหลาย ถ้าหากว่าเทพบุตรเทพธิดายังไม่ทันยื่นมือมารับดอกไม้นั้นก็ยังไม่ตกถึงพื้น เพราะมีลมชนิดหนึ่งพัดชูดอกไม้ให้ลอยอยู่ในอากาศมิให้ตกถึงพื้น จนกว่าเทวดาจะยื่นมือรับดอกไม้ไว้ เหล่าเทวดาจะชักชวนกันมาเล่นอย่างสนุกสนานรอบบริเวณต้นปาริฉัตรจนกว่าจะหมดฤดูกาล

เป็นเรื่องแปลกว่า รัศมีของดอกปาริฉัตรเป็นเสมือนแสงอาทิตย์ทอแสงอ่อนๆ กลีบของดอกปาริฉัตรมีขนาดใหญ่มาก ละอองเกสรก็มีขนาดใหญ่เท่าทะนານใบใหญ่ และยังมีลมสำหรับเด็ดดอกไม้ ลมพัดตัดดอกไม้จากขั้ว ลมสำหรับรองรับดอกไม้ ลมสำหรับส่งดอกไม้ ซึ่งจะน้อมส่งให้เทพบุตรเทพธิดา หรือส่งไปสู่เทวสภาชื่อสุธรรมา ลมสำหรับกวาดก็จะพัดเอาดอกไม้เก่าๆ ออกไป แล้วพัดเอาดอกไม้ใหม่เข้ามา ลมสำหรับปูลาดก็จะโรยใบกลีบและเกสรดอกไม้ปูลาดไว้อย่างงดงาม

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๖

ตรงกลางสุทธรรมาเทวสภาพบนชั้นดาวดึงส์นี้ จะมี
ธรรมาสน์สำหรับแสดงธรรม อาสนะสำหรับท้าวลักกเทวราช
อยู่ถัดจากธรรมาสน์ที่แสดงธรรม และยังมีเศวตฉัตรขนาด ๓
โยชน์ กั้นอยู่ข้างบนรัตนบัลลังก์ขนาด ๑ โยชน์ ถัดไปเป็น
อาสนะของเทพบุตร ๓๓ องค์ ถัดไปอีกก็เป็นอาสนะของเทวดา
ผู้มีศักดิ์ใหญ่ ซึ่งอาสนะทั้งหมดที่กล่าวมา ล้วนปูลาดด้วยกลี้น
และเกสรดอกไม้อันงดงาม ถัดจากนั้นไปอีก ก็มีกลีบดอกไม้
อันเป็นอาสนะสำหรับเทวดาหมู่หนึ่ง ซึ่งเมื่อทวยเทพทั้งหลาย
ได้เข้าไปยังเทวสภาเพื่อฟังธรรมนั้น เทวดาผู้มีอำนาจมากจะ
นั่งอยู่ใกล้ๆ ธรรมาสน์ที่แสดงธรรม ส่วนบริวารก็ถอยร่นออกไป
ตามกำลังบุญที่ได้สั่งสมมาในสมัยที่เป็นมนุษย์

จากนั้น เกลียวละอองเกสรของดอกไม้ จะพุ่งขึ้น
กระพบกลีบข้างบนตกลงมา ทำให้ร่างกายประมาณ ๓ ศาวุต
ของทวยเทพทั้งหลาย เหมือนตกแต่งด้วยดอกไม้รัตนชาติ
เลื่อมพรายด้วยละอองเกสรทองคำ เทพบางกลุ่มก็จะถือดอกไม้
องค์ละดอก เล่นหยอกล้อกันและกันอย่างสนุกสนาน เวลาที่
เล่นเคาะดอกไม้กัน ละอองเกสรขนาดเท่าเท่านานใหญ่ จะพุ่ง
กระจายออก ทำให้สรีระของเทวดาเป็นเหมือนย้อมด้วยมโนศิลา
และมีน้ำชาติเกิดเองด้วยละอองหอมที่มีรัศมี การละเล่น
ปาริฉัตรกีฬาใช้เวลานานถึง ๔ เดือน จึงสิ้นสุดลง นับว่าเป็น

ปาริฉัตรสวรรค์

๒๕๓

ช่วงที่พุทธรของชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มากที่สุดทีเดียว

นี่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับต้นปาริฉัตรโดยย่อ ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นี้ มีทั้งคน สัตว์ สิ่งของอันเป็นทิพย์ที่น่าตื่นตาตื่นใจ น่าดูน่าชมอีกมาก ส่วนที่ยังไม่ได้นำมาเล่าให้ทุกท่านได้ศึกษากัน ก็ยังมีอีกมากมายหลวงพ่อยะจะทยอยนำมาเล่าเท่าที่เวลาจะอำนวย ซึ่งหากเราตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้เต็มที่ ปฏิบัติจนเข้าถึงพระธรรมกายได้เมื่อไร ก็สามารถที่จะไปรู้เห็นด้วยตัวของเราเองได้ เพราะในโลกนี้ ยังมีสิ่งที่เรายังไม่รู้และรอคอยการพิสูจน์อยู่อีกมาก จะพิสูจน์ได้ต้องหยุดนิ่งอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งกันเป็นประจำสม่ำเสมอ จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

เทพจุมติ

ดุก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อใด เทวดาเป็นผู้จะต้องจุมติ
จากเทพนิกาย เมื่อนั้น นิमित ๕ ประการ ย่อมปรากฏแก่เทวดานั้น
คือ ดอกไม้ย่อมเหี่ยวแห้ง ๑ ฝ้าย่อมเศร้าหมอง ๑ เหนี่ยว่อม
ไหลออกจากรักแร้ ๑ ผิวพรรณเศร้าหมองย่อมปรากฏที่กาย ๑
เทวดาย่อมไม่ยินดีในทิพยอาสน์ของตน ๑

เทพ จูติ

๓๐๐

การเกิดมาพบชาติหนึ่งก็เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน และขยายธรรมกายให้ไปเป็นที่พึ่งแก่มวลมนุษยชาติ และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ส่วนเรื่องอื่นก็เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเป็นแต่เพียงเครื่องอาศัยอยู่ในโลกนี้เท่านั้น แต่เป้าหมายของการเกิดมานั้น ก็เพื่อสร้างบารมีและฝึกฝนอบรมจิตให้เข้าถึงธรรมกายภายในเพื่อทำนิพพานให้แจ้งนั่นเอง ถ้าจับหลักตรงนี้ได้ เราจะดำเนินชีวิตไม่ผิดพลาด จะไม่ติดอยู่ในโลกธรรม ๘ คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ มีสรรเสริญ มีนินทา มีสุข มีทุกข์ และจะไม่หวั่นไหวต่อสิ่งใดทั้งสิ้น ใจจะเป็นปกติติดอยู่ในกลางพระธรรมกายอย่างเดียว แม้จะดำรงชีวิตอยู่ในโลก เราก็สามารถยกใจให้อยู่เหนือโลกได้ ซึ่งการจะพัฒนาจิตใจให้ไปถึงระดับนั้นได้ ก็ต้องเริ่มจากการนำใจกลับมาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างเบาสบาย หยุดนิ่งกันเรื่อยไป แล้วเราจะสมปรารถนามีที่พึ่งภายในกันทุกคน

*พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน จวมานสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อใด เทวดาเป็นผู้จะต้องจุติจากเทวนิกาย เมื่อนั้น นิमित ๕ ประการ ย่อมปรากฏแก่เทวดานั้น คือ ดอกไม้ย่อมเหี่ยวแห้ง ๑ ฝ้าย่อมเศร้าหมอง ๑

เทพ จูติ

๓๐๑

เหยื่อย่อมไหลออกจากรักแล้ว ๑ ผิพพรรณเศร้าหมองย่อมปรากฏที่กาย ๑ เทวดาย่อมไม่ยินดีในทิพยอาสน์ของตน ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เทวดาทั้งหลายทราบว่า เทพบุตรนี้จะต้องเคลื่อนจากเทพนิกาย ย่อมพลอยยินดีกับเทพบุตรนั้น ด้วยถ้อยคำ ๓ อย่างว่า ท่านผู้เจริญ เมื่อท่านจากเทวโลกนี้แล้ว จงได้ไปสู่สุคติเถิด ครั้นไปสู่สุคติแล้ว ขอจงได้ลาภที่ท่านได้ดีแล้ว ครั้นได้ลาภที่ท่านได้ดีแล้ว ขอเป็นผู้ตั้งอยู่ด้วยดีเถิด”

ครั้งนี้ หลวงพ่อจะนำเรื่องความทุกข์ของชาวสวรรค์มาเล่าให้ฟัง เพราะที่ผ่านมามีคนพวกรู้จักเราว่าชาวสวรรค์คงจะมีความสุข คงมีแต่ความสุขล้วนๆ เพราะแท้จริงแล้วภพภูมิที่มีสุขล้วนๆ นั้นไม่มี มีอยู่ที่เดียวคือ อายตนิพพาน ผู้รู้ท่านถึงกล่าวว่า นิพพานัน ปรม สุขํ นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เป็นสุขล้วนๆ ที่ไม่มีทุกข์เจือปน ก็เลสอาสวะไม่สามารถเข้ามาห่อหุ้มในกายธรรมอรหัตตะเสียได้ จึงไม่มีการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตายอีกต่อไป เสวยเอกัณตบรมสุขเพียงอย่างเดียว

ชาวสวรรค์เขายังมีกิเลสที่เป็นตัวตันทาครอบงำจิตใจอยู่เหมือนกัน เพียงแต่เป็นกิเลสที่ละเอียดกว่าของชาวโลกทั่วไป สภาวะความเป็นอยู่ก็มีแต่ของทิพย์หรือของละเอียดๆ อาหารก็

เทพ จูติ

๓๐๒

เป็นสุธาโภชนเป็นอาหารทิพย์ มีปัจจัย ๓ คือ อาหาร เสื้อผ้าที่เป็นทิพยภูษาอาภรณ์ มีวิมานหรือปราสาทซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของเขา ไม่มีयरรักษาโรค เพราะเทวดาเขาไม่ต้องแก่และไม่เจ็บป่วยเหมือนอย่างพวกเรา แต่ก็ยังมีความตายแทรกเข้าไปได้ ความทุกข์ก็จะเกิดตรงนี้แหละ ตรงที่ตนเองใกล้จะจุติเพื่อไปเกิดใหม่นั้นเอง

เมื่อกล่าวถึงความตายของเหล่าทวยเทพ เขามีลางบอกเหตุ ที่เรียกว่าบุพนิมิตที่จะทำให้จุติจากสวรรค์ มีอยู่ ๕ ประการด้วยกัน เริ่มตั้งแต่ดอกไม้ที่เทพบุตรเทพธิดาประดับนั้น จะเหี่ยวแห้งลง คือหมดความงดงามไปเลย เหมือนเอาทิ้งไว้กลางแดดในเวลาเที่ยงวันอย่างนั้นแหละ ต่อมาทิพยภูษาที่เทพบุตรเทพธิดานุ่งห่มตามปกติ ที่มีสีล้วนสวยงามนั้น จะกลับหมองลงไปเรื่อยๆ

เมื่อเทวดาเห็นความผิดปกติของทิพยอาภรณ์หรือรัศมีของตนเองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความสลดใจ ความทุกข์ระทมใจนี้เองเป็นเหตุส่งผลให้หยาดเหงื่อไหลออกจากรักแร้ทั้งสอง ซึ่งตามปกติแล้ว เทวดาเขาจะไม่มีเหงื่อ เพราะสรีรยนต์ของเขาจะสะอาดเกลี้ยงเกลา เหมือนแก้วมณีที่บริสุทธิ์โดยกำเนิด หรือเหมือนรัตนชาติที่ศิลปินผู้เชี่ยวชาญตกแต่งเอาไว้อย่างดีแล้ว แต่เมื่อถึงคราวหมดบุญหรือหมดอายุขัย ไม่ใช่แค่เหงื่อไหลเพียง

เทพ จูติ

๓๐๓

อย่างเดียวที่ออกจากรักแล้ว แม้แต่เหงื่อกาฬก็จะไหลออกจาก
ร่างกายของเทพตนนั้นอีกด้วย กายของเทวดาจะเป็นเหมือน
หนักอึ้งด้วยขำยมุกดาที่ตนประดับอยู่นั่นเอง

ตามปกติแล้ว เหล่าทวยเทพส่วนใหญ่ซึ่งเกิดแบบ
โอปปาติกะ คือพอเกิดปั๊บก็โตทันทีนั้น ร่างกายจะแผ่รัศมีคลุมกาย
เป็นปริมาตรทรงกลม บางที ๑๐ วา บางทีก็ ๑ โยชน์บ้าง ๒
โยชน์บ้าง จนถึง ๑๒ โยชน์ ตามอานุภาพบุญของตนที่ได้ทำไว้
เทวดาจะปราศจากความชราภาพ ฟันหัก ผมหงอก หรือ
ผิวแห้งเหี่ยวจน ความหนาว ความร้อน จะไม่เข้าไปกระทบกาย
เพราะบนสวรรค์มีฤดูเดียวคือฤดูสบาย ไร้ความกังวลจาก
ฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงเหมือนในมนุษยโลก ร่างกายจึงเป็น
เหมือนเทพธิดารุ่นสาวอายุราว ๑๖-๑๘ ปี ถ้าฝ่ายชายก็จะเป็น
เหมือนเทพบุตรรุ่นหนุ่มอายุราว ๑๘-๒๐ ปี หล่อ สวยไม่สร้าง
ตลอดเวลา

ในขณะที่ตนเองจะต้องจุตินั้น ความไม่ปกติจะเข้ามา
แทนที่ทันที รัศมีกายจะค่อยๆ หดลง เกิดความไม่ยินดีในเทวโลก
คือเทวดาจะหมดความชื่นใจในทิพยอาสน์ แม้จะมองเห็นเทพนารี
นางฟ้าชาวสวรรค์อยู่ล้อมรอบ ก็เกิดความเบื่อหน่ายอยู่ในใจ
คล้ายเวลาที่เรานั่งไขว่คว้าได้ป่วยแสนสาหัส มันไม่มีอารมณ์ที่จะ
ชื่นชมยินดีอะไร แม้จะมีมหรสพดนตรีมาแสดงให้ดูอยู่ใกล้ๆ

เทพ จูติ

๓๐๔

ก็ไม่อยากดูไม่อยากเห็นทำนองนั้น

สำหรับเทพผู้มีบุญนั้น จูตินิมิตจะปรากฏให้รู้ตลอด ๗ วันของวันเวลาทิพย์ เมื่อบุญนิมิตเหล่านี้เกิดขึ้นให้เทพบุตรเห็นชัดแล้ว เทพบุตรก็จะถูกความโศกครอบงำ เพราะคิดว่าเราจะต้องพลัดพรากจากทิพย์สมบัติมากมายเหล่านี้แล้ว ยิ่งคิดก็ยิ่งกระวนกระวายใจหนักขึ้นไปอีก เมื่อวิตกกังวลหนักเข้า เหงื่อจึงไหลออกจากรักแร้ดังที่เล่าข้างต้นนั้น เทพบุตรบางองค์ที่มีทุกข์มาก ไม่สามารถจะระงับความทุกข์ไว้ได้ ก็จะรำพึงพิโรธรำพันว่า เรากลุ้มใจเหลือเกิน แต่ก็ไม่มีเทพตนไหนช่วยได้ บางองค์ตั้งสติได้ แม้จะไม่แสดงความผิดปกติทางกายหรือทางวาจา แต่ในใจนั้นก็ไม่สามารถอดกลั้นทุกข์ไว้ได้ ที่จำต้องมาพลัดพรากจากของรักที่เคยครอบครอง แม้จะเที่ยวไปที่ไหนก็ไม่สบายใจ เพราะในใจก็ยังกังวลอยู่ติดนั่นเอง

บุญนิมิตเหล่านี้จะปรากฏให้เห็นทั้งตนและเพื่อนชาวสวรรค์ที่มาพบเห็น เพราะกายเศรั้าหมองลง แต่ถ้าเป็นเทพผู้มีศักดิ์ใหญ่ก็มักจะหลบอยู่แต่ในวิมาน ไม่กล้าออกมาให้ใครเห็นเหมือนผู้มีศักดิ์ใหญ่ในเมืองมนุษย์ ที่เป็นผู้ปกครองประเทศหรือมหาเศรษฐีก็จะเก็บตัวเงียบ ไม่ปรากฏให้คนทั่วไปได้เห็นสำหรับเทวดาแล้วตนเองเท่านั้นที่รู้ว่า นิมิตที่เกิดขึ้นมานี้

เทพจุติ

๓๐๕

เป็นบุญนิमितแห่งมรณะ ส่วนสหายแห่งเทวดาถ้าไม่สังเกตบางทีก็ไม่รู้ เพราะบุญนิมิตอาจเพิ่งเริ่มเกิด ครั้นครบ ๗ วันในเทวโลก เทวดานั้นก็จะจุติดับวูบไปเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุญและบาปที่เคยทำไว้ในภพก่อนๆ ที่จะนำไปเกิด ถ้ากุศลกรรมที่ทำมาในอดีตมีไม่มาก เนื่องจากวิบากกรรมฝ่ายดีส่งผลก่อนทำให้ได้เสวยทิพยสมบัติอยู่บนสวรรค์นั้น แต่ครั้นหมดบุญจากสวรรค์แล้ว ถึงคราวจะลงมาเกิดใหม่ก็จะกลัวชีวิตในอนาคตของตน เพราะไม่รู้เหมือนกันว่าจะไปบังเกิดที่ไหน ทำให้เกิดทุกข์ใจมากๆ ในขณะที่กำลังจะจุติใหม่นั้น

ส่วนทวยเทพที่มีบุญมาก เมื่อรู้ว่าตนเองสิ้นอายุขัยแล้วจะไม่กลัวและไม่หวาดหวั่น คือพร้อมเสมอต่อการเกิดใหม่ เพราะได้เคยให้ทาน รักษาศีล และสั่งสมบุญไว้อย่างดีแล้ว เพราะฉะนั้นแม้จะจุติจากโลกสวรรค์แล้ว ก็มั่นใจว่าจะได้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ชั้นสูงยิ่งๆ ขึ้นไป หรือได้ไปเกิดเป็นมนุษย์ที่อยู่ในตระกูลสูง และมีสัมมาทิฐิ ที่จะเป็นเหตุได้สร้างความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก

เมื่อกำหนดบุญนิमितแห่งความตายได้แล้ว จะพากันเข้าไปสู่สวนนันทวัน ซึ่งอุทยานสวรรค์แห่งนี้มีประจำอยู่ในเทวโลกทุกชั้น เขาจะเข้าไปนอนบนแท่นเป็นที่จุติ แล้วเหล่าทวยเทพด้วยกันก็จะกล่าวอำนวยการว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านจาก

เทพ จูติ

๓๐๖

เทวโลกนี้ไปแล้วจนถึงสุคติโลกมนุษย์ จนถึงความเป็นสหายของมนุษย์ทั้งหลายเกิด ท่านเป็นมนุษย์แล้ว จงมีศรัทธาในพระศาสนาที่พระตถาคตประกาศดีแล้ว ท่านจงละกายทุจริต วาจีทุจริต มโนทุจริต และอย่ากระทำการกุศลกรรม จงบำเพ็ญบุญไว้มากๆ จะได้กลับมาเสวยสุขในสวรรค์ด้วยกันอีก”

เราจะเห็นว่า ทุกข์ของเทวดาก็ยังมี คือ ช่วงเวลาก่อนจุติ ๗ วัน และสุคติของชาวสวรรค์นั้นก็คือโลกมนุษย์นี่แหละ เพราะเป็นโลกแห่งการสร้างบารมี เป็นโอกาสดีที่จะได้สั่งสมบุญใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อเราได้โอกาสอันเลิศนี้แล้ว เราทั้งหลาย ต้องสร้างบารมีให้เต็มที่ โดยเฉพาะพวกเราต่างเกิดมาอย่างมีเป้าหมายคือมาสร้างบุญบารมี เพื่อไปสู่ที่สุดแห่งธรรม ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญให้เต็มที่ ทั้งทาน ศีล ภาวนา แล้วเราจะได้กลับสู่วิมานบ้านเดิมของเราโดยพร้อมหน้ากันทุกคน

๑๔

ท ว ย เ ท พ ส์ ดั บ ั ธ ร ร ม

บัณฑิตทั้งหลาย ฟังธรรมแล้ว
ย่อมเป็นผู้มีจิตผ่องใส เหมือนห้วงน้ำที่มีความลึก
เป็นห้วงน้ำใสสะอาด ไม่มีความขุ่น ฉะนั้น

ทว ย เท พ ส ต บ ธิ ร ร ม

๓๐๕

เวลาแห่งการทำให้ใจให้หยุดนิ่ง เป็นเวลาที่มีคุณค่า นับเป็น การประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่าง แท้จริง เพราะคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นคำสอนที่นำไปสู่ การปฏิบัติให้รู้แจ้งเห็นจริงด้วยการเจริญสมาธิภาวนาเป็นคำสอน ที่นำไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล แม้เราจะ ศึกษาคำสอนมากมายเพียงไรก็ตาม แต่ถ้าหากว่ายังไม่ได้ลงมือ ปฏิบัติ ก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรงธรรม ยังคงเป็นเพียงใบลาน เปล่า คือ รู้แต่ภาคทฤษฎี แต่ยังไม่ถึงภาคปฏิบัติ เพราะฉะนั้น การเป็นผู้ทรงธรรมที่จะได้รับรสแห่งธรรม ซึ่งชนะรสทั้งปวง เราควรเริ่มจากการเจริญสมาธิภาวนาฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ยถาปิ รหโต คมภิโร วิปสณฺโณ อนาวิโ
เอวํ ธมฺมานิ สุตวาน วิปสฺสีทนฺติ ปณฺทิตา

บัณฑิตทั้งหลาย ฟังธรรมแล้ว ย่อมเป็นผู้มีจิตผ่องใส เหมือนห้วงน้ำที่มีความลึก เป็นห้วงน้ำใสสะอาด ไม่มีความขุ่น ฉะนั้น”

การฟังธรรมเป็นมงคลอันสูงสุด ทำให้เกิดความรู้ความ เข้าใจที่จะนำไปสู่ความเจริญในชีวิต กระทั่งหลุดพ้นจากกิเลส- อาสวะทั้งมวลได้ ทำให้ได้ยินได้ฟังในสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟังมาก่อน

ทวยเทพสดับธรรม

๓๑๐

รวมทั้งได้ทบทวนความรู้ที่เคยได้ยินได้ฟังมาแล้ว นอกจากนี้ การฟังธรรมทำให้คลายความสงสัยที่มีอยู่ในใจ ผู้ที่ฟังธรรมเป็นประจำก็จะมีจิตผ่องแผ้ว และเป็นการเพิ่มพูนสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้องอีกด้วย

การฟังธรรมตามกาลนี้ถือว่าเป็นกรณีกิจของชาวสวรรค์ แม้ว่าโลกสวรรค์จะเป็นดินแดนเสวยผลบุญที่ได้เคยทำไว้ในอดีตก็ตาม แต่เทวดาก็ยังรักในการสั่งสมบุญ เพราะเขารู้คุณค่าของบุญว่า ที่ได้มาเกิดเป็นเทวดาก็เพราะบุญอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ใช่เพราะเหตุบังเอิญ หรือเพราะใครบันดาล แต่การจะชวนขยายเพิ่มเติมบุญอย่างเต็มที่เหมือนอย่างในสมัยที่เป็นมนุษย์นั้น ทำได้ยากมาก เพราะเขามีกายทิพย์ซึ่งไม่เหมาะต่อการสร้างบารมี จะได้บุญที่พิเศษๆ ก็เฉพาะตอนบูชาพระมหากุหลาบมณี หรือการฟังธรรมในเทวสภาเท่านั้น

คราวนี้ หลวงพ่อจะนำเรื่องการฟังธรรมของทวยเทพ มาเล่าให้ฟัง ว่ามีวิธีการฟังธรรมอย่างไรบ้าง คือเมื่อถึงวันธรรมสวนะ คือวันพระ เหล่าทวยเทพก็จะมาประชุมพร้อมเพรียงกันที่สุทธรรมาเทวสภาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อจะฟังธรรมตามกาล การฟังธรรมตามกาลตามโอกาสนี้ ถือกันว่าเป็นอุดมมงคลอันสูงสุดสำหรับทวยเทพในสวรรค์ กิริยาที่เทวดามานั่งประชุมพร้อมเพรียงกันที่อาสนะของตนตามกำลังบุญ

ทว ย เท พ ส ด ั บ ั ฐ ร ร ม

๓๑๑

ที่เคยสั่งสมมาภายในศาลาสุธรรมาเพื่อฟังธรรมนี้ เป็นภาพ
ที่งดงามมาก

*เมื่อเหล่าเทพบุตรเทพธิดานั่งพร้อมเพรียงกันแล้ว ก็จะมี
ผู้มาแสดงธรรม บางครั้งก็เป็นพระอินทร์ บางครั้งก็เป็นเทพบุตร
ผู้ทรงธรรม บางครั้งก็มาจากพรหมโลก เช่นครั้งหนึ่ง พระพรหม
องค์หนึ่งนามว่า พระพรหมกุมาร ท่านเป็นผู้ทรงธรรมและ
รู้ธรรม เพราะเคยเกิดร่วมสมัยกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์หนึ่ง ท่านเสด็จลงมาจากพรหมโลก ซึ่งอยู่สูงจาก
สวรรค์ชั้นกามาวจรขึ้นไปอีกไกลมาก แต่ด้วยฤทธิ์ของพรหมจึง
ใช้เวลาเพียงแค่ชั่วลัดนิ้วมือเดียวก็มาถึงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์แล้ว
ครั้นมาถึงก็ขึ้นสู่รัตนบัลลังก์ แสดงธรรมอันไพเราะจับใจเทวดา
ทั้งหลายมาก เพราะเสียงของพรหมประกอบไปด้วยองค์ ๔
ประการ คือ มีสุรเสียงที่แจ่มใส เสียงดังชัดเจน นุ่มนวล น่าฟัง
เป็นเสียงที่กลมกล่อม ไม่แตกพร่า มีน้ำเสียงลึก และเสียงของ
ท่านจะกังวาน เมื่อพรหมกุมารแสดงธรรมพอสมควรแก่เวลาแล้ว
ก็กลับไปยังพรหมโลก

ในบางคราวทวยเทพจะอัญเชิญเทวดาผู้รู้ธรรมใน
สวรรค์ชั้นที่อยู่สูงขึ้นไปเป็นองค์แสดงธรรม เพราะว่าเป็นผู้รู้ธรรม

*ภูมิบาลินี (พระพรหมโมลี)

ทวยเทพสดับธรรม

๓๑๒

ขององค์สมเด็จพระลัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบจนได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าก็มี ครั้นละโลกแล้วก็มาเกิดเป็นเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ในสวรรค์ชั้นต่างๆ อย่างนี้ก็มีมาก

พวกเทวดาซึ่งมีพระอินทร์เป็นประธาน จะรู้กันด้วยกำลังบุญว่า เทพตนใด เป็นผู้ทรงคุณวิเศษทรงธรรม ครั้นถึงวันพระ เทวดาทั้งหลายก็พร้อมใจกันอัญเชิญให้เทพตนนั้นขึ้นธรรมาสน์ทิพยอาสน์ เพื่อแสดงธรรมให้เหล่าทวยเทพได้รับฟังกัน หลังจากนั้นต่างพากันอนุโมทนาสาธุการต่อเทพผู้แสดงธรรม อีกทั้งต่างอนุโมทนาบุญซึ่งกันและกัน เสียงอนุโมทนาอันเป็นทิพย์นี้ก็จะดังกังวานครอบคลุมไปทั่วทั้งสวรรค์

ถ้าหากวันไหนพระอินทร์ทรงแสดงธรรมเอง วันนั้นถือว่าเป็นวันที่พิเศษสำหรับชาวสวรรค์มากๆ เหมือนในโลกมนุษย์ ถ้าผู้บริหารสูงสุดซึ่งเป็นผู้มีคุณธรรมและเป็นผู้ให้อิवाทด้วยตัวเองแล้ว ลูกน้องก็อยากฟังอิवाทและขอคิดเพื่อนำไปปฏิบัติตาม จะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป บนสวรรค์ก็เช่นเดียวกัน หากรู้ว่ครั้งต่อไป พระอินทร์จะแสดงธรรม ชาวสวรรค์ก็จะตั้งอกตั้งใจมาฟังธรรมเป็นพิเศษ

ในมหาสมาคมที่พระอินทร์เป็นประธานนั้น จะมีพิธีการอนุโมทนาในผลบุญของมนุษย์ วิธีการก็คือ เมื่อการแสดงธรรม

ทว ย เท พ ส ด ั บ ั ธ ร ร ม

๓ ๑ ๓

จบแล้ว มาตลีเทพบุตรจะเข้ามาทูลเกล้าฯถวายสุพรรณบัฏ ซึ่งเป็นบัญชีบุญที่เทวดาชั้นต้นๆ นำส่งขึ้นมาเป็นทอดๆ หลวงพ่ออยากบอกให้พวกเรารู้ว่า การทำความดีทุกอย่างของมนุษย์นั้น อยู่ในสายตาของชาวสวรรค์ เขาจะบอกต่อกันไป จะจดชื่อและบันทึกภาพการกระทำความดีของเรา เพื่อนำขึ้นไปประกาศในท่ามกลางมหาเทวสมาคม

บริเวณไหนที่มีมนุษย์มารวมตัวกันทำความดีเป็นหมู่คณะใหญ่ เทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ ตลอดทั้งภุมมเทวา รุกขเทวา อากาศเทवादุมิศักดิ์ใหญ่ที่เป็นสัมมาทิฐิ ก็จะมาดูแลรักษาอยู่แถวนั้น และคอยเล็งแลดูการกระทำความดีของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเวลาเราประพฤติปฏิบัติธรรม สวดมนต์ไหว้พระ เจริญภาวนา เขาก็จะมาช่วยด้วย เวลาเราทำบุญใจเราเป็นบุญกุศล เขาจะมองเห็นรัศมีออกจากกายของเรา เวลาเราตริภิกขธรรมะ รัศมีธรรมก็จะแผ่ออกมา เขาก็จะอนุโมทนาสาธุการ และตามคุ้มครองรักษา

ในราชสูตร มีบันทึกไว้ว่า ในวันพระ ๘ ค่ำ เหล่าบริวารของท้าวจาตุโลกบาลหรือท้าวมหาราชทั้ง ๔ บนสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกาจะลงมามบันทึกนามของมนุษย์ที่ได้ทำบุญ ด้วยการถือกุลปิตามารดา ถวายสังฆทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ในวันพระ ๑๔ ค่ำ โอรสของท้าวจาตุมหาราชจะเป็นผู้ทำหน้าที่

ทวยเทพสดับธรรม

๓๑๔

และถ้าเป็นวันพระ ๑๕ ค่ำ ทำวรมหาราชทั้ง ๔ จะเสด็จลงมาทำ
หน้าที่จัดซื้อและจารึกการทำความดีของมนุษย์ด้วยพระองค์เอง

เมื่อทำวรมหาราชทั้ง ๔ ทรงทราบว่า ผู้ใดได้สร้างบุญ
กุศลชนิดใดไว้ จะทราบด้วยพระองค์เองก็ดี หรือจากเหล่า
เทพบริวารหรือพระโอรสของพระองค์เองก็ดี ก็จะจารึกชื่อของ
ผู้ทำบุญกุศลนั้นไว้บนแผ่นทอง ซึ่งจะนำไปถวายพระอินทร์
เพราะพระอินทร์มีอำนาจใคร่จะได้ดูชื่ออันเป็นสิริมงคลของ
ผู้มีบุญ และจะได้มีส่วนร่วมในการอนุโมทนาบุญด้วย

ดังนั้น เมื่อถึงวันที่พระอินทร์เสด็จ ทำวรมหาราชทั้ง
สี่จะเสด็จขึ้นสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แล้วนำเอาสุพรรณบัฏแผ่นทอง
ที่จารึกชื่อผู้มีบุญทั้งหลาย ไปมอบให้ปัญจสิขเทพบุตร ปัญจสิข-
เทพบุตร ก็จะนำไปมอบให้แก่มาตลีเทพบุตร เพื่อทูลเกล้าฯ
ถวายพระอินทร์ หลังจากที่พระองค์ทรงแสดงธรรมจบลง ก็จะ
ประกาศรายชื่อในแผ่นทอง ให้เหล่าทวยเทพในที่ประชุมซึ่งอยู่
กันเนืองแน่นในศาลาสวรรมาเทวสภาได้สดับด้วยพระสุรเสียง
อันไพเราะให้ได้ยินกันทั่ว

หากรายนามในแผ่นทองยังมีมาก เหล่าเทวดาก็แซ่ซ้อง
สาธุการกันเป็นพิเศษ เพราะเขาดีใจและมีความหวังว่า มนุษย์
ผู้ประกอบคุณงามความดีทั้งหลายจะได้มาบังเกิดเป็นสหายแห่ง

ทว ย เท พ ส ต ั บ ั ธ ร ร ม

๓๑๕

ชาวสวรรค์ อวยภูมิทั้ง ๔ จักเบาบางลง สุกตีสวรรค์จักเต็ม
บริบูรณ์ ครั้นตีกติใจขึ้นชมอนุโมทนากันแล้ว รัศมีกายของเขา
ก็จะเปล่งแสงสว่าง ทิพยภูษาก็มีรัศมีเรืองรองยิ่งขึ้น ซึ่งน่าดู
น่าชมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิริยาที่ใจกำลังเอิบอัมไปด้วยบุญ
ที่เกิดจากการอนุโมทนา รวมไปถึงบุญที่เกิดจากการฟังธรรม
อีกด้วย เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านหมั่นสั่งสมบุญให้เต็มที่ การทำ
ความดีของเราจะได้ไปปรากฏในท่ามกลางมหาเทวสมาคม
ให้ชาวสวรรค์ได้ชื่นชมอนุโมทนา และเมื่อถึงขีดถึงคราวละสังขาร
ก็จะได้ไปเสวยผลบุญด้วยตัวของเราเองในสุคติสวรรค์กัน
ทุกๆ คน

๑๕

ดินแดนสุขาวดี

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไหน คือ กายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต และ สัมมาทิฐิ บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ จะถูกเชิญมาประดิษฐานในสวรรค์

ดินแดนสุชาวดี

๓๑๘

เรามีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน ๑๐๐ ปี ก็ต้องจากโลกนี้ไปแล้ว จะมีอายุยืนกว่านั้นก็มีเพียงไม่กี่คน ทุกชีวิตต่างต้องpayหน้าไปสู่ความเสื่อมสลายชีวิตหลังความตาย ยังดูเหมือนเป็นเรื่องที่ลึกลับ เป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับผู้ที่ไม่ได้เตรียมตัว ไม่ได้สั่งสมบุญไว้ แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของบัณฑิตผู้รู้ทั้งหลาย ที่ท่านมักจะเตรียมตัวก่อนที่ความตายจะมาถึง พร้อมเสมอต่อการเดินทางไปสู่สัมปรายภพ เพราะรู้ว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดาของสรรพชีวิต ดังนั้นผู้มีปัญญาจึงควรหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ ชีวิตจะได้มีความมั่นคงและปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

พระลัมมะสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ติฏฐิสสูตร ว่า

“จตุทฺธิ ภิกฺขเว ธมฺเมทฺธิ สมณฺนาคโธ ยถาภทํ นิกฺขิตฺโต เอวํ สคฺเค กตเมทฺธิ จตุทฺธิ กายสุจริเตน วจฺจุจริเตน มโนสุจริเตน สมฺมาทิฏฺฐิยา อิมเอทฺธิ โข ภิกฺขเว จตุทฺธิ ธมฺเมทฺธิ สมณฺนาคโธ ยถาภทํ นิกฺขิตฺโต เอวํ สคฺเค

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไหน คือ กายสุจริต วจสุจริต มโนสุจริต และสัมมาทิฏฐิ บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ จะถูก

ดินแดนสุขาวดี

๓๑๕

เชิญมาประดิษฐานในสวรรค์”

มนุษย์ส่วนใหญ่ก่อนจะหลับตาลาโลก เมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ล้วนอยากจะไปสู่สุคติภูมิ สำหรับผู้ที่ทำบาปอกุศลไว้มาก ก็หวาดสะดุ้งกลัวต่อมรณภัย แต่ผู้มีบุญกลับเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ไปอยู่ในที่ๆ ดีกว่าเดิม ไปเสวยสุขในสุคติสวรรค์ ผู้ที่มาเชิญก็เป็นเทวทูต ไม่ใช่ยมทูต เทวทูตคือทูตจากสวรรค์ที่มาเชิญให้เราไปเป็นสหายแห่งเทพ ส่วนยมทูตคือทูตของพญายมราช ที่จะมาเอาตัวไปเสวยวิบากกรรมในอบายภูมิ

ดังนั้น ความตายจึงไม่ใช่เรื่องเลวร้าย หรือเรื่องที่น่ากลัว เป็นแต่เพียงการเปลี่ยนที่อยู่ใหม่เท่านั้น เมื่อยังไม่หมดกิเลสยังไปสู่อายตณนิพพานไม่ได้ กายมนุษย์หยาบไม่เอื้ออำนวยที่จะสร้างบารมีอยู่ในโลกอีกต่อไป ก็ต้องเปลี่ยนเป็นกายทิพย์ กายพรหมหรือกายอรุปรหม ตามแต่กำลังบุญและความละเอียดของใจที่ทำไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์ เหมือนหากเราอยากมีทรัพย์สมบัติมาก ก็ต้องขยันทำงาน ถ้าอยากได้กายที่ละเอียดประณีต เสวยสุขได้ยาวนาน ก็ต้องประพฤติกายสุจริต วชิสุจริต มโนสุจริต คือฝึกฝนใจให้สะอาดบริสุทธิ์มากขึ้นไปเรื่อยๆ

คราวที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าค้างไว้ถึงสวรรค์ชั้นจาตุมหา-

ดินแดนสุขาวัต

๓๒๐

ราชาและสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายกว่ามนุษย์โลกของเรามากมายหลายเท่านัก คราวนี้เราจะมาเริ่มกันที่สวรรค์ชั้นยามา ซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นที่ ๓ สวรรค์ชั้นนี้มีปราสาทสวยงามวิจิตรตระการตา ยิ่งกว่าวิมานในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีกำแพงแก้วรุ่งเรืองสวยงาม ไม่มีพระอาทิตย์ ไม่มีพระจันทร์ส่องแสง เพราะว่ายู่สูงกว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ แต่อาศัยรัศมีกายของชาวสวรรค์ และดวงแก้วรัศมีมณีรัตนะ ทำให้มีความสว่างไสวอยู่ตลอดเวลา

การจะรู้ว่าเป็นกลางคืนหรือกลางวัน ต้องดูที่ดอกไม้ทิพย์ ซึ่งมีชื่อเรียกว่าบุปผาสวรรค์ ถ้าดอกไม้ทิพย์บานแสดงว่าเป็นเวลากลางวัน แต่ถ้าดอกไม้ทิพย์หุบก็จะรู้ว่าเป็นเวลากลางคืน ท้าวสุยามเทวอิราชเป็นผู้ปกครองสวรรค์ชั้นนี้ ผู้ที่ไปเกิดบนสวรรค์ชั้นนี้ได้ ส่วนใหญ่มักจะเคยสร้างโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ และสร้างที่พักที่อยู่อาศัย ให้คนได้มาใช้สอยกัน

*สูงขึ้นไปอีก คือสวรรค์ชั้นดุสิต เป็นสวรรค์ชั้นที่ ๔ รูปทรงของวิมานจะแตกต่างกันตามกำลังบุญ ถ้าสั่งสมบุญระดับหนึ่ง ก็จะเป็นรชตวิมาน คือวิมานเงิน บุญมากขึ้น

ดินแดนสุขาวัต

๓๒๑

มาหน่อยจะเป็น กนกวิมาน คือวิมานทอง ถ้าบุญมากที่สุด ก็จะเป็นรัตนวิมาน คือวิมานแก้ว สวยสดงดงาม ชาวสวรรค์ชั้นนี้ไม่หลงระเริงในเบญจกามคุณ แต่รักในการสั่งสมบุญเอามากๆ ชอบฟังธรรมสนทนารธรรม เมื่อถึงวันธรรมสวณะก็จะมาประชุมกัน โดยมีท้าวสันดุสิตเทวธิดา ซึ่งเป็นจอมเทพจะแสดงธรรมให้ฟัง หรือบางครั้งก็เป็นพระบรมโพธิสัตว์ ผู้กำลังสร้างบารมีและได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลายพระองค์ มาทำหน้าที่แสดงธรรมให้ฟัง

ดุสิตสวรรค์จะเป็นแดนสวรรค์ของเหล่านักปราชญ์บัณฑิตและเทพผู้มีศักดิ์ใหญ่ เป็นดินแดนสุขาวัตสำหรับผู้มีบุญมีบารมีมาก พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายท่านจะมาพักระหว่างทางในสวรรค์ชั้นนี้ แม้กระทั่งพระศรีอริยเมตไตรยที่จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ต่อไป ก็อยู่ในสวรรค์ชั้นนี้ ผู้จะมาเกิดชั้นนี้ได้ต้องให้ท่านชนิดทุ่มสุดใจเลยทีเดียว ฆ่าความตระหนี่ออกจากใจได้หมด ไม่มีความตระหนี่หวงแหนเหลืออยู่เลย ทำบุญเพราะหวังบุญกุศลเป็นที่ตั้งล้วนๆ เมื่อละโลกไปแล้วก็จะเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทพดาชั้นดุสิตนี้แหละ

สวรรค์ชั้นนิมมานรดี เป็นสวรรค์ชั้นที่ ๕ มีท้าวสุนิมิตเทวธิดา เป็นผู้ปกครอง มีปราสาทสวยงามมาก ปราสาททอง

ดินแดนสุชาวดี

๓๒๒

ปราสาทแก้ว มีกำแพงแก้ว กำแพงทองอันเป็นทิพย์ มีสวนอุทยานที่เป็นทิพย์ คล้ายๆ กับสวรรค์ชั้นอื่นๆ เพียงแต่เทพผู้สิงสถิตอยู่สวรรค์ชั้นนี้ มีรูปร่างสวยงามน่าดูน่าชมยิ่งกว่าสวรรค์ชั้นที่ต่ำกว่าลงไป เมื่อมีความปรารถนาสิ่งใด ก็เนรมิตเอาได้ตามใจปรารถนา

สวรรค์ชั้นสุดท้าย คือชั้นปรนิมมิตวสวัตติ ซึ่งอยู่สูงกว่าชั้นอื่นๆ เป็นชั้นที่ ๖ มีท้าวปรนิมมิตวสวัตติคอยดูแลปกครองและเป็นศูนย์รวมใจ เมื่อปรารถนาสิ่งใด จะมีเทพชั้นล่างๆ คอยเนรมิตให้ คือไม่ต้องหยิบจับหรือแม้กระทั่งจะเนรมิต ก็จะมีผู้ทำให้เสร็จสรรพทุกอย่างเลย อย่างนี้แหละถึงเรียกว่าเสวยสุขในสวรรค์กันจริงๆ

ในสวรรค์แต่ละชั้น จะมีความแตกต่างกันทั้งอายุ วรรณะ สุขะ พละ และอธิปไตย คือความเป็นใหญ่ สิ่งที่ทำให้เหนือกว่ากันก็คือ บุญกุศลเท่านั้น ถ้าทำบุญเต็มทีในสมัยเป็นมนุษย์ ละโลกไปแล้วก็มีภพที่ทำให้แตกต่างกัน บนโลกมนุษย์มีความแตกต่างกันอย่างไร ชาวสวรรค์เขาก็มีความแตกต่างกันเหมือนกับเรา เพียงแต่จะไม่มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองปรารถนา ทุกอย่างที่ยังเกิดขึ้นเพราะบุญล้วนๆ

อายุของชาวสวรรค์แต่ละชั้นก็มีความยืนยาวไม่เท่ากัน

ดินแดนสุชาวดี

๓๒๓

ยังอยู่ชั้นสูงมาก อายุก็ยิ่งยืนมากขึ้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่อายุชาวสวรรค์ ชั้นจาตุมหาราชิกา วันหนึ่งคืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นนี้เท่ากับ ๕๐ ปีของมนุษย์ เฉลี่ยอายุของเขาประมาณ ๕๐๐ ปีทิพย์ เมื่อเทียบกับในโลกมนุษย์ก็ประมาณ ๙ ล้านปี

วันหนึ่งคืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เท่ากับ ๑๐๐ ปีมนุษย์ สวรรค์ชั้นนี้มีอายุยืนถึง ๑,๐๐๐ ปีทิพย์ ซึ่งเท่ากับ ๓ โกฎิ ๖ ล้านปีมนุษย์ วันหนึ่งคืนหนึ่งของสวรรค์ชั้นยามาเท่ากับ ๒๐๐ ปีมนุษย์ สวรรค์ชั้นนี้อายุประมาณ ๒,๐๐๐ ปีทิพย์ เท่ากับ ๑๔ โกฎิ ๔ ล้านปีของมนุษย์โลก

๔๐๐ ปีมนุษย์เท่ากับ ๑ วัน ๑ คืนของสวรรค์ชั้นดุสิต อายุของสวรรค์ชั้นนี้ประมาณ ๔,๐๐๐ ปีทิพย์ เมื่อเทียบกับอายุบนโลกมนุษย์ก็เท่ากับ ๕๗ โกฎิ ๖ ล้านปี และ ๘๐๐ ปีมนุษย์เท่ากับ ๑ วัน ๑ คืนของสวรรค์ชั้นนิมมานรดี อายุของสวรรค์ชั้นนี้ประมาณ ๘,๐๐๐ ปีทิพย์ เท่ากับ ๒๓๐ โกฎิ ๔ ล้านปีของมนุษย์โลก อายุของสวรรค์ชั้นสุดท้ายคือปรนิมมิตวสวัตติ ซึ่งมีอายุยืนยาวมากที่สุด เพียงแค่หนึ่งวันหนึ่งคืนของเขา ก็เท่ากับ ๑,๖๐๐ ปีมนุษย์โลก ฉะนั้นการเสวยสุขในสวรรค์ชั้นนี้ ยาวนานถึง ๑๖,๐๐๐ ปีทิพย์ ซึ่งเท่ากับ ๙๒๑ โกฎิ ๖ ล้านปีของโลกมนุษย์

อย่างไรก็ตาม สวรรค์ชั้นต่างๆ เหล่านี้ ไม่ใช่สิ่งที่เราจะ

ดินแดนสุชาวดี

๓๒๔

ไปยึดติดจนเกินไป เพราะเป็นเพียงสถานที่พักในระหว่างการเดินทางไกลไปสู่อายตนิพพานเท่านั้น เป้าหมายของเราไม่ใช่เพียงทำบุญเพื่อจะให้ไปสวรรค์ แต่เราจะมุ่งไปสู่อายตนิพพานอันเป็นเอกกันตบรมสุข เพราะแม้สวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นเหล่านี้จะวิเศษเพียงไร ก็ยังตกอยู่ในไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ยังไม่พ้นจากการบังคับบัญชาของพญามาร เมื่อถึงคราวหมดบุญก็ต้องจุติลงมาเกิดอีกเพื่อสั่งสมบุญบารมีกันใหม่

ที่หลวงพ่อบรรยายเรื่องสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นมานี้ เพื่อให้ทุกท่านได้ทราบ ว่า สวรรค์คือสุคติภูมิอันน่ารื่นรมย์ที่รอรับผู้มีบุญไปเสวยสุขกัน เป็นเพียงที่พักชั่วคราว เป้าหมายเราจะต้องสร้างบารมีไปจนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม ชีวิตหลังความตายของผู้มีบุญ เขาจะไปบังเกิด ณ สถานที่น่ารื่นรมย์เหล่านี้แหละ สวรรค์จึงเป็นของกลางของสรรพสัตว์

ใครปรารถนาจะไปอยู่ชั้นไหนก็ให้สั่งสมบุญไว้ แล้วเราจะสมปรารถนา ซึ่งสมบัติต่างๆ ก็รอคอยเราอยู่ตรงนั้นแล้ว ขอให้เราประพฤติกายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต คือให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา และให้มีสัมมาทิฐิอยู่ในใจ คือให้เห็นว่า ทำดีต้องได้ดีจริง นรกสวรรค์มีจริง โลกนี้โลกหน้ามีจริง แล้วลงมือปฏิบัติธรรม ให้ไปรู้เห็นของจริงด้วยตัวของเราเอง

ดินแดนสุชาติ

๓๒๕

ไม่ต้องรอให้ถึงตอนที่ละโลกไปแล้ว เมื่อไรเข้าถึงพระธรรมกาย
ภายในได้ เราก็จะสามารถไปรู้ไปเห็นชาวสวรรค์เหล่านี้ได้
ไปตรวจดูวิมานของตัวเองได้ จะได้มีกำลังใจในการสั่งสมบุญยิ่งๆ
ขึ้นไป ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญเป็นประจำทุกวัน และตั้งใจปฏิบัติ
ธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

๓๖

ส ว ร ร ค์ ชั น ย า ม า

ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีหวังสิ่งตอบ
แทนในทาน แต่ก็ให้ทาน ไม่มีจิตผูกพันในผลแห่งทานแล้ว
ให้ทาน ไม่มุ่งการสั่งสมให้ทาน ไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า
การให้ทานเป็นการกระทำที่ดี แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า บิดา
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เคยให้ เคยทำมา เราก็ไม่ควรทำให้เสีย
ประเพณี เขาผู้นั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อทำ
กาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาใน
สวรรค์ชั้นยามา

สวรรค์ชั้นยามา

๓๒๘

มีคำที่ปราชญ์กล่าวไว้ว่า ช้อมรบกันร้อยวัน แพ้ชนะกันเพียงวันเดียว จะแพ้หรือชนะก็รู้กันวันนั้น เหมือนนักกีฬาที่ฟิตซ้อมกันมาหลายเดือน หรือบางทีก็เก็บตัวกันเป็นปีๆ แต่เมื่อถึงเวลาแข่งขัน ก็รู้แพ้รู้ชนะกันในเวลาไม่กี่วินาที สงครามแห่งชีวิตก็เช่นเดียวกัน จะแพ้หรือชนะก็อยู่ที่วินาทีสุดท้ายตอนใกล้จะละโลก และมีใครสักกี่คนที่เอาชนะสงครามของชีวิต จากโลกนี้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์อย่างยิ้มแย้มแจ่มใสได้ มีใจเบิกบานชุ่มอยู่ในบุญ และภาคภูมิใจในผลงานแห่งการสร้างบารมีของตนว่าตลอดชีวิตที่เกิดมาเป็นมนุษย์นั้น ได้สั่งสมความดีไว้มากพอ จึงไม่สะทกสะท้านต่อมรณภัย และจากไปอย่างผู้มีชัยชนะ เราสามารถเป็นนักรบที่เข้มแข็ง และชนะสงครามแห่งชีวิตได้ก็ต่อเมื่อเราได้ฝึกฝนใจให้คุ้นเคยกับความดี ให้ใจอยู่ในบุญอยู่ในธรรมะตลอดเวลา หากทำได้เช่นนี้ ย่อมเป็นที่มั่นใจว่าเราจะชนะศึกในวันสุดท้ายของชีวิตอย่างแน่นอน

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนสาริบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีหวังสิ่งตอบแทนในทาน แต่ก็ให้ทาน ไม่มีจิตผูกพันในผลแห่งทาน แล้วให้ทานไม่มุ่งการสั่งสมให้ทานไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่าการให้ทานเป็นการกระทำที่ดี แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เคยให้ เคยทำมา เราก็ไม่ควร

สวรรค์ชั้นยามา

๓๒๕

**ทำให้เสียประเพณี เขาผู้นั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว
เมื่อทำกาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่ง
เทวดาในสวรรค์ชั้นยามา”**

สวรรค์ชั้นยามาคือชั้นที่ ๓ ที่ได้ชื่อเช่นนี้ก็เพราะว่าภูมินี้เป็นที่อยู่ของเหล่าทวยเทพผู้มีบุญมาก ที่ให้ทานเป็นประเพณีที่ติดามสืบต่อกันมา จึงเข้าถึงความสุขอันเป็นทิพย์ที่เลิศกว่าชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ โดยมีท้าวสุยามาเทวธิดาเป็นผู้ปกครอง อีกนัยหนึ่งสวรรค์ชั้นนี้มีนามว่า ยามาภูมิ เพราะเป็นภูมิที่อยู่ของเทวดา ซึ่งมีสมเด็จท้าวสุยามาเป็นเทวาธิบดี

*สวรรค์ชั้นยามานี้ ตั้งอยู่เหนือสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ขึ้นไป เบื้องบนอีก มีทิพย์ปราสาทเงินและปราสาททองเป็นวิมานที่อยู่ของเหล่าเทวดาในสวรรค์ชั้นนี้ ปราสาทวิมานมีความสวยงามวิจิตรตระการตามากกว่าชั้นดาวดึงส์มาก มีกำแพงแก้วล้อมรอบวิมาน มีสวนอุทยานและสระโบกขรณีที่เป็นทิพย์บังเกิดขึ้นมากมาย แต่ละสระก็มีความสวยงามวิจิตรพิสดารมาก ที่น่าอัศจรรย์มากคือ ในสวรรค์ชั้นนี้ไม่เห็นดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์หรือดวงดาวเลย เพราะอยู่สูงกว่าวงโคจรของพระอาทิตย์ พระจันทร์

*ภูมิวิลาลินี (พระพรหมโมลี)

สวรรค์ชั้นยามา

๓๓๐

เหล่าทวยเทพสามารถเห็นกันด้วยแสงแห่งรัศมีของแก้วมณี และรัศมีที่ออกจากกายของเทวดา การที่จะรู้วันและคืนได้ ก็ดูจากดอกไม้ทิพย์ที่มีอยู่ในสวรรค์เป็นสัญลักษณ์ คือถ้าเห็นดอกไม้ทิพย์กำลังเบ่งบานก็แสดงว่าเป็นเวลาเช้า ถ้าเห็นดอกไม้ทิพย์นั้นหุบลงก็แสดงว่าเป็นเวลาเย็น

ส่วนท้าวสุยามาทะวาธิดา ผู้เป็นจอมเทพปกครองชาวสวรรค์ชั้นนี้ ทรงมีน้ำพระทัยประกอบด้วยกุศลธรรม ทำให้เหล่าทวยเทพได้รับความชุ่มฉ่ำเย็นใจ ได้เสวยสุขกันตลอดถ้วนหน้า อายุของทวยเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์ชั้นยามามีอายุยืนนานถึง ๒,๐๐๐ ปีทิพย์ ถ้าเทียบ ๒๐๐ ปีมนุษย์ ก็เป็นคืนหนึ่งกับวันหนึ่งของสวรรค์ชั้นยามา ฉะนั้น ๒,๐๐๐ ปีทิพย์ก็นับได้ ๑๔ โกฎิ ๔ ล้านปี ซึ่งก็คือ ๑๔๔ ล้านปีในเมืองมนุษย์นั่นเอง

การที่มนุษย์หรือหมู่สัตว์ จะไปเกิดเป็นทวยเทพในสวรรค์ชั้นยามานี้ ต้องเป็นผู้มีบุญกุศลที่สั่งสมไว้มาก และต้องไม่หวั่นไหวในการทำบุญกุศลตลอดชีวิต สำหรับตัวอย่างของเทพบุตรที่ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์ชั้นนี้ หลวงพ่อมีตัวอย่างของอุบาสกท่านหนึ่ง ผู้สั่งสมบุญใหญ่ไว้ แล้วได้ไปบังเกิดเป็นยามาเทพบุตร

เรื่องมีอยู่ว่า อุบาสกท่านหนึ่งอาศัยอยู่ในกรุงราชคฤห์

สวรรค์ชั้นยามา

๓๓๑

เป็นคนมีศรัทธาหนักแน่นในบวรพระพุทธศาสนา ท่านตั้งใจว่าจะถวายอาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ วันละ ๔ รูป เป็นประจำมิให้ขาดจนตลอดชีวิต ตั้งแต่นั้นมาท่านก็ตักบาตรเป็นสังฆทานอยู่เนื่องนิตย์ วันหนึ่งท่านต้องไปทำธุระนอกบ้าน ส่วนภรรยาและคนในบ้านเกรงว่าจะมีขโมยเข้าบ้าน จึงปิดประตูไว้

รุ่งเช้า พระมาบิณฑบาตและรับสังฆทานตามปกติ เห็นประตูบ้านปิดอยู่ ก็ไม่กล้าเข้าไปรับบาตรในบ้าน และบังเอิญว่าวันนั้นคนในบ้านก็ตื่นสายกว่าปกติ พระจึงเดินไปรับบิณฑบาตที่บ้านถัดไป โดยมีได้รอรับภัตตาหารของอุบาสกที่ได้เตรียมไว้ เมื่ออุบาสกตื่นขึ้นมาในช่วงสาย เห็นอาหารหวานคาวที่จัดเตรียมไว้ ยังคงวางอยู่เหมือนเดิม จึงสอบถามคนในบ้าน ได้ความว่าที่พระคุณเจ้าไม่เดินเข้ามารับบาตรในบ้าน เพราะประตูหน้าบ้านปิดอยู่ และทุกคนในบ้านก็ตื่นสายด้วย

เนื่องจากเป็นผู้ฝึกไฟในทานอยู่แล้ว และมีความศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนา เขารู้สึกเสียดายที่ขาดการทำทานไปหนึ่งวัน จึงคิดว่าต่อไปจะต้องไม่ยอมเสียโอกาสใดๆ นี้อีก เพราะการนอนตื่นสายและกลัวขโมยเข้าบ้านนี่เอง เป็นเหตุให้พลาดบุญ อุบาสกจึงตัดสินใจจ้างคนให้มาเฝ้าประตูบ้าน พร้อมกับกำชับว่า “ถ้าท่านเห็นพระคุณเจ้าที่เราอาราธนาไว้

สวรรค์ชั้นยามา

๓๓๒

บิณฑบาตผ่านมา จงนิมนต์ท่านให้เข้าไปในบ้าน และช่วยกัน
จัดแจงปูลาดอาสนะ ต้อนรับพระภิกษุทั้งหลายด้วยความเอาใจ
ใส่เถิด จะได้เกิดเป็นผลบุญแก่ตัวท่านเองด้วย”

ตั้งแต่นั้น เมื่อเห็นพระภิกษุสงฆ์มา คนเฝ้าประตูก็จะ
ต้อนรับด้วยความเคารพเป็นอย่างยิ่ง นิมนต์พระให้เข้าไปในบ้าน
และช่วยจัดแจงถวายสังฆทานเรียบร้อย ต่อมาเขามีโอกาสร่วม
ฟังพระธรรมเทศนาจากพระสงฆ์ผู้มารับสังฆทาน ก็ยิ่งเกิด
ความศรัทธาเชื่อมั่นในกรรมและผลของกรรม ได้ตั้งใจรักษาศีล ๕
และตั้งอยู่ในพระรัตนตรัย ด้วยความเต็มใจและเลื่อมใสศรัทธา
ครั้นละโลก ก็ได้ไปบังเกิดเป็นเทวดาอยู่ในสววรรค์ชั้นดาวดึงส์
ด้วยเหตุที่ได้อนุโมทนาและทำไวยาวัจกรคือชวนชวนให้ความ
สะดวกแด่พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีล ทั้งมีจิตศรัทธาเชื่อมั่นใน
พระรัตนตรัยอย่างมั่นคง

ส่วนอุบาสกผู้ทุ่มเททำบุญอย่างเต็มที่ตลอดชีวิต ทั้งทาน
ศีล ภาวนา ใจจดจ่ออยู่ในบุญตลอดเวลา อกุศลแทบจะไม่ได้
ช่องกันเลยทีเดียว เมื่อละสังขารแล้ว ได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรใน
สววรรค์ชั้นยามา เสวยทิพยสมบัติใหญ่ มีรัศมีรุ่งเรือง แวดล้อม
ไปด้วยเทพบริวาร สถิตอยู่ ณ ปราสาทพิมาน อันอลังการวิจิตร
ตระการตายิ่งนัก

สววรรค์ชั้นยามา

๓๓๓

นี่ก็เป็นตัวอย่างของผู้ที่ทำบุญแล้ว ได้ไปบังเกิดใน สวรรค์ชั้นยามา บุญกรรมของผู้ที่จะมาอุปติเป็นเทพในสวรรค์ชั้นยามานี้ โดยมากเมื่อเป็นมนุษย์ จะเป็นคนที่มีจิตใจบริสุทธิ์ พยายามบำเพ็ญทานรักษาศีลเป็นนิตย มีจิตชวนชวายเป็นธรรม ที่พระลัมมาลัมพุทเจ้า พระปัจเจกพุทเจ้า และพระสงฆ์สาวก ของพระลัมมาลัมพุทเจ้าแสดง ไม่ใช่แกล้งทำความดี แต่ทำ ด้วยใจจริง ใจจดใจจ่อ และทำอย่างต่อเนื่อง คิดแต่เรื่องที่จะ เพิ่มเติมบุญกุศลให้กับตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ถอยหลังไป ทำบาปอกุศล ครั้นแตกกายทำลายขันธ ก็จะได้ไปอุปติเป็น ทวยเทพในสวรรค์ชั้นยามานี้

นอกจากนี้ ในพระสูตรสังคีติได้กล่าวเอาไว้ว่า “บุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมถวายเป็นข้าว น้ำ ผ้า ยวดยาน ดอกไม้ ของหอมเครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่นั่ง ที่พัก ที่อาศัย และสิ่งที่เป็น อุปกรณ์แก่ประทีป ให้ทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ เขามุ่งหวัง สิ่งที่ดีถวายเป็น โดยได้ยินมาว่า พวกเทพชั้นยามาเป็นเทพที่มีอายุยืน มีวรรณะผ่องใสงดงาม มากไปด้วยความสุข ว่าแล้วก็ อธิษฐานจิตมั่นว่า โอหนอ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ขอเราพึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งทวยเทพชั้นยามาสวรรค์เถิด” ด้วยบุญที่ทำไว้ ประกอบกับแรงอธิษฐานจิตมั่น ก็สามารถไป

สวรรค์ชั้นยามา

๓๓๔

บังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ได้เหมือนกัน แต่พวกเรานักสร้างบารมี
ผู้มีเป้าหมายที่สุดแห่งธรรม ต้องทุ่มเทสร้างบารมีให้เต็มที
ชนิดสุดฤทธิ์สุดเดช บารมีข้อไหนยังพร่อง ก็ต้องรีบชวนชวายเป็น
เต็มให้เต็ม โดยเฉพาะต้องเป็นผู้ที่รักในการเจริญสมาธิภาวนา
เป็นชีวิตจิตใจ กระทั่งได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ดังนั้นให้
หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในตัวให้ได้
กันทุกคน

๑๑

พ ร ะ ศ ร ี อ ร ี ย เ ม ต ไ ต ร ย

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ของทรงหยุดพระธรรมเทศนา
แต่เพียงเท่านั้นเถิด พระธรรมเทศนาทั้งปวงนั้น มีพระนิพพาน
สิ่งเดียวเป็นที่สุด บัดนี้ ข้าพระบาทจะตัดเคียรเกล้ากับมงกุฏ
กระทำสักการบูชาพระธรรมเทศนาของพระองค์ ข้าแต่
พระองค์ผู้ทรงพระนามว่าสิริมาผู้ประเสริฐ ขอพระองค์จงเสด็จ
สำราญในอมตมหานิพพานไปก่อนเถิด ข้าพระบาทจะตาม
เสด็จพระองค์ไปในภายหลัง ด้วยเดชแห่งผลสักการบูชาของ
ข้าพระบาทนี้

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๓๓

การไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เป็นการไปเสวยผลบุญ หรือย้ายที่อยู่ใหม่ ซึ่งเป็นที่พักระหว่างทางของการสร้างบารมี トラバได้ยังไม่หมดกิเลส ยังไปสู่อายตณนิพพานไม่ได้ เมื่อกายมนุษย์หายาบไม่เอื้ออำนวยที่จะสร้างบารมีอยู่ในโลกอีกต่อไป ก็ต้องเดินทางออกจากร่าง เปลี่ยนเป็นกายทิพย์ กายพรหม หรือกายอรุปรพรมตามแต่กำลังบุญ และความละเอียดของใจที่ทำไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์ เหมือนกับว่าถ้าหากเราอยากมีทรัพย์สมบัติมาก ก็ต้องขยันทำงาน ถ้าอยากได้กายที่ละเอียดประณีต เสวยสุขได้ยาวนาน ก็ต้องประพฤติกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต นั่นคือต้องฝึกฝนใจให้สะอาดบริสุทธิ์ให้มากขึ้นไปเรื่อยๆ

*มีถ้อยคำอันเป็นอาสภิวาจาที่ พระศรีอริยเมตไตรยโพธิสัตว์ กล่าวไว้ว่า

“ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอจงทรงหยุดพระธรรมเทศนา แต่เพียงเท่านั้นเกิด พระธรรมเทศนาทั้งปวงนั้นมีพระนิพพานสิ่งเดียวเป็นที่สุด บัดนี้ ข้าพระบาทจะตัดเศียรเกล้ากับมงกุฏ กระทำสักการบูชาพระธรรมเทศนาของพระองค์ ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระนามว่าสิริมาผู้ประเสริฐขอพระองค์จงเสด็จสำราญในอมตมหานิพพานไปก่อนเกิด

*พระคัมภีร์อนาคตวงศ์ (พระกัณฺหสเถระ)

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๓๘

**ข้าพระบาทจะตามเสด็จพระองค์ไปในภายหลัง ด้วยเดชะ
แห่งผลสักการบูชาของข้าพระบาทนี้”**

เมื่อกล่าวถึงพระศรีอริยเมตไตรยพวกเราคงรู้จักกันดี
ทุกคน เพราะว่าท่านคือนิยตโพธิสัตว์ผู้ที่จะเสด็จอุบัติเป็น พระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ ในภัทรกัปนี้ ซึ่งพุทธศาสนิกชนมักจะ
กล่าวถึงท่านบ่อยๆ และมีผู้มีบุญจำนวนไม่น้อยที่ทำบุญกุศลแล้ว
ได้อธิษฐานจิตขอให้ไปบังเกิดในยุคสมัยของท่านซึ่งมนุษย์
มีอายุ ๘๐,๐๐๐ ปี ในปัจจุบันนี้พระบรมโพธิสัตว์ ยังสถิตอยู่ที่
สวรรค์ชั้นดุสิต รอคอยเวลาที่เหมาะสมเพื่อจะลงมาสร้างบารมี
ให้แก่วงบอบนโลกมนุษย์ และบำเพ็ญปัญจมหาบาริชาด เหมือน
พระเวสสันดรโพธิสัตว์อีกครั้งหนึ่ง จากนั้นท่านจะกลับไป
ชั้นดุสิตอีก และเมื่อถึงเวลาอันสมควร คือยุคสมัยที่มนุษย์มี
อายุขัย ๘ หมื่นปี ท่านจึงจะจุติลงมาอุบัติเพื่อตรัสรู้เป็นพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้า

พวกเราอาจสงสัยว่า พระบรมโพธิสัตว์พระองค์นี้
ทรงสั่งสมบารมีอะไรไว้เป็นพิเศษ ทำไมใครๆ จึงกล่าวขวัญถึง
และอยากไปเกิดในยุคสมัยของท่าน เนื่องจากพระบรมโพธิสัตว์
พระองค์นี้ ท่านสร้างบารมีประเภทวิริยาริกพุทธเจ้า คือเป็น
ผู้ยิ่งใหญ่ด้วยความเพียร ใช้เวลานานถึง ๘๐ อสงไขย เมื่อแรกจะ
ทรงปรารถนาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ท่านได้ทำปรมัตถ-

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๓๕

มหาทานบารมีอันประเสริฐ หาผู้ใดผู้หนึ่งเสมอเหมือนมิได้ ซึ่งมีเรื่องเล่าปรากฏอยู่ในคัมภีร์อนาคตวงศ์เป็นประวัติการสร้างบารมีอันยิ่งใหญ่ของท่าน ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจมากทีเดียว

ในยุคสมัยของพระสิริมาลัมมาลัมพุทธเจ้า ครั้งนั้น พระศรีอริยเมตไตรยบังเกิดเป็นพระเจ้าสังขจักร ทรงปกครองอินทปัตถราชธานี ขณะนั้นพระองค์ยังไม่ทรงทราบว่ามิพระ-ลัมมาลัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ต่อมาสามเณรรูปหนึ่งไปเที่ยวบอกบุญหาทรัพย์เพื่อจะไถ่ถอนมารดา ซึ่งเป็นทาสอยู่ในตระกูลเศรษฐีท่านหนึ่งให้เป็นไท ครั้นเดินทางไปถึงกรุงอินทปัตถ์ ชาวเมืองเข้าใจผิดคิดว่าเป็นยักษ์เพราะเห็นนุ่งห่มแปลกประหลาด จึงช่วยกันรุมจับสามเณร สามเณรตกใจกลัวจึงวิ่งหนีเข้าไปในท้องพระโรง

พระเจ้าสังขจักรจึงตรัสถามว่า เป็นใคร มาจากไหน ครั้นทรงทราบว่าเป็นสามเณรน้อย สวาทของพระสิริมาพุทธเจ้า ทรงปีติใจเป็นอย่างยิ่ง ได้ทรงราชาภิเษกสามเณรนั้นให้ครองราชสมบัติแทนพระองค์ ส่วนพระองค์ได้เสด็จดำเนินเพื่อจะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าตามลำพัง เนื่องจากทรงเป็นกษัตริย์สุขุมลชาติ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระบาทไปได้ไม่นาน พระบาททั้งสองก็ฟกช้ำ จึงเสด็จคลานด้วยพระขงฆ์และพระหัตถ์ทั้งสอง ครั้นเสด็จเดินทางล่วงไปอีกสามวัน พระขงฆ์และพระหัตถ์ก็แตก

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๔๐

โลหิตไหลไม่หยุด แต่ในใจนั้นก็ยังทรงเด็ดเดี่ยวมุ่งมั่นที่จะไป
เข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ได้ แม้เดินไม่ได้ก็ยังมีคามวิริย-
อุตสาหะอย่างแรงกล้า ค่อยๆ กระเถิบไปด้วยพระอูระ ไม่ยอม
หยุดพักระหว่างทาง พระราชาได้เสวยทุกขเวทนาแสนสาหัส
แต่ก็มีได้ทรงย่อท้อที่จะมุ่งหน้าไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ให้ได้

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นกำลังวิริยะของพระเจ้าสังข-
จักรด้วยพุทธญาณ ทรงทราบว่าเป็นหน่อเนื้อพุทธางกูร จึงทรง
อนุเคราะห์ด้วยการปาฏิหาริย์กาย แปลงกายเป็นมาณพหนุ่ม
ซบถมาช่วยพาไปส่ง ในระหว่างทาง นางสุชาดาดลมาจาก
สวรรค์ชั้นดาวดึงส์แปลงกายเป็นชายหนุ่มถือห่อข้าวทิพย์มา
แบ่งปันให้พระเจ้าสังขจักรได้เสวย ส่วนพระอินทร์ได้แปลงกาย
เป็นบุรุษถือเอากระบอกน้ำมาให้ พระองค์ทรงบริโภคนาหาร
และน้ำเป็นที่สบาย หายบอบซ้ำ จากนั้นเมื่อถึงวัดแล้วทรง
ดำเนินเข้าไปในพระวิหารใหญ่เพื่อเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ครั้นเสด็จเข้าไปถึงทรงทอดพระเนตรเห็นพระสิริมา-
สัมมาสัมพุทธเจ้า ประทับอยู่ในพระวิหาร มีพระรัศมีสว่างรุ่งเรือง
ก็ทรงเกิดปีติยินดีเป็นล้นพ้น จนถึงแก่วิสาขาสัณวัตรแล้ว เมื่อ
ทรงพินได้สติขึ้นมาแล้ว ก็น้อมพระองค์เสด็จเข้าไปใกล้ ยก
อัญชลีกรประนมเหนือพระเศียรเกล้า ตรัสว่า “ภควา ข้าแต่

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๔๑

พระผู้มีพระภาคเจ้า” ตรัสได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ก็ทรงนิ่งอึ้งมิอาจตรัสคำอื่นได้อีก ด้วยความตื่นตันปีติปราโมทย์ในพระทัย

พระบรมศาสดาตรัสว่า “ดูก่อนมหาบพิตรผู้ประเสริฐ บัดนี้ขอพระองค์จงตั้งพระมนัสกำหนด ตถาคตจักแสดงธรรมแก่ท่าน ขอจงกำหนดในใจด้วยดีเถิด” แล้วพระองค์ก็ทรงแสดงพระธรรมเทศนาที่ว่าด้วยคุณของพระนิพพาน ครั้นพระองค์ทรงแสดงได้เพียงบทเดียวเท่านั้น พระเจ้าสังขจักรทรงกล่าวว่า ตนเองจะบรรลุอรหัตต์ แล้วไม่ได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงห้ามการแสดงธรรม และทรงดำริว่า “เครื่องไทยธรรมที่สมควรแก่พระธรรมเทศนานั้นก็มีได้มี แต่บัดนี้พระพุทธรองค์ทรงแสดงคุณของพระนิพพานอันยิ่งใหญ่ ซึ่งต้องคู่ควรแก่เครื่องสักการบูชาที่เรามีอยู่ ด้วยว่าพระนิพพานอันเป็นอมตะ เป็นที่สุดแห่งโลก ศิโยรเกล้าของเราพร้อมทั้งมงามงกุฏก็เป็นที่สุดแห่งโลก ควรที่เราจะกระทำสักการบูชาพระธรรมเทศนาของพระพุทธรองค์ ด้วยสิ่งที่เลิศที่สุดของเรานี้แหละ”

ครั้นดาร์นี จึงทรงกราบทูลพระสิริมาสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นนาถของโลก ขอจงทรงหยุดพระธรรมเทศนา แต่เพียงเท่านี้เถิด พระธรรมเทศนาทั้งปวงนั้น มีพระนิพพานสิ่งเดียวเป็นที่สุด บัดนี้ ข้าพระบาทจะถวายศิโยรเกล้ากับมงามงกุฏ กระทำสักการบูชาพระธรรมเทศนาว่าด้วยนิพพาน ข้าแต่พระองค์

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๔๒

ผู้ทรงพระนามว่าสิริมาผู้ประเสริฐ ขอพระองค์จงเสด็จสำราญ
ในอมตมหานิพพานไปก่อนเกิด ข้าพระบาทจะตามเสด็จพระองค์
ไปในภายหลัง ด้วยเดชะแห่งผลสักการบูชาของข้าพระบาทนี้

เมื่อพระเจ้าสังขจักรทรงตั้งพระปณิธานแล้ว ก็ทรงชัก
พระขรรค์ตัดพระคอขาด แล้วถือชูบูชาไว้ ลั่นพระชนมายุต่อ
หน้าพุทธบริษัทจำนวนมากที่มาฟังธรรม อานิสงส์แห่งการถวาย
เศียรและมงกุฎเพชรเป็นไทยธรรมด้วยจิตที่เลื่อมใสในครั้งนั้น
ทำให้ท่านได้ไปเสวยสุขอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต ทรงท่องเที่ยว
ในวิภวสงสาร และสร้างบารมีอย่างยิ่งยวดเรื่อยมา มาถึงสมัย
พุทธกาลของพวกเรา พระศรีอริยเมตไตรยบรมโพธิสัตว์
ท่านก็ได้จุติมาบังเกิดในพระครรภ์ของพระนางกาญจนเทวี
มเหสีของพระเจ้าอชาตศัตรู มีนามว่า พระอชิตกุมาร เมื่อ
พระชนมายุได้ ๑๖ ปี ทรงผนวชเป็นสาวกของพระสัมมาสัม-
พุทธเจ้า และได้รับพุทธพยากรณ์ว่า “พระอชิตภิกษุผู้บวชใหม่นี้
จักได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านามว่า ศรีอริยเมตไตรยในที่สุด
แห่งภัทรกัปนี้”

ท่านอชิตภิกษุหนุ่มผู้มีพุทธบารมีนั้น ครั้นได้รับพุทธ-
พยากรณ์แล้ว ก็เกิดความปีติใจ ได้ตั้งใจฝึกหัดขัดเกลาตัวเอง
อย่างเต็มที่ เมื่อดับขันธถึงแก่มรณภาพแล้ว ก็มาอุบัติเกิดใน

พระศรีอริยเมตไตรย

๓๔๓

สววรรค์ชั้นดุสิต เป็นพระศรีอริยเมตไตรยบรมโพธิสัตว์ ซึ่งมี
สมเด็จพระสันตปาปาผู้ปกครองภพดุสิตอยู่ในขณะนี้

นี่เป็นตัวอย่างการสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
ของพระบรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย เมื่อท่านมีความปรารถนาที่
ยิ่งใหญ่ จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประภทวิริยาธิกะแล้ว
แม้ชีวิตก็ยอมสละเพราะสิ่งที่กลับคืนมานั้นคือโพธิญาณ
อันประเสริฐ พวกเราทั้งหลายเป็นนักสร้างบารมี เราก็ต้องมี
เป้าหมายอันยิ่งใหญ่ มุ่งจะไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่
ยังไม่มีใครไปถึง ด้วยมุ่งหวังจะช่วยกันรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่
ฝั่งพระนิพพาน ประหารกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เส้นทาง
การสร้างบารมีก็ต้องเข้มข้นยิ่งไปกว่านั้นอีก แต่ถึงแม้ไม่ต้องตัด
ศีรษะ ก็ต้องตัดความตระหนี่ในใจของตัวเองให้ได้ ใจของเรา
ต้องขยายกว้างขวาง พร้อมทั้งจะเป็นมหาสมุทรอันกว้างใหญ่
ไพศาล รองรับสายธารแห่งบุญที่หลั่งไหลมาจากพระนิพพาน
และหมั่นนั่งธรรมะกันให้มากๆ เกิดมาชาตินี้ต้องเข้าถึง
พระธรรมกายภายในตัวให้ได้ จะได้เป็นเครื่องยืนยันว่า เราจะ
ได้กลับไปเสวยสุขอยู่บนสววรรค์ชั้นดุสิตกันทุกคน

๑๑

ดู สี ต บุ ร์

ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลให้ทานโดย
ไม่มีหวังผล ไม่มีจิตผูกพันในผลแห่งทาน ไม่ได้ให้ทานด้วย
ความคิดว่า บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยายของเราเคยให้มาก่อน
เราก็ไม่ควรทำให้ประเพณีอันดีนี้ขาดหายไป แต่ให้ทานด้วยคิดว่า
“เราหุงหากินได้ แต่สมณพราหมณ์ไม่ได้หุงหา เราแสวงหา
ทรัพย์ได้ จะไม่ให้ทานแก่สมณพราหมณ์ผู้ไม่แสวงหาทรัพย์
เลี้ยงชีพ ย่อมไม่สมควร” บุคคลนั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้
เมื่อทำกาลกิริยา ละจากโลกนี้ไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหาย
แห่งเทวดาในสวรรค์ชั้นดุสิต

ดลิต บุรี

๓๔๖

สันติภาพอันไพบูรณ์ จะเกิดขึ้นได้ถ้ามวลมนุษยชาติมีใจประกอบด้วยเมตตาความรักและปรารถนาดีต่อกันอย่างแท้จริง หากทุกๆ คนมีจิตใจที่สูงส่งดีงาม เพราะมีธรรมะภายใน จิตใจก็จะแบ่งบานขยายกว้างใหญ่ไพศาล จะมีความรู้สึกเหมือนกับว่าคนทั้งโลกที่เกิดมาคือสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ที่มาอยู่ในบ้านหลังใหญ่หลังเดียวกัน และทุกๆ คนก็มีความเป็นญาติพี่น้องกัน หากชาวโลกมีความรู้สึกดีๆ เช่นนี้ ก็จะเกิดความอบอุ่นใจ ปลอดภัย ทำให้สังคมน่าอยู่ น่าอาศัย จะมีแต่ความสงบสุข ไม่หวาดระแวง ไม่มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ซึ่งการที่จะให้โลกเกิดสันติสุขที่แท้จริงได้นั้น ทุกๆ คนจะต้องร่วมมือกัน โดยหันมาเจริญสมาธิภาวนา ทำใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อใจหยุดนิ่งแล้วความสุขที่แท้จริงจึงจะบังเกิดขึ้น และเมื่อนั้นสันติภาพอันไพบูรณ์ก็จะพลันเป็นจริงขึ้นมาได้

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลให้ทานโดยไม่หวังผล ไม่มีจิตผูกพันในผลแห่งทาน ไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยายของเราเคยให้มาก่อน เราก็ไม่ควรทำให้ประเพณีอันดีนี้ขาดหายไป แต่ให้ทานด้วยคิดว่า “เราหุงหากินได้ แต่สมณพราหมณ์ไม่ได้หุงหา เราแสวงหาทรัพย์ได้ จะไม่ให้ทานแก่สมณพราหมณ์ผู้ไม่

ดุสิตบุรี

๓๔๖

แสวงหาทรัพย์เลี้ยงชีพ ย่อมไม่สมควร” บุคคลนั้นให้ทาน ด้วยอาการอย่างนี้ เมื่อทำกาลกิริยา ละจากโลกนี้ไป ย่อม เข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาในสวรรค์ชั้นดุสิต”

*สวรรค์ชั้นดุสิต เป็นสวรรค์ชั้นที่ ๔ ที่ได้ชื่อว่า ดุสิตาเทวภูมิ เพราะเป็นที่อยู่ของทวยเทพผู้มีความยินดีในธรรม และมีความ เข้มแข็งเบิกบานอยู่เป็นนิตย์ มีท้าวสันดุสิตเป็นอธิบดี ผู้ปกครอง โดยสวรรค์ชั้นนี้จะอยู่สูงขึ้นไปจากยอดเขาพระสุเมรุ อยู่ใน อากาศเหนือสวรรค์ชั้นยามาซึ่งเป็นชั้นที่ ๓ ขึ้นไปอีก ทิพย- วิมานในสวรรค์ชั้นนี้มีความอลังการสวยงามมาก เพราะทวยเทพ ผู้มีบุญมากส่วนใหญ่มักจะเลือกมาอยู่ชั้นนี้ และอายุทิพย์ใน สวรรค์ชั้นนี้ก็ไม่นานเกินไป และไม่สิ้นเกินไป พอเหมาะพอดีที่ จะเสวยสุขและลงมาสร้างบารมีต่อในโลกมนุษย์

ทิพย์วิมานที่มีอยู่ในสวรรค์ชั้นนี้มีอยู่ ๓ แบบด้วยกัน คือ เป็นวิมานแก้ว วิมานทอง และวิมานเงิน โดยจะตั้งเรียงราย ล้อมรอบผู้ปกครองภพอย่างเป็นระเบียบสวยงาม คล้ายกับเป็น วงของคลื่นที่ขยายออกไป วิมานที่อยู่ใกล้กับศูนย์กลางที่ท้าว- สันดุสิตประทับอยู่จะมีความสว่างมาก แล้วรัศมีของความสว่าง

ดุสิต บุรี

๓๔๘

จะค่อยๆ ลดหลั่นกันลงไปตามกำลังบุญ แต่ละวิมานจะมีความ
วิจิตรตระการตา เพราะผลบุญที่เทพบุตรเทพธิดาในชั้นนี้ทำมา
มีมากมายหลายบุญ ชนิดที่ไม่ซ้ำกันเลย ซึ่งแต่ละวิมานก็จะมี
สวนมีสระมีอาคารต่างๆ ที่โอฬารสวยงาม ล้วนแล้วแต่สำเร็จ
ด้วยทองคำ และรัตนชาตินานาชนิด เปล่งแสงรัศมีระยิบระยับ
ที่ตรงซุ้มประตูทางเข้าแต่ละวิมานก็สวยงามมาก

เทพบุตรเทพธิดาผู้สถิตอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิตนี้ แต่ละ
ท่านล้วนมีความงดงามองอาจสง่างาม ทั้งมีจิตใจสูงส่งดีงาม
เพราะโดยมากเป็นพุทธศาสนิกชน จึงเข้าใจเรื่องบุญกุศลเป็น
อย่างดี รู้เรื่องธรรมะดีมาก จึงมีจิตยินดีในการสมาคมกับ
บัณฑิตนักปราชญ์ ยินดีในการประพาศธรรม และยินดีในการ
สดับรับฟังพระธรรม เพราะมีนักสร้างบารมีบรมโพธิสัตว์
ผู้เป็นหน่อเนื้อพุทธางกูรอยู่ชั้นนี้มาก ทั้งรู้แจ้งในธรรมและ
จะมีการแสดงธรรมกันไม่ได้ขาด แม้ทวยเทพชั้นนี้จะได้เสวยสุข
อันเป็นทิพย์ที่ละเอียดประณีตกว่าสวรรค์ชั้นอื่นๆ แต่ก็ไม่ประมาณ
เหมือนชาวสวรรค์ชั้นอื่นๆ ในทุกวันธรรมสวนะ เหล่าทวยเทพ
จะมีเทวสันนิบาตประชุมกันเพื่อฟังธรรม ทั้งนี้ก็เพราะว่าท้าว
สันดุสิตเทวอิธราชเป็นผู้ทรงธรรม ทั้งยังเป็นพหูสูตรผู้ฝึกฝนใน
ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงมีอหังการยินดีในการ
ฟังธรรมและแสดงธรรม

ดุสิตบุรี

๓๔๕

ความโดดเด่นที่เป็นพิเศษของชาวสวรรค์ชั้นนี้ จะแตกต่างจากชั้นอื่นก็คือ จะเป็นที่รวมประชุมของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ทั้งที่กำลังเริ่มตั้งมโนปณิธานปรารถนาจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ยังไม่ได้รับพุทธพยากรณ์ ยังเป็นอนิยต-โพธิสัตว์อยู่ และทั้งที่ได้รับพุทธพยากรณ์แล้ว เพื่อเป็นนิยต-โพธิสัตว์ผู้เที่ยงแท้ต่อการตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในอนาคตกาล แต่ละองค์ล้วนมีบุญญาธิการมาก เพราะสั่งสมบุญบารมีมายาวนานหลายอสงไขยชาติ

ท่านเหล่านี้จะมีใจยินดียิ่งในการบำเพ็ญภาวนา ซึ่งตรงนี้จะแตกต่างจากสวรรค์ชั้นอื่นๆ ที่ส่วนมากยังเพลิดเพลินกับการสวดยเบญจกามคุณ จะมีก็ไม่มากที่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ซึ่งจะต้องใช้กำลังใจมาก แต่พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายจะไม่ประมาท จะสอนตัวเองได้ จึงตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมรอคอยโอกาสอันเหมาะสม เพื่อลงมาร้างบารมีในโลกมนุษย์อีก

ท้าวสันดุสิตเทวธิดา ท่านมักจะอัญเชิญเทพบุตรผู้มีศักดิ์ใหญ่ ผู้มีภูมิรู้ภูมิธรรมสูง มีปัญญากว้างขวางให้เป็นองค์แสดงธรรม อย่างเช่นในปัจจุบันนี้ พระศรีอริยเมตไตรย ผู้มีชื่อเสียงเลื่องลือปรากฏเป็นที่รู้จักกันอยู่ในหมู่ชาวสวรรค์ชั้นดุสิต และในหมู่พุทธบริษัททั้ง ๔ ว่า จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในอนาคตกาล รออีกเพียงสองชาติเท่านั้น ท่านก็จะมาตรัสรู้ใน

ดุสิต บุรี

๓๕๐

ภทฺธกับนี้ ซึ่งท่านมักจะได้รับอาราธนาให้เป็นองค์ประธานในการแสดงธรรมอยู่เสมอๆ สวรรค์ชั้นนี้ถือว่าเป็นทิพยพิมานสถานที่สำคัญมากที่สุดในบรรดาสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น เพราะเป็นที่สถิตของว่าที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอริยบุคคลตั้งแต่โคตรภูบุคคล พระโสดาบัน และพระสกิทาคามี

เทพบุตรพุทธมารดาท่านก็เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน ซึ่งพวกเราคงรู้จักกันดี ในครั้งที่ท่านได้ทำหน้าที่เป็นพุทธมารดาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้น ทรงมีพระนามว่า พระนางสิริมหามายาเทวี เราลองมาศึกษาเรื่องราวของพระนางดูว่า พระนางได้เป็นพระอริยบุคคลในตอนไหน และด้วยบุญอะไรที่ทำให้พระนางได้มาเป็นสิริมหามายาเทพบุตรในสวรรค์ชั้นดุสิตแห่งนี้

แต่เดิมพระนางเคยตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพุทธมารดาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วในพระพุทธรูปหลายพระองค์ ในชาติที่แล้วนี้ พระนางก็ได้มาบังเกิดเป็นอัครมเหสีของพระเจ้าสุทโธทนะ ทรงให้การประสูติเจ้าชายสิทธัตถะผู้จะมาตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื่องจากเป็นธรรมเนียมของพระพุทธรูปทั้งหลายว่า เมื่อให้กำเนิดพระบรมโพธิสัตว์แล้ว จะดำรงอยู่ในโลกได้เพียง ๗ วันเท่านั้น เพื่อรักษาพระกรรมให้บริสุทธิ์ คือจะไม่ให้กำเนิดใครอีก ครั้นดับขันธจาก

ดุสิตบุรี

๓๕๑

มนุษย์ก็มาบังเกิดในเทวโลก มาเป็นเทพบุตรอยู่ที่ชั้นดุสิต ด้วยบุญที่ท่านเป็นผู้ให้กำเนิดพระบรมโพธิสัตว์ จึงได้อธิปไตย ความเป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นดุสิต

ในคราวที่เทพบุตรพุทธมารดาเพ็งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิต ตอนนั้นยังไม่ได้เป็นพระอริยบุคคล แต่หลังจากที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทำยมกปาฏิหาริย์ ทรมานเดียรฉัตรนิครนถ์แล้ว ทรงเสด็จไปสู่ดาวดึงส์เทวโลกเพื่อโปรดพุทธมารดา ได้ประทับเหนือแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ของพระอินทร์ พระอินทร์ทรงทราบว่าเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมา จึงถวายนมัสการพระพุทธรองค์ แล้วมีเทวบัญชาให้ปาวประกาศข่าวอันเป็นสิริมงคลนี้แก่ทวยเทพทั้งหลาย เสียงทิพย์ของชาวสวรรค์ก็ลือลั่นกันไปทั่ว ส่งต่อๆ กันไปตามสวรรค์ชั้นต่างๆ จนลือไปถึงสวรรค์ชั้นดุสิต และกล่าวขานกันต่อไป จนถึงพรหมโลก จรดอรูปภพที่อยู่ของอรูปพรหม

เทพบุตรพุทธมารดาทราบข่าวนี้ รู้สึกปีติโสมนัสยิ่งนัก รีบพาเทพบริวารลงมาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อมาถวายนมัสการและสดับพระธรรมเทศนา พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมโปรดด้วยพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ ในที่สุดพระพุทธมารดา ก็ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน

ดุสิตบุรี

๓๕๒

เราจะเห็นว่าสวรรค์ชั้นดุสิตนี้เป็นชั้นของผู้มีบุญบารมีมาก เป็นชั้นที่น่าอยู่มากทีเดียว เพราะพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ก็อยู่รวมกันที่นี่ การได้อยู่ใกล้กับบัณฑิต การได้สมาคมกับลัตบุรุษ ถือเป็นมงคล ถ้าเรามีความปรารถนาที่จะไปอยู่ร่วมกันในชั้นดุสิต ซึ่งเป็นที่พักระหว่างทางของนักสร้างบารมีบรมโพธิสัตว์ ก็ต้อง ท่วมเทสสร้างบารมีให้เต็มที่ ข้อสำคัญคือจะต้องปฏิบัติธรรม ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ จึงจะมั่นใจได้ว่า จะได้ไปสู่ดุสิตบุรี กันอย่างแน่นอน

๑๑

นิมมานรดี

ดูก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวังให้ทาน ไม่มีจิตใจผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน ไม่มุ่งการสั่งสมให้ทาน อีกทั้งไม่ได้ให้ทาน ด้วยความคิดว่า “เราหุงหากินได้ แต่สมณะหรือพราหมณ์ทั้งหลาย ไม่ได้หุงหากิน การไม่ให้ทาน แก่สมณะหรือพราหมณ์ทั้งหลาย ย่อมเป็นการไม่สมควร” แต่ให้ทานด้วยคิดว่า “เราจักเป็นผู้จำแนกแจกทานเช่นเดียวกับท่านฤๅษีทั้งหลาย ผู้ที่ได้เคยจำแนกแจกทาน ตามแบบอย่างของบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน” บุคคลนั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อทำกาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาทั้งหลาย ในสวรรค์ชั้นนิมมานรดี

นิมมานรดี

๓๕๕

พระธรรมกายคือกายแห่งการตรัสรู้ธรรม ซึ่งมีอยู่แล้ว ภายในตัวของพวกเราทุกๆ คน และของมนุษย์ทุกคนในโลก เราจะเข้าถึงพระธรรมกายได้ เมื่อใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หากเราทั้งหลายตั้งใจลงมือปฏิบัติกันอย่างจริงจัง และปฏิบัติอย่างถูกวิธี ก็จะเข้าถึงพระธรรมกายได้ อย่างแน่นอน ขอเพียงให้มีฉันทะ มีใจรักที่จะเข้าถึง และมีความเพียรพยายาม ไม่ท้อแท้ท้อถอยในการฝึกฝนใจ หมั่นเอา ใจจดจ่ออยู่กับศูนย์กลางกายในทุกอิริยาบถ โดยมีใจมุ่งมั่นว่าจะ ต้องเข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ อีกทั้งรู้จักสังเกตข้อบกพร่อง ของตัวเราเอง ว่าทำไมใจของเราจึงไม่หยุดนิ่ง แล้วตอนที่ใจเรา สงบนิ่งนั้น เราทำอย่างไร หากใช้สติปัญญาพิจารณาหมั่น สังเกต ก็จะพบเหตุแห่งความบกพร่อง และช่องทางแห่งความสำเร็จในการเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ทานสูตร ความว่า

“ดูก่อนสาริบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวัง ให้ทาน ไม่มีจิตใจผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน ไม่มุ่งการ สังสมให้ทาน อีกทั้งไม่ได้ให้ทาน ด้วยความคิดว่า “เราหุง หากินได้ แต่สมณะหรือพราหมณ์ทั้งหลาย ไม่ได้หุงหากิน การไม่ให้ทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ทั้งหลาย ย่อมเป็นการ ไม่สมควร” แต่ให้ทานด้วยคิดว่า “เราจักเป็นผู้จำแนก

นิมมานรดี

๓๕๖

แจกทานเช่นเดียวกับท่านฤๅษีทั้งหลาย ผู้ที่ได้เคยจำแนกแจกทาน ตามแบบอย่างของบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน” บุคคลนั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อทำกาลกิริยาตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาทั้งหลาย ในสวรรค์ชั้นนิมมานรดี”

สวรรค์ชั้นที่ ๕ มีนามว่า นิมมานรดี สวรรค์ชั้นนี้เป็นที่อยู่ของเทพบุตรเทพธิดา ผู้มีบุญที่ได้สั่งสมบุญมาอย่างดี มีท้าว-นิมิตเทวธิดาเป็นผู้ปกครองสวรรค์ชั้นนี้ ทวยเทพแต่ละองค์จะมีทิพย์วิมานปราสาทแก้ว ปราสาททองและปราสาทเงินเป็นวิมานที่อยู่ อีกทั้งมีกำแพงแก้ว กำแพงทองล้อมรอบ และยังมีพื้นวิมานเป็นทองที่นุ่มราบเรียบเสมอกัน มีสระโบกขรณีและสวนอุทยานสวรรค์ มีที่ประชุมเทวสมาคมศาลาแสดงธรรมเหมือนอย่างของเหล่าเทวดาชั้นดุสิต แต่ว่าทุกสิ่งในสวรรค์ชั้นนี้จะสวยงามดงามและประณีตกว่าชั้นดุสิตมากนัก

เทพบุตรเทพธิดาผู้สถิตอยู่ที่สวรรค์ชั้นนี้ มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม น่าดูน่าชมยิ่งกว่าชาวสวรรค์ทั้ง ๔ ชั้น และมีรัศมีรุ่งเรือง สว่างไสวยิ่งขึ้นไปอีก หากมีความปรารถนาในเบญจกามคุณอันเป็นทิพย์ชนิดไหน ก็สามารถเนรมิตเอาได้ตามความพอใจของตน ที่สามารถเนรมิตได้ทุกอย่างดังใจปรารถนา ซึ่งสวรรค์ชั้นต่ำลงไปนั้นจะนึกได้สมปรารถนาก็ต่อเมื่อเคยทำบุญ

นิมมานรดี

๓๕๓

ชนิดนั้นๆ ไว้เท่านั้น ไม่สามารถนึกหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้
ทุกอย่าง แต่ชาวสวรรค์ชั้นนี้ นึกอยากได้หรืออยากเปลี่ยนสิ่งใด
ก็สมปรารถนาในทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นจึงได้ชื่อว่า นิมมานรดี

เทพบุตรเทพธิดาที่มีบุญมาอุบัติในสวรรค์ชั้นนี้ โดยมาก
เมื่อครั้งเป็นมนุษย์นั้น เป็นผู้มั่งคั่งใจบริสุทธิ์ ได้สร้างกุศลที่มี
อานิสงส์ใหญ่ไว้มาก เช่น มหาอุบาสิกาวิสาขาเทพนารีและ
เทพธิดา นามว่า สุภัททา สำหรับชีวประวัติของมหาอุบาสิกา
วิสาขา พวกเราคงได้ยินได้ฟังกันมาบ้างแล้ว หลวงพ่อจะเล่า
เรื่องชีวประวัติของสุภัททาเทพนารี เพื่อเป็นกำลังใจในการ
สร้างบารมีของพวกเราว่า นางได้ทำบุญอะไรเอาไว้ ถึงได้มา
ส่วยทิพยสมบัติในสวรรค์ชั้นนิมมานรดีแห่งนี้

*เรื่องของนางมีอยู่ว่า ในสมัยพุทธกาล มีคหบดีผู้หนึ่ง
เป็นโยมอุปัฏฐากของพระเวตถะ ท่านได้ถึงพระรัตนตรัย
และมีความเลื่อมใสในบรรพพระพุทธศาสนาเป็นพิเศษ ท่านได้
นิมนต์พระเวตถะให้มาฉันอาหารที่บ้านเป็นประจำ คหบดี
ท่านนี้มีธิดา ๒ คน ธิดาคนที่หนึ่งชื่อว่า ภัททา ส่วนธิดาคนที่สองชื่อ
คล้ายกันว่า สุภัททา ภัททาทุกธิดาคนที่หนึ่งเป็นคนชอบชักชวน
คนอื่นทำความดี ทั้งจิตใจก็เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

นิมมานรดี

๓๕๘

ต่อมา นางได้แต่งงานกับลูกเศรษฐี แต่เนื่องจากนางเป็นหมั้น ไม่สามารถให้กำเนิดทายาทได้ จึงได้บอกสามีให้ไปรับสฤทธา น้องสาวมาเป็นภรรยาคนที่สอง จักได้มีบุตรสืบสกุลต่อไป ครั้นสามีไปรับน้องสาวมาอยู่ด้วยกันแล้ว นางก็ให้ออวาทน้องสาวว่า ให้อินดีในการทำทาน ให้ประพฤติธรรม อย่าได้ประมาท หากเธอปรารถนาอยากได้ทิพยสมบัติในกายภาคหน้า ก็จงทำตามคำของพี่เถิด

ฝ่ายสฤทธาเป็นคนที่ว่าง่าย เชื่อฟังโอวาทของพี่ ทั้งที่ตนเป็นคนรู้น้อยไม่ค่อยพุดจา แต่มากด้วยความศรัทธาเลื่อมใส มีจิตใจริสุทธ์ เธอประพฤติตามคำที่พี่สาวแนะนำพร่ำสอนทุกอย่าง และตั้งใจทำอย่างเต็มที่ วันหนึ่งนางให้คนไปนิมนต์พระเรวตเถระ ให้เข้ามาฉันภัตตาหารในบ้าน พระเรวตเถระผู้มีจิตกรุณาปรารถนาจะให้สฤทธาได้บุญกุศลเพิ่มมากขึ้น จึงนิมนต์พระภิกษุ ๗ รูป ล้วนแต่ทรงคุณเป็นพระอรหันต์ทุกรูป ไปฉันภัตตาหารที่บ้านของนาง เพื่อจะให้นางได้ถวายเป็นสังฆทาน

นางสฤทธาเห็นภิกษุสงฆ์มากันหลายรูป ก็เข้าไปต้อนรับขับสู้ด้วยความปีติใจที่เห็นพระมาโปรดที่บ้านหลายรูป ได้อารานาพระให้นั่งบนอาสนะ แล้วถวายอาหารหวานคาวที่ประณีตบรรจงด้วยมือของนางเอง และได้ถวายภัตตาหารแด่พระอรหันต์ทั้ง ๗ รูป ด้วยใจที่เลื่อมใสศรัทธา และต่อมาก็มี

นิมมานรดี

๓๕๕

โอกาสได้บำเพ็ญมหาคุณอีกหลายอย่าง ฝ่ายภททาพีสาวแม่เป็น
กัลยาณมิตรให้น้องสาว แต่ก็ไม่ได้ทุ่มเทสร้างบุญอย่างเต็มที่
เหมือนน้องสาว

ครั้นสิ้นอายุขัย พี่น้องทั้งสองต่างต้องละโลกไปตาม
กรรมตาของสังขาร ภททาอุบาลิกาได้ไปเกิดเป็นบาทบริจาริกา
ของท้าวลักกเทวราชในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ฝ่ายสุภททาอุบาลิกา
ซึ่งเป็นน้องนั้น ไปบังเกิดในวิมานทองสวรรค์ชั้นนิมมานรดี
เป็นเทพนารีทรงรัศมีรุ่งเรืองงดงามมาก นางได้พิจารณา
สมบัติของตน ว่าได้ด้วยบุญกุศลใด ครั้นตรวจตราดูด้วยทิพย
จักขุก็รู้ว่า เพราะได้ถวายทานแด่พระอริยสงฆ์องค์อรหันต์ ซึ่งมี
พระเรวตเถระเจ้าเป็นประธาน อีกทั้งนางเป็นผู้ไม่ประมาท ได้
ทำบุญกุศลเต็มกำลังจนตลอดชีวิต เพราะได้ทำตามโอวาทของ
ภททาพีสาว จึงได้เสวยสมบัติใหญ่เช่นนี้

เมื่อพิจารณาต่อไปก็พบว่า บัดนี้ ภททาพีสาวผู้มีใจ
งดงามไปบังเกิดในไพชยนต์ปราสาท เป็นบาทบริจาริกาของ
พระอินทร์ นางจึงลงมาจากสวรรค์ชั้นนิมมานรดี แล้วเข้าไปหา
พี่สาว ภททาเทพกัญญาประหลาดใจ ได้ถามขึ้นว่า “ท่านผู้เจริญ
ตัวท่านรุ่งเรืองสว่างไสวไปด้วยรัศมีประดุจสุริยันยามตะวันเที่ยง
มียศและอานุภาพยิ่งกว่าปวงเทพในดาวดึงส์ ข้าพเจ้ามิเคยเห็น
ท่านมาก่อน ท่านมาจากเทวโลกชั้นไหน ข้าพเจ้าอยากจะรู้จัก

นิมมานรดี

๓๖๐

นามของท่าน ขอท่านจงได้บอกแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด”

สุภททาเทพนารีตอบว่า “ดูก่อนเทพธิดาผู้เลอโฉมงามโสภา ข้าพเจ้ามีนามว่า สุภททา เป็นน้องสาวของท่านในชาติก่อน ท่านได้คอยพร่ำสอนให้ข้าพเจ้าทำทาน ครั้นแตกกายทำลายขันธ ข้าพเจ้าได้ไปอุบัติบังเกิดในสวรรค์ชั้นนิมมานรดี ข้าพเจ้านึกถึงคุณของพี่สาว จึงลงมาเยี่ยมเยียน”

เทพธิดาทั้งสองสนทนากันเรื่องบุญกุศลที่ตนได้ทำมา ซึ่งให้ผลแตกต่างกัน ในที่สุดภททานางฟ้าจึงกล่าวว่า “ดูก่อนเทพนารีน้องรักแต่ก่อนนี้พี่มีรู้เลยว่าการถวายทานแด่พระอริยสงฆ์ผู้เป็นอรหันต์ จักมีานิสงส์มากถึงปานนี้ ที่สอนน้องให้ทำบุญนั้น เพราะเห็นว่าคุณพ่อได้ทำเอาไว้เป็นประเพณีที่ดีงาม จึงได้แนะนำน้องให้ทำต่อไป ทีนี้พี่รู้แล้ว หากพี่ลงไปเกิดเป็นมนุษย์เมื่อใด ก็จะไม่ประมาท จะถวายสังฆทานแด่พระอริยสงฆ์ให้ได้ทุกวัน” ครั้นสนทนากันสมควรแล้ว เทพนารีสุภททาก็อำลานางฟ้าพี่สาว กลับขึ้นไปสรวงสวรรค์ชั้นนิมมานรดีตามเดิม

เห็นไหมว่า คนสองคนทำบุญกุศลโดยทุ่มเทต่างกัน ย่อมให้ผลต่างกัน เพราะบุญกิริยาและความตั้งใจของแต่ละคนไม่เท่ากัน คนหนึ่งทำตามกำลัง อีกคนหนึ่งทำเต็มกำลัง และมีจิตใจที่เปี่ยมล้นไปด้วยความศรัทธาในพระอริยสาวก ผู้เป็น

นิมมานรดี

๓๖๑

ทักษิณยุบบุคคลอันเยี่ยง เพราะความทู่เททำอย่างเต็มกำลัง
ความสามารถ ทำให้ได้สวรรค์สมบัติที่ละเอียดประณีตกว่า

เพราะฉะนั้น เมื่อเข้าใจอย่างนี้แล้ว ต้องทุ่มเทสร้าง
บารมีให้เต็มที่เต็มกำลัง อย่าอ้อมก้างเรี่ยวแรง ออมทรัพย์สมบัติ
และอย่าตระหนี่ มีความรู้ ความสามารถเท่าไรต้องนำออกมาใช้
ให้เต็มที่ ส่วนความตระหนี่มีอยู่เท่าไร ต้องสลัดออกจากใจให้หมด
ขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่นี้ต้องสร้างบารมีอย่าให้ขาดตกบกพร่อง
จะได้ไม่ต้องมาบ่นเสียดายในภายหลังว่า รู้แบบนี้ทำให้เต็มที่
เสียก็ดี ดังนั้นให้หมั่นสร้างบารมีทุกรูปแบบ และหมั่นนั่งธรรมะ
เป็นประจำสม่ำเสมอ ฝึกใจให้หยุดนิ่งกันไปจนกว่าจะเข้าถึง
พระธรรมกายทุกคน

ป ร นิ ม มิต ว ส วั ต ดี ต อ น สึ รั มา ฑ เท พ น ารั (๑)

คู่ก่อนสารีบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวัง
ให้ทาน ไม่มีจิตใจผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน ไม่มุ่งการ
สั่งสมให้ทาน อีกทั้งไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า “เราจักเป็น
ผู้จำแนกแจกทาน เช่นเดียวกับบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน
ทั้งหลาย” แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า เมื่อเราให้ทานอย่างนี้แล้ว
จิตจะเลื่อมใส เกิดความปลื้มใจและปีติโสมนัส เขาให้ทานคือ
ข้าวและน้ำเป็นต้นแล้ว ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี

ปรมิหมิตวสวัตติ์ ตอนสิริมาเทพนารี (๑)

๓๖๔

การกระทำต่างๆ จะดีหรือร้ายก็ตามล้วนเป็นผลจากความคิดทั้งสิ้น การกระทำที่ถูกต้องมาจากความคิดที่ดีเป็นกุศล การกระทำที่ไม่ถูกต้องมาจากความคิดที่เป็นอกุศล ดังนั้นความคิดจึงเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงก่อนสิ่งอื่นใด การปฏิบัติธรรมเป็นการพัฒนาความคิดให้สมบูรณ์ขึ้น โดยเฉพาะความคิดที่จะปรารถนาความเพียรนั่งสมาธิให้ต่อเนื่อง จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย เป็นความคิดที่ประเสริฐสุด ต้องอาศัยความต่อเนื่อง ความสม่ำเสมอ และความเพียรซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิบัติธรรม

เมื่อเราได้ปฏิบัติธรรม อย่างน้อยที่สุดความคิดก็จะเป็นระเบียบ มีพลังความคิดสร้างสรรค์อย่างไม่รู้หมดสิ้น การนั่งสมาธิทุกๆ วันจะทำให้ใจเราสงบเยือกเย็น มีความสุข และความเบิกบานเกิดขึ้น เป็นการเพิ่มพลังชีวิตให้แก่ตัวของเราเอง เมื่อใจหยุดนิ่งจนถูกส่วนแล้ว ก็จะได้เข้าถึงพระธรรมกายภายในที่ใสสว่าง ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึก เป็นหลักประกันของชีวิตอย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนสาริบุตร ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวังให้ทาน ไม่มีจิตใจผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน ไม่มุ่งการ

ปรนิมมิตวสวัตติ์ ตอนสิริมาเทพนารี (๑)

๓๖๕

สั่งสมให้ทาน อีกทั้งไม่ได้ให้ทานด้วยความคิดว่า “เราจักเป็นผู้จำแนกแจกทาน เช่นเดียวกับบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อนทั้งหลาย” แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า เมื่อเราให้ทานอย่างนี้แล้ว จิตจะเลื่อมใส เกิดความปลื้มใจและปีติโสมนัส เขาให้ทานคือ ข้าวและน้ำเป็นต้นแล้ว ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติ์”

ตอนนี้ เราได้มาถึงสวรรค์ชั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดในฉกามาวจรภูมิ สวรรค์ชั้นนี้มีนามว่า ปรนิมมิตวสวัตติภูมิ เป็นที่อยู่ของเหล่าทวยเทพ ซึ่งเสวยเบญจกามคุณอันเป็นทิพย์ที่วิเศษสุด ด้วยสุขสมบัติยิ่งกว่าสวรรค์ทุกชั้นฟ้า เพราะว่าเมื่ออยากได้อะไร ก็จะมีเทพบริวารคอยเฝ้าปรนนิบัติให้ โดยไม่ต้องเสียเวลาไปเฝ้าปรนนิบัติเอาเอง คือมีเทพบริวารที่รู้ใจเจ้านายจัดการให้ทุกอย่าง เช่นรู้ว่าวันนี้เจ้านายอยากสวมใส่ทิพย์ภูษาอาภรณ์ชุดไหน อยากไปเที่ยวที่ไหน พอรู้ว่าเจ้านายปรารถนาจะเสวยสุธาโภชนาชนิดใด ก็จะช่วยเตรียมการจัดแจงเฝ้าปรนนิบัติให้ทันที ทวยเทพชั้นนี้จึงเสวยสุขสมบัติกันอย่างเต็มที่ราวกับผู้บริโภค สำหรับความเป็นอยู่ของผู้ที่อุปบัติในสวรรค์ชั้นนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ฝ่ายที่มีจอมเทพนามว่า “ท้าวปรนิมมิตเทวราช” ทรงปกครองเหล่าทวยเทพให้ได้รับความสุขสำราญ และมี “ท้าวปรนิมมิตวสวัตติมาร” เป็นผู้ปกครองบริวารอีกกลุ่มหนึ่ง

๓๖๖

เรื่องของท้าวปรีณิมมิตวสวัตติ์มารนั้น เราจะมาศึกษา
กันอีกครั้งต่อไป สำหรับครั้งนี้ หลวงพ่อมิตัวอย่างของผู้ที่
ทำบุญกุศลแล้ว ได้ไปเสวยทิพย์สมบัติในสวรรค์ชั้นนี้ เรื่องที่จะ
เล่านี้เป็นเรื่องของหญิงงามเมือง หรือหญิงโสเภณี ผู้พลิกผัน
ชีวิตจากปฤชชนคนธรรมดา กลายมาเป็นยอดหญิงผู้มีจิตใจ
งดงามสูงส่ง จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เมื่อละโลกแล้ว
ทั้งกายและใจก็สูงส่งยิ่งขึ้นตามไปด้วย คือได้ไปบังเกิดเป็น
เทพนารีในสวรรค์ชั้นปรีณิมมิตวสวัตติ์ เรื่องของนางจึงน่าสนใจ
และน่าศึกษามาก ว่านางได้พลิกผันวิถีชีวิตของตัวเองอย่างไร

*เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่
ที่เวฬุวันมหาวิหาร มีอุบาสิกาผู้มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย
ไม่คลอนแคลนท่านหนึ่งชื่อ อุตตรา เธอได้แต่งงานกับลูกชาย
เศรษฐีซึ่งยังเป็นมิถฉาทิฎฐิอยู่ เพราะทุกคนในครอบครัวฝ่ายสามี
ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา แต่เนื่องจากนางเป็นพระโสดาบัน
จึงอยากหาโอกาสสั่งสมบุญบ้าง หลังจากเข้าพรรษาไปได้สอง
เดือนครึ่ง เหลือเวลาอีกประมาณ ๑๕ วันก็จะหมดช่วงเข้าพรรษา
นางมีความปรารถนาจะทำบุญให้ทานมาก จึงตัดสินใจขอเงิน
จากพ่อ ๑๕,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อนำมาเป็นค่าจ้างหญิงงามเมือง

ปรนิมมิตตวสวัตติ์ ตอนสิริมาเทพนารี (๑)

๓๖๓

หรือหญิงโสเภณีชั้นสูงนางหนึ่งนามว่า สิริมา เพื่อให้มาดูแล
สามีแทนตน โดยจ่ายค่าจ้างให้วันละ ๑,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อตัว
เองจะได้มีเวลาที่เหลือไปทำบุญตามชอบใจ

เมื่อนางสิริมาเห็นค่าจ้างในราคาสูงถึงปานนั้นก็รับปากว่า
จะทำหน้าที่ปรนนิบัติสามีของนางเป็นอย่างดี ฝ่ายสามีของเธอ
ก็ยินยอมพร้อมใจ เมื่อได้รับคำอนุญาตแล้ว นางอุตตรา ก็กราบ
นิมนต์พระภิกษุสงฆ์ผู้มีพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าเป็นประมุข ให้มาฉัน
ภัตตาหารที่บ้าน และยังได้ฟังธรรมจากพระพุทเธองค์จนถึงวัน
มหาปวารณา ซึ่งการทำบุญครั้งนี้ เธอได้เป็นแม่งานในการ
จัดแจงงานทุกอย่างด้วยความเบิกบานใจยิ่งนัก

ก่อนถึงวันมหาปวารณาหนึ่งวัน สามีผู้เป็นมิจฉาทิฎฐิ
ของเธอ ได้ยืนมองไปทางโรงครัวทางหน้าต่าง เห็นภรรยา กำลัง
ง่วนอยู่กับงานครัว เนื้อตัวชะมุกชะมอมไปด้วยเหงื่อ
ไม่ยอมพักเลย จึงคิดว่านางช่างโง่เขลา ไม่รู้จักอยู่สุขสบาย มัว
แต่ไปอุปฐากภสหมณะโหล่น คิดดังนั้นก็รู้สึกขำ จึงหัวเราะขึ้น
หญิงงามเมืองสิริมาซึ่งยืนอยู่ใกล้ๆ เห็นกิริยาสามีของนางอุตตรา
เช่นนั้น ก็เกิดลืมหูลำค้อนตบตบ นางรู้สึกหึงหวงและโกรธนาง
อุตตรา จึงได้เดินเข้าไปในครัว ตักเนยใสที่กำลังเดือดพล่าน
ถือเดินตรงรี่เข้าไปหานางอุตตรา

ปรีณิมมิตวสวัตดี ตอนสิริมาเทพนารี (๑)

๓๖๘

เมื่อนางอุตตราเห็นอาการของนางสิริมาที่เดินเข้ามาหาด้วยความโกรธ ก็รู้ว่าตนเองกำลังจะถูกประทุษร้าย จึงแผ่เมตตาไปถึงนางว่า “หญิงสหายของเรานี้ มีอุปการะต่อเรามาก เราทำบุญกุศลเพื่อหวังความสุขในพระนิพพาน จักรวาลนี้ก็แคบนัก พรหมโลกก็ยิ่งต่ำเกินไป แต่บุญคุณของหญิงนี้ยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าเราโกรธก็จะเวียนว่ายตายเกิดผูกพยาบาทอยู่ในกามภพนี้ เพราะอาศัยนางแท้ๆ เราจึงได้โอกาสถวายทานและฟังธรรม ถ้าเรามีความโกรธต่อหญิงนี้แม้แต่น้อย ขอนายไสนี้จึงลวกเราเถิด แต่หากไม่มีความโกรธ ขอนายไสนี้อย่าได้ลวกเราเลย” นายไสเดือดพล่านที่นางสิริมาถือนามัน ได้ถูกราดลงบนศีรษะของนางอุตตรา ด้วยอานุภาพแห่งการเจริญเมตตาจิต นายไสนั้นกลายเป็นน้ำเย็นชะโลมกาย ไม่สามารถทำอันตรายใดๆ นางได้เลย

ฝ่ายหญิงรับใช้เห็นเจ้านายถูกทำร้าย ต่างเข้ารุมทุบตีนางสิริมาจนล้มลง นางอุตตราเห็นดังนั้นจึงรีบเข้าห้ามปรามและสอบถามถึงสาเหตุที่มาทำร้ายตน เมื่อทราบความแล้ว จึงว่ากล่าวอบรม และให้นางไปอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำอุ่น นอกจากนั้นยังให้นาน้ำมันซึ่งหุงถึง ๑๐๐ ครั้งด้วยตนเอง เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ นางสิริมาก็รู้สึกตัวสำนึกผิด คิดว่าตนได้ทำกรรมหนักเสียแล้ว จึงได้กราบขอขมาในความผิดครั้งนี้ นางอุตตราเป็นผู้ฉลาดในการทำหน้าที่กัลยาณมิตร จึงกล่าวว่า

ปรนิมมิตตวสวัตติ์ ตอนสิริมาเทพนารี (๑)

๓๖๕

“ตัวฉันเองเป็นผู้มีบิดา ถ้าหากปุลณเศรษฐี ผู้เป็นบิดาในวิภูฏะ และบิดาในวิภูฏะคือพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า ทั้งสองท่านนี้ ยกโทษให้ เราก็คะยกโทษให้”

นางสิริมาจึงบอกว่า “นางรู้จักแต่ท่านปุลณเศรษฐี แต่ไม่คุ้นเคยกับพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า” นางอุตตราจึงอาสาว่าจะพาไปเข้าเฝ้าเอง เพราะวันรุ่งขึ้นเป็นวันมหาปวารณา พระบรมศาสดาพร้อมกับภิกษุสงฆ์จะเสด็จมารับภัตตาหารที่บ้าน เธอจงถือเครื่องสักการะมา แล้วขอให้พระองค์ทอดโทษเถิด นางสิริมาจึงกลับบ้านของตนเอง และให้หญิงบริวารตระเตรียมอาหารที่ประณีตให้พร้อม รุ่งเช้านางจัดแจงถือเครื่องสักการะมาถวายแด่พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าและหมู่ภิกษุสงฆ์ หลังจากนั้น นางสิริมาพร้อมด้วยบริวาร ได้หมอบลงแทบพระบาทของพระบรมศาสดา พร้อมกับทูลเล่าเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้น

พระบรมศาสดาทรงสอนว่า “บุคคลควรชนะความโกรธ หรือคนที่มักโกรธด้วยความไม่โกรธ พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีชัยชนะอย่างแท้จริง” เมื่อเห็นว่าใจของเธอเลื่อมใสในพระรัตนตรัยแล้ว พระพุทธร่องค์ทรงแสดงอริยสัจ ๔ นางสิริมาได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา ในที่สุดก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน

ปณิธิมิตตาสวรรค์ ตอน สิริมาเทพนารี (๑)

๓๓๐

นี่เป็นฉากหนึ่งของชีวิตหญิงงามเมืองผู้คลุกคลีอยู่กับ
กิเลสตัณหา แต่สามารถถอนตนออกจากวังวนเหล่านี้ได้ โดย
ยกใจขึ้นสู่กระแสพระนิพพาน ส่วนฉากชีวิตต่อไปของเธอ
จะเป็นอย่างไร นางได้สั่งสมบุญอะไรไว้อีก จึงเป็นเหตุให้ได้ไป
บังเกิดในสวรรค์ชั้นปณิธิมิตตาสวรรค์ หลวงพ่อจะเล่าในครั้งต่อไป

ขอให้ทุกท่านหมั่นสั่งสมบุญกันให้มาก และรักที่จะ
ทำความดีให้ยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ทำบุญแล้วก็ให้หมั่นนึกถึงบ่อยๆ
ดวงบุญของเราจะได้โตขึ้นไปเรื่อยๆ และหมั่นนั่งธรรมะเป็น
ประจำอย่าให้ขาด ให้ฝึกใจหยุดนิ่งเรื่อยไป จนกว่าจะเข้าถึง
พระธรรมกายภายในกันทุกคน

ปรนิมมิตวสวัตดี ตอนสี่ริมาเทพนารี (๒)

ดูก่อน เธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย บุคคลบางคน
ในโลกนี้ กระทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณอันยิ่ง
กระทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณอันยิ่ง แต่ไม่ได้
เจริญบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อถึงแก่
กาลกิริยาตายไปแล้ว เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี

ปรนิมมิตตวสวัตติ ตอนสิริมาเทพนารี (๒)

๓๗๓

ชีวิตของคนเราต้องมีการพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง คน ลัตัว สิ่งของอันเป็นที่รัก ดังนั้นถึงคราวจำเป็นต้องสูญเสียบางสิ่ง หลายๆ คนยอมเสียเงินตรา เพื่อแลกกับเวลาที่จะสูญเสียไป เพราะเวลาเป็นสิ่งที่มีความค่ายิ่งกว่าเงินตรา เวลาแม้เพียงน้อยนิด สามารถเปลี่ยนเป็นสมบัติได้อย่างมหาศาล หลายๆ คนยอมเสียเวลาเพื่อแลกกับอารมณ์ที่ดีๆ เพราะอารมณ์ดีมีความค่ายิ่งกว่าเงินตรา ดังนั้นจึงยอมเสียเงินตรา ดีกว่าเสียเวลาและอารมณ์ อารมณ์ดี อารมณ์เบิกบานและอารมณ์ที่เป็นกุศล ควรให้เกิดขึ้นในดวงใจของเราเสมอ เพราะเมื่ออารมณ์ดีแล้ว ใจของเราก็จะมีความสุข แม้จะสูญเสียอะไรก็ตาม แต่ถ้าใจเราดี ใจเราเป็นสุข ก็เสมือนไม่ได้สูญเสียอะไรไป ฉะนั้นให้หวงแหนเวลาและรักษาอารมณ์ดีไว้เสมอ

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ปุณฺณกิริยาวัตตสูตร ว่า

“ดูก่อน เธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ กระทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณอันยิ่ง กระทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณอันยิ่ง แต่ไม่ได้เจริญบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยภาวนาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อถึงแก่กาลกิริยาตายไปแล้ว เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นปรนิมมิตตวสวัตติ”

ป ร นิ ม มิต ว ส วัต ตี ต อ น สิริ มา เท พ นารี (๒)

๓๗๔

เมื่อครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าเรื่องของหญิงงามเมือง ชื่อสิริมาค้างเอาไว้ว่า เธอได้เปลี่ยนวิถีชีวิตจากหญิงงามเมือง มาเป็นยอดหญิงพุทธสาวิกาผู้มีจิตใจสูงส่ง วิถีชีวิตของเธอ เปลี่ยนไป เพราะได้ยอดกัลยาณมิตรคือมหาอุบาสิกาอุตตรา ที่ได้พามาฟังธรรมจากพระผู้มีพระภาคเจ้า และด้วยอุปนิสัย บารมีที่เธอเคยสั่งสมอบรมมาแต่ปางก่อน ทำให้เธอได้บรรลุธรรม เป็นพระโสดาบัน เป็นอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา

ตั้งแต่นั้นมา เธอก็ละเว้นอาชีพอิถัมภ์ ซึ่งเป็นที่รังเกียจ ของคนดีมีศีลธรรม เธอได้มุ่งหน้าประกอบกองการกุศล มีอจล- ศรัทธาที่เชื่อมั่นไม่หวั่นไหวต่อสิ่งใดๆ เธอได้ตั้งสลากภัตวันละ ๘ สำหรับ อารารณาให้พระภิกษุสงฆ์ได้อนุเคราะห์เป็นเนื่อนาบุญ ที่บ้านของเธอ เพื่อรับสลากภัตวันละ ๘ รูป เป็นประจำทุกวัน

อาหารที่นำมาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ ล้วนจัดสรรอย่าง ประณีตที่สุด และถวายในปริมาณที่มาก โดยอาหารที่ถวายแด่ พระภิกษุรูปเดียว ก็สามารถแผ้วไปถึงภิกษุอีก ๔ รูป ทั้งนี้ ก็เพราะเธอตั้งอยู่ในภูมิของพระโสดาบัน จึงไม่มีความตระหนี่ ทั้งให้ทานด้วยความเคารพ ให้ด้วยมือของตัวเอง ยิ่งให้ใจยิ่ง เบิกบานผ่องใส เหมือนดอกไม้ที่กำลังเบ่งบาน เพราะศรัทธา ของพระโสดาบันเป็นอจลศรัทธา คือไม่อ่อนแอจนคลอนแคลน ไม่ว่าใครจะมายั่วยุให้เลิกนับถือพระรัตนตรัยก็ไม่สำเร็จ เพราะ

ป ร นิ ม มิ ต ว ส วั ต ตี ต อ น สิริมา เท พ นารี (๒)

๓๖๕

เธอมีสัมมาทิฐิเต็มเปี่ยมบริบูรณ์

ครั้นเธอละสังขารก็ได้ไปอุบัติเป็นเทพนารีผู้มีฤทธาานุภาพมาก สถิตอยู่ที่สวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ เมื่อสิริมาเทพนารีได้ใคร่ครวญพิจารณาดูทิพยสมบัติ และเหตุที่ทำให้เธอได้มาเสวยสมบัติใหญ่เช่นนี้ ก็รู้ว่า มหาสมบัติเหล่านี้ได้มาด้วยอำนาจบุญที่มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และถวายทานแด่พระภิกษุสงฆ์ด้วยความเคารพทุกวัน เมื่อเล็งแลลงมาด้วยทิพยจักขุ เธอมองเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้ากำลังถูกห้อมล้อมด้วยหมู่ภิกษุสงฆ์ และมหาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งกำลังประชุมกันอยู่ในบริเวณใกล้กับร่างของเธอที่กำลังขึ้นอืดในขณะนั้น

*ทันทีที่สิริมาเทพนารีปรารถนาจะมาถวายบังคม พระพุทธรองค์ ราชรถก็ลอยเลื่อนมาปรากฏอยู่ตรงหน้าเพื่อรับลงไปยังมนุษยโลก เหล่าเทพอัปสรที่เป็นบริวารก็พากันมาห้อมล้อม เพื่อจะลงมายังโลกมนุษย์ด้วย เธอขึ้นนั่งราชรถและมุ่งตรงมายังมหาสมาคมทันที จากนั้นเธอได้เข้าไปถวายนมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยดวงหทัยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเคารพนอบน้อมต่อพระองค์

ปรนิมมิตวสวัตตี ตอนสิริมาเทพนารี (๒)

๓๗๖

ขณะนั้นเอง พระวังคิเสระซึ่งบรรลุลูกบุญชำนานใน
ทิพยจักร ได้แลเห็นเทพนารีผู้เลอโฉม ยากที่จักหานารีใด
เปรียบปาน กำลังถวายนมัสการพระบรมครูอยู่ จึงยกหัตถ์ขึ้น
อัญชลีทูลขอพระบรมพุทธานุญาต ไต่ถามเทพนารีรูปร่างนั้นว่า

“ดูก่อนเทพนารี ราชรถของท่านประดับประดาอลังการ
ด้วยรัตนชาติ งามล้ำเลิศ มีกำลังรวดเร็วราวกับสายฟ้าแลบ
ด้วยอำนาจแห่งบุญของท่าน และตัวท่านเองที่นั่งเหนือราชรถ
ก็ปรากฏรุ่งเรืองด้วยรัศมีประดุจดั่งอัคคีอันรุ่งเรืองโชตินาการ
รัศมีของท่านงามน่ายลดังพระจันทร์ที่แวดล้อมไปด้วยดวงดาว
นักขัตฤกษ์ ดูก่อนเทพนารีผู้เลอโฉม เราใครจักถามท่านว่า
ตัวท่านมาจากเทวโลกชั้นไหน”

เทพนารีสิริมา ตอบพระเถระด้วยความนอบน้อมว่า
“ข้าแต่พระคุณเจ้า ประชุมชนแห่งเทวโลกใด ซึ่งมีนามว่าปรนิม-
มิตวสวัตตีอันเป็นแดนสวรรค์ชั้นสูงสุด เป็นที่สถิตอยู่ของ
เทพบุตรและเทพธิดาทั้งหลาย ผู้ปรารถนาจะบริโภคมกคุณ
อันเป็นทิพย์อันใด ก็มีผู้เนรมิตให้สมความปรารถนา ตัวข้าพเจ้า
นี้มาจากเทวโลกชั้นนั้น”

พระวังคิเสระ ถามต่อไปว่า “ดูก่อนเทพนารี แต่ก่อน
ท่านประพตีกุศลกรรมอันเป็นกุศลสุจริตอย่างไร จึงได้ไปอุบัติ

ปรนิมมิตวสวัตติ์ ตอน สิริมาเทพนารี (๒)

๓๗๓

ในเทวโลกชั้นสูงที่มีชื่อว่า ปรนิมมิตวสวัตติ์ ท่านเป็นผู้มียศ
มีบริวารจะนับจะประมาณมิได้ ได้เจริญซึ่งความสุขอันเป็นทิพย์
อุทยานุภาพของตัวท่านก็ประเสริฐเลิศนัก ทิคน้อยใหญ่ก็
สว่างไสวไปด้วยรัศมีของท่าน อีกทั้งตัวท่านก็แวดล้อมไปด้วย
เทพนารีชาวสวรรค์ ท่านได้สร้างกุศลกรรมอันใด จึงได้ไปเสวยสุข
ณ แดนสวรรค์สุขาวดีเช่นนี้”

สิริมาเทพนารีกราบเรียนพระเถระว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า
ผู้เจริญ เดิมข้าพเจ้ามีนามว่า สิริมา ได้ศึกษาวิชานาฏศิลป์ คือ
การฟ้อนและการขับร้อง สำหรับบำเรอในราชสำนักของพระเจ้า-
พิมพิสารในราชคฤห์มหานครแห่งนี้ ต่อมาข้าพเจ้าได้โชคอัน
ประเสริฐ ได้มีโอกาสสดับพระธรรมเทศนาของพระผู้มีพระภาคเจ้า
และได้ทราบชัดซึ่งพระนิพพาน ข้าพเจ้าจะสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา
สีลัพพตปรามาส มิได้มีความคลางแคลงสงสัยในพระรัตนตรัย
อีกต่อไป ถึงความวิเศษด้วยความรู้แจ้งในอริยสัจสี่ ตั้งอยู่ใน
พระโสดาปัตติผลอันเป็นผลเบื้องต้นในบวรพระพุทธศาสนา
สามารถปิดทุกคติภูมิให้กับตัวเองได้ บัดนี้ ข้าพเจ้ายินดีในพระ-
นิพพานอันเป็นธรรมปราศจากโทษ แม้ข้าพเจ้าจะเป็นเทพนารี
แต่ก็ยังเป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพเจ้าตั้งอยู่ใน
อริยภูมิเป็นพุทธสาวิกา มุ่งหน้ามาจากเทวโลกเพื่อขอถวาย
นมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า”

๓๗๘

จากนั้น สิริมาเทพนารีได้ถวายนมัสการพระบรมศาสดา กับพระภิกษุทั้งหลาย แล้วกระทำประทักษิณ ๓ รอบ กราบทูล อัมลาพระพุทธรองค์ และพาเทพกัญญาที่เป็นบริวารกลับไป สถิตเสวยสุขที่ปราสาทพิมานของตน ณ ปณิณมิตวสวัตติ์ เทวโลกตามเดิม

นี่ก็เป็นตัวอย่างของผู้ที่ได้สั่งสมบุญ แล้วได้ไปเสวยสุข อยู่ในสวรรค์ชั้นนี้ เราจะเห็นได้ว่า สวรรค์ชั้นปณิณมิตวสวัตติ์นี้เป็นแดนสวรรค์ชั้นสูงสุดซึ่งเป็นที่สถิตของเหล่าทวยเทพผู้มี ความเป็นอยู่อย่างสุขสบายเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเมื่อปรารถนาสิ่งใด ก็จะมีบริวารผู้รู้ใจคอยเฝ้าให้ ใครจะไปชั้นนี้ได้ก็ต้องรับ ขวนขวายสร้างกุศลผลบุญให้มากที่สุด สวรรค์ทุกชั้นเป็นของ กลางซึ่งมีไว้เป็นที่รองรับผู้มีบุญที่สั่งสมบุญไว้ดีแล้ว ให้ได้มา เสวยสุขสมบัติกันอย่างเต็มที่ จนกว่าจะหมดอายุขัยหรือ หมดบุญกันนั้นแหละ ถ้าใครสั่งสมบุญไว้มาก ความสุขอันเป็น ทิพย์ก็มีมากและเสวยสุขนั้นได้ยาวนานมาก

คำว่า ฟ้าบันดาลหรือพรหมลิขิตไม่มีกับชาวสวรรค์ เพราะชาวทวยเทพทั้งหลายล้วนสมปรารถนา เพราะบุญที่ตัวเอง ทำเองทั้งนั้น เราเป็นนักสร้างบารมีก็ต้องลิขิตชีวิตของตัวเอง ด้วยการสร้างบุญอย่างเต็มที่ เพราะบุญเท่านั้นจะบันดาลสุข

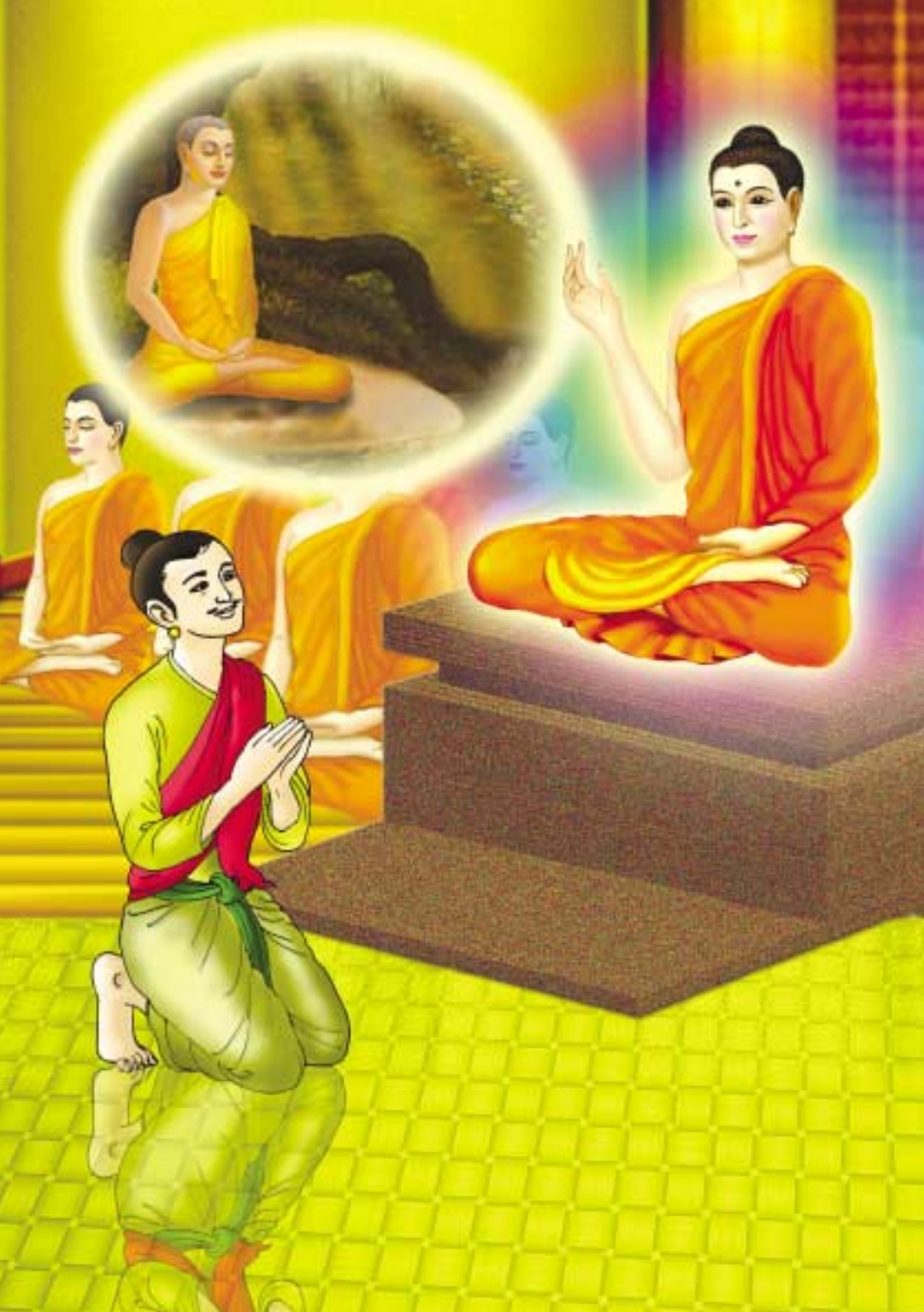

ป ร นิ ม มิ ต ว ส วั ต ตี ต อ น สิริมาเทพนารี (๒)

๓๓๕

ทั้งในมนุษย์และในเทวโลก ตราบกระทั่งให้ได้สุขในภพอันวิเศษ
บุญนี้แหละเป็นเครื่องกำหนดชะตาชีวิตในอนาคตของเรานั้น
เป็นเช่นไร ดังนั้นให้พวกเราทุกคน หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ ทั้งทาน
ศีล ภาวนา รวมไปถึงบารมีทั้ง ๓๐ ทศ ก็ต้องให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์
เมื่อทำแล้วก็อธิษฐานจิตให้ดี อยากไปอยู่สวรรค์ชั้นไหน ก็ให้
หมั่นอธิษฐานจิตตอกย้ำไว้เรื่อยๆ แล้วเราจะสมปรารถนา
กันทุกคน

ป ฎิ ป ท า
แ ห่ ง พ ร ห ม โ ล ก

ตถาคตถูกถามถึงพรหมโลก หรือปฏิบัติภาเครื่องให้ถึง
พรหมโลก ก็ไม่ชักช้าหรือประหม่าเช่นเดียวกัน ดูก่อนมาณพ
เราย่อมรู้จักทั้งพรหมโลกและปฏิบัติภาเครื่องให้ถึงพรหมโลก
อนึ่ง ผู้ปฏิบัติด้วยประการใดจึงเข้าถึงพรหมโลก เราย่อมรู้ชัด
ซึ่งประการนั้นด้วย

ปฏิบัติทางพรหมโลก

๓๘๒

โลกคือหมู่มัจจุร คือ สัตว์โลก ชนธโลก โอกาสโลก ใจของเราคือสัตว์โลกที่แท้จริง หากเราหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ ใจที่บริสุทธิ์ผ่องใสนั้น จะส่งผลมาถึง ชนธโลกคือร่างกายที่ประกอบด้วยชนธ ๕ เมื่อชนธโลกสะอาดบริสุทธิ์ ก็จะส่งผลต่อไปถึงอากาศโลกที่อยู่รอบตัวเราให้สะอาดบริสุทธิ์ตามไปด้วย ตัวของเรามีความเกี่ยวเนื่องกับสรรพสัตว์ และสรรพสิ่งทั้งหลาย ใจที่ใสบริสุทธิ์จะส่งผลออกมาสู่ความคิดที่ดีๆ ความคิดดีๆ ก็จะนำไปสู่คำพูดและการกระทำที่ดีๆ เมื่อเราทำแต่สิ่งที่ดีๆ ความดีนี้ก็ส่งผลไปสู่คนรอบข้าง ถ้าหากเราทำความดีกันเป็นทีมใหญ่ กระแสแห่งความดีอันยิ่งใหญ่ ก็จะแผ่ขยายกว้างไกลออกไป ทำให้โลกและจักรวาลเต็มไปด้วยพลังมวลแห่งความบริสุทธิ์และความดี ดังนั้นการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งด้วยการเจริญภาวนา จึงเป็นสิ่งที่ดีสำหรับมนุษย์ทุกๆ คนในโลกที่ต้องลงมือประพฤติปฏิบัติด้วยตัวเองให้ได้

*พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน สุกสูตตร ว่า

“บุรุษผู้เกิดแล้ว ทั้งเจริญแล้วในหมู่บ้านนพการนั้น ถูกถามถึงทางของหมู่บ้านนพการ ย่อมไม่ชักช้าหรือเกิดอาการประหม่า ตลาคตถูกถามถึงพรหมโลก หรือปฏิบัติ

ปฏิบัติทางพรหมโลก

๓๘๓

เครื่องให้ถึงพรหมโลก ก็ไม่ชักช้าหรือประมาทเช่นเดียวกัน
คู่ก่อนมาจนพ เราย่อมรู้จักทั้งพรหมโลกและปฏิบัติทางเครื่อง
ให้ถึงพรหมโลก อนึ่ง ผู้ปฏิบัติด้วยประการใดจึงเข้าถึง
พรหมโลก เราย่อมรู้จักซึ่งประการนั้นด้วย”

พระบรมศาสดาทรงเป็นโลกวิทูผู้รู้แจ้งโลกทั้งหมด
ทั้งมนุษย์โลก เทวโลก และพรหมโลก นอกจากรู้จักพรหมโลกแล้ว
ยังสามารถไปพรหมโลกได้ และทรงรู้จักปฏิบัติทางหรือวิธีการที่จะ
ทำให้ได้ไปบังเกิดในพรหมโลกอีกด้วย ที่ผ่านมาหลวงพ่อดำนำ
เรื่องของหมู่สัตว์ที่เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในกามภพ มาเล่า
ให้พวกเราได้เรียนรู้กันเป็นตอนๆ ไป กามภพก็ประกอบไปด้วย
อบายภูมิ ๔ ได้แก่ นิรยภูมิ เปต อสุรกาย และกำเนิดเดรัจฉาน
ซึ่งเป็นทุกข์ดิภูมิ เป็นดินแดนแห่งการเสวยวิบากกรรมอันทุกข์
ทรมานที่ตนได้ทำไว้ ภพภูมิที่สูงขึ้นไปก็มีมनुสสภูมิ ซึ่งเป็นสุคติ
ภูมิที่อยู่ล่างสุด แต่เป็นดินแดนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสถานที่
แห่งการสั่งสมบุญและการทำบาปอกุศลของมนุษย์และสรรพ-
สัตว์ทั้งหลาย หมู่สัตว์จะได้ไปเสวยสุขในสวรรค์หรือลงไป
บังเกิดในอบายภูมิ ก็วัดกันที่การทำบุญและบาปในขณะที่ยัง
เป็นมนุษย์นี่แหละ

ที่ผ่านมา หลวงพ่อดำเล่าถึงโลกสวรรค์ ซึ่งเป็นดินแดน
แห่งการเสวยทิพยสมบัติ ชีวิตหลังความตายของผู้ที่ทำบุญไว้นั้น

ปฏิบัติแห่งพรหมโลก

๓๘๔

เมื่อยังไม่หมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ ก็จะมาเสวยสุขอันเป็นทิพย์ อยู่ในสวรรค์ชั้นต่างๆ ซึ่งมีอยู่ ๖ ชั้น ตั้งแต่สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี และปรนิมมิตวสวัตติ สวรรค์แต่ละชั้นจะมีความเป็นอยู่ ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งภพภูมิเหล่านี้ ยังถือว่าจัดอยู่ในกามภพหรืออยู่ในชั้นกามาวจร คือยังข้องแวะอยู่ในเบญจกามคุณ เพียงแต่มีความหยาบและละเอียดประณีตแตกต่างกันเท่านั้นเอง

ส่วนในครั้งนี่ เป็นสิ่งที่เหนือจินตนาการ เหนือจินตมย-ปัญญาที่จะเข้าใจได้ง่ายๆ เพราะเป็นภพภูมิที่อยู่สูงกว่าโลกมนุษย์และสูงกว่าสวรรค์ ๖ ชั้นขึ้นไปอีก นั่นคือรูปภพหรือที่เข้าใจกันว่าเป็นพรหมโลก ภพภูมิเหล่านี้เป็นอีกฉากหนึ่งของชีวิตหลังความตายที่เราอาจต้องมาบังเกิดหรือมาเสวยสุขสมบัติ เนื่องจากตราบใดที่ยังไม่หมดกิเลส สรรพสัตว์รวมทั้งตัวเราก็ต้องเวียนวนอยู่ในภพทั้งสาม คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ พวกเราเองก็ยังไม่พ้นที่จะต้องตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์และกฎแห่งกรรม ต่างยังต้องอยู่ในสังสารวัฏนี้ด้วย

ตัวอย่างเกี่ยวกับการกล่าวถึงพรหมโลกในพระไตรปิฎก มีบันทึกไว้ว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี สมัยนั้น สุภมาณพโตะทยบุตรเดินทางมาทำธุรกิจบางอย่างที่เมือง-

ปฏิบัติแห่งพรหมโลก

๓๘๕

สาวัดดี จึงมาขออาศัยอยู่ในบ้านของคฤหบดีท่านหนึ่ง สุกุมานพ-
ถามคฤหบดีที่อาศัยอยู่ด้วยว่า “ท่านคฤหบดี ข้าพเจ้าได้สดับ
มาว่า พระนครสาวัดดีไม่ว่างจากพระอรหันต์ทั้งหลายเลย วันนี้
เราจะพึงเข้าไปนั่งใกล้สมณะหรือพราหมณ์ท่านใดดีหนอ จึงจะ
เป็นมงคลแก่ชีวิต”

คฤหบดีตอบว่า “ท่านผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเจ้า
ประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิก-
เศรษฐี ท่านจงเข้าไปนั่งใกล้พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเถิด”
สุกุมานพเห็นว่าเป็นโชคของตัวที่จะได้พบเห็นพระอรหันต์
จึงรีบเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ และได้ทูลถาม
ปัญหาหลายเรื่อง มีข้อความสนทนากันอยู่ตอนหนึ่ง ซึ่งสุกุมานพ
ได้ทูลถามถึงพรหมโลกไว้ว่า

“ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ข้าพเจ้าได้สดับมาว่า พระ-
สมณโคตมทรงรู้จักหนทางเพื่อความเป็นสหายของพรหม
จริงหรือไม่” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า พระองค์ทรงรู้จัก
หนทางเพื่อความเป็นสหายของพรหมจริง เหมือนคนที่เกิดและ
เจริญเติบโตในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ครั้นออกจากหมู่บ้านเพื่อไป
ทำธุระ เมื่อถูกอากันตุงะถามทางไปบ้านที่ตัวเองอาศัยอยู่ เขา
ไม่ชักช้าหรือประหม่า สามารถแนะนำเส้นทางได้ทันที พระองค์
ก็เช่นเดียวกัน เมื่อถูกถามถึงพรหมโลก หรือปฏิบัติเครื่องให้

ถึงพรหมโลก พระองค์ก็สามารถตอบได้ทันที และยังสามารถแสดงเส้นทางและวิธีการเพื่อให้ไปบังเกิดในพรหมโลกได้อีกด้วย

สุภมาณพได้ฟังแล้ว บังเกิดความอัศจรรย์ในพระดำรัสของพระพุทธองค์ เพราะตัวเองนับถือศาสนาพราหมณ์อยู่แล้ว จึงอยากรู้ทางไปสู่พรหมโลก เขาได้ทูลถามต่อด้วยความอยากรู้ว่า “ถ้าเช่นนั้น ขอพระองค์ช่วยแสดงทางเพื่อความเป็นสหายของพรหมแก่ข้าพเจ้าเถิด” ด้วยพระมหากรุณาพระบรมศาสดาจึงตรัสตอบว่า “ดูก่อนมาณพ ถ้าเช่นนั้นท่านจงฟัง จงใส่ใจให้ดี ทางเพื่อความเป็นสหายของพรหมคือ ภิขุในธรรมวินัยนี้ มีใจประกอบด้วยเมตตา แผ่ไปตลอดทิศทั้ง ๔ มีใจประกอบด้วยเมตตาแผ่ไปทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ถ้วนทั่วหมู่มสัตว์ทุกเหล่า เพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั่วหน้า ในทุกที่ทุกสถาน ด้วยใจอันประกอบด้วยเมตตาอันไพศาล เป็นมหัคคตะ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่มีความเบียดเบียน เมื่อเมตตาเจโตวิมุตติอันภิขุนั้นเจริญแล้วอย่างนี้ กรรมใดเป็นกามาวจรที่ภิขุทำแล้วกรรมนั้นจักไม่เหลืออยู่ไม่คงอยู่ในกรรมที่เป็นรูปาวจรหรือรูปภพนั้น

ดูก่อนมาณพ เปรียบเหมือนบุรุษผู้มีกำลังเป่าสังข์ พึงให้คนรู้ได้ตลอดทิศทั้งสี่โดยไมยาก ฉนใด เมื่อเมตตาเจโตวิมุตติที่ภิขุนั้นเจริญแล้ว ก็ฉนนั้น กรรมใดเป็นกามาวจรที่ภิขุทำแล้ว

ปฏิบัติแห่งพรหมโลก

๓๘๓

กรรมนั้นจักไม่เหลืออยู่ จักพ้นจากกามภพ ไปสู่รูปภพ แม้ข้อนี้ก็เป็นทางเพื่อความเป็นสหายของพรหม”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสวิธีการที่จะทำให้ได้ไปบังเกิดในพรหมโลกแล้ว สุกุมานพได้กราบทูลด้วยจิตเลื่อมใส่ว่า “ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ภาสิตของพระองค์แจ่มแจ้งยิ่งนัก พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย เปรียบเหมือนหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือตามประทีปไว้ในที่มืด ด้วยหวังว่าผู้มีจักขุจักเห็นรูปได้ ข้าพระองค์ขอถึงพระพุทธเจ้ากับทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์ได้โปรดทรงจำข้าพระองค์ว่าเป็นอุपाสิกข์ถึงสรณะตลอดชีวิต” จากนั้นสุกุมานพได้ทอเทยยบุตรก็ทูลลาจากไป

นี่เป็นเนื้อความย่อๆ เกี่ยวกับพรหมโลก และปฏิบัติที่จะทำให้ได้ไปบังเกิดในพรหมโลกในทัศนะเชิงพุทธ ส่วนว่าพรหมโลกมีกี่ชั้น และมีความเป็นอยู่กันอย่างไรบ้าง หลวงพ่อจะทยอยนำเรื่องราวของพรหมโลกแต่ละชั้นมาเล่าให้พวกเราได้เรียนรู้กัน เพื่อเป็นเครื่องประดับสติปัญญาให้ยิ่งๆ ขึ้นไปให้ทุกท่านขยันเจริญสมาธิภาวนา และแผ่เมตตาความปรารถนาดีไปยังชาวโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ทั้งตัวเราและชาวโลกตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลายจะได้มีความสุข ได้พ้นทุกข์ และเข้าถึงธรรมกันทุกคน

พ ร ห ม ป า ร ิ ส ั ช ช า ฎ ม ิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุตติ อันบุคคล
เสพแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดูยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้
ตั้งมั่นโดยลำดับ สัมบัติแล้ว บรรลด้วยดีแล้ว เมื่อยังไม่
บรรลुकุณวิเศษที่ยิ่งขึ้นไปย่อมบังเกิดในพรหมโลก

พระธรรมปิฎก

๓๕๐

ความบริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นทางมาแห่งความสุขความสงบในจิตใจของทุกคน และยังสามารถแผ่ขยายไปยังบุคคลรอบข้าง ตลอดจนกระทั่งมวลมนุษยชาติทั้งหลาย ความบริสุทธิ์ที่หลวงพ่อก้าวถึงนี้เป็นสิ่งที่เราทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เพราะมีอยู่แล้วในตัวของพวกเขาทุกๆ คน และต้นแหล่งของความบริสุทธิ์ ก็อยู่ในกลางพระธรรมกายภายในตัวของเรา ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแห่งความบริสุทธิ์ และความสุขที่แท้จริง เมื่อใจของทุกคนหยุดเข้าไปอยู่ในกลางพระธรรมกาย ความสุขและความบริสุทธิ์ จะพรุ้งพรูขึ้นมาอย่างไม่รู้จักหมดสิ้น จิตใจของทุกคนจะรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย เมื่อนั้นสันติสุขที่แท้จริงย่อมบังเกิดขึ้นในโลก

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เมตตาสสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาสเจโตวิมุตติ อันบุคคลเสพแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้งให้ตั้งมั่นโดยลำดับ สังสมติแล้ว ปราภวด้วยดีแล้ว เมื่อยังไม่บรรลुकุณวิเศษที่ยิ่งขึ้นไปย่อมบังเกิดในพรหมโลก”

*พรหมโลกคือภพภูมิอันเป็นที่อยู่ของรูปพรหมผู้ประเสริฐ

พรหมปาริชาตญาณ

๓๕๑

เหตุที่ได้ชื่อว่าประเสริฐ เพราะมีใจออกห่างและไม่ข้องแวะกับเบญจกามคุณ เป็นผู้ที่มีใจสูงกว่าเทวดา มีการเสวยอารมณ์ที่นำความสุขมาให้ ซึ่งเกิดจากอำนาจรูปฌานสมาบัติ ที่ได้ปฏิบัติไว้ในครั้งที่ได้เป็นมนุษย์ อย่างเช่น นักบวช ฤาษี ซีไพร นักพรต ลิทธาทั้งหลาย ท่านอุทิศตนเพื่อการบำเพ็ญพรตประพฤติพรหมจรรย์ ปฏิบัติตนอย่างสมณะ มักน้อย สันโดษ อยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร และเจริญเมตตาจิต จนอยู่ในขั้นอัปปนาสมาธิเป็นเมตตาเจโตวิมุตติที่ชำนาญและมั่นคง

เมื่อหมั่นสั่งสมและเจริญเมตตาอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอจนตลอดชีวิต แต่ยังไม่ถึงขั้นบรรลुरुทธมกาย เพราะไม่รู้จักมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งเป็นทางไปสู่อายตนนิพพาน ครั้นละโลกไปแล้วนักบวชเหล่านี้ผู้มีฌานสมาบัติ มักจะไปบังเกิดในพรหมโลก เสวยความสุขด้วยอำนาจฌานสมาบัติเป็นเวลายาวนาน นับอายุขัยเป็นกัปๆ กันเลยทีเดียว

พรหมโลกจัดอยู่ในรูปภพ คือภพที่ยังข้องอยู่ในรูป ยังมีรูปตัณหาอยู่ บางทีก็เรียกว่าภวตัณหา พรหมโลกที่จัดอยู่ในรูปภพมีอยู่ด้วยกัน ๑๖ ชั้น พรหมโลกชั้นที่หนึ่งชื่อ พรหมปาริชาตที่ได้ชื่อเช่นนี้เพราะเป็นที่สถิตของพรหมผู้เป็นบริวารของพรหม ซึ่งสถิตอยู่ในชั้นมหาพรหมภูมิ แม้พรหมโลกชั้นนี้จะเป็นชั้นล่างที่สุด แต่ก็ตั้งอยู่สูงกว่าสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ เพราะฉะนั้น

พระธรรมปิฎก

๓๕๒

จึงอยู่ห่างไกลจากมนุษย์โลกของเรามาก

มีคำกล่าวของผู้รู้ในกาลก่อนได้อุปมาระยะทางระหว่างพรหมโลกกับมนุษย์โลกไว้ว่า หากมีคิลาก้อนหนึ่ง ซึ่งมีความใหญ่เท่าโลหะปราสาท คิลาก้อนใหญ่นี้ได้ถูกทิ้งดิ่งลงจากพรหมโลก ลอยละลือลงมาด้วยความเร็วสูง โดยไม่มีอะไรขวางกั้นเลยกว่าจะถึงพื้นโลกของเรา ต้องใช้เวลายาวนานถึง ๔ เดือน แสดงให้เห็นว่า พรหมโลกชั้นนี้อยู่ไกลจากมนุษย์โลกมาก ในพรหมโลกนี้มีปราสาทแก้วเป็นพรหมวิมาน และมีเครื่องประดับอสังขารสวยงามประณีตมากกว่าสมบัติของเหล่าทวยเทพหลายร้อยหลายพันเท่า เพราะว่าสมบัติเหล่านั้นเป็นพรหมสมบัติที่เกิดจากการบำเพ็ญภาวนา ซึ่งถือว่าเป็นบุญละเอียดกว่าการให้ทานและรักษาศีลทั่วไป

ผู้ที่ไปอุบัติในพรหมโลกนี้ ก็ด้วยมานสมภารที่ตนเองเพียรพยายามอดสาหะฝึกฝน ซึ่งในพรหมโลกนี้ล้วนมีแต่บุรุษเพศ จะไม่มีสตรีหรือเพศหญิงเลย และไม่ต้องบริโภคเหมือนสัตว์ในภูมิอื่น แต่เป็นอยู่ได้ด้วยปิตินมานสมภาร จึงไม่มีมูตรคูอุจจาระปัสสาวะ ทั้งเนื้อตัวหน้าตาของพรหมก็สะอาดเกลี้ยงเกลา สวยงามมาก มีรัศมีออกจากกายของตนเองที่รุ่งเรืองยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์มากนัก สว่างไสวมาก เมื่อพระพรหมยื่นมือข้างหนึ่งออกไป เพื่อหวังให้รัศมีส่องสว่าง

พระธรรมปิฎก

๓๕๓

ไปทั่วทั้งจักรวาล ก็สามารถทำได้ อวัยวะร่างกายข้อต่อของ
กายพรหม ไม่ว่าหัวเข่าก็ดี แขนก็ดี ก็กลมเกลี้ยง ไม่มีปุ่มไม่มีปม
หาที่ต่อไม่ได้เลย คือสวยงามเหมือนลำเทียน เกศเกล้าของ
พระพรหมทั้งดงามเป็นพิเศษ พระพรหมทั้งหลายจะเสวยสุข
ด้วยอำนาจฌานสมาบัติจนกว่าจะสิ้นอายุ จะไม่จุติด้วยเหตุอื่น
เหมือนเทวดาทั่วๆ ไป

เมื่อกล่าวถึงอายุในพรหมโลกนี้ พวกพรหมมีอายุ
ยืนนานมาก จะนับด้วยวันเดือนปีเหมือนการนับอายุของมนุษย์
หรือเทวดานั้นไม่ได้ ต้องนับกันเป็นกัปๆ อย่างพรหมโลกชั้นแรก
คือชั้นพรหมปาริฉัตตนี้ มีอายุยืนถึงหนึ่งในสามของวิวัฏฏฐายี-
อสงไขยกับ คำว่ากัปและอสงไขยเป็นคำที่เราจะได้ยินกันบ่อยๆ
เพราะใช้กับสิ่งที่จะนับจะประมาณไม่ได้ ซึ่งจะมาเทียบกับชีวิต
ของพรหม เพราะอายุเขายาวนานมาก จนกระทั่งไม่สามารถ
จะนับกันเป็นปี แต่นับกันเป็นกัปๆ

อันที่จริงมนุษย์ในยุคต้นๆ ก็มีอายุยืนยาวถึงอสงไขยปี
คือนับอายุกันไม่ไหว แล้วค่อยๆ ลดอายุลงมา เมื่อกิเลสแรง
กล้าขึ้นเช่นในยุคปัจจุบันนี้ ร้อยปีอายุจะลดลงมาปีหนึ่ง ลดลง
มาเรื่อยๆ เรียกว่ากัปไขลง จนกระทั่งเมื่ออายุของมนุษย์ลดลง
เหลือเพียง ๑๐ ปี อาการที่อายุลดลงนี้ เราจะเห็นตัวอย่างดังเช่น
ในสมัยที่พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าของเรายังทรงพระชนม์ชีพอยู่

พรหมปาริสุทธิชาภูมิ

๓๕๔

มนุษย์ในสมัยนั้นมีอายุ ๑๐๐ ปี ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงทุกวันนี้ นับได้ ๒,๕๐๐ ปีเศษ หรือนับได้ ๒๕ ร้อยปีเศษแล้ว

เมื่อทुर้อยปีลดลงปีหนึ่ง ปัจจุบันก็คงเหลือ ๗๕ ปี สรุปคือ ในปัจจุบัน อายุมนุษย์โดยเฉลี่ยเหลือ ๗๕ ปีเท่านั้นเอง สั้นนิดเดียว เมื่อเทียบกับยุคสมัยต้นกับ และเมื่ออายุลดลงไปจนกระทั่ง เหลือเพียง ๑๐ แล้ว คราวนี้จะไม่ลดลงอีก แต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คือทुर้อยปีเพิ่มขึ้นปีหนึ่ง หรือบางทีก็มากกว่านี้ เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งมนุษย์มีอายุยืนนานถึงอสงไขยปีอีกตามเดิม บางทีก็ เพิ่มขึ้นจาก ๑๐ ปี เป็น ๒๐ เป็น ๔๐ หรือทวีคูณขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นช่วงกับไขขึ้น เวลานั้นครบหนึ่งรอบอสงไขยปี เรียกว่า อันตรกัป

เมื่อนับอันตรกัปที่วามานี้ได้ ๖๔ อันตรกัป จึงจะเป็น ๑ อสงไขยกับ อสงไขยกัปนี้มีอยู่ ๔ ช่วง คือ ๑. สังวัฏฏอสงไขยกับ ได้แก่ตอนที่โลกกำลังถูกทำลาย ๒. สังวัฏฏฐายีอสงไขยกับ ได้แก่ตอนที่โลกถูกทำลายเสร็จแล้ว ๓. วิวัฏฏอสงไขยกับ คือ ตอนที่โลกกำลังพัฒนากลับคืนสู่ปกติ ๔. วิวัฏฏฐายีอสงไขยกับ เป็นตอนที่โลกพัฒนาเรียบร้อยแล้ว คือทุกสิ่งทุกอย่างตั้งอยู่ ตามปกติเรียกว่า วิวัฏฏฐายีอสงไขยกับ

สัตว์โลกทั้งหลายจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้ เฉพาะตอน

พรหมปารีสัชชาภูมิ

๓๕

อสงไขยกัปสุดท้าย คือ วิวัฏฏฐายีอสงไขยกัปเท่านั้น ส่วนทั้งสามช่วงแรกของกัปที่กล่าวข้างต้นนั้น ไม่มีสิ่งที่มีชีวิตอาศัยอยู่เลย เพราะเป็นตอนที่โลกกำลังถูกทำลายพังพินาศ อสงไขยกัปหนึ่งๆ นั้นนับเป็นเวลานานมาก คือ ในแต่ละช่วงอสงไขยกัป จะนานถึง ๖๔ อันตรกัป รวมทั้ง ๔ อสงไขยกัป ก็เป็น ๒๕๖ อันตรกัป เวลาทั้งหมดนี้ เรียกว่า ๑ มหากัป

ถ้าจะพูดให้เข้าใจอีกครั้งก็คือ ๑ มหากัป เท่ากับ ๔ อสงไขยกัป ๑ อสงไขยกัป เท่ากับ ๖๔ อันตรกัป ๑ อันตรกัป เท่ากับ หนึ่งรอบอสงไขยปี ที่ว่าพวกพรหมชั้นปารีสัชชาภูมิ มีอายุนานถึงหนึ่งในสามของวิวัฏฏฐายีอสงไขยกัป จึงหมายถึง มีอายุยืนนานถึง ๒๑ อันตรกัปเศษนั่นเอง ที่หลวงพ่อดื้ออธิบายมาทั้งหมดนี้ อาจจะรู้สึกว่ายาก เข้าใจยาก แต่เราต้องเจอคำเหล่านี้ อยู่บ่อยๆ ดังนั้นเราควรรู้ไว้บ้าง ถ้าฟังบ่อยๆ และตรงตามไปเรื่อยๆ ก็จะค่อยๆ เข้าใจไปเอง แต่ถ้าจะให้เข้าใจแจ่มแจ้งโดยไม่ต้องจำ ก็ต้องอาศัยภาวนามยปัญญา คือการทำใจหยุดใจนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย ดังนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะได้เกิดปฏิเวธขึ้นมาในใจ แล้วเราจะได้แจ่มแจ้งทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติรวมไปถึงได้ปฏิเวธกันทุกคน

พ ร ห ม ปุ โร หิ ต า ฎ มั

ดูก่อนแก้วมณี อธิปาทิหารีย์ คือ ภิกษุในธรรมวินัย
นี้ย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง คือ คนเดียวเป็นหลายคนก็ได้
หลายคนเป็นคนเดียวก็ได้ ทำให้ปรากฏก็ได้ ทำให้หายไปก็ได้
ทะลุฝ่ากำแพงภูเขาไปก็ได้ ไม่ติดขัดเหมือนไปในที่ว่างก็ได้
ผุดขึ้นต่ำลงในแผ่นดิน เหมือนในน้ำก็ได้ เดินบนน้ำไม่แยก
เหมือนเดินบนแผ่นดินก็ได้ นั่งบัลลังก์เหาะไปในอากาศ
เหมือนนกก็ได้ ลูบคลำพระจันทร์พระอาทิตย์ซึ่งมีฤทธิ์มี
อำนาจมากก็ได้ ใช้อำนาจกาย ไปตลอดพรหมโลกก็ได้

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๓๕๘

ตราบดที่กิเลสอาสวะภายในใจของเรายังไม่หมด ย่อมต้องถูกพญามารตามรังควานในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่กิเลสมาร ขันธมาร อภิสังขารมาร มัจจุมาร รวมไปถึงเทวบุตรมาร และผู้ที่จะถูกเขาบังคับบัญชาได้ง่าย คือผู้ที่ไม่ได้ฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่ง มัวปล่อยใจให้เลื่อนลอยไปตามกระแสโลก ปล่อยชีวิตให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไปยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ต่างๆ ทำให้ประมาทในชีวิต มีอยู่ที่หนึ่งที่พญามารบังคับบัญชาไม่ได้ คือที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓

ที่ตรงนี้เป็นเหมือนบ่อมเหมือนค่าย เป็นหลุมหลบภัยที่ดีที่สุด เราจะปลอดภัยจากการทั้งหลาย เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านหยุดใจไว้ที่ตรงนี้ อย่าประมาทในชีวิต ให้ใช้เวลาที่ผ่านไปให้เกิดประโยชน์มากที่สุดด้วยการประพฤติธรรม นำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายให้ได้ตลอดเวลา หมั่นทำในทุกอิริยาบถ ทำทุกๆ วัน อย่างสม่ำเสมอ เราจะได้พบกับที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด คือ พระรัตนตรัยภายใน ซึ่งเปรียบเสมือนเกราะแก้วคุ้มกันภัยชั้นเลิศของเรา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เกวัญสูตร ว่า

“ดูก่อนเกวัญ ภาวนาหารีย์ ๓ อย่างนี้ เราทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองแล้ว จึงประกาศให้รู้ ภาวนาหารีย์

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๓๕๕

๓ อย่างคือ อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ และอนุสาสนีปาฏิหาริย์ ดูก่อนแก้วภูฏะ อิทธิปาฏิหาริย์ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง คือ คนเดียวเป็นหลายคนก็ได้ หลายคนเป็นคนเดียวก็ได้ ทำให้ปรากฏก็ได้ ทำให้หายไปได้ ทะลุผากำแพงภูเขาไปได้ ไม่ติดขัดเหมือนไปในที่ว่างก็ได้ ผุดขึ้นดั่งลงในแผ่นดิน เหมือนในน้ำก็ได้ เดินบนน้ำไม่แยกเหมือนเดินบนแผ่นดินก็ได้ นั่งบัลลังก์เหาะไปในอากาศเหมือนนกก็ได้ ลูบคลำพระจันทร์พระอาทิตย์ ซึ่งมีฤทธิ์มีอานุภาพมากก็ได้ใช้อำนาจกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้”

การไปสู่พรหมโลกของนักปฏิบัตินอกศาสนา ดูเหมือนจะไปรู้ไปเห็นได้ต่อเมื่อละสังขารไปแล้ว สำหรับในทางพระพุทธศาสนานอกจากจะเห็นก่อนตายแล้ว ยังสามารถไปรู้เห็นด้วยกายเนื้อได้ คือผู้มีฤทธิ์ทั้งหลายท่านสามารถใช้กายเนื้อไปสู่พรหมโลกได้อีกด้วย ซึ่งมีตัวอย่างของพระอรหันต์หลายรูปที่สามารถใช้อิทธิฤทธิ์ไปสู่พรหมโลก ส่วนในปัจจุบัน ถ้าหากเข้าถึงพระธรรมกายที่ชัดใสสว่าง มีโอกาสได้ศึกษาวิชาธรรมกาย ก็สามารถที่จะอาศัยธรรมกายไปตรวจดูภพภูมิของพรหมโลกได้ เมื่อไปรู้ไปเห็นแล้ว จะได้หมดความสงสัยว่าพรหมนั้น มีกี่หน้า

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๔๐๐

*ครั้งนี้ เรามาถึงพรหมโลกชั้นที่ ๒ ชื่อว่า พรหมบุโรหิตา-
ภูมิ เป็นที่อยู่ของรูปพรหม ผู้ทรงฐานะประเสริฐกว่าพรหมชั้น
ปาริไลชชา เพราะเป็นผู้นำของมหาพรหม พรหมชั้นนี้ประเสริฐ
กว่าพรหมชั้นแรก ทั้งในด้านพรหมสมบัติ เช่น ปราสาทวิมานและ
อายุขัย ทั้งในด้านสรีระร่าง ก็มีรูปกายที่ใหญ่กว่า สวยงามกว่า
รัศมีสว่างกว่า

เมื่อกล่าวโดยอายุ พรหมบุโรหิตาภูมินี้มีอายุยืนนานนับ
ได้ครึ่งหนึ่งของวิวัฏฏฐายีอสงไขยกับ วิวัฏฏฐายีอสงไขยกับนั้น
มี ๖๔ อันตรกัป ครึ่งหนึ่งก็คือ ๓๒ อันตรกัป บุพกรรมของ
ผู้ที่มาบังเกิดเป็นพรหมชั้นนี้ โดยมากเคยเป็นโยคีผู้ประพฤติ-
ธรรม พระฤๅษี ดาบส นักพรต ลิขิตทั้งหลาย ที่ท่านเบื่อหน่าย
ในโลภียวิสัย จึงออกมาบำเพ็ญพรตภาวนา หรือเป็นสมณะใน
พระพุทธศาสนา บำเพ็ญสมถกัมมัฏฐานจนได้มัชฌิมปฐมฌาน
คือปฐมฌานชั้นกลาง เมื่อจะดับจิตตายไปจากโลกนี้ ฌานที่ได้
ไว้ไม่เสื่อมคลายอีกทั้งมีใจปรารถนาไปเกิดในพรหมโลก ก็
จะเป็นเหตุปัจจัยให้มาอุบัติเป็นพรหมชั้นพรหมบุโรหิตาภูมิ เสวย
สุขสมบัติกันยาวนาน สมกับภาวนากรรมที่ได้สั่งสมเอาไว้

สำหรับท่านที่บำเพ็ญภาวนาและเจริญอิทธิบาท ๔ จน

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๔๐๑

ได้มานสมาบัตินั้น ธรรมทั้ง ๔ ประการ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ของท่านผู้นั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องเข้าถึงความเป็นใหญ่ในขณะที่มานจะเกิดขึ้นนั้น ความเป็นใหญ่ของธรรมทั้ง ๔ ที่เกิดขึ้น หากเป็นไปอย่างสามัญธรรมดา คือมีกำลังอ่อน ฆานที่เกิดขึ้นก็เป็นปริตตฆาน ถ้าหากมีกำลังปานกลาง ฆานที่เกิดขึ้นนั้นก็ป็นมัชฌิมฆาน หากมีกำลังเข้มแข็ง ฆานที่เกิดขึ้นก็ป็นปณีตฆาน ฆานที่เกิดขึ้นแบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นปริตตะ มีอำนาจสูงต่ำกว่ากัน เพราะฉะนั้นเมื่อจะให้ผลไปบังเกิดในพรหมโลก จึงให้ผลแตกต่างกัน เช่น ท่านผู้ได้ปฐมฆานชั้นปริตตะ ก็มีโอกาสดได้เกิดเพียงพรหมชั้นล่าง คือพรหมปาริรัชชาเท่านั้น เพราะฆานมีกำลังอ่อน

ถัดมาเป็นพรหมโลกชั้นที่ ๓ คือ มหาพรหมภูมิ เป็นที่อยู่ของพรหมผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย คือยิ่งกว่าพรหมปาริรัชชาและพรหมบุโรหิตา เมื่อว่าโดยสมบัติ คือความเป็นอยู่ของมหาพรหมนี้ จะมีพรหมสมบัติและความเป็นอยู่ประเสริฐล้ำเลิศกว่าพรหมทั้ง ๒ ชั้น ที่หลงพ้อได้เล้ามาแล้ว เมื่อว่าโดยอายุขัยของพรหมโลกชั้นนี้ ก็มีอายุนานนับได้ประมาณ ๑ มหากัปพอดี

ผู้ที่มาอุปบัติในพรหมโลกชั้นมหาพรหมนี้ ได้แก่พวกดาบสโยคี และพระฤาษีผู้บำเพ็ญตบะ และสมณะในพระพุทธศาสนา ซึ่งทำกัมมัฏฐานจนได้ปฐมฆานชั้นปณีต ครั้นดับจิตตายจาก

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๔๐๒

มนุษย์โลกแล้ว ก็มาอุบัติเป็นมหาพรหม ในมหาพรหมภูมินี้ มีข้อควรจำง่ายๆ ว่า พรหมภูมิ ๓ ชั้นนี้ ตั้งอยู่บนภาคพื้นเดียวกัน แต่แยกกันเป็น ๓ เขต มีอาณาเขตอยู่เป็นพวกรๆ ตามกำลังงาน แม้จะได้ปฐมณานเหมือนกัน แต่ว่ามีประเภทต่างกัน คือ ปฐมณานชั้นสามัญส่งผลให้เกิดในพรหมปาริฉตชา ปฐมณานชั้นกลางส่งผลให้เกิดในพรหมบุโรหิตา ปฐมณานชั้นประณีตส่งผลให้เกิดในมหาพรหม

พรหมโลกชั้นที่ ๔ มีชื่อว่า ปริตตาภาภูมิ เป็นที่อยู่ของพรหมที่มีรัศมิน้อยกว่าพรหมที่อยู่เบื้องบนขึ้นไป ที่ว่ารัศมิน้อยของเขานั้น ต้องถือว่าสว่างไสวกว่ารัศมิของพรหม ๓ ชั้นแรกมาก โดยเฉพาะรัศมิของเทวดา จะมาเทียบรัศมิของพรหมชั้นนี้ไม่ได้เลย อายุขัยก็ยืนยาวถึง ๒ มหากัป สำหรับบุพกรรมที่ทำให้ได้มาอุบัติในพรหมโลกชั้นนี้ ต้องสำเร็จทุกุติยาน ประเภทปริตตะ คือ เล็กน้อยหรือสามัญ

พรหมโลกชั้นที่ ๕ คือ อัปปมาณาภา เป็นที่อยู่ของพรหมที่มีรัศมียากมายประมาณมิได้ สามารถส่องแสงสว่างไสวไปได้ทั่วหมื่นโลกธาตุ มีอายุยืนนานถึง ๔ มหากัป บุญที่หนุนส่งให้ได้มาเกิดในพรหมโลกชั้นนี้ เพราะได้สำเร็จทุกุติยาน ประเภทมัชฌิมะ คือ ปานกลาง

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๔๐๓

พรหมโลกชั้นที่ ๖ คือ อาภัสสราภูมิ เป็นภูมิที่อยู่ของพรหมที่มีรัศมีเป็นประกายรุ่งโรจน์ และมีแสงชนิดต่างๆ ดุจแสงฟ้าแลบตลอดเวลา สว่างไสวกว่าพรหมที่อยู่ชั้นอัปมาณาภา พรหมชั้นนี้มีอายุยืนนาน ๘ มหากัป ผู้ที่จะมาอุปบัติในชั้นนี้ได้ ต้องสำเร็จตติยฌานประเภทปณิตะ คือ ประณีตยอดเยี่ยม

ตติยฌานภูมิทั้ง ๓ ชั้นนี้ ตั้งอยู่ภาคพื้นเดียวกัน แต่แยกกันเป็น ๓ เขต คือปริตตภาภูมิเขตหนึ่ง อัปมาณาภาภูมิเขตหนึ่ง และอาภัสสราภูมิเขตหนึ่ง มีอาณาเขตอยู่เป็นพวงๆ ตามกำลังฌานสมบัติ

พรหมโลกชั้นที่ ๗ ชื่อ ปริตตสุภา พรหมชั้นนี้มีรัศมีกายที่สว่างสวยงามมาก แต่ก็ยังสง่างามน้อยกว่าชั้นที่ ๘ อายุของพรหมชั้นนี้ยืนนานถึง ๑๖ มหากัป เพราะเป็นผลที่เกิดจากได้สำเร็จตติยฌาน ประเภทปริตตะ

พรหมโลกชั้นที่ ๘ ชื่อ อัปมาณสุภาภูมิ มีความสว่างสวยงามไม่มีประมาณ อายุยืน ๓๒ มหากัป เพราะได้สำเร็จตติยฌาน ประเภทมัชฌิมะ คือ ชั้นกลาง

พรหมโลกชั้นที่ ๙ ชื่อ สุภกิณหาภูมิ พรหมชั้นนี้มีรัศมีสว่างสวยงาม รัศมีออกสลับกันตลอดทั่วสรีระ มีอายุยืนนานถึง ๖๔ มหากัป เพราะได้สำเร็จตติยฌาน ประเภทปณิตะ ตติยฌาน-

พรหมบุโรหิตาภูมิ

๔๐๔

ภูมิทั้ง ๓ นี้ ตั้งอยู่ในระดับเดียวกันในท่ามกลางอากาศ แต่แยกกันอยู่เป็น ๓ เขต เช่นเดียวกับปฐมฌานภูมิและทุติยฌานภูมิ เสวยสุขด้วยอำนาจฌานสมาบัติที่ตัวเองได้ทำไว้เมื่อครั้งเป็นมนุษย์

ครั้งนี้ขอหยุดไว้ที่พรหมโลกชั้นที่ ๙ ให้ทุกท่านหันประพาศปฏิบัติธรรมกันต่อไป จะมีดั่งสว่างบ้าง ก็นั่งกันไปเถาะความเพียรเป็นหัวใจของความสำเร็จ ลักวันหนึ่งเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกายถ้ายันหมั่นเพียรเอาจริงเอาจัง ต้องสมหวังกันอย่างแน่นอน ผู้ที่ไม่สมหวัง คือผู้ที่ไม่ได้ลงมือทำ ถ้าวางมือทำต้องสมหวังอย่างแน่นอน ดังนั้น ให้หมั่นฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่งกันเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน

เว หี ป ผ ล า พ ร ห ม โ ล ก

ถ้าพวกท่านละกามทั้งหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ปुरुชนข้อง
ได้แล้ว จงปรารถนาความเพียรมั่นคง เป็นผู้มีขันติเป็นกำลัง
ทั้งมีใจตั้งมั่นเถิด ทางนั้นเป็นทางตรง ทางนั้นเป็นทางยอดเยี่ยม
เป็นพระสัทธรรม ที่พวกสัตบุรุษรักษาแล้ว เป็นไปเพื่อการ
เข้าถึงพรหมโลก

เวทีพัฒนาพรหมโลก

๔๐๓

การทำงานทางโลกทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ จะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ต่างล้วนปรารถนาที่จะประสบผลสำเร็จกันทั้งนั้น เพราะความสำเร็จนำมาซึ่งความปลื้มปิติให้กับตัวเอง รวมทั้งคนรอบข้างด้วย ส่วนการทำงานทางใจ คือการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง จนได้บรรลุธรรมที่ละเอียดลึกซึ้งภายใน ก็จะเป็นที่ยินดีปรีดาทั้งของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย เช่นกัน อีกทั้งยังเป็นที่ยิ่งแก่สรรพสัตว์ได้อีกด้วย งานทางใจจึงเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญกว่างานทางโลก เป็นงานหลักของการเกิดมาเป็นมนุษย์ โดยมีเป้าหมายคือ จะต้องทำตนให้หลุดพ้นจากอาสวกิเลสเข้าสู่นิพพาน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน มหาโควินทสูตร ว่า

“ถ้าพวกท่านละกามทั้งหลายซึ่งเป็นสิ่งที่ปุถุชนข้องได้ แล้ว จงปรารถนาความเพียรมั่นคง เป็นผู้มีขันติเป็นกำลัง ทั้งมีใจตั้งมั่นเถิด ทางนั้นเป็นทางตรง ทางนั้นเป็นทาง ยอดเยี่ยม เป็นพระสัทธรรม ที่พวกสัตบุรุษรักษาแล้ว เป็นไปเพื่อการเข้าถึงพรหมโลก”

การจะวัดว่าใครมีโอกาสจะได้ไปสู่พรหมโลกบ้าง ท่านให้สังเกตที่จิตใจ ซึ่งไม่ข้องเกี่ยวและไม่ยึดติดในเบญจกามคุณทั้งหลาย คือสามารถสอนตัวเองได้ในระดับหนึ่งว่า ความสุขที่ยิ่ง

เวทีพัฒนาพรหมโลก

๔๐๘

ใหญ่ไพศาลและยาวนานกว่าสุขของชาวโลกก็ดี ยิ่งกว่าสุขอันเป็นทิพย์ของชาวสวรรค์ก็ดี ยังมีอยู่อีก นั่นคือสุขอันเป็นพรหมสมบัติที่เกิดจากได้ฌานสมาบัติ เพราะฉะนั้นเมื่อพระพุทธรศาสนายังไม่ถือกำเนิดขึ้นในโลก ผู้รู้ทั้งหลายซึ่งมีภูมิรู้ภูมิธรรมในระดับหนึ่ง คือยังมีใจไปไม่ถึงกระแสพระนิพพาน ท่านมักจะสละชีวิตทางโลกด้วยการออกบวชประพาสพรหมจรรย์ เป็นดาบสนักพรต ฤๅษีชีไพร หมั่นฝึกฝนอบรมจิตอยู่ตามป่าเขา ลำเนาไพร บางท่านเข้าไปในป่าหิมพานต์ มีผลหมากรากไม้และเผือกมันเป็นอาหาร บำเพ็ญตบะธรรมจนแก่กล้า ได้ฌานสมาบัติในระดับต่างๆ เป็นผู้ทรงอภิญญาที่สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ ครั้นละโลกแล้วก็ไปสู่พรหมโลกชั้นต่างๆ ตามกำลังของฌานสมาบัติ

*ในอโยคสุตตร มีข้อความที่น่าสนใจ ซึ่งกล่าวถึงพรหมโลกไว้ว่า สมัยหนึ่ง พระอนนทได้ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ทรงทราบอยู่หรือว่า พระองค์ทรงเข้าถึงพรหมโลกด้วยพระฤทธิ์พร้อมพระวรกายอันสำเร็จแต่จิต” พระพุทธองค์ทรงตอบว่า

เวทีพัฒนาพรหมโลก

๔๐๕

“เราทราบอยู่ อานนท์ ว่าเราเข้าถึงพรหมโลกด้วยฤทธิ์ พร้อมทั้งกายอันสำเร็จแต่จิต”

พระอานนท์ทูลถามต่อไปอีกว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ทรงทราบอยู่หรือไม่ว่า พระองค์ทรงเข้าถึงพรหมโลกด้วยพระฤทธิ์ พร้อมทั้งพระวรกายอันประกอบด้วยมหาภูตรูป ๔ นี้” พระพุทธองค์ก็ทรงตอบยืนยันเหมือนเดิม พระอานนท์ได้ฟังพุทธานุภาพแล้ว ก็ทูลสรรเสริญว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ การที่พระองค์ทรงเข้าถึงพรหมโลกด้วยพระฤทธิ์ พร้อมทั้งพระวรกายอันสำเร็จแต่จิต และพระวรกายอันประกอบด้วยมหาภูตรูป ๔ นี้ เป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์ ทั้งไม่เคยมีมาก่อนเลย พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ พระตถาคตทั้งหลายเป็นผู้อัศจรรย์ และเป็นผู้ประกอบไปด้วยธรรมอันน่าอัศจรรย์ เป็นผู้ไม่เคยมีมา และเป็นผู้ประกอบไปด้วยธรรมอันไม่เคยมีมา ดูก่อนอานนท์ สมัยใด ตถาคตตั้งกายไว้ในจิต หรือตั้งจิตไว้ในกาย ก้าวลงสู่สุขัลลัญญาและลหุสัลลัญญาในกายอยู่ สมัยนั้น กายของตถาคตย่อมพองเบา อ่อนนุ่ม ควรแก่การงาน และผุดผ่องกว่าปกติ เปรียบเหมือนก้อนเหล็กที่เผาไฟอยู่ ย่อมเบากว่าปกติ อ่อนกว่าปกติ

เวทูปผลาพรหมโลก

๔๑๐

ดูก่อนอานนท์ สมัยที่ตถาคต ตั้งกายลงไว้ในจิต หรือตั้งจิตไว้ในกาย ก้าวลงสู่สุขสัญญาและลหุสัญญาในกายอยู่สมัยนั้น กายของเราตถาคตย่อมลอยขึ้นจากแผ่นดิน普利 แล้วขึ้นสู่อากาศได้โดยไม่ยากเลย เราตถาคตย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง คือ คนเดียวแสดงให้เป็นหลายคนก็ได้ หลายคนแสดงให้เป็นคนเดียวก็ได้ ใช้อำนาจทางกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้ เปรียบเหมือนปยุ่นหรือปุยฝ้าย ซึ่งเป็นเชื้อธาตุที่เบา ย่อมลอยจากแผ่นดิน ขึ้นสู่อากาศได้โดยไม่ยากเลย อุปมานี้ฉันใด ในสมัยที่เรตถาคตตั้งกายลงไว้ในจิต หรือตั้งจิตลงไว้ในกาย ก้าวลงสู่สุขสัญญาและลหุสัญญาอยู่ สมัยนั้น กายของเราตถาคตย่อมลอยจากแผ่นดิน普利 แล้วขึ้นสู่อากาศได้โดยไม่ยากฉันนั้นเหมือนกัน ดูก่อนอานนท์ สมัยนั้น กายของตถาคตย่อมลอยจากแผ่นดินขึ้นสู่อากาศได้โดยไม่ยากเลย ตถาคตย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่างหรือใช้อำนาจทางกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้”

นี่คือพุทธานุภาพอันไม่มีประมาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่หลวงพ่อดำยกขึ้นมาเล่านี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรู้แจ้งแทงตลอดในพรหมโลกทั้งหมด และสามารถเสด็จไปสู่พรหมโลกได้ด้วยกายเนื้อ ครั้งนี้ เรามาถึงพรหมโลกชั้นที่ ๑๐ ซึ่งมีชื่อว่า เวทูปผลาภูมิ เป็นที่อยู่ของพรหมจำพวกหนึ่ง ซึ่งเสวยพรหมสมบัติที่เกิดจากอำนาจ

เวทปผลาพรหมโลก

๔๑๑

ฉานสมบัติที่มีผลอย่างไพบุลย์เต็มทีกว่าพรหมชั้นล่าง ก่อนอื่น หลวงพ่อขอทำความเข้าใจย้อนหลังเกี่ยวกับพรหมโลกชั้นล่างๆ ว่า ผลแห่งฉานกุศลที่ส่งให้ผู้ที่ได้ฉานสมบัติไปเกิดใน พรหมโลกทั้ง ๙ ชั้นที่กล่าวมาแล้วคือ ปฐมฉานภูมิทั้ง ๓ ซึ่ง ได้แก่ ปาริฉัชา บุโรหิตา มหาพรหม ทุตติยฉานภูมิ ๓ ชั้น คือ ปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา และตติยฉานภูมิ ๓ ชั้น มี ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา สุภกิณหา

ผลของฉานกุศลที่ส่งให้ไปอุบัติในพรหมโลกทั้ง ๙ เหล่านี้ ไม่เรียกว่ามีผลไพบุลย์เต็มที ทั้งนี้สืบเนื่องจากเหตุผลตาม สภาพธรรมที่เป็นจริง คือ เมื่อคราวที่โลกถูกทำลายด้วยไฟนั้น ปฐมภูมิฉานทั้ง ๓ ก็ถูกทำลายลงด้วย เมื่อคราวที่โลกถูกทำลาย ด้วยน้ำ ปฐมภูมิฉานทั้ง ๓ และทุตติยฉานภูมิทั้ง ๓ รวมเป็น ๖ ภูมิ ก็ถูกทำลายลงด้วย ครั้นโลกถูกทำลายด้วยลม ลมบรรลัย- กัลป์ได้ลุกลาม ไปถึงตติยฉานภูมิซึ่งมี ๓ ชั้น รวมเป็น ๙ พรหมภูมิทั้งหมดนี้ ก็ถูกทำลายลงด้วยไม่มีเหลือเลย

เพราะฉะนั้น บรรดาพรหมทั้งหลายที่ไปอุบัติอยู่ใน พรหมภูมิเหล่านี้ จะมีโอกาสเสวยสุขอันประณีตอยู่เต็มที่ตามวัย ของอายุได้ ก็แต่เฉพาะพรหมที่เกิดขึ้นพร้อมกับโลกเริ่มสร้าง เท่านั้น ส่วนพรหมที่เกิดภายหลังจากนั้นจะเสวยพรหมสมบัติอยู่ จนเต็มอายุขัยไม่ได้ เนื่องจากพรหมวิมานในพรหมโลกนั้นๆ ได้

เวทูปผลาพรหมโลก

๔๑๒

ถูกทำลายลงแล้ว ดังตัวอย่างเช่น ท่านที่ได้สำเร็จตติยฌาน
ชั้นปณิตะ ครั้นตายไปแล้ว ก็ตรงไปอุบัติเกิดเป็นพรหมในชั้น
สุกิกิณฑา ซึ่งเป็นชั้นตติยฌานภูมิ อายุขัยของสุกิกิณฑานั้น
มีประมาณกำหนดว่าเป็นเวลา ๖๔ มหากัป สุกิกิณฑาพรหมที่
จะมีอายุเต็ม ๖๔ มหากัปได้ ก็แต่เฉพาะพรหมที่เกิดขึ้นพร้อมกับ
โลกเริ่มสร้างเท่านั้น ถ้าเกิดหลังจากนั้น จะต้องมียาขุขัยลงไม่
ได้ผลเต็มที่ คือไม่ได้มีโอกาสอยู่ในพรหมโลกชั้นนี้เต็มตามอายุขัย
เพราะมีกฎตายตัวอยู่ว่า ตติยฌานภูมินี้จะต้องถูกทำลายทุกๆ
รอบ ๖๔ มหากัปเสมอ

พรหมที่อยู่ในระดับปฐมภูมิฌาน ทุตติยภูมิฌาน และใน
ตติยภูมิฌาน จะไม่มีโอกาสได้เสวยผลแห่งฌานกุศลอย่าง
ไพบูลย์เต็มที่โดยทั่วกัน แต่เวทูปผลาภูมิ เป็นพรหมภูมิที่พ้นจาก
การทำลายล้างทุกๆ อย่าง ดังนั้นพรหมทุกๆ องค์ที่มาอุบัติเกิด
ในพรหมภูมินี้ จึงมีโอกาสดำเนินพรหมสมบัติเต็มตามอายุขัย

นอกจากจะได้รับผลแห่งฌานกุศลของตนอย่างไพบูลย์
เต็มที่แล้ว พรหมเหล่าเวทูปผลาภูมิ ยังมีความพิเศษของพรหม-
สมบัติ เช่น พรหมวิมานและรูปร่างก็มีความประเสริฐกว่าพรหม
ทั้งหลายในพรหมโลกทั้ง ๙ ที่ต่ำกว่าตนอีกด้วย เพราะว่าพรหม
แต่ละองค์ล้วนแต่ทรงคุณวิเศษ ได้บำเพ็ญตบะธรรมมาอย่าง
กลั่นกล้ำ จนได้บรรลุจุดตถฌาน คือฌาน ๔ อันเป็นรูปฌาน

เวทปผลาพรหมโลก

๔๑๓

ขั้นสูงสุดมาแล้วทั้งสิ้น จึงได้มีโอกาสมาปฏิบัติในพรหมโลกแห่งนี้
ซึ่งนี่ก็เป็นเรื่องราวของนักบวชผู้ได้บำเพ็ญสมาธิภาวนาอย่าง
เอาจริงเอาจัง จนได้รับผลแห่งลัมมาปฏิบัติในระดับฌานสมาบัติ
แล้วมาบังเกิดในพรหมโลกชั้นต่างๆ ซึ่งหลวงพ่อบอกว่าที่พรหม-
โลกชั้นที่ ๑๐ ก่อน คราวต่อไป จะเล่าพรหมโลกชั้นสูงๆ ขึ้นไป
ให้ทุกท่านตั้งใจระพฤติปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้
แล้วเราจะแจ่มแจ้งในเรื่องของพรหมโลกในภาคปฏิบัติกันทุกคน

อ ส ั บ ุ ญ ี ส ั ต ต า พ ร ห ม

ดูก่อนพราหมณ์ สัตว์จะความยึดถืออัตตาว่าเป็นของเรา
ในสัตว์ทั้งหลายที่เกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้เดียวโดดเด่น น้อมไป
ในกรุณาเป็นผู้ปราศจากกลิ่นเหม็น เว้นจากเมถุน ตั้งอยู่ในธรรมนี้
และศึกษาอยู่ในธรรมนี้ จึงจะถึงพรหมโลกได้

อัสสัมชัญสังฆสภา

๔๑๖

บุญที่เป็นสุดยอดของบุญคือการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ถึงแม้ว่าปกติของใจจะไม่อยู่นิ่ง มักจะท่องเที่ยวไปตลอดเวลา บางครั้งก็ล่องลอยไปจนตามไม่ทัน ผู้ที่ไม่ระวังรักษาใจ ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านไปอย่างนั้น จะมีชีวิตที่อึดอัดคับแคบ ไม่มีความสุขในชีวิต แต่หากเรารู้เท่าทันธรรมชาติของใจ และรู้จักปรับใจ ด้วยการนำใจที่ซัดส่ายล่องลอยไปตามที่ต่างๆ ให้มาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นที่ตั้งถาวรของใจ เราย่อมพบความสุขที่ไม่เคยได้รับมาก่อนเลยในชีวิต ใจหยุดคือที่มาแห่งความสุขที่แท้จริง ยิ่งใจหยุดนิ่งมากเท่าไร ความสุขก็ยิ่งมากขึ้นไปตามลำดับ การอบรมใจให้หยุดนิ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำกันทุกๆ วัน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะนำเราก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตคือได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน มหาโควินทสูตร ว่า

“ดูก่อนพราหมณ์ สัตว์ละความยึดถืออึดติดว่าเป็นของเรา ในสัตว์ทั้งหลายที่เกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้เดียวโดดเด่น น้อมไปในกรุณาเป็นผู้ปราศจากกลิ่นเหม็น เว้นจากเมถุน ตั้งอยู่ในธรรมนี้ และศึกษาอยู่ในธรรมนี้ จึงจะถึงพรหมโลกได้”

เส้นทางไปสู่พรหมโลก เพื่อแสวงพรหมสมบัติอันล้ำเลิศ

อัสสัมชัญสมาคม

๔๑๓

กว่าความสุขที่เป็นของมนุษย์ และสุขอันเป็นทิพย์ของชาวสวรรค์นั้น ผู้รู้ทั้งหลายได้แนะนำไว้ว่า จะต้องรู้จักปล่อยวางในคน สัตว์ สิ่งของ ไม่ไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งเหล่านั้น ให้หาโอกาสปลีกวิเวกเพื่อทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ให้บังเกิดขึ้นแก่ตัวเอง ด้วยการแสวงหาเสนาสนะอันสงบ ซึ่งเหมาะต่อการปฏิบัติธรรม เช่น ตามโคนไม้ บนภูเขา ในชอกเขา ถ้ำ ป่าช้า ป่าชฎ เป็นต้น จากนั้นท่านได้สอนต่อไปว่า ต้องมีใจประกอบด้วยมหากรุณา เจริญเมตตาจิตเป็นประจำทั้งเช้าและเย็น แผ่เมตตาไปในทิศทั้ง ๔ อริยฐานจิตให้ตนเองเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีภัยกับใคร แผ่ขยายความปรารถนาดีที่เกิดจากใจใสบริสุทธิ์ไปทั่วโลกทั่วจักรวาล และฝึกฝนให้ชำนาญจนถึงขั้นได้อภิญญาจิต เป็นฌานลาภบุคคล

ส่วนคำว่า เป็นผู้ปราศจากกมลีนเหม็น ท่านหมายถึงต้องละเว้นจากเมถุนธรรม และจะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ไม่มีความโกรธ ละการพูดเท็จ การโกง การประทุษร้ายมิตร เป็นผู้ปราศจากความตระหนี่ถี่เหนียว ละขาดจากความเยอหยิ่ง ความริษยา ความมักได้ ความลั้งเล ไม่มีการเบียดเบียนผู้อื่นทั้งกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม ความคิดที่จะประทุษร้ายสรรพสัตว์ต้องหลุดออกจากใจหมดสิ้น ให้ละความเมาและความหลงในสิ่งต่างๆ ผู้ที่ละจากกิเลสเหล่านี้ ท่านจัดว่าเป็น

อัสสัมชัญสังฆสภา

๔๑๘

ผู้หมดจดจากกลิ่นเหม็น และเป็นผู้มีพรหมโลกเป็นที่ไปเพียง
อย่างเดียว

*เรามาฟังเรื่องราวของพรหมโลกชั้นต่างๆ กันต่อ
ครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้อธิบายถึงชั้นเวทปผลาพรหมซึ่งเป็นชั้นที่
๑๐ สำหรับชั้นที่ ๑๑ ชื่อว่าอัสสัมชัญสังฆสภา เป็นที่สถิตของพรหมที่
ไม่มีสัญญา เนื่องจากว่าเป็นพรหมที่มีแต่รูปขันธ์ ไม่มีนามขันธ์
พรหมเหล่านี้อุบัติขึ้นด้วยอำนาจของสัญญาวิราคภาวนา เมื่อ
สถิตอยู่ในอัสสัมชัญสังฆสภาพรหมโลกนี้ ก็จะมีแต่รูป ไม่มีนาม คือ
จิตและเจตสิก ทรงเพศเป็นพรหมผู้วิเศษ สถิตอยู่ในปราสาท
แก้วพรหมวิมานอันมโหฬารกว้างขวาง มีบุปผชาติดอกไม้
สุคันธรสประดับประดาเรียงกันเป็นระเบียบ เป็นบุปผชาติที่ไม่
เหี่ยวแห้ง ไม่ร่วงโรย ประดับอยู่รอบพรหมวิมานทุกทิศ

ผู้ที่ไปอุบัติที่พรหมโลกชั้นนี้ มีมากมายนับไม่ถ้วน ล้วน
แต่มีความสง่างามอุปมาเหมือนรูปปฏิมากรทองคำที่เหลืองอร่าม
ที่นายช่างผู้ชำนาญในงานศิลป่ตบแต่งและขัดสีใหม่ๆ มองดู
แล้วเหมือนรูปปั้นทองคำบริสุทธิ์ที่สว่างไสว งดงามตรึงใจสุดที่
จะพรรณนา เพราะรูปกายของท่านใกล้เคียงกับลักษณะของ

*ภูมิบาลินี (พระพรหมโมลี)

อัสสัมชัญสังฆสภา

๔๑๕

พระธรรมกาย ซึ่งเป็นลักษณะของมหาบุรุษ แต่มีข้อแตกต่าง และน่าสังเกตว่า พรหมผู้วิเศษทั้งหลายเหล่านั้นมีอิริยาบถไม่เหมือนกัน คือ บางองค์นั่ง บางองค์นอน บางองค์ยืน หากมีอิริยาบถอย่างไร ก็จะอยู่ในอิริยาบถนั้นตลอดไป ไม่เคลื่อนไหวดิ้น ไม่ไหวติง ทั้งจักขุทั้งสองก็ไม่กระพริบเลย สถิตเสวยสุขเป็นประดุจรูปปั้นอยู่อย่างนั้นชั่วนกกาลนาน จนกว่าจะหมดอายุขัย

ทำไมพรหมผู้วิเศษทั้งหลายในอัสสัมชัญสังฆสภาจึงมีลักษณะเช่นนี้ มีเรื่องเล่าว่า ในยุคสมัยที่โลกยังว่างจากบวรพระพุทธศาสนา ยังไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดเสด็จมาอุบัติในโลกนี้ สมัยนั้นมนุษย์ชั้นปัญญาชนมีจิตปรารถนาจะพ้นจากภัยในวัฏสงสาร จึงได้สละบ้านเรือนเข้าป่าไป แล้วได้บวชเป็นโยคี ฤาษีและดาบส ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติพรตพรหมจรรย์บำเพ็ญตบะ กระทำการบริกรรมในวายุภักษ์ พยายามอยู่จนได้สำเร็จจุดตถุณาน ครั้นออกจากจุดตถุณานแล้ว ก็รำพึงในใจว่า

“โอหนอ จิตนี้ นักปราชญ์พึงติเตียนเป็นแน่แท้ ด้วยว่าบรรดาสัตว์ทั้งหลาย ที่ต้องไปทนทุกข์เวทนาในอบายภูมิทั้ง ๔ ก็เพราะจิตนี้แหละเป็นต้นเหตุ ความทุกข์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นก็เพราะอาศัยจิตนี้เอง เมื่อถึงคราวถูกลงทัณฑ์กรรม ถูกโบยถูกตี เพราะมีจิต จึงให้รู้สึกเจ็บ รู้สึกปวด เมื่อไม่มีจิตเสียอย่างเดียว

อัสสัมชัญสมาคม

๔๒๐

ความทุกข์ทั้งปวงก็ไม่มี หากจิตนี้หายไปจากตน ไม่นึกไม่คิดก็ คงจะเป็นการดี”

เมื่อเฝ้าคิดรังเกียจจิตของตัวเองอย่างนี้แล้ว อาศัย ความเป็นผู้ที่ได้มานที่แก่กล้า เฝ้าชอบใจในกิริยาที่ไม่มีจิตของ ตัวเอง หมั่นประทับประคองรักษาจตุตถฌานไว้มิให้เสื่อมคลาย ครั้นออกจากฌานแล้วก็ยังคงเฝ้าเกลียดชังจิต ให้เกิดความ เบื่อหน่ายจิตของตัวเอง ด้วยความชอบใจในภาวะที่ไม่มีจิตนี้ จึงเฝ้าคิด เฝ้าปรารถนา เฝ้าภาวนาอยู่ตามตำราที่กล่าวสอน ต่อๆ กันมาว่า “อสณฺณปี อสณฺณปี” ขอเราจงอย่ามีสัญญา ขอเราจงอย่าได้เป็นผู้มีจิตเลย”

การเฝ้าอธิษฐานภาวนาอยู่อย่างนี้เป็นประจำจนตลอด ชีวิต ครั้นละโลกก็ตรงมาอุปบัติในพรหมโลกชั้นอัสสัมชัญสัตตาภูมิ ด้วยอำนาจแห่งฌานสมาบัติ และด้วยแรงอธิษฐาน หากนักบวช ท่านใด เมื่อถึงคราวจะละสังขาร ตายด้วยอิริยาบถใดนักบวช ท่านนั้นก็ตรงไปอุปบัติเป็นพรหมอัสสัมชัญสัตตาในอิริยาบถนั้นๆ เช่น ถ้านั่งตาย ก็ตรงไปอุปบัติเกิดเป็นองค์พรหมนั่งนิ่ง ถ้ายืนตาย ก็ตรงไปอุปบัติเป็นองค์พรหมยืนนิ่ง ถ้านอนตาย ก็ตรงไปอุปบัติ เกิดเป็นองค์พรหมนอนนิ่งอยู่ในอิริยาบถนั้นๆ ตลอดไป

เมื่อผู้มีรู้มีญาณไปตรวจดูก็จะมองเห็นพรหมผู้วิเศษเหล่านี้

อสังฆมณฑล ตาพรหม

๔๒๑

เข้ามาบัตติอยู่ในท่าต่างๆ อยู่ที่พรหมวิมานของตนเอง ลั่นกาล ๕๐๐ มหากัปเป็นกำหนด ซึ่งคำโลกสมมติเรียกชื่อว่า พรหมลูกฟัก เนื่องจากเมื่อพรหมเหล่านี้ขึ้นไปสถิตอยู่ในพรหมวิมานของตนเอง เป็นเวลานานประมาณเป็นร้อยๆ มหากัปแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด ก็เสมือนกับว่านอนหลับเข้าสู่นิทราอยู่ ไม่มีความรู้สึกรับรู้สิ่งใดๆ ภายนอกเลย เพราะว่าไม่มีสัญญา มีแต่รูปเปล่าๆ

หากเมื่อใดที่พรหมเหล่านี้ถึงกำหนดอายุขัย คือจำต้องจากพรหมโลกเบื้องสูง ซึ่งเป็นอสังฆมณฑลตามภูมิแห่งนี้ ก็จะพลันมีจิตใจกลับคืนมาเป็นปกติเหมือนเดิม เป็นผู้มีชีวิตจิตใจเหมือนมนุษย์ทุกอย่าง อุปมาเหมือนนอนหลับ ฝันถึงแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล หลับเป็นสุขตลอดอายุขัย แต่ท่านไม่ได้นอน ท่านเข้าฌานสมาบัติในอิริยาบถต่างๆ เสวยสุขอันเกิดจากสภาวะใจที่หยุดนิ่ง คือเป็นเอกัคคตารมณ์ตลอดเวลา

เนื่องจากธรรมเนียมปฏิบัติที่ท่านบำเพ็ญและได้เข้าถึงนั้น ยังเป็นสมาธินอกตัว ไม่ได้เอาใจมาหยุดไว้ที่ศูนย์กลางกาย จึงไม่สามารถน้อมใจไปสู่กระแสพระนิพพานได้ เพราะฉะนั้นเมื่อหมดอายุขัย พรหมผู้วิเศษเหล่านี้ก็ต้องจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ตามอำนาจกุศลที่ตนได้ทำไว้ เพราะว่าท่านยังไม่ได้หมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ คือยังไปไม่ถึงพระนิพพานอันเป็นที่สุดแห่งทุกข์

อัสสัมชัญสมาคม

๔๒๒

เพราะฉะนั้นจึงยังต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดในภพสามต่อไป

นี่เป็นเรื่องราวของผู้ได้ฉนสมาบัติบรรลุนิพพานถึงขั้น
จิตตถิณ แต่ในระหว่างการเจริญสมาบัติ เผาคิดแต่ว่า
ความทุกข์ทั้งหลายเกิดจากจิต จึงไม่อยากมีจิต ทำให้มาเป็น
อัสสัมชัญสมาคม ซึ่งยังไม่สามารถสลัดตัวเองให้หลุดจาก
วงจรของสังสารวัฏไปได้ แต่ก็ถือว่าใกล้หนทางพระนิพพาน
เข้ามาทุกขณะแล้ว สำหรับเรื่องของพรหมยังไม่จบ ไว้คราว
หน้ามาศึกษากันต่อ ให้ทุกท่านหมั่นน้อมนำใจกลับมาหยุดนิ่งอยู่
ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นประจำสม่ำเสมอ เพราะศูนย์-
กลางกายคือต้นทางที่จะเข้าถึงพระธรรมกายภายใน และ
เป็นหนทางตรงไปสู่อายตนะนิพพาน

ป๋ญ จ สุก ทุ ธ าว าส

ภิกษุเมื่อจิตตั้งมั่น บริสุทธิ ผุดผ่อง ไม่มีกิเลส ปราศจาก
อุปกิเลส เป็นจิตอ่อน ควรแก่การงาน มั่นคง ถึงความไม่หวั่นไหว
ย่อมโน้มจิตไปเพื่อแสดงฤทธิ์ เธอย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง
ย่อมสามารถอุบลคำพระจันทร์พระอาทิตย์ซึ่งมีฤทธิ์มีอำนาจมาก
ใช้อำนาจทางกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้ เปรียบเหมือนช่างหม้อ
หรือลูกมือของช่างหม้อผู้ฉลาด เมื่อนวดดินดีแล้ว ต้องการภาชนะ
ชนิดใด ก็ทำภาชนะชนิดนั้นให้สำเร็จได้

ปัญญาสุทธาวาส

๔๒๕

ทุกวันนี้มนุษย์กำลังสับสน ไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม คือต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ ซึ่งเปรียบเสมือนคุกกี้ใหญ่ ที่ควบคุมเซลยเอาไว้ สรรพสัตว์ทั้งหลายต้องถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการ มีกับดักคือเบญจกามคุณต่างๆ ยากจะสลัดออกได้ ต่อเมื่อได้ฟังพระสัทธรรม และได้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงจะเข้าใจความเป็นไปและความเป็นจริงของชีวิต และสามารถสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับชีวิตได้ คุณค่าของชีวิตอยู่ที่การสร้างบารมีและทำใจหยุดใจนิ่ง เพราะใจหยุดคือสิ่งเดียวที่จะหลุดให้หลุดออกจากวังวนแห่งวัฏสงสารอันหาเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลายไม่ได้ เพื่อเข้าสู่กระแสพระนิพพานถึงที่สุดแห่งการเกิด นี่คือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สามัญญผลสูตร ว่า

“ภิกษุเมื่อจิตตั้งมั่น บริสุทธิ์ ผุดผ่อง ไม่มีกิเลส ปราศจากอุปกิเลส เป็นจิตอ่อน ควรแก่การทำงาน มันคง ถึงความไม่หวั่นไหว ย่อมโน้มจิตไปเพื่อแสดงฤทธิ์ เธอย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง ย่อมสามารถลูบคลำพระจันทร์ พระอาทิตย์ซึ่งมีฤทธิ์มีอำนาจมาก ใช้อำนาจทางกายไป

ปัญญาสุทธาวาส

๔๒๖

ตลอดพรหมโลกก็ได้ เปรียบเหมือนช่างหม้อหรือลูกมือของช่างหม้อผู้ฉลาด เมื่อนวดดินดีแล้ว ต้องการภาชนะชนิดใด ก็ทำภาชนะชนิดนั้นให้สำเร็จได้”

อานุภาพของผู้มีใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์แล้วเป็นอานุภาพที่ไม่มีขอบเขตจำกัด ดังพุทธพจน์ที่หลวงพ่อดำยกขึ้นมา ภพสามจะอยู่ในสายตาของบุคคลผู้มีจิตตั้งมั่นบริสุทธิ์ผ่องแผ้ว คืออยู่ในญาณทัสสนะของธรรมกายที่สามารถไปรู้ไปเห็นได้หมด ถ้าฝึกจิตให้ดีที่เรียกว่ากัมมัฏฐาน คือใจนุ่มนวลควรแก่การงานแล้วจะโน้มน้าวจิตไปทางไหนก็ได้ โน้มน้าวจิตไปตรวจดูนรกขุมต่างๆ ก็รู้เห็นได้ตามความเป็นจริง จะไปสวรรค์หรือพรหมโลกก็รู้เห็นได้หมด โดยเฉพาะผู้ที่ฝึกสมาธิขั้นสูงอยู่ในระดับใจบังคับกายได้ คือใจเป็นนายกายเป็นบ่าว เมื่อใจฟ่องเบาเต็มที ย่อมสามารถอาศัยรูปกาย ที่ประกอบด้วยมหาภูตรูป ๔ นี้ ไปสู่พรหมโลกได้เหมือนกัน

*ที่ผ่านมาหลวงพ่อดำอธิบายถึงพรหมโลกในชั้นต่างๆ ตั้งแต่ปฐมฌานภูมิ ทุตติยฌานภูมิ ตติยฌานภูมิ และจตุตถฌานภูมิ รวมเป็น ๑๑ ชั้นแล้ว คราวนี้หลวงพ่อดำจะเล่าถึงพรหมโลก

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

อีกชั้นหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกว่า สุธาวาส เป็นที่อยู่ของพรหมที่เป็น
อริยบุคคลในพระพุทธศาสนา ชั้นพระอนาคามี

สุธาวาสภุมินีมีอยู่ ๕ ชั้นด้วยกัน ตั้งอยู่เป็นชั้นๆ ขึ้นไป
 ตามลำดับภูมิธรรม ไม่ได้ตั้งอยู่ในระดับเดียวกันเหมือนปฐมา-
 ฐานภูมิดังที่หลวงพ่อดำนำมาเล่าแล้ว สุธาวาส ๕ ได้แก่ อวิหา
 อดปปา สุตัสสา สุตัสสี และอกนิฏฐภพ สำหรับอวิหา สุธาวาสภุมิ
 เป็นพรหมโลกชั้นที่ ๑๒ ตั้งอยู่สูงขึ้นไปจากอสังขณีสัตตภุมิ
 ประมาณ ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ เป็นที่สถิตของพรหมอนาคามีบุคคล
 ผู้ไม่เสื่อมคลายในสมบัติของตนเอง ที่ว่าไม่เสื่อมคลายในสมบัติ
 ที่ท่านมี หมายความว่า ท่านไม่ละทิ้งพรหมสถานที่อยู่ของท่าน
 แม้เวลาเพียงแค่อเลี่ยน้อยก็ตาม เพราะว่าพรหมที่สถิตอยู่ใน
 อวิหาพรหมโลกนี้ ท่านจะไม่จุติในระหว่างสถิตอยู่จนถึงกำหนด
 อายุขัย ซึ่งแตกต่างจากพรหมในสุทธาวาสภุมิที่เหลือ ๔ ภูมิ คือ
 อดปปาภูมิ สุตัสสาภูมิ สุตัสสีภูมิ และอกนิฏฐภูมิ เพราะพระพรหม
 เหล่านี้ อาจไม่ได้อยู่ครบกำหนดอายุ ก็มีการจุติหรือนิพพาน
 เสียก่อนบ้าง

สุธาวาสแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันตามกำลังบุญ
 เช่น อวิหาพรหมจะเสวยพรหมสมบัติอันประณีตและบริสุทธ์มาก
 เพราะได้เคยเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พบ
 พระพุทธศาสนา และมีปกติเห็นภัยในวัฏสงสาร อุตสาหะเจริญ

ปัญญาสุทธาวาส

๔๒๘

วิปัสสนากัมมัฏฐานจนกระทั่งทำอนาคามีผลให้บังเกิดขึ้นได้สำเร็จ เป็นพระอนาคามีบุคคล และในขณะที่เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน อยู่ นั้น ท่านเป็นผู้มีสังขาริทธิ คือ มีศรัทธาแก่กล้ากว่าอินทรีย์ อย่างอื่น ครั้นดับขันธสิ้นชีวิตแล้ว จึงตรงมาเกิดเป็นพรหมผู้ บริสุทธิในพรหมโลกแห่งนี้ เสวยพรหมสมบัติจนกว่าจะสิ้นอายุ หรือจนกว่าจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วดับขันธเข้าสู่อายตนะ นิพพาน

พรหมวิมานที่สูงขึ้นไปจากอวิหาสุทธาวาส ประมาณ ๕,๕๐๐,๐๐๐ โยชน์ จะเป็นพรหมโลกชั้นที่ ๑๓ ชื่อว่า อตปปา เป็นที่สถิตของพรหมอนาคามีผู้ไม่มีความเดือดร้อน ที่ว่าเป็น ผู้ไม่เดือดร้อน หมายถึงท่านไม่มีความเดือดร้อนทั้งทางกาย วาจา และใจ เพราะพรหมที่สถิตอยู่ในอตปปาสุทธาวาสภูมินี้ จะเข้า ฌานสมาบัติ หรือมิฉะนั้นก็เข้าผลสมาบัติอยู่เสมอ นิเวศธรรม ซึ่งเป็นกิเลสเครื่องข้องอันเป็นเหตุทำให้ร้อนใจไม่มีโอกาสที่จะ เกิดขึ้นได้เลย ฉะนั้นจิตใจของท่านจึงมีแต่ความสงบเยือกเย็น ไม่มีความเดือดร้อน ทำให้ท่านได้เสวยพรหมสมบัติอันประณีต และบริสุทธิ์มาก

แต่เดิมพรหมเหล่านี้เคยบวชหรือเป็นสาวกของพระสัมมา- สัมพุทธเจ้ามาก่อน มีปกติเห็นภัยในวัฏสงสาร อุตสาหะเจริญ วิปัสสนากัมมัฏฐาน จนกระทั่งได้สำเร็จเป็นพระอนาคามีบุคคล

ปัญญาสุทธาวาส

๔๒๕

และในขณะที่เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ท่านเหล่านี้เป็นผู้มี
วิริยินทรีย์ คือ มีวิริยะแก่กล้ากว่าอินทรีย์อย่างอื่น เป็นผู้ทรง
คุณวิเศษในพระพุทธศาสนา เมื่อดับขันธแล้ว จึงตรงมาอุบัติ
เป็นพระพรหมผู้บริสุทธิ์ในพรหมโลกชั้นนี้ และสูงจากอดตปภา-
สุทธาวาสพรหมโลกขึ้นไปอีก ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ ก็จะถึง
พรหมโลกชั้นที่ ๑๔ ชื่อว่า สุทัตสาสุทธาวาส เป็นที่สถิตของ
พรหมอนาคามีผู้ทรงไว้ซึ่งความเห็นอย่างแจ่มใส หมายความว่า
สามารถเห็นสภาวะธรรมโดยแจ่มแจ้ง ชัดเจน มีจิตใจที่ใสสว่าง
สงบเยือกเย็น เสวยพรหมสมบัติอันประณีตและบริสุทธิ์มากๆ

ที่ท่านได้พรหมสมบัติอันเลิศเช่นนี้ เพราะบรรดาพรหม
แต่ละองค์ผู้สถิตอยู่ที่พรหมวิมานของตนในสุทัตสาสุทธาวาสโลกนี้
ล้วนแต่เป็นผู้มีवासนาบารมี ในส่วนลึกของจิตใจก็มีฐลิกิเลส
เหลือติดอยู่น้อยมาก เพราะได้ทำความเพียรในการขจัดกิเลส
อาสวะมามากจนตลอดชีวิต และเป็นผู้เลิศในด้านสตินทรีย์
คือ มีสติแก่กล้ากว่าอินทรีย์อย่างอื่น ครั้นดับขันธลง จึงตรง
มาเกิดเป็นพรหมผู้บริสุทธิ์ในพรหมโลกแห่งนี้

สูงขึ้นจากสุทัตสาสุทธาวาสอีก ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์
จะถึงพรหมโลกชั้นที่ ๑๕ ชื่อว่าสุทัตสัสสุทธาวาส เป็นที่สถิตอยู่
ของพรหมอนาคามีผู้ทรงไว้ซึ่งความเห็นอย่างแจ่มใสมากกว่า
คือมากกว่าพรหมชั้นสุทัตสาสุทธาวาสที่กล่าวมา ท่านพรหม-

ปัญญาสุทธาวาส

๔๓๐

อนาคามีเหล่านี้ เป็นผู้มีสมาธิในทริย คือ มีสมาธิแก่กล้ามากกว่าอินทริยอย่างอื่น ทำให้มีจักขุ ๓ อย่าง คือ ทิพยจักขุ ปัญญาจักขุ และธรรมจักขุ ซึ่งมีกำลังมากกว่าพรหมอนาคามีที่สถิตอยู่ในสุทัตสพรหมโลก เพราะฉะนั้นจึงทำให้ท่านมีความเห็นในสภาวะธรรมได้อย่างชัดเจนแจ่มใสเป็นอย่างยิ่ง มีจิตใจสงบเยือกเย็นเสวยพรหมสมบัติอันประณีตตลอดเวลา

สูงขึ้นไปอีก ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ จะถึงพรหมโลกชั้นที่ ๑๖ ซึ่งเป็นชั้นสุดท้ายชื่อว่า อภิญญสุทธาวาส บางทีเรียกว่า อภิญญภูมิ เป็นที่สถิตของพรหมอนาคามี ผู้ทรงคุณวิเศษที่สุด โดยไม่เป็นสองรองใคร หมายความว่า ไม่ได้เป็นรองทั้งในเรื่องของความสุขและความรู้ เพราะเป็นผู้เลิศในด้านปัญญินทริย คือ ปัญญาแก่กล้ากว่าอินทริยอย่างอื่น

มีข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า หากพรหมอนาคามีในชั้นอวิหาตตปปา สุทัตสา และสุทัตลี ยังมิได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ครั้นสิ้นพรหมอายุขัย ก็จะต้องจุติจากพรหมโลกที่ตนสถิตอยู่ มาอุปบัติในอกนิฏฐพรหมโลกนี้ เมื่อมาอุปบัติในชั้นอกนิฏฐะนี้แล้ว จะไม่ไปอุปบัติในที่ใดภูมิใดอีก เพราะจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ และนิพพานอยู่ในพรหมโลกชั้นนี้ อภิญญสุทธาวาสนี้ จึงเป็นพรหมโลกที่มีศีลคุณ สมาธิคุณ ปัญญาคุณ อย่างประเสริฐล้ำเลิศยิ่งกว่าพรหมโลกชั้นอื่นๆ ทั้งหมด

ปัญญาสุทธาวาส

๔๓๑

ทั้งหมดนี้เป็นพรหมโลกชั้นปัญญาสุทธาวาสอย่างย่อๆ ซึ่งถือว่าเป็นพรหมโลกที่จัดอยู่ในรูปภพ รวมเป็น ๑๖ ชั้น ยังไม่พุดถึงอรูปภพอีก ๔ ชั้น ที่เราจะมาเรียนรู้กันต่อไป ขอให้ทุกคนหมั่นนั่งธรรมะ และรักษาใจให้ผ่องใส ให้ใจอยู่ในธรรม มีอารมณ์สบายกันทั้งวัน ความสบายจะทำให้เราได้เข้าถึงพระธรรมกายอย่างง่ายดาย แล้วเราจะเข้าใจเรื่องพรหมโลกได้กระจ่างแจ้งกันทุกคน

อ รุ ป ภา พ

พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย ถ้าผู้มีปกติประพฤดิธรรม มีปกติประพฤดิเรียบร้อย พึงหวังว่า โอหนอ หลังจากตาย เพราะกายแตก ขอให้เราเข้าถึงความเป็นเพื่อนกับพวกเหล่า พรหมชั้นปริตตสุภา ชั้นอัปมาณสุภา ชั้นสุกกินหา ชั้นเวหฬผลา ชั้นอวิหา ชั้นอดัปปา ชั้นสุทัสสา ชั้นสุทัสสี ชั้นอกนิฏฐะ พึงเป็นผู้เข้าถึงอากาसानัญจายตนะ เข้าถึงวิญญูณัญจายตนะ เข้าถึงอาภิกขัญญายตนะ เข้าถึงเนวสัญญานาสัญญายตนะ ข้อที่หลังจากตายเพราะกายแตกไป เขาพึงเข้าถึงความเป็นเพื่อนกับพวกพรหมทั้งหลาย ย่อมเป็นไปได้โดยแท้ เพราะเขา เป็นผู้มีปกติประพฤดิธรรม มีปกติประพฤดิเรียบร้อยอย่างนั้น

อ ร ุ ป ภ พ

๔๓๔

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ทำให้ใจเราบริสุทธิ์ที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริง ที่มั่นคง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความสุขอย่างแท้จริง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพบว่า พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด และมีอยู่ภายในตัวของพวกเราทุกๆ คน เป็นธรรมชาติสงบ ละเอียด ประณีต ลึกซึ้ง เราจะนึกคิดหรือคาดคะเนเอาไม่ได้เลย เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึง หากเราสามารถปรับใจที่หยาบให้ละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าไปถึงแหล่งของสติ แหล่งของปัญญา ซึ่งอยู่ในกลางกายฐานที่ ๗ เราก็จะรู้เห็นไปตามความเป็นจริงของธรรมทั้งหลายได้

พระลัมมาลัมพทุฐเจ้าตรัสไว้ใน สาละยยกสูตร ว่า

“พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย ถ้าผู้มีปกติประพฤติธรรม มีปกติประพฤติเรียบร้อย พึงหวังว่า โอหนอ หลังจากตายเพราะกายแตก ขอให้เราเข้าถึงความเป็นเพื่อนกับพวกเหล่าพรหมชั้นปริตตสุภา ชั้นอัปปมาณสุภา ชั้นสุภกิณหา ชั้นเวทฬผลา ชั้นอวิหา ชั้นอดตปปา ชั้นสุทสสา ชั้นสุทสสี ชั้นอกนิฏฐะ พึงเป็นผู้เข้าถึงอากาสาณัญจายตนะ เข้าถึงวิญญาณัญจายตนะ เข้าถึงอาภิกขัญญายตนะ เข้าถึงเนวลัญญานาสนัญญายตนะ ข้อที่หลังจากตายเพราะกายแตกไป เขาพึงเข้าถึงความเป็นเพื่อนกับพวกพรหมทั้งหลาย

อ รุ ป ภ พ

๔๓๕

**ยอมเป็นไปได้โดยแท้ เพราะเขาเป็นผู้มีปกติประพฤติธรรม
มีปกติประพฤติเรียบร้อยอย่างนั้น”**

การที่ไปเกิดในพรหมโลกนั้น เกิดจากการที่ได้บำเพ็ญ
ตบะธรรมอย่างกลั่นกล้ำ เจริญสมาธิภาวนาอย่างยิ่งยวดจน
ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการฝึกสมาธินอกตัวของพวกดาบส
ฤๅษี โยคีทั้งหลายก็ตาม หรือพรหมโลกที่นักบวชในพระพุทธ-
ศาสนา ได้บรรลุเป็นพระอนาคามี แต่ยังไม่หมดกิเลสเป็น
พระอรหันต์ ก็จะได้ไปอุบัติในสุทธาวาสพรหมโลก ๕ ชั้น ชั้นใด
ชั้นหนึ่ง ดังที่หลวงพ่อดำได้อธิบายไปแล้ว

ส่วนใหญ่แล้ว พรหมโลกมักจะเป็นสุดขีดขั้นสูงสุดของ
นักบวชนอกศาสนา แม้ว่าท่านเหล่านั้นปรารถนาจะหลุดพ้น
จากกิเลสอาสวะ แต่เพราะไม่รู้จักมัชฌิมาปฏิปทา คือเส้นทาง
สายกลางที่จะไปสู่สายตนนิพพานว่าเป็นอย่างไร ไม่รู้จักอริยสัจ ๔
และอริยมรรคมีองค์ ๘ จึงไม่มีนักบวชนอกพระพุทธศาสนา
คนใดที่มีความเพียรพยายาม แล้วสามารถไปสู่สายตนนิพพานได้
ไปได้สูงสุดก็แค่อรุภภพ หรือเป็นอรุภพพรหม โดยเฉพาะอรุภภพ
๔ ชั้น ที่หลวงพ่อดำจะได้นำมาเล่าให้พวกเราได้เรียนรู้กัน

***คำว่าอรุภพพรหม ไม่ได้หมายความว่า พรหมผู้ไม่มีรูปร่าง**

อ ร ุ ป ภ พ

๔๓๖

ท่านมีรูปร่าง มีความสวยงามยิ่งกว่าพรหมในรูปร่างเสียอีก ท่านสง่างามกว่า และประณีตกว่า เพราะท่านได้กายที่ใกล้เคียง ลักษณะมหาบุรุษเข้าไปเรื่อยๆ ซึ่งเป็นกายที่สมบูรณ์แบบที่สุด ถ้าสูงขึ้นไปจากอรุณภาพก็จะเป็นอายตณนิพพาน เหมือนคำว่า อมนุษย์ ไม่ได้หมายความว่าไม่มีมนุษย์ เพียงแต่ว่าไม่ใช่มนุษย์ เท่านั้นเอง อรูปพรหมก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีรูปพรหม แต่ แปลว่า ไม่ใช่รูปพรหม

ผู้ที่จะได้มาบังเกิดในอรุณภาพนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักบวช นอกพุทธศาสนา ในสมัยที่โลกยังว่างจากพระพุทธศาสนา ยุคสมัยนั้น บรรดาโยคี ฤาษี ลีลาทั้งหลาย ตลอดจนชีไพร ดาบสที่ประพฤติพรตพรหมจรรย์บำเพ็ญตบะภาวนา ตามตำรับ ตำราที่สืบทอดกันมา ฝ่าอุทส่าห์บำเพ็ญเพียรไปจนกระทั่งได้ สำเร็จจุดถุณซึ่งเป็นรูปมานชั้นสูงสุดแล้ว ก็ยังไม่พอใจ ปรารถนาจะได้บรรลุมานชั้นสูงขึ้นไปอีก โดยคิดในใจว่า ตัวตน คืออรรถภาพร่างกายนี้ มีทั้งทุกข์โทษหาประมาณมิได้ เช่น มนุษย์ทั้งหลายจะให้โทษทำร้ายกัน ทำการฆ่าประหัตประหารซึ่งกัน และกัน ก็เพราะว่ายังมีตัวตนเป็นสำคัญ หากตัวตนนี้ไม่มีแล้วไซ้ รมนุษย์ก็จะไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน อย่างกระนั้นเลย ควรที่เราจะ ปรารถนาทำตัวตนนี้ให้หายไปเสียเถิด

อ ร ุ ป ภ พ

๔๓๓

เมื่อผู้มีอำนาจमानสูงรำพึงอยู่อย่างนั้น ก็บังเกิดความ
พอใจในภาวะที่ไม่มีตัวตน ไม่มีรูปกาย มิได้มีอาลัยในสรีระร่าง
ครั้นออกจากจุดตถุณแล้ว ก็ปรารถนาอยู่แต่ในความไม่มีรูป
อุตสาห์เจริญภาวนาบำเพ็ญสมถกัมมัฏฐานต่อไป จนกระทั่งได้
สำเร็จอรุพมาน เมื่อละโลก ก็ตรงไปอุบัติเป็นพรหมตามอำนาจ
อรุพมานที่ตนได้บรรลุ ได้นามว่า อรุพพรหม

เริ่มตั้งแต่สูงขึ้นจากอกนิฏฐสุทธาวาสภูมิขึ้นไป
๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ ก็จะถึงเขตของอรุพภพชั้นแรก หรือเรียกอีก
อย่างว่า อากาसानัญจายตนภูมิ เป็นที่สถิตอยู่แห่งอรุพพรหม
ผู้วิเศษ ที่เกิดจากอรุพมานสมาบัติที่อาศัยอากาสบัญญัติซึ่งไม่มี
ที่สุดเป็นอารมณ์ อรุพพรหมผู้วิเศษเหล่านี้ เป็นผู้ถือปฏิสนธิ
ด้วยอากาसानัญจายตนวิบากจิต

ผู้ที่สถิตอยู่ในอรุพพรหมโลกชั้นนี้ ล้วนแต่ได้สำเร็จ
อรุพมานที่ ๑ มาแล้ว คือเมื่อคราวที่ท่านได้สำเร็จจุดตถุณแล้ว
ก็มีความปรารถนาในภาวะที่ไม่มีรูปกายเพราะตระหนักว่าร่างกาย
นี้มีทุกข์โทษนัก จึงอธิษฐานเอาอากาสบัญญัติซึ่งไม่มีที่สิ้นสุด
เป็นอารมณ์

นักปฏิบัติผู้ได้จุดตถุณ ท่านจะภาวนาว่า “อากาโส
อนนโต” เพื่ภาวนาอยู่อย่างนี้เรื่อยไป ด้วยใจที่ประกอบไปด้วย

อ ร ุ ป ภ พ

๔๓๘

พลังของสมาธิที่แน่น ในที่สุดก็ได้สำเร็จอากาสนัญจายตน-
ฌาน เมื่อได้สำเร็จอากาสนัญจายตนฌานแล้ว ก็มีใจผ่องใส
ครันดับขันธลง ก็ตรงมาอุปบัติเป็นอรุปพรหมในอากาสนัญจาย-
ตนภูมิแห่งนี้ เสวยความสุขอันประณีตไปจนกว่าจะสิ้นอายุขัย
คือมีอายุยืนนานถึง ๒๐,๐๐๐ มหากัป

พ้นจากอากาสนัญจายตนภูมิขึ้นไป ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์
ก็เป็นอรุปพรหมชั้นที่ ๒ ชื่อว่า วิญญูณัญจายตนภูมิ เป็นที่
สถิตของอรุปพรหมผู้วิเศษ ซึ่งเกิดจากอรุปฌานสมาบัติที่อาศัย
วิญญูณอันไม่มีที่สิ้นสุดเป็นอารมณ์ อรูปพรหมเหล่านี้ท่านถือ
ปฏิสนธิด้วยวิญญูณัญจายตนวิบากจิต จึงเสวยสุขอันประณีต
ละเอียดอ่อนมาก มีอายุยืนนานด้วยอำนาจแห่งอรุปฌานกุศล
อันแรงกล้าที่ได้เคยบำเพ็ญมา อรูปพรหมเหล่านี้ล้วนแต่ได้
สำเร็จอรุปฌานที่ ๒ มาแล้วทั้งนั้น

วิธีการที่จะให้ได้มาบังเกิดในอรุปพรหมชั้นนี้ คือ
นักปฏิบัติธรรมทั้งหลาย เมื่อได้สำเร็จอากาสนัญจายตนฌาน
ซึ่งเป็นอรุปฌานที่ ๑ แล้ว ต่อมาก็พิจารณาต่อไปว่า อากาสา-
นัญจายตนฌานนี้ ยังเป็นอรุปฌานขั้นต่ำ ยังใกล้เคียงกับรูปฌาน
อยู่ จึงคลายความพอใจในอากาสนัญจายตนฌาน ตั้งอกตั้งใจ
พยายามทำความเพียรให้ยิ่งขึ้นไป ถือเอาวิญญูณอันแผ่ไปทั่ว
อากาศไม่มีที่สิ้นสุดเป็นอารมณ์ และตั้งหน้าอุตสาหะภาวนาตาม

อ รุ ป ภ พ

๔๓๕

ที่สั่งสอนสืบต่อกันมาช้านานว่า “วิญญาน์ อนนฺต”

เมื่อภาวนาอยู่อย่างนี้เรื่อยไป พลังแห่งสมาธิจิตก็แก่มากยิ่งขึ้น สติก็ตั้งมั่นหนักยิ่งขึ้น จิตมีความมั่นคงแนบแน่นในวิญญานบัญญัติ และพ้นจากอากาสนัญจายตนฌาน ก้าวเข้าสู่วิญญานัญจายตนฌาน เมื่อสำเร็จรูปฌานที่ ๒ นี้แล้ว จิตใจก็ผ่องใสเพราะสำเร็จสมประสงค์ ครั้นละสังขาร ก็มาอุปบัติเป็นอรุปพรหมในวิญญานัญจายตนภูมิ เสวยประณตสุขไปจนกว่าจะถึงอรุปพรหมายุชัย คือ ๔๐,๐๐๐ มหากัป

สูงขึ้นไปอีก ๕,๕๐๔,๐๐๐ โยชน์ จะถึงอรุปพรหมชั้นที่ ๓ ชื่อ อากิญจัญญายตนภูมิ เป็นภูมิที่อยู่ของอรุปพรหมผู้เกิดจากฌานที่อาศัยอารมณ์ “นตฺถิ กิณฺจ” ซึ่งเป็นนตฺถิภาวะบัญญัติ ไม่มีวิญญานเหลืออยู่แม้แต่น้อย หมายความว่า อรูปพรหมชั้นนี้เป็นที่อยู่ของอรุปพรหมที่ปฏิสนธิด้วยอากิญจัญญายตนวิบากจิต

ผู้ที่มาบังเกิดเป็นพรหมอยู่ในอากิญจัญญายตนภูมิได้นั้น ต้องเป็นผู้สำเร็จอากิญจัญญายตนฌาน คือ พวกโยคี ฤาษี บางท่านบำเพ็ญพรตภาวนาจนได้วิญญานัญจายตนฌานแล้ว ก็เพียรพยายามบำเพ็ญต่อไปยิ่งขึ้น ถือเอาความว่างเปล่าเป็นอารมณ์ ซึ่งเรียกว่า นตฺถิภาวะบัญญัติ เมื่อภาวนาว่า “นตฺถิ กิณฺจ” จิตก็มีความมั่นคงแนบแน่นในนตฺถิภาวะบัญญัติ ทำให้พ้นจาก

อ ร ุ ป ภ พ

๔๔๐

วิญญาณัญญาตนณาน ก้าวขึ้นสู่อาภิญาญญาตนณาน
สำเร็จสมปรารถนา ครั้นละโลก จึงมาอุบัติในอรุปรพหมชั้น
อาภิญาญญาตนณามิ เสวยสุขในอรุปรมาณที่ ๓ ยาวนานถึง
๖๐,๐๐๐ มหากัป

นี่เป็นภาพรวมของผู้ที่ได้ไปอุบัติในอรุปรพคร่าวๆ ถ้า
หากจะอธิบายถึงรายละเอียดปลีกย่อยของอรุปรพหมแต่ละชั้น
ก็ต้องใช้เวลาานมาก เอาเป็นว่ารับฟังไว้เท่าที่ควรรู้ ยัง
เหลืออรุปรพอีกชั้นหนึ่งคือเนวลัญญานาญญาตนนะ ซึ่งเป็น
ชั้นที่สูงที่สุดในภพสาม ที่ยังไม่ได้พูดถึง ต่อไปนี้ให้ตั้งใจทำ
ภาวนาให้ดี ให้มีดวงตาเห็นธรรมกันทุกคน

๔๔

สัณฺญา เวท ยิตฺติโรธ

อนุปฺพวิหาร คือธรรมเป็นเครื่องอยู่ตามลำดับ ๙
ประการ ปฐมฌาน ทุตฺติยฌาน ตตฺติยฌาน จตุตถฌาน อากาสา-
นัญฌายตณฺณาน วิญญูถนัญฌายตณฺณาน อาภิญจัญญายตณฺณาน
เนวสัณฺญานาสนัญญายตณฺณาน และสัณฺญาเวทยิตฺติโรธ นี่คือ
อนุปฺพวิหาร ๙ ประการนี้

สสว. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร

๔๔๓

จุดหมายปลายทางของทุกชีวิต คือการไปสู่อายตน-
นิพพาน พระบรมศาสดาทรงเป็นต้นแบบของบุคคลที่สมบูรณ์แล้ว
ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิตแล้ว ในระหว่างที่ทรงสร้างบารมี
พระองค์ต้องเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏยาวนาน ทรงเห็นว่าชีวิต
เป็นทุกข์ ไม่ว่าจะเกิดเป็นพระราชามหากษัตริย์ เป็นพระเจ้า-
จักรพรรดิ ก็ยังไม่พ้นจากทุกข์ ดังนั้นท่านจึงสละราชสมบัติ
แล้วมุ่งแสวงหาหนทางพระนิพพานอันเป็นบรมสุข ด้วยการ
ทำใจให้หยุดนิ่ง จนได้เข้าถึงกายธรรมอรหัต ตรัสรู้เป็น
พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมวิหารสูตร ว่า

**“อนุปพพิหาร คือธรรมเป็นเครื่องอยู่ตามลำดับ ๙
ประการ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสา-
นัญจายตนฌาน วิญญานัญจายตนฌาน อากิญจัญญายตน-
ฌาน เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน และสัญญาเวทยิตนิโรธ
นี่คืออนุปพพิหาร ๙ ประการนี้”**

คำว่า ฌาน หมายถึง การทำจิตให้เป็นสมาธิจนนิ่งแน่น
มีพลัง ใจที่มีพลังขึ้นมาได้เพราะเกิดจากภาวะที่ใจสงบนิ่ง ซึ่ง
ถือได้ว่าเป็นการทำสมาธิ ที่อยู่ในขั้นของจิตที่เป็นอัปปนาสมาธิ
ใจที่รวมเป็นหนึ่งเดียวเป็นสภาวะที่มีพลัง และทรงอำนาจมาก

สัญญาเวทยิตนิโรธ

๔๔๔

เหมือนแสงอาทิตย์ที่สาดส่องมายังโลก เนื่องจากไม่รวมเป็นจุดเดียวกัน ความร้อนของแสงอาทิตย์จึงมีไม่มาก ต่อเมื่อใดที่เรานำเอาแสงอาทิตย์ให้มารวมเป็นจุดเดียวกัน ก็จะกลายเป็นพลังงานที่ร้อนแรง

เพราะฉะนั้น ผู้ที่เจริญสมาธิภาวนาอยู่ในระดับที่เป็นอัปปนาสมาธิ ก็สามารถทำฌานสมาบัติให้เกิดขึ้นได้ การทำให้ให้หยุดนิ่งตั้งเข้ากลางของกลางไปเรื่อยๆ เรียกว่าเป็นการเข้าฌานในหลายๆ ระดับ เมื่อกล่าวถึงฌานสมาบัติซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการฝึกสมาธินั้น ฌานสมาบัติเกิดขึ้นได้ทั้ง กับนักปฏิบัติในพุทธศาสนา และนักบวชนอกพุทธศาสนา ตั้งแต่ปฐมฌาน ทุตยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ไหลเรื่อยไปในระดับที่เป็นอรุณฌาน หากผู้ปฏิบัติแม้สามารถทำให้หยุดนิ่งถึงขั้น ได้ฌานชั้นต่างๆ แต่ไม่ได้น้อมนำฌานเหล่านั้นมาไว้ในกลางตัว ก็ยังไม่ถือว่าเป็นสัมมาสมาธิที่สมบูรณ์ เพราะถ้าไม่ถูกกลาง ก็ไม่สามารถดำเนินจิตให้สูงขึ้นไปถึงขั้นสูงสุดที่เรียกว่า สัญญาเวทยิตนิโรธได้ เพราะสัญญาเวทยิตนิโรธนี้มีเฉพาะทางสายกลาง ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น

เพราะฉะนั้น การเข้าฌานสมาบัติทั่วไป หรืออรุณฌานสมาบัติของนักบวชนอกศาสนาที่ทำได้สูงสุดถึงขั้นสมาบัติ ๔

สัญญาเวทยิตนิโรธ

๔๔๕

ไม่ได้หมายถึงการเจริญอนุปัปพวิหารธรรม เพราะจะเข้าอนุปัปพวิหารธรรมต้องรวมเอาการเข้านิโรธสมบัติด้วย ที่มีสัญญาเวทยิตนิโรธเป็นขั้นสูงสุด การเข้านิโรธสมบัติเป็นการทำจิตให้สงบ และปลอดจากนิวรณ์ธรรมทั้งหลาย ตั้งแต่ดับจาก กามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตก สงัดจากวิจาร์ ปิติ สุข ละทุกข์ ละโสมนัสโทมนัสทุกอย่าง จิตเป็นเอกัคคตารมณ์ และเข้ารูปสัญญา ดับรูปสัญญา เข้าไปเรื่อยๆ จนถึงดับสัญญา และเวทนา ที่เรียกว่าสัญญาเวทยิตนิโรธ

นี่เป็นภาคปริยัติอย่างย่อๆ เอาไว้เมื่อไรที่พวกเรานั่งธรรมะได้ดี มีดวงตาเห็นธรรม หรือเข้าถึงองค์พระธรรมกาย ภายในที่ชัดใสสว่าง เมื่อถึงเวลานั้น หลวงพ่อพูดถึงสัญญาเวทยิตนิโรธ แล้วเราจะเข้าใจถึงลักษณะของฌานในระดับต่างๆ ที่กล่าวมาได้ง่ายขึ้น เราจะแจ่มแจ้งทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติ เพราะเรื่องของการทำสมาธิมีหลายระดับ การเข้าฌานก็มีเป็นขั้นเป็นตอน เราจะสังเกตได้ว่า ทำไมนักบวชนอกศาสนา ไม่สามารถเข้าถึงพระนิพพานได้ นั่นก็เพราะท่านเหล่านั้นยังไม่ได้น้อมนำใจกลับเข้ามาไว้ที่กลางกาย คือยังไม่รู้จัก และยังไม่พบศูนย์กลางกายซึ่งเป็นทางไปสู่อายตณนิพพาน เมื่อหาไม่พบก็ไม่สามารถบรรลุสมบัติขั้นสูงสุดที่เรียกว่าสัญญาเวทยิตนิโรธได้

สัญญาเวทยิตนิโรธ

๔๔๖

ในมหาปริณิพพานสูตร มีข้อความอยู่ตอนหนึ่งที่กล่าวถึง การเข้าฌานในระดับต่างๆ ของพระผู้มีพระภาคเจ้า รวมไปถึง การเข้าสัญญาเวทยิตนิโรธไว้ว่า เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง ประทานปัจฉิมโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ และพุทธบริษัทที่มาประชุม กันเรียบร้อยแล้ว พระองค์ทรงอยู่ในท่าสี่ทไสยาสน์ ทรงหลับตา เข้าออกฌานต่างๆ คือปฐมฌาน เมื่อพอกจิตอยู่ในปฐมฌาน จนละเอียดแล้ว ก็ออกจากปฐมฌาน ทรงเข้าออกทุติยฌาน พอกจิตให้ละเอียดยิ่งขึ้น และเข้าออกตติยฌาน จตุตถฌานไป ตามลำดับ ทรงเข้าอากาสานัญจายตนฌาน พอกจิตในอรูปฌาน สมบัติให้ละเอียดหนักยิ่งขึ้นไปอีก ครั้นออกจากอากาสานัญ- จายตนฌานแล้ว ทรงเข้าออกวิญญู ฌานัญจายตนฌาน อากิญจัญ- ญายตนฌาน และเนวสัญญานาสัญญายตนฌาน จากนั้นก็ทรง เข้าสัญญาเวทยิตนิโรธสมบัติ

ในสมัยนั้น พระอานนทได้ถามพระอนรุทธะว่า “พระผู้มี- พระภาคเจ้า ทรงปริณิพพานแล้วหรือยัง” ก็ได้รับคำตอบว่า “พระพุทธองค์ยังไม่ปริณิพพานแต่กำลังเข้าสัญญาเวทยิตนิโรธอยู่ ต่อมาเมื่อพระองค์พอกจิตในสุดละเอียด ในสัญญาเวทยิตนิโรธ สมบัติแล้ว ก็ออกจากสัญญาเวทยิตนิโรธสมบัติ แล้วถอย กลับมาที่เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน อากิญจัญญายตนฌาน วิญญู ฌานัญจายตนฌาน อากาสานัญจายตนฌาน ทรงเข้าออก

สวญวทยิตนโรธ

๔๔๓

จตุตถฌาน ตติยฌาน ทุตติยฌาน ปฐมฌาน เป็นปฏิโลม และอนุโลมย้อนกลับขึ้นไปใหม่อีกครั้งหนึ่ง คือทรงเข้าออกฌานต่างๆไปตามลำดับ ถึงสวญวทยิตนโรธแล้ว จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน” เมื่อพระพุทธองค์ดับขันธปรินิพพานแล้ว เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ เป็นที่ชนพองสยองเกล้าน่าสะพรึงกลัวแก่ผู้ที่ยังมีจิตไม่มั่นคง และกลองทิพย์ ดนตรีทิพย์ได้บรรเลงขึ้นเพื่อสดุดีนอบน้อมพระพุทธองค์

*หลวงพ่อย้อนกลับมาพูดถึงอรุปรพรมชั้นสูงสุดและเป็นชั้นสุดท้ายคือ เนวสญญานาสญญายตนภุมิ ที่ได้ค้างไว้ในคราวก่อน คือสูงจากอาภิกญจญญายตนภุมิ ขึ้นไปอีก ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ ก็จะถึงอรุปรพรมชั้นที่ ๔ ซึ่งเป็นอรุปรพรมชั้นสูงสุด ชื่อว่า เนวสญญานาสญญายตนภุมิ เป็นที่สถิตของอรุปรพรม ซึ่งเกิดจากอรุปรมาณที่อาศัยความละเอียดประณีตยิ่งขึ้นไป ไม่มีสญญาอย่างหยาบ มีแต่สญญาอย่างละเอียดประณีตเท่านั้น

อรุปรพรมผู้ปฏิบัติที่อรุปรพษัณสูงสุดแห่งนี้ได้ เพราะปฏิสนธิด้วยเนวสญญานาสญญายตนวิปากจิต ฉะนั้นจึงสถิตเสวยสุขอันประณีตและละเอียดอ่อนเป็นที่สุด มีอายุยืนนาน

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

สัญญาเวทิตนโรธ

๔๔๘

มากกว่าอรุณพรหมชั้นอื่นๆ ด้วยอำนาจแห่งอรุณมานกุศลอัน
สูงสุดที่ได้บำเพ็ญมา ทุกท่านล้วนแต่เป็นผู้ที่ได้สำเร็จอรุณ
ที่ ๔ มาแล้วทั้งสิ้น ก่อนจะได้อมาอุบัติในอรุณพรหมโลกชั้นนี้
พวกนักปฏิบัติธรรมทั้งหลาย ครั้นได้สำเร็จอากิญจัญญายตนฌาน
ซึ่งเป็นอรุณมานที่ ๓ แล้วนั้น ก็ยึดมั่นฝึกฝนในฌานนั้นจนชำนาญ
คล่องแคล่วดีแล้ว ต่อมาก็พิจารณาว่า อากิญจัญญายตนฌาน
นี้ยังไม่เป็นการดีพอ ยังมีได้เย็นใจที่สุด จึงตั้งใจที่จะบำเพ็ญ
อรุณมานให้สูงยิ่งขึ้นไป

ท่านได้คลายความนิยมในอากิญจัญญายตนฌาน มี
ความปรารถนาที่จะให้ถึงอรุณมานขั้นสุดยอดต่อไป ท่านได้สอน
ตัวเองว่า ขอให้ข้าพเจ้าจงมีจิตใจเป็นดุจดั่งว่า หายไปเสียเถิด
จะเป็นการประเสริฐแก่ตัวข้าพเจ้า ตั้งแต่นั้นมาก็เริ่มบริกรรม
ภาวนาคาถาว่า “เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณฺธิตํ” ภาวนาอยู่อย่างนี้เรื่อย
ไปไม่หยุดยั้ง เป็นเวลายาวนานตามอำนาจพลังของสมาธิจิต
ส่งผลให้นิวัตรธรรมทั้งหลายสงบระงับ จิตก็แนบแน่นมั่นคงใน
ความสงบประณีตเป็นที่สุดและหลุดพ้นจากอากิญจัญญายตนฌาน
ก้าวขึ้นสู่เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน

ครั้นได้สำเร็จเนวสัญญานาสัญญายตนฌานแล้ว ก็มี
จิตใจผ่องใสเป็นพิเศษ เมื่อดับขันธลง ก็ตรงมาอุบัติเป็นอรุณพรหม
ผู้วิเศษสถิตเสวยสุขอันประณีต อยู่ในเนวสัญญานาสัญญายตน

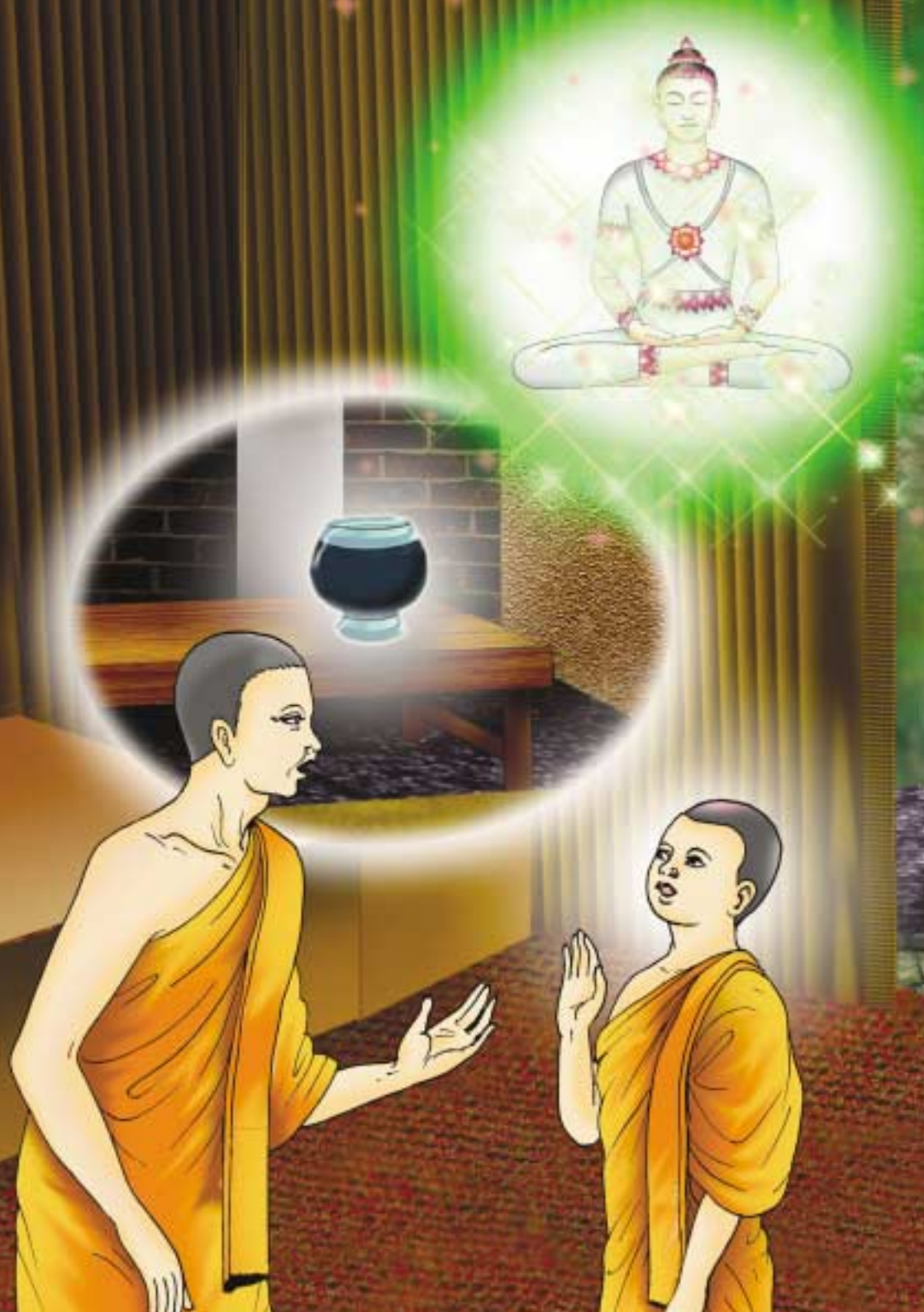
สวญวทยตถนโรธ

๔๔๕

อรุปรพรมนี้ เป็นอรุปรพรมผู้มีสัจญญาก็ไมใช่ ไมมีสัจญญาก็ไมใช่
สวยสขเป็นเวลยาวนจนถึง ๘๔,๐๐๐ มหกกัป

บางท่นอจจะรู้สึกเข้าใจยากกับค่นว่ มีสัจญญาก็ไมใช่
ไมมีสัจญญาก็ไมใช่ ค่นว่ เนวสัจญญ หมยค่นว่ ไมมีสัจญญ
อย่งหยบ นาสัจญญ หมยค่นว่ มีสัจญญละเอียดประณิต
รวมกันเป็นเนวสัจญญนาสัจญญตนะ จึงหมายถึงถูกตึงคุดไป
ภพภูมิที่ไมมีสัจญญอย่งหยบ มีแต่สัจญญอย่งละเอียดประณิต
แต่ความรู้สึกนึกคิตอย่งนี้ก็เหลือน้อยมก ส่วนว่จะละเอียด
ประณิตเพียงไร หลวงพ่มีตัวอย่างที่น่นสนใจจะน่นมเล่นใน
ภยหลัง เรวจะได้เข้าใจเร่องของอรุปรพรมได้ตีย่งขึ้น แต่ถ่น
อยกจะให้เข้าใจได้แจ่มแจ้งจริง ๆ ต่องเข้าถึงพระธรรมกยกัน
ให้ได้

ภ วั ค ค พ ร ห ม

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงครอบงำสรรพสัตว์เบื้องบนถึง
ภวัคคพรหม เบื้องล่างถึงอเวจีเป็นที่สุด เบื้องขวางในโลกธาตุ
อันหาประมาณมิได้ ด้วยศีลบ้าง ด้วยสมาธิบ้าง ด้วยปัญญาบ้าง
ด้วยวิมุตติบ้าง ด้วยวิมุตติญาณทัสสนะบ้าง การจะชั่งหรือ
ประมาณพระองค์ หามิได้ พระองค์เป็นผู้ไม่มีใครเทียบเคียงได้
อันใครๆ ประมาณไม่ได้ เป็นผู้ยอดเยี่ยม เป็นพระราชาที่
พระราชาทรงบูชา คือ เป็นเทพที่ยิ่งด้วยเทพ เป็นพรหมที่ยิ่ง
กว่าพรหมทั้งหลาย

ภ วั ค ค พ ร ห ม

๔๕๒

การประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับตัวเราเองและมวลมนุษยชาติ ใครก็ตามที่รู้วิธีการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องสมบูรณ์ และมีความเพียรทำอย่างสม่ำเสมอ คุณธรรมที่ต้งามต่างๆ จะเพิ่มพูนขึ้นมาในใจของบุคคลนั้น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถครองตนด้วยธรรมะ และจะเป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย หากมีธรรมะเป็นอาภรณ์แล้ว ก็จะเป็นบุคคลผู้ทรงคุณค่า ธรรมะนี้แหละจะเป็นที่พึ่งให้กับตัวของเราได้ตลอดเวลา เป็นอริยทรัพย์คู่กายที่อมตะมั่นคงที่สุด ที่จะติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้ดี เราจะได้เป็นเจ้าของสมบัติอันล้ำค่านี้กันทุกคน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน พรหมชาลสูตร ว่า

“พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงครอบงำสรรพสัตว์เบื้องบนถึงภวคคพรหม เบื้องล่างถึงอเวจีเป็นที่สุด เบื้องขวางในโลกธาตุอันหาประมาณมิได้ ด้วยศีลบ้าง ด้วยสมาธิบ้าง ด้วยปัญญาบ้าง ด้วยวิมุตติบ้าง ด้วยวิมุตติญาณทัสสนะบ้าง การจะชั่งหรือประมาณพระองค์ หามิได้ พระองค์เป็นผู้ไม่มีใครเทียบเคียงได้ อันใครๆ ประมาณไม่ได้ เป็นผู้ยอดเยี่ยมเป็นพระราชาที่พระราชาทรงบูชา คือ เป็นเทพที่ยิ่งด้วยเทพเป็นพรหมที่ยิ่งกว่าพรหมทั้งหลาย”

ภ วั ค ค พ ร ห ม

๔๕๓

อานุภาพของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ และไม่มีขอบเขตจำกัด หลวงพ่อยกพระบาสิข้างต้นขึ้นมาเพื่อจะอธิบายคำว่า ภวัคคพรหม ว่าอยู่ที่ไหน เพราะเท่าที่ได้อธิบายเรื่องของพรหมโลก ก็ยังไม่พบชื่อพรหมโลกชั้นนี้ว่าอยู่ในรูปภพหรืออรุภพ

*คำว่า ภวัคคพรหมนี้ มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก หมายถึงพรหมโลกชั้นสูงสุด รากศัพท์มาจากคำว่า ภว ที่แปลว่าภพ อคฺค แปลว่าสูงสุดหรือยอด ภวัคคพรหม จึงหมายถึงพรหมที่อยู่ชั้นยอดสุดของภพ เป็นอีกชื่อหนึ่งของอรุภพชั้นเนวสัญญานาสัญญายตนะนั่นเอง นักปราชญ์ทั้งหลายท่านไม่นิยมเรียกว่า เนวสัญญานาสัญญายตนะ แต่จะเรียกกันจนติดปากในแวดวงของผู้รู้ด้วยกันว่า ภวัคคพรหม ซึ่งเป็นคำที่สั้นๆ และเข้าใจได้ง่าย ถ้าสูงจากภวัคคพรหมนี้ไปก็เป็นอายตณนิพพาน

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับภวัคคพรหม หรือเนวสัญญานาสัญญายตณภูมิ ซึ่งมีความละเอียดที่สุดในบรรดาภพ ๓ นี้ ส่วนจะละเอียดเพียงใดนั้น ท่านผู้รู้ได้อุปมาไว้ว่า มีสามเงร

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

ภ วั ต ต พ ร ท ม

๔๕๔

น้อยรูปหนึ่ง มีจิตบริสุทธิ์และมีความขยันขันแข็งมาก คอยทำหน้าที่อุปฐากพระเถระ เข้าวันหนึ่ง สามเณรเอาน้ำมันมาทาบาตรของพระอาจารย์ เพื่อให้แลดูใหม่อยู่เสมอ แล้วเก็บไว้ ต่อมาพระอาจารย์บอกสามเณรว่า ให้ช่วยเอาบาตรมาให้น้อย สามเณรผู้ช่างสงสัยได้ถามว่า พระอาจารย์จะเอาบาตรมาทำไม พระเถระบอกว่า “เราจะเอาบาตรมาใส่ข้าวยาคุแล้วฉันนะสิ สามเณร” เนื่องจากบาตรที่สามเณรทาน้ำมันไว้นั้นยังไม่แห้งสนิท สามเณรจึงตอบว่า “บาตรมีน้ำมัน ยังไม่ควรเอาไปใส่ข้าวยาคุ”

พระอาจารย์บอกว่า “ก็ดีสิ สามเณร เอามาเถอะ ถ้าบาตรมีน้ำมัน เราจะเอาน้ำมันใส่ไว้ในกระบอกน้ำมัน” สามเณรตอบว่า “น้ำมันไม่มีขอรับ” พระเถระได้ฟังถ้อยคำของสามเณรใจเชื่อเช่นนั้น เริ่มรู้สึกหงุดหงิด เพราะไม่รู้ว่าสามเณรจะเอาอย่างไรกันแน่

ในเรื่องนี้มีคำเฉลยว่า น้ำมันที่ทาขโลมบาตรจนทั่วนั้น มีอยู่ เพราะฉะนั้น สามเณรน้อยจึงตอบพระอาจารย์ว่าบาตรมีน้ำมัน ครั้นท่านอาจารย์เกิดความคิดที่จะเอาน้ำมันมาใส่กระบอก สามเณรกลับตอบว่าไม่มี ที่ตอบไปเช่นนั้นก็เพราะพระอาจารย์เข้าใจผิด จะเอาน้ำมันในบาตรไปถ่ายใส่ลงในกระบอกน้ำมัน ซึ่งที่จริงแล้ว น้ำมันมีอยู่เพียงฉาบทาติดบาตรเท่านั้น เพราะฉะนั้น

ภาควิชาคหกรรม

๔๕๕

สามเณรน้อยผู้แสนซื่อจึงตอบท่านอาจารย์ไปว่าน้ำมันไม่มี
อุปมานี้ฉันใด

เนวสัญญานาสัญญายตนรูปพรหมนี้ก็เหมือนกัน จะว่า
มีสัญญาก็ไม่ใช่ เพราะสัญญานั้นมีแต่ก็เหมือนกับไม่มี โดยที่เป็น
สภาวะสุขุมละเอียดประณีตยิ่งนัก คือเหลือน้อยมาก ครั้นจะ
บอกว่าไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่ เพราะว่ายังมีสัญญาเหลืออยู่ เหมือนกับ
น้ำมันที่ทาติดบาตรอยู่ฉนั้น

นอกจากนี้ยังมีอุปมาที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องที่
เข้าใจกันคนละเรื่อง สืบเนื่องจากสื่อสารไม่เข้าใจกัน ซึ่งท่านได้
กล่าวไว้ว่า สามเณรน้อยกับท่านพระอาจารย์ผู้ชรา พวกกัน
เดินทางเข้าไปในป่า หลังจากเดินทางกันมาเหน็ดเหนื่อยแล้ว
สามเณรน้อยซึ่งเดินตามหลังท่านอาจารย์ ก็ได้รับอนุญาตให้
เดินไปข้างหน้า เพราะท่านอาจารย์เกรงว่าสามเณรจะอึดอัดใจ
ในการที่ต้องเดินตามหลังตัวเอง ซึ่งเดินงุ่มง่ามด้วยความ
เหน็ดเหนื่อยและกระหายน้ำ สามเณรได้โอกาสจึงรีบเดิน
ล่วงหน้าไปก่อน ครั้นเดินทางไปถึงลำธารที่แห้งขอดแห่งหนึ่ง
สามเณรก็ตะโกนมาว่า ให้พระอาจารย์ถอดรองเท้าออกด้วย
เพราะรองเท้าจะเปียกน้ำ

พระอาจารย์ร้องบอกไปว่า “ก็ติสิ สามเณร ถ้างั้นละก็

ภาวักตพรหม

๔๕๖

ฉันจะได้สร่งน้ำให้ชุ่มใจเสียที อยากจะเจอน้ำมานานแล้ว” ท่านกล่าวด้วยความดีใจสุดขีด เพราะมีความปรารถนาจะอาบน้ำและดื่ม น้ำ และได้ปลดบาตรออกจากบ่า ทำท่าจะผลัดจีวรสรงเพื่อลงสร่งน้ำ สามเณรพูดขึ้นอีกว่า “น้ำไม่มี ขอรับ” พระอาจารย์รู้สึกหงุดหงิดในคำพูดกลับไปกลับมาของสามเณร จึงกล่าวตู่สามเณรว่าเป็นคนพุดมุลสา

สามเณรถูกปรับว่าเป็นคนศีลขาดเสียแล้ว ก็รีบเข้ามาหาท่านพระอาจารย์ และบอกความจริงว่า ตัวเองไม่มีเจตนาจะแก้งพระอาจารย์ เนื่องจากว่า สามเณรไปเห็นน้ำเปียกชุ่มบนทางข้างหน้าอยู่ เกรงว่ารองเท้าอาจารย์จะเปียก จึงกราบเรียนให้ถอดเสียก่อน แต่น้ำมีปริมาณเพียงแค่เปียกรองเท้าเท่านั้น ไม่มีมากพอที่จะสร่งได้ ความจริงเป็นเช่นนี้ พระอาจารย์ฟังคำชี้แจงก็สบายใจ “เออ ถ้าอย่างนั้น ศีลเจ้าไม่ขาด” ท่านอาจารย์พูดแล้ว ก็คว้าบาตรขึ้นสะพายบ่า ถอดรองเท้าขึ้นหิ้วแล้วมุ่งหน้าเดินทางต่อไป ในตัวอย่างเรื่องนี้ มีคำชี้แจงว่า น้ำที่เปียกชุ่มบนทางนั้น มีอยู่จริง สามเณรผู้หวังดีต่อพระอาจารย์จึงบอกพระอาจารย์ไปอย่างนั้น แต่ครั้งไปถึงจริงๆ กลับใช้ประโยชน์จากน้ำนั้นได้ไม่เต็มที่ เพราะมีแต่ก็เหมือนไม่มี

ในแนวสัจญาณาสัจญาณายตนอรูปพรหมนี้ก็เหมือนกัน จะว่ามีสัจญาณาก็ไม่ใช่ เพราะสัจญาณนั้นมีแต่เหมือนกับไม่มี โดยที่

ภ วั ค ค พ ร ห ม

๔๕๓

มีสภาวะสุขุมละเอียดประณีตยิ่งนัก คือเหลือน้อยมาก เหมือนกับในหนทางซึ่งมีน้ำเหลือน้อยเต็มที เพียงทำให้เดินชุ่มฝ่าเท้าได้เท่านั้น

อรุปรพรมชั้นสูงสุดนี้มีความละเอียดประณีตมาก ผู้ที่มาอยู่ในอรุปรพรมในแนวสัญญาณาสัญญาตนภูมินี้ เดิมท่านก็เป็นอดีตมนุษย์ที่มีคุณธรรมคุณวิเศษ ที่ได้สำเร็จรูปฌานสมาบัติชั้นสูงสุด ท่านอยู่กับการทำภาวนาอยู่ในอารมณ์ของอรุปรพรมสมาบัติ จึงได้มีโอกาสมาอุบัติเกิดเป็นภวัคคพรหม คืออรุปรพรมในอรุปรพสูงสุดยอดแห่งนี้ สถิตเสวยสุขอันประณีตจนกว่าจะถึงพรหมอายุขัยคือ มีประมาณ ๘๔,๐๐๐ มหากัป จึงจะจุติ

การมีอายุยืนนานนี้จะว่าเป็นการดีก็ไม่ใช่ เพราะเมื่อวนนึกถึงภัยในวัฏสงสารแล้ว ก็เป็นการยึดหนทางในสังสารวัฏให้นานออกไป และเมื่อไรจึงจะหลุดพ้นได้บรรลุมรรคผล ก็ไม่มีผู้ใดพยากรณ์ได้ เพราะหากไปเกิดในอรุปรพรมหรืออรุปรพรมนี้แล้ว นานมากๆ กว่าที่จะได้มีโอกาสมาพบพระพุทธศาสนา แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลายพระองค์ตรัสรู้ธรรมไปแล้ว แต่ตนเองก็ยังติดอยู่ในอรุปรพ วยังไม่มีโอกาสพบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรงนี้ก็เป็นอันตรายอย่างหนึ่ง เพราะถ้าไม่พบผู้รู้ ก็ยังไม่พบหนทางหลุดพ้นจากทุกข์

ภา วั ด ค พ ร ห ม

๔๕๘

เมื่อไม่พบพระพุทธศาสนา การบรรลุมรรคผลก็ไม่มี
ดูแล้วก็คล้ายๆ กับเป็นการเลื่อนจากประโยชน์อันอุดมคือ
อมตมหานิพพาน ดังเช่น พระดาบสผู้เคยเป็นอาจารย์ของ
พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ที่ท่านได้ไปอุปบัติในรูปภพแห่งนี้
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงกับอุทานว่า “ฉิบหายใหญ่แล้ว” ส่วน
เรื่องราวจะเป็นอย่างไร ครั้งต่อไปเราจะมาเรียนรู้กันต่อให้ทุกท่าน
หมั่นตั้งใจนั่งธรรมะให้ดีในโลกนี้ยังมีเรื่องราวมากมายที่เรายังไม่รู้
และต้องการความกระจ่าง ถ้าเราหยุดนิ่งจนเข้าถึงพระธรรม
กายซึ่งเป็นผู้รู้แจ้งภายในได้ ความสงสัยทั้งปวงก็จะเริ่มคลี่คลาย
แล้วเราจะกลายเป็นผู้รู้แจ้ง มากขึ้นไปเรื่อยๆ

อุ ท ก ด ำ บ ษ์

อ ำ พ ำ ร ด ำ บ ษ์

เหล่าสัตว์ที่มีอำนาจแห่งบุญส่งเสริม ไปแล้วสู่กามภพ
และรูปภพ หรือแม้ไปสู่ภวักคพรหม ย่อมกลับสู่ทุกข์อีกได้
เหล่าสัตว์มีอายุยืนถึงเพียงนั้น ก็ยังจุติเพราะสิ้นอายุ ภพไหนๆ
ชื่อว่า เทียงไม่มี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้แสวงหาคุณ
อันยิ่งใหญ่ได้ตรัสไว้ดังนี้

อุทกดาบส-อาฟ้ารดาบส

๔๖๑

พระธรรมกายเป็นสิ่งที่ชาวโลกต่างกำลังแสวงหากัน เป็นความปรารถนาอันสูงสุดของทุกคน เมื่อใดที่มวลมนุษยชาติ ได้เข้าถึงพระธรรมกาย เมื่อนั้นทุกคนจะพบกับความเหมือนกัน ที่สมบูรณ์ที่สุด ทั้งรูปร่าง หน้าตา คุณสมบัติ ความบริสุทธิ์ และอานุภาพ จะพบกับกายมาตรฐานที่เป็นสากลจริงๆ เป็น กายที่สวยงาม ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษ ครบถ้วนทุก ประการเหมือนกันหมด เหมือนเป็นพิมพ์เดียวกันเลย มีความ เสมอภาคที่แท้จริง เพราะเป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า ที่ไม่มีการ แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ แต่จะมีดวงใจเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งความคิด คำพูด และการกระทำ จะบริสุทธิ์เหมือนๆ กัน จะไม่มีความรังเกียจเด็ดฉันทน์ หรือ เบียดเบียนแก่งแย่งชิงดีกัน จะมีแต่ความรักและความ ปรารถนาดีต่อกันเสมอ

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน อัมมहतยวิภังค์ ว่า

“เหล่าสัตว์ที่มีอำนาจแห่งบุญส่งเสริมไปแล้วสู่กามภพ และรูปภพ หรือแม้ไปสู่ภวคคพรหม ย่อมกลับสู่ทุกข์อีกได้ เหล่าสัตว์มีอายุยืนถึงเพียงนั้น ก็ยังจุติเพราะสิ้นอายุ ภพไหนๆ ชื่อว่า เทียงไม่มี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้แสวงหา คุณอันยิ่งใหญ่ได้ตรัสไว้อย่างนี้ เพราะฉะนั้น เหล่านัก- ปราศญ์ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาด คำนึงถึงความจริงข้อนี้

อุทกดาบส-อาฬารดาบส

๔๖๒

**จึงเจริญมรรคอันอุดมเพื่อพ้นจากชรามรณะ ครั้นเจริญมรรค
อันบริสุทธิ์สะอาด ซึ่งมีปกติยังสัตว์ให้หยั่งถึงพระนิพพานแล้ว
ย่อมเป็นผู้ไม่มีอาสวะปรินิพพาน”**

หลวงพ่อดำได้อธิบายถึงพรหมภูมิและอรุปรหม พร้อมกับ
สภาวะธรรมของรูปพรหมตั้งแต่พรหมโลกชั้นที่ ๑ ซึ่งเป็น
พรหมโลกชั้นล่างสุดคือ พรหมปาริฉัฏฐชาภูมิ จนถึงพรหมโลก
ชั้นที่ ๑๖ และอรุปรหมอีก ๔ ชั้น ถึงภวคคพรหม ซึ่งเป็น
อรุปรหมชั้นสูงสุดยอด คือ เนวลัญญานาลัญญายตนภูมิ เพื่อให้
พวกเราได้เห็นภาพรวมของภพสามที่มีทั้งอบายและสุดดีทั้งมนุษย์
สวรรณ รูปพรหม และอรุปรหม จากพุทธพจน์ที่ยกมาข้างต้น
ก็พอเป็นเครื่องยืนยันให้รู้ว่า ภพสามเหล่านี้ คือ กามภพ รูปภพ
และอรุปรภพ ต่างตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ
มีอายุขัยยืนยาวเป็นกัปๆ หรือเป็นหลายๆ ล้านมหากัปก็ตาม
สุดท้ายก็ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก

มีที่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ที่หลุดพ้นจากการเวียนว่าย
ตายเกิด เสวยสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน นั่นคืออายตนนิพพาน
เพราะที่ใดไม่มีกิเลส ที่นั่นย่อมเป็นสภาวะที่ไร้จากความทุกข์
เพราะความทุกข์เกิดขึ้นจากกิเลสตัณหา ซึ่งกิเลสมีทั้งหยาบไต่
เรื้อยไปจนถึงกิเลสที่ละเอียด ตั้งแต่กามตัณหา ภวตัณหา
วิภวตัณหา ในภวคคพรหมซึ่งเป็นอรุปรหมชั้นเนวลัญญานา-

อุทกดาบส-อาหารดาบส

๔๖๓

สัญญาตนะ แม้จะมีกิเลสเจือจางมากๆ ก็ยังถือว่ามิวิภวตัณหา
ปนเป็นอยู่ การจะหลุดจากวัฏจักรนี้ไปได้ ต้องอาศัยความรู้
อันบริสุทธิ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในเรื่องที่พรหมทั้งหลายมีอายุยืนยาวนี้จะเป็นการดี
นั้นก็ไม่ได้ เพราะมีโอกาสได้เสวยสุขอันประณีต สถิตอยู่ใน
พรหมโลกเป็นเวลายาวนาน สัมกับความอดสาหะพยายามที่ได้
สร้างสมกุศลกรรมเอาไว้ แต่ในบางกรณี ความเป็นผู้มีอายุ
ยืนยาวสถิตอยู่ในพรหมโลกนานๆ ก็เป็นเหตุให้พระพรหมผู้
วิเศษบางท่านเกิดความประมาทในชีวิต เกิดความเข้าใจผิดคิด
ว่าตัวเองเป็นอมตะ มีความคิดไขว่เขวเบี่ยงเบนไปจากทาง
พระนิพพาน ดังเช่นท้าวพกาหมหาพรหม ที่หลงพ้อเคยนำมา
เล่าให้ฟังแล้ว นอกจากนั้นการเป็นพรหมเสวยสุขอยู่นานๆ นี้
ยังเป็นการยืตวัฏสงสารให้ยาวนานออกไปอีกด้วย ยิ่งเป็นองค์
พรหมในพรหมโลกชั้นสูง ซึ่งมีอายุยืนนานนับเป็นหมื่นๆ มหากัป
ด้วยแล้ว นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ตกอยู่ในคุกแห่งวัฏสงสาร
เป็นเวลานานแล้ว ยังเป็นผู้พลาดโอกาสที่จะได้ตัมมอมตรส คือ
พระนิพพาน ในกาลที่ตนควรจะได้อีกด้วย

*เหมือนดังท่านอาหารดาบสกาลามโคตร และอุทก-

อุทกดาบส-อาฬารดาบส

๔๖๔

ดาบสรามบุตร ผู้เคยเป็นครูของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ในสมัยที่พระพุทธองค์กำลังแสวงหาโมกขธรรม การที่ท่านอาจารย์ทั้งสองนี้ได้ไปบังเกิดในอรุณภพ ทำให้พลาดโอกาสที่จะได้ฟังพระสัทธรรมอันประเสริฐจากพระพุทธองค์ ต้องไปเสวยสุขเป็นเวลายาวนานเป็นหมื่นๆ มหากัป จากนั้นก็ต้องกลับมาเกิดใหม่เพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์ โดยไม่รู้ว่า เมื่อไรจึงจะได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ต่อไป

เรื่องของท่านจึงเป็นที่น่าเสียดายว่า เมื่อพระบรมโพธิสัตว์ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว หลังจากได้รับการอาราธนาจากท้าวสหัมบดีพรหม พระองค์ทรงดำริที่จะโปรดเวไนยสัตว์ให้ได้รับรสอมตรธรรมเห็นแจ้งในพระนิพพานตามพระองค์ทรงดำริว่า “ตถาคตจักไปแสดงพระสัทธรรมโปรดผู้ใดก่อน ใครหนอจะมีปัญญาหยั่งรู้โลกุตตรธรรม อันแสนจะสุขุมลุ่มลึกได้โดยฉับพลัน”

พระพุทธองค์ทรงพิจารณาเห็นว่า ท่านอาฬารดาบส-กาลามโคตร ผู้เคยเป็นครู เป็นบัณฑิตชาติ ทั้งมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดเฉียบแหลม เป็นนักปราชญ์มีธรรมาภิบาลพอสมควร ควรที่จะไปแสดงธรรมโปรดดาบสนั้นก่อน แต่เมื่อพระองค์ทรงสวดส่องด้วยธรรมจักรฯ ก็ทรงเห็นแจ้งประจักษ์ว่า ท่านอาจารย์ได้ละโลกไปได้ ๗ วันแล้ว บัดนี้ไปอุบัติเป็นอรุณพรหมผู้วิเศษอยู่

ที่อาภิกษุจัญญายตนภุมิ คือ อรูปพรหมโลกชั้นที่ ๓ ซึ่งมีอายุยืนนานถึง ๖๐,๐๐๐ มหากัป กำลังเสวยฌานสุขอยู่ในที่นั่นเสียแล้ว

ครั้นทรงสวดส่่องด้วยธรรมจักขุญาณอย่างแจ่มแจ้ง ประจักษ์ชัดเช่นนี้ จึงทรงมีพุทธดำริต่อไปอีกว่า “น่าเสียดาย ท่านอาหารดาบสกาลามโคตร ถ้ามีชีวิตคอยท่าตถาคตอยู่อีกสัก ๗ วัน ได้สดับพระธรรมเทศนา ก็จะได้พลันบรรลุธรรมาภิสัมย์” จากนั้น พระองค์ทรงตรวจดูด้วยพุทธจักขุต่อไปว่า มีใครหนอ ที่สามารถตรัสรู้มรรคผลได้โดยฉับพลัน ทรงดำริถึงท่านอุทกดาบส รามบุตรว่า “ครูของตถาคตอีกผู้หนึ่ง ซึ่งมิชามว่าอุทกดาบส รามบุตร ก็เป็นนักปราชญ์ชาติมหาเมธาวิ มีอวิชาเบาบาง ควรที่ตถาคตจะไปแสดงพระลัทธิธรรมเทศนาโปรดดาบสนั้นก่อน”

ขณะนั้นเอง เทวดาองค์หนึ่งมาราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้วิสุทธิ บัดนี้ดาบสผู้เคยเป็นครูของพระองค์ ดับขันธุ์ไปเสียแล้ว เมื่อเวลาพลบค่ำนี้เอง” พระองค์สดับดังนั้น จึงทรงส่่องพระญาณไป ก็ทรงเห็นแจ่มแจ้งประจักษ์ว่า “ท่านอุทกดาบส รามบุตรนั้น ได้ละโลกในเวลาพลบค่ำตามคำบอกของเทวดา และบัดนี้ได้ขึ้นไปอุปติเป็นอรูปพรหมผู้วิเศษที่เนวสัญญานาสัญญายตนภุมิ คืออรูปพรหมชั้นที่ ๔ มีอายุยืนถึง ๘๔,๐๐๐ มหากัป กำลังสถิตเสวยสุขอยู่ในนั้น และเข้าใจว่านี่คือที่สุดของการเวียนว่ายตายเกิดแล้ว”

อุทกดาบส-อาฬารดาบส

๔๖๖

ครั้นทรงตรวจดูด้วยพุทธจักขุ และเห็นเช่นนั้นแล้ว ก็ทรงมีพุทธดำริว่า “ฉิบหายใหญ่แล้ว น่าเสียดายจริงหนอ ท่านอุทกดาบสรามบุตรผู้เป็นครูของตถาคตนี้ ถ้ามีชีวิตคอยทำตถาคตอยู่อีกสักหน่อย ได้มีโอกาสฟังพระธรรมเทศนา ก็จะมีพลันบรรลุธรรมาภิสัมมัย มีพระนิพพานเป็นที่ไปอย่างแน่นอน”

บูรพาจารย์ทั้งสองท่านนี้ นับว่าเป็นบุคคลผู้พลาดโอกาสอย่างใหญ่หลวง แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จอุบัติขึ้นในโลกแล้ว แต่ท่านก็มาละสังขารไปเสียก่อน ทั้งๆ ที่ยังไม่หมดกิเลส เพราะเหตุที่อุปถัมภ์ไม่เป็นนियยานิกรรม คือไม่เป็นธรรมที่สามารถนำสัตว์ออกจากทุกข์ในวัฏสงสารได้ จึงยังเป็นชนภายนอกพระพุทธศาสนา และเสื่อมสูญจากอุดมประโยชน์คือมรรคผลนิพพาน เพราะฉะนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงรำพึงดังที่กล่าวมานั้นแหละ

เราจะเห็นว่า มีมนุษยชาติมากมายที่ปรารถนาจะหลุดพ้นจากความทุกข์ในวัฏฏะ ได้เพียรพยายามปรารถนาความเพียรเพื่อที่จะทำอัสวกิเลสให้หลุดร่อนออกจากใจ เริ่มตั้งแต่สละชีวิตทางโลก ออกบวชเป็นดาบส นักพรต ฤาษี แม้กระทั่งเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา แต่ขาดโอกาส ขาดกัลยาณมิตร ผู้ชี้ทางมรรคผลนิพพาน ส่วนใหญ่รู้จักทางไปสู่อบาย น้อยคน

อุทกดาบส-อาฬารดาบส

๔๖๓

รู้จักทางไปสู่สวรรค์หรือทางไปพรหมโลก การเดินทางในสังสาร-
วัฏจักรยังคงดำเนินต่อไป

เพราะฉะนั้น เมื่อทุกท่านรู้จักเส้นทางสายกลางซึ่งเป็น
เป็นเอกายนมรรค เส้นทางเอกสายเดียวที่มุ่งตรงต่อพระ-
นิพพานแล้ว ก็อย่าให้โอกาสในภพชาตินี้ของเราผ่านเลยไป
ต้องรีบทำความเพียร ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้
ใจของเราจะได้อยู่กับพระนิพพานตลอดไป เพราะแม้ว่าเราจะ
รู้จักศูนย์กลางกายซึ่งเป็นเส้นทางไปสู่อายตนิพพานแล้ว
ก็ตาม แต่ถ้าไม่ขยันลงมือปฏิบัติเราก็เข้าไม่ถึง ดังนั้นให้ขยัน
นั่งธรรมะ และทุ่มเทสร้างบารมีเรื่อยไป จนกว่าจะถึงจุดหมาย
ปลายทางคือที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

๕๒

กาฬเทวิลดาบส

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตตาวาสกม
และภวคคพรหมมีประมาณเพียงไร
พระอรหันต์ทั้งหลายเป็นผู้เลิศ
เป็นผู้ประเสริฐสุดในโลก
ยิ่งกว่าสัตตาวาสและภวคคพรหมเหล่านั้น

ภาพเทวีลดาบส

๔๓๐

ใจของมนุษย์ที่ได้รับการกลั่นให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ทยุดหนึ่งเป็นประจำทุกวัน จะกลายเป็นธาตุสำเร็จ คือนึกคิด สิ่งใดก็สำเร็จสมปรารถนาทุกอย่าง อยากรู้เห็นอะไรก็ทำได้หมด เหมือนดังพระบรมศาสดาของเรา ผู้ฝึกฝนอบรมจิตจนเป็นโลกวิทู ผู้รู้แจ้งโลกทั้งปวง ทรงรู้ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต แล้วทรง อาศัยมหากรุณาอันไม่มีประมาณนั้น นำเรื่องราวความเป็นจริง ของโลกและชีวิตที่ถูกปกปิดมายาวนาน จนดูเหมือนว่าจะกลายเป็น เรื่องลึกลับมาเปิดเผยอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เหมือนจุด ประทีปท่ามกลางความมืดมิดในจิตใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้มองเห็นหนทางไปสู่สวรรค์และนิพพานตามพระองค์ไป ด้วยการฝึกฝนใจให้ใสบริสุทธิ์ จึงเป็นสิ่งที่ชาวโลกทั้งหลายควรให้ ความสำคัญ และลงมือประพฤติปฏิบัติกันอย่างจริงจัง เพราะ การทำใจทยุดหนึ่งคืองานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ

พระลัมมาลัมพพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อรหันตสูตร ว่า

“ยาวตา ภิกขเว สัตตาวาสา ยาวตา ภวคฺคํ เอเต
อคฺคา เอเต เสฏฺฐา โลกสฺมี ยทิทํ อรหันโต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตตาวาสภูมิ และภวคคพรหม มีประมาณเพียงไร พระอรหันต์ทั้งหลายเป็นผู้เลิศ เป็นผู้ ประเสริฐสุดในโลกยิ่งกว่าสัตตาวาสและภวคคพรหมเหล่านั้น”

ภาพเทวิลดาบส

๔๗๑

*ลัตดาวาส หมายถึง ภาพเป็นท่อยุ่ของหมู่ลัตว์ประเภทต่างๆ ซึ่ยังซ่งอยุ่ในภาพท้งสาม มีการเวียนว่ายตายเกิตอยุ่ในภาพภูมิต่างๆ ตามกำลังบุญและบาปที่ตนเองได้สั่งสมเอาไว้ ท่านจำแนกไว้ ๙ ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน หลวงพ่อจะนำความรู้เกี่ยวกับการจำแนกหมู่ลัตว์ ตามหมวดหมู่ที่เรียกว่าลัตดาวาส มาเล่าให้พวกเราได้ศึกษากันไว้

หมู่ลัตว์ประเภทที่ ๑ คือ หมู่ลัตว์ผู้มีกายต่างกัน มีลััญญา คือความรู้ลัิกนัีกคิดต่างกัน เช่น พวกมนุษย์ เปรต เทวดาบางพวก ประเภทที่ ๒ ลัตว์จำพวกหนึ่ง แม้รูปกายจะแตกต่างกัน แต่มีลััญญาอย่างเดียวกัน เช่น พวกเทพผู้นับเนื่องในพวกพรหม ซึ่เกิตในภูมิปฐุมฉาน เป็นต้น

ประเภทที่ ๓ เป็นหมู่ลัตว์ที่มีกายอย่างเดียวกัน มีลััญญาต่างกัน เช่น พวกอาภัสสราพรหม เป็นต้น

ส่วนประเภทที่ ๔ คือหมู่ลัตว์ที่มีกายอย่างเดียวกัน และ มีลััญญาอย่างเดียวกัน เช่น พวกเทพเหล่าสุภากัณหา แต่มีความประณีตไม่เหมือนกัน

กาพย์เห่เรือประพาส

๔๗๒

ประเภทที่ ๕ คือหมุ่สัตว์ที่ไม่มีสัญญา ไม่รู้สึกเสวยอารมณ์ เช่น พวกเทพเหล่าอัญญิสัตว์ ซึ่งได้บรรลุลงตถกามาน

ประเภทที่ ๖ เป็นหมุ่สัตว์จำพวกล่องรูปสัญญา เข้าถึงอากาศนัญญาตนภพ เพราะในขณะที่ท่านบำเพ็ญกัมมัฏฐานอยู่นั้น ท่านสามารถทำปฏิขสัญญาให้ดับไปได้ และน้อมเอาอากาศกลืนเป็นอารมณ์ว่า อากาศหาที่สุดมิได้ เมื่อตายไปจึงมาอุบัติในอรุปรหมแห่งนี้

ประเภทที่ ๗ คือหมุ่สัตว์ที่ก้าวล่วงอากาศนัญญาตนะ แล้วเพ่งวิญญาณที่หาที่สุดมิได้ จนได้เข้าถึงวิญญาณัญญาตนะ

ประเภทที่ ๘ หมุ่สัตว์พวกหนึ่ง ที่ก้าวล่วงวิญญาณัญญาตนะได้แล้ว เข้าถึงอาภิกญัญญาตนะ

และประเภทสุดท้าย ประเภทที่ ๙ คือ หมุ่สัตว์จำพวกหนึ่ง ก้าวล่วงอาภิกญัญญาตนะได้แล้ว เข้าถึงเนวสัญญานาสัญญาตนะ ซึ่งเป็นอรุปรมาณที่ ๔ เป็นสถานที่อยู่ของหมุ่สัตว์ซึ่งละเอียดที่สุด และประณีตที่สุดในภพสาม แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่พ้นจากกฎของไตรลักษณ์ เพราะยังไม่เข้าถึงพระนิพพาน

สัตตาวาสทั้ง ๙ ประเภทนี้ ยังตกอยู่ในไตรลักษณ์ มีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา มีแต่อายตณนิพพานเท่านั้น ที่หลุดพ้นจากวงจรแห่งสังสารวัฏเหล่านี้ไปได้ เพราะฉะนั้น

ภาพเทวิลดาบส

๔๗๓

พระอรหันต์ทั้งหลายผู้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ จึงเป็นผู้เลื
กว่าบรรดาหมู่สัตว์ที่เกิดอยู่ในสัตตาวาสประเภทต่างๆ รวมไปถึง
ถึงภวัคคพรหม เมื่อกล่าวถึงภวัคคพรหมหรือเนวสัญญานา
สัญญายตนภูมิ หลวงพ่อก็มีตัวอย่างของนักบวชนอกศาสนาอีก
ท่านหนึ่งผู้มีจิตदानุภาพมาก มาเล่าให้พวกเราได้ศึกษากันไว้
บุคคลท่านนี้มีใจประเสริฐ แต่น่าเสียดายที่พลาดโอกาสที่จะได้
บรรลุมรรคผลนิพพาน

เรื่องของท่านมีอยู่ว่า ในวันที่พระบรมโพธิสัตว์เจ้า
ประสูติจากครรภ์ของพุทธมารดา เหล่าเทวดาในสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ซึ่งมีพระอินทร์เป็นประธาน ต่างพากันยินดีปรีดา
ชวนกันเล่นมหรสพ และได้พากันสนทนาปราศรัยด้วยความ
เบิกบานว่า

“พระราชบุตรของพระเจ้าสุทโธทนมหาราชแห่งกรุง-
กบิลพัสดุ์ ซึ่งประสูติในวันนี้ จะประทับนั่งเหนือรัตนบัลลังก์
คงไม่พระศรีมหาโพธิ์ จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูเจ้า และจะ
ได้แสดงพระธรรมเทศนาโปรดสรรพสัตว์ ให้รู้ตามพระองค์ไปด้วย
เพื่อนเอ๋ย พวกเราทั้งหลายจักได้เห็นพระพุทเจ้า และได้ฟัง
พระธรรมเทศนา” เมื่อรู้ว่าตัวเองกำลังจะได้โอกาสแห่งการ
ฟังธรรม ต่างพากันสาธุการ และบอกทิพยภูษาแทนธงชัย
เอิกเกริกไปทั่วทั้งเทวโลก

กาฬเทวิลดาบส

๔๓๔

ในสมัยนั้น ยังมีขลิวดาบสท่านหนึ่ง มีนามว่า กาฬเทวิลดาบส ได้สำเร็จอภิญญา ๕ สมาบัติ ๘ มีฤทธิ์มาก ตามปกติท่านจะเหาะขึ้นไปสู่เทวโลก แล้วสถิตพักกลางวันที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วันนั้นท่านได้ยินเสียงสาธุการของเหล่าทวยเทพทั้งหลาย จึงเข้าไปใต้ถ้ำมเทวดา ดู ครั้นรู้ว่าพระมหาบุรุษประสูติจากพระครรภ์ของพระชนนี และต่อไปจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ท่านมหาฤาษีได้ฟังเช่นนั้น ก็พลอยปีติดีใจไปด้วย จึงรีบเหาะทยานลงมาจากดาวดึงส์ บรรลุถึงราชนิเวศน์ในเวลาเย็น แล้วถวายพระพรถามว่า

“ได้ยินข่าวว่า พระราชบุตรของบรมบพิตรประสูติแล้ว หรือ อาตมาจะขอชมบารมีพระราชกุมาร ขอถวายพระพร” พระเจ้าสุทโธทนมหาราช จึงรับสั่งให้เชิญพระราชโอรสทรงอาภรณ์ แล้วนำมาให้น้อมพระองค์ลง เพื่อนมัสการท่านกาฬเทวิลดาบสผู้ทรงฌานอภิญญา มีฤทธิ์มีเดชแก่กล้าเหนือมนุษย์สามัญ

ขณะนั้นเอง สิ่งที่อัศจรรย์ก็บังเกิดขึ้น พระยุคลบาทของพระราชกุมารกลับไปตั้งอยู่บนชฎาของท่านกาฬเทวิลมหาฤาษี ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะบุญญาภพของพระโพธิสัตว์ผู้เกิดในปัจฉิมชาติ ไม่มีใครที่สมควรจะให้พระองค์ไปอภิเษก ถ้าพระบรมโพธิสัตว์น้อมเศียรลงเพื่อกราบไหว้บุคคลใด ศีรษะของบุคคลนั้น ก็จะแตกออกเป็น ๗ เลี่ยง เมื่อท่านดาบสเห็น

กาฬเทวิลดาบส

๔๓๕

เหตุการณ์ดังนั้น ก็สะดุ้ง จึงลุกขึ้นจากอาสนะคุกเข่าลงกระทำ
อัญชลีประคองรับเอาพระบาทของพระกุมาร เมื่อพระราชบิดา
ได้ทอดพระเนตรเห็นเหตุการณ์เช่นนั้น ก็น้อมเศียรลงนอบน้อม
พระกุมารด้วยความปลื้มปิติ ตามกิริยาที่ท่านมหาฤๅษีกระทำ
กับพระกุมาร

ท่านกาฬเทวิลดาบสเป็นผู้มีความเมตตาอย่างไม่มี
ประมาณ และมีมานแก่กล้า ท่านสามารถระลึกชาติได้ถึง ๘๐
มหากัป คือ ระลึกชาติในอดีตได้ ๔๐ มหากัป และระลึกชาติใน
อนาคตได้ ๔๐ มหากัป ฉะนั้นเมื่อท่านมหาฤๅษีพิจารณา
ลักษณะของพระโพธิสัตว์เจ้าแล้ว ก็รู้ว่าจักได้ตรัสรู้เป็นพระ-
สัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอน จึงดำริว่า “พระราชกุมารนี้
สมบูรณ์ด้วยมหาบุริสลักษณะ เป็นอัจฉริยมนุษย์ จักได้ตรัสรู้
เป็นพระพุทธเจ้าอย่างแน่นอน” แล้วท่านมหาฤๅษีผู้มีฤทธิ์ก็แย้ม
โอษฐ์ด้วยความชื่นชมปิติยินดี แต่เมื่อพิจารณาด้วยทิพยจักขุ
ก็เห็นแจ้งประจักษ์ชัดว่า

ตัวท่านเองนี้มีบุญน้อยจะตายเสียก่อน มิทันจะได้อยู่
เห็นพระราชกุมารนี้ ผู้จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมพุทธเจ้า
เพราะอายุขัยของท่านจะสิ้นเสียก่อน และรู้คติของตัวว่าจะขึ้น
ไปอุบัติเป็นอรุปรพหมอยู่ในอรุปรพ และถึงแม้จะมีพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ลัก ๑๐๐ พระองค์ ๑,๐๐๐ พระองค์ ท่านก็

กาพย์เห่เรือประพาส

๔๓๖

ไม่สามารถลงมาเกิดสร้างบารมีได้ การที่ท่านรู้ ท่านเข้าใจทุกอย่าง แต่ไม่มีโอกาสอยู่สร้างบารมีกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ทันได้ อยู่ฟังธรรมอันประเสริฐจากพระพุทธรองค์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้เสื่อม จากอุดมลาภ คือ มรรคผลและอมตมทานิพพานอันประเสริฐ อย่างน่าเสียดายยิ่งนัก

คิดเช่นนี้แล้ว ท่านมหาฤาษีก็ร้องไห้ด้วยความเสียดาย อย่างยิ่ง เมื่อพระราชาและเหล่าราชบุรุษเห็นอาการปลาบปล้ม ปนร้องไห้ของท่านมหาฤาษี ต่างเกิดความสงสัย ครั้นท่าน มหาฤาษีเมตตาเฉลยความสงสัยของมหาชนที่เข้ามาห้อมล้อม ให้ได้ประจักษ์แจ้งแล้ว ก็อำลาจากไปด้วยความปีติพร้อมกับ ความเสียดายที่ท่านมีอายุชยไม่ถึง

นี่เป็นตัวอย่างของผู้มีอานุภาพ แต่พลาดโอกาสที่จะได้ ตีมรสพระธรรมอันยอดเยี่ยม เพราะฉะนั้นเมื่อพวกเราได้ยินได้ ฟังอย่างนี้แล้ว ขอให้ตระหนักกันให้ดีว่า เราสร้างบุญแล้วควร จะอธิษฐานจิตให้ดี ให้ไปบังเกิดในเทวโลก อย่าได้ไปบังเกิดใน รูปภพหรืออรูปรภพ เพราะจะทำให้เสียโอกาสในการสร้างบารมี เมื่อตัวเราได้โอกาสอันประเสริฐนี้แล้ว ต้องเร่งสร้างหนทางไป สู่พระนิพพาน โดยการหยุดใจไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เหลือแต่ลงมือปฏิบัติกันให้เต็มที่เท่านั้น

๕๑

โล กุ ต ต ร ภู มิ

ดูก่อนสารีบุตร เราตถาคตย่อมรู้ชัดซึ่งนิพพาน ทางอัน
ยังสัตว์ให้ถึงนิพพาน และปฏิบัติทางอันยังสัตว์ให้ถึงนิพพาน อนึ่ง
สัตว์ปฏิบัติประการใด ย่อมกระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ
ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไป
ด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ เราตถาคตย่อมรู้ชัด
ซึ่งประการนั้นด้วย

โลกุตตรภูมิ

๔๓๕

ความเมตตาปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมโลก เป็นทางมาแห่งสันติภาพอันไพบุลย์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่มีการแก่งแย่ง ครอบงำกัน อย่างที่เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบันนี้ เมตตาธรรมจะช่วยคำจุนโลก และเปลี่ยนแปลงกระแสโลกที่กำลังร้อนแรงด้วยไฟกิเลส ให้เป็นกระแสแห่งความดี ที่เกิดจากใจที่ใสบริสุทธิ์ รุกเจียบไปในบรรยากาศ มวลมนุษยชาติจะปรองดองกัน มีทรัพยากรอะไรที่พอจะแบ่งปันกันได้ ก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไป โดยถือว่าสมบัติทั้งหลายเป็นของกลางของโลก โลกทั้งโลกก็คือบ้านหลังใหญ่ ที่มีมวลมนุษย์เป็นสมาชิกครอบครัวเดียวกัน พวกเราทุกคนคือหมู่ญาติเพื่อนพ้องพี่น้องกัน ที่ยังต้องเดินทางไกลในสังสารวัฏไปสู่ฝั่งแห่งนิพพานด้วยกัน

*มีวาระพระบาลีที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มหาสิหนาทสูตร ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร เราตถาคตย่อมรู้ชัดซึ่งนิพพาน ทางอันยังสัตว์ให้ถึงนิพพาน และปฏิบัติทางอันยังสัตว์ให้ถึงนิพพาน หนึ่ง สัตว์ปฏิบัติประการใด ย่อมกระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ

โลกุตตรภูมิ

๔๘๐

ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไป ด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ เราตถาคตย่อม รู้ชัด ซึ่งประการนั้นด้วย ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจ ของบุคคลบางคนในโลกนี้ ด้วยใจอย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติ อย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น จักกระทำให้ แฉ่งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะ อาสวะทั้งหลายสิ้นไป ด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้นกระทำ ให้แฉ่งซึ่ง เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไป ด้วยปัญญาอันยิ่งเอง เสวยสุข เวทนาโดยส่วนเดียว”

การจะไปสู่อายตณนิพพานนั้น นอกจากจะอาศัยกำลัง สมาธิที่แก่กล้าแล้ว ต้องมีบุญบารมีที่มากพอเป็นเครื่อง สนับสนุนอีกด้วย เพราะฉะนั้นพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ท่านจึงเพียรพยายามที่จะข้ามพ้นวิภวภูฏะด้วยการสร้างบารมี อย่างยิ่งยวด และในระหว่างนั้นก็หมั่นฝึกใจหยุดใจนิ่งเรื่อยไป เมื่ออินทริย์แก่กล้า ประกอบกับอานุภาพของบุญที่สั่งสมมาข้าม ภพข้ามชาติ ดวงบุญบารมีที่ได้บ่มมาอย่างเต็มที่ ก็ดึงดูดท่าน เข้าสู่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ได้พบกับอริยมรรคเส้นทางสู่ความ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง สามารถทำกิเลสอาสวะ

โลกุตตรภูมิ

๔๘๑

ให้หมดสิ้นไปได้ แล้วทรงประกาศชัยให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้
รับรู้ว่า พระองค์ทรงรู้ชัดซึ่งพระนิพพาน และทรงแนะนำ
ปฏิบัติที่จะไปสู่อายตณนิพพาน

ในครั้งนี้ หลวงพ่อจะพรรณนาถึงโลกุตตรภูมิ พร้อมทั้ง
ข้อปฏิบัติซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่โลกุตตรภูมิ คือ พระนิพพาน
อันเป็นเป้าหมายสูงสุด พวกเราทั้งหลายควรจะได้ศึกษากันไว้
เพราะสิ่งสำคัญสูงสุดในพระพุทธศาสนาของเราก็คือตรงนี้ คือ
ต้องทำพระนิพพานให้แจ้ง การที่พระบรมครูของเรา ทรงมี
ดวงใจมากไปด้วยพระวิริยอุตสาหะ สร้างบารมีมาเพื่อจะได้
ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ นับเป็นเวลานาน ๒๐ อสงไขยกับ
แสนมหากัปกิติ การที่พระพุทธองค์ทรงมีพระมหากรุณาแสดง
พระธรรมเทศนาโปรดเวไนยสัตว์ โดยมิได้ทรงอาทรถึงความ
ยากลำบาก จนกระทั่งเสด็จดับขันธปรินิพพานกิติ ก็เพื่อที่จะ
รื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่อายตณนิพพาน

พระองค์ทรงได้ศึกษา และได้ยินได้ฟังความสำคัญของ
พระนิพพานมาข้ามภพข้ามชาติ ภพชาตินี้ซึ่งเป็นภพชาติสุดท้าย
จึงตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว ที่จะปฏิบัติให้เข้าถึงพระนิพพาน
อันเป็นเอกนัตถบรมสุขนี้ให้ได้ เพราะฉะนั้นพวกเราทุกคนที่เกิด
มาในชาตินี้ นับว่าเป็นผู้โชคดีมาก เป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ
ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบพระพุทธศาสนา อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจ

โลกุตตรภูมิ

๔๘๒

ว่าเรามีวาสนาบารมีน้อย ยังเป็นคนที่มีกิเลสหนาปัญญาหยาบ ไม่เข้าใจพุทธวจนะ ไม่รู้ธรรมะอันลึกซึ้งของพระพุทธองค์ คงไม่สามารถรู้เรื่องพระนิพพาน หรือเข้าถึงพระนิพพานอันยอดเยี่ยมนี้ได้ และอย่าคิดฟุ้งซ่านประกอบด้วยทิฏฐิमानะว่า “พระนิพพานนะหรือ ข้าพเจ้ารู้แล้ว เป็นสภาวะอันสงบเย็น เพียงแต่ทำให้ใจสงบชั่วครู่ชั่วยาม ทำให้รู้เท่าทันธรรมชาติที่ว่างเปล่า ไม่มีตัวตน ก็จัดว่าเป็นพระนิพพานแล้ว”

ความหมายนัยของพระนิพพาน ไม่ได้ตื้นอย่างนั้น แต่ลึกซึ้งมากทีเดียว รู้ได้ยาก เห็นได้ยาก เพราะพระนิพพานนั้น พระพุทธองค์ตรัสว่า “เป็นธรรมชาติที่รู้เห็นได้ยาก สัมผัสได้ยาก” ต้องลงมือปฏิบัติกันอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ถึงจะรู้จักพระนิพพานได้

ความแจ่มชัดในพระนิพพานของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงอุปมาไว้ว่า เปรียบเสมือนสระโบกขรณี มีน้ำอันใสสะอาดเย็นใสดุจไป มีท่าชั้นลงราบเรียบนารื่นรมย์ และในที่ไมไกลจากสระโบกขรณี ปรากฏว่ามีแนวป่าอันทึบดบังอยู่ ต่อมา มีชายคนหนึ่งซึ่งเนื้อตัวถูกความร้อนแผดเผาครอบงำ มีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า หิวกระหาย เดินทางมุ่งหน้ามาที่สระโบกขรณีนั้น ตามคำของบุรุษผู้มีตาดี และมีใจประกอบด้วยมหากรุณา กล่าวแนะนำว่า “พอมหาจำเริญ ท่านจงเดินหลีก

โลกุตตรภูมิ

๔๘๓

ออกจากหนทางนั้นเสีย แล้วขึ้นสู่หนทางนี้ จักมาถึงสระโบกขรณี อันน่ารื่นรมย์ในไม่ช้า” เมื่อชายคนนั้นทำตามคำแนะนำ โดยเดิน ลงสู่สระโบกขรณี ได้อาบและดื่มน้ำระงับความกระวนกระวาย ความเหน็ดเหนื่อยและความร้อนหมดแล้ว ก็ขึ้นไปนั่งหรือนอน ในแนวป่า เสวยสุขอย่างเดียว นี่ก็หมายความว่า พระพุทธองค์ นอกจากทรงรู้เห็นพระนิพพาน ซึ่งรู้เห็นได้ยากมากแล้ว ยัง สามารถแนะนำให้ คนอื่นรู้เห็นพระนิพพานตามพระองค์ไปด้วย

สำหรับตัวอย่างของพระอริยสาวก ที่ได้ทรงให้ทัศนะ เกี่ยวกับพระนิพพานไว้ ก็มีอยู่ด้วยกันหลายรูป อย่างเช่นใน สมัยหนึ่ง พระธรรมเสนาบติสารีบุตร กำลังปฏิบัติศาสนกิจอยู่ที่ บ้านนาลกคามในนครรัฐ วันหนึ่ง มีปริพาชกนักบวชนอก ศาสนามีนามว่า ชัมพูชาทกะ ได้เข้าไปหาท่านถึงที่อยู่ เรียนถาม ถึงความสงสัยที่ค้างใจของตนมานานว่า

“ท่านสารีบุตรผู้เจริญ ที่เรียกว่าพระนิพพานนั้นนะ พระนิพพานเป็นอย่างไร” พระสารีบุตรมีเถรวาทิตอบอย่างง่ายๆ และสั้นๆ ว่า “ดูก่อนปริพาชก ความสิ้นราคะ ความสิ้นโทสะ ความสิ้นโมหะ นี่แหละเรียกว่า พระนิพพาน” ชัมพูชาทกะปริพาชก ยังไม่หายสงสัย จึงเรียนถามต่อไปว่า “ดูก่อนท่านสารีบุตร ก็มรรคาหรือปฏิบัติเพื่อที่จะกระทำพระนิพพานให้แจ้งมีอยู่ บ้างไหม”

โลกุตตรภูมิ

๔๘๔

พระสารีบุตรตอบว่า “มีอยู่ ปริพาชก อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ อริยมรรคนี้แหละเป็นมรรคา เป็นปฏิปทาเครื่องดำเนินเพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง”

ชัมพูชาทกปริพาชก ฟังดังนี้แล้ว ก็กล่าวสรรเสริญว่า “ท่านพระสารีบุตร มรรคายอดเยี่ยม ปฏิปทาดีน่าเลื่อมใส ในการที่จะกระทำพระนิพพานให้แจ้ง และเป็นข้อปฏิบัติอันเพียงพอในการที่จะไม่เกิดความประมาท” ครั้นกล่าวสรรเสริญแล้ว ชัมพูชาทกปริพาชกก็แสดงความเคารพต่อพระเถระผู้ยิ่งใหญ่ด้วยปัญญา จากนั้นก็ลาจากไป

เนื่องจากเรื่องของพระนิพพานนี้ เป็นเป้าหมายหลักในทางพระพุทธศาสนา จัดอยู่ในโลกุตตรภูมิ เป็นภูมิที่อยู่เหนือโลกพ้นโลก คือหลุดจากวัฏจักรของภพ ๓ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระนิพพานที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระไตรปิฎก จึงปรากฏในพระสูตรต่างๆ เป็นอันมาก และทรงแสดงไว้ในมุมมองที่หลากหลาย เช่นตรัสว่า นิพพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทธา พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตรัสว่าพระนิพพานเป็นเยี่ยม ส่วนว่าจะเอี่ยมอย่างไรนั้น หลวงพ่อจะอธิบายในคราวต่อไป ให้ทุกท่านหมั่นปฏิบัติธรรม เอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นทางเสด็จ

โลกุตตรภูมิ

๔๘๕

ไปสู่อายตณนิพพาน หากทำใจให้หยุดนิ่งได้สนิทที่ศูนย์กลางกาย
ก็จะเห็นดวงธรรมใสสว่าง และเห็นกายภายในไปตามลำดับ
ไม่ช้าก็จะเข้าถึงพระธรรมกาย เมื่อได้เข้าถึงพระธรรมกายแล้ว
ต้องศึกษาวิชชาธรรมกาย จึงจะเข้าใจพระนิพพานได้แจ่มแจ้ง
เมื่อนั้นเราจะรู้จักโลกุตตรภูมิและวิมุตติรสคือรสแห่งความหลุดพ้น
ที่เต็มไปด้วยความสุข ที่ไม่มีทุกข์เจือปนเลย ดังนั้นให้หมั่นหยุด
นิ่งให้ติดกันทุกคน

ภุมิข อง พระโสดาบัน

คูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า ธรรม ๔ ประการคือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการเหล่านี้แล เป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๘๘

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ล้วนเกิดมาจากสถานที่ที่แตกต่างกัน ได้รับการอบรมพร่ำสอนจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป แต่ในความเหมือนกันของมนุษย์ทุกคน ล้วนเกิดมาเพื่อฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ เกิดมาเพื่อเพิ่มเติมบุญบารมีให้มากขึ้นไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการหมดกิเลสเข้าสู่ นิพพาน หนทางลัดที่สุดในการอบรมกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ คือการทำใจให้หยุดนิ่ง ด้วยการเจริญสมาธิภาวนา เมื่อเราฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ทำให้เป็นอาจิณแล้ว ความบริสุทธิ์ ก็จะกลั่นใจของเราให้ใสสว่าง ทำให้เรานึกคิดแต่สิ่งที่ดี และจะส่งผลออกมาทางคำพูดและการกระทำที่ดีๆ ซึ่งเป็นไปเพื่อ บุญกุศล และเพื่อให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน โอครสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า ธรรม ๔ ประการคือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธรเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการเหล่านี้แล เป็นพระโสดาบัน มีความ

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๘๕

ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องต้น”

*พระโสดาบันบุคคล คือ ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน ท่านเป็นพระอริยเจ้า ผู้ได้ลัทธิรสอมตธรรม คือ พระนิพพานที่พระบรมศาสดาได้เข้าถึงแล้ว ฉะนั้นท่านจึงไม่มีความสงสัยในพระรัตนตรัยอีกต่อไป เพราะได้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายโสดาบัน รู้ซึ่งด้วยตัวเองว่า พระรัตนตรัยภายใน คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ เป็นรัตนะอันประเสริฐ

ภูมิของพระโสดาบันเป็นโลกุตตรภูมิขั้นต้น เป็น ๑ ใน ๔ ของโลกุตตรภูมิ คือ โสดาปัตติภูมิ สกทาคามีภูมิ อนาคามีภูมิ และอรหัตตภูมิ ซึ่งหลวงพ่อย่อยนำเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับโลกุตตรภูมิมาเล่าสู่พวกเราให้ได้ศึกษากันไปตามลำดับ

ผู้ที่มีคติในสังสารวัฏยังไม่แน่นอน เรียกว่า ปุถุชน คือ คนผู้ที่ยังหนาไปด้วยกิเลส ส่วนพระอริยบุคคลนั้น คือ ผู้มีใจประเสริฐ มีคุณธรรมภายใน ไม่ทำบาปอกุศลแม้เพียงน้อยนิด สามารถสลະชีวิตของตนได้เพียงพอไม่ให้เกิดเสียคุณธรรม อีกทั้งมีความประเสริฐทั้งกาย วาจา และใจ จึงได้รับการขนานนามว่า พระอริยเจ้า และไม่ว่าจะอยู่ในเพศภาวะของบรรพชิตหรือ

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๐

คฤหัสถ์ ก็เป็นพระอริยเจ้าได้เหมือนกัน เพราะท่านมีคุณวิเศษ และคุณธรรมภายใน โดยเฉพาะในกลางกายของท่านนั้นมีธรรมกายที่สว่างไสว ตั้งแต่กายธรรมพระโสดาบันที่ทำให้เป็นพระอริยเจ้าในระดับต้น จนกระทั่งถึงกายธรรมอรหัตต์ที่ทำให้เป็นพระอรหันต์

พวกเราที่ได้ศึกษาธรรมะภาคปริยัติมามาก จะเห็นว่า ในสมัยพุทธกาลนั้น มีพระอริยเจ้าเกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งที่เป็น บรรพชิตและคฤหัสถ์ เมื่อเข้าใจเช่นนี้แล้ว เราจะได้ทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า การวัดความเป็นอริยบุคคลนั้น เขาวัดกันที่การ ได้ขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจากใจ คือ ถ้าสังโยชน์เบื้องต่ำ ๓ อย่าง หลุดออกจากใจไปได้ ก็จะเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายโสดาบัน ซึ่งเรียกว่าพระโสดาบันบุคคล ถ้าสังโยชน์ทั้ง ๑๐ หลุดร่อนออกจากใจ ลิ่นเชื้อไม่เหลือเศษ ได้เข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ ก็เป็นพระอรหันต์ ซึ่งหลวงพ่อก็คืออธิบายไปตามลำดับ

ครั้งนี้เราจะเริ่มต้นกันที่พระโสดาบันบุคคล ซึ่งเป็นโลกุตตรภูมิขั้นต้น พระโสดาบันได้ลิ้มรสอมตรธรรมคือพระนิพพาน อันเป็นธรรมชั้นสูงสุดแล้ว ใจของท่านจึงน้อมไปในกระแสพระนิพพานตลอดเวลา เมื่อละโลกไปแล้ว จะมีสุคติโลกสวรรค์ เป็นที่ไปเพียงอย่างเดียว จนกว่าจะได้นิพพานสมบัติ คือหมด

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๑

กิเลสเป็นพระอรหันต์ อานิสงส์ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ผู้ตัดสังโยชน์เบื้องต่ำทั้ง ๓ ได้แล้วนี้ ทำให้เป็นผู้ละสักกายทิฏฐิ คือความยึดมั่นในสิ่งต่างๆ ว่าเป็นของตน และคลายวิจิกิจฉาซึ่งเป็นความสงสัยในพระรัตนตรัยได้หมด และจะเชื่อมั่นในคุณของพระรัตนตรัย เพราะได้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้ง ๓ แล้ว

ที่ผ่านมาอาจจะเป็นเพียงได้ยินได้ฟัง แต่เมื่อยังเข้าไม่ถึงความเชื่อก็ยังไม่เต็มเปี่ยม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ครั้นได้เข้าถึงกายธรรมพระโสดาบันที่ชัดใสสว่างอยู่ในกลางกายแล้ว ความเข้าใจเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ นรก สวรรค์เหล่านี้ ว่ามีจริงหรือไม่ ก็จะคลายไปหมด จากที่มีสัมมาทิฏฐิที่ไม่สมบูรณ์ ก็จะกลายมาเป็นผู้มีสัมมาทิฏฐิครบถ้วนบริบูรณ์โดยอัตโนมัติ อีกทั้งลึลัพท์ตปราคาส คือ ความยึดมั่นในศิลปพรตต่างๆ ที่ไม่ใช่ศีลของพระอริยเจ้าก็จะหมดสิ้นไป และรู้ว่ามัชฌิมาปฏิปทาเป็นเส้นทางสายกลาง จะต้องดำเนินตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น เว้นจากอริยมรรคแล้ว เป็นเข้าไม่ถึงพระนิพพาน เพราะฉะนั้นเส้นทางชีวิตสู่เป้าหมายหลัก คือ อายตनนิพพานของพระโสดาบันจึงชัดเจนมาก ท่านจะเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอย่างมากมายอีกไม่เกิน ๗ ชาติ ก็จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์อย่างแน่นอน

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๒

ผู้ที่สามารถขจัดกิเลสออกจากใจได้ จนถึงขั้นเป็นพระโสดาบัน นับว่าเป็นผู้มีดวงใจผ่องแผ้วได้รับความเบาใจทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ประเสริฐกว่าเป็นพระเจ้าจักรพรรดิผู้มีศักดิ์านุภาพที่สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการ เนื่องจากท่านสมบูรณ์ด้วยรัตนตรัยภายใน สามารถปิดประตูอบายได้สนิท ถ้าเป็นปุถุชนที่แม้ดำรงตำแหน่งเป็นถึงพระเจ้าจักรพรรดิถึงกระนั้น เมื่อละโลกไปแล้ว ท่านเหล่านี้ก็ยังคงเป็นผู้ที่มีอนาคตไม่แน่นอน ยังเป็นอนิยตภูมิ ยังมีโอกาสวนเวียนเกิดในอบายภูมิได้อีก คือ อาจเกิดเป็นสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉานในชาติใดชาติหนึ่งก็ได้ อย่างนี้จึงถือว่ายังไม่ปลอดภัย ยังไม่พ้นทุกข์ในอบาย ยังปิดประตูอบายให้กับตัวเองไม่ได้ แต่พระโสดาบันบุคคลท่านมีชีวิตในอนาคตกัปที่ปลอดภัย จะมีแต่สุคติภูมิเพียงอย่างเดียวเท่านั้นเป็นที่ไป

เหมือนดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระเจ้าจักรพรรดิเสวยราชสมบัติเป็นอิสราธิบดีในทวีปทั้ง ๔ เมื่อเสด็จสวรรคตแล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ คือ ได้ไปเป็นสหายของพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์ เสวยทิพยสมบัติ แวดล้อมไปด้วยหมู่ นางเทพอัปสร เอิบอิมพรั่งพร้อมบำเรออยู่ด้วยกามคุณทั้ง ๕ อันเป็นทิพย์ ฌ สวณนันทวันในดาวดึงส์พิภพ แม้ท้าวเธอจะประกอบด้วยธรรม ๔ ประการก็จริง ถึงอย่างนั้น

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๓

ท้าวเธอก็ยังไม่พ้นจากนรก ยังไม่พ้นจากกำเนิดเดรัจฉาน ยังไม่พ้นจากเปตติวิสัย คือ ยังไม่พ้นจากอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกเยียวยาอัตภาพอยู่ ด้วยคำข้าวที่แสวงหามาได้ด้วยพลีแข่ง นุ่งห่มผ้าที่เศรั้าหมองและประกะอบด้วยธรรม ๔ ประการแล้ว อริยสาวกนั้นย่อมพ้นจากนรก ย่อมพ้นจากกำเนิดเดรัจฉาน ย่อมพ้นจากเปตติวิสัย คือ ย่อมพ้นจาก อบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ธรรม ๔ ประการ คือ อริยสาวกในพระธรรมวินัยนี้ ประกอบไปด้วยความเลื่อมใส อันไม่หวั่นไหวในพระพุทเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่ พระอริยเจ้าใคร่แล้ว ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไทที่วิญญูชนสรรเสริญ อันต้นหาและทฤษฎี ไม่ลุบคล้ำแล้ว เป็นไปเพื่อสมาธิ

ภิกษุทั้งหลาย ระหว่างการได้ทวีปทั้ง ๔ กับการได้ธรรม ๔ ประการนี้ การได้ทวีปทั้ง ๔ ย่อมไม่มีคุณค่าถึงเสียวที่ ๑๖ ของการได้ธรรม ๔ ประการนี้เลย ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบไปด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะได้ตรัสรู้ในเบื้องหน้า”

ฉะนั้น สำหรับพวกเรานักสร้างบารมี อย่าประมาท

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๔

ในการปฏิบัติธรรม ต้องรีบปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกาย
อย่างน้อยก็ธรรมกายโคตรภู ชีวิตจึงจะปลอดภัย เรายังมีเป้าหมาย
ที่จะรู้วิญญะไม่ใช่หนีวิญญะเพราะถ้าเข้าถึงพระธรรมกายได้เมื่อไร
เราก็สามารถปิดประตูบายนภมิได้เมื่อนั้น เราตั้งความปรารถนา
จะไปเสวยสุขอยู่ในสุคติโลกสวรรค์ ชั้นดุสิต พอถึงขีดถึงคราว
ก็ลงมาสร่างบารมีในโลกมนุษย์อีก ดังนั้นให้ทำกันให้เต็มที่ และ
หมั่นฝึกใจให้หยุดให้นิ่งจนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายใน
กันทุกคน

ค ว า ม ป ร ะ เ ส ร ฐิ
ข อ ง พ ร ะ โ ส ด า บั น

โสดาปัตติผล

ประเสริฐกว่าความเป็นเอกราชในแผ่นดิน

ประเสริฐกว่าการไปสู่สวรรค์

และความเป็นใหญ่ในโลกทั้งปวง

ความประเสริฐของพระโสดาบัน

๔๕๓

การมีชีวิตอยู่กับปัจจุบันให้สมบูรณ์ที่สุดนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนให้ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ไม่อาลัยกับอดีตที่ผ่านพ้น ไม่ให้กังวลถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง แต่ให้ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ด้วยการสร้างความดี หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงพระรัตนตรัย จะได้มีที่พึ่งที่ระลึกภายในชีวิตของเราก็จะปลอดภัย เพราะมีพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่แท้จริง

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ปจฺพฺยา เอกฺรชฺเชน สคฺคสุส คมเนน วา
สพฺพโลกาธิปจฺเจน โสตาปัตติผลํ วรํ

โสดาปัตติผล ประเสริฐกว่าความเป็นเอกราชในแผ่นดิน ประเสริฐกว่าการไปสู่สวรรค์ และความเป็นใหญ่ในโลกทั้งปวง”

ความประเสริฐของชีวิตวัดกันที่ความสูงส่งของจิตใจ จิตใจที่สูงส่ง หมายถึงใจที่สะอาดบริสุทธิ์ ถูกยกระดับให้สูงขึ้นเหนือโลก เหนือสังสารวัฏอันยาวไกล ได้บรรลุธรรมมาภิสมัย เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในซึ่งเป็นแก่นแท้ของชีวิต นั่นคือได้บรรลุธรรมกายกระทั่งได้เป็นพระอริยเจ้า ดังพุทธวจนะที่หลวงพ่อดำยกขึ้นมากล่าวอ้าง เพราะเมื่อใครก็ตาม สามารถ

ความประเสริฐของพระโสดาบัน

๔๕๘

ทำให้ให้หยุดนิ่ง จนเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกาย โสดาบัน ตัดสังโยชน์เบื้องต่ำ ๓ อย่าง ได้อย่างสิ้นเชิงแล้ว จะเป็นผู้ไม่ตกต่ำตลอดไป

พระโสดาบันนอกจากจะไม่ตกต่ำ คือ ไม่ต้องไปเกิดใน อบาย เพราะเป็นผู้ปิดประตูอบายได้อย่างเด็ดขาด ที่น่าปลื้มใจ ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ ถ้าไม่ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ก็จะมีคติ เทียงแท้ที่จะไปอุบัติเป็นเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ รุ่งเรืองไปด้วยรัศมี มากไปด้วยบุญญาธิการ ประเสริฐกว่าเทวดาสามัญธรรมดา ได้อริปไตยเสวยทิพยสมบัติเป็นเวลายาวนานมาก

*ในสมัยพุทธกาล มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งตั้งหน้าบำเพ็ญ สมณธรรมจนได้บรรลุมานสมาบัติ ภิกษุรูปนี้มีนามปรากฏว่า ดิสสะ ต่อมาไม่นานท่านได้มรณภาพลงด้วยโรคประจำตัว แล้วไปอุบัติเป็นพรหมผู้วิเศษ มีรัศมีรุ่งเรือง สถิตอยู่ที่พรหมวิมาน ชั้นมหาพรหมในพรหมโลก ท่านดิสสะมหาพรหมผู้นี้ เป็นผู้มียุทธิ มีอานุภาพมาก เป็นที่เคารพนับถือของเหล่าพรหมด้วยกัน และยังเป็นที่ยึดถืออย่างกว้างขวางของเหล่าทวยเทพในสวรรค์ ทั้ง ๖ ชั้น ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าท่านเป็นผู้มีอหังการตัณหา

ความประเสริฐของพระโสดาบัน

๔๕๕

และได้เที่ยวทำความรู้จักกับบรรดาพรหมและเทวดาทั้งหลาย
อยู่เป็นประจำ

วันหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานะผู้เป็นเลิศในด้านมฤตยู
ได้เหาะขึ้นไปสำรวจดุสิตสวรรค์ชั้นต่างๆ แล้วก็ใช้ฤทธิ์เทพาภ
ที่เกิดจากการเจริญอิทธิบาท ๔ จนชำนาญเป็นวสี เหาะมุ่งตรงไป
ยังพรหมวิมานของท่านติสสมหาพรหมด้วยกายเนื้อ โดยใช้
เวลาเพียงชั่วเหยียดแขนออกและคู้แขนเข้าเท่านั้นเอง ครั้น
ติสสมหาพรหม อดีตติสสภิกษุในบวรพระพุทธศาสนา เห็นท่าน
พระเถระซึ่งอุตสาหมาเยือนถึงพรหมโลกด้วยอริยฤทธิ์เช่นนั้น
ก็มีจิตยินดียิ่งนัก จึงทักทายด้วยสุรเสียงอันไพเราะก้องกังวานว่า

“ขอพระเดชพระคุณผู้เป็นที่เคารพบูชาของข้าพเจ้า
จงกรุณาเข้ามาเกิด นิมนต์เข้ามาภายในเกิด นิมนต์พระเดช-
พระคุณจงนั่งลงก่อนเกิด ข้าพเจ้ามีปิตินิติที่พระเดชพระคุณ
ผู้นิรทุกข์ได้กรุณามาเยี่ยม” ครั้นสดับคำอาราธนาของท่านติสส-
มหาพรหมแล้ว พระเถระจึงนั่งลง หลังจากที่ได้สนทนาปราศรัย
กันในเรื่องต่างๆ พอสมควร พระมหาโมคคัลลานะถามขึ้นว่า
“ดูก่อนท่านติสสมหาพรหม ในบรรดาเทวดาที่ท่านรู้จัก
มากมายนั้น เทวดาชั้นไหนหนอ ที่เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน
ซึ่งเป็นผู้ไม่ตกต่ำ เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า”

ท่านติสสมหาพรหมตอบว่า “ข้าแต่ท่านผู้นิรทุกข์ ปวงเทพเจ้าที่ได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลโสดาบันนั้น สถิตอยู่ที่สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาก็มี ชั้นดาวดึงส์ก็มี ชั้นยามาก็มี ชั้นดุสิตก็มี ชั้นนิมมานรดีก็มี ชั้นปรนิมมิตวสวัตดีก็มี เทวดา-พระโสดาบันอริยบุคคลเหล่านี้ เป็นผู้ไม่ตกต่ำ เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า” พระเถระได้ถามต่อไปว่า “ท่านติสสมหาพรหม จะมีที่สังเกตรู้ได้อย่างไรว่า เทวดาเหล่าใดเป็นพระโสดาบันอริยบุคคล และเทวดาเหล่าใดไม่ใช่พระโสดาบันอริยบุคคล”

ท่านติสสมหาพรหม ซึ่งเป็นผู้กว้างขวางในหมู่เทวดา และหมู่พรหมทั้งหลาย ตอบว่า “ข้าแต่พระเดชพระคุณผู้นิรทุกข์ มีที่สังเกตกำหนดหมายได้อย่างเดียว คือ หากทวยเทพเหล่าใด มีใจไม่ประกอบด้วยความเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์ และไม่ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าพอใจ เทวดาเหล่านั้นก็ไม่ใช่เป็นเทวดาโสดาบันอริยบุคคล

ส่วนเทพเหล่าใด เป็นผู้มีความประกอบไปด้วยความเลื่อมใสไม่หวั่นไหวในพระผู้มีพระภาคเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์ และเป็นผู้ประกอบไปด้วยศีลที่พระอริยเจ้าพอใจ เทพเหล่านั้นพึงทราบได้ว่า เป็นเทพโสดาบันอริยบุคคล เป็นผู้ไม่ตกต่ำ เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะได้ตรัสรู้ในเบื้องหน้า ข้าพเจ้าสังเกตรู้ได้เช่นนี้ พระเดชพระคุณ”

ความประเสริฐของพระโสดาบัน

๕๐๑

พระเถระฟังดังนั้น ก็กล่าวอนุโมทนา และชมเชยว่า
ตอบได้ถูกต้องแล้ว จากนั้นก็อำลามหาพรหม กลับมามนุษยโลก
เพื่อบำเพ็ญสมณกิจตามปกติ

นี่เป็นคุณลักษณะพิเศษของเทวดาผู้ได้ชื่อว่าเป็นพระ-
โสดาบัน แม้ว่าท่านจะละโลกไปแล้ว ด้วยความสว่างไสวของ
พระธรรมกายภายใน ถึงจะไปเสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ ท่าน
เหล่านี้ก็ยังคงมีความเคารพศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัยอยู่เสมอ
ยังคงรักษาศีลได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์เหมือนเดิม และตลอด
การเวียนว่ายตายเกิดของท่าน จะมีเพียงสุคติภูมิเป็นที่ไป
อย่างเดียว ซึ่งชีวิตในสังสารวัฏของพระโสดาบันแต่ละท่าน
อาจสั้นยาวไม่เท่ากัน แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ เอกพีชีโสดาบัน จะเกิดอีกเพียงชาติเดียว
เป็นผู้เที่ยงแท้ต่อการไปเสวยวิมุตติสุขในอายตนิพพานมาก
ที่สุด เพราะเมื่อมาเกิดแล้ว ลงมือปฏิบัติธรรมก็ได้บรรลุ
อรหัตตผล สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งเป็นพระอริยบุคคลชั้น
สูงสุดในบรรดาพระพุทธานุศาสน์

ประเภทที่ ๒ ท่านใช้คำว่า โกลังโกละ เป็นพระอริย-
บุคคลที่มีความวิเศษรองลงมา คือ จะมาเกิดอีกเพียง ๒-๓
ชาติเท่านั้น แล้วจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

ความประเสริฐของพระโสดาบัน

๕๐๒

ประเภทที่ ๓ สัตตักขัตตูปรมะ หมายถึง พระโสดาบัน
ผู้จะเวียนว่ายในสังสารวัฏเฉพาะในสุคติภูมิอีกไม่เกิน ๗ ชาติ
ก็จะได้บรรลุอรหัตตผล ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

การที่พระโสดาบัน แบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังกล่าวมานี้
เพราะว่าการเจริญวิปัสสนา การสั่งสมบุญบารมี อีกทั้งอินทรีย์
ที่ท่านอบรมมาแตกต่างกัน คือ ท่านที่สร้างบารมีมาอย่างแก่กล้า
พอมานในภพชาตินี้ เมื่ออินทรีย์ทั้ง ๕ อย่าง คือ ศรัทธา วิริยะ สติ
สมาธิ และปัญญา ถึงความแก่รอบสม่ำเสมอ ก็สามารถ
บรรลุมรรคผลได้อย่างรวดเร็ว พระโสดาบันประเภทนี้เป็น
เอกพิชิ คือเกิดอีกชาติเดียวเท่านั้นก็จะถึงฝั่งนิพพาน ถ้าสร้าง
บารมีแบบไปเรื่อยๆ ก็ช้าลงไปตามลำดับ แต่ก็ถือว่าแต่ละ
ประเภทได้กำชัยชนะไว้ในมือแล้ว

พวกเรายังคงต้องเวียนตายเวียนเกิด เพื่อสร้างบารมี
อีกนับภพนับชาติไม่ถ้วน เบื้องปลายอยู่ตรงไหนยากจะรู้ได้
เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้เช่นนี้แล้ว ขอบุญได้ประมาทในชีวิต แม้
จะเวียนวนก็ใหวนอยู่ในสุคติภูมิอย่างเดียวนั่น คือ มนุษย์โลก
และเทวโลก สิ่งที่จะรับประกันความปลอดภัยของเราได้ใน
ปัจจุบันก็คือ ต้องทุ่มเทสร้างบารมีให้เต็มที่ เต็มกำลัง และต้อง
หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่
ระลึกภายในของเราให้ได้ทุกๆ คน

ภู มิ ข อ ง
พ ร ะ ส ถ กิ ท า ค า มิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณที่ ๒ เป็นโณ ภิกษุใน
ศาสนานี้เป็นสัทธาคามีเพราะสังโยชน์ ๓ ลื่นไป เพราะความที่
ราคะ โทสะ และโมหะเบาบาง จะกลับมาสู่โลกนี้เพียงครั้ง
เดียวเท่านั้น ก็จะทำให้สุดแห่งทุกข์ได้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
นี่คือสมณที่ ๒ ในพระศาสนา

ภูมิของพระสงฆ์ทาคามี

๕๐๕

การได้พบพระแท่ภายใน คือ พระรัตนตรัย นับว่าได้พบกับสิ่งที่ประเสริฐที่สุด ถือเป็นทัสสนานุตตรียะ คือ การได้เห็นอันประเสริฐ พระแท่ภายในที่เราได้เข้าถึงนี้ สามารถปิดประตูอบายภูมิให้กับตัวเราได้ ใจของเราจะสูงส่งอยู่เสมอ และจะเป็นพลวปัจจัยให้เรามีสุดติภูมิเป็นที่ไปอย่างเดียว หากว่าปรารถนาอยากพบพระแท่ภายในซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นอุดมมงคล ต้องทำใจให้หยุดนิ่ง หมั่นฝึกฝนอบรมใจให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ หยุดใจเป็นก็จะได้เห็นพระแท่ภายในที่เรียกว่า สมณานนฺจ ทสฺสนเอดมมงคล มุตฺตมํ การได้เห็นสมณะผู้สงบเป็นมงคลอันสูงสุด

พระลัมมาลัมพพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จุลลสีหนาทสูตร ว่า

“กตโม จ ภิกฺขเว ทฺติโย สมโณ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตินฺนํ สยโณชนานํ ปริกฺขยา รากฺโกลโมหานํ ตนฺตฺตา สกทาคามี โทติ สกิทเว อิมํ โลกํ อาคนฺตฺวา ทุกฺขสฺสนนฺตํ กโรติ อयํ ภิกฺขเว ทฺติโย สมโณ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณะที่ ๒ เป็นโณน ภิกษุในศาสนานี้เป็นสกิทาคามีเพราะสังโยชน ๓ ลั่นไป เพราะความที่ราคะ โทสะ และโมหะเบาบาง จะกลับมาสู่โลกนี้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ก็จะทำให้สุดแห่งทุกข์ได้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี่คือนสมณะที่ ๒ ในพระศาสนา”

ภูมิของพระสัทธาคามี

๕๐๖

ความเป็นสมณะ หรือเป็นพระแท้ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงสอนให้วัดกันที่ความสูงส่งของภูมิธรรม คือวัดกันที่ว่า ใครจะสามารถขจัดกิเลสอาสวะให้หลุดร่อนออกจากใจได้มากที่สุด ถ้าหากทำสังโยชน์ ๓ คือ ลักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาสให้หมดสิ้นออกจากใจได้ และเข้าถึงธรรมกายพระโสดาบัน หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา ปรากฏชัดใสแจ่มอยู่ภายในตลอดเวลา ท่านเรียกว่า เป็นพระโสดาบันบุคคล ถ้าหากพอกจิตให้ละเอียดหนักเข้า นอกจากสังโยชน์ ๓ จะหมดสิ้นไปแล้ว ยังเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายพระสัทธาคามี หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา สว่างไสวอยู่ภายในตลอดเวลา ส่งผลให้เป็นผู้มีราคะ โทสะ และโมหะเบาบางลงไป และจะกลับมาเกิดอีกเพียงชาติเดียวเท่านั้น ก็จะได้บรรลุมรรคธรรมอรหัต บุคคลผู้มีใจสูงส่งอย่างนี้ เรียกว่า สมณะที่ ๒ คือ พระสัทธาคามีบุคคล

*สำหรับครั้งนี้ หลวงพ่อจะได้กล่าวถึงสมณะที่ ๒ ในพระพุทธศาสนา คือ เรื่องราวเกี่ยวกับพระสัทธาคามีบุคคลว่ามีคุณวิเศษอย่างไรบ้าง และต้องฝึกฝนอบรมตนเองอย่างไร

ภูมิของพระสัททาคามี

๕๐๓

จึงจะได้บรรลุธรรมเป็นพระสัททาคามี โลกุตตรภูมิขั้นที่ ๒ นี้ มีนามว่า สัททาคามีโลกุตตรภูมิ

ปฏิบัติของท่านผู้ได้บรรลุถึงโลกุตตรภูมิขั้นนี้ ต้องเป็นผู้ที่บำเพ็ญวิปัสสนากัมมัฏฐาน โดยผ่านโคตรภูและโสดาบัน-โลกุตตรภูมิมาแล้ว มีความปรารถนาที่จะบรรลุสมรรถผลในขั้นนี้ จึงมีความเพียรอุตสาหะเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานต่อให้ยิ่งขึ้นไป เมื่อบุญบารมีที่เคยอบรมสั่งสมไว้มากพอ และเมื่ออินทรีย์ทั้ง ๕ ถึงภาวะแก่กล้าเป็นอย่างดีแล้ว วิปัสสนาญาณขั้นต่างๆ ก็จะเกิดขึ้นเรื่อยมาตามลำดับ ตั้งแต่อุทยัพพญาณเป็นต้นไป จนถึงสังขารูปেকชาญาณ แต่ว่าสภาวะวิปัสสนาญาณเหล่านี้จะปรากฏชัดเด่นละเอียดแจ่มแจ้งกว่าสภาวะญาณ ในชั้นโสดาบัน-โลกุตตรภูมิ

ศัพท์และภาษาธรรมะ ที่หลวงพ่อนำมาใช้เป็นหัวข้อ วิปัสสนาในระดับขั้นต่างๆ นั้น พวกเราอาจฟังเข้าใจยากสักหน่อย เพราะขณะนี้เรากำลังคุยกันในระดับวิปัสสนาภูมิ ภูมิซึ่งต้องเห็นแจ้งด้วยธรรมจักขุ ผู้ที่จะรู้เห็นแจ่มแจ้งกันจริงๆ ต้องเข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ก่อน เพราะวิปัสสนาภูมิเริ่มต้นที่เข้าถึงธรรมกายเท่านั้น ถ้าหากปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกาย โคตรภูเป็นต้นไป ท่านจะใช้คำว่า วิปัสสนา คือ การเห็นแจ้ง ด้วยธรรมจักขุ รู้แจ้งด้วยญาณทัสสนะของธรรมกาย สามารถ

ภุมิของพระสัทธาคามี

๕๐๘

พิจารณาเห็นไตรลักษณ์ คือ ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวตนของสังขารร่างกาย คือ ชั้นที่ ๕ แล้วรู้แจ้งแทงตลอดไปถึงอายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ และปัจจุสมุปบาท เราจะแตกฉานในธรรมะชั้นวิปัสสนาภุมิทั้ง ๖ อย่างนี้ ก็ต่อเมื่อได้เข้าถึงพระธรรมกายแล้วเท่านั้น

ขณะนี้ เราได้เริ่มศึกษาทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน ศึกษาเพื่อนำไปสู่ปฏิเวธ คือการรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในธรรมทั้งหลาย เพราะฉะนั้นอย่าพึงเบี่ยงในการติดตามฟังธรรมะซึ่งเป็นโลกุตตรภุมิ พระสัทธาคามีนี้อาจเกิดอีกเพียงชาติเดียว ก็จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งหลักในการอุบัติในภพใหม่ของท่านมีอยู่ ๕ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ คือ ท่านที่เมื่อตอนเป็นมนุษย์ก็สำเร็จเป็นพระสัทธาคามีบุคคล ครั้นจุติไปเกิดเป็นเทวดาในเทวโลก แล้วหากกลับมาเกิดในมนุษย์โลกอีกครั้งหนึ่ง ก็จะบรรลอรหัตตผลสำเร็จเป็นพระอรหันต์ และดับขันธเข้าสู่พระนิพพานในมนุษย์โลกนี้เอง

ประเภทที่ ๒ คือ ท่านที่สำเร็จเป็นพระสัทธาคามีในมนุษย์โลกนี้เอง แล้วทำความเพียรต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งจนกระทั่งได้บรรลอรหัตตผล และดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน

ภูมิของพระสัททาคามี

๕๐๕

ในขณะที่อยู่ในมนุษยโลกนี้เอง

ประเภทที่ ๓ คือ ท่านที่เป็นพระสัททาคามีตั้งแต่ตอนยังเป็นมนุษย์ เมื่อจุติเป็นเทวดาก็เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานต่อจนได้บรรลุอรหัตตผลในเทวโลก ไม่ต้องกลับลงมาเป็นมนุษย์อีก

ประเภทที่ ๔ คือ เทวดาที่ได้สำเร็จเป็นพระสัททาคามีบุคคลในสวรรค์ แล้วเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานต่อ จนกระทั่งได้บรรลุอรหัตตผล และดับขันธเข้าสู่พระนิพพานในเทวโลกนั้น

ประเภทที่ ๕ คือ ท่านที่สำเร็จเป็นพระสัททาคามีตอนเป็นเทวดา แต่ครั้งหมดอายุขัยก็จุติมาเกิดในมนุษยโลก แล้วบุญในตัวที่ทำไว้ จะเป็นดวงบุญดวงบารมีที่เต็มเปี่ยม เมื่อตั้งใจปฏิบัติธรรมก็สามารถหยุดใจได้ บรรลุกายธรรมอรหัตเป็นพระอรหันต์ และเข้าพระนิพพานในมนุษยโลกนี้

ตามปกติแล้ว กิเลสอาสวะจะไม่เกิดขึ้นแก่พระสัททาคามีบ่อยๆ เหมือนบังเกิดแก่ปุถุชนผู้ท่องเที่ยวอยู่ในวัฏฏะทั่วไป แต่จะเกิดขึ้นเป็นช่วงห่างๆ เกิดเป็นครั้งเป็นคราว และเมื่อเกิดขึ้นก็ไม่มีโทษร้ายแรง ไม่ถึงกับกระทำความผิดมนอนธการให้กับท่าน ถึงแม้กิเลสต่างๆ ซึ่งท่านเรียกว่า สังโยชน์เบื้องสูงจะยังคงอยู่ แต่ก็เบาบางมากเหมือนหมอกจางๆ หรือเหมือนแมลงภู่ที่เคล้าคลึงเกสร แต่ไม่เคยย่ำยิดดอกไม้ให้บอบช้ำ ฉะนั้น

ภูมิของพระสัทธาคามี

๕๑๐

ในสมัยพุทธกาล มีผู้ได้บรรลุลหรรณเป็นพระสัทธาคามี กันมาก ที่มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกก็มีหลายแห่ง และที่ได้ บรรลุลหรรณเป็นพระโสดาบันก็มาก หรือไม่ว่าผ่านไปถึงชั้น บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์ก็มีไม่น้อย สำหรับตัวอย่างของผู้ที่ ได้บรรลุลหรรณเป็นพระสัทธาคามี แล้วไปเสวยทิพยสมบัติใน สวรรค์ก็คือ ลูกสาวคนเล็กของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี เรื่องของนางมีอยู่ว่า ลูกสาวคนโตของท่านเศรษฐี ตั้งแต่มหา- สัทธา จุฬาสัทธา ต่างบรรลุลหรรณเป็นพระโสดาบัน เมื่อถึง เวลานั้นทั้งสองได้แต่งงาน และแยกย้ายครอบครัวไปอยู่กับสามี

ส่วนลูกสาวคนเล็กชื่อ สุมณา เมื่อมาทำหน้าที่ช่วยพ่อ จัดภัตตาหารถวายพระ นางมีโอกาสดังธรรมและได้บรรลุลหรรณ ที่สูงกว่าพ่อ ก่อนที่นางจะเสียชีวิตเศรษฐีผู้เป็นพ่อได้มาเยี่ยม นางเรียกท่านเศรษฐีว่า “น้องชาย” เศรษฐีถามว่า “ลูกพี่หรือ” นางตอบว่า “ไม่ได้พี่ น้องชาย” จากนั้นนางก็ละสังขาร ไปบังเกิดเป็นเทพนารีอริยบุคคล เสวยสุขอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต ทั้งเพียงคำว่า “น้องชาย” เป็นปริศนาให้กับท่านเศรษฐี ท่านจึง ต้องไปกราบทูลถามพระบรมศาสดา พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรง พยากรณ์ว่า ลูกสาวของท่านเศรษฐีนั้นไม่ได้พี่ ถึงแม้จะถูก ความเจ็บป่วยรุมเร้า แต่มีสติสัมปชัญญะบริบูรณ์ ที่นางเรียก ท่านเศรษฐีว่า น้องชาย เพราะท่านเศรษฐีได้บรรลุลหรรณเพียง

ภุมิของพระสัทธาคามิ

๕๑๑

ชั้นพระโสธบัน แต่นางได้เป็นสัทธาคามิอริยบุคคล ในทางธรรม
นางจึงมีศักดิ์เป็นพี่

นี่เป็นตัวอย่างของพระสัทธาคามิบุคคลและสัทธาคามิภุมิ
การจะได้เป็นพระสัทธาคามิบุคคล ต้องตั้งใจปฏิบัติให้เข้าถึง
พระธรรมกายสัทธาคามิ โดยผ่านการเข้าถึงดวงธรรมภายใน
กายภายในต่างๆ ตั้งแต่กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม
กายอรูปพรหม จนถึงกายธรรมโคตรภู กายธรรมพระโสธบัน
และถึงกายธรรมพระสัทธาคามิ ละสังโยชน์เบื้องต่ำได้ ๒ อย่าง
มีราคะ ปฏิฆะเบาบาง ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการหยุดใจ
เพราะฉะนั้นหยุดจึงเป็นตัวสำเร็จ ให้ทุกท่านหมั่นหยุดใจไว้ที่
ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ให้ได้ตลอดเวลา

ภู มิ ข อง พ ระ อ น า ค า มิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็สมณะที่ ๓ เป็นไหน ดูก่อน
ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในศาสนานี้ มีความสิ้นไปแห่งสังโยชน์เบื้องต่ำ
๕ อย่าง เป็นโปปาติกะ ปรีณิพพานในภพนั้น ไม่เวียนกลับ
มาจากโลกนั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยบุคคลนี้คือ สมณะที่ ๓
ในพุทธศาสนา

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๔

การที่จะดำรงชีวิตให้เป็นอยู่ด้วยความบริสุทธิ์ มีจิตใจ
สูงส่งมั่นคงในคุณธรรม ดำเนินอยู่บนเส้นทางของพระอริยเจ้า
สร้างบารมีให้เต็มเปี่ยมบริสุทธิ์บริบูรณ์นั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้มีบุญ
มีดวงปัญญาบริสุทธิ์ มีดวงใจที่ผ่องใสเท่านั้น จึงจะใช้ชีวิต
ได้อย่างคุ้มค่า เดินหน้าไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้อง
ปลอดภัย ทั้งภัยในปัจจุบันนี้ ภัยในอบายภูมิ ตลอดจนภัย
ในสังสารวัฏ การที่จะให้พ้นจากภัยเหล่านี้ เราจะต้องสั่งสมบุญ
ให้มากๆ มีความหนักแน่นตั้งมั่นอยู่ในเส้นทางแห่งความดี รักใน
การประพฤติปฏิบัติธรรม หมั่นนั่งธรรมะทุกๆ วัน อย่าให้ขาด
แม้แต่วันเดียว ต้องตั้งใจมั่นอย่างนี้จึงจะพบกับความสุขสวัสดิ
ตลอดไป

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน จุลลสีหนาทสูตร ว่า

“กตโม จ ภิกฺขเว ตติโย สมโณ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปญฺจนํ โอรมภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปรีกฺขยา โอบปาติโก
โหติ ตตฺถ ปรีนิพฺพายี อนาวตฺตธมฺโม ตสฺมา โลกา อยํ ภิกฺขเว
ตติโย สมโณ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็สมณะที่ ๓ เป็นโณ ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย ภิกษุในศาสนานี้ มีความสิ้นไปแห่งสังโยชน์เบื้องต่ำ
๕ อย่าง เป็นโอบปาติกะ ปรีนิพพานในภพนั้น ไม่เวียนกลับ

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๕

มาจากโลกนั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยบุคคลนี้คือ สมณะที่ ๓ ในพุทธศาสนา”

*ในครั้งนี้เราจะมารับฟังเรื่องโลกุตตรภูมิขั้นที่ ๓ ซึ่งเรียกชื่อว่า อนาคามีโลกุตตรภูมิ คือภูมิที่พ้นจากโลกของท่าน ผู้จะไม่กลับมาอีก หมายความว่า ท่านผู้ใดบรรลุถึงภูมินี้แล้ว ท่านผู้นั้นได้ชื่อว่าเป็นพระอนาคามีอริยบุคคล ถือว่าเป็นสมณะที่ ๓ ในพระพุทธศาสนา ท่านจะไม่กลับมาเกิดในกามาวจรภูมิ คือ มนุษย์โลกและเทวโลกอีก คำว่า “สมณะที่แท้จริง” ในพระพุทธศาสนานั้น หมายถึงผู้ที่มิใช่สงฆ์บุคคลหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์ ตั้งแต่เข้าถึงธรรมกายโคตรภู หลุดพ้นจากความเป็นปุถุชน แต่ยังไม่ถึงความเป็นพระอริยเจ้า ถ้าหากทำให้สงฆ์บุคคลหนึ่งเข้าไปเรื่อยๆ จนเข้าถึงธรรมกายพระโสดาบันเป็นต้นไป กระทั่งไปถึงธรรมกายอรหัต เป็นพระอรหันต์ ผู้หลุดพ้นจากอัสวกิเลส ทั้งปวงนั้นแหละจึงจะเรียกว่าสมณะ ผู้สงบอย่างแท้จริง เป็น ผู้ที่ดำรงตนอยู่ในฐานะปุชฌิยบุคคล ที่ควรแก่การเคารพสักการบูชาของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย

สำหรับนักปฏิบัติธรรมผู้มุ่งปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุเป็น

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๖

พระอนาคามีนี้ ต้องเป็นผู้มีสมาธิเยี่ยม พระอนาคามีมรรคญาณจึงจะปรากฏขึ้นได้ ตามหลักทั่วไป พระอนาคามีบุคคลนี้ เมื่ออนาคามีมรรคญาณบังเกิดขึ้นแล้ว อริยมรรคนั้นก็จะประหารอนุสัยกิเลส ๒ ตัว คือ กามราคานุสัย และปฏิฆานุสัยให้สิ้นไป กามราคานุสัยได้แก่ความยินดีพอใจในกามคุณต่างๆ กามราคะนี้เป็นประจุภพมาภายในดวงจิต ทำให้สัตว์ทั้งหลายติดอยู่ในภพ อันเป็นวัฏฏะทุกข์รำไป เพราะฉะนั้นพระอนาคามีบุคคลจึงสามารถขจัดอนุสัย คือ กามราคะได้โดยเด็ดขาด เพราะท่านละกามราคะชนิดละเอียดประณีตที่สุดได้

พระอนาคามีอริยบุคคลนี้ นอกจากจะประหารอนุสัยได้อีก ๒ ประการ ดังกล่าวมาแล้ว ยังสามารถที่จะเข้าถึงอนาคามีผลสมบัติ เสวยอารมณ์พระนิพพานได้ตามจิตปรารถนาอีกด้วย แต่ก็ยังเป็นสมบัติน้อยๆ ไม่เข้มข้นเหมือนนิโรธสมบัติของพระอรหันต์ พระอนาคามีท่านมีความพิเศษอยู่อย่างหนึ่ง คือเมื่อจุติแล้ว จะไม่กลับมาเกิดในกามาวจรภูมิอีก ท่านจะไปอุบัติเป็นพรหมผู้ทรงคุณวิเศษที่ปัญจสุทธาวาสพรหมโลกชั้นใดชั้นหนึ่ง แล้วสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ดับขันธเข้าสู่พระนิพพานในพรหมโลกนั้น

มีความรู้ที่น่ายกย่องว่า การที่จะมีโอกาสไปเกิดในพรหมโลกได้นั้น จะต้องปฏิสนธิด้วยอำนาจฌานสมบัติซึ่งเป็นผล

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๓

ของฌานกุศล สำหรับพระอนาคามีอริยบุคคลที่ได้ฌานลาภี
บำเพ็ญสมถกัมมัฏฐาน ได้สำเร็จฌานมาก่อนก็ไม่มีปัญหา คือ
ต้องไปเกิดในพรหมโลกได้แน่ๆ แต่สำหรับพระอนาคามีที่ได้
บรรลุนาคามีบุคคลในฉัพพลันตนั้นใด เมื่อท่านถึงกำหนดอายุ
ขัยใกล้จะจุติ จะมีฌานพิเศษชนิดหนึ่งชื่อว่า มรรคสิทธิฌาน
บังเกิดขึ้น แล้วจะเป็นปัจจัยน้อมนำให้ท่านไปอุปบัติใน พรหมโลก
เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าท่านจะถึงแก่ภรรณภาพลงโดยไม่ทันรู้ตัว
เช่น สมมติว่าในขณะที่กำลังหลับอยู่ หรือมีผู้มาทำร้ายให้
ถึงแก่กรรมในทันทีโดยมิได้รู้ตัว มรรคสิทธิฌานก็จะพลันบังเกิด
ขึ้นแก่ท่านก่อน แล้วธรรมกายพระอนาคามีจะนำไปอุปบัติใน
ปัญจสุทธาวาสภูมิ

เมื่อท่านไปอุปบัติเป็นพรหมในชั้นสุทธาวาสพรหมโลก
ก็จะมีโอกาสได้ปฏิบัติธรรมต่อจนได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ และ
ดับขันธเข้าสู่พระนิพพานตามประเภทของพระอนาคามีอริยบุคคล
๕ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ ๑ อันตราปรินิพพายี คือพระอนาคามีที่ไป
อุปบัติในสุทธาวาสพรหมโลกภูมิใดภูมิหนึ่ง แล้วตั้งใจปฏิบัติธรรม
จนได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ และดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน
ภายในช่วงอายุครึ่งแรกของสุทธาวาสภูมิพรหมโลกที่ท่านสถิตอยู่

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๘

ประเภทที่ ๒ อุปหัจจปรินิพพายี คือพระอนาคามีบุคคล
ที่ไปอุปบัติในสุทธาวาสพรหมโลกภูมิใดภูมิหนึ่งแล้ว สำเร็จเป็น
พระอรหันต์ และดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน ภายในอายุครึ่งหลัง
ของสุทธาวาสพรหมโลกที่ท่านสถิตอยู่

ประเภทที่ ๓ อสังขารปรินิพพายี พระอนาคามีที่ไปอุปบัติ
ในสุทธาวาสพรหมโลกภูมิใดภูมิหนึ่งแล้ว สำเร็จเป็นพระอรหันต์
ในภูมินั้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ความเพียรมาก แล้ว
ดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน

ประเภทที่ ๔ สสังขารปรินิพพายี คือพระอนาคามี-
อริยบุคคลที่ไปอุปบัติในสุทธาวาสพรหมโลกภูมิใดภูมิหนึ่งแล้ว
สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในภูมินั้น โดยต้องใช้ความเพียรพยายาม
อย่างแรงกล้า แล้วดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน

ประเภทที่ ๕ อุทธังโสโตกนิฏฐคามิ คือพระอนาคามี
ที่ไปอุปบัติในสุทธาวาสพรหมโลกชั้นต่ำที่สุด คือ ชั้นอวิหาสุทธาวาส
พรหมโลก แล้วจึงจุติไปอุปบัติในสุทธาวาสพรหมโลกชั้นสูงขึ้นไป
ตามลำดับ คือ อตปปา สุทสสา สุทสสี และอกนิฏฐะ แล้วจึงได้
สำเร็จเป็นพระอรหันต์

ตามที่หลวงพ่อดีเล่ามานี้ เป็นประเภทของพระอนาคามี
ซึ่งเมื่อท่านละโลกไปแล้ว จะมุ่งสู่ปัญจสุทธาวาสพรหมโลก

ภูมิของพระอนาคามี

๕๑๕

อย่างเดียว ไม่กลับมาสู่เทวโลกหรือมนุษย์โลกอีก แต่หากสมัยใด มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติตรัสรู้ในโลก พระอนาคามี-อริยบุคคลก็จะหาโอกาสลงมาสู่มนุษย์โลก เพื่อที่จะได้เห็น และฟังพระธรรมเทศนาจากพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นครั้งเป็นคราวไป เหตุการณ์เช่นนี้ก็มีอยู่บ้างเหมือนกัน เพราะพระอนาคามีเหล่านี้ตระหนักดีว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้เลิศที่สุดในภพ ๓ เป็นครูของมนุษย์และเทวดา รวมไปถึงพรหม และอรูปพรหมทั้งหลายอีกด้วย การที่ท่านได้บรรลุดรรมเป็นพระอนาคามี ก็เพราะอาศัยการฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ จึงมีความเคารพเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก

นี่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับโลกุตตรภูมิขั้นที่ ๓ คือ อนาคามีบุคคล ผู้ได้ชื่อว่าเป็นสมณะที่ ๓ ในพระพุทธานุศาสน์ เป็นสมณะแท้หรือพระแท้ คือ ได้เข้าถึงพระธรรมกายนั่นเอง เพราะฉะนั้น หลวงพ่อจึงมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ทุกคนในโลกได้เข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งการที่จะเข้าถึงได้นั้นต้องอาศัยการปฏิบัติธรรมอย่างถูกวิธี ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทำทุกวันและตลอดเวลา แม้เราจะอยู่ในอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน หรือทำภารกิจอันใดก็ตาม ให้หมั่นนำใจมาวางไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ฝึกหยุด ฝึกนิ่ง ตรึกถึงดวงแก้ว หรือองค์พระบ่อยๆ ใจเราจะได้

ภูมิ ของ พระอนาคามี

๕๒๐

ผูกพันกับพระรัตนตรัย

แม้บางครั้งประสบการณ์ภายในอาจมีขึ้นมีลง สว่างบ้าง
มืดบ้าง เห็นบ้าง ไม่เห็นบ้าง ขอให้ทำไปเถอะ เพราะความ
สม่ำเสมอเป็นหัวใจของการเข้าถึงธรรม บางทีเราอาจจะรู้สึกว่า
มันไม่ก้าวหน้า นั่นเราคิดไปเอง แต่ที่จริงมันก้าวหน้าไปเรื่อยๆ
เหมือนการปลูกต้นไม้ เราอาจจะสังเกตไม่ออกว่ามันโตขึ้นวันละ
กี่เซ็นต์ แต่ความจริงมันเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ โตขึ้นทุกวัน
ผลออประเดี๋ยวเดียว ก็เป็นต้นไม้ใหญ่ผลิดอกออกผลแล้ว
เพราะฉะนั้นอย่าท้อ ให้มันทำความเพียรต่อไป ความพยายาม
อยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น ให้ขยันนั่งธรรมะ ภารกิจ
กับจิตใจต้องไปด้วยกัน และจงจำไว้ว่า ความขยันหมั่นเพียร
เท่านั้นจะทำให้เราได้เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกคน

อ ร หั ต ต ฎ มั

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณะที่ ๔ เป็นโณ ภิกษุใน
ศาสนานี้ กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติอันหา
อาสวะมิได้ เพราะความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วย
อภิญญาของตนเอง เข้าถึงทิฏฐธรรมอยู่ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลเช่นนี้คือสมณะที่ ๔ ในพระพุทธศาสนา

อรรถตถภูมิ

๕๒๓

ชาวโลกทั้งหลายถูกอวิชชา คือ ความไม่รู้แจ้งเห็นจริงในชีวิตปิดบังไว้ ทำให้เกิดการเข่นฆ่า รบราฆ่าฟันกัน โดยอาจจะอ้างว่า ทำไปเพื่อสันติภาพของโลก แต่สงครามทางโลกไม่เคยนำสันติสุขมาให้ เพราะผลร้ายหลังสงครามสงบ คือ ความเจ็บปวดทั้งกายและใจ การทำร้ายกันนำไปสู่ความผูกพยาบาท และจองเวรกันไปข้ามภพข้ามชาติ ชีวิตก็เหินห่างจากทางพระนิพพานออกไปเรื่อยๆ หากเรามีความรักและความปรารถนาดีต่อกันด้วยการเริ่มต้นให้ความรักที่ตัวเราเองก่อน นั่นคือ ทุกๆ คนต้องทำความดีรักษาศีลให้บริสุทธิ์ หมั่นชำระกาย วาจา ใจของตัวเองให้บริสุทธิ์ผ่องใส อย่างนี้สันติภาพภายในก็จะบังเกิดขึ้นและก่อให้เกิดสันติภาพของโลกอย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จุลลสีหนาทสูตร ว่า

“กตโม จ ภิกขเว จตุตฺถโก สมโณ อธิ ภิกขเว ภิกขุ
อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตติ ปญญาวิมุตติ
ทิฏฺฐาเว ธมฺเม สยํ อภิญญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชช
วิหริติ อयํ ภิกขเว จตุตฺถโก สมโณ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณะที่ ๔ เป็นโณ ภิกษุในศาสนานี้ กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติอันหาอาสวะมิได้ เพราะความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วย

อรรถัตตฎุมิ

๕๒๔

**อภิญญาของตนเอง เข้าถึงทิวจักรวรรมอยู่ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลเช่นนี้คือสมณะที่ ๔ ในพระพุทธศาสนา”**

*โลกุตตรภูมิขั้นสูงสุดที่หลวงพ่จะเล่าต่อไปนี้ เรียก
ชื่อว่า อรหัตตโลกุตตรภูมิ ผู้ที่ได้บรรลุถึงภูมิธรรมขั้นนี้แล้ว
ได้ชื่อว่าพระอรหันต์ เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่ ๔ ซึ่งเป็นชั้น
สูงสุดในพระพุทธศาสนา เป็นผู้สมควรแก่การบูชาของเหล่า
เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พระอรหันต์ทั้งหลายท่านมีคุณธรรม
และคุณวิเศษ สามารถจัดอนุสัยกิเลสที่ยังเหลือติดอยู่ใน
ชั้นธันดานอีก ๕ อย่างได้ คือ รูปราคานุสัย อรูปราคานุสัย
มานานุสัย อุทธัจจานุสัย อวิชชานุสัย ให้หลุดร่อนออกจากใจได้
อย่างเด็ดขาด และนอกจากจะสิ้นกิเลสเป็นสมุจเฉตปหาน
ท่านยังสามารถเข้านิโรธสมาบัติเสวยอารมณ์พระนิพพานได้
ตามจิตปรารถนาอีกด้วย แต่ที่วิเศษสุดยอด คือ ท่านหมดกิจ
เพราะอยู่จบพรหมจรรย์แล้ว เลิกการเวียนว่ายตายเกิดใน
สังสารวัฏอีกต่อไป เมื่อหมดอายุขัยแล้วท่านก็ดับขันธเข้าสู่
พระนิพพาน

การที่อวิชชาของพระอริยบุคคล ๓ ประเภทแรก คือ

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

อรรถตถภูมิ

๕๒๕

พระโสธำบัณ พระสกิทาคามี และพระอนาคามียังเหลืออยู่นั้น เพราะสภาวะของมรรคเบื้องต้น่าทั้ง ๓ คือ โสธำปตติมรรค สกิทาคามีมรรค และอนาคามีมรรค เมื่อเกิดขึ้นแก่ผู้ที่ได้เข้าถึง ทำให้ท่านได้เห็นอริยสัจ ๔ กำจัดอวิชชาได้ทุกมรรคก็จริง แต่ว่าการที่มรรคเบื้องต้น่าทั้ง ๓ เห็นอริยสัจ ๔ กำจัดอวิชชาได้นี้ ก็เป็นประดุจเหมือนฟ้าแลบในยามกลางคืน ซึ่งสว่างวาบชั่วครั้งชั่วคราว แต่ยังไม่สามารถขจัดอนุสัยได้หมดสิ้น ส่วนอหัตตมรรคเป็นเหมือนกับฟ้าผ่า ตามธรรมดาสายฟ้าที่ผ่าฟาดลงมาอย่างรุนแรงนั้น สิ่งที่เกิดขวางอยู่จะถูกทำลายหมด เช่นเดียวกัน เมื่อสายฟ้าผ่าคืออหัตตมรรคผ่าฟาดลงมา อนุสัยกิเลสทั้งหลายรวมถึงอวิชชาอนุสัย ก็จะถูกทำลาย ถูกขจัดหายไปหมดสิ้น ไม่มีหลงเหลือติดอยู่ในใจอีกต่อไป

พระอรหันต์ซึ่งเป็นพระอริยบุคคลชั้นสูงสุดในพระพุทธศาสนา มีอยู่ ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทที่มีฤทธิ์พอประมาณกับมีฤทธิ์มาก ประเภทแรกที่ว่า มีฤทธิ์พอประมาณนั้น หมายถึงว่า เป็นพระอรหันต์จำพวกลูกขวิดปลสกะ คือ ผู้เจริญวิปัสสนาล้วนๆ เป็นผู้หลุดพ้นด้วยปัญญา สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ มีฤทธิ์เดชพอประมาณ อหัตตมรรคญาณก็สามารถขจัดกิเลสอาสวะได้หมดสิ้น ทั้งสังโยชน์เบื้องต่ำที่ภาษาธรรมะเรียกว่า โอรัมภาคิยสังโยชน์ และสังโยชน์เบื้องสูง

อรุณทัตตภูมิ

๕๒๖

คือ อุทธัมภาคียสังโยชน ก็ถูกขจัดให้หมดสิ้นไป อนุสัยกิเลสทั้งหลาย โดยเฉพาะอวิชชาอนุสัยซึ่งเป็นกิเลสที่สำคัญ ก็หลุดหมดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันต์ผู้เป็นทักขิไณยบุคคลที่สมบูรณ์

ประเภทที่ ๒ คือประเภทที่มีฤทธิ์มีอานุภาพมาก ตั้งแต่ประเภทเดวิชีข ผู้ได้บรรลุมรรค ๓ คือ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติหลังของตัวเองได้ จุตูปปาตญาณ รู้การจุติและอุบัติของสรรพสัตว์เหล่าอื่นได้ เรียกว่า เป็นผู้มีตาทิพย์ และสามารถระลึกชาติของคนอื่นได้อีกด้วย มีอาสวักขยญาณ เป็นญาณที่ทำอาสวะของตัวให้หมดสิ้นไปได้ และพระอรหันต์ประเภทนี้ ยังมีฤทธิ์อานุภาพมากเนื่องจากแรงอธิษฐานและการสั่งสมบุญเก่าในอดีตตามมาสืบสนอง

พระอรหันต์ที่มีฤทธิ์มากอีกประเภทหนึ่ง ท่านเรียกว่า ฉฬภิญญา คือ ผีกลสมาธิและหมั่นเข้าฌานสมาบัติ ทำชานาญจนเป็นนิสัย เมื่อฝึกฝนบ่อยเข้า ก็เกิดเป็นอภิญญาจิต มีจิตตามุภาพเหนือมนุษย์ทั่วไป ตั้งแต่ได้อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ ทิพพโสต หูทิพย์ เจตปรีชญาณ รู้จักกำหนดใจผู้อื่นได้ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติได้ ทิพพจักขุ ตาทิพย์ และอาสวักขยญาณ ญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป

อร หัต ต ฎ มิ

๕๒๓

กลุ่มของพระอรหันต์อีกประเภทหนึ่ง ท่านจัดไว้ตามความแตกฉานในสภาวะธรรมที่เข้าถึง คือ ปฏิสัมภิทูปัตโต ผู้ได้บรรลุปฏิสัมภิทาญาณ มีความแตกฉานในด้านต่างๆ ตั้งแต่ อรรถปฏิสัมภิทา แตกฉานในอรรถ ธรรมปฏิสัมภิทา แตกฉานในธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ นิรุตติปฏิสัมภิทา แตกฉานในภาษาต่างๆ จะไปเทศน์หรือพูดจากับชนชาติใดก็ได้ สามารถใช้ภาษาของคนในถิ่นนั้นๆ ได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาไปจำเรียนเขียนอ่านภาษาศาสตร์ และประการสุดท้าย คือ ปฏิภาณ-ปฏิสัมภิทา แตกฉานในด้านความเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบในการแสดงธรรมหรือตอบปัญหาธรรมะต่างๆ ทำให้ผู้ฟังกระจ่างแจ้งทุกคำถาม ปฏิสัมภิทาญาณทั้ง ๔ นี้ เกิดขึ้นพร้อมกับขณะที่ท่านได้บรรลุอรหัตตมรรคญาณนั่นเอง ซึ่งก็แล้วแต่บุญบารมีของพระอรหันต์แต่ละรูป ที่สั่งสมมาไม่เหมือนกัน

นี่เป็นความแตกต่างเล็กๆ น้อยๆ แต่เป็นความแตกต่างเล็กน้อยที่สำคัญ เพราะปฏิสัมภิทาญาณหรืออภิญญาต่างๆ เหล่านั้น มีความสำคัญในการแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ได้บรรลุธรรมตามได้มาก แต่ความเหมือนกันของท่านคือ เป็นผู้หมดกิเลสเป็นทักขิไณยบุคคล ทำบุญกับองค์ไหนก็ได้บุญมากเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการที่ท่านจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ผู้ทรงคุณวิเศษที่มีอานุภาพมาก มีมานแก่กล้าสามารถแสดงอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ได้

อรุณ ทัตตภูมิ

๕๒๘

กิติ ทรงคุณวิเศษประเภทแตกฉานในปฏิสัมพันธ์ทางญาณต่างๆ กิติ
ทั้งนี้ก็ด้วยอำนาจแห่งบุญญาธิการที่ท่านได้สั่งสมอบรมมา
แต่อดีตชาติ คือเมื่อชาติปางก่อนนั้น ท่านประกอบกุศลกรรม
อันใดไว้ก็จะอธิษฐานให้ได้บรรลุผลนิพพานเป็นพระอรหันต์
ถึงพร้อมทั้งคุณวิเศษต่างๆ และเมื่อสร้างบารมีอยู่นั้น ท่านก็
เป็นผู้ไม่ทอดธุระ รักในการปฏิบัติธรรม และชักชวนผู้อื่นให้ทำ
ทั้งทาน ศีล ภavanaด้วย

ถ้าหากจะทำทาน ท่านก็ทุ่มเททำอย่างเต็มที่เหมือน
ชนน้ำที่คว่ำ ให้แล้วก็ไม่ให้เหลือเยื่อใย ไม่คิดอยากได้กลับคืน
และตามระลึกนึกถึงผลบุญด้วยความปลื้มปิติในทานที่ได้ถวาย
ขาดออกจากใจ ให้แล้วก็อยากให้อีก ไม่อึดไม่เื่อในการทำทาน
บางท่านอาจจะยังมีความเข้าใจไม่สมบูรณ์ คิดว่าไม่ต้องทำทาน
ก็ได้ รักษาศีลก็พอ ก็สามารถพ้นทุกข์ได้ หรือนั่งสมาธิเจริญ
ภาวนาอย่างเดียวก็น่าจะพอแล้ว แต่อาณิสสส์ที่ปรากฏออกมา
ในภพชาติสุดท้าย นอกจากจะเป็นผู้ไม่มีลาภสักการะแล้ว
ผลพวงจากการบรรลุดรรมเป็นพระอรหันต์ก็จะได้บรรลุแบบ
อดๆ อยากๆ เมื่อบรรลุแล้วก็หมดลมเข้านิพพานไป คือพอถึง
จุดหมายก็สิ้นใจพอดี

เท่าที่เล่ามานี้พวกเราคงพอเข้าใจถึงเส้นทางอันประเสริฐ
ของทุกชีวิต คือมุ่งสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นเพื่อเป็นผู้ห่างไกล

อร หัต ต ฎ มิ

๕๒๕

จากกิเลสอาสวะ ในขณะนี้ นับว่าเป็นความโชคดียิ่งอย่างมหาศาล
ของพวกเรา ที่ได้รู้จักวิชชาธรรมกาย ซึ่งพระเดชพระคุณ
หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ท่านได้เมตตานำมาถ่ายทอดให้พวกเรา
ได้รับรู้รับทราบถึงแผนผังชีวิต ๑๘ กาย ตั้งแต่กายมนุษย์จนถึง
กายธรรมอรหัต ทำให้เราได้แนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง
ดังนั้นเมื่อเราได้โอกาสดีนี้แล้ว ก็อย่าให้วันเวลาผ่านไปเปล่า
ให้มันสร้างบารมีทุกอย่างไปพร้อมๆ กับการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง
จนกว่าจะได้เข้าถึงกายธรรมอรหัตกันทุกคน

๕๙

นิพพาน
เป็นสุขอย่างยิ่ง

ความหิวเป็นโรคอย่างยิ่ง สัขารทั้งหลายเป็นทุกข์อย่างยิ่ง
บัณฑิตทราบเนื้อความนั้นตามความจริงแล้ว
พึงกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน
เพราะพระนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๒

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ทำให้ใจของเรา
บริสุทธิ์ที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริง ที่มั่นคง
ที่สุดไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความสุขอย่างแท้จริง พระผู้มี
พระภาคเจ้าและพระอรหันต์เจ้าทั้งหลายได้พบว่า พระรัตนตรัย
เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด และมีอยู่แล้วในตัวของพวกเขาทุกคน
เป็นธรรมชาติสงบ ละเอียดย ละเอียด จะนึกคิดหรือคาดคะเนเอา
ไม่ได้เลย เพราะเป็นสิ่งที่เราจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงเอง ต้อง
ปรับใจให้ละเอียด ให้หยุดนิ่งไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าไปถึง
แหล่งแห่งความสุข ความบริสุทธิ์ แหล่งของสติ แหล่งของ
ปัญญา แล้วเราก็จะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง

พระลัมมालัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“**วิชฌณา ปรมา โรคา สังขารา ปรมา ทุกขา**
เอตํ ญตฺวา ยถาภูตํ นิพพานํ ปรมํ สุขํ

ความทิวเป็นโรคอย่างยิ่ง สังขารทั้งหลายเป็นทุกข์
อย่างยิ่ง บัณฑิตทราบเนื้อความนั้นตามความจริงแล้ว พึง
กระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เพราะพระนิพพานเป็นสุข
อย่างยิ่ง”

สังขารเป็นรังแห่งโรคนี้ เป็นทางมาแห่งความทุกข์
ทั้งสิ้น เพราะสังขารเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากอวิชชา ซึ่งเป็น

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๓

ต้นตอของกิเลสอาสวะทั้งหลาย ส่วนวิสังขารคือพระนิพพาน เป็นสภาวะที่ปราศจากกิเลส คือ อวิชชาเข้ามาครอบงำไม่ได้ จึงเป็นสุขอย่างยิ่ง คำว่าสุขอย่างยิ่งนั้นเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่อธิบายให้เข้าใจได้ยาก ผู้รู้ท่านใช้คำว่า ปจจตตฺ เวทิตัพโพ วิญญูติ เป็นสิ่งที่วิญญูชนทั้งหลายจะพึงรู้ได้เฉพาะตน เป็นสภาวะที่ธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของผู้นั้นใสบริสุทธิ์ หลุดร่อนจากกิเลสทั้งปวง สบายๆ คือ หากกิเลสยังท้อหุ้มจิตใจอยู่มาก ความทุกข์ก็มีมากกว่าความสุข ถ้ากิเลสเบาบางลง ความทุกข์ก็ลดลง ถ้าไม่มีกิเลสเลย ก็มีแต่สุขล้วนๆ ที่เรียกว่าเอกนัตบรมสุข

*ผู้รู้ได้พรรณนาคุณของพระนิพพานไว้ว่า พระนิพพาน เป็นเย็น และมีสภาวะที่เย็น สามารถที่จะดับเสียซึ่งกิเลสร้อนแรง ที่ทำให้เกิดความเร่าร้อนกระวนกระวายให้ปรากฏขึ้นในดวงใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เหมือนอุทกวารित्रงไว้ซึ่งลักษณะพิเศษ คือความเย็นที่สามารถดับความร้อนความกระวนกระวายในโลกได้

ธรรมดาว่าน้ำเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์สะอาด สามารถล้างมลทินสิ่งสกปรกได้ เมื่อบุคคลใดได้ตม่น้ำบริสุทธิ์เข้าไปแล้ว ย่อมระงับเสียซึ่งความกระหายน้ำ ได้รับความชุ่มฉ่ำใจฉนั้นใด

*ภูมิวัลลณี (พระพรหมโมลี)

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๔

พระนิพพานก็ฉนั้น สามารถล้างมลทิน คือ กิเลสร้ายที่ทำให้ดวงจิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายมัวหมอง ให้สะอาดบริสุทธิ์ได้ เมื่อสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ดื่มน้ำอมตรสซึ่งบริสุทธิ์คือพระนิพพานแล้ว ย่อมห้ามเสียซึ่งความกระหาย กล่าวคือ ความปรารถนาที่ติดอยู่ในภพทั้ง ๓ ได้แก่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ความทะยานอยากในภพทั้ง ๓ จะหมดไป ไม่อาลัยอาวรณ์ในวัฏสงสารอีกต่อไป

ไม้จันทน์แดงมีคุณลักษณะพิเศษ ต่างจากพฤกษชาติชนิดอื่น คือ เป็นของหาได้ยาก มิใช่เป็นของหาได้ง่ายๆ เหมือนไม้ธรรมดา พระนิพพานก็เช่นเดียวกัน กว่าบุคคลจะเข้าถึงนั้น ยากยิ่งนัก ต้องมีใจรักมีความมุ่งมาดปรารถนาอย่างยิ่งยวด เหมือนพระบรมโพธิสัตว์ต้องอดทนสร้างบารมีมานานถึง ๔ อสงไขยกับแสนมหากัป พระสาวกเองก็ต้องเพียรพยายาม ปฏิบัติตามพระบรมพุทโธวาท ทุ่มเทเอาชีวิตเป็นเดิมพัน และต้องปฏิบัติไม่ผิดจากเส้นทางสายกลาง จึงจะได้บรรลุพระนิพพานสมความปรารถนา

อีกประการหนึ่ง จันทน์แดงมีกลิ่นหอมวิเศษหาที่เปรียบมิได้ฉนั้นใด พระนิพพานก็มีกลิ่นหอมหาที่เปรียบมิได้ฉนั้น จันทน์แดงเป็นไม้ที่ปวงชนต่างพากันยกย่องสรรเสริญว่าเป็นรุกขชาติชั้นสูงชั้นดี เป็นที่พอใจนิยมนิยิตของเหล่าชนผู้รู้

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๕

สรรพคุณของไม้ที่เป็นโอสดทั้งหลาย พระนิพพานก็เช่นเดียวกัน เพราะเป็นคุณชาติที่เหล่าพระอริยเจ้าทั้งหลาย ยกย่องสรรเสริญว่า เป็นธรรมชั้นดี ชั้นสูงประเสริฐสุด เป็นที่พอใจของอริยชนทั้งหลายมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น เพราะฉะนั้น ผู้มีความดำริถูกต้อง จึงปรารถนาพระนิพพาน

นอกจากนี้ ท่านผู้รู้ยังได้เปรียบคุณของพระนิพพาน กับมหาสมุทรไว้ว่า ธรรมดาว่ามหาสมุทรจัดว่าบริสุทธิ์ใสสะอาด เห็นได้จากสัญลักษณ์ที่สำคัญ คือ จะไม่มีซากศพสิ่งสกปรก ลอยอยู่ เป็นมหาสมุทรที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ พระนิพพานก็เปรียบได้ กับมหาสมุทรอันใสสะอาด เพราะว่าพระนิพพานเป็นคุณชาติ ผ่องใสบริสุทธิ์ ไม่มีซากศพคือกิเลสร้ายต่างๆ ล่องลอยปะปน อยู่เลย

ธรรมดาว่า มหาสมุทรสุดแสนจะกว้างใหญ่ไพศาล ถึงแม้ว่าคงคามหนที่ ๔ หรือ ๕ ห้าง จะไหลมารวมลงสักเท่าใด ก็ไม่มีวันที่จะเต็ม ฟากฝั่งแต่ละด้าน อยู่ห่างไกลเกินที่จะเห็น ด้วยตาได้ พระนิพพานก็มีสภาพคล้ายกัน คือเป็นคุณชาติ ที่สุดแสนจะกว้างใหญ่ไพศาล ถึงแม้สรรพสัตว์จะเต็มใจพากัน ปฏิบัติธรรมได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ แล้วไปอยู่ในอายตณ-นิพพานมีประมาณสักเท่าใดก็ตาม การที่จะทำให้อายตณนิพพาน เต็มนั้นเป็นไม่มี เกรงอยู่แต่ว่า หมู่สัตว์จะพากันไปไม่ถึงมหาสมุทร

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๖

คือ พระนิพพาน อันกว้างใหญ่ไพศาลเท่านั้น

ในพระวินัยปิฎก ได้มีพุทธวจนะปรากฏไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนแม่น้ำทุกสายในโลกที่ไหลไปสู่ที่ต่ำ ย่อมไปรวมลงที่มหาสมุทร และสายฝนตกลงมาจากอากาศ ไปรวมลงที่มหาสมุทร ความพร่องหรือความเต็มของมหาสมุทร ย่อมไม่ปรากฏ ภิกษุจำนวนมากก็เหมือนกัน ถ้าแม้ปรินิพพาน ด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ ความพร่องหรือความเต็มของนิพพานธาตุย่อมไม่ปรากฏ อีกประการหนึ่ง มหาสมุทรซึ่งกว้างใหญ่นั้น ไซ้ว่าจะเป็นสถานที่อันว่างเปล่า โล่งๆ ว่างๆ อย่างเดียว โดยที่แท้เป็นที่อยู่อาศัยแห่งหมู่สัตว์ทั้งหลาย ซึ่งมีมากมาย สุดจักประมาณได้ आयตฺตนนิพพานํก็คล้ายๆ กัน คือเป็นที่อยู่ของพระนิพพานมากมายนับไม่ถ้วน ทั้งพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระชีนาสพอรหันต์ทั้งหลายก็สถิต อยู่ ที่นั่น จะว่างเปล่าก็เฉพาะกิเลสอาสวะเท่านั้น”

นอกจากนี้ มหาสมุทรซึ่งกว้างใหญ่ ย่อมหลากหลายไปด้วยรัตนชาตินานาชนิดชวนให้รื่นรมย์แก่ผู้พบเห็น พระนิพพานนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นรัตนะอันประเสริฐ น่ายมกว่ารัตนชาติใดๆ ทั้งในมนุษย์และเทวโลก กล่าวคือพระวิมุตติธรรม ธรรมอันหลุดพ้นวิเศษดีแล้ว ทรงไว้ซึ่งพระคุณมากมายสุดที่จะประมาณ ซึ่ง

๕๓๓

บุคลชนทั่วไปไม่สามารถได้เซชมพระวิมุตติธรรมอันยอดเยี่ยมนี้ได้ แต่ผู้มีใจบริสุทธิ์หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์แล้วเท่านั้น จึงจะมี โอกาสได้ดูดดื่มวิมุตติรสจากพระนิพพาน

อุปมาประการสุดท้าย ท่านกล่าวว่า ธรรมดयाถอน พิษงูเป็นโอสถขนานวิเศษ ซึ่งหมองผู้ปรุงเอาไว้ จะทรงไว้ซึ่ง คุณลักษณะพิเศษ สามารถใช้ได้ทันท่วงที คือ เมื่ออสรพิษร้าย ขบกัดผู้ใดแล้ว ผู้นั้นย่อมได้รับทุกข์ปางตาย แต่เมื่อเอายาดับ พิษงูขนานวิเศษนั้นให้กินหรือใส่แผลแล้ว พิษงูจะเสื่อมคลาย หายไป ทำให้ผู้นั้นได้รับความสุขสบายไม่ต้องตาย ฉนั้นใด

พระนิพพานก็ฉนั้น มีคุณประเสริฐเปรียบเสมือน โอสถวิเศษ สำหรับดับพิษงูคือกิเลสร้าย ที่เล่นกำซาบอยู่ใน ดวงใจของสัตว์ทั้งหลายอยู่ตลอดเวลา เป็นพิษร้ายทรมาณให้ ปวดร้าวแสนสาหัส ให้จมอยู่ในวัฏสงสารไม่มีวันสิ้นสุด ต่อเมื่อ พระอริยสาวกใด ได้รับโอสถวิเศษ คือ พระนิพพานเป็นที่พึ่ง อาศัยแล้ว ย่อมระงับดับพิษร้าย คือ กิเลสภัยที่มีทุกข์หมั่นหันตีให้ สูญหายไปได้ และได้รับความสุขสบายอย่างเดียว ไม่ต้องตาย อีกต่อไป เป็นอมตะ เพราะว่าพระนิพพานสามารถรักษาบุคคล ผู้ได้เข้าถึงพระนิพพานตลอดเวลา ดุจยาถอนพิษงู สามารถ รักษาชีวิตของผู้ถูกงูกัด ฉะนั้น

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

๕๓๘

หลวงพ่อดีพรณนาถึงคุณของพระนิพพาน เพื่อเราจะ
ได้พอเข้าใจสภาวะของพระนิพพาน ถึงกระนั้นแม้จะยังไม่ค่อย
แจ่มกระจ่างนัก เพราะว่าพระนิพพานเป็นปรมัตถธรรม
เกินกว่าที่จินตนาการจะไปถึง จะรู้เห็นอย่างแจ่มแจ้งได้ ก็แต่
เฉพาะผู้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน หรืออย่างน้อยก็สำหรับผู้
ได้เข้าถึงพระธรรมกายที่ชัดใสสว่าง จึงจะรู้จักคุณลักษณะของ
พระนิพพานอย่างถูกต้อง แต่ถึงอย่างไร ขอให้เชื่อมั่นเถิดว่า
พระนิพพานเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของพวกเราทุกๆ คน ฉะนั้น
ให้พยายามหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้บริสุทธิ์ผ่องใส จนกว่า
เราจะเข้าถึงพระธรรมกาย จะได้ทำพระนิพพานให้แจ้งกันทุกคน

๖๐

นิ พ พ าน คี อ
เป่ า ห ม า ย ข อ ง ชี วิ ต

ฐานะที่บุคคลเห็นได้ยาก ชื่อว่านิพพาน ไม่มีตัณหา
นิพพานนั้นเป็นธรรมจริงแท้ ไม่เห็นได้โดยง่ายเลย ตัณหาอัน
บุคคลแทงตลอดแล้ว ก็เลิกละเครื่องกังวลย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้รู้
ผู้เห็นอยู่

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๕๔๑

การดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยในสังสารวัฏ จะต้องรู้เท่าทันอัสวกิเลส รู้ว่าสิ่งไหนเป็นบุญสิ่งไหนเป็นบาปอกุศล แล้วดำรงตนให้อยู่บนเส้นทางแห่งบุญ เส้นทางแห่งความดี ความไม่รู้เป็นอันตรายอย่างยิ่งของชีวิต เพราะถ้าไม่รู้สิ่งเหล่านี้แล้ว อาจทำให้พลาดพลั้งไปทำบาปอกุศล ทำให้ชีวิตมัวหมองได้ เมื่อไม่รู้ก็ต้องแสวงหาผู้รู้ เข้าไปสอบถามในสิ่งที่สงสัย ที่สำคัญคือต้องหมั่นเข้าไปหาผู้รู้ภายในคือพระรัตนตรัย ด้วยวิธีการหยุดใจไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แสวงหาความรู้แจ้งที่เกิดจากปัญญาวริสุทธิ์ จะได้เข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน และจะได้รับคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ ปัญหาต่างๆ ที่สงสัยก็จะหมดสิ้นไป

*พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ทุติยนิพพานสูตร ว่า

“ทุทฺทสํ อนตํ นาม น ทิ สจฺจํ สุตฺตสนํ
ปฏฺวิทฺธา ตณฺหา ชานโต ปลฺลโต นตฺถิ กิณฺจนํ

ฐานะที่บุคคลเห็นได้ยาก ชื่อว่านิพพาน ไม่มีตัณหา นิพพานนั้นเป็นธรรมจริงแท้ ไม่เห็นได้โดยง่ายเลย ตัณหาอันบุคคลแทงตลอดแล้ว กิเลสเครื่องกังวลย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้รู้ ผู้เห็นอยู่”

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๕๔๒

โลกนี้ถูกอวิชชา คือความไม่รู้แจ้งเห็นจริงในชีวิตห่อหุ้มไว้ เหมือนเวลาที่เดินเข้าไปในห้องมืดๆ ไม่มีแสงสว่างจากภายนอก หรือมีเพียงแสงสลัวๆ ทำให้มองไม่เห็นวัตถุต่างๆ ที่อยู่ในห้อง ความมืดคืออวิชชาได้ห่อหุ้มจิตใจของมนุษย์ไว้ ปิดบังเห็น จำ คิด รู้ และเอาความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้ามาใส่ ให้หลงใหลเพลิดเพลิน เดินตามทางของพญามาร ที่คอยส่งกิเลสเข้ามาบังคับ เอิบอาบ ซึมซาบ ปนเป็น สวมซ้อน ร้อยไล่ ทำให้ต้องเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น การจะรู้จักพระนิพพานซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิตนั้น จึงเป็นไปได้ยากมาก

อีกประการหนึ่ง การตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย มีภพชาติมาขวางกั้นความทรงจำของเรา ทำให้เราไม่รู้ว่าเกิดมาจากไหน มาทำไม ตายแล้วจะไปไหน ไม่รู้จุดหมายปลายทางของชีวิต เหมือนเวลาที่เราเดินหลงทางในป่าใหญ่ ไม่เห็นเดือน เห็นตะวัน หาทางออกไม่พบ ความหลงในชีวิตเป็นอันตรายกว่าหลงทางในป่า เพราะเป็นเหตุให้ต้องทนทุกข์ทรมานในสังสารวัฏอีกยาวนาน โมหะ คือความหลงได้ห่อหุ้มสัตว์โลกเอาไว้ จึงเป็นสิ่งที่ต้องสลัดให้หลุด เหมือนออกจากที่มืดไปสู่ที่แจ้ง ไปสู่แสงสว่างแห่งชีวิต

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๕๔๓

ส่วนพระอริยสาวก ท่านละโลภะ โทสะ โมหะ และ
ทำลายขันธ์แห่งความมืดได้แล้ว จึงมองเห็นพระนิพพาน
อริชาอันเป็นต้นเหตุแห่งวัฏสงสารได้ถูกตัดขาด ตัดภพ ตัดชาติ
ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันอีกต่อไป พระอริยเจ้า คือผู้ที่เข้าถึง
พระธรรมกาย ตั้งแต่กายธรรมพระโสดาบันเป็นต้นไป ได้เป็น
โสดาบันบุคคล เป็นผู้ถึงกระแสพระนิพพาน ตัดขาดจาก
สังโยชน์เบื้องต่ำ ๓ ประการ ได้แก่ ลักกายทิฏฐิ คือความเห็น
เป็นเหตุให้ถือตัวตน วิจิกิจฉา คือความลังเลสงสัยในพระรัตนตรัย
และสัสสปตปราคาส คือการถือมั่นในศีลพรตที่เป็นความเชื่อผิดๆ
พระโสดาบันจะกลับมาเกิดอีกอย่างมาก ไม่เกิน ๗ ชาติ ก็จะได้
บรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์

พระสัททาคามี หมายถึง พระอริยเจ้าผู้จะกลับมาสู่โลก
นี้อีกเพียงครั้งเดียวเท่านั้นก็จะเข้าสู่นิพพาน ท่านขจัดสังโยชน์
เบื้องต่ำ ๓ ประการได้หมด มีศีลบริสุทธิ์บริบูรณ์ ราคะ โทสะ
โมหะก็เบาบางลงมาก

พระอนาคามี คือผู้ที่ไม่ต้องกลับมาสู่โลกนี้อีก สามารถ
กำจัดกามราคะนุสัย ปฏิฆานุสัย ได้หมดสิ้น เมื่อละโลกก็จะได้
เสวยสุขในพรหมโลกชั้นสุทธาวาสทั้ง ๕ ตามกำลังความแก่อ่อน
ของอินทรีย์ จากนั้นบำเพ็ญเพียรต่อก็สามารถเข้าถึงอายตนะ-
นิพพานได้

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๔๔๔

สำหรับพระอรหันต์นั้น คือผู้ที่สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา กำจัดสังโยชน์เบื้องสูงได้ คือ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ และอวิชชา คือความไม่รู้ในอริยสัจ ๔ ท่านรู้แจ้งแทงตลอดหมด สังโยชน์เบื้องต่ำเบื้องสูงหลุดหมดชนิดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ห่างไกลจากอาสวกิเลสทั้งมวล เป็นสุปปาติเสสนิพพาน คือดับกิเลสแต่เบญจขันธ์ของท่านยังอยู่ ต่อเมื่อละสังขารไป แล้วก็เข้าสู่อนุปาติเสสนิพพาน ดับขันธ์ ๕ เหลือแต่ธรรมขันธ์ เข้าสู่อายตตนิพพาน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นการทบทวนความรู้ที่หลวงพ่อดีเคยนำมาอธิบายแล้ว เพื่อพวกเราจะได้เข้าใจและจำได้ขึ้นใจกันทุกๆ คน

พวกเราต่างมีเป้าหมายที่จะไปรู้ไปเห็นอายตตนิพพาน เหมือนอย่างพระอริยเจ้าทั้งหลาย การจะไปเห็นอายตตนิพพาน ได้นั้น ใจต้องหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างสมบูรณ์ เพราะตรงนี้เป็นที่เดียวที่จะเป็นต้นทางไปสู่อายตตนิพพาน การหยุดใจที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จะเปลี่ยนแปลงชีวิตสัตว์โลกทั้งหลายให้เจริญขึ้น จนกระทั่งสามารถเข้าถึงอายตตนิพพาน หลุดพ้นจากการถูกครอบงำจากกิเลสอาสวะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โลภะ โทสะ โมหะ หรืออวิชชาที่นอนเนื่องอยู่ในจิตใจมาเป็น เวลายาวนาน อาสวื่อดังกล่าวก็จะถูกขจัดให้หลุดล่อนออกไปหมด ด้วยใจที่หยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์

นิพนธ์ คือ เป้าหมายของชีวิต

๕๔๕

ถ้าหยุดใจได้สนิท จะยกฐานะจากความเป็นคนมาเป็น
มนุษย์ผู้มีใจสูง คำว่า คน แปลว่าผู้ที่ยังวนอยู่ในบ่วงแห่งมาร
ทำให้ไม่รู้ไปตามความเป็นจริง มารเอากิเลสอาสวะมาใส่ในใจ
แล้วคนไหนวนติดอยู่ในบ่วงของมาร คือติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส ธรรมารมณ์ ซึ่งแต่เดิมผู้รู้ท่านก็เป็นผู้ไม่รู้เหมือนอย่าง
พวกเรา ต่อเมื่อใจหยุดได้ก็เรียกว่า บุคคล หมายถึงผู้พ้นจาก
อาคมของไม่สะอาด พ้นจากเหยื่อล่อของมารได้ในระดับหนึ่งแล้ว
ครั้งใจหยุดได้ถูกส่วนก็จะเปลี่ยนแปลงเป็นโคตรภูบุคคล เป็นผู้มี
ปัญญาเห็นแจ้ง จนกระทั่งครอบงำทำลายบ่วงของมารได้มาก
ยิ่งขึ้น ถึงธรรมกายโคตรภูก็เป็นโคตรภูบุคคล

เมื่อถึงธรรมกายโคตรภูเป็นโคตรภูบุคคล ก็พ้นจาก
ความเป็นมนุษย์ พ้นจากความเป็นทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม
ผู้รู้ท่านหยุดใจอย่างนี้เรื่อยๆ ไปตามลำดับ กระทั่งชำระจิตให้
บริสุทธิ์ไปเรื่อยๆ ไม่ช้าก็เข้าถึงความเป็นพระอริยบุคคล คือ
ผู้เจริญแล้ว หลุดจากกิเลสอาสวะต่างๆ มีความเจริญเต็มที่
เป็นพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี และหากท่าน
หยุดในหยุดต่อไปจนกระทั่งจิตสะอาดบริสุทธิ์ ดัดสังโยชน์
เบื้องต่ำเบื้องสูงได้ อนุสัยกิเลสหลุดหมด ก็เข้าถึงความเป็น
พระอรหันต์ เข้าถึงความบริสุทธิ์บริบูรณ์ เสวยวิมุตติสุขล้วนๆ
ที่ไม่มีทุกข์เจือปนเลย

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๕๔๖

หนทางแห่งความบริสุทธิ์ที่จะไปสู่ความเป็นพระอรียเจ้า
ไปในทางสายกลาง ซึ่งเป็นหนทางแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่
ถ้าหากว่าเอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ฐานที่ ๗ ตรงนี้แล้ว ไม่ว่าจะนั่ง
นอน ยืน เดิน ก็จะมีความสุข มีใจเบิกบาน เราก็จะเปลี่ยนจาก
ความเป็นคนเป็นมนุษย์ มาเป็นโคตรภูบุคคล เข้าไปเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกับธรรมกาย กระทั่งเราเป็นธรรมกาย ธรรมกายเป็นเรา
ถ้าเป็นอย่างนี้ได้แล้ว จะเห็นพระนิพพานได้

เพราะฉะนั้น พระนิพพานไม่ใช่เห็นกันง่ายๆ ต้องเข้าถึง
ธรรมกาย และการที่จะเข้าถึงพระธรรมกายได้ ใจต้องสะอาด
บริสุทธิ์ เห็นกายในกายเข้าไปเรื่อยๆ ตามลำดับจนกระทั่ง
เข้าถึงกายธรรม กายสุดท้ายคือกายธรรมอรหัต ถึงกายธรรม-
อรหัตได้เมื่อไร ก็จะได้เห็นและรู้จักพระนิพพานว่าเป็นอย่างไร
ไม่ต้องเสียเวลามาอธิบายกัน เห็นแล้วก็จะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
ใจมีธรรมปิติเกิดขึ้น จะรู้แจ้งเห็นจริงในชีวิตและในสรรพสิ่ง
ทั้งหลาย แล้วเป้าหมายชีวิตก็จะชัดเจนขึ้นว่า ต้องมุ่งไปสู่อายต-
นนิพพาน ต้องทำพระนิพพานให้แจ้ง

เมื่อเรารู้ว่า พระนิพพานคือเป้าหมายของชีวิต เราต้อง
รีบแสวงหาพระนิพพาน ในขณะที่เรายังอยู่ในวัยหนุ่มวัยสาว
ในขณะที่หูตายังดี อวัยวะต่างๆ ยังแข็งแรง เพราะถ้ารอทำ
ความเพียรตอนแก่ หนทางไปสู่อายตนิพพานก็ห่างไกลออก

นิพพานคือเป้าหมายของชีวิต

๕๔๓

ไปอีก ถ้าเรายังหนุ่มกำลังวังชายังแข็งแรงอยู่ เราจะได้ใช้สิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบารมี อย่างนี้ถึงจะถูกหลักธรรมของบัณฑิตนักปราชญ์ผู้ไม่ประมาทในชีวิต ฉะนั้นให้รีบประพฤติปฏิบัติธรรมตักดวงบุญบารมีของเราให้ได้เต็มที่ แล้วเราจะจากโลกนี้ไปอย่างผู้มีชัยชนะ

แม้ว่าพวกเรายังไปสู่อายตนนิพพานไม่ได้ เราก็จะมีที่พักกลางทางที่แสนสุข คือมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่พักชั่วคราวระหว่างการสร้างบารมี ครั้นถึงเวลาก็กองลงมาเกิดสร้างบารมีกันอีกในมนุษยโลก ดังนั้นให้พวกเราทุกคน ใช้วันเวลาที่ผ่านมาไปให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกๆ วัน จนกว่าจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่งที่ระลึกกันทุกๆ คน

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

๕๔๕

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)

นามและฉายา ไชยบุญ ธมมชโย (สุทธิผล)

ชาติกาล วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗

ชาติภูมิ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชาอุปสมบท วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
โดยมี สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
(ช่วง วรบุญโณ ป.ธ ๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรง
สมณศักดิ์ที่พระเทพวรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ
นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย
ประธานมูลนิธิธรรมกาย
เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

๕๕๐

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมุทิตาสักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูเนสโก ศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

๕๕๑

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทคนิ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พ จ น ำ นุ ก ร ม

สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

กฐิน	ตามศัพท์แปลว่า ไผ่สะติง คือไม้สำหรับทำจี้วร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
กัตถุญตา	ความเป็นคนกัตถุญ, ความเป็นผู้รู้คุณ
กัตตดากรรม	กรรมลัภว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
กสิณ	วัตถุอันจูงใจ คือ จูงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจูงจิตให้เป็นสมาธิ
กหาปณะ	ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ ๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
กัป	กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
กัมมัญฐาน	ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตววัตถาน ๑ อรูป ๔
กามคุณ	ส่วนที่ปรารถนาน่าใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
กามฉันท์	ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชบสรมเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
กามตัณหา	ความทะยานอยากในกาม,
กามภพ	ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๔

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โสภณวัตถุ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กาเมสุมิจฉาจาร** ความประพฤติดีกในกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติดีกในกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวาย ผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาवพัสดร์** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสมาร** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี
- กฐิ** กระท่อมหรือที่ปัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุศลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล
- กุศลกรรมบถ** ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๑๑๑

กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ขันธมาร	ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีณาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เซพะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฆานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คันถธุระ	ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อูสะกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จระณะ	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทา คือ ข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุนิพพาน ๑๕ คือ สीलสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัณณกปฏิปทา ๓ ลัทธธรรม ๗ และฌาน ๔
จันทาล	ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศูทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๖

- จีวร** ผ้าที่ใช้ห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอังตราลาก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งในสัฏภพอื่น, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน หรดาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วผลึก
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่งเป็นมวยสูงขึ้น มักถือลัทธิ บูชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่งสัตว์ให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาคริยานุโยค** การประกอบความเพียรเครื่องต้นอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, วิชาหยั่งรู้, วิชากำหนดรู้
- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

- ดุสิต** สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวสันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
- เดียรฉิย** นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
- ตถาคต** พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
- ตบะ** ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
- ไตรลักษณ์** ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา
- ไตรสิกขา** สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา
- อุปารหบุคคล** บุคคลผู้ควรแก่สอุป คือ บุคคลที่ควรนำกระดูกบรรจุสอุปไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
- ทักษิณาวรรุ** เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
- ทักษิณียบุคคล** บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
- ทักษิโณทก** น้ำที่หลังในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
- ทสสนานุตตริยะ** การเห็นที่ยอดเยี่ยม
- ทิพพจักขุ** ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย
- ทศปาโมกข์** อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง
- ทุกรกิริยา** การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
- ทุศีล** มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๘

เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ ทิри และโอตตปปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จาทุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมาภิสมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นิคหกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เข็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของพระอรหันต์
นิมนต์	เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
นียยานิกะ	ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกไปจากกองทุกข์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

- นिरยบาล** ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก
- นिरามิสสุข** สุขไม่เจืออาภิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องหล่อหรือกามคุณ
- นิโรธ** ความดับทุกข์ คือ ดับตัณหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
- นิโรธสมาบัติ** การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทิตินิโรธ
- บรมศาสดา** ศาสดาที่ยอดเยี่ยม,
พระผู้เป็นครูที่สูงที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- บัณฑิต** กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
- บารมี** คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยั่งยืนวอด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน
สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ,
ขันติ, สัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา
- บุญนิธิ** ขุมทรัพย์คือบุญ
- บุญกรรม** กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
- บุญพาราม** วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง
สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
- บุญเพสันนิวาส** การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
- เบญจกามคุณ** สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส
และโผฏฐัพพะ
- ปฏิคาหก** ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย
- ปฏิจจสมุปบาท** สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะ
อาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๐

- ปฏิเวธ** เข้าใจตลอด, แท่งตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง
- ปฏิสัมภิทา** ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ ๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา ๔.แตกฉานในปฏิภาณ
- ปรทาริกกรรม** การประพฤติล่วงเมียบคนอื่น, การเป็นขู้เมียบเขา
- ปรมัตถบารมี** บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปปารมี เช่น การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น
- ปรมัตถประโยชน์** ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน
- ประเคน** ส่งของถวายพระให้ถึงมือ
- ประทักษณ** การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดงความเคารพ
- ปริพาชก** นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป ชอบลัทธิจรไปในที่ต่างๆ ลำแดงทรรคนะทางลัทธิของตน
- ปฤษฎางค์** อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง
- ปลิโพธ** เครื่องผูกพันหรือห่วงเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง
- ปัญญาชั้น** ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
- ปาฏิหาริย์** เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่ให้งงเกิดผลเป็นอัศจรรย์
- ปุถุชน** คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึง คนธรรมดา ทั่วไป
- พยาบาทวิตก** ความตรึกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น
- พรหม** ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องด้วยกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๑

- พรหมจรรย์** การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน
- พระพุทธเจ้า** พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสตาเอกของโลก
- พุทธบริษัท** ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
- พุทธูปบาทกาล** กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก
- โพธิสัตว์** ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ
- มนสิการ** การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา
- มนุษยธรรม** ธรรมที่ทำให้คนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น
- มหาปริจาค** การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต บริจาคลูก บริจาคภรรยา
- มหาภิเนษกรรม** การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า
- มิจฉาทิฏฐิ** ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น
- มิจฉาฉนัชชา** การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็นอาหาร ๔.ค้าของเมา ๕.ค้ายาพิษ
- ยัญ** การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๒

- โยชน์** ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น หรือ ๑๖ กิโลเมตร
- โยนิโสมนสิการ** การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ ปัญญาที่รอบคอบ
- รัตนตรัย** แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน ๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์
- รูปพรหม** พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปमान มี ๑๖ ชั้น
- โลกธรรม** ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์
- โลกุตตรธรรม** ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)
- วัจกุฎี** ล้อม, ที่ถ้ำอยู่จาระสำหรับภิกษุ สามเณร
- วิทยาธ** ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์
- วิปัสสการ** ความเตือนร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือ ทำบาป
- วิปัสสนา** ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวะธรรม ด้วยธรรมจักขุ
- วิภวตัณหา** ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อยากไม่เป็นนั่น ไม่เป็นนี่
- วิมุตติ** ความพ้นจากกิเลส
- วิมุตติญาณทัสสนะ** ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้น แล้วจากอาสวะทั้งหลาย
- วิโมกข์** ความหลุดพ้นจากกิเลส

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๓

เวไนยสัตว์	สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่พึงแนะนำได้
ศาสดา	ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
ศิลปศาสตร์	ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
เศวตฉัตร	ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์
สมณโคดม	คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า
สังคหวัตถุ	เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
สังฆทาน	การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังสารวัฏ	การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
สัมภเวสี	ผู้แสวงหาภพที่เกิด
สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด
สามิสสุข	สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจากกามคุณ
โสดาบัน	ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน, พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
โสดาปัตติผล	ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย-ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัมมัตตปริมาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้ได้เป็นพระโสดาบัน

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๔

- อคติ** ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพฤติที่ผิด, ความลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง ๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
- อนาคตังสญาณ** ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรีชากำหนดรู้ค่าผลข้างหน้า อันสืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
- อนาคามิผล** ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และภริษะด้วย อนาคามิมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
- อนุโมทนา** ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
- อบายภูมิ** ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปต อสุรกาย และเดียรัจฉาน
- อบายมุข** ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
- อรหันต์** ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคลชั้นสูงสุด
- อรุปมาน** ฉานที่มีอรุปธรรมเป็นอารมณ์
- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้ร้อยยัล ๔ ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต ไม่รู้ปฏิจลสมุปบาท
- อาชีวก** นักบวชชีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อามิสบูชา** การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิธีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น

วิถีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๖

วิถีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวากับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังตา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไป สู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๗

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

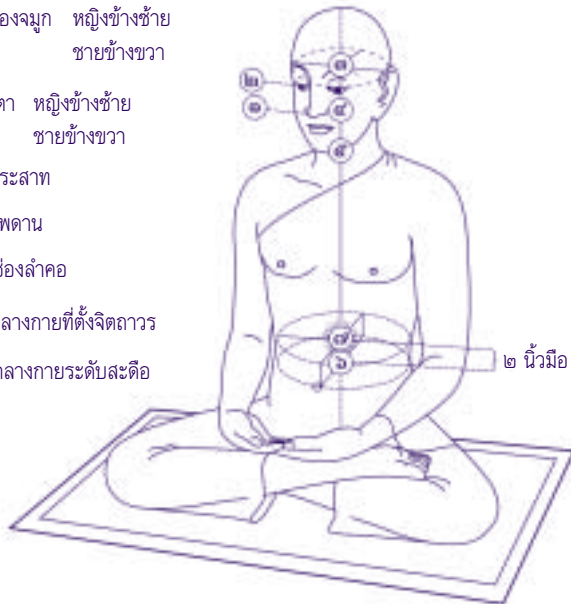
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๘

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

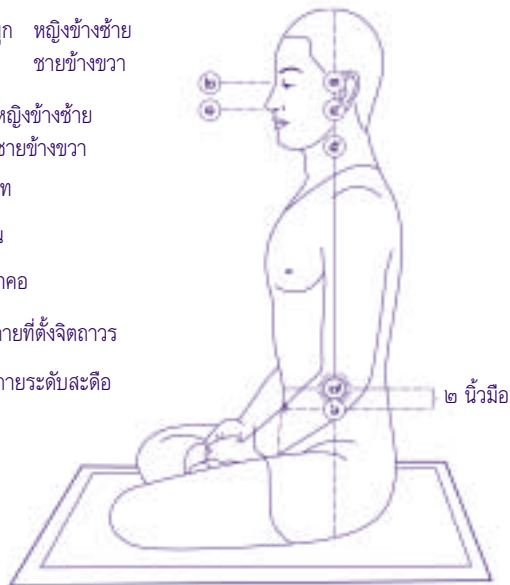
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๕

๔. นึกกำหนดนิมิต เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-
ดำ โสภริสุทธิ์ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดัง
ประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลม ใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึก
สบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่
๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**”
หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย
ตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนึกอย่างสบายๆ
ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้
วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่ง
ของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดาย
ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อ
นิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้า
มาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ
ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วย
ความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ช้อนอยู่ตรงกลาง
ดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ
ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมา
แทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็น
ประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๓๐

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สมาธิเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึงระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๗๑

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้นอุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง **“อาโลกสิณ”** คือกลืนความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๗๒

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประกอบรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าได้ที่พึงของชีวิตที่ถูกต้องดีงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่านมนุษยชาติอย่างไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพ

หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๔

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดุตตสีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

ครอบครัวมณีไพโรจน์

ครอบครัวห่อง วณิชชากรวรากุล

คุณจารุชา-นพ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณจิรวัดน์-คุณสุนทร-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล และครอบครัว

คุณเพทาย-คุณวาริ มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณเพ็ญพิมพ์-คุณอัญดา-คุณอานนท์ อัครโกศล

คุณมาณพ-คุณกรรณิกา-ด.ญ.มัทธนา-ด.ช.ฉัตรธรรม คำมาก

คุณแม่เพ็ญใจ หาญพาณิชย์

คุณวิรงรอง รัตนฉายา

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร์ สุพรรณานนท์

คุณอนันต์ อัครโกศล

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัครโกศล

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิรกิติ

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโท
พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภิโย
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชาโน
พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
พระมหาสมบุญ สมมาปญโย
พระมหา ดร.สมชาย จานุกุโธ
พระรังสฤษดิ์ อิทธิจินตโก
พระปลัดสุธรรม สุขโม
พระมหาวิชา อธิวิโช
พระสมชาย สุขนโธ
พระวิษณุ ปญญาทีโป
พระมหามนตรี จริตมนโต
พระอารักษ์ ญาณารุกโย
พระมหาฉัตรชัย อดตณฺชโย
พระมหาชัยฟ้า ธณญโก

พระกล้านรงค์ ภาณวีโรและครอบครัวโดนดแก้ว
พระกำธร ติทธิโร
พระเกษตร ภาณวิโช
พระจรศักดิ์ ปุณฺณโกและภควัฒน์-ณัฏฐา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมฺมาสนโนและครอบครัว
พระเจต อธิมุตโต
พระชัยยง อดตชโย
พระณรงค์ ทนตจิตโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤทธิ์ คุณธิโร
พระณัฐฤกษ์ ญญจกิตติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัววีรศักดิ์
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็ต
พระทวีศักดิ์ ธมฺมสรโน พร้อมกลุ่มทวิบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธิโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์

พระนวกะปิณฑคักราช ๒๕๔๖
พระบุญญู วีรปญโยและกลุ่มอภิธรรมแก้ว
พระบุญส่ง ปุณฺณพล
พระประเมษฐ์ ปรมสจฺโจและครอบครัวลัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุขโมและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุขโม-คุณสุภา-คุณธรรมบุญ ติระวนิช
พระพิชิต จิตชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒน์พร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งไผ่ แซ่โจ้ว
พระไพฑูรย์ ธมฺมวิบูล
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุชาธรรมโดยคุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒
พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชา
พระภิกษุอยู่เหนือ มนุญโย

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๖

พระมหาหรรษา จดตมโล
พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย/อัครศาสนานุกราน
พระมหาธรรมนุญ ธมมปคุโต
พระมหาบุญชู อริยธมโม
พระมหาวิรัตน์ มณีโกโธ
พระมหาสงวน สุริยวิไลและวัดพุทธเจ้าสมภาร
พระมหาอริยะ อริยชัย
พระวุฒิ สุตตมโกและคณะญาติมิตร
พระสถาพร กิจจวฑฒโกและคณะญาติมิตร
พระสมคิด ณทิสโรและคณะญาติมิตร
พระสมนึก ฌานวโรและคณะญาติมิตร
พระสมบุรณ์ จิตตพณโธและครอบครัวจิตรนิมิตร
พระสมุห์อานวยศักดิ์ มุนิสโกและสำนักงานองค์ประธาน
พระสาโรธ สมาจารีและครอบครัวนันทวานิช
พระสิทธิโชค สิทธิโกโธและครอบครัว
พระสุรัตน์ อัครตมโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
พระสุทธิชัย-คุณสุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวชัยกิตติภรณ์
พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
พระอธิวัฒน์ กตวฑฒโน
พระอนันต์ ตโมโนโธและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
พระอยุธยา ธมมวิโร พร้อมทีมแก้วพุทธานภาพ
พระอรณพ เปมสิโรและคณะญาติมิตร
พระอาจารย์-สามเณรนวกะ
พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
พระอารักษ์ ภูริวฑฒโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
พระอุดม ยติสโร
กองรักษารายการภาค
กลุ่มการบินไทย
กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
กลุ่มบุญสทวาระ(อุปาสิกากวีล วัดรางมูล)
กลุ่มสหพันธ์มหาเปรียญ
กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
คณะกัลยาณมิตรวัดถาวนา ต.ชัย
คณะพระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดถาวนาอโฆงตัน
คณะพระมหา รุ่ง ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๖๖

ครอบครัวชาวเผือกและคณะญาติมิตร
ครอบครัวคู่ขวัญ
ครอบครัวคูหาสรวลิน
ครอบครัวงามเซว
ครอบครัวฉัตรภัทรวพล
ครอบครัวโอโธ
ครอบครัวเดชปฐมวัน
ครอบครัวเดชพิสิษฐ์
ครอบครัวอัครวงกร-ครอบครัววงศ์จรงเรือง
ครอบครัวติศุภโชค-คุณตั้งลิ้ม แซ่คู
ครอบครัวฟักมณี-หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวภัทรวพล
ครอบครัวภัทรวลุลวงศ์
ครอบครัวจิระธนลักษณ์
ครอบครัวฤทธิพัฒน์พงศ์
ครอบครัวลิมศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวห้วงชาลาบวร
ครอบครัวลิ้มพัฒนพันธ์
ครอบครัวลีลาสมานชัย
ครอบครัวโสดาพูน
ครอบครัวแสงทองพินิจ
ครอบครัวอรุณพัฒนชัย-ครอบครัวฟูรังษีโรจน์
ครอบครัวอสิรานกุลเดช
คุณเสาวนีย์ สัมภิตติกุลและครอบครัว
คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว
คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณณลิณี-คุณธิดาพันธุ์ ศรีอนันตนนท์
คุณกล้าตะวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศิริพร สมทรง สุธิประเสริฐ
คุณก่อเกียรติ-คุณประทุม เกษรศิริ
คุณกั้งวาล สิชัยสิทธิ์และครอบครัว
คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์
คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว
คุณกาญจนา ชนสอยงและกลุ่มประกายธรรม
คุณกั้งแก้ว ไตรศิริพัฒนาและครอบครัว
คุณกิจชัย เอื้อเกษมและครอบครัว
คุณกิจณี ตั้งลัจจานุรักษ์และครอบครัว
คุณกิตติวัฒน์-คุณธนาภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง

รายนามเจ้าภาพ

๕๓๓

คุณกิมเอี้ยง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรรณกุล

คุณเกรียงไกร-คุณสุธิดา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา

คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชย์วงศ์และครอบครัว

คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อิศริยคุณธรรมและครอบครัว

คุณเกสร-คุณกิงคำ ชนะนิกรและครอบครัว

คุณเกหอมอง แซ่ตั้ง

คุณเขมชาติ-คุณมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ

คุณเขมทัต จันทร์คะและครอบครัว

คุณแข่งแยะ จิระขุติโรจน์

คุณคำจ้อ แซ่ลี-คุณยาใจ อื้อส้มพันกิจ

คุณไมเชิด-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว

คุณงามตา พจนกรโกศล

คุณจงตั้ง แซ่ล้อ

คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต

คุณจันทนี มหัทธินิธิกุล

คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒน์ระสุ

คุณจันทิรา-คุณคริสเตียน แอลิช

คุณจันทะ-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเยี่ยม

คุณจิตตวุฒิ-คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว

คุณจิตตราวี-คุณจิตราวดี โรหิตธรรมพร

คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา

คุณจิตลิริ ธนภัทร

คุณจิรวัดณ์-คุณชื่นสุข-คุณโสรัจจะ ภูเพียงใจ

คุณจิราภรณ์ ตันคุณากรและครอบครัว

คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสรา สว่างอำไพพงษ์

คุณจิราภา บุญบุตร

คุณจุฑารัตน์ เรืองทัยธรรมและกลุ่มอุดมลาม

คุณเจ็ญยูน แซ่เจีย

คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เกลิงนาวาติ

คุณใจสมาน อัมรี

คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย

คุณณัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรุจ จุทอง-บ.บ้านกัลยาณมิตร จก.

คุณฉัตรชัย กลุศิริรัตน์

คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์

คุณเฉลิมชาติ-คุณทัทยา ทาสุนธร

คุณชนินทร์ จารุจันทร์

คุณชนินทร์-คุณเกษรี ปิติวรรณและครอบครัว

คุณชรินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณธัญพร รัศมีและครอบครัว

คุณชลารัตน์ สรรเพชดา

คุณชัชฎา-ด.ช.เรียวย Yoshimoto-ครอบครัวเนียลเซ็น

คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธุ์ทิลและครอบครัว

คุณชัยวิช-คุณอภิสร่า สุริยากุลพานิชและครอบครัว

คุณชัยประสิทธิ์-คุณวารลักษ์ณ เส็นวงศ์ ณ อยุธยา

คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณี ทองเจริญชัยและครอบครัว

คุณชาญ-คุณพรชดา อีสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์

คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริวัฒน์ย์

คุณชัย-คุณจรรยา แซ่นิ่มและครอบครัว

คุณเชิงชาย-คุณสุพัทธา ภูริปิโยและครอบครัว

คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว

คุณไชยชัย วลิตวรางค์กูร

คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว

คุณเชียงหมู่ แซ่ฮ่วย-คุณไต้ฟง แซ่ด่านและครอบครัว

คุณเขี้ยวแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย

คุณณญา ศุขจรัส-คุณสุขุม โดการณย์เศรษฐ์และครอบครัว

คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณวรศักดิ์ อุดมผล

คุณดรุณี ศิริเวียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจน์ นันทชนก

คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์

คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว

คุณดารณี-คุณศุภาเวทย์ ว่างานต์และครอบครัว

คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศวดี จุฑาทอง

คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรดำและครอบครัว

คุณแถว พุ่มพฤษี

คุณหนู-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์

คุณทวีลาภ ศรีโกมล

คุณทวีศักดิ์-คุณลัด-คุณกั้งเพชร พรหมภักดี

คุณทัศนีย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณทัศนีย์ ลิ่มตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล

คุณเทพ-คุณคุณรินทร์และครอบครัวสมุทวิญญู

คุณธงชัย-คุณจุฬารณย์ สุนทรีวงศ์และครอบครัว

คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิริวัเสรีและครอบครัว

คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปรกณ-คุณมธุรส คันธวณะ คุณธนภุต วอนนุพงษ์

รายนามเจ้าภาพ

๕๓๘

คุณธนพร โชติศิริคุณวัฒน์
คุณธนาวัฒน์-คุณเสาวนิตย์ สุข์คานนท์และครอบครัว
คุณธวัช-สุนีย์ สุริยะไชยากร
คุณธาริณี จิวากานนท์และครอบครัว
คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
คุณธีรวัฒน์-คุณวรรณุช พัทธระกุลและครอบครัว
คุณธีระ-คุณวิภาวิ-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
คุณนงนุช พูนสุวรรณ
คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
คุณนฤมล-คุณวิฑูร อธิวงษ์ศุภกิจ
คุณนำชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตน์มงคลรัตน์
คุณนิตร-คุณนงนุช รือנייםและครอบครัว
คุณเนตรชนก-พันโทกล้านรงค์ ไพรีพ่ายฤทธิ์เดช
คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
คุณบัณฑิต-คุณวัชร ธรรมา
คุณมายัน-คุณอุทัย จันทร์ศรีขวลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญขึ้น-คุณทพรัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวณีย์และครอบครัวอุครานนท์
คุณบุญเรือน ตุ่มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญชัย อภินันท์
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ลิ้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
คุณประชา เทศพานิช-คุณอรุณรัตน์ ไชยรังษี
คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยงค์-คุณคำพอง โนนริบูรณ์
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุนนท์และครอบครัว
คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิ์-คุณนารัตน์ วชิราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ

คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาสิง
คุณเปรมใจ ลิ้มสุวรรณ
คุณไพฑ-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธามณ
คุณพงศ์พิชญ์ ภูวนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประชาอำรง
คุณพงษ์เทพ ธนีสกุลและครอบครัว
คุณพรชัย ศุภวิทักพัฒนาและครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรณทิตย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา โตศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วนิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณชาติ-คุณแก้วมณี วนิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณวรรณมา ครอบครวัพุทธเจริญลากและทวิสุข
คุณพรรณ-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ์
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิวัฒน์
คุณพวง-คุณเรณู ไชยคอนันต์ตระกูล
คุณพวงเพ็ญ ทิสยากรและครอบครัว
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสลาวรรงค์
คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ปวี-คุณสมพงษ์ ลิ้มบุญและครอบครัว
คุณพ่อโบ-คุณลลอบ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตน-คุณรัชนี ตั้งจรรยาณชัย
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒน-คุณพัฒนา อินทพฤษัพร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ขุมเพชร
คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์, คุณโชคศรี สิทธิไกรพงศ์
คุณพิเชฐ รันยนต์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
คุณพิมพ์ชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิษณุ บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพริ้นท์-คุณวรัณพร เฟงศรี
คุณพีระ-คุณสุภาลี นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อังตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ

รายนามเจ้าภาพ

๕๓๕

คุณเพ็ญนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแสง
คุณไพเราะ นกดำ(ติปยานนท์)
คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวราณี สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไชยั เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
คุณภาวณี ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนันทน์ทวาที
คุณภัทรฤติ-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
คุณภาไณธม์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสำรวย คุปตะกุล
คุณมณฑล-คุณทองพิน กันล่อม-ค.ญ.จารุวรรณ คงเสื่อ(น้ำหวาน)
คุณมณีนรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณมนต์ชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวรุณี ยอดพินิจ
คุณมณู-คุณวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมณฑนา เชิดวิศว์พันธุ์และครอบครัว
คุณมาณี ภูริปัญญาวิชและครอบครัว
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาคะ
คุณมาลีวรรณ สี่ไพฑูริ
คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณแม่กิมตัน แซ่ญู่
คุณแม่ชิต พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ช้วนैन-คุณสุนทร แซ่เบ้และครอบครัวอัครพงษ์ไพบุลย์
คุณแม่ประเมิน อินทร์
คุณแม่ยุพา แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและแซ่दान
คุณแม่สิริเทียมอมิ แซ่ลีและครอบครัวกรวิจิตรศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจา ตันกิม
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลี้ยงนาวาดี
คุณยุทธพล-คุณทิพากร ปอพานิชกรและครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒน์ปฐพีและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิซฮาวะ
คุณรมย์ฤดี เวสสุนทรเทพ
คุณรัง ฟูมพฤกษ์
คุณรัชนี้ พิบุรณ์และครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญญาตรและครอบครัว

คุณรัตนา สันทัตพานิช
คุณรัตนา-คุณพนม ป่อทองและครอบครัว
คุณราณี-คุณพนิดา-คุณสุริวัฒนา บุญนาคและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลิมชูปัญญา
คุณรุจิ ทรัพย์ยอดชัยและครอบครัว
คุณเรณู ชื่นธรรมา
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธรรมา
คุณลัดดา ปันทวาทน์และครอบครัว
คุณลัดดา อนุจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณณัฐธ และครอบครัววิทยานุกาพย์
คุณลาลักษณ์ ธนาสว่างกุลและคณะญาติ
คุณลำไย-ขาว แสนวงศ์-คุณประหยัด วงษ์รักษา
คุณเลิศชัย โลประวัตินและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
คุณวรรณุช เลหาวัฒน์
คุณวรรณมา โยชิโอกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)
คุณวรรณมา-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
คุณวรรณิ จิระชุตีโรจน์
คุณวรรณิ ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรรณุช-คุณพินุช วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวรเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวงศ์และครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภ-คุณสุนัย เคียงศิริ
คุณวานิช-คุณสุวรรณา วานิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตอารีย์
คุณวาริ-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณवासนา-คุณสายสมร เรื่องรักษ์ลิขิต
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจียมพิทยานุวัฒน์
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยังยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณภา-ค.ช.ธนภัทร ห้องศิริภูมิ
คุณวิทยา-คุณสุพัตรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวิวรรณ เสถียรธรรมมณีและครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสมนัตต์ ด้านวิวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิโรจน์-คุณสมลาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๐

คุณวิโรจน์-นางนุช-มาริสลา ลี
คุณวิลาลินี ชัยธัมมปกรณ
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวนิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัครวานิชและครอบครัว
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรดี ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสมุสาลี ตันจันตสกุลและบุตรสาว
คุณวีระพล-คุณอุไร อุณวิไลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศศิ เบญจลาลภ
คุณศรีบังอร-คุณณัฐฐานานต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญพิเศษศิลป์-คุณทิพย์-คุณนิภาพร ไกรนาค
คุณคันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์รัฐศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกุล
คุณศิริวดี แสงวงศ์
คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภักธการตกุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและไควเตียงเฮียม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณแม่จ๋นน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภักตรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ชนะ-คุณสุรณ์ ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมร จินารกุล
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วไลยวรางค์กูร-คุณอริยา แซ่हां
คุณสมจิตร ตั้งสถิตยงกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผกามาศ-คุณศิวรักษ์ ธเนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุณนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฏ ลิ้มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว

คุณสมพงษ์ อัจฉริยะอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมฤทธิ-คุณรัตนภรณ์ ชูหมื่นศรี
คุณสมลักษณ์-คุณสตีเวน คลีเม้นท์และครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี หัสเดชและครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
คุณสมุทร-คุณสริน ศิริบุรี
คุณสราวุธ วิวิธธนกุล
คุณส่วน อิ่มแก้วและครอบครัว
คุณสะไกร-พญ.ลักขณา สามเสนและครอบครัว
คุณสะอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิสยากร
คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒน์และครอบครัว
คุณสุกัญญา ชลอำนาจและครอบครัว
คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสุจิตร์ ลิ้มวานิชย์
คุณสุจิตรา ทองหล่อ
คุณสุจินดา-คุณเอมพร ศรีสังจากุล
คุณสุจินดา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
คุณสุชาติ บุญใจและครอบครัว
คุณสุชาติ-คุณธนดี-คุณธนาริพย์ อุซซุพันธ์
คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณคุณฐนิชา กิตติชาติวรกุล
คุณสุทัศน์-คุณเบญจวรรณ นันชัย
คุณสุเทพ-คุณกมลใจ พิธจธูรุ่งเรือง
คุณสุนันท์ เสถวรรณ
คุณสุนันท์ วรรณรัชชาติและครอบครัว
คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
คุณสุนีย์ แซ่จิ๋ว
คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลด์
คุณสุนีย์-คุณสยอัน-คุณสุเพ็ญพิสด์ แซ่ตัน
คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรคุณากรและครอบครัว
คุณสุพัฒน์-คุณวรรณทนา เทวสิริโชคชัยและครอบครัว
คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ตำนานิช
คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัศวโสภณ

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๑

คุณสุรสิทธิ์-คุณปฐพีกร-คุณกานต์ประภา อิทธิกุล
คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
คุณสุรารักษ์ บุญตาม
คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
คุณสุวัฒน์-คุณรวีนิธาน ว่องไวพานิจและครอบครัว
คุณสุวัฒน์-คุณรัตนดา-คุณรัชนิยา ตั้งจรัสญาวาณิชย์
คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
คุณสุวิทย์-คุณสันต์จุฑา-คุณวรพัทธ-คุณสิริญา วิชชาวุธ
คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์
คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาภิคมพร้อมบุตรธิดา
คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร จันเต็ม
คุณเสาวณีย์ เรืองเวชวรชัย
คุณเสาวณีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว
คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
คุณเสียว-อำนาจ อภิรัตนพิมลชัย
คุณแสง อารยศักดิ์กุลและครอบครัว
คุณโสมนัส พันธจารุณินิและครอบครัว
คุณหยกฟ้า มโนสุดประสิทธิ์
คุณองอาจ-คุณวารี ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณอนุศักดิ์-คุณสุวรรณี-ดช.อรรถพร-ดญ.วรากร โชคมีศิลป์
คุณอภิชน จินเสวก
คุณอภิญา ตันวิจิตร
คุณอภิสร่า ชัยกิตติศิลป์
คุณอมร-คุณนาตยา อังศธรวรรัตน์และครอบครัว
คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
คุณอมรา-คุณละออง บรรจงศิริ
คุณอริยญา ดำรงวุฒิภรณ์และครอบครัว
คุณอรพินทร จิระขุติโรจน์
คุณอร่าม-คุณประมุล อนุชปรีดาและบุตรธิดา
คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว
คุณอรุณี-คุณชัชชญา-คุณวริทย์-คุณถวัลย์ ตั้งลิदानนท์
คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว
คุณอัญชลินทร ปัญญาสกุลวงศ์
คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
คุณอรัมา สวาทยานนท์
คุณอัฒม์ ดันวิจิตร

คุณอัมพร Gibbs
คุณอารักษ์-คุณจารุณี-เทอซี สุวรรณฤทธิ์
คุณอาภรณ์ อินทรพัฒน์(สมโลก)
คุณอำพร หล่อสัญญาลักษณ์
คุณอินทรา แดงจำรูญและครอบครัว
คุณอิษฏ์นันท์ ศิริโรจน์และครอบครัว
คุณอุดร-คุณวิมลวรรณ ต้นติสุนทรและครอบครัว
คุณอุทัย แซ่ไคว และครอบครัว-ครอบครัวอนันต์ศิริประภา
คุณอุบลพงศ์ ธเนศสถิตย์กุล
คุณอุษา สกุลไทย
คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แพ
โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
โครงการมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนนา
โครงการเศรษฐกิจและกิจการชุมชนสัมพันธ์
เจ้าหน้าที่, อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร
ชมรมคหบดีสัมพันธ์และกองกิจกรรมพิเศษ
ชมรมปล่อยปลา-บุษยามหาธรรมกายเจดีย์
ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญรังสี
ชมรมพุทธศาสตร์ทิพย์
ชมรมพุทธศาสตร์สากล
ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ
ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์
ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
ดร.พรรษา ปุณณะพยัคฆ์
ดร.เอิร์ล เอฟ.-พยอม เบนซ์ คุณอาคม ติประชา
ตระกูลตันบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนาเสถียรและกัลยา ออสเตอร์เลีย
ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ดันติเวชวุฒิและครอบครัวธรรมปริดา
น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒน์กุล
น.พ.ทนอมพล เครือเถาว์และคุณเดือนเพ็ญ ห่มนาค
น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดา ตั้งพิพาการ
น.พ.บุญยธินทร์-คุณสิริระเพ็ญ โอทกานนท์และครอบครัว
น.พ.ภาณุเมศ-พญ.สุนัย-ด.ช.กัลยาณี ศรีสว่าง
น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พทุธนาภาพ แซ่เอง
น.พ.วาทีต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว
น.พ.สุนทร-พญ.ลัดดาวัลย์ อ้อเผ่าพันธ์
นสพ.ธานีพร ชีวะผลาบูรณ์และบริษัทในเครือเวทโปรดักส์

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๒

น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพัตรา-คุณสันติภรณ์-คุณพัชพรรณ ลิทธิธราฯ	ศูนย์ปฏิบัติธรรมสิงคโปร์
น.อ.(พิเศษ)ลันต์-สุขศรี ชาดิษฐ์	ศูนย์ปฏิบัติธรรมโอซาก้า
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์	ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน
นอ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ	สามเณรนวกะ ๓ ปี ๒๕๔๖
บจ. ดี.ไอ.ซี เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร	หัวหน้าชั้น-นักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเกจ	อ.พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.เจเคเชียร์ เทคโนโลยี	อ.วริยา สาคเรศ
บจ.ซอฟต์แวร์เฮาส์	อากงลี้มเกียก แซ่เจี๋ยและครอบครัวเจริญอนันต์สิน
บจ.โดเชะกิ โดยนายเซนจิ-จันทน์ คอนโด	อาจารย์ศรียพัท-รศ.ธาวดี-พันเอกหญิงปณทรา มินะกนิษฐ
บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(กวิ-สุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	อุบลสิการนารถ โพธิบุญ
บจ.เมณฑะ และคณะกัลยาพญาไท-ราชเทวี	Doney Vongseng
บจ.สตางค์ เคมีคอล	Eric-Diane Bouatay
บจ.แสงมิตรโลห์	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บจ.อโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
บจ.อิชีวัน ในเครือคริสตอลซอฟต์แวร์กรุ๊ป	Jim-Khim Weir
บุคลากรรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มีนิพพานเป็นที่ไป	Judy Pon-คุณอำนวย ชนานุกุล
บุคลากรรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Kingkham Sananikone
บุคลากรใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วศีลจรรย์อนันต์กาล	Madam Chewing Ciao and family
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน์	Mah Ngok San & Lee Sow Ying
ผู้นำบุญภาคนครหลวง ๑	Mr.Takaaki-I-Jindarat Sasagawa
ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Ng Sek Chai & Ang Bee Bee
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Orapin Munizich And Family
พญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	Paul-Linda Pridanonda
พญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Phrapayunsak Aggawinate
พญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sotthiyothin
พล.ต.วีรวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัษ	Prasong Mccray
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ	Smiththi P.Napachoti
มณฑุฑูตลูกพระราชพันธุ์ตะวันออก	Souchinda Borihanh and Family
รศ.นพ.พิรพจน์-คุณธัญพร เจริญชาติและครอบครัว	Tan Chin Hiang
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๔ (บริษัทเอ.ไอ.เอ จำกัด)	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
วัดภาวนาจารย์เจีย(แอตแลนต้า)	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	Wee Ah Moi
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	Yee Wee Har SuSan and Family
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	M T K D ¹⁶ (AOR_YUL_POM_NAT)
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	S A M - M O G R O U P [©]
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	~ S U K O U P I C K U ~

คณะผู้จัดทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับปรโลก

ISBN

974-92096-3-X

ประธานที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)
พระมหา ดร.สมชาย จานวุฒโต
พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตวชิโย
พระสมุห์อำนวยศักดิ์ มุนิสกโก

บรรณาธิการบริหาร
กองบรรณาธิการ

พระสมบัติ รุกขิตจิตโต
พระบดีนทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาธรรมบุญ ธมฺมปตฺโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)
พระมหาสามารถ ธมฺมตถวโร (ป.ธ. ๙)
พระมหากมล จิตภาโณ (ป.ธ. ๙)
พระมหาลักษณ์ กิตติภาโณ (ป.ธ. ๙)
พระมหาบุญช่วย ปุณฺณสุโก (ป.ธ. ๘)
พระมหากมลชัย กมโล (ป.ธ. ๕)
พระมหาเวช วิชชุโค (ป.ธ. ๓)
พระมหาประภาส ปภาโส (ป.ธ. ๕)
พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล (ป.ธ. ๔)
พระสมศักดิ์ จันทสิโล, พระวิชิต ฝาสุกวาโส
พระตรีเทพ ชินงุโร, พระก้านนรงค์ ภาณวิโร
พระไพฑูรย์ วิฑูโร, พระสมบุญ จิตตทนฺโต

ฝ่ายภาพประกอบ

ออกแบบปก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

ลิขสิทธิ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พิมพ์ที่

พระสถาพร คุณวิโร, พระธรรณิศ จารุวิไล
พระทศพร กิตติวิโร, พระสังเขียร สุลโวโร
สามเณรสุมิน ฝุยมง, สามเณรศราวุฒิ ขอสุข
สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุกะ
ผศ.สุชีพ พะพูนนท์, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนท์
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหะวัณ
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์
สุกัญญา ชลอำนาจ, สุธิดา จินดาภิณฑุล
วรรณภา ภัทรนุรักษ์, อำไพ เทื่อนทองคำ
กนกวรรณ ยางนอก, วาสนา อินทร์สวัสดิ์
ละม่อม พรหมไณย, สุจิตรา พูนพิพัฒน์
มณฑา วิริยางกูร, วนิดา สุริยากุลพานิช
อุษา จันพะกา, ดนยา คูหากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ลีเฉลิมวงศ์
พรทิพา พรหมแสงใส, พรรณี โขษฐานภาพร
อรรวรรณ ลักษณะธนากุล, ดวงดาว ไตรังชัย
ชูเดช อนุรักษ์, อนุสิทธิ์ กล่อนศรี,
กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ตันเวทิตยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อุ่นรัศมีวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสื่อบรรณะ
ภัทรา ศรีวิสุธา
ลือพงศ์ ลีลพนัง, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม
ชัยชนะ กิตติโสภภาพันธุ์, จิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐกุล
ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม
มูลนิธิธรรมกาย
๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด